สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

วิทยานิพนธ์ ทางสถาปัตยกรรมภายใน

เรื่อง

โครงการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

[INTERIOR ARCHITECTURE DESIGN FOR THE WESTREN THAI OF ART AND CULTURE BUILDING]

T 041546

หทัยรัตน์ อุทธยาน

รหัส 4130435

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 41546
วัน, เดือน, ปี 21 ก.พ. 2545

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชา ครุศาตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

b41176477

วิทยานิพนธ์เรื่อง	โครงการออกแบบตกแต่งสถาปัตยกรรมภายในอาคารหอศิลปวัฒนธรรม ภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ
ชื่อนักศึกษา	นางสาวหทัยรัตน์ อุทธยาน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สัญชัย สุพิพัฒมงคล

วิทยานิพนธ์นี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาเห็นชอบแล้วจึงอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2543

(ร.ศ. รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง(ภาษาไทย)	โครงการออกแบบตกแต่งสถาปัตยกรรมภายใน อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก
(ภาษาอังกฤษ)	INTERIOR ARCHITECTURE DESIGN FOR THE WESTEN THAI OF ART AND CULTURE BUILDING)
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สัญชัย สุพิพัฒมงคล
ชื่อนักศึกษา	นางสาว หทัยรัตน์ อุทธยาน
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
ภาควิชา	คุรุศาสตร์สถาปัตยกรรมภายใน
คณะ	คุรุศาสตร์อุตสาหกรรม

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมาย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ซึ่งเป็นอาคารจัดนิทรรศการทางด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยที่สามารถตอบสนองความต้องการใช้งานภายในโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความสวยงาม และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโครงการ

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. เพื่อเป็นผลงานประกอบการศึกษาหลักสูตรอุตสาหกรรมบัณฑิตสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาครุศาสตร์อุตสากรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาถึงระบบทำงานภายในโครงการแต่ละส่วนโดยนำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ และแก้ปัญหาในแต่ละส่วนประกอบกับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในให้เหมาะสมครบถ้วนตามกระบวนการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีดำเนินงานวิจัย

เพื่อให้สามารถออกแบบตกแต่งภายในหอศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้อาคาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังนี้

1. กำหนดหัวข้อเรื่องให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการ
   - ที่มาของปัญหากับแนวทางแก้ปัญหา
   - วิธีดำเนินการวิจัย
   - ขอบเขตการออกแบบ
   - ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ และการศึกษา โครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการ โดยการสังเกตการสัมภาษณ์ และถ่ายภาพประกอบการศึกษาวิเคราะห์
3. การศึกษาลายละเอียดของโครงการ
   - ความเป็นมาของโครงการ
   - ที่ตั้งของโครงการ
   - สภาพแวดล้อม และองค์ประกอบของโครงการ
   - สายงานการแบ่งส่วนงาน และสายงานการบริหาร
   - อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ และพฤติกรรม
4. ข้อมูลที่รวบรวมศึกษา และทำการวิเคราะห์เพื่อนำสู่กระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน
5. สรุปผลงาน การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในขอบเขตของโครงการ ที่ทำการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า ครงการออกแบบตกแต่งภายในอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การออกแบบตกแต่งภายในแบ่งพื้นที่ตามลักษณะการใช้งานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน
   - ส่วนนิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราว
   - ส่วนห้องประชุมสัมมนา
   - ส่วนสำนักงานและประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สามารถจัดวางผังพื้นที่ใช้สอยของแต่ละกลุ่มให้มีความสัมพันธ์ตามพฤติกรรมของผู้ใช้และผู้ให้บริการสอดคล้องกับลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน
3. รูปแบบโดยรวมของงานออกแบบมีลักษณะที่สอดคล้องและกลมกลืนโดยมุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยและการสร้างบรรยากาศให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในพระราชวังสนามจันทร์
4. ส่วนจัดแสดงใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงที่ทันสมัยเพื่อให้การจัดแสดงมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มิอาจสำเร็จลุล่วงได้ หากมิได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ คำแนะนำ ตลอดจนการชี้แนะแนวทางอันสำคัญในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นอย่างดีข้าพเจ้าขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ลุล่วง มา ณ โอกาสนี้

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ให้ความอนุเคราะห์ในการติดต่อขอข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

อาจารย์ชัยโรจน์ เจนธำรงค์ สถาปนิกผู้ออกแบบ ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลและงานออกแบบ

คุณสุพจน์ ภูถาลำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงานศูนย์ประชุมเอนกประสงค์กาญจนาภิเษก ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบ

อาจารย์สัญชัย สุพิพัฒมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำ

บิดา มารดา ให้กำลังทรัพย์และคำปรึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีที่สุด

พี่กุ้ง ป้า และญาติพี่น้อง ให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

รุ่นพี่ และรุ่นน้องที่ลาดกระบัง พี่นัท พี่เอ เค หยิว ฝิ่น บู่ อาร์ท โย อ้ำ น้องอ้วน

ขอบคุณ แจ๊ค จุก น้าเปี๊ยก แอ้ม เหนียว รุ่นน้องช่างศิลป์ที่ให้ความช่วยเหลือ

สุดท้ายนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอขอบคุณบุคคลอื่น ๆ ที่มิได้กล่าวถึงอีกหลายท่านและมีส่วนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี

นางสาวหทัยรัตน์ อุทธยาน

ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

เรื่อง			หน้า
บทคัดย่อ			ก
กิตติกรรมประกาศ			ง
สารบัญ			จ
สารบัญรูปภาพประกอบ			ช
สารบัญตารางประกอบ			ฌ
สารบัญแผนภูมิประกอบ			ญ
บทที่ 1 บทนำ			
	1.1	ประวัติความเป็นมาของโครงการ	1
	1.2	เหตุผลในการเลือกโครงการ	1
	1.3	วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์	3
	1.4	ที่มาของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา	3
	1.5	แนวทางแก้ปัญหา	3
	1.6	วิธีดำเนินงานวิจัย	4
	1.7	ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล	4
	1.8	ขอบเขตของโครงการ	5
	1.9	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์	7
บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ			
	2.1	ศึกษาความหมายของวัฒนะธรรม	10
	2.2	ศึกษาความเป็นมาของศิลปะวัฒนะธรรมภูมิภาคตะวันตก	15
	2.3	การศึกษาศิลปะวัฒนะธรรมภูมิภาคตะวันตก	17
		2.3.1 สรุปเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก	23
	2.4	ประวัติความเป็นมาของหอศิลป	24
	2.5	ความเป็นมาของโครงการหอศิลปวัฒนะธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ	29
	2.6	ลักษณะขอบเขตของหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก	30
	2.7	หลักการจัดนิทรรศการ	30
		2.7.1 ระบบการจัดนิทรรศการ	31
		2.7.2 การจำแนกส่วนจัดนิทรรศการ	34
		2.7.3 หลักในการจัดแสดง	35
		2.7.4 เส้นทางสัญจร	41
		2.7.5 อุปกรณ์การจัดแสดง	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

2.8 การจัดส่วนสำนักงาน 62

2.9 การออกแบบหอประชุมใหญ่ 67

2.10 การศึกษางานระบบ

2.10.1 ระบบปรับอากาศ 76

2.10.2 ระบบไฟฟ้า 81

2.10.3 ระบบความปลอดภัย 96

2.11 หลักการเลือกใช้วัสดุตกแต่งในส่วนต่างๆ 104

2.12 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ 107

2.12.1 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา 108

2.12.2 หอศิลปวัฒนธรรม ม. ขอนแก่น จ. ขอนแก่น 114

2.12.3 พิพิธภัณฑ์สวนสมเด็จย่า กรุงเทพฯ 120

2.12.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด จ. ร้อยเอ็ด 125

2.12.5 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์ ม. ขอนแก่น จ. ขอนแก่น 130

บทที่ 3 การศึกษารายละเอียดของโครงการ

3.1 การศึกษาสภาพภูมิประเทศ 140

3.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ 141

3.1.2 สภาพภูมิอากาศ 141

3.2 การศึกษาที่ตั้งของโครงการ 144

3.2.1 สภาพแวดล้อมของหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก 149

3.2.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโครงการ 149

3.2.3 รูปแบบขององค์ประกอบโครงการ 156

3.2.4 การใช้ประโยชน์ของโครงการ 156

3.3 การศึกษาหน่วยงานภายในโครงการ

3.3.1 การบริหารงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร 156

3.3.2 การแบ่งสายงานการบริหารภายในหอศิลป์ 157

3.3.3 อัตรากำลังหน้าที่รับผิดชอบ 159

3.3.4 เวลาปฏิบัติงาน 161

3.4 ประเภทของผู้ใช้อาคาร 164

3.5 การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

3.5.1 ผู้ใช้บริการ 165

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

3.5.2 ผู้ให้บริการ 165

3.6 วัตถุจัดแสดง 167

3.6.1 งานเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก 167

3.6.2 งานทอผ้าในภูมิภาคตะวันตก 175

3.6.3 งานช่างฝีมือภูมิภาคตะวันตก 177

3.6.4 งานศิลปกรรม วรรณกรรมและดนตรี 182

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

4.1 วิเคราะห์ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ 194

4.1.1 วิเคราะห์สภาพภูมิภาค 194

4.1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการ 195

4.1.3 วิเคราะห์ลักษณะที่ตั้งของโครงการ 196

4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการและเวลาในการเข้าชม

4.2.1 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ 214

4.2.2 การวิเคราะห์เวลาในการเข้าชม 217

4.3 วิเคราะห์หาค่าความสำคัญขององค์ประกอบโครงการ 238

4.4 การวิเคราะห์การจัดแสดงของโครงการ 251

4.5 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในโครงการ 305

บทที่ 5 สรุปผลการออกแบบตกแต่งภายในอาคารหอศิลปวัฒนะธรรมภูมิภาคตะวันตก 340

5.1 แนวความคิดในการออกแบบ 340

5.1.1 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบ 340

5.2 สรุปแนวทางการออกแบบ 340

5.2.1 การออกแบบส่วนประชาสัมพันธ์ 342

5.2.2 การออกแบบส่วนห้องประชุมสัมมนา 345

5.2.3 การออกแบบห้องประทับ 350

5.2.4 การออกแบบห้องรับรองเจ้าหน้าที่ 353

5.2.5 การออกแบบห้องเตรียมจัดเลี้ยง 357

5.2.6 การออกแบบส่วนนิทรรศการชั่วคราว 360

5.2.7 การออกแบบเรือนพระกรรมสักขี 261

5.2.8 การออกแบบเรือนพระสุรภี 365

5.2.9 การออกแบบเรือนพระธรณี 369

5.2.10 การออกแบบเรือนจำลอง 373

5.2.11 การออกแบบส่วนห้องผู้อำนวยการหอศิลป์ 379

5.2.12 การออกแบบส่วนห้องสำนักงาน 381

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงการจัดทางสัญจรในห้องจัดแสดง 45
ภาพที่2.2 ภาพแสดงการเปรียบเทียบระหว่างการหันศรีษะและการกรอกตา 49
ภาพที่2.3 ภาพแสดงขอบเขตการมองเห็นของคนสายตาปกติ 50
ภาพที่2.4 ภาพแสดงขอบเขตการมองเห็นของคนสายตาปกติ 50
ภาพที่2.5 ภาพแสดงขอบเขตการมองเห็นวัตถุในระดับสายตาคนปกติ 51
ภาพที่2.6 ระดับการมองวัตถุในแนวนอนและแนวตั้ง 51
ภาพที่2.7 ภาพแสดงตู้จัดแสดงวัตถุแบบ FREE STANNDING SHOWCASE 52
ภาพที่2.8 ภาพแสดงตู้จัดแสดงแบบ UPPING WALL SHOWCASE 53
ภาพที่2.9 ภาพแสดงตู้ติดผนังสามารแยกตัวตู้ออกได้ 54
ภาพที่2.10 ภาพแสดงตู้จัดแสดงแบบ INSET SHOWCASE ตู้โชว์ติดผนัง 54
ภาพที่2.11 ภาพแสดงตู้ติดผนังสำหรับวัตถุชิ้นใหญ่ 55
ภาพที่2.12 ภาพแสดงตู้จัดวัตถุแบบการจัดวางตู้ติดผนัง 56
ภาพที่2.13 ภาพแสดงตู้จัดวางวัตถุที่ต้องมองรอบด้าน 57
ภาพที่2.14 ภาพแสดงลักษณะของตู้ที่ประกอบด้วยเครื่องฉายสไลด์ 58
ภาพที่2.15 ภาพบอร์ดจัดแสดงแบบมี BACK GROUND 59
ภาพที่2.16 ภาพแสดงการจัดที่นั่งแบบต่าง ๆ 68
ภาพที่2.17 ภาพแสดง การแก้ FEED BACK 71
ภาพที่2.18 ภาพแสดงปัญหาเรื่องการสะท้อนเสียงในห้องประชุมสัมมนา 72
ภาพที่2.19 ภาพแสดงการติดตั้งระบบปรับอากาศลักษณะแบบ split type 77
ภาพที่2.20 ภาพแสดการทำงานของระบบปรับอากาศ แบบ Central Unit 78
ภาพที่2.21 ภาพแสดงภาพประกอบหน้ากากจ่ายลมแบบติดฝ้าเพดาน 79
ภาพที่2.22 ภาพแสดง การติดตั้งหน้ากากจ่ายลมแบบติดฝ้าเพดาน 79
ภาพที่2.23 ภาพแสดงการติดตั้งระบบปรับอากาศแบบระบบจ่ายลม 80
ภาพที่2.24 ภาพแสดงการให้แสงสว่างแท่นโชว์ 89
ภาพที่2.25 แสดงการให้แสดงสว่างแผงบอร์ดในลักษณะต่าง ๆ 91
ภาพที่2.26 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมุมของและขนาดของงานเขียน 91
ภาพที่ 2.27 ภาพแสดง มุมของแสงที่เหมาะกับงานประติมากรรม 91
ภาพที่ 2.28 ภาพแสดง การให้แสงสว่างภายในตู้จัดแสดง 92
ภาพที่2.39 ภาพแสดงการสะท้อนของผิวกระจก 93
ภาพที่2.30 ภาพแสดงการวางตำแหน่งไฟที่ไม่เหมาะสมในการจัดแสดง 93
ภาพที่2.31 ภาพแสดงตัวอาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติอยุธยา 108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่2.32 ภาพแสดงแบบแปลนศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติอยุธยา 108
ภาพที่2.33 ภาพแสดงแบบแปลนส่วนจัดแสดงที่ 1 109
ภาพที่2.34 ภาพส่วนโถงทางเข้าส่วนจัดแสดง 109
ภาพที่2.35 ภาพแสดงหุ่นจำลองบ้านเมืองในสมัยอยุธยาประกอบแผนที่ 109
ภาพที่2.36 ภาพแสดงหุ่นจำลองบ้านเมืองในสมัยอยุธยา 109
ภาพที่2.37 ภาพแสดงแบบแปลนส่วนจัดแสดงที่ 2 110
ภาพที่2.38 ภาพแสดงการจำลองเรื่อสำเภาโบราณที่ใช้ขนส่งสินค้า 110
ภาพที่2.39 ภาพแสดงส่วนจัดแสดงสามมิติสภาพบ้านเรือนริมแม่น้ำ 110
ภาพที่2.40 ภาพแสดงแบบแปลนส่วนจัดแสดงที่ 3 111
ภาพที่2.41 ภาพแสดงการปกครองบ้านเมืองของกษัตริย์สมัยอยุธยา 111
ภาพที่2.42 ภาพแสดงเครื่องราชของกษัตริย์อยุธยา 111
ภาพที่2.43 ภาพแสดงส่วนจัดแสดงที่ 4 111
ภาพที่2.44 ภาพแสดงรูปแบบบ้านในสมัยอยุธยา 111
ภาพที่2.45 ภาพแสดงคติความเชื่อในการนับถือสาสนาของชาวอยุธยา 111
ภาพที่2.46 ภาพแสดงตู้จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ในพิธีบวชและหุ่นจำลองพิธีกรรม 111
ภาพที่2.47 ภาพแสดง โครงการหอศิลปวัฒนธรรม 114
ภาพที่2.48 ภาพแสดงแปลนรวมของส่วนจัดนิทรรศการ 114
ภาพที่2.49 ภาพส่วนที่ 1โถงต้อนรับและห้องบรรยาย 115
ภาพที่2.50 ภาพส่วนที่ 2 ภูมิศาสตร์กายภาพ 115
ภาพที่2.51 ภาพส่วนที่ 3 ประวัติศาสตร์และโบราณคดี 115
ภาพที่2.52 ภาพส่วนที่ 4 แสดงชาติพันธุวิทยา 115
ภาพที่2.53 ภาพส่วนที่ 5 ประเพณีวัฒธรรมและสถาปัตยกรรมอีสาน 116
ภาพที่2.54 ภาพส่วนที่ 6 ดนตรีและการแสดง 116
ภาพที่ 2.55 ภาพส่วนที่ 7 ภูมิปัญญาชาวบ้าน 116
ภาพที่2.56 ภาพส่วน ที่8 อีสานยุคปัจจุบัน 116
ภาพที่ 2.57 มุมสืบค้น 117
ภาพที่2.58 ภาพประตูทางเข้าอุทยาน 120
ภาพที่2.59 ภาพเรือนจำลองบ้านเดิมของสมเด็จย่า 120
ภาพที่2.60 ภาพแบบแปลนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังที่1 120
ภาพที่2.61 รูปพระบรมฉายาลักษณ์ ด้านหน้าทางเข้า 121
ภาพที่2.62 ส่วนบริการข้อมูล 121
ภาพที่2.63 ภาพส่วนจัดแสดงพระราชพิธีศพ 121

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่2.65 ภาพแบบแปลนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังที่ 2 122
ภาพที่2.66 ภาพด้านนอกอาคารจัดแสดง 122
ภาพที่2.67 ภาพผนังกระจกใสรับแสงจากภายนอก 122
ภาพที่2.68 ตู้แสดงของใช้ส่วนพระองค์และภาพเขียนเรื่องศาส 122
ภาพที่2.69ตู้แสดงของใช้ส่วนพระองค์ และภาพเขียนเรื่องศาส 122
ภาพที่2.70 ภาพส่วนห้องศึกษาค้นคว้า 125
ภาพที่2.71 ภาพส่วนจัดแสดงที่ 1 125
ภาพที่2.72 ภาพแบบแปลนส่วนพิพิธภัณฑ์ชั้นที่ 1 125
ภาพที่2.73 ภาพแบบแปลนส่วนพิพิธภัณฑ์ชั้นที่ 2 126
ภาพที่2.74 ภาพตู้จัดแสดงชิ้นโบราณวัตถุ 126
ภาพที่2.75 ภาพส่วนจัดแสดงสภาพบ้านเมือง 126
ภาพที่2.76 ภาพส่วนจัดแสดงศิลปพื้นบ้าน 126
ภาพที่2.77 ภาพตู้จัดแสดงวัตถุโบราณ 126
ภาพที่2.78 ภาพแบบแปลนส่วนจัดแสดงชั้นที่ 3 127
ภาพที่2.79 ภาพตู้จัดแสดงอุปกรณ์ทอผ้า 127
ภาพที่2.80 ภาพส่วนจัดแสดงเครื่องปั่นด้าย 127
ภาพที่2.81 ภาพตู้โชว์ผ้าที่ผู้ชมสามารถดึงออกมาดูได้ 127
ภาพที่2.82 ภาพตู้โชว์ผ้าไหมแบบโชว์ทั้งผืน 127
ภาพที่ 2.83 ภาพอาคารศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก 130
ภาพที่2.84 แบบแปลนอาคารศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก 130
ภาพที่2.85 ภาพภายในห้องประชุมอเนกประสงค์ 131
ภาพที่2.86 ภาพโถงทางเข้าด้านหน้าโครงการ 131
ภาพที่2.87 ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว 131
ภาพที่ 3.1 ภาพแสดงที่ตั้งและอณาเขตติดต่อจังหวัดนครปฐม 140
ภาพที่ 3.2 ภาพแสดงที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ 145
ภาพที่ 3.3 ภาพแสดงสถานที่ก่อสร้างโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก 146
ภาพที่ 3.4 ภาพแสดงทางเข้าโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก 146
ภาพที่ 3.5 ภาพทางทิศเหนือจรดเรือนทับขวัญ 147
ภาพที่ 3.6ภาพทิศใต้จรดที่ทำการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 147
ภาพที่ 3.7 ภาพทางทิศเหนือจรดเรือนทับเจริญ 148
ภาพที่ 3.8 ภาพทิศใต้จรดที่ร้านอาหารและบ้านพักอาศัย 148

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 3.9 ภาพอาคารสำนักงานด้านทิศเหนือ 150
ภาพที่ 3.10 ภาพอาคารสำนักงานด้านทิศตะวันออก 150
ภาพที่3.11 ภาพอาคารสำนักงานด้านทิศตะวันตก 150
ภาพที่3.12 ภาพอาคารสำนักงานด้านทิศใต้ 150
ภาพที่3.13 ภาพอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศเหนือ 151
ภาพที่ 3.14 ภาพอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันออก 151
ภาพที่3.15 ภาพอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันตก 151
ภาพที่3.16 ภาพอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศใต้ 151
ภาพที่3.17 ภาพเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศเหนือ 152
ภาพที่3.18 ภาพเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันออก 152
ภาพที่3.19 ภาพเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันตก 152
ภาพที่3.20 ภาพเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศใต้ 152
ภาพที่3.21 ภาพเรือนพระสุรภีด้านทิศเหนือ 153
ภาพที่3.22 ภาพเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันออก 153
ภาพที่3.23 ภาพเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันตก 153
ภาพที่ 3.24 ภาพเรือนพระสุรภีด้านทิศใต้ 153
ภาพที่ 3.25 ภาพเรือนพระธรณีด้านทิศเหนือ 154
ภาพที่ 3.26 ภาพเรือนพระธรณีด้านทิศตะวันออก 154
ภาพที่ 3.27 ภาพเรือนพระธรณีด้านทิศตะวันตก 154
ภาพที่ 3.28 ภาพเรือนพระธรณีด้านทิศใต้ 154
ภาพที่ 3.29 ภาพเรือนจำลองด้านทิศเหนือ 155
ภาพที่3.30 ภาพเรือนจำลองด้านทิศตะวันออก 155
ภาพที่3.31 ภาพเรือนจำลองด้านทิศตะวันตก 155
ภาพที่ 3.32 ภาพเรือนจำลองด้านทิศใต้ 155
ภาพที่ 3.33 ภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือภาคตะวันตก 177
ภาพที่3.34ภาพปูนปั้นหน้าบันวัดมหาธาตุเพชรบุรี 179
ภาพที่ 3.35 ภาพปูนปั้นวัดใหญ่ชัยมงคล 180
ภาพที่3.36ภาพการแสดงหนังใหญ่ 192
ภาพที่ 3.37 ภาพตัวหนังตะลุง 193
ภาพที่ 4.1 ภาพสถานที่ตั้งจังหวัดนครปฐม 194
ภาพที่ 4.2 ภาพแสดงเส้นทางสัญจรภายในโครงการ 197

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 4.3 ภาพรูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศเหนือ 198
ภาพที่ 4.4 ภาพรูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศใต้ 198
ภาพที่ 4.5 ภาพรูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศตะวันออก 199
ภาพที่ 4.6 ภาพรูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศตะวันตก 199
ภาพที่ 4.7 ภาพแสดงโครงสร้างอาคารประชาสัมพันธ์ 200
ภาพที่ 4.8 ภาพแสดง spaceส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ 200
ภาพที่ 4.9 ภาพรูปอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศเหนือ 201
ภาพที่ 4.10 ภาพรูปอาคารเอนกประสงค์ด้านทิศใต้ 201
ภาพที่ 4.11 ภาพรูปอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันออก 202
ภาพที่ 4.12 ภาพรูปอาคารเอนกประสงค์ด้านทิศตะวันตก 202
ภาพที่ 4.13 ภาพแสดงspace ส่วนห้องประชุมสัมมนา 203
ภาพที่ 4.14 ภาพแสดง space โถงพักคอย 203
ภาพที่ 4.15 ภาพแสดง space หอ้งประทับ 204
ภาพที่ 4.16 ภาพแสดง space ห้องจัดนิทรรศการชั่วคราว 204
ภาพที่ 4.17 ภาพโครงสร้างอาคารเอนกประสงค์ด้านทิศใต้ 205
ภาพที่ 4.18โครงสร้างอาคารเอนกประสงค์ด้านทิศเหนือ 205
ภาพที่ 4.19 ภาพรูปเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศเหนือ 206
ภาพที่ 4.20 ภาพรูปเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศใต้ 206
ภาพที่ 4.21ภาพรูปเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันออก 207
ภาพที่ 4.22 ภาพรูปเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันตก 207
ภาพที่ 4.23 ภาพรูปเรือนพระธรณีด้านทิศเหนือ 208
ภาพที่ 4.24 ภาพรูปเรือนพระธรณีด้านทิศใต้ 208
ภาพที่ 4.25 ภาพรูปเรือนพระธรณีด้านทิศตะวันออก 209
ภาพที่ 4.26 ภาพรูปเรือนพระธรณีด้านทิศตะวันตก 209
ภาพที่ 4.27 ภาพรูปเรือนพระสุรภีด้านทิศเหนือ 210
ภาพที่ 4.28 ภาพรูปเรือนพระสุรภีด้านทิศใต้ 210
ภาพที่ 4.29ภาพรูปเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันออก 211
ภาพที่ 4.30ภาพรูปเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันตก 212
ภาพที่ 4.31ภาพรูปเรือนจำลองด้านทิศเหนือ 212
ภาพที่ 4.32 ภาพรูปเรือนจำลองด้านทิศใต้ 213
ภาพที่ 4.33ภาพรูปเรือนจำลองด้านทิศตะวันออก 213
ภาพที่ 4.34 ภาพรูปเรือนจำลองด้านทิศตะวันตก 214

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 5.1ภาพแสดงแนวความคิดในการออกแบบ 336
ภาพที่ 5.2ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ 337
ภาพที่ 5.3 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ 344
ภาพที่ 5.4 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนห้องประชุมสัมมนา 345
ภาพที่ 5.5 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องประชุมสัมมนา 349
ภาพที่ 5.6 ภาพแสดงรูปด้านอาคารอเนกประสงค์ 349
ภาพที่ 5.7 ภาพแสดงรูปด้านอาคารอเนกประสงค์ 349
ภาพที่ 5.8ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องประทับ 352
ภาพที่ 5.9 ภาพแสดงรูปด้านส่วนห้องประทับ 352
ภาพที่ 5.10 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนห้องรับรองเจ้าหน้าที่ 353
ภาพที่ 5.11 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องรับรองเจ้าหน้าที่ 355
ภาพที่ 5.12ภาพแสดงรูปด้านส่วนห้องรับรอง 355
ภาพที่ 5.13 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องเตรียมจัดเลี้ยง 357
ภาพที่ 5.14 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว 360
ภาพที่ 5.15 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว 360
ภาพที่ 5.16ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานเพื่อใช้ในครัวเรือน 363
ภาพที่ 5.17 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานเพื่อใช้ในครัวเรือน 363
ภาพที่ 5.18 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานเพื่อใช้ประกอบอาชีพ 364
ภาพที่ 5.19ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนวิธีการใช้ 364
ภาพที่ 5.20 ภาพแสดงผ้าพื้นเมือง 367
ภาพที่ 5.21ภาพแสดงส่วนบอร์ดจัดแสดงการแต่งกายในพิธีกรรมต่าง 367
ภาพที่ 5.22 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงงานทอผ้า 368
ภาพที่ 5.23 ภาพบอร์ดจัดแสดงผ้าทอมือ 368
ภาพที่ 5.24 ภาพแสดงทัศนียภาพผ้าทอมือในภาคตะวันตก 368
ภาพที่ 5.25 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงช่างทำทอง 371
ภาพที่ 5.26 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดง 371
ภาพที่ 5.27 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงชั้นล่าง 372
ภาพที่ 5.28 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงเรื่องงานปั้น 372
ภาพที่ 5.29 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนบอร์ดจัดวรรณกรรมในภาคตะวันตก 375
ภาพที่ 5.30 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงวรรณกรรมพื้นบ้าน 375
ภาพที่ 5.31 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงวรรณกรรมพื้นบ้าน 376

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 5.32 ภาพแสดงแบบงานนาฏศิลป์ภาคตะวันตก 376
ภาพที่ 5.33 ภาพแสดงแบบจำลองอาคาร 377
ภาพที่ 5.34 ภาพแสดงวัสดุตกแต่งห้องผู้อำนวยการ 379
ภาพที่ 5.35 ภาพแสดงทัศนียภาพห้องผู้อำนวยการ 380
ภาพที่ 5.36 ภาพแสดงภาพด้านห้องผู้อำนวยการ 380
ภาพที่ 5.3 7ภาพวัสดุตกแต่งส่วนสำนักงาน 381
ภาพที่ 5.38 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนสำนักเลขานุการ 382
ภาพที่ 5.39 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องประชุม 383
ภาพที่ 5.41 ภาพแสดงภาพด้านห้องสำนักงานเลขานุการ 383
ภาพที่ 5.42 ภาพทัศนียภาพส่วนห้องฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์ 385
ภาพที่ 5.43 ภาพด้านส่วนฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์ 385

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอย ระหว่างการจัดห้องเดี่ยวสำหรับบุคคลและการจัดสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม 63
ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอย ในการจัดสำนักงานแบบแบ่งเป็นห้องบุคคลและเป็นกลุ่ม 64
ตารางที่ 2.3 ตารางการเปรียบเทียบคุณสมบัติของแสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์ 84
ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ เพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร 85
ตารางที่ 2.5 ลักษณะการติดตั้งหลอด FLOURRECENT และทิศทางการกระจายแสง 88
ตารางที่ 2.6 ลักษณะการติดตั้งหลอด FLOURRECENT และทิศทางการกระจายแสง 89
ตารางที่ 2.7 ตารางแสดงคุณสมบัติวัสดุภายในโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก 105
ตารางที่ 2.8 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติอยุธยา 112
ตารางที่ 2.9 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบหอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น 118
ตารางที่ 2.10 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบอุทยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนี 123
ตารางที่ 2.11 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด 128
ตารางที่ 2.12 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก 132
ตารางที่ 2.13 ตารางแสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา 134
ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงทิศทางลม 142
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงอัตรากำลังและหน้าที่รับผิดชอบ 159
ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการจากวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้โครงการ 162
ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงปริมาณของผู้ใช้โครงการเริ่มจากเวลาทำการถึงเวลาปิดทำการ 166
ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ 219
ตารางที่ 4.2 ตารางหัวข้อจัดแสดงและเทคนิคการนำเสนอ 254
ตารางที่ 4.3 ตารางสรุปพื้นที่เรือนจัดแสดง 300
ตารางที่ 4.4 ตารางวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ 305

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 แผนภูมิการแบ่งประเภทของวัฒนธรรม 12
แผนภูมิที่ 2.2 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของวัฒนธรรม 13
แผนภูมิที่ 2.3 แผนภูมิแสดงการแบ่งประเภทในทางปฏิบัติของวัฒนธรรม 14
แผนภูมิที่ 2.4 แผนภูมิการแสดงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม 26
แผนภูมิที่ 2.5 แผนภูมิแสดงโครงสร้างองค์กรระดับชาติ 27
แผนภูมิที่ 2.6 แผนภูมิแสดงขั้นตอนของการจัดนิทรรศการ 37
แผนภูมิที่ 3.1 แผนภูมิแสดงสายงานการบริหารงานภายในหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก 158

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1. ประวัติความเป็นมาโครงการหอศิลปวัฒนธรรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ. นครปฐม เป็นสถานศึกษาที่มีคณาจารย์และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ คอยให้การศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมแก่นิสิต นักศึกษามาเป็นเวลานาน เห็นว่า ปัจจุบันข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมไทยยังไม่เพียงพอต่อความต้องการทางการศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เป็นสาเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบถึงความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง จึงขาดความสนใจในการศึกษาและอนุรักษ์ ศิลปกรรมพื้นบ้านอันสูงคุณค่าซึ่งเป็นสาเหตุให้ศิลปวัฒนธรรมไทยเลือนหายไปในอนาคต

ด้วยเหตุนี้เองทางมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะก่อตั้ง หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ขึ้น สำหรับให้ ประชาชน นิสิต นักศึกษา ได้เข้าชมและศึกษาข้อมูล อันจะทำให้เกิดความ รู้สึกรักและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดแสดงจะจัดแสดงในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ ที่แสดงผลงานและข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อผู้เข้าชมจะสามารถเรียนรู้จากวัตถุของจริงและสัมผัสบรรยากาศของประเพณีวัฒนธรรม และเพื่อให้สอดคล้องกับสถาบันภูมิภาคตะวันตกเดิม คือ เรือนทับเจริญ ซึ่งเป็นอาคารไม้ในสมัยรัชกาลที่ 6 และเพื่อ ให้สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมโดยรอบ พระราชวังสนามจันทร์ รูปแบบของอาคารจึงเป็นอาคารประยุกต์หลังคาแปดเหลี่ยม นอกจากนี้ยังใช้เป็นอาคารประชุมสัมมนาและสถานที่จัดนิทรรศการทางศิลปของศิลปินนักศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับศิลปินหรือเจ้าของผลงานได้ อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ แก่ประชาชนทั่วไป และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วัตถุประสงค์ของโครงการ

มหาวิทยาลัยศิลปากรก่อตั้งอาคารหอศิลปวัฒนะรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ ขึ้นเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับแสดงผลงานทางศิลปวัฒนะธรรมของ ช่าง และ ศิลปินในเขตภูมิภาคตะวันตกให้แก่ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจได้เข้าชม

1.2 เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับจัดนิทรรศการทางศิลปะของศิลปินและนักศึกษา และเป็นสถานที่ แลกเปลี่ยนความรู้ทางศิลปะ

1.3 เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดแสดง ละคร การละเล่นพื้นบ้าน ให้ผู้สนใจได้เข้าชม

1.5 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

2. เหตุผลในการเลือกวิทยานิพนธ์

โครงการนี้ เป็นออกแบบตกแต่งภายใน อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติฯ เป็นโครงการที่ก่อตั้งเพื่อการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และเป็นศูนย์กลางการจัดแสดง รวบรวมผลงานทางศิลปวัฒนธรรมของภูมิภาค ตะวันตกให้ประชาชาที่สนใจได้เข้าชม และยังเป็นสถานที่สำหรับจัดแสดงการละเล่นพื้นบ้าน ละคร เวที เกี่ยวกับศิลปวัฒนะธรรมของภูมิภาค และสถานพระราชทานปริญญาบัตร และ ที่จัดแสดง ผลงานทางศิลปะ ของศิลปิน และนักศึกษา ให้แก่บุคลที่สนใจได้เข้าชมเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิด เห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

นับว่าเป็นโครงการที่น่าสนใจเพราะเป็นโครงการที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยอยู่ภายใต้ การดูแลของมหาวิทยาลัยศิลปากร และยังเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางการศึกษา คือภายใน โครงการมีส่วนจัดแสดงจัดแสดงถาวร และส่วนจัดแสดงชั่วคราว ซึ่งส่วนจัดแสดงถาวรจะเป็นการ จัดแสดงด้านศิลปวัฒนะธรรม และส่วนจัดแสดงชั่วคราว จะเป็นการจัดแสดงผลงานทางศิลปะของ ศิลปินและนักศึกษา ยังมีส่วนของสำนักงานและร้านขายของที่ระลึก เพื่อเป็นการส่งเสริมโครงการ ให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ที่สุดจึงควรอย่างยิ่งในการทำวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและเป็นข้อ มูลแก่นิสิตที่สนใจในการเลือกเสนอวิทยานิพนธ์

เหตุผลทางด้านการศึกษา

- เนื่องจากโครงการนี้เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ฯ เป็นโครงการที่น่าสน ใจและเป็นประโยชน์ในการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน
- เป็นศูนย์กลางการจัดแสดง และรวบรวมข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนะธรรมภาคตะวันตก ซึ่งมี เนื้อหาในการจัดแสดงน่าสนใจ
- เป็นโครงการที่เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- เป็นโครงการจริงที่ยังมิได้มีการออกแบบตกแต่งภายใน ซึ่งจะทำให้เกิดการค้นคว้าหา ข้อมูลเพื่อให้เข้าถึงโครงการได้อย่างชัดเจน ทำให้การออก แบบตกแต่งภายในมี ความ สมบูรณ์และเป็นไปอย่างเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลักษณะตัวอาคารมีความน่าสนใจต่อการออกแบบตกแต่งภายใน โดยตัวอาคารเป็นอาคารไม้ แบบสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางในการออกแบบ
- เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อสังคมทางด้านการศึกษาศิลปวัฒนะธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาขาวบ้าน
- เป็นโครงการที่ต้องศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบตกแต่งภายใน

3. วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

3.1 เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของวัฒนะธรรมภูมิภาคตะวันตก สำหรับใช้ในการออกแบบตกแต่งภายใน

3.2 เพื่อศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบให้สอดคล้องกันกับลักษณะของอาคาร

3.3 เพื่อศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในให้เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ใช้อาคาร

3.4 เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางแก้ปัญหา พร้อมทั้งแนวทางการออกแบบตกแต่งภายในตามหลักวิชาการ ให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยควบคู่กับคุณค่าความงาม

3.5 ศึกษาเทคโนโลยีที่ใช้ในด้าน การนำเสนอ การรักษาความปลอดภัย และงานระบบ

4. ที่มาของปัญหา

4.1 เป็นโครงการที่อยู่ในขั้นตอนการก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและยังไม่มีการออกแบบตกแต่งภายในใด ๆ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับอาคาร

4.2 เนื่องจากตัวอาคารเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 ดังนั้นการออกแบบจึงต้องมีความสัมพันธ์กับตัวอาคาร

4.3 พื้นที่ในการจัดแสดงค่อนข้างจำกัดดังนั้นการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นที่ และการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดแสดง

5. แนวทางการแก้ปัญหา

5.1 ศึกษาเนื้อเรื่องในการจัดแสดงเพื่อใช้คำนวณพื้นที่ ในการออกแบบตกแต่งภายใน

5.2 ศึกษาลักษณะ รูปแบบ ลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมตะวันตก

5.3 ศึกษาศิลปวัฒนะธรรมภาคตะวันตก และเทคโนโลยีที่ในการจัดแสดง เพื่อเป็นแนวทางการคิดพื้นที่ใช้สอยส่วนจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 ศึกษารายละเอียดและพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้เกิดระบบการสัญจรที่เหมาะสมกับผู้ใช้งาน

5.6 ศึกษาโครงการเปรียบเทียบจากโครงการประเภทหอศิลปวัฒนะธรรม เพื่อนำมาใช้ เป็นแนวทางการออกแบบภายใน

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ศึกษารายละเอียดของโครงการโดยเก็นรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากโครงการดังนี้

- ความเป็นมาของโครงการ
- สถานที่ตั้งของโครงการ
- วัตถุประสงค์ของโครงการ
- สายงานบริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ

6.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางการออกแบบ

- เนื้อเรื่องและวัตถุจัดแสดง
- พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร
- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนจัดแสดงและทางสัญจร
- เทคนิคและเทคโนโลยีจัดแสดง
- ศึกษาระบบเทคนิคต่าง ๆ

6.3 ศึกษาโครงการเปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่แนวทางในการออกแบบ

6.4 ศึกษาถึงปัญหา การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ เพื่อนำบทสรุปมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบตกแต่ง

6.5 สรุปและนำเสนอการทำวิทยานิพนธ์

7. ขอบเขตของการศึกษาหาข้อมูล

7.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโครงการ

- ลักษณะของโครงการ
- ที่ตั้งของโครงการ
- สภาพแวดล้อมของโครงการ
- รูปแบบสถาปัตยกรรม

7.2 ศึกษาศิลปวัฒนะธรรมและเอกลักษณ์ของภูมิภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3 ศึกษาเนื้อเรื่องและวัตถุจัดแสดง

- งานทอผ้า
- งานเครื่องจักรสาน
- งานช่างฝีมือ
- ศิลปการแสดง

8. ขอบเขตของโครงการ

อาคารหอศิลปภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติ มีพื้นที่ใช้สอยทั้งโครงการ 7,084 ตารางเมตรประกอบด้วย

ชั้นที่ 1. มีพื้นที่ 2,730 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ศาลาโถง	89	ตารางเมตร
- โถงทางเข้า	208	ตารางเมตร
- โถงบันได	202	ตารางเมตร
- โถงทางเข้าหอศิลป์	219	ตารางเมตร
- โถงทางเข้าบริการ	63	ตารางเมตร
- ห้องนิทรรศการและผลงาน	1,203	ตารางเมตร
- ห้องเก็บผลงานศิลปะ	120	ตารางเมตร
- สำนักงานหอศิลป์	120	ตารางเมตร
- ผู้อำนวยการ	40	ตารางเมตร
- ห้องน้ำ	77	ตารางเมตร
- ห้องไฟฟ้า ห้องเครื่อง	28	ตารางเมตร
- บันไดและลิฟท์	85	ตารางเมตร
- ทางเดิน	276	ตารางเมตร

ชั้นที่ 2 มีพื้นที่ 2,461 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องเรียนรวม	1,217	ตารางเมตร
- ห้องโถงพักคอย	533	ตารางเมตร
- ห้องหลังเวที	81	ตารางเมตร
- ห้องควบคุม	52	ตารางเมตร
- ห้องประทับ	46	ตารางเมตร
- ห้องเตรียมงาน	27	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเตรียมจัดเลี้ยง 41 ตารางเมตร
- ห้องเก็บของ 36 ตารางเมตร
- ห้องน้ำ 94 ตารางเมตร
- ห้องไฟฟ้า 5 ตารางเมตร
- บันไดและลิฟท์ 115 ตารางเมตร
- ทางเดินติดต่อภายใน 111 ตารางเมตร

อาคารสำนักงาน มีพื้นที่ 335 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- โถงทางเข้า 41 ตารางเมตร
- สำนักงานและรับรอง 190 ตารางเมตร
- ห้องพักเจ้าหน้าที่ 17 ตารางเมตร
- ห้องน้ำ 21 ตารางเมตร
- ห้องไฟฟ้า 5 ตารางเมตร
- ทางเดินนอกอาคาร 62 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระกรรมสักขี) มีพื้นที่ 239 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 19 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 24 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3 27 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 4 15 ตารางเมตร
- ระเบียง 22 ตารางเมตร
- ห้องน้ำ 8 ตารางเมตร
- บันได 11 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน) 114 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระสุรภี) มีพื้นที่ 182 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 20 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 15 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3 12 ตารางเมตร
- ระเบียง 29 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องน้ำ 11 ตารางเมตร
- บันได 10 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน)86 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระธรณี) มีพื้นที่ 229 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 25 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 37 ตารางเมตร
- ระเบียง 44 ตารางเมตร
- ห้องน้ำ 6 ตารางเมตร
- บันได 4 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน)112 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระจำลอง) มีพื้นที่ 430 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 24 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 24 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3 16 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 4 16 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 5 12 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 6 8 ตารางเมตร
- ระเบียง 107 ตารางเมตร
- ห้องน้ำ 12 ตารางเมตร
- บันได 16 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน)195 ตารางเมตร

9. **ขอบเขตการออกแบบ**

อาคารหอศิลปภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติ มีพื้นที่ 2,331 ตารางเมตร ประกอบด้วย

ชั้นที่ 1. มีพื้นที่ 2,330 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- โถงทางเข้า 208 ตารางเมตร
- โถงบันได 202 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โถงทางเข้าหอศิลป์ 219 ตารางเมตร
- โถงทางเข้าบริการ 63 ตารางเมตร
- ห้องนิทรรศการและผลงาน 1,203 ตารางเมตร
- สำนักงานหอศิลป์ 120 ตารางเมตร
- ผู้อำนวยการ 40 ตารางเมตร
- ทางเดิน 276 ตารางเมตร

ชั้นที่ 2 มีพื้นที่ 1,962 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องเรียนรวม 1,217 ตารางเมตร
- ห้องโถงพักคอย 533 ตารางเมตร
- ห้องประทับ 46 ตารางเมตร
- ทางเดินติดต่อภายใน 111 ตารางเมตร

อาคารสำนักงาน มีพื้นที่ 232 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- โถงทางเข้า 41 ตารางเมตร
- สำนักงานและรับรอง 190 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระกรรมสักขี) มีพื้นที่ 222 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 19 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 24 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3 27 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 4 15 ตารางเมตร
- ระเบียง 22 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน) 114 ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระสุรภี) มีพื้นที่ 164 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1 20 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2 15 ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3 12 ตารางเมตร
- ระเบียง 29 ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน) 86 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระธรณี) มีพื้นที่ 220 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1	25	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2	37	ตารางเมตร
- ระเบียง	44	ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน)	112	ตารางเมตร

อาคารแสดงผลงานวัฒนะธรรม (เรือนพระจำลอง) มีพื้นที่ 392 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ห้องแสดงผลงาน 1	24	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 2	24	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 3	16	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 4	16	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 5	12	ตารางเมตร
- ห้องแสดงผลงาน 6	8	ตารางเมตร
- ระเบียง	107	ตารางเมตร
- ใต้ถุนเรือน (เตรียมใช้เป็นห้องแสดงงาน)	195	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ในการออกแบบ	5,524	ตารางเมตร

1.10ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์

1.10.1 ได้ศึกษาข้อมูล ตามขั้นตอนการออกแบบภายในแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พัฒนาความคิดและศึกษาหน้าที่ใช้สอย และความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ ได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นเกี่ยวกับระบบการดำเนินงานการศึกษาข้อมูลการเรียนรู้การจัดนิทรรศการ

1.10.2 เป็นแนวทางสำหรับศึกษา ค้นคว้าสำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับโครงการหอศิลปวัฒนธรรม

1.10.3 ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับหลักในการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์แก่ผู้ที่สนใจทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

2.1 ความหมายของวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า " วัฒนธรรม " มาจากคำว่า "CULTURE " ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์มาจากคำว่า Culture ในภาษาละติน มีความหมายว่าการเพาะปลูกและบำรุงให้เจริญงอกงาม

ในภาษาไทย คำว่า "วัฒนธรรม " เป็นคำที่ได้จากการรวมคำ 2 คำ เข้าด้วยกันได้แก่

วัฒนะ ซึ่งมีความหมายทั่วไปว่า ความเจริญงอกงาม

ธรรม ซึ่งในที่นี้หมายความว่า การกระทำหรือข้อปฏิบัติ

เพราะฉะนั้น วัฒนธรรม ในภาษาไทยจึงหมายถึง ข้อปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม

อย่างไรก็ดีในความหมายทางสังคมวิทยามีความหมายกว้างกว่าความหมายที่ใช้กันอยู่ ในการพูด การเขียน หรือโดยทั่วไป กล่าวคือ สังคมวิทยาถือว่า วัฒนรรมเป็นศัพท์ทางวิชาการ [Technical Vocabulary] ซึ่งในทัศนะของสังคมวิทยาหมายถึงการดำเนินชีวิต กระบวนแห่งพฤติกรรม และบรรดาผลงานที่มวลมนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น การสร้างสมของมนุษย์ และสามารถถ่ายทอดกันได้จากสังคมหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง จากคนรุ่นหนึ่งไปเป็นคนอีกรุ่นหนึ่ง

วัฒนะธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงามซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านจิตใจ ด้าน-สังคม และ ด้านวัตถุ มีการสั่งสมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลิตกรรมและผลิตผลทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนา ถ่ายทอด ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างสมดุลภาพระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ สังคมและธรรมชาติซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสันติสุข และเอกภาพ
อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมแห่งมนุษย์ชาติ

ลักษณะของวัฒนธรรม

ทุกสังคมต้องมีวัฒนธรรม และวัฒนธรรม ของแต่ละสังคมย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แสดงออกให้ปรากฏ จนทำให้บางท่านใช้เขตของวัฒนธรรมเป็นเครื่องแบ่งอณาเขตของประเทศชาติได้ ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมจะประกอบด้วย

1. วัฒนธรรมคือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสิ่งที่ช่วยในการดำเนินชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนเป็นวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. วัฒนธรรม เป็นผลรวมของหลายอย่างเช่น ความรู้ ความเชื่อ วิถีในการดำเนินชีวิต สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ

3.วัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแนวทางพฤติกรรมที่มีการเรียนรู้กันได้ มิใช้เกิดขึ้นเอง โดยปราศจากการเรียนรู้มาก่อน และลักษณะข้อนี้เองที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไป จากสัตว์ กล่าวคือ พฤติกรรมส่วนใหญ่ของสัตว์เกิดจาก การเร้าของสัญชาตญาณ ส่วนมนุษย์นั้นมีสมองอันทรงคุณภาพ จึงสามารถรู้จักคิด ถ่ายทอด และเรียนรู้ขบวนการดังกล่าวขึ้นจากบุคคลที่มีการติดต่อกับบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นลักษระที่สำคัยอย่างยิ่งของวัฒนธรรม

4. วัฒนธรรม มีลักษณะที่เป็นมรดกทางสังคมวัฒนธรรมเป็นผลแห่งการถ่ายทอดและการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการดังกล่าว ก็คือการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์ [Symbolic Communication] ดำเนินสืบเนื่องมาไม่ขาดสาย ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีลักษณะเป็น มรดกแห่งสังคม [Social Heritage]

5. วัฒนธรรม มีลักษณะเป็น Super Organic หมายถึงสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์อย่างเดียวกันทางกายภาพหรือชั่วภาพนั้นอาจเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันออกไปแต่ละสังคม ทั้ง ๆ ที่ก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ลิ้นเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของทุกคน ชาวทิเบตนำมาใช้ในการแสดงออกซึ่งความเคารพนับถือด้วยการแลบลิ้น ส่วนชาวไทยเป็นการแสดงออกที่ไม่สุภาพ เป็นต้น

6. วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิต [way of life]หรือแผนดำเนินชีวิต [design for living] ของมนุษย์ พัทยา สายหู (2514 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกเรียน รับถ่ายทอดกันไป ด้วยการสั่งสอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

7. วัฒนธรรม เป็นผลงานจากการช่วยกันสร้างสรรค์ของมนุษย์ และได้มีการปรับปรุงดัดแปลงสิ่งใดไม่ดีหรือล้าสมัยก็เลิกใช้ไป สิ่งใดที่ดีก็ยังคงเอาไว้ใช้ต่อไป

วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลง [Chang] และมีการปรับตัว [Adap –tive] ได้

8. วัฒนธรรม มิใช่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นของส่วนรวม สิ่งที่จะถือเป็นวัฒน-ธรรมได้จะต้องเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับถือปฏิบัติเท่านั้น

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า วัฒนธรรมแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆได้ 2 ประเภท คือ วัฒน-ธรรมที่เป็นวัตถุ [Material Culture] กับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ [Nonmateral Culture]

วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างขึ้น เป็นต้นว่า สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน รถยนต์ ปกกา นาฬิกา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ แบบแผนในการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ภาษา ศีลธรรม วิถีการกระทำ เป็นต้น

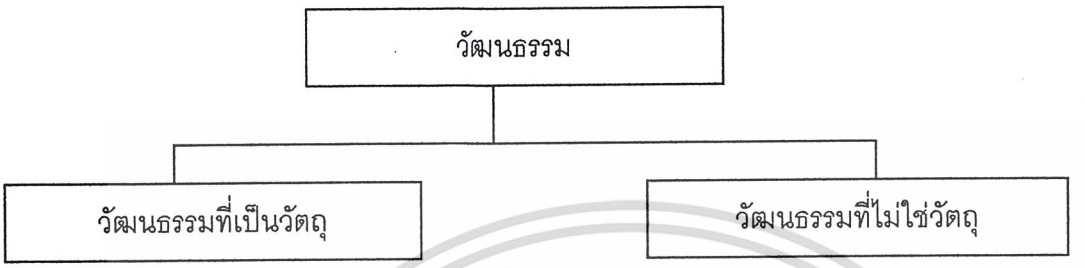

การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมนั้น นักสังคมวิทยาบางท่านแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางแนวความคิด [Ldeas – Thinking]
2. วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน [Norms – Doing]
3. วัฒนธรรมทางวัตถุ [Material – Having]

1. วัฒนธรรมทางแนวความคิด หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความเชื่อความรู้สึกนึกคิดซึ่งอาจถูก หรืออาจผิดก็ได้

2. วัฒนธรรมบรรทัดฐาน ได้แก่ ระเบียบแบบแผนหรือประเพณีที่บุคคลในสังคม ยึดถือ หรือกฎหมายที่ใช้ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

ก. วิถีชาวบ้าน [Folkways] คือ ระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมจะปฏิบัติ

ข. กฎหมาย [Laws] ได้แก่ ระเบียบแบบแผนที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามตัวบทกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ

ค. จารีต [Mares] ได้แก่ระเบียบแบบแผน ที่บุคคลในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนถือเป็นการกระทำผิดทางศีลธรรม สังคมอาจรังเกียจและถูกตัดออกจากสังคม ตัวอย่างของจารีตเป็นต้นว่า การเลี้ยงดูพ่อแม่ ตอบแทนเมื่อแก่เฒ่า และเราอยู่ในฐานะที่รับผิดชอบได้

4. วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ วัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้ในสังคมเช่น เสื้อผ้า อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

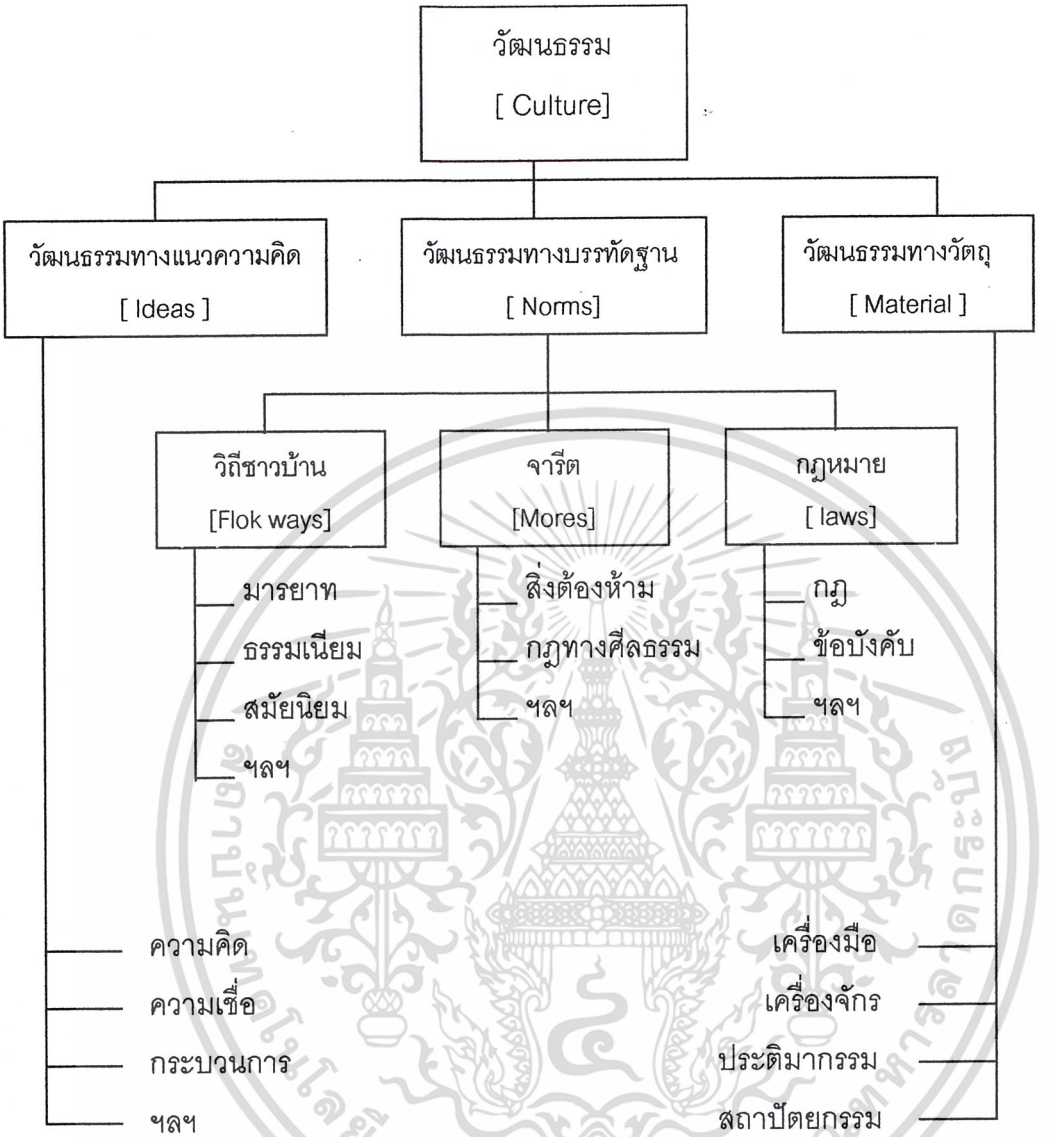

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของวัฒนธรรม

ตามประกาศตั้งกระทรวงวัฒนธรรม พ. ศ. 2485 ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้ 4 ประเภท ด้วยกันและถือว่าเป็นการแบ่งประเภทในทางปฏิบัติได้ดังนี้

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำรงชีวิตส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจและได้มาจากศาสนา

2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมายรวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัยพอๆ กับกฎหมาย

3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เครื่องนุ่งห่มบ้านเรือน ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคมนอกจากหมายถึงคุณธรรมต่างๆ ที่ทำให้คนอยู่รวมกันอย่างผาสุกถ้อยทีถ้อยอาศัยกันแล้ว ยังรวมทั้งระเบียบ มารยาทที่จะติดต่อ เกี่ยวกับสังคมทุกชนิด เช่น การแสดงความเคารพ การแต่งกายในโอกาสต่าง ๆ

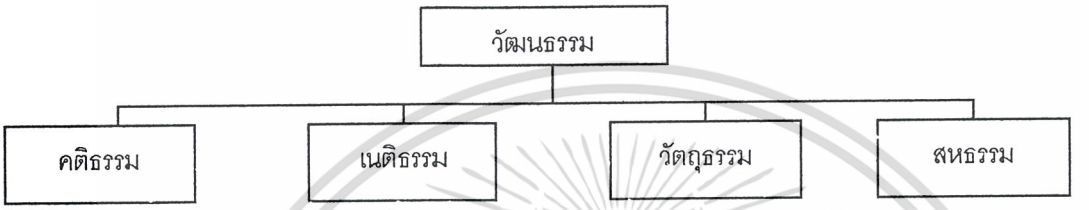

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงการแบ่งประเภทในทางปฏิบัติของวัฒนธรรม

จากการแบ่งประเภทของวัฒนะรรมที่ได้กล่าวมานี้ ไม่ว่าจะแบ่งออกเป็น 3 หรือ 4 ประเภทก็ตาม เมื่อพิจารณาแล้วโดยสรุป ก็จำแนกวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือวัฒนธรรมทางวัตถุ กับวัฒนธรรมไม่ใช่วัตถุนั้นเอง อย่างเช่นการแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท วัฒนธรรมทางแนวความคิดและวัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน ก็คือวัฒนธรรมที่ไม่ใช้วัตถุ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คติธรรม เนติธรรม และวัตถุธรรม

วัฒนธรรมอาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยไม่แยกตามลักษณะที่เป็นวัตถุแต่แบ่งตามประเภทของลักษณะเนื้อหาหรือตามหน้าที่ได้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนะรรมแห่งชาติได้แบ่งเนื้อหาของวัฒนธรรมไทยจำแนกได้ 5 สาขา ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าก็คือการแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

1. ศิลปกรรม [The Arts] ได้แก่ ภาษา วรรณกรรม การละคร นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปการแสดงอื่น ๆ
2. มนุษย์ศาสตร์ [Humanities] ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย การปกครอง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ปรัชญา ศาสนา ฯลฯ
3. การช่างฝีมือ [Practical Craft] ได้แก่การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอ การจักรสาน การทำเครื่องถม เครื่องเงิน เครื่องทอง
4. กีฬาและนันทนาการ [Sport & Recreation] ได้แก่มายไทย กระบี่ กระบอง ตะกร้อ การละเล่นพื้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. คหกรรม [Domestic Arts] ได้แก่ระเบียบในการกินอยู่ มารยาทในสังคม การแต่งกาย การตกแต่งเคหสถาน การดูแลเด็ก ฯลฯ

วัฒนธรรมอาจแยกตามลักษณะหน้าที่เช่น

1. เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน ได้แก่การปกครอง
2. เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมได้แก่ กฎหมาย
3. เพื่อผลทางจิตใจได้แก่ศาสนา
4. เพื่อความสดชื่นในชีวิต ได้แก่ สุนทรียภาพ
5. เพื่อการสื่อสารความรู้ได้แก่การศึกษา

วัฒนธรรมจะแบ่งเป็นประเภทก็ประเภท และจะแบ่งโดยเกณฑ์อะไรก็ได้ แต่สิ่งที่สำคัญอยู่ที่ว่า เมื่อแบ่งแล้วเราสามารถนำเอาวัฒนธรรมทั้งหลายที่มีอยู่ในสังคม จำแนกลงได้วัฒธรรมประเภทใดประเภทหนึ่งได้ครบถ้วนให้ผลตรงตามวัตถุประสงคี ย่อมถือได้ว่า วัฒนธรรมถูกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ จามจุดประสงค์นี้แล้ว

2.2 การศึกษาความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

บริเวณภาคตะวันตกของประเทศไทยในปัจจุบัน ก่อนหน้าที่จะมีการพัฒนาของชุมชนในบริเวณที่ลาบลุ่มแม่น้ำมีหลักฐานการอยู่อาศัยของผู้คนในเขตภูเขาและที่ราบที่อยู่เข้าไปข้างใน ซึ่งในอดีตเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในหลายยุคหลายสมัย นับตั้งแต่ชุมชนแรกเริ่มเมื่อหลายพันปีก่อนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ทั้งนี้โดยที่ได้อาศัยความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพื่อยังชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บของป่า ล่าสัตว์ ตลอดจนการกสิกรรม ชุมชนเหล่านี้ ได้มีวิวัฒนาการของตนเองขึ้น กลายเป็นสังคมที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการพัฒนาการทางเทคโนโลยี การทำเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ภาคตะวันตกเป็นเขตที่พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาตร์เป็นจำนวนมากเนื่องจากภูมิประเทศเป็นที่ภูเขาสูงและมีพื้นที่ราบสลับระหว่างภูเขา ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี จึงเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ทั้งสังคมล่าสัตว์ และสังคม เกษตรกรรม ดังที่การสำรวจพบหลักฐานทางโบราณคดีหลายอย่าง ได้แก่ เครื่องมือหินกะเทาะ กระดูกสัตว์ เปลือกหอย กำไล ที่ทำจากหิน และกระดูกสัตว์ และต่างหู รวมถึงเครื่องมือล่าสัตว์ในเขตพื้นที่จังหวัด ภายในภาคตะวันตก ราชบุรี กาญจนบุรี นครปฐม เพชรบุรี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่นี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าชุมชนเล่านี้มีการติดต่อกับชุมชนอื่นที่อยู่ไกลออกไป มีการรับและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับสังคมที่มีความเจริญกว่าจากภายนอก โดยเฉพาะวัฒนธรรมอินเดีย อย่างไรก็ตาม ชุมชนเหล่านี้ก็มีความเจริญ ทั้งทาง วัฒนธรรม การเมือง และเทคโนโลยี อยู่แล้วระดับหนึ่ง การรับวัฒนธรรมอินเดียในพื้นที่แถบนี้เป็นในลักษณะการเลือกเฟ้นสิ่งที่ดีนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เสริมสร้างความเจริญเพิ่มขึ้น ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ของชุมชนพื้นเมืองที่นี่ จึงเป็นลักษณะของการสัมพันธ์ ถ่ายทอดวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนวิวัฒนาการแก่กันในระหว่างกลุ่มชนที่ไปมาติดต่อกันเพื่อทำการค้า การรับเอาอิทธิพลภายนอกเข้ามาทำให้ช่วงระยะเวลาประมาณ พุทธศตวรรษที่ 11 ได้เกิดรูปแบบวัฒนธรรมใหม่ขึ้น เรียกกันว่า ทวาราวดี เป็นวัฒนธรรมที่มีการผสมผสานกันเป็นอย่างดี ระหว่างรูปแบบวัฒน-ธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมภายนอก ที่มีการติดต่อค้าขายกัน วัฒนธรรมนี้มีจุดเด่นอยู่ที่รูปแบบทางศิลปกรรมที่เฉพาะตัว มีหลักฐานการใช้ภาษาร่วมกัน และการนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก อันเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมของวัฒนธรรมที่คลี่คลายมาเป็นวัฒนธรรมทวาราวดี อันเป็นวัฒนธรรมร่วมของชุมชนท้องถิ่นในดินแดนแถบนี้ ชุมชนที่พบหลักฐานว่ามีรูปแบบวัฒนธรรมทวาราวดี มักตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำสำคัญ มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีและโบราณสถานแบบวัฒนธรรมทวาราวดีเป็นจำนวนมาก ทั้งโบราณสถาน แผ่นอิฐที่ใช้ประดับลวดลายโบราณสถาน เศียรพระโพธิสัตว์ หรือเทวดาซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับศิลปะอินเดียแบบหลังคุปตะ และชิ้นส่วนข้าวของเครื่องใช้ เครื่องประดับ อาวุธแบบต่าง ๆ

หลักฐานทางด้านวัตถุ โบราณสถานที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของภาคตะวันตกจากสมัยอยุธยา จนถึงกรุงรัตนโกสินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คงได้แก่งานศิลปกรรมที่ปรากฏอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ พระปรางค์ วัดมหาธาตุ ราชบุรี ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และลวดลายปูนปั้นที่ประดับอยู่รอบ ๆ ปรางค์เจดีย์ พระพุทธรูปเครื่องประดับ และอาวุธ ที่พบภายในเขตพื้นที่ภาคตะวันตก เครื่องปั้นดินเผา จากประเทศจีนแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนซึ่งส่วนใหญ่จะติดต่อกันทางด้านของการค้าขาย และ ศาสนาดังจะเห็นได้จาก ภาพจากจิตกรรม ปูนปั้น การค้นพบเครื่องถ้วยจีนเป็นจำนวนมาก ในลำน้ำแม่กลองนี้ เป็นหลักฐานเชื่อได้ว่าเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ทางการคาเป็นสำคัญ โดยพ่อค้าจะล่องเรือจากอ่าวไทยสู่ปากน้ำที่ จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งสันนิฐานว่าเป็นแหล่งเรือล่ม นอกจากนี้ยังพบโบราณวัตถุอื่น ๆ ที่ผลิตในประเทศจีน เช่น ปืนสำริด คันฉ่องสำริด แผ่น อิฐจารึกด้วยภาษาจีนโบราณ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมเขมร และ กลุ่มประเทศแถบตะวันออกกลางจากเอกสารประวัติศาสตร์ของชนชาติโปรตุเกสที่เข้ามาสำรวจดินแดนแถบนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาค้นคว้าในระยะหลังได้มีการยืนยันแนวความคิดที่ว่าบริเวณพื้นที่แถบนี้มีความเจริญขึ้นได้ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งชุมชนที่ตั้งขึ้นบริเวณริมแม่น้ำเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนแนวฝั่งทะเลสมัยโบราณ ซึ่งเว้าลึกเข้าไปมากว่าแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และเขตภูเขา ซึ่งติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีความหลากหลายในด้านของศิลปวัฒนธรรม และเชื้อชาติเป็นผลให้เกิดชนกลุ่มน้อยเข้ามาอาศัยในเขตจังหวัด ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี นครปฐม ได้แก่ ลาวโซ่ง ลาวพวน ลาวครั่ง ลาวตี้ ลาวเวียง กระเหรี่ยง เขมร ญวนและชาวจีน และมุสลิมที่มีอยู่ทุกจังหวัดในภาคตะวันตก เป็นผลให้มีวัฒนธรรม ประเพณี ที่น่าศึกษาตกทอดมาถึงปัจจุบัน

2.3 การศึกษาศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

ในการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตกนั้นควรจะเริ่มจากการศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของภูมิภาคนี้ ซึ่งประกอบด้วยบริเวณจังหวัดต่าง ๆ 8 จังหวัด คือ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ภูมิภาคตะวันตกมีเนื้อที่ประมาณ 28.80 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 9 ของพื้นที่ทั้งประเทศ สภาพพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ บริเวณที่ติดต่อกับชายแดนประเทศเมียนม่า ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ ซึ่งเป็นต้นกำเหนิดของแม่น้ำทุกสายในภูมิภาคตะวันตกเขตที่สองเป็นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งได้แก่ตอนกลางของภาค ได้แก่ ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแควน้อย และแม่น้ำเพชรบุรี เป็นต้น บริเวณนี้เป็นแหล่งกสิกรรมที่สำคัญของภูมิภาตะวันตกซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม
บริเวณที่สามคือ บริเวณพื้นราบชายฝั่งทะเลในเขตจังหวัด สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ บริเวณนี้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของภาคตะวันตกทั้งสามลักษณะดังกล่าวเป็นองค์ประกอบการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมของประชาชนในภูมิภาคนี้ ดังนั้นผลงานศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ประเภทเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เครื่องใช้ในบ้านเรือน และเครื่องใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

ชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตก

จากความแตกต่างกันของสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นตัวกำหนดอาชีพและการดำรงชีวิตของชุมชนในภูมิภาคตะวันตกและเป็นตัวกำหนดรูปแบบของศิลปวัฒนธรรม ภูมิหลังทางประวัตอศาสตร์ของชุมชนซึ่งมีความหลากหลายก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ควรศึกษา โดยเฉพาะการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่มีลักษณะชาติ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

41546

พันธุ์เฉพาะตนที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งผลถึงงานสร้างสรรค์ ศิลปพื้นบ้านในภาคตะวันตกด้วยอย่างมาก ชุมชนเชื้อสายต่าง ๆ ที่มีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ในการตั้งถิ่นฐานที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มชนเชื้อสายลาว โดยเฉพาะลาวโซ่ง หรือ ไทยทรงดำ ซึ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณ อำเภอเขาย้อย จังหวัด เพชรบุรี ตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ กลุ่มชนนี้ได้ขยายตัวขึ้นมาก บางส่วนอพยพไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณบ้านเกาะแรด อำเภอบางเลน จังหวัด นครปฐม หรือบริเวณตำบลสระยายโสม อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มชนเหล่านี้มีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมเป็นของตนเองและยังคงสืบต่อจนปัจจุบันในบางส่วน

นอกจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวโซ่งแล้ว ในบริเวณภูมิภาคตะวันตกยังมีกลุ่มคนไทยเชื้อสายยวน หรือ โยนก ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี คนไทยลาวพวนบริเวณบ้านพลูหลวง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี คนไทยเชื้อสายลาวเวียง บริเวณอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี คนไทยเชื้อสายไทยยวน บริเวณดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี คนไทยเชื้อสายมอญในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี คนไทยเชื้อสายกระเหรี่ยงบริเวณแนวชานแดนไทยพม่า ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ตลอดถึงคนไทยเชื้อสายจีนที่ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไปในภูมิภาคตะวันตก

ลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์ของชุมชนเหล่านี้ทำให้เกิดงานศิลปวัฒนธรรมที่มีลักษณะพิเศษหลายรูปแบบแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ เช่น การทอผ้า ของชุมชนชาวไทยเชื้อสายลาวพวนการทอผ้าของชุมชนชาวไทยยวน และการทำเครื่องปั้นดินเผาของชุชนเชื้อสายจีนในบริเวณอำเภอเมืองราชบุรี

ประเด็นดังกล่าวเป็นแนวทางการศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่พิจารณาปัจจัยแวดล้อมต่างๆ อันเป็นองค์ประกอบและตัวกำหนดให้เกิดการสารสรรค์ในบริเวณภูมิภาคตะวันตก อย่างไรก็ตาม ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มชนต่างยังมีอีกหลายชนิดถึงแม้ว่าวัฒนธรรมบางอย่างจะเปลี่ยนไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมก็ตาม แต่ก็ยังมีศิลปวัฒนธรรมบางชนิดยังเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตพื้นบ้านของแต่ละกลุ่มชน

งานด้านศิลปวัฒนธรรมในภาคตะวันตก

หัตถกรรมในภูมิภาคตะวันตก

1. **เครื่องจักรสาน** ในเขตภูมิภาคตะวันตะวันตกของไทย คือจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานครภูมิภาคนี้ เคยเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่เก่าแก่ เช่น เป็นแหล่งวัฒนธรรมทราวดี และวัฒนธรรมอยุธยาสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังเป็นแหล่งมี่มีคนไทยเชื้อสายต่าง ๆ อันมีความสามารถทางการผลิตงานด้านศิลปหัตถกรรมตั้งหลักแหล่งอยู่ด้วย เช่น ลาว เขมร และจีน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยทั่วไปเครื่องจักรสานหมายถึงกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์โดยใช้วิธีการจักวัสดุให้เป็นเส้น แล้วนำมาขัดเป็นลายขึ้นรูปทรงตามที่ต้องการวัสดุที่ใช้มีหลายประเภท เช่น ไม่ไผ่ หวาย กก ย่านลิเภา เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากไม้ไผ่สีสุก ไผ่รวก เป็นส่วนใหญ่

ผลิตภัณฑ์ที่พบว่ามีแหล่งค่อนข้างกระจาย และยังมีการผลิตสม่ำเสมอคือ กระจาด กระบุง ตะข้อง และเข่ง หลัว ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจำนวนมากแต่มีแหล่งการผลิตกระจุกตัวในแต่ละพื้นที่คือ เข่งเป็ด เข่งไก่ กงครอบน้ำตาล เตี๋ยม ฝาเข่ง และหมวก โดยเฉพาะหมวกโกยโล้ย ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตบางฤดูส่วนใหญ่ จะเป็นเครื่องจับสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตประปรายคือ ฝาชี เฝือก เปล ตระแกรง ชะนาง กระชอน กระเป๋า กระบาย อีจุ้ อีดูด และตุ้ม ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อการค้าอย่างแท้จริงคือ เข่งหลัว เข่งเป็ด เข่งไก่ เตี๋ยม เข่งหาบหอม ฝาเข่ง เสื่อลำแพน หมวก บุ้งกี๋ และกระจี้ เป็นส่วนใหญ่ คือ กระจาด กระบุง กระชัง กะโล่ กรงนก กระเป๋า ตะข้อง ตะกร้า ไซ ตะแกรง ฝาชี เฝือก พัด ลอบ เสื่อไม้รวก สุ่มไก่ สุ่มปลา และกระด้ง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตใช้เองและแลกเปลี่ยนหรือแจกจ่ายในหมู่คนใกล้ชิดเป็นส่วนใหญ่ได้แก่ ปิ่นน้ำชา เปล อีดูด อีจุ้ และตุ้ม

จะเห็นได้ว่าการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในภูมิภาคนี้ ส่วนใหญ่จะทำเพื่อใช้ในครอบครัวและแจกจ่ายในหมู่คนใกล้ชิด ที่เหลือก็จะเป็นการทำเพื่อการค้า แต่ปัจจุบันการผลิตเครื่องจักรสานหาได้น้อยลงทุกที เพราะการทำเครื่องจักรสานจะเป็นงานของคนพิการ หรือไม่ก็คนแก่ ที่ไม่สามารถทำงานหนัก ๆ ได้ จนมีคำกล่าวว่า " เป็นงานของคนแก่ " หรือ " ของคนที่ไม่รู้จะทำอะไรอื่น "

2.งานทอผ้า ตามที่ได้กล่าวว่าภาคตะวันตก มีความหลากหลายในเรื่องชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงมีความหลายหลายในด้านการแต่งกาย ทั้งรูปแบบ ลวดลายผ้า และกระบวนการผลิตผ้าทอที่ขึ้นชื่อของภาคตะวันตก คือผ้าจกจาก ตำบล อำเภอเมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี

ชาวบ้านในตำบลคูบัวประมาณร้อยละ 80 สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวเมืองเชียงแสนโยนกนครซึ่งมีชื่อเรียกตนเองว่า"ยวน" ชาวยวนในจังหวัดราชบุรีจึงได้ชื่อว่า"ชาวล้านนาไทยห่างถิ่น" ซึ่งการแต่งการของสตรีในช่วงแรกของกาตั้งถิ่นฐานในราชบุรีนั้น สตรีชาวล้านนายังคงแต่งกานด้วยการห่มผ้าแถบคล้องคอปล่อยชายเปิดอก ส่วนผ้าซิ่นก็นุ่งด้วยผ้าซิ่นที่ทอด้วยตัวเอง ซึ่งสตรีจะต้องหัดทอผ้าซิ่น โดยเฉพาะผ้าซิ่นตีนจกให้เป็น การนุ่งผ้าซิ่นจะแตกต่างกันออกไปตามโอกาสและวัย คือ เมื่อผู้เฒ่าอยู่กับเรือนจะนุ่งซิ่นที่เรียกกันว่า **ซิ่นแล่** ทอด้วยฝ้าย เมื่อออกงานสตรีวัยสาวจะนุ่ง**ซิ่นตา** แต่เมื่อใดไปงานบุญจะนุ่ง**ซิ่นตีนจก**

3.ภาพจิตรกรรมฝาผนัง งานภาพเขียนส่วนใหญ่มักพบที่สถานที่สำคัญแสดงให้เห็นถึงแรงศรัทธาในศาสนามีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งพบในถ้ำ จังหวัดกาญจนบุรี สมัยอยุธยาเรื่อยมาจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน ซึ่ง พบได้ตามโบสถ์ วิหารและศาลาการเปรียญ เรื่องราวส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความเชื่อในเรื่องของศาสนา อีกทั้งเป็นการเขียนที่แสดงถึงจินตนาการของช่าง ซึ่งลักษณะของตัวละครที่ใช้จะมีรูปร่างหน้าตาแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติของกลุ่มช่าง และแหล่งที่อยู่อาศัย

4. อักษร ภาษา ภาษามีบทบาทกับมนุษย์ การที่วัฒนธรรมจะเจริญในด้านต่าง ๆ ของแต่ละชุมชน จะสืบทอดมาถึงปัจจุบันได้นั้นก็เพราะอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและอนุรักษ์ไว้

ภาคตะวันตกประกอบด้วย 8 จังหวัดคือ กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์เมื่อสำรวจการกระจายของภาษาในภาคตะวันตกแล้วพบว่า บางชุมชนมีมากกว่า 2 ภาษาและใช้หลายภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยกลาง หรือ ภาษาไทยมาตรฐาน ถือเป็นภาษาราชการ ภาษาไทยกลางมีภาษาถิ่นย่อยอยู่ 5 ภาษาถิ่นแต่ในภาคตะวันตกมีพูดอยู่ 2 ภาษาคือ

- **ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ** คือภาษาที่ผู้พูดในภาคกลางพูดกัน
- **ภาษาไทยถิ่นสุพรรณ** มีผู้พูดส่วนใหญ่ที่จังหวัด สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เกือบทั้งภาคตะวันตก

ในภาคตะวันตกมีชนกลุ่มน้อยเข้ามาอาศัยอยู่มากทำให้เกิดภาษาใหม่ขึ้นอีก ภาษาโซ่ง ของลาวโซ่ง ในจังหวัด กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร ภาษาไทยโซ่งมีตัวอักษรใช้และมีบทสวดในพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมี ภาษาไทยยวน ภาษาพวน ภาษาพม่า ภาษากระเหรี่ยง ภาษาพวน ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวเวียง ภาษาเขมร ตามเขตพื้นที่ที่มีชนชาตินั้นๆ อาศัยอยู่

5. วรรณกรรมท้องถิ่น วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตกเป็นส่วนหนึ่งของคติชนวิทยามี 2 ความหมายคือ หมายถึงเรื่องที่แต่งขึ้นแล้ว และเรื่องที่เล่าสืบต่อๆ กันมาด้วย ปาก วรรณกรรมท้องถิ่นจึงแบ่งได้เป็นประเภทมุขปาฐะและลายลักษณ์

- **วรรณกรรมลายลักษณ์**หมายถึงวรรณกรรมที่บันทึกไว้ด้วยอักษร ที่พบในภูมิภาคนี้เช่น นิทาน กฎหมาย คัมภีร์ทางศาสนา ตำราต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้มีการสำรวจพบทั้งในกลุ่มคนไทยใหญ่และคนกลุ่มน้อย คือ ลาวและมอญ พบทั้ง สมุดข่อย และใบลาน

-วรรณกรรมมุขปาฐะ หมายถึงวรรณกรรมที่ถ่ายทอด ด้วยคำพูด วรรณกรรมประเภทนี้มักเป็นวรรณกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงได้แก่ นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน เพลงสำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย บทประกอบการเล่นมหรสพ และบทประกอบพิธีกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.ด้านดนตรีและนาฏศิลป์ และการแสดง บรรดาดนตรีที่ปรากฏสามารถแบ่งออกได้คร่าว ๆ เป็น 2 ประเภท คือ ดนตรีพื้นบ้านอย่างหนึ่ง กับดนรีไทยที่ได้ระเบียบแบบแผนมาจากภาคกลางและได้อิธิพลจากราชสำนักไทย เราใช้ดนตรี จนถึงสมัยราชวงศ์จักรี ก่อนที่จะมีดนตรีไทยภาคกลางและดนตรีและเพลงพื้นบ้านโดยจะทำหน้าที่ในด้านให้ความพักผ่อนและในรูปของสังคมเกษตรที่ต้องทำงานหนักด้วยเหตุนี้เอง บรรดาเพลงและการละเล่นต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องง่ายที่ทำให้เกิดความสนุกสนาเฮฮาได้ทันที จังหวัดสุพรรณบุรีดูจะเป็นแหล่งสำคัญของเพลงพื้นบ้าน คนสุพรรณได้ชื่อว่าเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนมีชั้นเชิงในการเล่นเพลงพื้นบ้านมาก รองลงมาก็จะเป็นที่เขตกาญจนบุรี ที่อำเภอพนมทวน

นอกจากนี้ยังมีการแสดงมหรสพอื่น ๆ ได้แก่

- **หุ่นกระบอก**ในจังหวัดสมุรสงครามซึ่งจะแสดงเรื่องรามเกียรติ์และพระอภัยมณีและนิทานพื้นบ้าน การเล่นหุ่นกระบอกของภาคตะวันตกเริ่มมาจากเมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2440 หุ่นกระบอกได้รับความนิยมแพร่หลายในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนหัวเมืองหลัก ๆ ทั้งทางเหนือซึ่งเป็นที่มาของหุ่นชนิดนี้ละปริมณฑลรอบๆ พระนคร คุณยายสาหร่าย ได้กรุณาเล่าโดยรำลึกถึงประสบการณ์ ครั้งแรกที่ท่านได้เห็นหุ่นกระบอกคือที่แม่กลองเป็นการแสดงหุ่นกระบอกของพระเจ้าสุทัศน์การแสดงของคณะนี้เป็นที่ชื่นชอบของชาวแม่กลองอย่างมาก ส่วนหุ่นคณะอื่น ๆที่มาแสดงในแกลองไม่สามารถสืบได้แน่ชัด ด้วยเหตุนี้หุ่นกระบอกจึงกลายเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมมากในจังหวัดสมุทรสงคราม

- **หนังใหญ่** เป็นมหรสพชั้นสูงที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งยังปรากำอยู่ในกฎมณเฑียรบาลการเล่นหนังใหญ่ ในสมัยอยุธยาใช้เล่นในงานหลวง เช่น งานสมโภช หรืองานพระบรมศพ ที่สร้างพระเมรุกลางเมือง ปัจจุบันหนังชุดที่มีชื่อเสียงก็คือ ชุดของหนังใหญ่วัดขนอน จังหวัดราชบุรี หนังใหญ่นั้นสร้างด้วยหนังวัวและหนังควายแต่ตัวใหญ่กว่าหนังตะลุง ส่วนแขนเคลื่อนไหวไม่ได้แบบหนังตะลุง ถ้าพูดอย่าสงง่าย ๆ ว่าทำไมเรียกว่าหนังใหญ่ ก็เพราะตัวหนังขนาดหนึ่งเมตรถึงหนึ่งเมตรครึ่ง ใช้หนังดิบแช่น้ำปูนขาวกับเกลือให้นิ่มเมื่อหมักดีแล้ว นำมาขึงด้วยสะดึงตากให้แห้ง ก่อนที่หนังแห้งจะต้องขุดด้วยเหล็กให้หนังบาง และสะอาดช่างโบราณใช้ใบลำโพงตำหรือกาบมะพร้าวเผาไฟตำผสมับน้ำข้าวทาหนังจนทั่ว บางครั้งก็มีเว้นขาว แต่ขูดจนบางใสเพื่อให้เกิดสีหนังตามธรรมชาติ การเชิดหนังใหญ่ต้องใช้จอกว้างและยาว จะแบ่งจอเป็น3 ตอน เป็นจอผ้าขาวยาว ประมาร 16 เมตร สูงประมาณ 6 เมตร ยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร หนังใหญ่ใช้เล่นกลางคืนส่วนหนังกลางวันเป็นหนังระบายสีปิดทองแต่ไม่มีให้เห็นนอกจากจะนำมาสาธิต และเก็บแสดงไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

-หนังตะลุง หนังตะลุงภาคกลางเป็นมหรสพที่แพร่หลายขึ้นมาจากภาคใต้เพราะจากการที่สอบถามผู้คนที่เล่นทั้งหมดล้วนให้คำตอบเป็น 2 ประเด็นคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนจากครูจากภาคใต้โดยตรง บางทีครูจากภาคใต้ก็เร่ร่อนเข้ามาสอนถึงภาคกลาง แบบนี้มีมากและครูหนังจากภาคกลางไปเรียนหัดหนังจากครูปักใต้แล้วมาสอนศิษย์ที่ภาคกลางอีกที หนังตะลุงเป็นมหรสพที่ชาวเมืองเพชรบุรีรู้จักกันดี และยังเป็นที่นิยมอยู่จนถึงปัจุบันสังเกตได้จากการจ้างคณะหนังตะลุงไปตามงงานต่าง ๆ เช่น งานแก้บนและงานศพ คณะที่แสดงมีทั้งที่อนุรักษ์แบบเดิม และแบบที่ประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยจึงอาจเป็นมหรสพแบบเก่าประเภทหนึ่งที่น่าจะยังคงอยู่ในเพชรบุรีต่อไปสถานที่แสดงหนังตะลุงจะใช้เวทียกพื้นสูง หลังคามุงด้วยสังกะสี ผ้า หรือใบตอง ขึงจอผ้าด้านหน้ามีบันไดขึ้นด้านหลังจอ อุปกรณ์ที่แสดงทำด้วยหนังวัว ฉลุเป็นรูปยักษ์ มนุษย์ ลิง เทวดา ฯลฯ ดนตรีที่ใช้ประกอบการเชิดมี โทน ปี่ ฉิ่ง ฆ้อง กลอง เรื่องที่ นิยมเล่นมักเป็นเรื่องรามเกียรติ์

ละครชาตรี ละครชาตรีเป็นละครที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นต้นเค้าให้เกิดละครนอกและละครในการแสดงละครชาตรีแต่ดั้งเดิมมีลักษณะตั้งโรงมีเสาสี่เสา มุงหลังคาและมีเสาตรงกลางโรงอีก ๑ ต้น มีเตียงว่างไว้เตียงหนึ่งการแสดงในสมัยโบราณใช้ผู้แสดงเป็นชายล้วนไม่ส้วมเสื้อ นุ่งสนับเพลามีผ้าคาดห้อยหลัง สวมเครื่องประดับ ศีรษะสวมเทริด ต่อมามีผู้แสดงเป็นหญิงจึงต้องสวมเสื้อผ้าตามแบบละครนอกกล่าวกันทั่วไปว่าเมืองเพชรเป็นเมืองละคร แม้ปัจจุบันมีการฝึกหัดสืบทอดการละครใหม่ ๆ อยู่เสมอ

7. **งานช่าง** งานช่างฝีมือในภาคตะวันตกเกิดจากความอุดมสมบูรณ์การของพื้นที่ที่อยู่อาศัยและคงวามช่งคิดของบรรพบุรุษที่นำเอาวัตถุดิบธรรมชาติมาสร้างเป็นเครื่องใช้ในครอบครัวแล้วจึงมีการเผยแพร่ออกไปในชุมชนจนกลายเป็นอาชีพ งานช่างที่เด่นชัดของภาคตะวันตกมีอยู่หลายอย่างแต่ที่จะพูดถึงอย่างแรกคือ

- **งานช่างทำทองรูปพรรณ** ซึ่งมีชื่อเสียงมากในจังหวัดเพชรบุรีเป็นการทำที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยโบราณและได้สืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันนี้เริ่มลดน้อยลงมากแล้ว

- **ช่างทำเครื่องทองเหลืองในจังหวัดราชบุรี** การทำเครื่องทองเหลืองเป็นอาชีพหนึ่งที่ชาวหมู่บ้านนี้ทำสืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลานับร้อยปีระยะแรกผลิตสิ่งของจำพวกลูกโกร่งหรือลูกกระพรวนโดยทำเป็นอุตสาหกรรมเล็ก ๆ ในครอบครัว ผลผลิตที่ได้ก็นำมาเพื่อใช้สอยและออกจำหน่ายต่อมาจึงได้มีการพัฒนาขึ้นและดัดแปลงชนิดและรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

- **งานปูนปั้นจังหวัดเพชรบุรี** เมื่อเรายืนอยู่หน้าวัดมหาธาตุเพชรบุรี ทางขวามือของเราจะเห็นอาคารทรงไทยประยุกต์สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กถาวรตั้งตระหง่านอยู่ชิดกำแพงด้านเหนือ ด้านหน้าจรดกำแพงทิศตะวันออกของเขตพุทธาวาส มีการปั้นภาพและลวดลายประกอบเป็นการสืบทอดการปั้นปูนที่ต่อเนื่องของจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเทคนิคในการเตรียมปูนปั้นนั้นได้สืบทอดมาจากรุ่นบรรพบุรุษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **งานเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง** เกิดจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ดังนั้นงานเขียนจึงเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนาเป็นหลัก อาจจะมีภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่บ้างเล็กน้อย ซึ่งในภาคตะวันตกนี้ มีวัดเก่าแก่อยู่หลายวัด ซึ่งยังคงมีร่องรอยของภาพวาดเหล่านี้หลงเหลืออยู่ ภาพจิตรกรรมเหล่านี้มีความเก่าแก่ตั้งแต่สมัยอยุธยา และยังพบว่ามีการผสมผสานระหว่างคติความเชื่อของชนพื้นเมืองที่ไม่ใช่คนไทยลงไปในภาพด้วยเช่นที่วัดประตูสาม จ. สุพรรณบุรี จะมีสัญลักษณ์บางอย่างของชาวลาวคือ ด้านหลังพระประธาน จะเขียนเป็นภาพอดีตพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นคติทางฝ่ายเหนือ กับฝ่ายลาว รวมถึงฝ่ายพม่า ลวดลายประดับปูนปั้นเหล่านี้พบได้หลายแห่งเช่นที่ปั้นลม หน้าบัน และซุ้มประตู หน้าต่างของวัดต่าง ๆ เช่น วัดมหาธาตุเพชรบุรี วัดหนองปลาไหล วัดเขาพระวัดใหม่ บางจาก วัดห้วยทราย วัดกุฎีดาว เรื่องราวและตัวละครที่นำมาปั้นจะนำมาจาก วรรณคดี เรื่องรามเกียรต์และเป็นภาพปริศนาธรรม ภาพอัฐบริขาร เป็นต้น

2.3.1 สรุปเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก

จากการศึกษาศิลปทั้งหมดของภาคตะวันตกก็ทำให้สามารถแบ่งศิลปวัฒนะรรมของภาคนี้ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆคือ

1. **งานหัตถกรรมเครื่องจักรสาน** อาชีพของคนในภาคตะวันตกส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพราะความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีเวลาว่างเว้นจากการทำอาชีพหลักคนในภาคนี้ก็จะมีเวลาว่างสำหรับทำเครื่องจักรสานเพื่อใช้ในครัวเรือน และใช้เป็นของกำนัลแก่บ้านใกล้เรือนเคียง โดยผลิตภัณฑ์ แต่ละชนิดแม้จะมีชื่อเรียกเหมือนกันแต่ก็จะมีความแตกต่างของลวดลาย รูปทรง และขนาด ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิต และตามความเหมาะสมในการใช้งานกันตามลักษณะพื้นที่ที่ผลิต เห็นได้ว่างานจักรสานเป็นผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันเรื่อยมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

2.**งานทอผ้าในภาคตะวันตก** งานทอผ้าในภาคตะวันที่มีชื่อเสียงก็เห็นจะเป็นผ้าซิ่นตีนจกที่จังหวัดราชบุรี อำเภอคูบัว จังหวัดราชบุรี และนอกจากนี้ ยังมีผ้าทอที่จากชนกลุ่มน้อย ที่อพยพเข้ามาและตั้งถิ่นฐานอยู่ ในจังหวัด ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ผ้าห่อคัมภีร์ ซึ่งงานทอผ้าในภาคนี้มีความงดงามอันเป็นเอกลักษณ์และมีความละเอียดอ่อนในการผลิต จึงเป็นที่สนใจแก่ผู้คนทั่วไป

3. **งานด้านดนตรีนาฏศิลป์และวรรณกรรม** ภาคตะวันตกเป็นภาคเกษตรกรรมดังนั้นวัฒนธรรมทางด้านการร้องการรำส่วนใหญ่ก็จะมีเพื่อคลายความเหนื่อยล้าจากการทำงานอย่างหนักตลอดทั้งปี เช่น การร้องเพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงแหล่ หรือที่เรารู้จักกันว่าเป็น*เพลงพื้นบ้านนั่นเอง* และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงกล่อมลูก ซึ่งร้องเพื่อทำขวัญ ลูกหลาน ให้อยู่เย็นเป็นสุขเพลงร้องของภาคตะวันตกที่มีชื่อเสียง ก็เห็นจะเป็นเพลงพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแสดงก็มีทั้งการแสดง *หุ่นกระบอก* ของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยจัดแสดงเรื่อง วรรณคดีไทย รามเกียรต์ พระอภัยมณี เป็นต้น โดยการแสดงจะแฝงข้อคิดทางธรรมให้แก่ผู้ชมได้เห็นถึงผลของการทำดีชั่ว ตัวหุ่นสร้างจากกระบอกไม้ไผ่ ทำเป็นแกน จึงเรียกว่าหุ่นกระบอก สามารถขยับแขนขาได้ ผงกหัว ได้ตามที่คนเชิด จะแสดง ทำให้มีความเพลิดเพลินในการชม

หนังใหญ่ ที่มีชื่อเสียงคือหนังใหญ่ของวัดขนอน ตัวหนังมีขนาด 1.5 เมตร การเชิด ผู้เชิดต้องมีความชำนาญ ในการเชิด เพราะผู้เชิดจะต้องแสดงท่าทางเสมือนกับตัวหนังที่ตนเองเชิดวิ่งสืบทอดมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

หนังตะลุง สามารถพบได้ในพื้นที่จังหวัด เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ส่วนจังหวัดอื่นก็มีประปราย แต่ก็ไม่พบบ่อยนักการแสดงหนังตะลุงในภูมิภาคนี้ ได้รับมาจากทางภาคใต้ โดยผู้แสดงหนังตะลุงบางท่านบอกว่า มีครูมาจากทางใต้เข้ามาสอนให้ในภาคกลาง บางคณะก็ลงไปร่ำเรียนวิธีทำหนังตะลุง ถึงทางใต้ และขึ้นมาแสดง ในเขตพื้นที่นี้

ละครชาตรี เป็นละครที่มีความเก่าแก่มาก เล่นกันในแถบจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งนับวันจะหาชมได้ยากขึ้นทุกที

นอกจากนี้ก็ยังมีการผลิตเครื่องดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง แหล่งที่ผลิตอยู่ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีการทำซอจากกะลามะพร้าว โดยวิธีการทำจะต้องใช้มะพร้าวซอ ซึ่งสามารถปลูกได้ที่จังหวัดสมุทรสงครามเพียงที่เดียวนำมาแกะสลักลวดลาย นำมาประกอบเป็นซอ ซอที่ทำจากมะพร้าวจะมีราคาสูงมาก ดังนั้นการผลิตส่วนใหญ่จึงทำขึ้นเพื่อถวายแก่เจ้านายชั้นสูง และพระมหากษัตริย์

4. งานด้านทัศนศิลป์ ในภาคตะวันตก งานทัศนศิลป์ในภาคตะวันตกที่มีความเป็นเอกลักษณ์ได้แก่ งาน ช่างทองและช่างทองเหลือง งานปูนปั้น ในจังหวัดเพชรบุรี การปั้นโอ่งมังกรในจังหวัดราชบุรี งานเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังในภาคตะวันตก ซึ่งมีอายุตั้งแต่สมัยอยุธยา นับเป็นงานศิลป์ที่มีคุณค่า เป็นอย่างยิ่ง

2.4 ประวัติความเป็นมาของหอศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทย

ตั้งแต่เดิมมานั้นหอศิลปวัฒนธรรมยังไม่เป็นที่รู้จักในประเทศไทย จวบจนในปี 2485 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติวัฒนธรรมขึ้นและก่อตั้ง " สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ " ขึ้นและในปี พ.ศ. 2494 รัฐบาลจึงได้สถาปนากระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกและในราวปีพ.ศ. 2522 จึงได้เดมีการตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ ดัดแปลง เผยแพร่ หรือแสวงหาประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชบัญญัติจัดตั้ง "สำนักงาคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ" ขึ้น อันเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อตั้ง " ศูนย์วัฒนธรรม" ในคราวต่อมา

เมื่อเริ่มตั้งศูนย์วัฒนธรรมนั้นสำนักงาน ฯได้กำหนดจัดตั้งเป็น "ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม" ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมอยู่ในระดับจังหวัดศูนย์ศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวนี้มีหน่วยงานเป็นเอกเทศและขึ้นตรงต่อสำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ แต่จำเป็นต้องอาศัยสถานที่ของหน่วยงานอื่น เป็นที่ทำการสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ แต่จำเป็นต้องอาศัยสถานที่ของหน่วยงานอื่นเป็นที่ทำการ (ดังจะเห็นได้จาก การอยู่ในสถาบันการศึกษา , ศูนย์ศิลปาชีพ , ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น) จนกระทั่งในราวปี พ.ศ. 2525 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลง "ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม"ดังกล่าวเป็น "ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด" มีเอกเทศทั้งในด้านการทำงานและสถานที่ในการปฏิบัติงานสืบต่อมา

และเมื่อ พ.ศ. 2526 รัฐบาลจึงมีคำสั่งให้จัดตั้ง "ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย " ขึ้น อันจะเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมงานของประเทศในด้านต่าง ๆ และทำหน้าที่เผยแพร่เอกลักษณ์ของชาติทางด้านวัฒนธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัด ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 **ความเป็นมาของหอศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทย**

คณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2526 ให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งศูนย์วัฒธรรมแห่งประเทศไทยขึ้น โดยมีรัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือในด้านการก่อสร้าง จัดหาอุปกรณ์มูลค่าประมาณ 638 ล้านบาท รัฐบาลเป็นผู้หาที่ดินสาธารณูปโภค และงบประมาณการดำเนินงานต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีให้พระราชทานนามหน่วยงานใหม่นี้ว่า "ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย "หรือภาษาอังกฤษว่า 'THAILAND CULTURE CENTER '

ศุนย์วัฒนธรรมฯ นับเป็นหน่วยงานใหม่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งสังกัดกรมศิลปากรในกระทรวงศึกษาธิการก่อสร้างเสร็จในเดือน มีนาคม 2530 และเปิดเป็นทางการในเดือน ธันวาคม 2530 อันเป็นปีแห่งการฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุครบ 5 รอบ 60 ปี

ศูนย์วัฒนธรรมของประเทศไทยมีจุดประสงค์คือ จะเป็นแหล่งกลางของการปฏิบัติงานด้านศิลปวัฒนธรรมอีกหน่วยงานหนึ่ง ที่จะใช้เป็ฯสึกลางของการบริการแก่ประชาชนเยาวชนในแขนงนี้ซึ่งกล่าวได้ว่า งานวัฒนธรรมเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของรัฐบาลที่ต้องการสนอง หรือจัดทำเหมือนกับบริการของรัฐในด้านอื่น ๆ เช่น การแพทย์ การเกษตรกรรม การคมนาคม การอุตสาหกรรม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 บทบาทของหอศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทย

ศูนย์วัฒนธรรมฯ นับเป็นองค์กรที่สำคัญองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่อนุรักษ์และเผยแพร่งานทางด้านวัฒนธรรม และยังเป็นศูนย์กลางในการบริการความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนและผู้สนใจโดยทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ งานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับชุมชนเป็นอย่างมากบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมนับเป็นสิ่งที่สำคัญแก่การรักษา และการศึกษาเพื่อนำมาเป็นแบบในการออกแบบศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

จากการศึกษางานทางด้านวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไปในประเทศไทยพอที่จะสรุปบทบาทหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมได้เป็น 2 หลักใหญ่ ๆ คือ

1.ศูนย์วัฒนธรรม เป็นแหล่งกลางในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ สำหรับประชาชนโดยทั่วไป กิจกรรมเหล่านี้มุ่งเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นการให้การศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอีกแนวหนึ่ง

2.ศูนย์วัฒนธรรม เป็นสถานที่สำหรับประชาชนได้แสดงออกซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวีฒนธรรม ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

แผนภูมิ แสดงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม

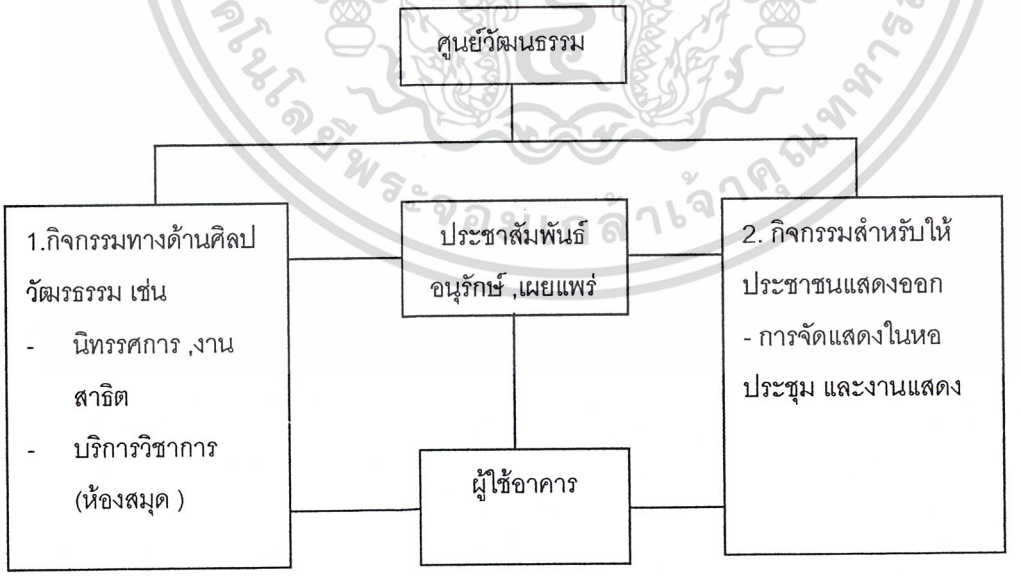

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิ แสดงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหอศิลปวัฒนธรรม

ลักษณะทั่วไปในเชิงบริหาร

ลักษณะงานของศูนย์วัฒนธรรม จำเป็ฯต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการบริหารในเชิงบริการแก่ประชชาชน ดังนั้นลักษณะทั่วไปในเชิงบริหารจึงต้องมีลักษณะและวิธีดำเนินงานที่แตกต่างจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ ทั้งในเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร บางส่วนรวมทั้งการบริหารการเงินมีลักษณะคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติและควรให้เอกชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมรับผิดชอบพร้อมทั้งให้การสนับสนุนในโอกาศต่อไป

โครงสร้างขององค์กรระดับชาติ

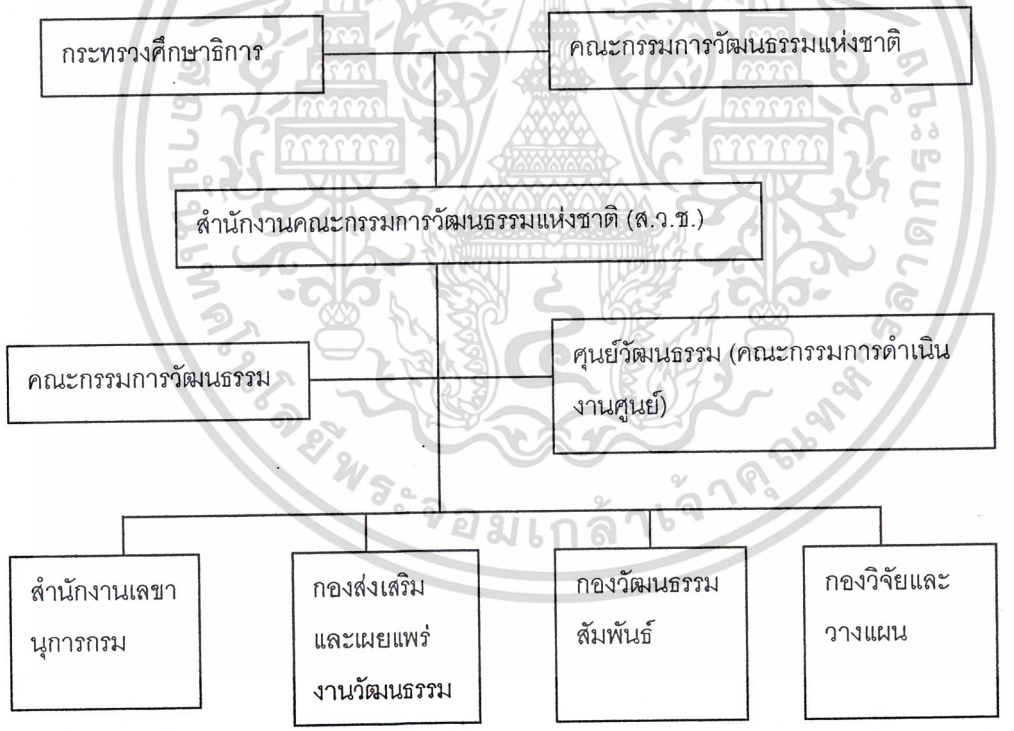

แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิแสดงโครงสร้างองค์กรระดับชาติ

งานโดยมีคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษาและกำหนดนโยบายร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ส.ว.ช.) โยมีศูนย์วัฒฯนธรรมเป็นผู้รับนโยบายเหล่านี้มาถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทะภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

1. สำนักงบคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นหน่วยงานด้านวัฒนธรรมแห่งชาติสังกัดกระทรวงศึกษาธิการปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมแหห่งชาติมาเป็นเวลา 16 ปี นับตั้งแต่มีบัญญัติใช้พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2522 โดยมีเหตุผลว่า " วัฒนธรรมเป็นสิ่งแสดงถึงลักษณะเฉพาะของชาติ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ปัจจุบันมีหน่วยงานของราชการและเอกชนเป็นจำนวนมากที่ต่างดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งได้ประสานงานร่วมมือประสานงานร่วมมือกันแล้วสามารถช่วยกันดำเนินงานในด้านนี้ไปสู่เป้าหมายที่มุ่งประสงค์โดยรวดเร็วในการนี้ สมควรมีหน่วยงานสำหรับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

1.1 บทบาท อำนาจหน้าที่และของข่ายการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติมาบทบาท อำนาจหน้าที่และขอบข่ายการบริหารในลักษณะคือ คณะกรรมการและ ตามพระราชบัญญัติซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. คณะกรรมการวัฒนธรรมประกอบไปด้วยคณะกรรมการ 2คณะคือ

1.1. คณะกรรมการวัฒนธรรม ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 8 คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เสนอกและให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายวัฒนธรรมชองชาติ และพิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรมทที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี

1.2 คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมวัฒนธรรม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมกองทุนเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นรองประธานกรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวน 6 คน เป็นกรรมการกองทุนและให้หน่วยงานตามมาตรตราที่ 22 เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่บริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ตามพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 และพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ2522 แก้ไขเพิ่มเติมแล้วมีสาระสำคัญดังนี้

1. จัดทำแผนงานและโครงการส่งเสริม พัฒนาป้องกัน และแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมแห่งชาติ
2. ส่งเสริมสนับสนุน และประสานความร่วมมือระหว่างสาวนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านหอศิลปวัฒนธรรมของชาติในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ
3. ริเริ่ม เร่งรัด ให้มีการส่งเสริม เผยแพร่ ประสานงานและประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อบ้านต่อบ้านเมือง

2.5 ความเป็นมาของโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติ

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติเป็นโครงการของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีวิวัฒนาการมาจากสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกโดยทางมหาวิทยาลัยมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างแหล่งกลางความรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตกซึ่งประกอบด้วยจังหวัด สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยมุ่งที่จะให้บริการแด่ นักเรียนนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ประชาชนผู้สนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวจากภายใน และต่างประเทศโดยจัดแสดงในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์-ถาวรในส่วนของเรือนจัดแสดง และนิทรรศการหมุนเวียน โดยเน้นงานของศิลปิน และนักศึกษา เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้าชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านศิลปะ ตลอดจนร่วมประชุมสัมมนาในด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะจัดขึ้นในส่วนอาคารอเนกประสงค์ และยังใช้เป็นสถานที่สำหรับรับพระราชทานปริญญาบัตรของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยศิลปากรจึงเห็นสมควรให้สร้างหอศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตกขึ้น ณ. บริเวณทิศใต้ของพระตำหนักทับขวัญ ตรงข้ามเรือนทับเจริญ ภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศิลาปกรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม

จุดมุ่งหมายหลักของการจัดตั้งโครงหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกก็เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องภูมิภาคตะวันตก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในด้าน ศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความรัก ความหวงแหน และความภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ลักษณะขอบเขตของหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนพิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วยเรือนจัดแสดงทั้งหมด 4 หลัง ซึ่งทั้ง สี่หลังจะจัดแสดงเรื่อง ศิลปวัฒนะธรรมของภาคตะวันตก อันเป็นประโยชน์ด้านการรวบรวมข้อมูลและผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตกให้แก่ผู้สนใจได้เข้าชม และ ส่วนที่สองเป็นส่วนหอศิลป สำหรับจัดกิจกรรม จัดสัมมนา และผลงานทางด้านศิลปะของศิลปินและนักศึกษาซึ่ง ทั้งสองส่วนนี้จะให้บริการทางด้านข้อมูลทางด้านศิลปะซึ่งมีประโยชน์แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา

2.7 หลักการจัดนิทรรศการ

ปัจจุบันนิทรรศการต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาเจริญรุดหน้าขึ้นมีการใช้แสง สี เข้ามาประกอบวัตถุ ทำให้นิทรรศการกลายเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ชนิดหนึ่งซึ่งมีผลต่อการศึกษาของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง มีการสรุปเรื่องเป็นฉากเป็นตอน และมีการใช้วิทยาการสมัยใหม่เข้าไปประกอบด้วย ทำให้ห้องจัดแสดงมีชีวิตชีวา สวยงามเร้าความสนใจจนนิทรรศการกลายเป็นสื่อการเผยแพร่เรื่องราวของการสื่อสารที่สำคัญในปัจจุบัน

หลักสำคัญที่ทำให้การติดต่อสื่อสารได้ผลสำเร็จ

การติดต่อสื่อสารจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1.ความชัดเจนของการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารจะต้องชัดแจ้งแจ่มกระจ่าง ผู้ส่งจะต้องมีประสบการณ์ในการติดต่อ เช่นมีทักษะในการพูด การเขียน อันเป็นพื้นฐานของความคิด การมีเหตุผล นอกจากนั้นยังต้องมีศิลปะที่มองเห็นได้ โดยใช้ภาพและลักษณะที่ดี

2. ทัศนคติที่ดี ผู้ส่งต้อมีทัศนคติที่ดีตอผู้รับและพยายามเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับให้เป็นไปในทางที่ดีด้วย

3. ปรับระดับความรู้ให้เท่าเทียมกัน ผู้ส่งจะต้องปรับระดับความรู้ให้เท่าเทียมกับผู้รับการสื่อสารจจึงจะบรรลุเป้าหมายมิฉะนั้นจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน

4. ศึกษาให้ทราบถึงระบบทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับ ผู้ส่งจะต้องศึกษาระบบทางสังคมและวัฒนธรรม จารีตประเพณี ของผู้รับให้ถ่องแท้เสียก่อน และคล้อยตามระบบนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

---

* นิคม มูสิกะดามะ , หนังสือ : การปฏิบัติงานของภัณฑารักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดแสดงมีคุณค่าน้อยกว่า ทั้งเรื่องราวต่าง ๆ ก็ไม่ต้องตีความและย่อยเนื้อหาสาระให้แจ่มแจ้งเหมือนประเภทแรก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ค้นคว้าได้ใช้วิจารณญาณของตนเอง

ลักษณะทั่วไปของนิทรรศการประเภทนี้ เน้นหนักในเรื่องระเบียบและความเป็นมาของวัตถุ จำนวนวัตถุ และประเภทของวัตถุ มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเก็บของคลัง เว้นเสียเปิดให้นักเรียนนักศึกษาเข้ามาหาความรู้ได้

ประเภทที่ 3 การจักนิทรรศการชั่วคราวหรือนิทรรศการพิเศษ [Temporary Exhibition]

นิทรรศการประเภทสุดท้ายนี้ เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทต่อพิพิธภัณฑ์สถานมากที่สุด เพราะปัจจุบันประชาชนมีเรื่องต้องศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ มากมาย ทั้งการเมือง การเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และสื่อมวลชนเหล่านั้นต่างก็มีเทคนิคในการเสนอเรื่องราวข่าวสารเป็นที่น่าสนใจยิ่ง พิพิธภัณฑ์สถานจำเป็นจะต้องมีการเคลื่อนไหว จัดกิจกรรมต่าง ๆ เร้าความสนใจและอำนวยประโยชน์ในการศึกษาของประชาชน บทบาทของการจัดนิทรรศการพิเศษจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์สถานหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ความเบื่อหน่ายจะเกิดขึ้น

2.7.1 ระบบการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์มีหลายชนิดได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และการเน้นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้แสง สี เสียง เข้ามาประกอบด้วยมีการประยุกต์สื่อประเภทโสตทัศนศึกษาเข้ามาประกอบด้วย ทำให้ผู้ชมได้มีความจำได้นานเพื่อบรรลุเป้าหมายของการจัดแสดงให้ผู้ชมได้รับรู้มากที่สุด และทำให้สำเร็จตามเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น ระบบการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์อาจจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดแสดงวัตถุตามธรรมชาติ [NATURAL PRESENTATION]

วิธีนี้ส่วนใหญ่นิยมจัดในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยา ทั้งนี้เพราะตามธรรมดาพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ แสดงให้เห็นความงามและความห้ศจรรญ์ของธรรมชาติจึงจำเป็นต้องให้เหมือนธรรมชาติ บางแห่งจัดเสียงและกลิ่นของปาไม้ประกอบ ทำให้ห้องแสดงนั้นมีชีวิตชีวามากขึ้น บางแห่งมีการจัดอุณหภูมิเมืองร้อน เมืองหนาว

2.การจัดแสดงโดยจัดตั้งตามอิริยาบทของสัตว์ [HABIT GROUP PRESENTATION]

ลักษณะทั่วไปก็แบบเดียวกับการจัดแสดงตามธรรมชาติ แต่แทนที่จะเป็นวัสดุเดียว ๆ ก็รวมเข้าเป็นกลุ่มเป็นฝูงเช่น นกที่อยู่ที่รังคาคบไม้ใหญ่ ในการจัดลักษณะนี้ต้องระวังเกี่ยวกับอิริยาบทของสัตว์ให้ถูกต้องละเอียดเป้าหมายของการจัดลักษณะนี้ก็เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่อันแท้จริงของสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดแสดงมีคุณค่าน้อยกว่า ทั้งเรื่องราวต่าง ๆ ก็ไม่ต้องตีความและย่อยเนื้อหาสาระให้แจ่มแจ้งเหมือนประเภทแรก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ค้นคว้าได้ใช้วิจารณญาณของตนเอง

ลักษณะทั่วไปของนิทรรศการประเภทนี้ เน้นหนักในเรื่องระเบียบและความเป็นมาของวัตถุ จำนวนวัตถุ และประเภทของวัตถุ มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเก็บของคลัง เว้นเสียเปิดให้นักเรียนนักศึกษาเข้ามาหาความรู้ได้

ประเภทที่ 3 การจัดนิทรรศการชั่วคราวหรือนิทรรศการพิเศษ [Temporary Exhibition]

นิทรรศการประเภทสุดท้ายนี้ เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทต่อพิพิธภัณฑ์สถานมากที่สุด เพราะปัจจุบันประชาชนมีเรื่องต้องศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ มากมาย ทั้งการเมือง การเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และสื่อมวลชนเหล่านั้นต่างก็มีเทคนิคในการเสนอเรื่องราวข่าวสารเป็นที่น่าสนใจยิ่ง พิพิธภัณฑ์สถานจำเป็นจะต้องมีการเคลื่อนไหว จัดกิจกรรมต่าง ๆ เร้าความสนใจและอำนวยประโยชน์ในการศึกษาของประชาชน บทบาทของการจัดนิทรรศการพิเศษจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์สถานหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ความเบื่อหน่ายจะเกิดขึ้น

2.6.1 ระบบการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์มีหลายชนิดได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และการเน้นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้แสง สี เสียง เข้ามาประกอบด้วยมีการประยุกต์สื่อประเภทโสตทัศนศึกษาเข้ามาประกอบด้วย ทำให้ผู้ชมได้มีความจำได้นานเพื่อบรรลุเป้าหมายของการจัดแสดงให้ผู้ชมได้รับรู้มากที่สุด และทำให้สำเร็จตามเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น ระบบการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์อาจจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดแสดงวัตถุตามธรรมชาติ [NATURAL PRESENTATION]

วิธีนี้ส่วนใหญ่นิยมจัดในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยา ทั้งนี้เพราะตามธรรมดาพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ แสดงให้เห็นความงามและความห้ศจรรญ์ของธรรมชาติจึงจำเป็นต้องให้เหมือนธรรมชาติ บางแห่งจัดเสียงและกลิ่นของปาไม้ประกอบ ทำให้ห้องแสดงนั้นมีชีวิตชีวามากขึ้น บางแห่งมีการจัดอุณหภูมิเมืองร้อน เมืองหนาว

2.การจัดแสดงโดยจัดตั้งตามอิริยาบทของสัตว์ [HABIT GROUP PRESENTATION]

ลักษณะทั่วไปก็แบบเดียวกับการจัดแสดงตามธรรมชาติ แต่แทนที่จะเป็นวัสดุเดียว ๆ ก็รวมเข้าเป็นกลุ่มเป็นฝูงเช่น นกที่อยู่ที่รังคาคบไม้ใหญ่ ในการจัดลักษณะนี้ต้องระวังเกี่ยวกับอิริยาบทของสัตว์ให้ถูกต้องละเอียดเป้าหมายของการจัดลักษณะนี้ก็เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่อันแท้จริงของสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การจัดตามสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา [ECOLOGICAL PRESENTATION]

เป็นการแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา มีทะเลทราย ป่าเขา อันเร้าความสนใจของผู้ชมเป็นต้นว่าการแสดงชีววิถีความเป็นอยู่ของหญิงสาวเผ่าอินเดียแดง แทนที่จะจัดแสดงไว้ในตู้ก็จัดสภาพแวดล้อมขึ้นประกอบ ทำให้ผู้ชมมีความเข้าใจเรื่องราวและชีววิถีความเป็นอยู่ของสิ่งที่แสดงเหล่านั้น

4. การจัดแสดงตามความเป็นจริง [REALISTIC PRESENTATION]

ได้แก่การเคลื่อนย้ายวัตถุจัดแสดงจริง ๆ มาเป็นสิ่งที่แสดงในพิพิธภัณฑ์เช่น หลุมการขุดค้น ทางโบราณคดี แทนที่จะแยกชิ้นของวัตถุและชั้นดินออกจากกัน หรือไม่สามารถจะจัดหา ณ สถานที่พบไว้ ก็ยกวัตถุนั้นมาทั้งหมดพร้อมกับสภาพที่แท้จริง มาจัดไว้ในพิพิธภัณฑ์

<u>องค์ประกอบหลักของการจัดนิทรรศการ</u>

คือส่วนประกอบที่ทำให้เกิดขึ้นซึ่งการจัดนิทรรศการที่สมบูรณ์ทั้งแบบ ต้องมีองค์ประกอบหลักฐานอย่างน้อย 3 อย่างคือ รูปวัตถุ ผู้ชม ผู้แนะนำ

น . ผู้แนะนำ คือ ผู้ให้บริการ

ว. รูปวัตถุ คือ วัตถุที่จัดแสดง

ช. ผู้ชม คือ ผู้ใช้บริการ

การจัดนิทรรศการต้องจัดให้องค์ประกอบทั้ง 3 สัมพันธ์กันดังนี้

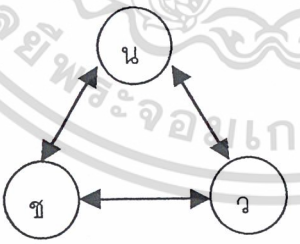

ผู้แนะนำต้องหารูปวัตถุมาแสดงโดยใช้ข้อมูลจากผู้ชมว่ามีความสนใจเรื่องใดบ้าง จากนั้นก็จัดแสดงถ่ายทอดความคิดโยมีรูปเป็นวัตถุเชื่มผู้ชมก็จะประทับใจและรับแนวความคิดจากผู้แนะนำติดตัวไปด้วย และจะเกิดปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ชมที่มีต่อผู้นำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปตำหนิติชม หรือข้อเสนอแนะให้เห็นข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับที่ 1 มีองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ครบถ้วนแต่ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงไม่มีการบริการนิทรรศการ

ระดับที่ 2 งานบริการนิทรรศการเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีผู้แนะนำ นำรูปวัตถุไปสู่ผู้ชมโดยการจัดแสดง

ระดับที่ 3 ผู้แนะนำต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าชมได้เข้าใจและรับความรู้จากวัตถุนั้น ๆ ด้วย

ระดับที่ 4 ผู้ชมตอบสนองการรับรู้และถ่ายทอดแนวความคิดผ่านทางวัตถุกลับไปยังผู้นำ ก็จะเป็นบริการที่สมบูรณ์แบบที่สุดเพราะผู้แนะนำได้รับข้อมูลในการจัดแสดงต่อไปและผู้ชมก็จะได้ความรู้

2.7.2 การจำแนกส่วนจัดนิทรรศการ

เมื่อทราบถึงองค์ประกอบหลัก เราก็สามารถแบ่งส่วนการจัดนิทรรศการออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ตามลักษณะความจำเป็นในการใช้งานตามการจัดนิทรรศการพิพิธภัณฑ์ ดังนี้

1. ส่วนจัดแสดง คือ ส่วนจัดตั้งรูปวัตถุ ทั้งในรูปนิทรรศการถาวร และนิทรรศการชั่วคราว
2. ส่วนเก็บรูปวัตถุคือเป็นส่วนที่จัดแสดง เก็บส่วนที่เหลือหรืออยู่ในระหว่างการศึกษา
3. ส่วนบริหารงานคือ ส่วนสำนักงาน ทั้งงานวิชาการ ธุรการ
4. ส่วนปฏิบัติงานช่าง คือส่วนซ่อมสงวน หรืองานเทคนิค

เนื่องจากศูนย์วัฒนธรรมแตกต่างจากสถาปัตยกรรมอื่น ๆเพราะเป็นอาคารที่สร้างขึ้นมาสำหรับมนุษย์และสิ่งของพร้อมกัน และเป็นสิ่งของที่มีคุณค่าด้วยจึงต้องมีส่วนประกอบอื่น ๆเข้ามาเกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีก คือ การควบคุมความปลอดภัยภายใน ทางเข้า ทางออก และการขนย้ายวัตถุซึ่งเมื่อรวบรวมความสัมพันธ์ทั้งหมดก็จะเขียนมาเป็นแผนภูมิทั้งหมดดังนี้

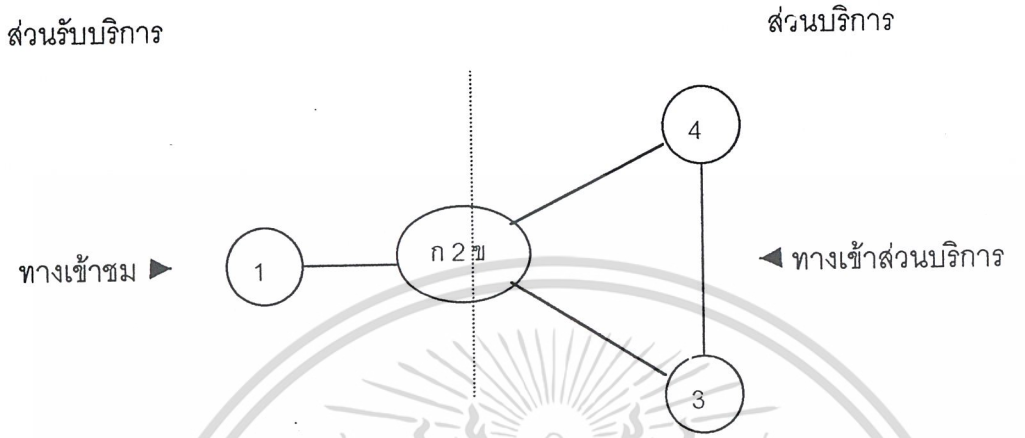

1. ส่วนแสดงนิทรรศการ
2. ส่วนบริการงาน
   ก. ส่วนบริการ ซึ่งต้องติดต่อกับผู้ชม
   ข. ส่วนบริการงาน ที่ไม่ได้ติดต่อกับผู้ชม
3. ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์
4. ส่วนปฏิบัติงานซ่อมสงวน

2.7.3 หลักในการจัดแสดง [BASIC PRINCIPLES]

ศูนย์วัฒนธรรมแต่ละประเภทอาจใช้เทคนิคจัดแสดงที่ต่างกันแต่โดยหลักที่เป็นพื้นฐานแล้วอย่างเดียวกันดังนี้

1. ความสำคัญของการจัดแสดงอยู่ที่วัตถุ ต้องเน้นความสำคัญของวัตถุ ส่วนคำบรรยาย หรือส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นเพียงองค์ประกอยที่ช่วยให้วัตถุแสดงมีความหมายสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การแสดง

2. การให้เรื่องราวความรู้เกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดง องค์ประกอบวัตถุที่จะทำให้วัตถุมีความหมายสำคัญจะต้องมีคำบรรยาย และการจะให้คำบรรยายอย่างไรดี ใช้เทคนิคอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและเนื้อเรื่องที่จัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การจัดแสดงวัตถุจะต้องมีความต่อเนื่องกันให้เรื่องราวขั้นตอนและขั้นตอนไปตามลำดับจากจุดหนึ่ง ให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวติดต่อกัน

4. ให้ความความประทับใจ ความเพลิดเพลิน ความชื่นชมความสำคัญ และคุณค่าของวัตถุเหมาะสมกับเรื่องราวที่จัดแสดง

ประเภทของการจัดแสดง

การจัดแสดงในเรื่องราวต่าง ๆ สามารถแยกออกเป็นประเภทการแสดงไว้ 4 ประเภทคือ

1. การแสดงด้วยแผ่นภาพ

การแสดงแบบนี้ เป็นการแสดงภาพทั่ว ๆไป ซึ่งประกอบการแสดงภาพถ่ายต่าง ๆ เช่น ภาพถ่ายเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ ภาพถ่ายของประเพณีต่าง ๆ และการแสดงด้วยภาพเขียน ภาพจิตรกรรมงานทางด้านศิลปะ

2. การแสดงด้วยโมเดล [Model]

ลักษณะการทำ Model นั้น เป็นการแสดงที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดและยังสามารถดึงดูดความสนใจได้มากที่สุด ประกอบด้วยหุ่นจำลองต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศต่าง ๆ โดยอาศัยหลักการจัด Diorama และ Theaterioal Autivity และอาศัยเทคโนโลยี ในการร่วมแสดงความเช่น ภาพ Slide เทป บันทึกภาพถ่าย ประกอบในการจัดแสดง

3. การแสดงด้วยของจริง

การจัดแสดงโดยนำเอาวัตถุ จริงนำมาแสดงซึ่งได้แก่สิ่งต่าง ๆ อันได้แก่

- ตู้ของเด็กเล่น สำหรับการหยอดเหรียญ

นอกจากการนำเอาสิ่งเหล่านี้มาจัดแสดงแล้ว ยังจำเป็นต้องใช้เทคนิคในด้านการจัดให้มีความดึงดูดความสนใจจากผู้ชม ตลอดจนการนำเอา Slide และภาพถ่ายประกอบการจัดแสดงเป็นต้น

4.การจัดแสดงแบบไดโอรามา [Diorama]

การจัดแสดงแบบนี้ เป็นการจัดแสดงโดยการเลียนแบบสภาพความเป็นจริงของงานที่ จัดแสดงโดยอาศัยหลักของการจัดแสดงในแบบของละครนอกการจัดฉากแล้วการนำเอาแสงสีมาช่วยเน้นในการจัดแสดงงานต่าง ๆ

การจัดแบบ Diorama ที่สามารถจัดแสดงในระบบที่เปิดเผยไม่มีการปกปิดด้วยกระจกใสอาจจะจัดขึ้นมุมใดมุมหนึ่งของห้องหรืออาจใช้ในการจัดบนพื้นที่ยกระดับเช่นการแสดงหุ่นขี้ผึ้ง

แบบปิดคือ การแสดงที่จัดโดยการนำสิ่งของที่จัดอยู่ภายในตู้กระจกโดยมาก นิยมจัดแบบนี้ในส่วนของการจัดแสดงแบบอาคาร มีการจัดทั้งในแบบตู้ติดผนังหรือตู้แบบลอกก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิแสดงขั้นตอนของการจัดนิทรรศการ

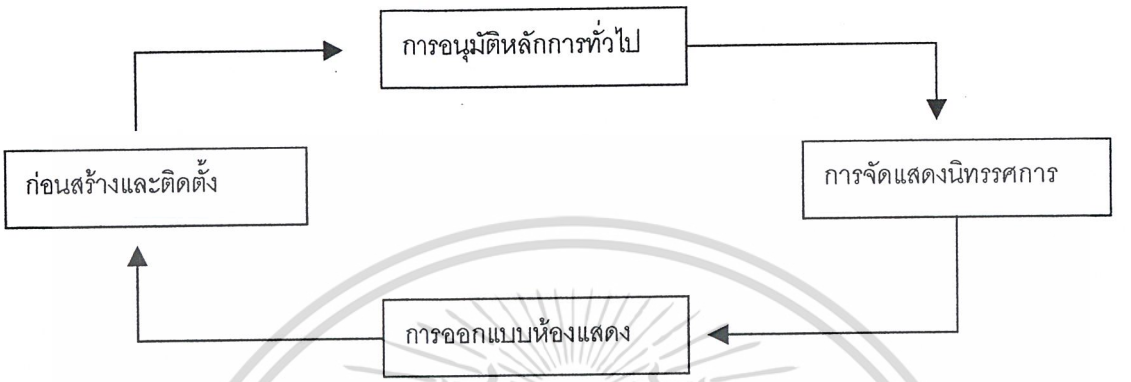

แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิแสดงขั้นตอนของการจัดนิทรรศการ

จากแผนภูมิดังกล่าวมานี้เราอาจจำแนกขั้นตอนการดำเนินงานการจัดแสดงออกเป็นขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนนโยบายการจัดแสดง

1. Exhibition Title เรื่องที่จัดแสดงต้องบอกให้ชัดว่าจัดแสดงเรื่องอะไร

2.Objective หรือวัตถุประสงค์ในกาจัด ควรเขียนให้ละเอียดว่ามีจุดประสงค์อะไรเป็นรอง เช่น การเสนอผลการค้นคว้าของนักวิชาการที่พบใหม่ หรือ ทฤษฎีใหม่ คือ เป็นการรณรงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรจะซื้อรายละเอียดด้วยว่าเรื่องดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร

3. Scope of Exhibition and Defintition of Concept ควรกำหนดลงไปให้แน่นอนว่าเนื้อหาของนิทรรศการดังกล่าวมีเนื้อหาอย่างไรประกอบด้วยวัตถุหลักฐานอะไรบ้าง แบ่งข้อย่อย [subtiel] ออกเป็นกี่ตอน แต่ละตอนมีเนื้อหาสาระอย่างไร มีวัตถุจัดแสดงจำนวนเท่าไร ขนาดไหน และมีความสำคัญลดหลั่นกันอย่างไรเป็นของพิพิธภัณฑ์สถานหรือยืมมาจากเอกชน

4. Hypothesis ภัณฑารักษ์ควรจะได้ประเมินการคาดคะเนล่วงหน้าไว้ด้วยว่า ผลจากนิทรรศการดังกล่าวจะให้ประโยชน์อะไรแก่ประชาชนหรือเป้าหมานที่หน่วยงานมีความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางในการจัดแสดง

1. ศึกษาขนาดและจำนวนวัตถุ เพื่อจะได้กำหนดเรื่องราวต่าง ๆ ได้ว่าแต่ละตอนของการจัดนิทรรศการนั้นจะเขียนคำบรรยายว่าอย่างไร ใช้วัตถุอะไรจัดแสดง วัตถุที่จัดแสดงทั้งหมดเป็นสมบัติของศูนย์วัฒนธรรมหรือยืมมาจากเอกชน หรือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแห่งอื่น ทั้งนี้ภัณฑารักษ์จะต้องเป็นเจ้าของเรื่องแต่นายทะเบียนของศูนย์วัฒนธรรมเป็นผู้ช่วยเหลือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การเขียนคำบรรยาย [Caption] การเขียนคำบรรยายประกอบนิทรรศการนั้น อาจประกอบด้วยแคตตาล็อคและข้อความอธิบายวัตถุ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบของช่างศิลป์หรือสถาปนิก โดยปกติในนิทรรศการต่างๆ จะมีคำบรรยายเรื่องราว 4 ประเภทคือ

2.1 Title เป็นชื่อนิทรรศการซึ่งข้อความจะต้องสั้นกระทัดรัดสะดวกแก่การจดจำ อ่านแล้วเข้าใจข้อความทันที เช่น นิทรรศการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร มีนิทรรศการชุดต่างๆ เช่น เครื่องถ้วย วัฒนธรรมบ้านเชียง 100ปี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครมีนิทรรศการชุดต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 Subtitle เป็นป้ายเรื่องย่อย เป็นการเน้นเรื่องราวของเครื่องใหญ่ ให้สะดวกในการทำความเข้าใจ นิทรรศการชุดหนึ่งอาจประกอบด้วยหัวข้อย่อย 5 – 10 เรื่อง

2.3 Subtext คือคำบรรยายสรุปของหัวข้อใหญ่ หรือหัวข้อย่อยว่าสาระเรื่องนั้นเป็นอย่างไร

2.4 Individaul bable คือการขอให้ทราบว่าวัตถุแสดงเป็นอะไร สมัยอะไร พบที่ใด อายุเท่าไร

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบห้องแสดง

1. ศึกษาแนวทางเรื่องจุดแสดง [script]รวมวัตถุจัดแสดง การดำเนินเรื่อง แล้วจึงวางผัง ห้องแสดง

2. ศึกษาภาวะของผู้ชมว่าต้องการอะไรให้ห้องแสดง ผู้ออกแบบต้องเข้าใจจิตวิทยา และ พฤติกรรมของผู้ใช้เนื้อที่ภายในส่วนแสดง

3. องค์ประกอบของห้องและตู้แสดง ต้องศึกษาปัญหาต่าง ๆ แล้วจึงจัดห้องแสดงคิดถึงการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบห้องแสดงให้สมบูรณ์มากขึ้น เช่น

- lighting จำนวนไฟและแสงสว่าง วงจรชนิดไหน จำนวนเท่าไร
- Illustration ประกอบเรื่องราวที่จัดแสดง
- Plant เป็นเรื่องสิ่งที่ช่วยทำให้มีความสบายใจในเรื่องการชมพิพิธภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 4 การก่อสร้างและติดตั้ง

คือ การดำเนินการก่อสร้างทุกอย่างตามแบบที่ออกไว้เป็นขั้นตอนตามลำดับ

การออกแบบห้องแสดง

โดยปกติห้องงงจัดแสดง หรือศูนย์วัฒนธรรมมักมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวที่นำเสนอ หรือแบบห้องอยู่เสมอเพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมอยากชม ดังนั้นผ็ออกแบบห้องแสดงจึงควรปล่อยให้ตู้แสดงมีอิสระสามารถเปลี่ยนสภาพภายในได้กวว้างขวางและสิ่งที่ช่วยให้ห้องแสดงเปลี่ยนรูปร่างได้ดีที่สุดคือ แผง [Panel]ทำด้วยไม้อัดที่มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสำคัญการวางแผนผังรูปห้องแสดงนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักต่าง ๆ เช่น

1. การจัดตู้ หรือแผลในห้องแสดง ไม่ควรจัดให้ห้องโล่งจนอ้างว้าง เพราะจะทำให้ผู้ชมไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

2. การวางแผงยักเยื้องไปอย่างไร ควรเรียงลำดับเรื่องราวของเรื่องที่จัดแสดงด้วย

3.เนื้อที่ระหว่างแผงแต่ละตอน ไม่ควรน้อยจนผู้ชมต้องเดินเบียดกัน สามารถ สามารถเคลื่อนไหวไปได้โดยรูปแบบของแผงโน้มนำคนโดยอัตโนมัติ แต่ถ้ารูปแบบของห้องยังคับเกินไปจะทำให้ผ็ชมรู้สึกว่าเหมือนถูกขังคุก และเคลื่อนไหวไปตามแนวแบบนักโทษ

4. ผังของห้องแสดงแต่ละตอนควรสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้ชมสามารถเคลื่อนไหวไปตามความต้องการของผู้ออกแบบหรือ เลือกชมเอาตามความสนใจของตนเอง เพราะผู้ชมมีความต้องการทางการศึกษา หรือวัตถุประสงค์ต่างกัน ย่อมมีอิสระที่จะเลือกชมตามที่สนใจ

ลักษณะของห้องแสดง

1. ห้องแสดงแบบธรรมดา คือห้องที่มีหน้าต่าง ซึ่งอาจเป็นหน้าต่างสูงอาจใช้ไฟฟ้าช่วย

2. ห้องแสดงแบบยกพื้นโล่ง คือ มีโถงชั้นล่าง ขั้นบันไดเป็นช่องโล่งสามารถมองเห็นชั้นล่างได้ตลอด

3. ห้องแสดงแบบห้องประชุมใหญ่ คือ เป็นห้องขนาดใหญ่มีหน้าต่างทั้ง 2 ด้าน

4. ห้องแสดงแบบเฉลียง คือ จัดเฉลียงเป็นที่แสดงงาน อาจเป็นบันไดเวียนจากพื้นล่างถึงยอดอาคาร

5. ห้องแสดงที่ใช้แสงจากหลังคา มักใช้กับพิพิธภัณฑ์ศิลป์

6. ห้องแสดงแบบใช้ติดผนัง โดยมีผนังด้านหนึ่งเป็นหน้าต่าง และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนติดภาพแสดงแล้วใช้ตู้หรือแผงแบ่งเนื้อที่ภายในห้อง

7. ห้องแสดงแบบไม่มีหน้าต่าง มีเนื้อที่โล่ง ภายในสำหรับดัดแปลงการจัดนิทรรศการได้ตามที่ต้องการ

อุปกรณ์ในการจัดนิทรรศการ

กรรมวิธีการจัดนิทรรศการในลักษณะต่าง ๆ จำเป็นต้องมีอุปกรณ์พิเศษช่วย ซึ่งอาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. จัดแผลบอร์ดต่อกันด้วยข้อต่อให้ติดแน่น

2. จัดแผงบอร์ดลอยโดยมีโตรงสร้างช่วย

3. เป็นชั้นหรือ ตู้ด้วยแผ่น หรือ ข้อต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. จัดตั้งลอย
5. ต่อห้อยจากเพดาน
6. จัดแขวนด้านข้างตามผนัง หรือโครงสร้างต่าง ๆ

การพิจารณาการจัดกลุ่มของห้องแสดง

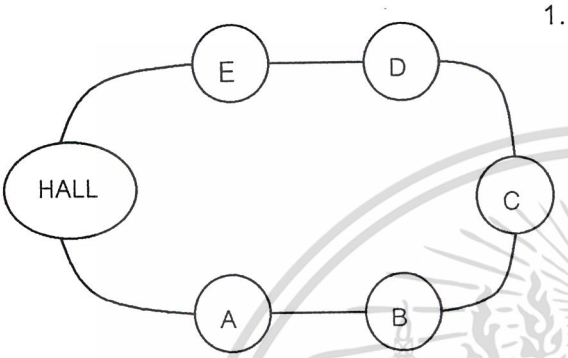

1. ROOM TO ROOMRAN GEMENT ชมโดยไม่ย้อนกลับทางเดิม

ข้อดี เป็นการจัดแบ่งง่ายๆ ประหยัดเนื้อที่

ข้อเสีย ไม่อาจจะเลือกชมส่วนใดส่วนหนึ่งได้ ถ้าเป็นพิพิธภัณฑ์ ถ้าเปิดห้องหนึ่งจะกระทบอีกห้องหนึ่ง

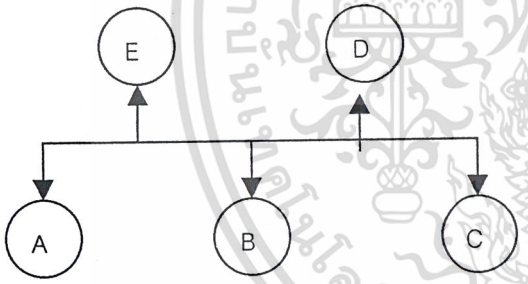

2. CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT เป็นทางเดินยาวและเป็นทางแยกเข้าสู่ส่วนจัดแสดง

ข้อดี เลือกชมได้ตามชอบใจ

ข้อเสีย การแสดงจะไม่ติดต่อกันเป็นการขัดจังหวะการแสดงเปลืองเนื้อที่ทางเดินอีกด้วย

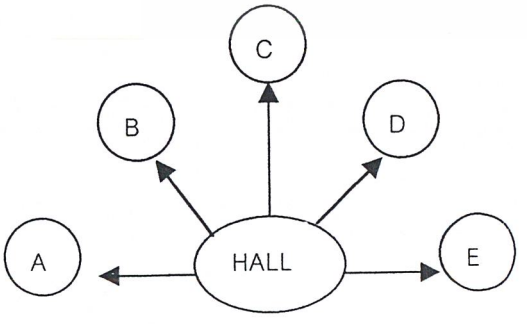

3. NAVE TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจัดกลุ่มห้องแสดงที่มีโถงเป็นจุดศูนย์กลางหรือ center core จากโถงสามารถเข้าถึงส่วนแสดงต่าง ๆ ได้ทุกห้อง อาจจะจัดการแสดงหลายแบบได้ทุกห้อง โถงเป็นจุดศูนย์กลางเช่นเดิม เป็นการเลือกเอาข้อดีจากลักษณะที่ 1 และ 2 มาใช้ สมารถเลือกชมได้ตามต้องการ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประหยัดเนื้อที่ แต่ต้องระวังในเรื่องการจราจรในกรณีที่มีเข้าชมมาก

4. CENTRAL ARRANGEMENT เป็นการรวบรวมระบบจัดตั้ง 3 แบบเข้าด้วยกัน มีห้องโถงเป็นตัวกลาง แยกสู่ห้องต่าง ๆ แต่ละห้องสามารถติดต่อถึงกันได้เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งก็สามารถใช้ COURT หรือ HALL เป็นจุดจ่ายไปยังห้องแสดงต่างๆ ได้

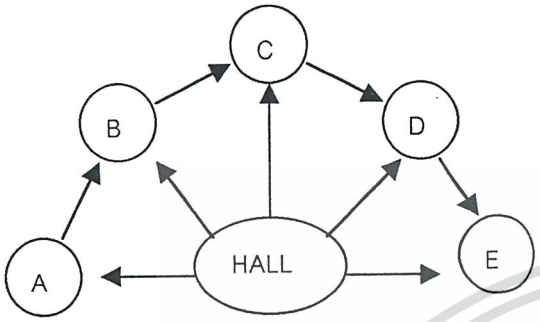

2.7.4 เส้นทางสัญจร

เส้นทางสัญจรในศูนย์วัฒนธรรม [CIRCURATION]

การสัญจรในศูนย์วัฒนธรรมมีความสำคัญในการออกแบบ เพื่อความสะดวกสบายในการเดินชมงานแสดง แผนวงจรดี ผู้ชมก็สนใจ แต่ถ้าให้ผู้ชมต้องเดินวกไปวนมาจะทำให้เกิดอาการเหนื่อย เมื่อยล้าของผู้ชม เป็นปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งในการจัดแสดง เพื่อแก้ปัญหาให้น้อยลงก็ต้องอาศัยระบบไฟฟ้าเข้าช่วย ยิ่งมีอาคารแสดงหลาย ๆ อาคาร ห้องแสดงมาก ๆ จึงต้องมีความจำเป็นมากที่ระบบไฟฟ้าจะต้องช่วยให้ผู้ชมมองเห็นงานแสดง ในระยะไกล ๆ ได้ เพื่อจะทำให้ผู้ชมไม่จำเป็นต้องเดินมากเกินไป

การติดต่อทางสัญจรภายในศูนย์วัฒนธรรมมีด้วยกัน 3 กรณีคือ

1. การสัญจรติดต่อทั่วไป [PUBLIC CURCULATION] เป็นการติดต่อสำหรับประชาชน รวมทั้งนักเรียนและผู้เข้าชมโดยทั่วไป

การจัด PUBLIC CURCULATION ควรจัดให้มีการติดต่อ โดยเฉพาะทางเข้าของประชาชน ซึ่งสามารถที่จะมองเห็นได้โดยง่าย และจัดเป็นทางเดียวสำหรับผู้ชมโดยเฉพาะ ทางสัญจรแบบ เดินทางเดียวผู้ชมต้องเดินตามทางเดินที่กำหนดไว้ และ ไม่สามารถเดินสวนกลับออกมาได้ ซึ่งเป็นผลดีที่ผู้ชมสามารถชมได้อย่างทั่วถึงและไม่เกิดความแออัดในห้องแสดงงาน เจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมควบคุมผู้เข้าชมได้ง่าย ส่วนผลเสียคือ จะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องเดินชมโดยตลอดเป็นเวลานานและไม่สะดวกต่อผู้ชมที่ต้องการเลือกชมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องเดินผ่านโดยตลอด ดังนั้นการออกแบบจึงต้องแก้ปัญหาโดยการจัด CIRCULATION PATTERN ที่สะดวกคล่องแคล่วโดยรอบ INTERIOR COURT OF TROPICAL PLATS ผู้ชมที่ไม่ต้องการเดินชมติดต่อไปโดยตลอด สมารถเข้าสู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องแสดงงานต่อไปได้โดยวิธีที่ผู้ชมสามารถเลือกชมเฉพาะงานที่แสดงต่าง ๆ ตามที่มุ่งหมายไว้โดยง่าย นอกจากนี้ยังเป็นการพักผ่อนคลายสายตา และความตึงเครียดของประสาท จากการที่ต้องเดินชมติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ซึ่งจะทำให้ผู้ชมได้เพลิดเพลิน และได้รับการพักผ่อนอย่างเต็มที่ ถ้าจัด CURCULATION ให้จำเป็นต้องอ่าน ห้องแสดงทุกส่วนโดยตลอด ระยะทางทั้งหมดของห้องแสดงจำเป็นต้องเดินผ่านซึ่งจะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย

สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ จุดจบของการเดินชมนิทรรศการ [DEAD END] ซึ่งถ้าหากไม่ได้จัดให้มีการติดต่อสัมพันธ์กันแล้วจะทำให้ผู้เข้าชมงาน ทั้งหมดเข้ามาอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น ซึ่งจะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ในกรณีนี้แก้ปัญหาได้โดยการเส้นทางโดยตรง [DIRECT RETURN ROUTE] สามารถให้ผู้ชมกลับออกได้ทันทีเมื่อไม่ต้องการชมสิ่งแสดงต่อไป

2. การติดต่อของส่วนบริการ [SERVICE CURCULATION] เป็นการติดต่อสำหรับขนวัสดุสิ่งของไปวางที่ได้รับ ไปยังที่เก็บ หรือจัดแสดง ตลอดจนการติดต่อบริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรม จัดให้มีทั้งแนวดิ่งและทางนอนระดับของส่วนบริการอันได้แก่ การขนส่ง ทางเข้าควร จัดเตรียมไว้ในด้านหลังหรือด้านข้างของส่วนบริการเพื่อมิให้สับสนปะปนวุ่นวายกับประชาชนทั่วไป และสามารถนำไปสู่ห้องจัดแสดงห้องประกอบของได้โดยสะดวก ถ้าหากอาคารหลายชั้นก็ควรมีลิฟท์ช่วยผ่อนแรง และจะให้ความสะดวกจากการเคลื่อนย้ายจากแผนกซ่อม ถึงส่วนแสดงงานโดยง่าย

3.การติดต่อของเจ้าหน้าที่ [STAFF CURCULATION] เป็นการติดต่อสำหรับภัณฑารักษ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ยามรักษาการณ์ ทางเข้าสำหรับเจ้าหน้าที่ จัดให้มีทางเข้าโดยเฉพาะ แยกจากทางเข้าใหญ่สำหรับผู้บริหารสามารถที่จะติดต่อได้ง่ายในการควบคุมดูแล สำหรับทางเข้าของส่วนบริหารรวมกับทางเข้าใหญ่ได้

การกำหนดเส้นทางสัญจร

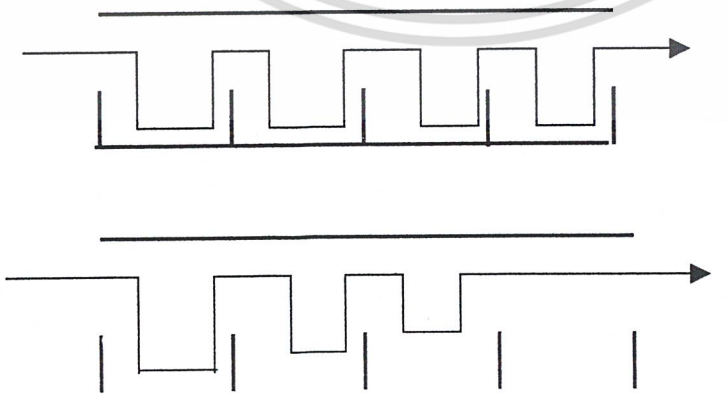

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

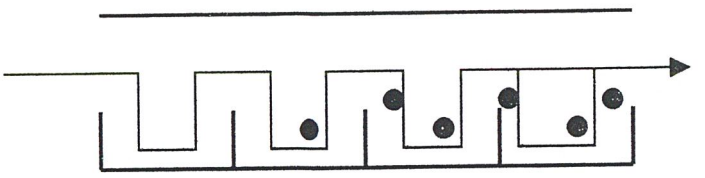

การแก้ปัญหาโดยจัดเครื่องดึงดูดไว้เป็นระยะๆ

ทางสัญจรอาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการจัดศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งเป็นการที่จะแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดแสดงของศูนย์วัฒนธรรมนั้น ๆ ว่าจะสามารถทำให้ผู้ชมเข้าชมได้อย่างทั่วถึงได้อย่างไรซึ่งจะต้องมีการจัดวัตถุแสดงให้ดีตามหลัก การจัดทางสัญจรอาจไม่ประสบผลสำเร็จเพราะไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าการจัดเส้นทางที่กำหนด ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เสมอไป แต่การศึกษาถึงหลักของการให้เส้นทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์มีดังนี้

1. เส้นทางที่กำหนดแน่นอน โดยมีทางเข้าออกแยกจากกัน

1.1 การแสดงต่อเนื่องด้านเดียว

1.2 การแสดงทีชมได้ 2 ด้าน

2.เส้นทางที่กำหนดแน่นอนมีทางเข้าออกชิดกัน

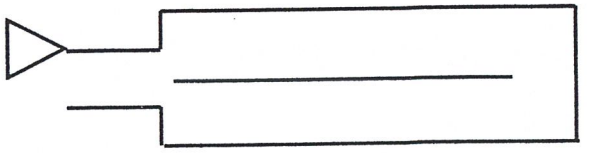

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1การแสดงที่ชมได้ทั้งด้าน แบบขดลวด

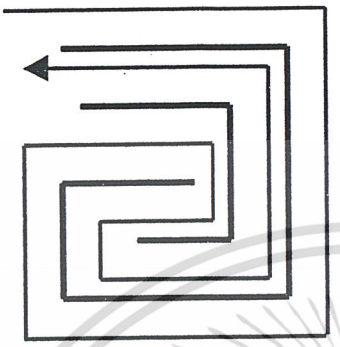

3. เส้นทางที่ถูกกำหนดแน่นอนมีทางเข้าออกชิดกัน

3.1 การแสดงที่เส้นทางติดกัน

3.2 การแสดงที่เส้นทางแยกออกจากกัน

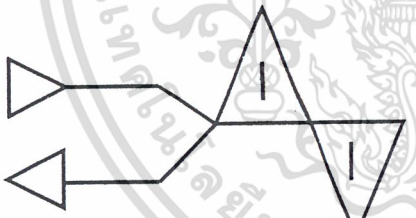

การแสดงที่เส้นทางตัดกัน และแบ่งออก

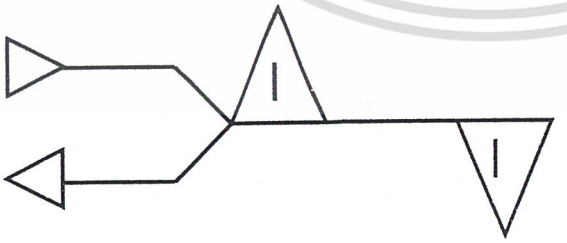

หลักการกำหนดเส้นทางเข้า - ออก

1. ควรมีประตู 2 ประตูเป็นทางเข้าออก
2. ประตูไม่ควรอยู่ในแกนกลางของห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ประตูไม่อยู่ในที่ที่ผู้ชมออกมาก่อนชมการแสดงหมด

การศึกษา ของผู้ชมต้องแบ่งผู้ชมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

สำหรับความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ คือ การจัดที่ไว้อย่างเป็นระเบียบ และความต้องการของผู้ชมส่วนน้อย คือ จะต้องจัดเป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้ชมทั้ง 2 กลุ่มนี้ ผลต่อการจัดเส้นทางสัญจรโดยอาจใช้หลักการจัดด้วยการใช้บริเวณนอกสำหรับผู้ชมส่วนใหญ่และในควรจัดเป็นลักษณะที่

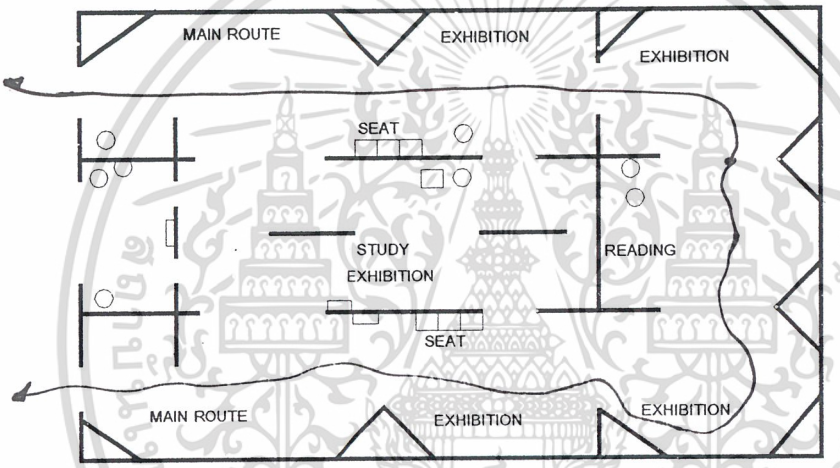

สามารถใช้สำหรับผู้ชมส่วนน้อยหรือผู้ที่สนใจเป็นพิเศษได้อ่านหรือทบทวน ผู้ชมที่ไม่สนใจอะไรก็สามารถเดินผ่านได้อย่างรวดเร็ว

รูปที่ 2.1 การจัดทางสัญจรในห้องจัดแสดง

ถ้าเป็นห้องที่ไม่มีลักษณะการจัดแสดงเพื่อคนส่วนน้อย ก็ควรจัดเอาทางด้านซ้ายของห้องจัดแสดง (กำหนดจากความเคยชินของผู้ชม) ดังตัวอย่างห้องแสดงดังภาพข้างบนนี้

การเปรียบเทียบทางสัญจร

แบบที่ดี

การจัดทางเดินที่ดี มีระเบียบ

แบบที่ไม่ดี

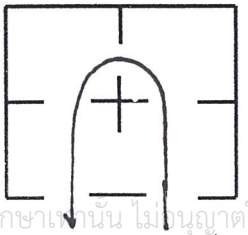

ผู้ชมเข้าชมได้ไม่ทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

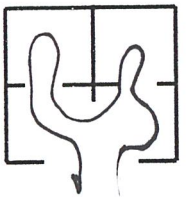

ผู้ชมเข้าชมได้ทั่วถึง

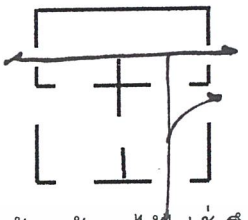

ผู้ชมเข้าชมได้ไม่ทั่วถึง

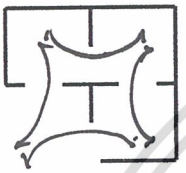

การจัดทางเข้า –ออกที่เหมาะสม

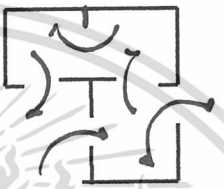

การจัดทางเข้าออกที่สับสน

แบบที่ดี

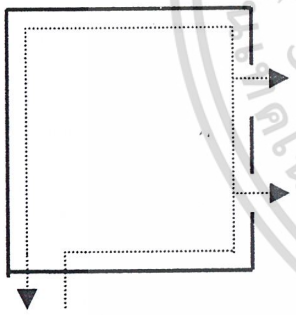

ทางออกชิดเกินไป ทำให้ส่วนที่เหลือของห้องไม่สำคัญ

แบบที่ไม่ดี

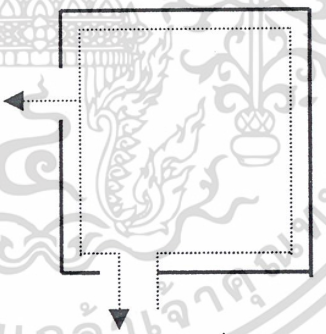

ทางออกห่างจากทางเข้า ทำให้ผู้ชมดูเกือบทั่วทั้งห้อง 3 / 4 ของห้อง

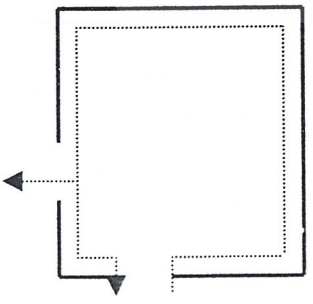

ทางออกที่ดีทำให้ผู้ชมดูได้เกือบทั้งหมด

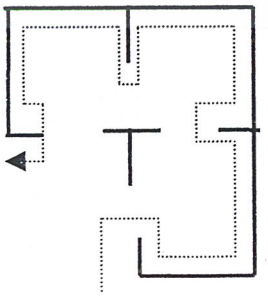

การจัดทางเข้า – ออกที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

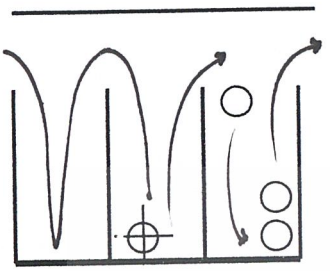

มีการจัดกลุ่มห้องแสดงที่เหมาะสม มีการจัดเส้นทางสัญจรได้โดยสร้างความดึงดูดทุกระยะ

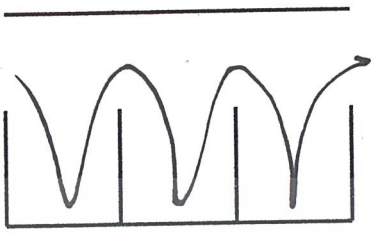

ลักษณะของห้องแสดงที่กำหนดเส้นทางสัญจรให้ผู้ชม

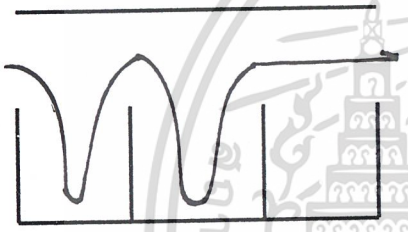

เส้นทางสัญจรที่ไม่มีแรงดึงดูดความสนใจของผู้ชม

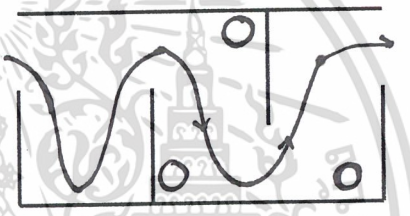

การสร้างความดึงดูดผู้ชมไว้เป็นระยะตลอดเส้นทาง

ข้อคำนึงในการจัดเส้นทางสัญจร

1. เส้นทางที่ผู้ชมเคยชิน
2. ไม่ควรมีประตูมากว่า 2 ประตู และเมื่อจัดให้มี 2 ประตู ไม่ควรจัดให้ประตูทางเข้าออกอยู่แกนกลางของห้อง
3. เรื่องที่ให้ราบละเอียดสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาควรอยู่ทางด้านซ้ายของห้อง
4. มีการจัดแสดงสิ่งที่ดึงดูดผู้ชมตลอดเส้นทางที่จัดแสดง
5. มีการแบ่งส่วนของห้องนิทรรศการสำหรับผู้ชมส่วนใหญ่ และประเภทส่วนน้อยที่ต้องศึกษาให้ละเอียด
6. ควรมีการจัดที่สำหรับพักเหนื่อย พักสายตา หรือคลายเครียด ได้แก่ ที่นั่งพัก หรือถ้าเป็นนิทรรศการใหญ่ก็ควรมีส่วนจำหน่ายเครื่องดื่ม มีการจัดต้นไม้

ในกรณีควรจัดให้ผู้ชมได้มีความรู้สึกสบายเต็มที่ อาจใช้เป็นที่สนทนา หรือถกเถียงระหว่างผู้ชมเองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากทั้ง 6 ประการที่กล่าวมาแล้วก็อาจพิจารณาจัดแนวทางสัญจรในส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน โดยกำหนดแนวทางในการชมสิ่งแสดงตามหลักจิตวิทยาของมนุษย์ ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

1.เป็นการจัดเนื้อที่ภายในเป็นห้องเล็ก ๆ โดยกำหนดทางเข้าออกสู่ห้องแสดงงานอื่น ๆให้ผู้ชมได้ติดตาม

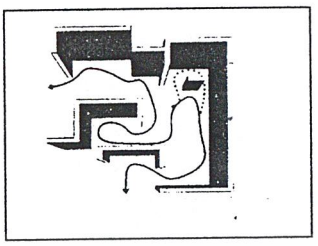

2. เป็นการจัดแบ่งพื้นที่แสดงกว้าง ๆ ให้เป็นมุมโดยกั้นด้วยส่วนแผงกั้นซึ่งจะทำหน้าที่เป็นเสมือนเป็นสิ่งแนะแนวทางในการเดินแบบที่ผู้ชมมีอิสระมากในการชม

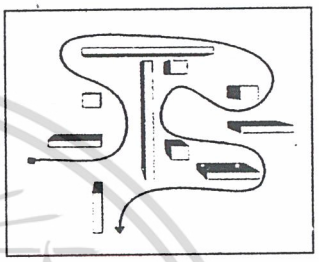

3. เป็นการชี้แนวทางโดยการจัดเนื้อที่ว่าง ให้ผู้ชมรู้สึกเองและติดตามด้วยความเพลิดเพลิน

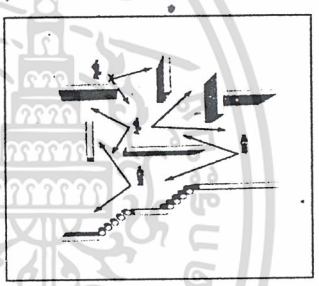

4. เป็นการชักนำผู้ชมด้วยสิ่งที่น่าสนใจเป็นระยะ ๆ ตามกำหนดจนถึงส่วนสำคัญ [Climax]

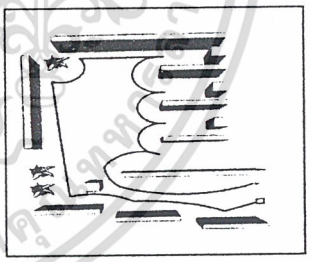

ทางสัญจรกับป้ายนิเทศ

ในการจัดแสดงเพื่อให้ความรู้หรือให้รายละเอียดของวัตถุที่จัดแสดงจะต้องจัดให้มีส่วนสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการจัดวางเช่นเดียวกันโยมีข้อสังเกตในการจัดวางวัตถุแสดงรายละเอียดหรือคำบรรยายวัตถุดังรูปต่อไปนี้

1. เป็นการจัดวางวัตถุขนานกับข้อมูลซึ่งมีผลคือในบางครั้งผู้ชมอาจไม่เดินผ่านช่องทางที่กำหนดไว้ซึ่งจะทำให้ผู้ชมมีความเข้าใจน้อยกว่าที่ควร

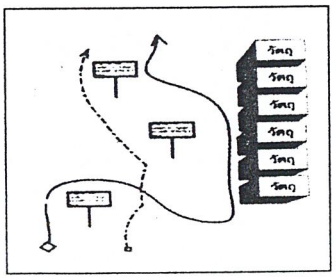

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

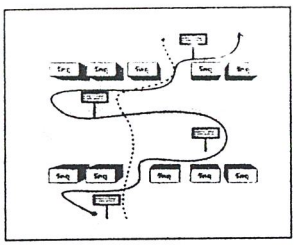

2. เป็นการวางวัตถุเป็นกลุ่มและวางข้อมูลของวัตถุเป็นช่วง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมสับสนไม่ทราบว่าคำอธิบายอันไหนของวัตถุใด

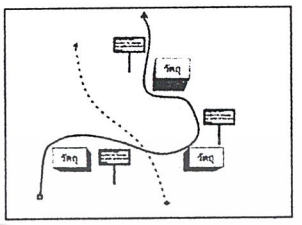

3. เป็นการวางข้อมูลคำบรรยายไว้ติดกับวัตถุแต่ละชิ้นทำให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจและทำให้ง่ายต่อการเคลื่อนจุดที่ตั้งใหม่

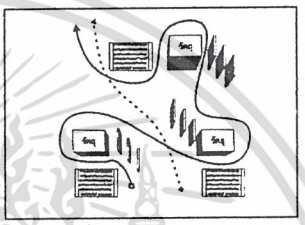

4.เป็นการจัดส่วนพิเศษสำหรับให้ข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้ชมที่สนใจอย่างจริงจังแต่ไม่เหมาะสำหรับผู้ชมที่ไม่สนใจนักเพราะจะทำให้รู้สึกเบื่อ

ขอบเขตการมองเห็น

มนุษย์มีขอบเขตการมองเห็นที่จำกัดแบบไม่ต้องหันศีรษะประมาณ 40 องศา แต่ความจริงแล้วมนุษย์สามารถมองเห็นได้ 120 องศา โดยมุมมองทางตั้งจะมากกว่ามุมมองทางนอน ฉะนั้นการพิจารณารูปแบบการจัดวางวัตถุให้สอดคล้องสัมพันธ์กับของเขตการมองหรือลักษณะการหันศีรษะของมนุษย์จึงมีผลดีต่อการจัดนิทรรศการด้วยเช่นกัน

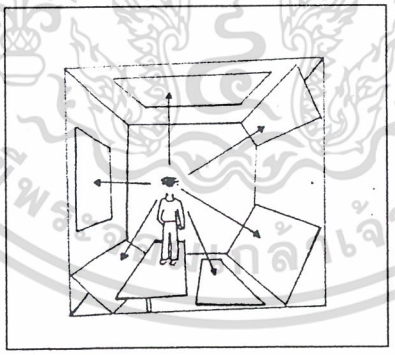

รูปที่ 2 .2 ภาพแสดงการเปรียบเทียบระหว่างการหันศีรษะและการกลอกตา

ภาพเปรียบเทียบการหันศีรษะและการกลอกตาซึ่งจะเห็นได้ว่าการหันศีรษะง่ายกว่าการกรอกตา พิจารณาดูภาพภาพหนึ่งหรือจัดเป็นกลุ่ม ๆ อิริยาบถที่ง่ายที่สุดในการเคลื่อนไหวคือ การหมุนศีรษะหรือหมุนตัวเพื่อดูภาพอื่น ต่อ ๆ ไป (ผังอันนี้แสดงโดย herdert bayer ในปี 1637 แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ ยืนมองดูภาพได้ทุกทิศทาง ทางด้านข้าง ล่างและบน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขอบเขตการมองเห็นของคนสายตาปกติ ประมาณ 120 องศา แต่มุมมองที่ผู้ดูสามารถมองเห็นได้โดยไม่ต้องหันศรีษะ

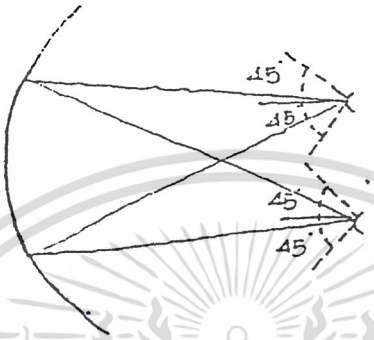

รูปที่ 2.3 แสดงของเขตการมองเห็นของคนสายตาปกติ

ข้อมูลจาก architect data กำหนดมุมมองทางด้านตั้งของมนุษย์ไว้ 27 องศา เหนือระดับสายตาและ 27 องศา ใต้ระดับสายตาเพราะเป็นมุมมองที่สะดวกสบายที่สุดโดยไม่ต้องก้มหรือเงยศรีษะ

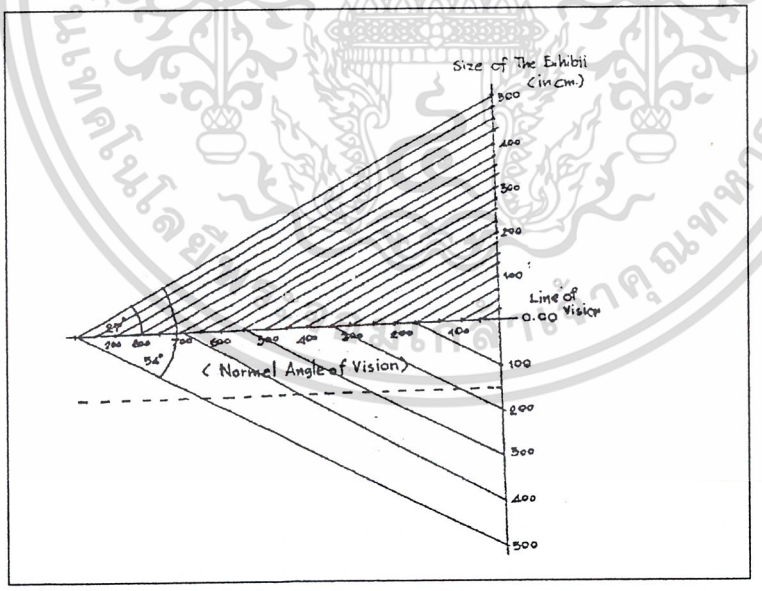

รูปที่ 2.4 แสดงขอบเขตการมองเห็นของคนสายตาปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับสายตามนุษย์ตามขนาดของอายุในแนวตั้ง

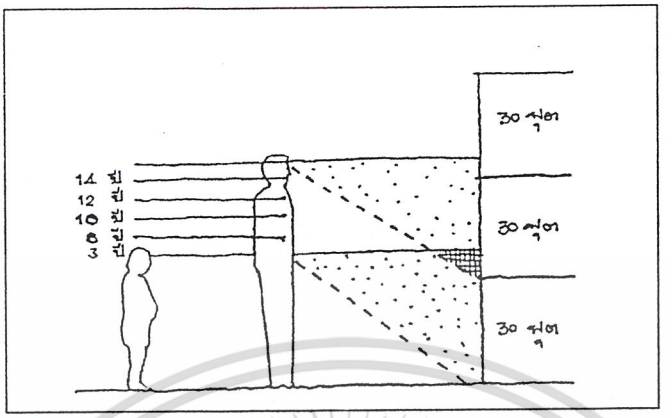

รูปที่ 2.5 แสดงขอบเขตการมองเห็นวัตถุในระดับสายตาคนปกติ

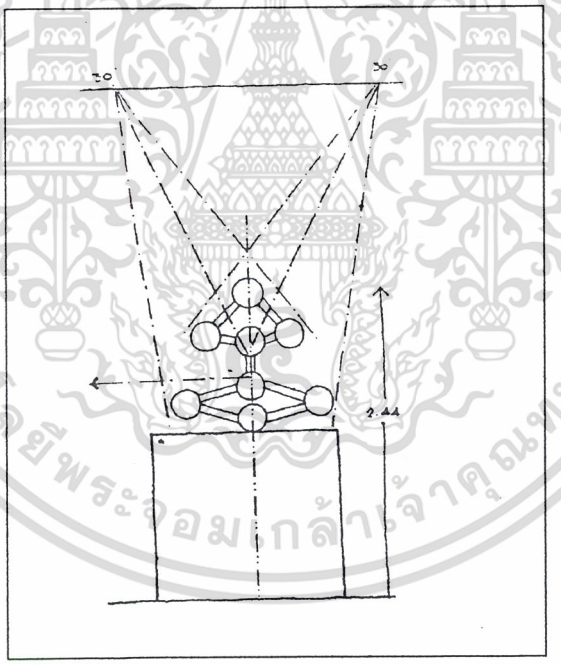

รูปที่ 2.6 ระดับของการมองวัตถุในแนวนอนและในแนวตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.5 อุปกรณ์การจัดแสดง

ตู้จัดแสดง

ชนิดของตู้จัดแสดง [TAPE OF SHOWCASE]

จัดแบ่งเป็นหลายชนิด ตามลักษณะหน้าที่ ของการใช้สอย รูปร่าง และเพื่อการเคลื่อนย้ายสะดวกง่ายดาย

1. TABLE SHOWCASE เป็นแบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับจัดแสดงวัตถุจัดแสดงขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถมองเห็นได้โดยรวม แม้แต่ด้านของของวัตถุ

2. BUP RIGHT SHOWCASE ตุจัดแสดงแบบนี้มี 3 แบใหญ่คือ

2.1 FREE STANDING SHOWCASE

2.2 UPPPING WALL SHOWCASE

2.3 INSET SHOWCASE

2.1 FREE STANDING SHOWCASE ตู้ขนาดใหญ่แบบนี้ช่วยได้มากสำหรับการจัดห้องแสดงแบบ SECTION ถ้าด้านข้างตู้ด้านหนึ่งเป็นด้านทึบ ด้านนี้เป็น BLCW GROUND สามารถ ใช้เป็นที่ติดแสงไฟได้

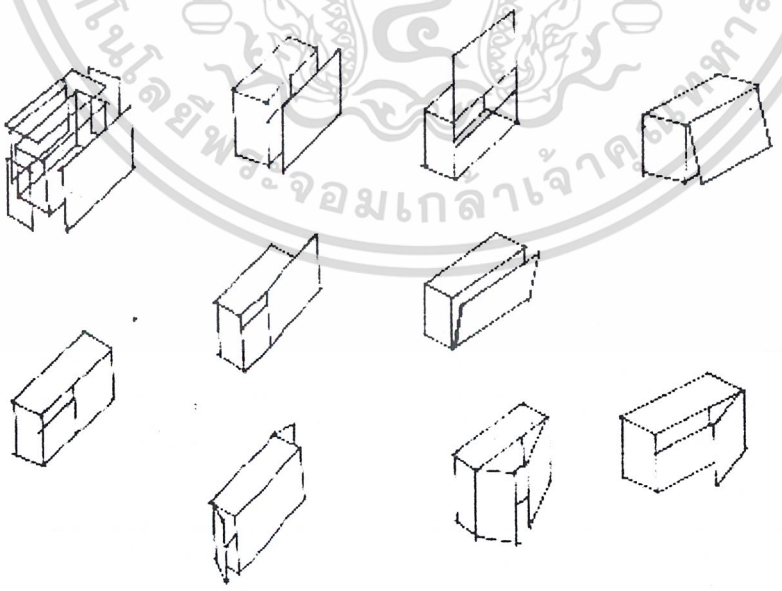

รูปที่ 2.7 แสดงตู้จัดแสดงวัตถุแบบ FREE STANDING SHOWCASE (ตู้โชว์ปิดทึบด้านหนึ่ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 UPPPING WALL SHOWCASE ออกแบบขึ้นครั้งแรกเพื่อใช้จัดแสดงวัตถุที่มีลักษณะเป็นไปทางสูง ด้านหลังไม่จำเป็นต้องปิดหรือเปิดก็ได้

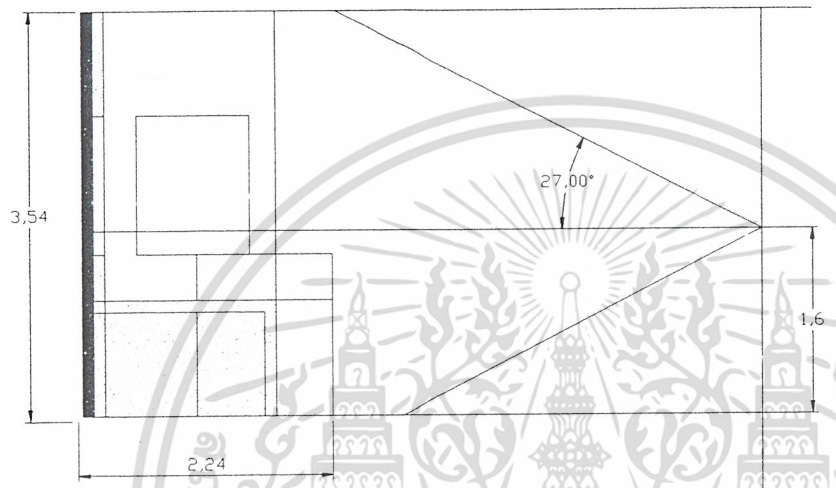

ELEVATION

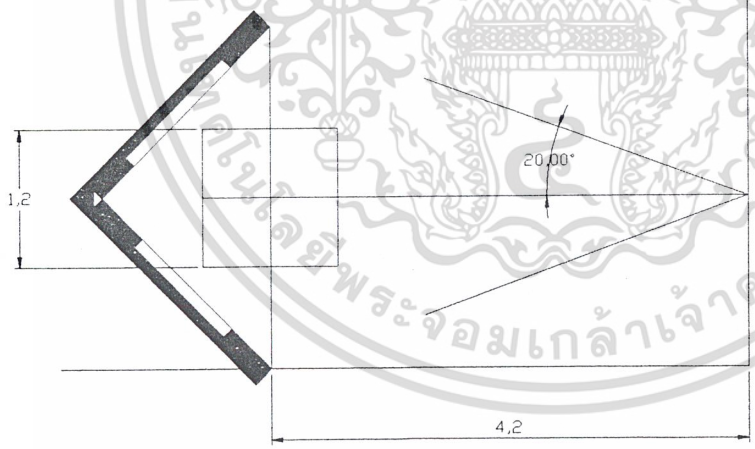

PLAN

รูปที่ 2.8 ตู้จัดแสดงแบบ UPPPING WALL SHOWCASE (ตู้โชว์อย่างสูง)

แท่นโชว์ติดผนังมีฐานยื่นออกมาจากผนังแล้ว มีคำบรรยายประกอบติดอยู่ที่ผนัง เหมาะสำหรับแสดง MODEL ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้แก่ แผนผัง แผนที่ คำบรรยาย ประกอบที่ผนังได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 INSET SHOWCASE อยู่ในระดับพื้น หรือเหนือระดับพื้นเหมาะอย่างยิ่งสำหรับพิพิธภัณฑ์ที่มีผนังด้านหนึ่งสามารถเคลื่อนย้ายได้ และไม่ต้องทำการตกแต่งเพื่อดึงดูดความสนใจ สามารถจัดโชว์ได้ง่าย

- ตู้ที่ติดตั้งผนังสามารถแยกตัวตู้ ผนัง ฝ้า และกรอบออกได้

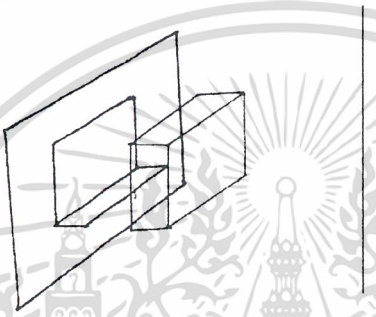

รูปที่ 2.19 ตู้ที่ติดตั้งผนังสามารถแยกตัวตู้ ผนัง ฝ้า และกรอบออกได้

- ตู้ติดผนังซึ่งสามารถเปิดได้จากผนังหลังตู้

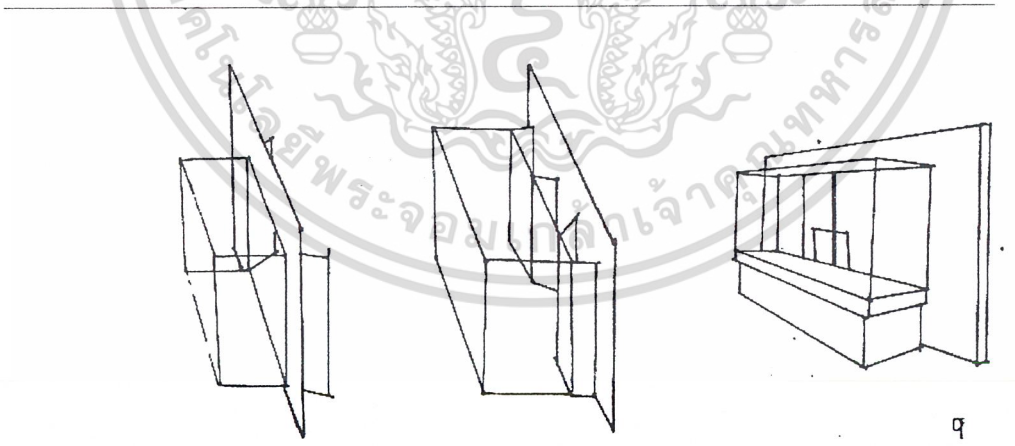

รูปที่ 2.10 แสดงตู้จัดแสดงแบบ INSET SHOWCASE (ตู้โชว์ติดผนัง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

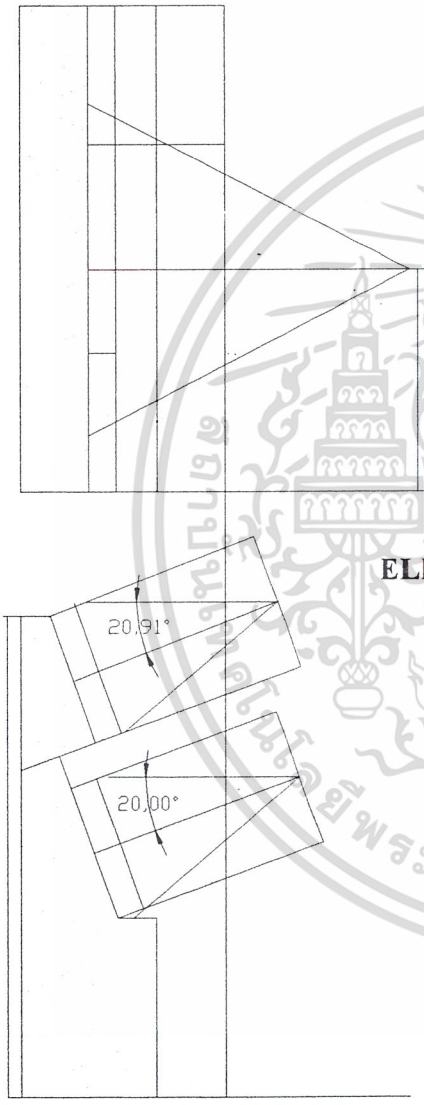

รูปที่ 2.11 แสดงตู้ติดผนังแสดงวัตถุแบบก็จัดวางตู้ติดผนัง สำหรับวัตถุสำหรับวัตถุชิ้นใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการวางตู้จัดแสดง ติดกับผนัง มีการหันหมุนของตู้เล็กน้อยไม่ตั้งฉากทำให้ตู้น่าสนใจมากขึ้น เหมาะสำหรับการจัดแสดงวัตถุประเภทเดียวกันแต่มีหลายชนิด ซึ่งจะทำให้เกิดความซับซ้อนทำให้น่าเบื่อ เช่น ผ้าเก่า เครื่องปั้นดินเผา

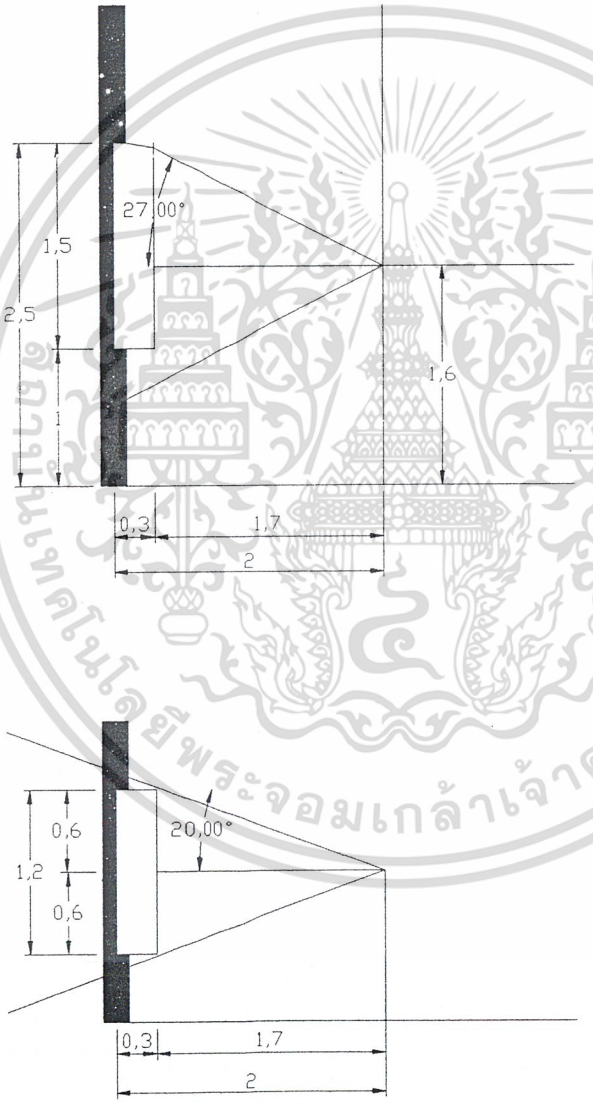

รูปที่ 2.12 แสดงตู้จัดวัตถุแบบการจัดวางตู้ติดผนัง สำหรับวัตถุชิ้นเล็ก

ตู้ติดผนังที่มีความหนาไม่มากนัก เหมาะสำหรับวัตถุแสดงที่มีความหนาไม่มาก แต่มีขนาดใหญ่หรือวัตถุที่มีขนาดเล็ก แต่ต้องโชว์เป็นกลุ่ม ได้แก่ เครื่องประดับ แผ่นหิน ศิลาแบบบาง ภาพแกะสลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

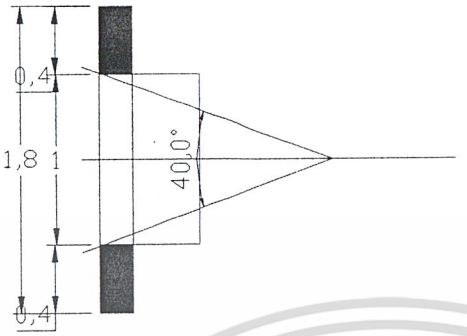

PLAN

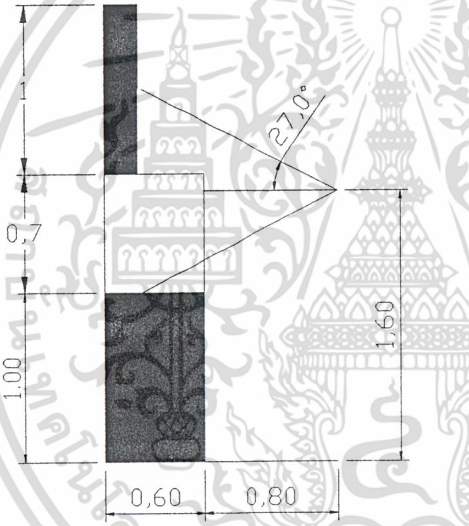

ELEVATION

รูปที่ 2.13 แสดงตู้จัดแสดงวัตถุแบบการจัดวางตู้ติดผนังสำหรับวัตถุที่ต้องการมองรอบด้าน

ตู้ลักษณะนี้ความสูงของตู้จัดแสดงจะเตี้ยลงมา เพื่อให้ผู้ชมสามารถชมด้านบนของวัตถุได้ อีกทั้งด้านหลังไม่มีผนังเป็นลักษณะเจาะสามารถมองได้รอบด้านเหมาะกับวัตถุที่แสดงให้เห็นได้โดยรอบ ได้แก่ เครื่องแกะสลัก แบบที่มีการแกะ 2 ด้าน เครื่องสังคโลกที่ต้องการโชว์ลวดลายฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. SHOWCASE EQUIPPED WITH PANELS แบบชนิดนี้มีราคาแพง โดยเฉพาะการทำประกอบส่วนต่าง ๆ จะต้องมีการออกแบบเป็นอย่างดี ตู้แบบนี้สามารถจะใช้ประโยชน์ได้มากมายเช่น

4.1 ใช้เนื้อที่สำหรับจัดแสดงน้อย

4.2 การเลือกใช้วัสดุ สามารถเห็นได้จากการดึงดูดผู้ชม โดยสามารถให้ความรู้สึกความเข้าใจแก่ผู้ชมธรรมดาได้

4.3 สามารถควบคุม แสงที่รบกวนได้

4.4 สามารถใช้สื่อด้านอิเล็คทรอนิคมาผสมผสานกันกับระบบอื่น ๆ ได้

ตู้ชนิดนี้จะมีขนาดที่คงตัวในด้านความลึก เพราะขึ้นอยู่กับระยะของเครื่องฉายสไลด์ ขนาดกว้าง – ยาว เป็นไปตามเรื่องราวที่แสดง ลักษณะส่วนใหญ่ เป็นเรื่องราวอยู่ด้านหน้าแล้วมีช่องไว้สำหรับฉายสไลด์ เมื่อผู้ชมกดสวิตช์ให้เครื่องทำงาน มีคำบรรยายภาพประกอบอยู่บนแผ่นแสดงด้านหลัง และมีสไลด์ฉายมาบนแผ่นแสดงอีกด้านหนึ่ง พร้อมคำบรรยายลักษณะของตู้จะเป็นโครงไม้จริงกรุไม้อัด ด้านที่เป็นแผงบอร์ดส่วนที่เป็นด้านตู้แสดงจะทำเป็นภาพโปร่งแสงด้วยแผ่นพลาสติก การต่อให้เป็นกลุ่มนี้ จะมีโครงทำด้วยเหล็กยึดติดกับด้านข้าง ส่วนเสาเหล็กนั้นจะยึดติดกับพื้นด้วยสกรู

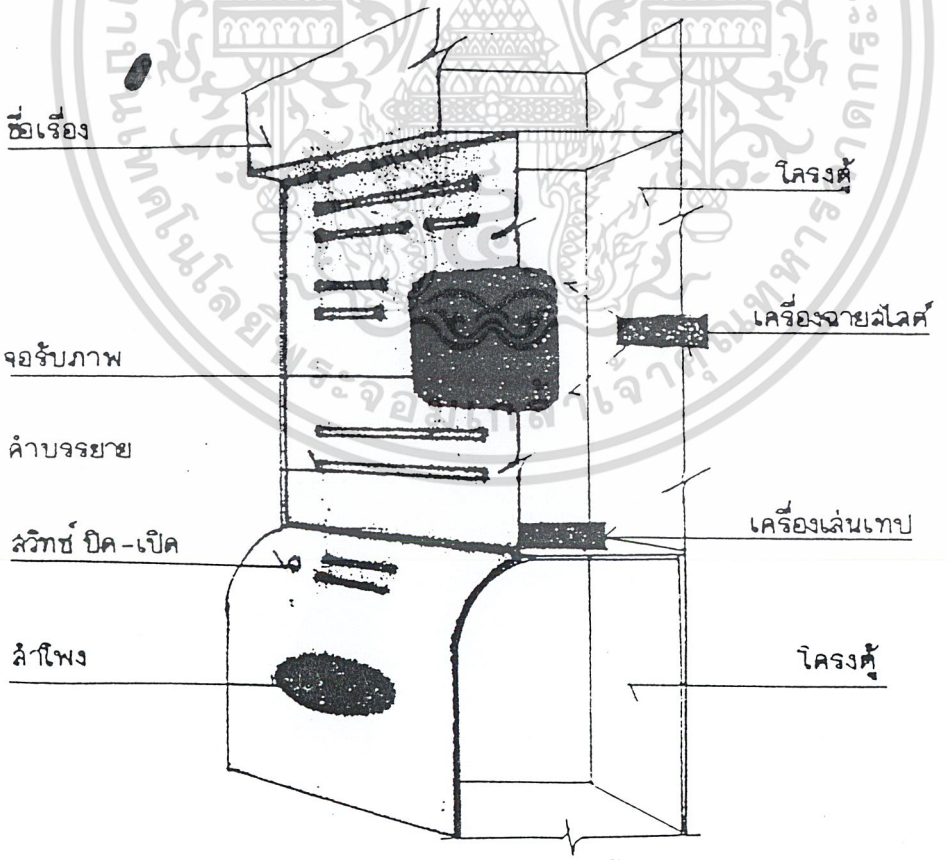

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.14 แสดงลักษณะของตู้ที่ประกอบด้วยเครื่องฉายสไลด์

บร็อดจัดแสดงซึ่งมี BACK GROUND เป็นผนัง สามารถแสดงเรื่องราวประกอบบอร์ดได้ เช่น ใช้รูปมาแสดงเป็น BACK GROUND มาประกอบ

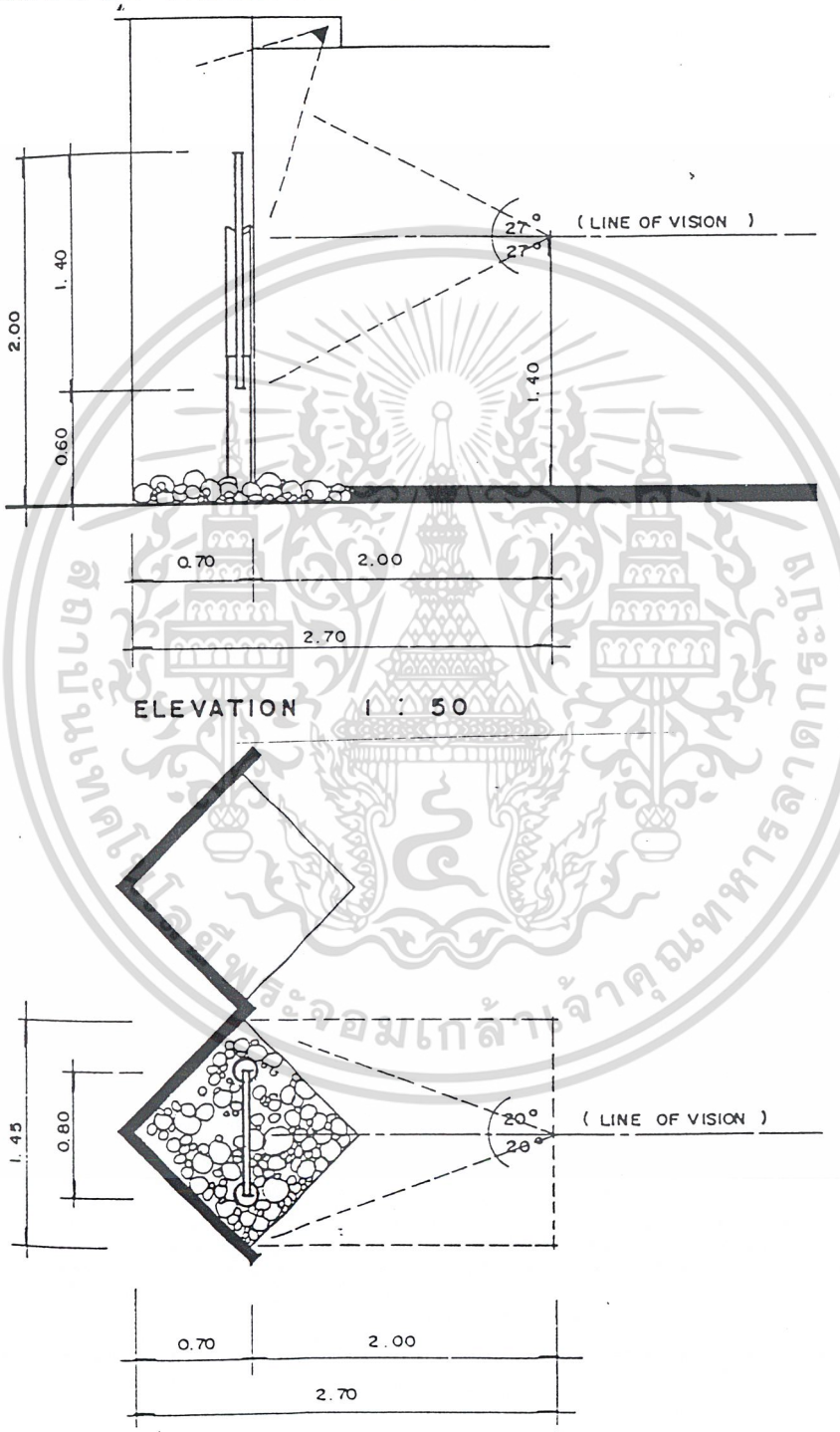

รูปที่ 2.15 แสดงบอร์ดจัดแสดงแบบมี BACK GROUND

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบตู้แสดง

ในการออกแบบตู้จัดแสดง เป็นสิ่งหนึ่งสำหรับพิพิธภัณฑ์ ข้อควรคำนึงถึงในการออกแบบตู้แสดงมีดังนี้

1. การเคลื่อนย้ายตู้แสดง หากเป็นตู้ที่เคลื่อนย้ายได้ยิ่งดี เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงห้องอยู่เสมอถ้าใช้แท่นจากฐานสูง 6 นิ้ว ก็ควรติดล้อไว้ด้วยเพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย
2. การออกแบบในลักษณะตั้งมุมฉาก ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดเพราะสามารถจัดวางตู้ชิดผนังได้ ส่วนด้านหลังอาจเป็นแผ่นไม่เรียบแข็งแรง สามารถแขวนวัตถุได้หรือวางไว้กับพื้นตู้ แผงไม้ที่ติดวางไว้ในตู้ ควรทำเป็นชั้นวางวัตถุและป้ายคำบรรยาย
3. กระจกบานเปิดหน้าตู้ เมื่อใช้ตู้มีลักษณะตั้งเป็นมุมฉาก กระจกตู้ด้านหน้าควรเปิดปิดได้ จะติดบานพับหรือใช้บานเลื่อนไปมาก็ได้ เมื่อติดตั้งด้านหน้าตู้การติดบานพับกระจกไม่ว่าจะติดด้านล่าง ด้านข้าง หรือด้านบน ย่อมเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น แต่สิ่งที่เป็นปัญหาคือ ความคงทนและโครงสร้าง
4. การรักษาความมั่นคงปลอดภัย ตู้จัดแสดงมีคุณภาพดี เพื่อป้องกันความปลอดภัยในลักษณะการลักลอบขโมยวัตถุ ปัจจุบันมีการใช้กระจกที่ทำให้แข็งแรงโดยกรรมวิธีทางเคมีที่ความคงทนและมีน้ำหนักเบา ลดอันตรายของการแตกลงได้
5. ขนาดของตู้ที่เหมาะสม ขนาดของตู้เป็นไปตามลักษณะของวัตถุที่จัดแสดง อย่างไรก็ดีพบว่า ตู้ขนาดยาวมีประโยชน์มาก ความยาวของตู้โดยทั่วไป จะเป็น 4 หรือ 6 หรือ 8 ฟุต ภายในตู้ด้านหน้าติดไฟฟ้า ตู้ควรมีความสูง 4 ฟุต 6 นิ้ว ถึง 5 ฟุต 6 นิ้ว ด้านล่างของตู้ควรสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต
6. แสงสว่างควรติดตั้งแสงไฟฟ้าในด้านบนของตู้และวางแผ่นกระจกรองภายในตู้เพื่อไม่ให้รบกวนสายตาผู้ชม แผ่นกระจกมีคุณสมบัติช่วยลดแสงอุลตร้าไวโอเลต ที่จะทำลายเอกสารและวัตถุต่าง ๆ ภายในตู้ หลอดไฟควรอยู่เหนือระดับกระจกให้เหมาะสมและติดไฟกลุ่มให้เพียงพอสม่ำเสมอทั่วทั้งตู้ ด้านบนของตู้ทำเป็นฝาเปิดได้เวลาที่จะเปลี่ยนหลอดไฟในตู้แสดง อาจใช้ไฟ 2 อย่างคือ สปอร์ตไลท์และฟลูออเรสเซน ที่ติดอยู่ด้านบนหรือด้านล่างของตู้
7. การออกแบบตู้ สิ่งที่สำคัญที่ช่วยเสริมสร้างพิพิธภัณฑ์ให้ทันสมัยอย่างเห็นเด่นชัดคือ ความสง่างามและองค์ประกอบในห้องแสดงซึ่งประกอบด้วยขนาดของตู้ การออกแบบและรูปแบบแผนเดียวกันไม่มีการตกแต่งและดัดแปลงสามารถใช้งานได้ดีง่ายต่อการรักษามีความเหมาะพอดีที่ ไม่ขัดตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แท่นโชว์ [STAND]

การออกแบบแท่นจัดแสดง

แท่นโชว์สิ่งแสดงในการจัดนิทรรศการนั้น อาจเป็นแท่โชว์ที่สามรถมองเห็นได้ด้านเดียวจนถึงการมองดูได้ 4 ด้าน

แปลนพื้นที่การมองแท่นโชว์

มองด้านเดียว มองสองด้าน มองสามด้าน มองได้รอบ

ในการออกแบบ STAND ภายในหอศิลปวัฒนธรรมนี้ ควรจัดแสดงแบบมองเห็นได้รอบ เพื่อการมองเห็นที่เด่นชัด

การติดตั้งแท่นโชว์มี 2 ระบบ ดังนี้

1. ระบบติดตั้งพื้น
2. ระบบติดผนัง โดยใช้เข้าร่องหรือติดหมุด
3. ระบบห้อยจากเพดาน
4. ระบบขึงระหว่างพื้นกับเพดาน
5. ระบบขึงระหว่างพื้น เพดาน และผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 การจัดสำนักงาน

การจัดวางผังสำนักงานจะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการด้านต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานการจัดระบบการดำเนินงานติดต่อประสานงานภายในอาคาร

ผลการวิเคราะห์ที่ได้ต้องนำมาใช้ในการจัดวางผังภายในสำนักงานโดยรายละเอียดประกอบด้วย

1. การใช้พื้นที่ใช้สอย
2. การจัดระบบการดำเนินงาน ติดต่อประสานงานภายใน
3. กาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และความปลอดภัยในการทำงาน

การจัดรูปแบบภายในสำนักงาน [OFFICE SCENERY]

มีแนวคิดในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยมี Space เล็กไปถึง ที่มี Space ใหญ่ ๆ

1. การจัดสำนักงานแบบแยกเป็นห้องโดยเฉพาะ

เป็นแบบที่นิยมกันมากในยุโรป และแม้กระทั่งในประเทศไทยด้วยมรกฎเกณฑ์ว่าในการติดต่อเข้าถึงห้องต่าง ๆ จะถูกกำหนดโดยใช้ทางเดินร่วม [CORRIDOR]เป็นทางเชื่อมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ลักษณะเช่นนี้จะมีข้อดีอยู่ที่การทำงานมีความเป็นส่วนตัว [PRIVACY] อยู่มากและทำงานได้สบาย แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงและยังสิ้นเปลืองเนื้อที่โดยใช้เหตุเรื่องความปลอดภัยและอัคคีภัยต้องระวังมากเพราะแยกเป็นสัดส่วนซึ่งยากแก่การทารบสาเหตุโดยฉับพลันการจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเรียงกันเป็นแถวหรือจัดแบบเลขาคณิตเนื่องจากต้องการเน้นถึงความเป็นระเบียบ

นอกจากนี้การจัดแบบแยกเฉพาะยังสามารถแยกออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. จัดแบบห้องเดี่ยวสำหรับบุคคล จะประกอบด้วย 2 ส่วนคอ โถงทางเดินร่วมภายใน และห้องทำงานเล็ก ๆ หลาย ๆ ห้องการจัดแบบนี้มีความเป็นส่วนตัวสูง

2. จัดแบ่งห้องสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีม ประมาณ 10 – 15 คน ต่อห้องขนาดกลาง หนึ่งห้อง การจัดเตรียม Space ที่พอเหมาะ สำหรับห้องทำงานลักษณะนี้จะต้องมีDEPTH OF SPACE ประมาณ 15 – 20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอยระหว่างการจัดห้องเดี่ยวสำหรับบุคคล และการจัดสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม

การเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอย	
จัดแบ่งห้องเดี่ยวสำหรับบุคคล	จัดแบ่งห้องสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม
1. เหมาะสมกับสำนักงานบริหารที่ต้องการความเป็นส่วนตัวโดยเฉพาะทั้งการทำงานส่วนตัวและห้องรับแขก	1. มีความเหมาะสมกับการบริหารงานชั้นสูงเช่นกัน แต่ควรคำนึงขนาดของห้องว่าใหญ่เกินไปหรือไม่
2. ไม่เหมาะกับการทำงานที่เป็นทีมเพราะต้องแยกกัน ทำให้ติดต่อประสาน งานได้สะดวก	2. เหมาะกับการทำงานเป็นทีมที่ต้องการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิดแต่จะต้องกำหนด จัดแบ่งเป็นห้องสำหรับทำงานขนาดของห้องก็ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก
3. ใช้ได้ดีเมื่อเน้นถึงความสามารถของบุคคลและเป็นสำนักงานที่ต้องการคนจำนวนมาก	3. ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำงานร่วมกันและการควบคุมดูแล

ตารางที่ 1 ตารางการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอยระหว่างการจัดห้องเดี่ยวสำหรับบุคคล และการจัดสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม

2. การจัดสำนักงานแบบที่เปิดโล่งตลอด [OPEN LAY – OUT SYSTEM]

การจัดสำนักงานระบบนี้จะตัดปัยหาเรื่องการใช้ทางเดินติดต่อกันระหว่างห้องของแต่ละหน่วยออกไป สามารถใช้เนื้อที่ใช้สอยของห้องทั้งหมดได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีผนังหรือฉากมาบังสายตาหรือมาเบียดบังเนื้อที่ในการทำงานออกไป ทำให้ราคาการก่อสร้างถูกลงไปด้วยแต่จะต้องคำนึงถึงระบบระบายอากาศ เพราะจะต้องใช้เครื่องปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง และสิ่งที่ต้องคำนึงอีกอย่างคือ ระบบการให้แสงสว่าง ระบบเสียงภายในสำนักงานด้วย การจัดสำนักงานระบบเปิดโล่งนี้มีการจัด 2 แบบคือ

2.1 ระบบเลขาคณิต มีลักษณะเป็นทางการมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เน้นการใช้พื้นที่ในการทำงาน และการติดต่อภายในหน่วยงานทางตรง (การพูดคุยสื่อสารโดยไม่ผ่านอุปกรณ์สื่อสาร และทางโทรศัพท์)

2.2 แบบ แลนด์สเคป มีลักษณะการจัดที่ไม่เป็นทางการ เน้นการทำงานกันเป็นกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน และมีความยืดหยุ่นมากกว่าแบบเรขาคณิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบลักษณะการจัดภายใน และประโยชน์ใช้สอยของสำนักงานแบบเปิดโล่งตลอด และแบบแลนด์สเคป

สำนักงานแบบเรขาคณิต	สำนักงานแบบแลนด์สเคป
1. เน้นเรื่องการใช้พื้นที่และการติดต่อภายในทั้งทางตรงและทางโทรศัพท์	1. เน้นเรื่องการติดต่อประสานงานระหว่างพนักงานที่ทำงานเป็นหลักใหญ่ โดยเฉพาะในกลุ่มงานเดียวกัน
2. เหมาะสมกับหน่วยงานที่มีพนักงานจำนวนมากและตองการที่จะควบคุมการติดต่อประสานงานภายในอย่างทั้วถึงโดยสะดวกและรวดเร็ว	2. เน้นเรื่องการยืดหยุ่น [FLEXIBILITY] ตลอดระยะเลาการทำงาน
3. การทำงานในแปลนเรขาคณิตที่มีพนักงานจำนวนมาก บางครั้งไม่เหมาะสมกับการทำงาน ที่ต้องการติดต่อ ปรึกษาหารือเป็นการส่วนตัวเนื่องจากไม่มีการกั้นผนังเพราะต้องกั้นห้องเฉพาะ	3. แปลนแบบแลนด์สเคปสามารถทำให้เห็นถึงลักษณะ GROUPING PRIVACY เพื่อเฉพาะบุคคลโดยใช้ PARTITION เตี้ยที่เคลื่อนย้ายได้
4. ในสำนักงานที่มีพนักงานจำนวนมาก และต้องทำงานอยู่ใน FLOOR เดียวกันอาจทำให้ดูสับสนระหว่างหน่วยงานถ้าไม่มีการกั้นสัดส่วนภายใน	4. ผู้ที่มาติดต่อสามารถทำได้สะดวกกว่าเนื่องจากคำนึงถึงการติดต่อทั้งภายนอกและภายในเป็นสำคัญ
5. การจัด LAY – OUT FURNITURE ทั่วไปแบบเรขาคณิตซึ่งจะดูเป็นระเบียบ แต่ถ้ามีจำนวนมากเกินไปก็จะทำให้เบื่อหน่าย	5. สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีเนื่องจากคำนึงถึงความต้องการด้านจิตใจและด้านกายภาพ
6. ส่วนสำนักงานสำหรับผู้บริหาร หัวหน้าพนักงานแยกออกไปต่างหากโดยจัดเป็นห้อง โดยเฉพาะ	6. การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์จะไม่เน้นแถวตามเลขาคณิตทางเดินจะไม่ตรงตลอดเนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่มแต่จัดเฟอร์นิเจอร์ภายในหันไปในทิศทางเดียวกันก็ทำให้ดูเป็นระเบียบดีขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประโยชน์ใช้สอยในการจัดสำนักงานแบบแบ่งเป็นห้องบุคคลและเป็นกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟอร์นิเจอร์สำนักงาน

เฟอร์นิเจอร์ที่จำเป็นและสำคัญในอาคารสำนักงาน ได้แก่

1. **เก้าอี้ [CHAIR]** สามารถแบ่งลักษณะของเก้าอี้ได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 เก้าอี้แบบหมุนได้ [SWIVEL CHAIR] ลักษณะของเก้าอี้จะมีล้อที่ขา สามารถหมุนหรือเคลื่อนที่ได้สะดวกมีแกนปรับระดับสูงต่ำของเบาะนั่งได้ตามความต้องการ เก้าอี้ประเภทนี้เหมาะสำหรับส่วนทำงานที่มีความคล่องตัวซึ่งแบ่งออกตามความเหมาะสมของผู้ใช้ได้ 3 ประเภทคือ

1.1.1 เก้าอี้สำหรับพนักงานทั่วไป ได้แก่ พนักงานพิมพ์ดีด , ธุระการ , เลขานุการ ฯลฯ เป็นเก้าอี้ที่ไม่มีท้าวแขนเนื่องจากจะได้มีความสะดวกขณะทำงาน

1.1.2 เก้าอี้สำหรับพนักงานระดับกลางลักษณะเก้าอี้จะมีท้าวแขนเพื่อความสะดวกสบายในการทำงาน

1.1.3 เก้าอี้สำหรับผู้บริหารระดับสูงเป็นเกาอี้หมุนมีท้าวแขนและพนักพิงมีความสูงระดับศีรษะเพื่อเป็นการเน้นถึงฐานะ และตำแหน่งของผู้นั่ง จะมีความสะดวกสบายในการนั่งสูง

1.2 เก้าอี้แบบหมุนไม่ได้ [RIGID CHAIN] เป็นเก้าอี้นั่งปกติรวมทั้งอาร์มแชร์ โซฟา ในส่วนของการพักผ่อน หรือรับแขกในสำนักงานแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1.2.1 เก้าอี้ไม้หรือเก้าอี้โครงโลหะเป็นเก้าอี้ทั่วไปที่เหมาะสำหรับการทำงานที่ไม่ต้องการการเคลื่อนไหวมากเช่น พนักงานบัญชีเป็นต้น

2. **โต๊ะ [TABLE]**

2.1 โต๊ะทำงาน [DESK] โต๊ะทำงานทั่วไปโครงสร้างจะเป็นไม้หรือโลหะมีส่วนสำหรับเก็บของเป็นลิ้นชักหรือตู้เตี้ยโดยทั่วไปโต๊ะทำงานมีขนาด 0.66 x 1.10 x 0.75 cm แต่ขนาดของโต๊ะทำงานจะกว้างใหญ่ตามสภาวะของการทำงาน และตำแหน่งฐานะวัสดุที่ใช้ก็จะแตกต่างกันไปตามฐานะและตำแหน่งหน้าที่การงานด้วย

2.2 โต๊ะเครื่องพิมพ์ดีด [TYPING TABLE] การทำงานที่โต๊ะพิมพ์ดีด นับว่ามีความสำคัญมากเพราะประมาณ 30 % ของการทำงานจะเป็นการทำงานที่โต๊ะพิมพ์ดีดเช่น งานพิมพ์ดีด งานเลขานุการ , งานธุระการ, โต๊ะพิมพ์ดีดมีทั้งเคลื่อนไหวได้และเคลื่อนไหวไม่ได้ ขนาดของโต๊ะพิมพ์ดีดโดยทั่วไปคือ 0.45 x 9.00 x 0.65 cm

คุณสมบัติของโต๊ะพิมพ์ดีดที่ดีได้แก่

1. ควรมีลิ้นชักในตัวเพื่อเก็บอุปกรณ์การพิมพ์ดีดีต่าง ๆ
2. ขนาดใหญ่พอที่จะวางเครื่องพิมพ์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. มีที่เก็บอุปกรณ์การพิมพ์เช่น อุปกรณ์ของเครื่องพิมพ์ดีด ผ้าหมึก ฯลฯ

ในปัจจุบันนี้การใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในสำนักงานอย่างแพร่หลายซึ่งคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้อย่างมากมาย เช่น งานพิมพ์ดีด , งานเก็บเอกสาร , งานสร้างภาพ เป็นลักษณะของโต๊ะคอมพิวเตอร์จะมีลักษณะเช่นเดียวกับโต๊ะพิมพ์ดีดแตกต่างกันที่โต๊ะสำหรับวางคอมพิวเตอร์จะต้องคำนึงถึงอุปกรณ์ที่เพิ่มขึ้นด้วยได้แก่ PRINTER SCANER U.P.S เป็นต้น

3. ตู้เก็บเอกสาร [FILE]

เป็นที่เก็บเอกสารหรือข้อมูลที่สำคัญภายในสำนักงานเพราะฉะนั้นจะต้องมีความแข็งแรง มีที่ล็อคป้องกันขโมย สามารถกันความร้อนและไฟไหม้ได้ และจะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน

ลักษณะตู้เก็บเอกสารแบ่งลักษณะได้ 3 ลักษณะคือ

3.1 ตู้เก็บเอกสารแบบชั้นหรือมีลิ้นชัก (FILE CABINET) ตัวตู้เป็นเหล็กหรือไม้ มีลักษณะเป็นลิ้นชักหรือชั้น ตามลักษณะการใช้งาน

3.2 ตู้เอกสารแบบหมุน (CIRCULAR STORES) ลักษณะเป็นตู้ที่มีชั้นเก็บเอกสารเป็นวงกลม หรือสี่เหลี่ยมยึดแกนกลางสามารถหมุนได้ มีประมาณ 5 ชั้น แต่ละชั้นสามารถหมุนได้เป็นอิสระ จะมีขนาดไม่ค่อยใหญ่มากนัก

3.3 ตู้เก็บเอกสารแบบเครื่องจักร (MECHANICS) เป็นตู้เก็บเอกสารโดยเมื่อต้องการเก็บเอกสารฉบับใดก็กดปุ่มตามที่ต้องการ เครื่องจักรกลในตู้เอกสารก็จะคัดส่งเอกสารที่ต้องการออกมา โดยมีถาดรองด้านข้างตู้ ตู้เอกสารประเภทนี้ยังไม่แพร่หลายในประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 การออกแบบหอประชุมใหญ่ (AUDITORIUM)

ห้องประชุมเป็นสถานที่ใช้สำหรับการประชุม แสดงปาฐกถาและการแสดงศิลปะสมัยใหม่ เช่น แสดงละคร , ดนตรี ฯลฯ

ในการออกแบบห้องประชุม จะต้องสนองประโยชน์ใช้สอย พร้อมทั้งความสวยงามหมาะสมกับความต้องการ

ส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในหอประชุม (AUDITORIUM)

1. โถงทางเข้า บริเวณนี้ต้องมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนคนซึ่งบริเวณนี้จะมีคนคับคั่งมากการรอคอยจะมีในบริเวณนี้ จึงควรจะมีที่นั่งหรือยืนสำหรับพักคอยคิดเฉลี่ยพื้นที่ประมาณ 1 ใน 6 ของจำนวนที่นั่งในหอประชุม

2. ส่วนที่นั่งพัก ระหว่างการหยุดพักผ่อนการแสดงชั่วคราว หรือก่อนเข้าชม ผู้ชมจะมานั่งพักผ่อนในบริเวณนี้ จึงควรจัดห้องให้มีความกว้างและสูงเพียงพอสำหรับคนที่จะออกมาพักคอยควรจะมีที่นั่งโทรศัพท์สาธารณะ น้ำเย็นดื่ม และอยู่ใกล้กับทางไปห้องน้ำ ห้องส้วมด้วย

3. ส่วนที่นั่งชม เป็นส่วนที่อยู่ในหอประชุม

4. ส่วนเวที เป็นส่วนของนักแสดงและเจ้าหน้าที่ โดยไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ชมเลยในด้านเทคนิค

5. ส่วนห้องน้ำ – ส้วม จะต้องเป็นทางที่ไปได้ โดยไม่ต้องถาม ควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถเห็นได้ชัดเจน สำหรับส้วม ควรมีส้ม 5 ที่ อ่างล้างหน้า 5 ที่/500 ที่นั่งและ สำหรับส้วมชาย ควรมีที่ปัสสาวะ 5 ที่ อ่างล้างหน้า 3 ที่และส้วม 2 ที่/500 คน

6. ห้องควบคุมการฉายควรสูงกว่าระดับศีรษะของคน ด้านหลังของห้องประมาณ 8-10 ฟุต แถวหลังสุดไม่ควรเกิน 22.50 เมตร อย่างต่ำ 20 เมตร และสูงสุดไม่เกิน 36 เมตร

การจัดที่นั่งภายในหอประชุม แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

ก. COMMON ONE BANK (แบบ CONTINENTAL SEATING)

เป็นแบบการจัดที่นั่งแบบแถวเดียวตลอด มีทางเดินของผู้ชม 2 ข้าง ซึ่งมีความกว้างไม่ควรต่ำกว่า 1.50 เมตร (เทศบัญญัติกรุงเทพฯ) จัดได้ 2 แบบคือ

1. แบบแถวตรง (STRAIGHT ROW) ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับคนที่นั่งตอนริมต้องเอียงคอมองเวที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แบบแถวโค้ง (CORVED ROW) แวถที่นั่งมีรัศมีความโค้งอย่างน้อย 20 ฟุต แบบนี้ดีกว่าแบบแรก แต่ใช้พื้นที่ลาดจัดที่นั่งลำบากมาก การจัดแบบนี้แถวหนึ่งไม่ควรมีมากกว่า 14-20 ที่นั่ง เพราะการเข้า – ออก จะลำบากและระยะระหว่าแถวควรห่างกันประมาณ 80 ซม.

ข. TWO BANK ROW (แบบ TRADITIONAL SEATING) เป็นแบบที่จัดแบ่งที่นั่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีทางเดินตรงกลางและริมเก้าอี้ 2 ข้าง ซึ่งแม้จะสิ้นเปลืองเนื้อที่มากขึ้น แต่มี CIRCULATION ซึ่งแบบนี้นิยมกันทั่วไป ทางเดินสวนกันซึ่งแต่ละทางกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร การจัดมี 2 แบบ แถวตรง และแถวโค้ง

ค. THREE BANK ROW (แบบ TRADITIONAL SEATING) เป็นแบบที่จัดแถวแต่ละแถวของที่นั่งออกเป็น 3 ตอน มีทางเดิน 2 ข้างเท่านั้น เพราะสองข้างทางแถวติดกันกับกำแพงของห้อง เพื่อเป็นการประหยัดเนื้อที่ของห้อง เหมาะสำหรับห้องประชุมขนาดใหญ่ ทางเดินต้องกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร การจัดแบบนี้เหมาะสำหรับการจัดที่แบบโค้ง (CORVED ROW) เพราะทุกคนจะสะดวกในการมอง

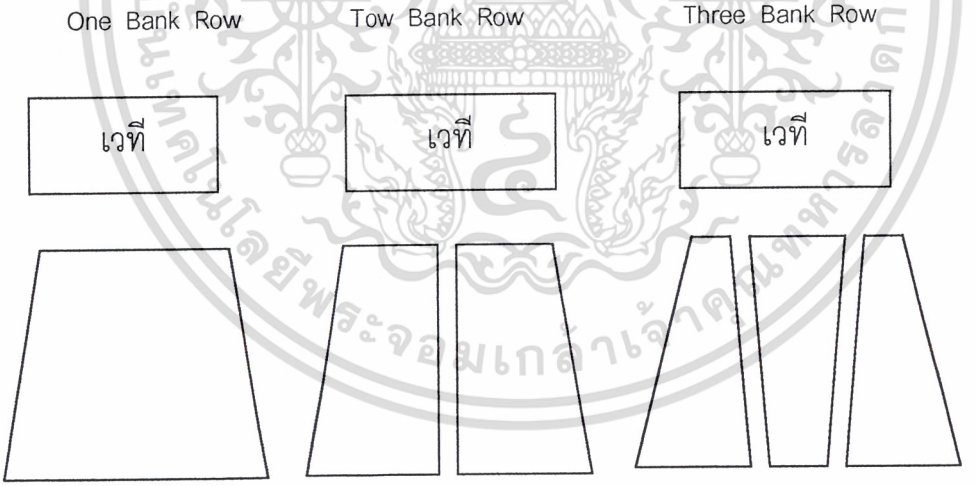

ภาพที่ 2.16 แสดงการจัดที่นั่งแบบต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบที่นั่งในหอประชุม (SEATING)

สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดที่นั่ง

1. จำนวนเก้าอี้ระหว่างตอนหนึ่ง ๆ หากทางแถวนั้นมีทางซึ่งเดินเจ้าออกได้ทางเดียว คือ ด้านหนึ่งติดกำแพง อีกด้านหนึ่งเป็นทางเดิน จะต้องไม่เกินกว่า 7 ที่นั่ง แต่ละตอนควรมีทางเดิน 2 ข้าง ทางที่นั่งแต่ละแถวไม่เกินกว่า 14 ที่นั่ง

2. ความกว้างของทางเดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร เพื่อความสะดวกจะต้องกว้างพอที่คนจะเดินเข้าออกได้ง่าย สบาย และไม่รบกวนผู้นั่งชมน้อยที่สุด โดยเว้นระยะดังนี้ คือ

แบบ TRADITIONAL SEATING 0.75-0.85 เมตร

แบบ CONTINENTAL SEATING 0.90-1.05 เมตร

ประเภทของพื้นที่นั่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. พื้นที่ราบ LAVAL FLOOR

2. ขั้นบันได STEPPED FLOOR จัด SPACE บนพื้นที่เอียงลำบากกว่าแบบแรกเพราะจะต้องไม่ให้คนเดินเข้า-ออกลำบาก

3. พื้นที่เอียง SLOPING FLOOR การจัดแบบนี้ทำให้ทุกคนในทุกแถวมองเห็นถนัด (ในช่อง 7 แถวแรก พื้นไม่ต้องเอียง)

การจัดระดับที่นั่ง (ELEEVATION OF SEATS)

ในห้องประชุม บริเวณที่นั่งของผู้ชม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับที่นั่งเพื่อผลทางด้านเสียงและการมองเห็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ปัญหาข้อนี้ E. PETZOID เป็นผู้ค้นพบซึ่งมีหลักว่า

"ระดับผู้ชมแต่ละแถวจะยกขึ้นประมาณ 0.12 เมตร จากระดับแถวหน้า"

เพราะฉะนั้นเพื่อประโยชน์ในมุมมอง และการฟังที่ชัดเจน และมิให้มีการบังกันระหว่างผู้ชมแล้ว จึงควรจัดพื้นให้มีมุมเอียงไม่น้อยกว่า 8 องศาโดยประมาณ พื้นที่เริ่มเอียง ถ้าไกลจากเวทีมากเท่าใดความเอียงลาดในตอนหลังก็ยิ่งเตี้ยลงเท่านั้น

ถ้าความลาดเอียงมีมาก จะทำให้ห้องประชุมมีพื้นที่จุดคนได้น้อยและสิ้นเปลืองมาก แต่ถ้าพื้นจำเป็นต้องเอียงมาก ควรจะทำเป็นขั้นๆ คือ ถ้าระดับระหว่างแถวต่างกันเกินกว่า 0.08 เมตร

ในการจัดที่นั่ง เราอาจจะจัดที่นั่งให้เยื้องกัน เพื่อให้ด้านหลังสามารถมองข้ามศีรษะผู้นั่งแถวหน้าไปได้ ดังนั้น เราจึงไม่สามารถกำหนดมุมลาดเอียงของพื้นที่ได้แน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปร่างของหอประชุม

รูปร่างของหอประชุมที่ดีนั้น ควรเป็นรูปร่าง กว้างและตื้นจะดีกว่าลึกและแคบ และหอประชุมที่มีผนังเรียบ สะท้อนเสียง อยู่ใกล้กับจุดกำเนิดเสียง จะมีรูปร่างดีกว่าผนังโค้งเว้าและอยู่ห่างจากจุดกำเนิดเสียง แต่ผนังที่มีการทำให้มีส่วนยื่นและส่วนลอดเข้าไป จะช่วยให้การสะท้อนเสียงเป็นไปได้อย่างทั่วถึงดีที่สุด

การจัดวางตำแหน่งของเก้าอี้ภายในหอประชุม ควรให้มีปริมาณใกล้เคียงติดกับเวทีมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนการจัดวางกำแพงเพดานและเวที ให้เหมาะสมนั้นควรจะทำให้ได้ทิศทางของเสียงตามที่ต้องการมากที่สุด

แปลนหอประชุมที่ดีที่สุดควรเป็นรูปพัด เพราะผนังด้านข้างที่ผายออกทำหน้าที่เป็นฉากสะท้อนเสียงเป็นอย่างดีจะช่วยสะท้อนเสียงไปสู่ด้านหลังแต่ต้องระวังไม่ให้ระยะระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อนต่างกันเกินกว่า 50-62 ฟุต จะเกิดเสียงแอคโคหรือเสียงก้องได้ แต่ก็แก้ไขโดยการกรุผนังและเพดานด้วยวัสดุดูดเสียง

การออกแบบผนังห้องประชุม

กำแพงด้านข้าง (SIDE WALL) หน้าที่ของกำแพงด้านข้าง คือช่วยกระจายเสียงไปสู่แถวหลัง (สำหรับห้องที่มีขนาดใหญ่) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ THERTRE ที่ไม่ใช่ SOUND AMPLIFICATION SYSTEM ตรวจสอบกำแพงด้านข้างด้วยวิธีมุมตกกระทบเท่ากับมุมสะท้อนก็ได้ สิ่งที่ต้องระวังคือ ต้องตรวจสอบว่า PITCH จะต้องไม่เกินระดับอันจะก่อให้เกิดเสียง ECHO ถ้ากำแพงส่วนใดทำให้เกิดอาการเช่นนี้ จะต้องทำให้เป็น DIFFUSION เสียหรือไม่ก็ใช้ ABSORBTION MATERIAL บุเสีย

FLUTTER ECHOS อาจเกิดเพราะเสียงกระทะกำแพงด้านข้างบ่อยๆ เหมือนกัน จึงป้องกันโดยทำให้กำแพงไม่ขนานกัน

กำแพงที่เบนออกหรือเข้าหากัน ไม่แต่จะช่วยแก้ FLUTTER แต่ยังช่วย REFLECT DIFFSIO เสียงด้วย

กำแพงด้านหลัง (REAL WALL) ไม่ควรเป็น FOCUSING CONCAVE ดังที่ได้กล่าวมาแล้วเรื่องการสะท้อนเสียงที่ทำให้ เกิดการสะท้อนเสียงจากกำแพงด้านหลังนี้มักจะทำให้เกิดเสียงดังที่จุดรวมใกล้ MICROPHONE เสียงและเข้าไปอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า FEED BACK แต่อาจแก้ได้โดยการ SPRAY เพดานตอนบนกับกำแพง

แต่อย่างไรก็ตาม จากเหตุผลในเรื่องการทดลองจะเอียง SLOPE ตรงจุดใกล้เวทีก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผนังด้านหลังไม่ควรตั้งฉากกับฝ้าเพดานทั้งส่วนบนหรือใต้ BALCONY ซึ่งถ้าตั้งฉากจะทำให้เกิดเสียง FEED BACK ไปยังผู้ฟังหน้าเวที และในกรณีที่ใช้เครื่องขยายเสียงก็จะเกิดการ FEED BACK ขึ้นได้ ถ้าออกแบบผนังด้านหลังเป็นรูปโค้งตามรูปที่นั่งจะเกิด ECHOES และ FOCUSTING และจุด FOCUS นั้นอยู่ใกล้ MICROPHONE จึงควรหลีกเลี่ยงผนังด้านหลังแบบ CONCAVE SURFACE เพราะเสียงดังเป็นจุดไม่สม่ำเสมอ

วิธีแก้ FEED BACK ของเสียงอาจทำได้โดยทำ CAILING SPLY หรือ COVE คือการหักมุมเพดานตอนจะจดกับผนังดังรูป

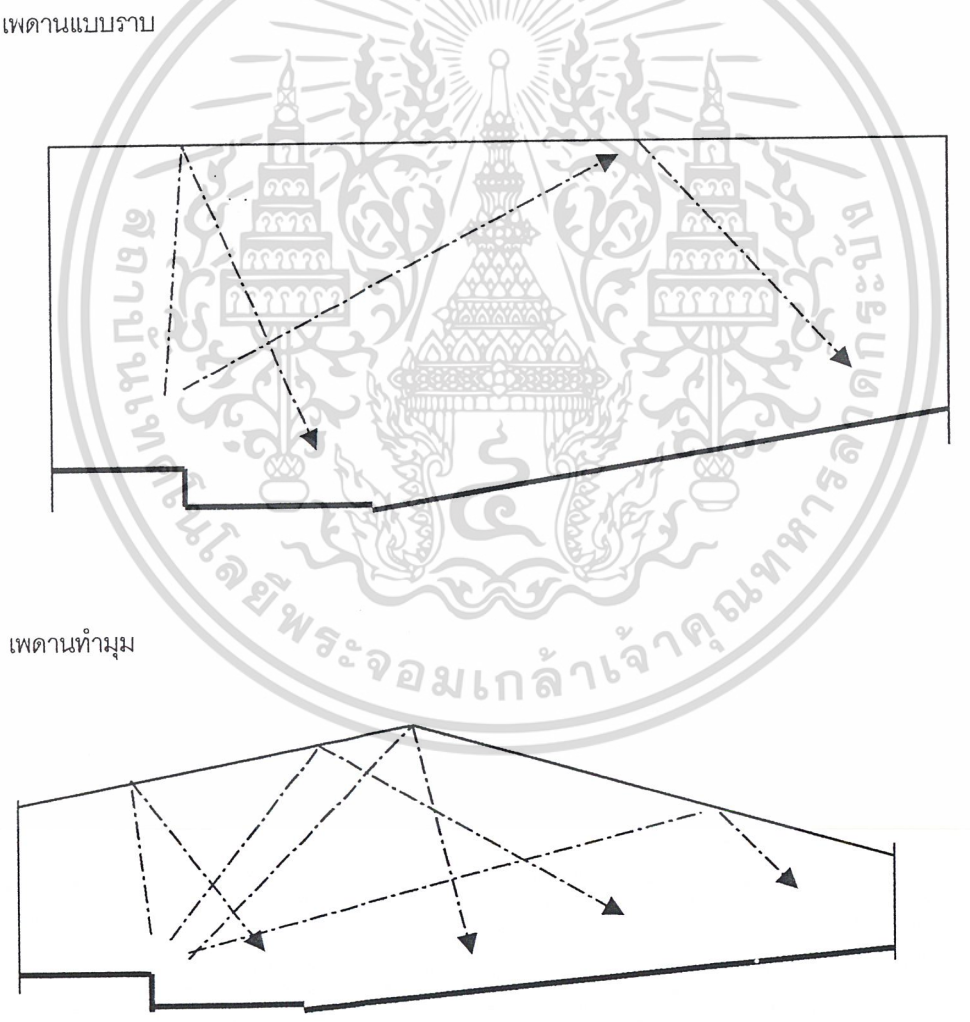

ภาพที่2.17 แสดงการแก้ FEED BACK

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพดานชนิดทำมุมที่เหมาะสม จะให้เนื้อที่เพื่อสะท้อนเสียงได้มากกว่าเพดานราบซึ่งจะช่วยให้สะท้อนเสียงไปทั่วถึง และถึงแถวผู้ฟังด้านหลังห้องได้ดีกว่า

การสะท้อนเสียงบนเพดานจะบังคับให้พลังงานเสียงนั้นมุ่งสู่จุดที่ต้องการ โดยวิธีใช้เพดานทำมุมต่างกัน เพื่อกระจายเสียงให้ทั่วถึง โดยยึดหลักมุมตกกระทบ "มุมสะท้อน" และวัสดุทำเพดานต้องช่วยกระจายเสียงได้ดี

การสะท้อนของเสียง โดยการออกแบบเพดาน ให้ช่วยในการกระจายเสียงออกไปสู่ผู้ฟังให้ทั่วถึง

เพดานโค้ง ตรงเวทีสามารถกระจายเสียงไปได้ไกล เหมาะสำหรับห้องประชุมขนาดใหญ่

เพดานเรียบ เหมาะสำหรับหอประชุมขนาดกลาง

เพดานเว้า ไม่เหมาะกับห้องประชุมเพราะทำให้เกิดเสียงสะท้อนได้

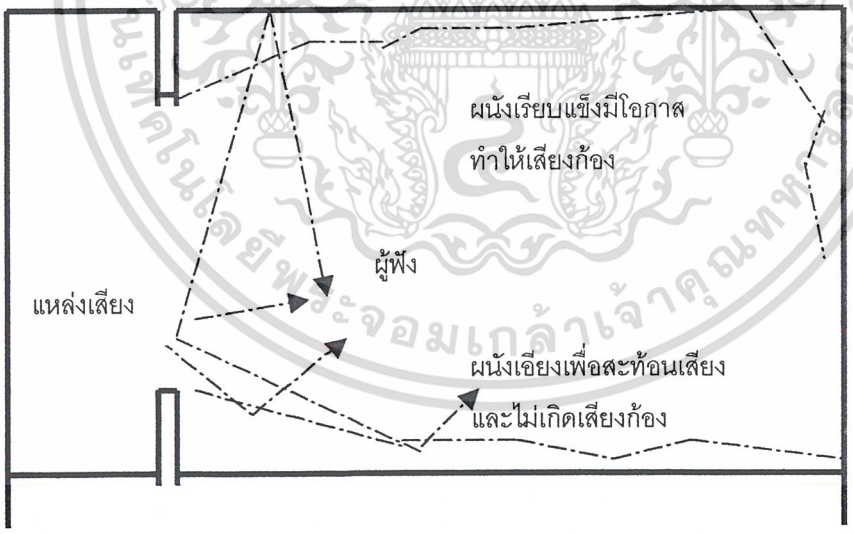

ภาพที่ 2.18 ปัญหาเรื่องการสะท้อนเสียงในห้องประชุม-สัมมนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้วัสดุควบคุมเสียงภายในห้องประชุม

ในการควบคุมเสียงจะใช้วัสดุที่มีอยู่ 3 แบบคือ

1. วัสดุที่ช่วยสะท้อนเสียง เป็นของแข็งที่มีผิวเรียบมันหรือขรุขระ
2. วัสดุที่ดูดเสียง
   - เป็นแผ่นสำเร็จรูป มีรูพรุน
   - เป็นแผ่นสำเร็จรูป ที่มีผิวหยาบ เช่น แผ่นคอร์ก
   - เป็นแผ่นที่มีผิวหน้าเป็นใย เช่น พรมชนิดต่างๆ
3. วัสดุที่ช่วยป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก เช่น กระจก กระเบื้องยาง พรม ชนิดต่างๆ

ประเภทของผนังที่ใช้กั้นเสียง

1. SINGLE HOMOGENOUS PARTITION เป็นผนังชั้นเดียวใช้วัสดุเป็น NONFORONS ขนาดที่ประหยัด คือ ใช้ก่ออิฐหนา 9 นิ้ว คอนกรีตหนา 6 นิ้ว
2. SINGLE INHOMOGENOUS FORTITION เป็นผนังวัสดุเป็นโพร SELLOW TILLES ซึ่งมีช่องอากาศอยู่ภายในทั่วไป
3. DOUBLE PARTITION เป็นผนังหนา ๆ อาจทำให้เป็นฉนวนได้ดีขึ้นโดยแยกออกเป็นผนังบาง ๆ 2 ชิ้น แต่เว้นมีช่องอากาศระหว่างกลาง
4. COMPLEX PARTITION จะมีช่องอากาศระหว่างผนังหรือไม่ก็ได้ ผิวหน้าใช้วัสดุที่เรียบ

วัสดุดูดเสียงประเภทต่างๆ ที่นิยมใช้กันมาก

1. ชิปบอร์ด เป็นไม้ประกอบ ทำจากไม้ธรรมชาติ ด้วยการย่อยไม้ให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ทำการอัดเป็นแผ่นโดยการตัดในทางตั้งด้วยแรงอัดและความร้อนสูง มีคุณสมบัติ คือ
   - ป้องกันปลวก มอด
   - ดูดเสียง ป้องกันความร้อน
   - ทนต่อแรงกระแทก
   - ทาสีหรือทาน้ำมันได้ทันที โดยไม่ต้องขัดผิวก่อน
2. อะคูสติกบอร์ด เป็นไม้อบแข็งผสมด้วยการอัดเป็นแผ่นแน่นขัดเรียบ 2 หน้า เซาะร่องตามทางยาว มีหลายแบบ มีคุณสมบัติ คือ
   - ความแน่นสูง
   - มีความต้านทานแรงดันได้ 200-250 ปอนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ใช้กรุผนังห้องต่างๆ ที่ป้องกันเสียง และรักษาความเย็นจากเครื่องปรับอากาศ
- ใช้ทำฝ้าเพดาน กั้นภายในห้อง

วิธีใช้คือ ใช้ตะปูติดกับโครงไม้ ซึ่งมีช่องห่างไม่เกิน 60 ซม. หรือใช้กาวอัดกับผนังซีเมนต์ หรือใช้โครงเหล็กรูปตัวที เกี่ยวห้อยก็ได้ และสามรถทาสีทับเพื่อความสวยงามได้

การใช้วัสดุดูดเสียงโดยวิธีอื่น

การใช้วัสดุดูดเสียงลดความดังของเสียงนั้น ขึ้นอยู่กับการนำเอาวัสดุมาติดตั้งภายในห้องที่ต้องการ โดยการติดตั้งอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คุณสมบัติในการดูดเสียงดีที่สดุ ควรติดตั้งวัสดุที่เป็นแผ่นเหล็ก ๆ แทนการติดตั้งวัสดุที่เป็นแผ่นใหญ่ ๆ แผ่นเดียว จากการค้นพบวัสดุดูดเสียงชนิดหนึ่งซึ่งหนา 1 นิ้ว เนื้อที่ 48 ตร. ฟุต หรือ 6 X 8 ฟุต จะมีคุณภาพน้อยกว่าการนำมาติดเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมาจัดเป็น PATTERN

1. PANEL ABSORBERS

การลดเสียงที่มีความถี่ต่ำ ควรใช้วัสดุที่เป็นแผ่นบางๆ เช่น แผ่นใบไม้อัด กระดาษอัด ไม้อัด หรือแผ่นพลาสติก เป็นฝ้าเพดานหรือไม้บังผนัง ตามปกติวัสดุเหล่านี้มีคุณสมบัติในการสะท้อนเสียงได้ดี ถ้าทำให้แข็งหรือเป็น MASS เช่น ติดกับโครงสร้างอย่างมั่นคง หรือปะติดกับผนังคอนกรีต ถ้าติดแน่นแล้ววัสดุเหล่านี้ไม่อาจเคลื่อนไหวได้ จะทำให้มีคุณสมบัติดูดเสียงต่าง ๆ ได้ดี ได้มากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับระยะของช่องอากาศและคุณภาพของวัสดุด้วย

2. RESONATOR PANEL ABSORBERS

วิธีควบคุมการดูดเสียงตามต้องการโดยใช้หลักการสั่นสะเทือน เช่น ใช้วัสดุดูดเสียงซึ่งมีรูพรุนมาทำเป็น PANEL แล้วติดบานพับให้เปิดปิดได้ทำให้ปริมาตรของช่องอากาศหลัง PANEL เปลี่ยนแปลง อันมีผลถึงปริมาณการดูดเสียง ถ้าต้องการดูดเสียงมากก็เปิด PANEL ออกให้มีความพอดีกับขอบที่ยกสูงขึ้น แต่ถ้าต้องการให้สะท้อนเสียงก็ปิด PANEL ทำให้ไม่มีช่องอากาศ

3. VARIABLE ABSORBERS

ห้องที่ใช้งานหลายหน้าที่ ย่อมต้องการเสียงต่างกัน จำเป็นต้องหาทางทำให้ห้องนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและควบคุมปริมาณการพูดเสียงภายในได้อยู่เสมอ มีวิธีทำดังนี้

ก. LINGED PANELS เป็นแผ่น PANEL ติดกับบานพับเหมือนแบบที่ 2 แต่เป็นวัสดุดูดเสียงและสะท้อนเสียงได้คนละด้าน พลิกด้านใดก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ROTABLE CYLINDERS เป็นแงทรงกระบอกยางหมุนได้รอบตัวตามนอน ติดตั้งบนเพดานห้อง ผิวโค้งของทรงกระบอก แบ่งเป็น 3 ส่วนตามยาวติดวัสดุ 3 ชนิด ซึ่งดูดเสียงๆได้แตกต่างกัน ได้แก่

- แผ่นไฟเบอร์กลาส ปิดซ้อนกันหนา 2 นิ้ว หุ้มด้วยไม้อัดธรรมดา 1/8 นิ้ว มีคุณสมบัติดูดเสียงความถี่ต่ำได้มากที่สุด แต่ดูดเสียงความถี่สูงได้น้อยลง

- ใช้แผ่นไม้อัดธรรมดาหนา 1/2 นิ้ว ดูดเสียงได้น้อยที่สุดใช้เป็นส่วนที่สะท้อนเสียงแท่งทรงกระบอกขนาดพอดีกับ 1/3 ของเส้นรอบวงกระบอกนี้ เพื่อต้องการดูดเสียงมากน้อยเพียงใดก็หมุนให้วัสดุที่หุ่นกระบอกนี้ตรงกับช่องเพดาน

ค. ROTABLE PANELS ใช้หลักแบบเดียวกับแบบแท่งกระบอกแต่ใช้ติดตั้งตามผนังเป็นแบบ PANEL ข้างหน้าแบบเรียบยึดด้วยแผ่นวัสดุป้องกันเสียง อีกด้านหนึ่งมีผิวหน้าโค้ง ผิวหน้าเป็นวัสดุเรียบแข็ง หมุนได้ ใช้ควบคุมการกระจายของเสียง

การทาสีบนวัสดุดูดเสียง

ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนทาสีเพราะวัสดุบางชนิดเมื่อทาสีแล้วจะเปลี่ยนคุณสมบัติไป

- วัสดุที่เป็นแผ่นบาง ๆ ดูดเสียงด้วยการสั่งไหวตัว และวัสดุที่มีรูพรุน ผิวหน้าเป็นขรุขระ ถ้าการทาสีไม่ไปอุดรูบนผิว อาจใช้สีทุกชนิดทาได้

- วัสดุพวก ACOUSTIC PLASTIC หรือ ไฟเบอร์บอร์ด เมื่อทำสี สีจะไปเคลือบผิวให้คุณสมบัติดูดเสียงลดลง และจะลดลงมากที่สุดเมื่อใช้ดูดเสียงที่มีความถี่ประมาณ 500 ครั้ง/นาที จึงควรใช้สีพวก AMILINE DYES อย่างอ่อนๆ กล๊าสโซลีน หรือพ่นอแลคเกอร์ และไม่ควรใช้สีน้ำมัน สีน้ำ หรือวานิช

การทาสี ควรพ่นมากกว่าการใช้แปรง เพราะการพ่นจะทำให้อนูของสีกระจายทั่วไม่เกาะกันแน่นเหมือนการทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 การศึกษางานระบบ

2.10.1 ระบบปรับอากาศ

การปรับอากาศหมายถึง การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น ระบบทางเดินอากาศเพื่อและทำให้อากาศภายในอาคารมีความบริสุทธิ์ และการไหลเวียนของอากาศภายในอาคาร ซึ่งอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับมนุษย์จะอยู่ที่ ประมาณ 20 – 22 องศาเซลเซียส การปรับอากาศโดยทั่วไปจะให้อุณหภูมิอยู่ที่ ระหว่าง 75 –80 องสา ฟาเรนไฮต์ระดับความชื้นสัมพันธ์ในอากาศประมาณ 50 %

การควบคุมระบบปรับอากาศภายในอาคารที่ไม่พอดี ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และการควบคุมที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสำนักงานประกอบด้วย เช่น การศึกษา ถึงการวางผังภายในสำนักงาน ลักษณะของอาคารและการศึกษาถึงสภาพภูมิประเทศของสถานที่นั้น ๆ โดยปกติอุณหภูมิของอากาศในประเทศไทยปกติจะอยู่ราว 80 – 90 องศาฟาเรนไฮต์ ความชื้นสัมพันธ์ประมาณ 70 %

ระบบปรับอากาศมีความจำเป็นต่ออาคารสำนักงานเป็นอย่างมาก เพื่อทำให้เกิดความสะดวกสบายต่อผู้ใช้อาคารเนื่องจากเมืองไทยเป็นเมืองค่อนข้างร้อนระบบปรับอากาศจึงมีบทบาทอย่างมากในอาคารขนาดใหญ่ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการคำนวณในเรื่องของขนาดปริมาณเพื่อให้ทราบถึงขนาดของเครื่องปรับอากาศและขนาดของเครื่องเพื่อการตระเตรียมพื้นที่ในการออกแบบ

หลักในการพิจารณาในการเลือกเครื่องปรับอากาศ

1. พิจารณาจากคุณภาพการทำงานของเครื่องปรับอากาศ
   - กำลังการกระจายอากาศของเครื่อง และการถ่ายเทอากาศของเครื่อง
   - ประสิทธิภาพของระบบกรองอากาศของเครื่อง
   - ชนิดของอุปกรณ์ในการควบคุมเครื่องปรับอากาศ
   - ระดับของเสียงในขณะที่เครื่องทำงานในระบบท่อลม และคอมเพสเซอร์
   - อายุการใช้งานของเครื่อง และการติดตั้ง ตลอดจนการบำรุงรักษา
2. ลักษณะของอาคารและสภาพแวดล้อมรวมทั้งขนาดของห้องที่มีการติดตั้ง
3. ระยะเวลาในการทำงานของเครื่องปรับอากาศ
4. ผลกระทบต่อการขยายตัวในอนาคตของขนาดของพื้นที่ที่มีการติดตั้ง
5. ราคาขั้นต้นในกาติดตั้งรวมถึงงานระบบที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ของการติดตั้งระบบปรับอากาศภายในอาคาร

1. สามารถควบคุมอุณหภูมิภายในห้องให้อยู่ในระดับที่มีความสบายต่อผู้ใช้
2. ควบคุมความชื้นสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควบคุมการไหลเวียนของอากาศภายในสำนักงาน

4. การป้องกันเสียงจากภายนอกและเสียงจากภายในอาคาร

ลักษณะของระบบปรับอากาศที่ใช้ในอาคารขนาดกลางและอาคารขนาดใหญ่ สามารถแบ่งออกตามพื้นที่ที่มีการใช้งานและลักษณะของอาคารได้ด้วยกัน 2 ระบบ ใหญ่ดังนี้คือ

1. **เครื่องปรับอากาศแบบ split Type** เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีความนิยมในการใช้งานในอาคารขนาดเล็ก จนถึงขนาดกลาง เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีการแยกตัวเครื่องออกเป็นสองส่วนคือ ในส่วนแรกจะติดตั้ง ตัวเครื่องภายในห้อง หรือที่รู้จักกันคือ Fan Coli Unit มีหน้าที่ในการส่งจ่ายกำลังของลมเย็นภายในห้องและส่วนตั้งอยู่ภายนอกอาคารคือ Evaporator Coli หรือ Condesing Unit มีหน้าที่ในการระบายอากาศและทำความเย็นของเครื่อง ในการกำหนดตำแหน่งของเครื่องจะต้องกำหนดระยะห่างระหว่างเครื่องที่ใช้ภายในอาคาร และเครื่องที่อยู่นอกอาคาร เนื่องจากมีข้อจำกัดของประสิทธิภาพในการทำการควรตั้งให้มีความห่างถ้าในระดับแนวของการตั้งภายในชั้นของอาคารในระดับเดียวกัน ประมาณ 15 – 25 เมตร แต่ถ้าตั้งอยู่ต่างระดับกัน ควรอยู่ห่างกันไม่เกินระดับความสูงหรือต่ำไม่เกิน 7.50 เมตรของอาคาร

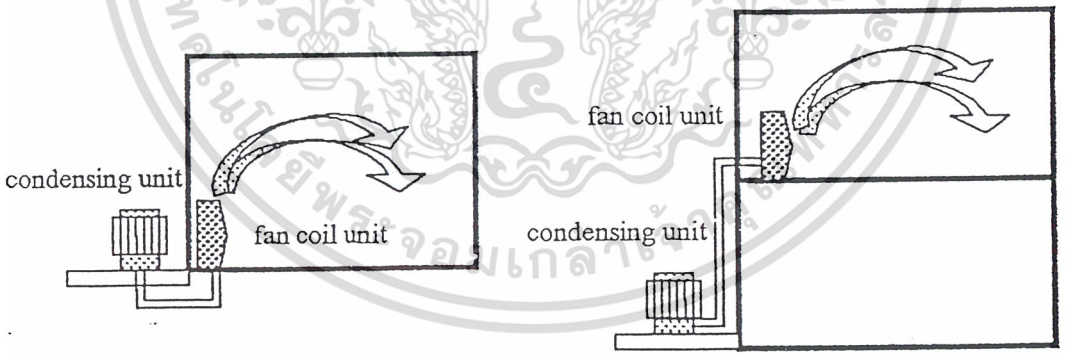

ภาพที่ 2.19 ภาพแสดงการติดตั้งระบบปรับอากาศลักษณะแบบ split Type

ข้อดีของการติดตั้งระบบปรับอากาศแบบ split Type

- มีขนาดไม่ใหญ่มาก ราคาถูก
- การทำงานเสียงดังในการทำงานไม่มากนัก

ข้อเสียของการติดตั้งระบบปรับอากาศลักษณะแบบ split Type

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การติดตั้งมีความยุ่งยาก และต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการติดตั้ง
- อายุการใช้งานค่อนข้างสั้น
- ไม่มีการถ่ายเทอากาศระหว่างภายนอกกับภายในเพราะเป็นระบบหมุนเวียนภายในห้อง

2. เครื่องปรับอากาศแบบ Central Unit เป็นระบบที่มีการใช้ในอาคารขนาดใหญ่ เป็นระบบที่พัฒนามาจากระบบ split Type โดยมีการแยกส่วนของตัวเครื่องใช้ในการทำงานออกเป็น 3 ส่วนคือ

ก. Cooling Tower หรือ Condensing Unit เป็นตัวถ่ายเทความร้อนและส่งความเย็นให้กับระบบ Centrifugal Machine

ข. Centrifugal Machine ซึ่งภายในส่วนนี้แยกออกเป็นส่วนย่อยอีก 3 ส่วนคือ condensor105 , Comdensor และ Cooli มีหน้าที่เป็นตัวกลางในการจ่ายความร้อนและความเย็นให้กับระบบการทำงานในส่วนอื่น

ค. Fan Coli Unit เป็นระบบการจ่ายลมเข้าสู่อาคารแบ่งการทำงานเป็น 2 ลักษณะคือ

- แบบที่ 1 Air Handing เป็นลักษณะลมเป่าเข้าสู่อาคาร
- แบบที่ 2 coli เป็นลักษณะการเป่าลมเย็นเข้าสู่อาคาร

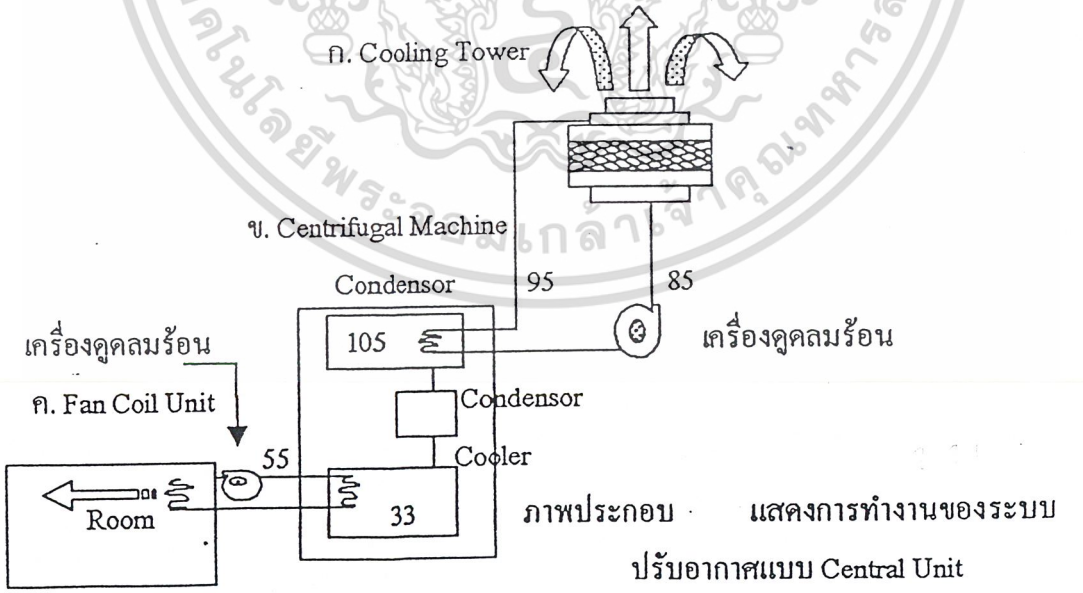

ภาพประกอบ แสดงการทำงานของระบบปรับอากาศแบบ Central Unit

ภาพที่2.20 แสดงการทำงานของระบบปรับอากาศแบบ Central Unit

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

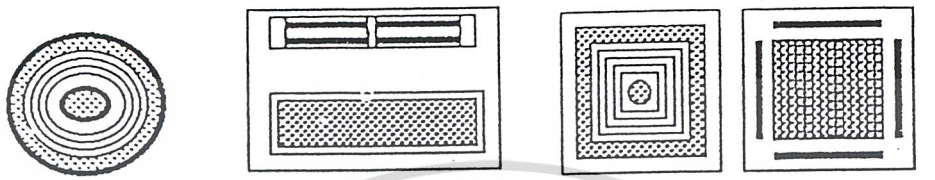

ภาพที่ 2.21 ภาพประกอบหน้ากากจ่ายลมแบบติดฝ้าเพดาน [Ceiling Cassettes]

การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียการจ่ายลมจากฝ้าเพดาน

- ข้อดี สามารถกระจายลมได้ทั่วถึง
- ข้อเสีย เปลืองพื้นที่ของช่องว่างเหนือเพดาน

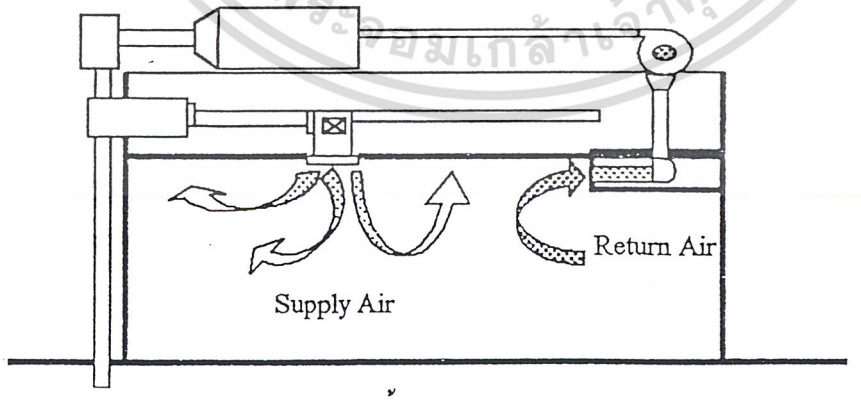

ภาพที่ 2.22 แสดงการติดตั้งหน้ากากจ่ายลมแบบติดฝ้าเพดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจ่ายลมจากผนัง [Wall Diffuser] การกระจายลมในแนวผนังหัวจ่ายที่เรียกว่า Grill ลักษณะการจ่ายจากด้านใดด้านหนึ่งของห้องที่หันออกสู่ด้านนอกเพื่อให้ความร้อนจากภายนอกจะเข้ามารบกวนอุณหภูมิภายในห้องได้น้อย

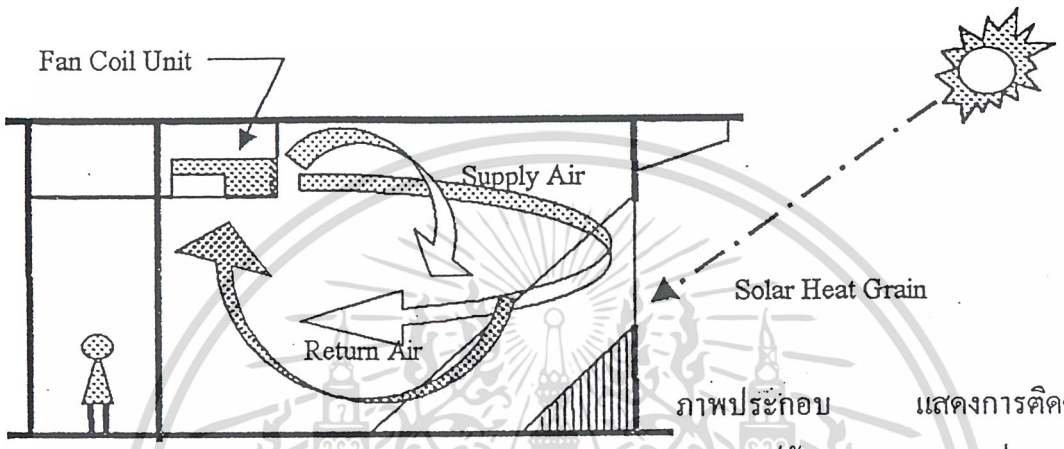

ภาพประกอบ แสดงการติดตั้งระบบปรับอากาศแบบการจ่ายลมจากผนัง (Wall Diffuser)

ภาพที่ 2.23 แสดงการติดตั้งระบบปรับอากาศแบบการจ่ายลม [Wall Diffuser]

การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการติดตั้งระบบการจ่ายลมจากผนัง

ข้อดี สามารถใช้กับเพดานที่มีความสูง ได้เพราะไม่มี Duct Ceiling

ข้อเสีย การจ่ายความเย็นอาจถูกรบกวนจากแสงแดดที่ส่องเข้ามาในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.2 ระบบไฟฟ้า

ระบบแสงสว่างที่ในพิพิธภัณฑ์สถานเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องคำนึงถึงอย่างมากโดยเฉพาะในส่วนจัดแสดงงานต้องจัดให้เหมาะสมทั้งนี้เพื่อการมองเห็นอย่างเด่นชัด ตลอดจนการได้บรรยากาศของห้องแสดง นอกจากนี้การเลือกใช้ชนิดของพลังงานมีความจำเป็นเพ่อไม่เป็นการทำลายสายตาของผู้เข้าชมการแสดง และไม่ทำให้สิ่งที่แสดงเกิดความเสียหายได้

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการให้แสงภายในส่วนจัดนิทรรศการ

1. ชนิดของแสง ได้แก่ แสงสว่างธรรมชาติแสงสว่างประดิษฐ์และแสงสว่างผสมระหว่างธรรมชาติและประดิษฐ์

2. คุณสมบัติของการส่องสว่าง ส่องแสงธรรมชาติก่อให้เกิดบรรยากาศตามธรรมชาติและมีชีวิตจิตใจ แสงสว่างธรรมชาติเปลี่ยนไปตามชีวิตและจิตใจ แสงสว่างธรรมชาติเปลี่ยนไปตามฤดูกาลตามทิศทาง บางวันมีแดด บางวันไม่มี และแสงทางทิศต่าง ๆ ก็ไม่เหมือนกัน แสงจากทิศเหนือมีสีน้ำเงินเยือกเย็น เหมาะสำหรับส่องรูปถ่ายและภาพเขียน แสงจากทิศใต้เป็นสีแดง สีเหลือง เหมาะสำหรับงานประติมากรรมเป็นต้น ส่วนแสงประดิษฐ์เป็นแสงที่คงที่ชวนให้เบื่อแต่จัดทำได้ง่ายและสะดวกได้บรรยากาศ

3. การกำหนดแรงแสงสว่าง ขึ้นอยู่ กับว่าวัตถุควรให้แสงสว่างมากน้อยเพียงไหนแต่โดยหลักเกณฑ์แล้วพิพิธภัณฑ์เพียงต้องการแสงสว่างเพียงให้เห็นสิ่งต่าง ๆ ชัดเจน แต่ต้องไม่จ้านจนตามัว

4. ปรากฏว่ากรณีที่เกิดจากแสงสว่าง ตามธรรมชาติของแสงสว่างอาจทำให้เกิดตาพร่ามัวเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมาก

5. การกระทบของแสงสว่างวัตถุที่แสดงบางชนิดอาจมีค่าหรือเสียคุณค่า ขึ้นอยู่กับการให้แสงสว่าง เช่นการกระทบของแสง สำหรับประติมากรรมอยู่ระหว่าง 0-45 องศา และจิตรกรรมอยู่ระหว่าง 45 – 70 องศา เป็นต้น แต่โดยทั่วไปแล้วจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้แสงสว่างอยู่ระดับเดียวกับวัตถุ แสงสว่างที่ดีที่สุดสำหรับภาพเขียน รูปถ่ายติดผนัง คือแสงที่มาจากข้างบนหรือเหนือศีรษะ

6. การเดินของแสงสว่างไม่ว่าจะเป็นแสงธรรมชาติหรือแสงประดิษฐ์ก็ตาม การเดินทางของแสงต้องมาที่วัตถุ และแสงประดิษฐ์จะต้องกระจายทั่วห้องด้วยบางแห่งใช้แสงธรรมชาติสำหรับความสว่างของห้อง และใช้แสงสว่างประดิษฐ์พุ่งไปที่วัตถุเป็นต้น

นอกจากวิธีดังกล่าวมาแล้ว เราอาจใช้วิธีอื่นที่ง่ายกว่า เพื่อให้แสงที่เข้ามาในห้องได้ผลดี ยิ่งขึ้นโดยการ

ใช้กระจกแสง หรือ ตัดเฉพาะส่วนบนของหน้าต่าง หรือทำให้หน้าต่างขนาบไปกับผนังน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้แสงสว่างจากหน้าต่างค่อนข้างสูง แบบนี้เป็นการให้แสงที่เหมาะสมที่สุดแสงที่ตกลงมาทำมุม 45 องศา และกระจายไปได้ทั้งห้องไม่ทำให้แสงสะท้อน การให้แสงสว่างทางอ้อมเป็นการใช้โดยก่อให้เกิด แสงสะท้อนเช่นการให้แสงสว่างตรงมายังห้องผนังสีขาว เพ่อให้แสงสะท้อนออกหรืออาจให้กระจกมาสะท้อนแสงสว่างเข้ามาในตู้แสดงการให้แสงสว่าง ทางนี้ไม่เพียงแต่ใช้กับแสงธรรมชาติ แต่ยังใช้กับแสงประดิษฐ์ด้วย มีการให้แสงหลายลักษณะ การใช้แสงสว่างทางนี้จะช่วยให้ตาไม่พร่ามัว

เทคนิคในการให้แสงทางอ้อม

ก. การให้แสงมายังผนังสะท้อนที่เป็นรูปโค้ง ผนังจะกลืนแสงเสียส่วนมากถ้าทาสีขาวจะส่องความสว่างออกมาได้ถึง 86 % ถ้าเป็นมุมฉากธรรมดา 64%

ข. อาจใช้แสงจากหลังคา ซึ่งซ่อนกันอยู่หลายชั้น การให้แสงสว่างแบบนี้เหมาะกับประเทศที่มีแสงแดดจัดมาก

ค. ใช้กระจก 2 แผ่น แผ่นหนึ่งอยู่กับที่ อีกแผ่นหนึ่งเคลื่อนไหวไปตามโคจรดวงอาทิตย์ ส่องมายังแผ่นที่อยู่ติดกับที่อีกที แผ่นที่จะส่งไปยังกระจกแผ่นหนึ่งซึ่งสะท้อนไปที่ที่ต้องการในเวลา ที่มีเมฆมากต้องใช้ไฟฟ้าแทน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้แสงสว่าง

1. ให้แสงสว่างตามธรรมชาติ

1.1 การให้แสงสว่างจากด้านบน โดยให้แสงสว่างเข้าทางหลังคาห้องที่ใช้แสดงต้องเป็นห้องที่มีเพดานสูง หรือสร้างหลังคาด้วยกระจกทั้งหมด หรือบางส่วน

1.2 การให้แสงสว่างจากด้านข้าง เป็นแบบที่ใช้กันมาแต่โบราณ โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์ที่เป็นอาคารแบบเก่า เป็นอาคารที่มีหน้าต่างด้านข้าง ซึ่งบังคับแสงสว่างได้ยาก เพราะแสงแผ่ออกไม่เท่ากัน พื้นหลังของวัตถุแสงไม่พอ และเงาของคนดูก็มักทับวัตถุด้วย นอกจากนี้ก็เสียเนื้อที่ผนัง

2. การให้แสงสว่างประดิษฐ์ถ้าเป็นเป็นมุมฉากธรรมดา 64 %

การให้แสงประดิษฐ์เป็นการสิ้นเปลืองมาก แต่สามารถนำมาใช้ได้ในมุมต่าง ๆ อย่างสะดวก ซึ่งตามธรรมดานิยมติดไฟตามเพดานให้ปริมาณแสงกระจายมายังห้องแสง แต่ถ้าเป็นกรณีแสดง นิยมเอาเอาไฟฟ้าซ่อนไว้ด้านบนของตู้แล้วกรองด้วยกระจกฝ้าอีกชิ้น แล้วแต่ความเหมาะสมในการแสดงวัตถุแต่ละประเภท กรณีแสงที่ส่องออกมาเฉพาะทางตรงนิยมใช้เมื่อวัตถุอยู่ในความมืด แล้วมีแสงพวกนี้รอบจะเห็นวัตถุจัดแสดงได้เป็นอย่างดี

คุณสมบัติของแสงประดิษฐ์แตกต่างจากแสงธรรมชาติแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1. แสงไฟฟ้าธรรมดา
2. แสงไฟฟ้าฟลูออเรสเซนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้แสงประดิษฐ์ทางตรง

มีข้อเสียคือ แสงที่ส่องออกมาไม่เท่ากัน ทำให้เกิดเงาและแสงสะท้อน โดยทั่วไปจะใช้ร่วมกับแสงสว่างทางอ้อมเพื่อแก้ข้อเสียซึ่งกันและกัน

1. ไฟฟ้าธรรมดา มีโป๊ะ มีข้อเสียมาก ทำให้ตาพร่า
2. ไฟฟ้าที่ส่งลงมาโดยเฉพาะไม่เหมาะกับงานที่เป็นภาพเขียน จะแก้ไขโดยการให้แสงจากต่ำขึ้นไปหาสูง แต่ต้องระมัดระวังเพราะอาจตาพร่าได้
3. ไฟฟ้าจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ ซึ่งมีคุณสมบัติในการกระจายแสงออกทาด้านกว้างมีประกายต่ำ แต่มรสีออกมาด้วย
4. ไฟฟ้าสปอร์ตไลท์ จะใช้เสมอในการเน้นวัตถุจัดแสดง ภาพแสดงและสิ่งอื่น ๆ

การให้แสงสว่าง

การกำหนดระบบแสงสว่างภายในอาคาร เราสามารถแบ่งแหล่งกำเนิดแสงสว่างของอาคารพิพิธภัณฑ์ได้ดังนี้

1. แสงธรรมชาติ [NATURAL LIGHT]

เป็นแสงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมีปริมาณของสารอุลตร้าไวโอเลตสูง ซึ่งเป็นอันตรายต่อคนและต่อวัตถุจัดแสดงเช่น ในพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทยจะมีวัตถุจัดแสดงที่เป็นหนังสือพิมพ์ไทย แผนที่โบราณ ซึ่งแสงที่มีปรริมาณของสารอุลต้าไวดอเลตสูงจะเป็นอันตรายต่อวัตถุจัดแสดงได้ จึงควรมีการวางแผนป้องกันในการใช้แสงธรรมชาติ

2. แสงประดิษฐ์ [ARTIFICIAL LIGHT] เป็นแสงที่ควบคุมและเลือกใช้ได้มีปริมาณตามประสิทธิภาพแบ่งได้เป็น

- FLUORESCENT LAMPS
- INCANDESCENT LAMPS

ข้อควรพิจารณาในการเลือกใช้แสง

1. การใช้แสงกับวัตถุจัดแสดงต้องไม้ทำให้สีสรรของวัตถุผิดเพี้ยนไป
2. เน้นผิวและรูปร่างของวัตถุได้ชัดเจน
3. มีความเข้าของการส่องสว่างเพียงพอที่จะเห็นลายละเอียดของวัตถุพร้อมคำอธิบาย
4. มีวิธีการเน้นวัตถุวิธีหนึ่ง โดยใช้ไฟฟ้าส่องวัตถุขณะที่บริเวณรอบ ๆ วัตถุมืด จึงควรพิจารณาถึงการเลือกใช้ไฟที่เหมาะสมกับวิธีนี้
5. การใช้แสงไฟโดยไม่ให้เกิดแสงสะท้อนวัตถุโยติดไฟทำมุมกับเพดานไม่เกิน 35 องศา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งที่ควรระวังในการใช้แสงสว่าง

1. ระวังมุมกระทบบนวัตถุผิวมัน ไม่ควรเป็น 35 แต่ไม่ควรเล็กกว่านี้เพราะจะทำให้เกิดเงามาก
2. หลีกเลี่ยงการเกิดแสงจ้า

- เกิดการตัดกันของแสงสว่างมากและที่มืดมาก
- แสงสว่างจากพื้นที่มองเห็นมีมากเกินไป ซึ่งทำให้มองเห็นไม่ชัดและไม่สบายตา
- จุดตั้งไม่เหมาะสมและใกล้เกินไปทำให้เกิดแสงจ้า
- เกิดการสะท้อนของวัตถุผิวมัน ทำให้ตาพร่า

การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแสงธรรมชาติ
และแสงประดิษฐ์เพื่อนำไปใช้พิจารณาใช้ในการจัดนิทรรศการ

แสงธรรมชาติ	แสงประดิษฐ์
1. เป็นแสงที่กระจายไม่ทำให้เสียสายตา	1.แสงไปกระตุ้นเรตินา คุณสมบัติสู้แสงธรรมชาติ ไม่ได้
2.ทำให้เห็นสีรูปทรงของวัตถุได้ถูกต้องตามธรรมชาติ	2.ให้สีผิดเพี้ยน เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ แต่แสงจากสปอรตไลท์ก็นับว่าเหมาะสมในการโชว์วัตถุและสามารถปรับทิศทางได้
3.แสงธรรมชาติได้แก่ แสงทิศเหนือมีสีออกสีน้ำเงิน เหมาะสำหรับกิจกรรมแสงทิศใต้ออกสีเหลือง แดง เหมาะกับงานประติมากรรม	3. ไฟฟลูออเรสเซนต์ - ไม่เหมาะกับงานแสดง เพราะไม่ให้เงาที่เด่นชัด - พอใช้ได้กับงานที่แสดงภาพถ่าย แต่มีส่วนทำให้เงาน้ำมันที่จับอยู่บนภาพหายไป ไฟสปอร์ตไลท์ - ต้องควบคุมทิศทางและตำแหน่งการติดตั้งเพื่อไม่ให้เกิดแสงสะท้อนบนภาพ - ใช้ได้กับงานแสดงให้เงาชัดเจนแต่ก็ควรระวังถึงคุณสมบัติการสะท้อนผิววัตถุ
4.ควบคุมยากเปลี่ยนไปตามฤดูกาล วันเวลาเช่น เวลาเย็นหรือค่ำก็ไม่มีแสงธรรมชาติ และในเวลาที่อากาศมืดครึ้ม เป็นต้น	4.สามารถควบคุมแสงได้ตามความต้องการทั้งปริมาณของแสงความเข้มของแสงทิศทางหรือสีสันโดยใช้เลนส์สีติดเพิ่มเข้าไป และเมื่อต้องการลดความแรงก็ใช้กระจกกั้นหรือเมื่อต้องการปรับความเข้มของแสงก็สามารถใช้สวิทปรับความเข้มของแสงได้เป็นต้น
5. ประหยัด	5. สิ้นเปลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์เพื่อนำไปใช้พิจารณาใช้ในการจัดนิทรรศการ

ดังนั้นจึงควรใช้แสงทั้ง 2 ชนิดนี้ควบคู่กันไปเพื่อแก้ไขข้อเสียของกันและกันเช่น แสงธรรมชาติอาจมีคุณสมบัติที่ดี มีสารที่ถูกต้อง แต่ไม่ได้มีอยู่ตลอกเวลาจึงต้องใช้แสงประดิษฐ์มาช่วยทดแทน หรือแสงธรรมชาติที่มีคุณสมบัติกระจายจึงไม่เน้นวัตุที่ต้องการกรณีนี้ก็ต้องการแสงประดิษฐ์มาเน้นแทน เป็นต้น

ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ เพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร

สี	อัตราการสะท้อน
1. ขาว	80-90
2.เหลือง - ครีม	65-75
3. เหลืองออกน้ำตาล	55-65
4.ชมพู	40-70
5. เทา	35-50
6. เขียวอ่อน	25-50
7. เขียวแก่	15-25
8. น้ำเงินแก่	10-20
9. น้ำตาล	8-12
10.แดง	15-25
11. แดงเข้ม	7
12. ดำ	2-5

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ เพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร

การให้แสงสว่างส่วนต่าง ๆภายในอาคาร

1. การให้แสงสว่างส่วนจัดแสดงและส่วนนิทรรศการ

การให้แสงสว่างในส่วนนี้ต้องคำนึงถึงการมองเห็น วัตถุภายในตู้จัดแสดงได้ชัดเจนมองเห็นตัวหนังสือชัดเจน และต้องระวังปัญหา เรื่องแสงสะท้อนที่มักเกิดขึ้นเป็นประจำซึ่งจะสร้างความลำบากและความรำคาญต่อการชม ดังนั้นจึงมีรูปแบบการจัดแสงสว่างต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การให้แสงสว่างภายในห้องประชุมสัมมนา

การให้แสงสว่างภายในห้องประชุมสัมมนามีจุดประสงค์หลัก 3 ประการคือ

1. การให้แสงเพื่อทัศนวิสัย (VISIBILITY)

เป็นการให้แสงสว่างเพียงเพื่อมองเห็นที่นั่ง หรืออ่านสูจิบัตรได้เท่านั้น โดยไม่ทำให้เกิดเงา นิยมซ่อนดวงไฟ หรือใช้ไฟที่มีแรงเทียนน้อยติดอยู่ที่เพดาน

2. การให้แสงเพื่อการตกแต่ง (DECORATION)

เป็นการตกแต่งสถานที่เพื่อความสวยงาม เพื่อความโอ่อ่า โดยใช้แสงที่เย็นตาไม่จ้าจนเกินไป ควรให้สีของไฟฟ้ามีความกลมกลืนกัน และช่วยเสริมสีของผนัง เพดานให้เด่นยิ่งขึ้น

3. การให้แสงเพื่ออารมณ์ (MOOD)

เป็นการใช้แสงให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วม ซึ่งอาจใช้ไฟหน้าเวทีเปิดสลับสีกัน

การให้แสงสว่างที่จุดต่าง ๆ บริเวณห้องบรรยาย – ปาฐกถา

ห้องต่าง ๆ	กำลังเทียน
ห้องฉายภาพยนตร์	70
ห้องชมการแสดง	1-2
ห้องโถงสูบบุหรี่	10
ห้องน้ำ	30
บริเวณโถงพักคอย	5

การควบคุมแสงสะท้อน

ในการควบคุมแสงสะท้อนจะเน้นหนักไปทางวัสดุที่เลือกใช้ คือ คำนึงถึงประสิทธิภาพในการสะท้อนแสงของวัสดุ ว่าวัสดุแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการสะท้อนแสงได้ดี หรือเลวเพียงใด แล้วจึงนำมาใช้ในแต่ละสถานที่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ก. การสะท้อนของวัสดุที่ผิวหน้าเรียบมัน แต่ทึบ ซึ่งจะสะท้อนเป็นจุด ๆ เช่น หินอ่อน และกระเบื้องเคลือบ

ข. การสะท้อนของวัสดุที่มีผิวหน้าเรียบ หยาบ ตัน ซึ่งสะท้อนแสงในลักษณะที่กระจายเท่ากันหมด เช่นคอนกรีต

ค. การสะท้อนของวัตดุที่มีผิวหน้าเรียบและโปร่งใส เช่น กระจก

สรุปหลักการให้แสงสว่างในส่วนนิทรรศการที่นำมาใช้ในการจัดแสดง

1. การให้แสงสว่างไปยังเพดานห้อง โดยใช้ไฟหลายดวงทำให้เกิดแสงสว่างทั่วห้อง
2. การใช้ไฟส่องตรงมายังห้องที่จัดแสดงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การให้แสงสว่างส่องไปยังวัตถุจัดแสดง เมื่อมี 2 ระดับ ของแท่นในการจัดแสดง
4. การให้ไฟสปอตไลท์ส่องไปยังวัตถุบนแท่นจัดแสดง
5. เมื่อใช้ไฟส่องตรงมายังวัตถุก็ให้ใช้ไฟให้ความสว่างแก่ห้อง โดยส่องตรงไปที่เพดานเพื่อสะท้อนความสว่างไปทั่ว
6. แสงไฟฟ้ามีหลายแบบให้เลือกตามความเหมาะสม เช่น บริเวณทางเดินใช้ไฟซ่อนในฝ้าเพดาน
7. แสงไฟฟ้าสามารถจัดให้ตกตามตำแหน่งที่ต้องการ
8. การใช้ไฟเพดาน ช่วยกำจัดแสงเงาที่ไม่ต้องการและใช้ไฟเน้นการแสดงในบางจุดเพื่อไม่ให้เกิดการเบื่อของผู้ชม
9. ไฟนีออนที่มีกระจกฝ้าทำให้แสงสว่างไปทั่วห้องเท่า ๆ กัน
10. ภายในตู้แสดงควรซ่อนไฟไม่ให้เห็นหลอด
11. สปอต์ไลท์ที่ส่องลงมาวัตถุทำให้แสงที่ส่องลงมาชัดเจน
12. การให้แสงส่องไปยังเพดานทำให้แสงที่สะท้อนกลับมาเป็นแสงที่นุ่มนวลขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

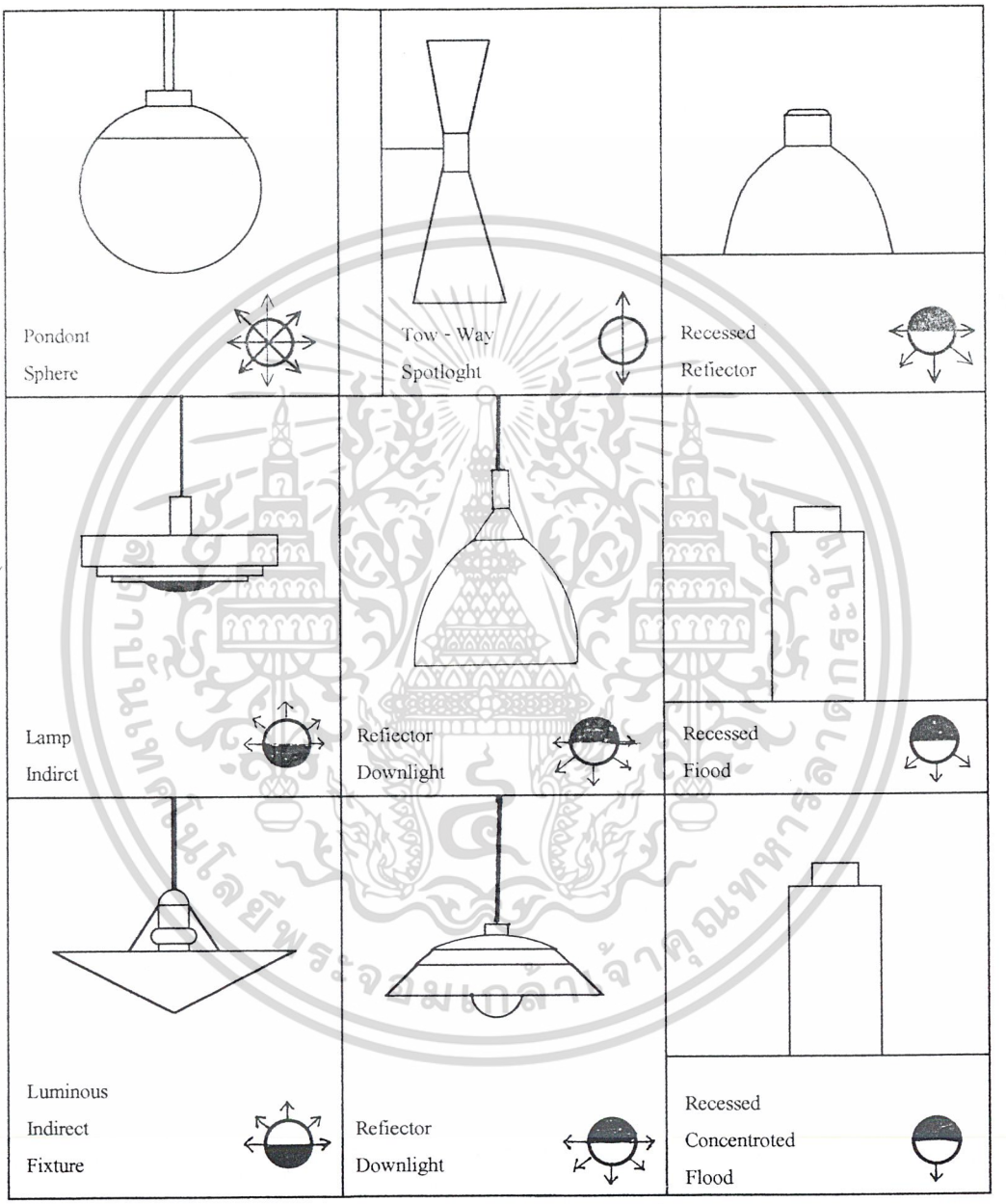

ตารางที่ 2.5 ลักษณะการติดตั้งหลอด FLOURESCENT และทิศทางการกระจายแสงแบบต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

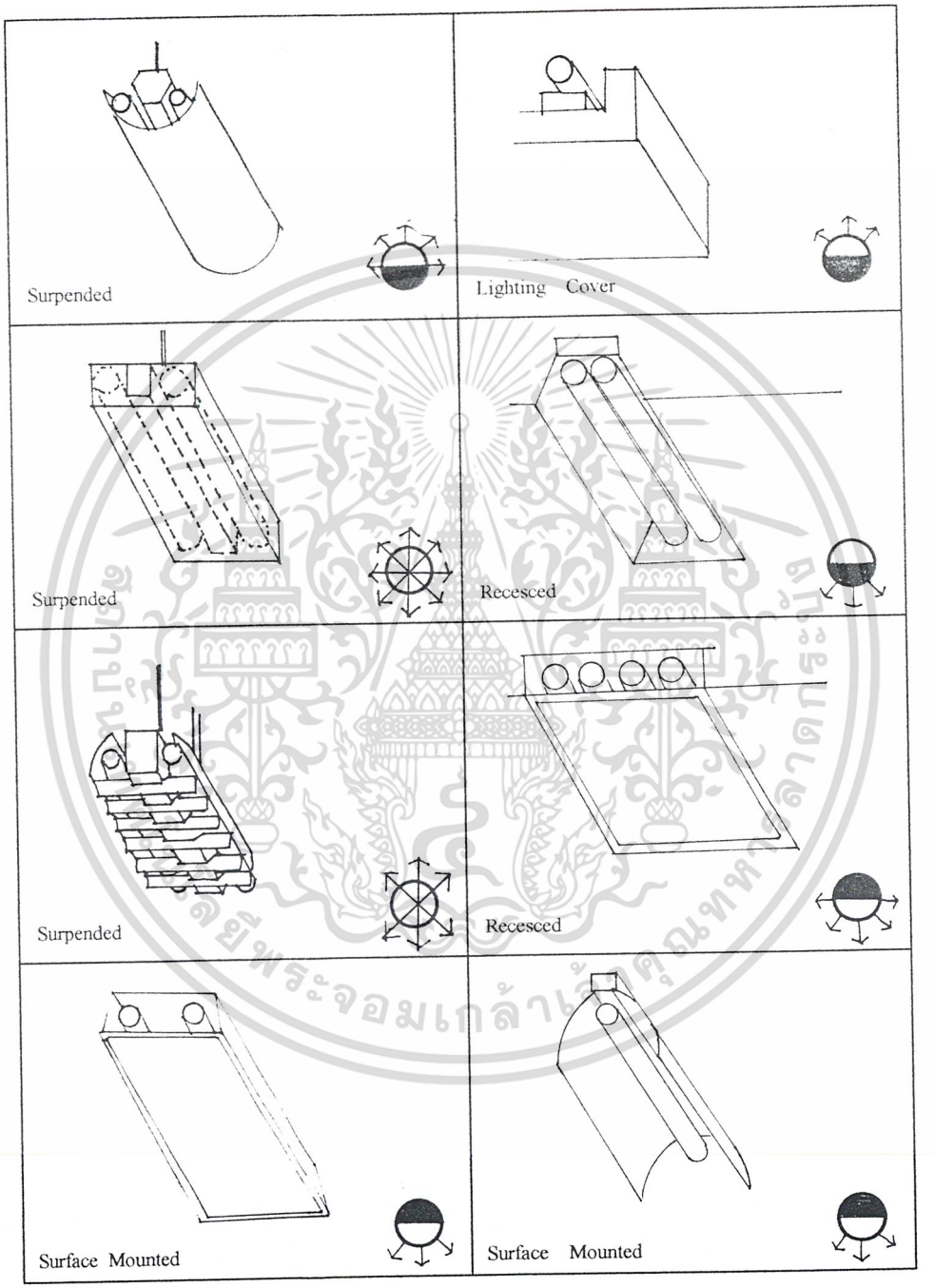

ตารางที่ 2.6 ลักษณะการติดตั้งหลอด FLOURESCENT และทิศทางการกระจายแสงแบบต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่2.24 การให้แสงสว่างแท่นโชว์

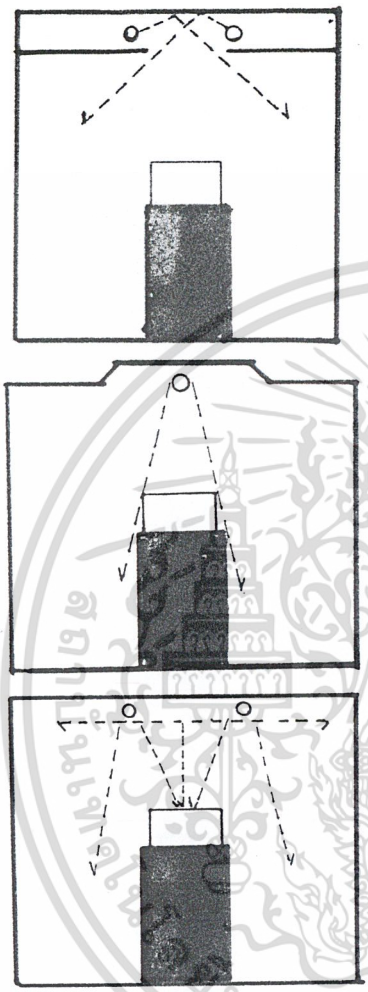

การใช้ไฟส่องไปยังเพดานเพื่อให้เกิดแสงสะท้อนกลับมาจะได้แสงสว่างที่นุ่มนวลทั่วห้องแต่มีปัญหาในความสว่างไม่เพียงพอ

สปอตไลท์ที่ส่องลงวัตถุจะไม่ช่วยให้ห้องสว่างเพียงพอ

ไฟที่ใช้อย่างถูกต้องให้ทั้งความสว่างของห้องเพียงพอและส่องวัตถุได้ชัดเจน

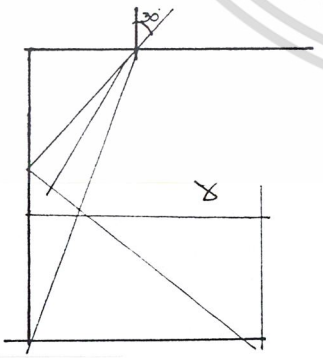

ภาพที่ 2.25

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมุมของขนาดของห้องและขนาดของงานเขียน ระยะดูภาพเพิ่มขึ้นทุก ๆ 30 ซ.ม.

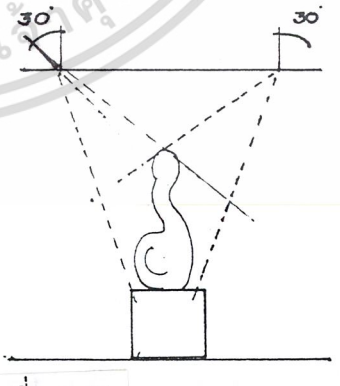

ภาพที่ 2.26

ภาพแสดงมุมของแสงที่เหมาะกับแสงงานประติมากรรม

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้แสงสว่างแผงบอร์ดแสดงในลักษณะต่าง ๆ

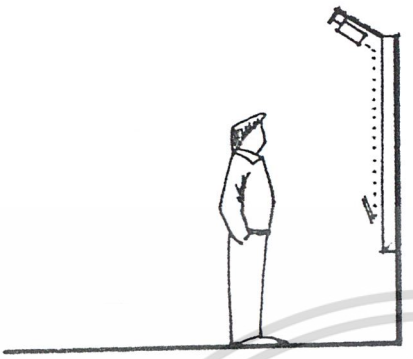

ให้แสงจากด้านบน

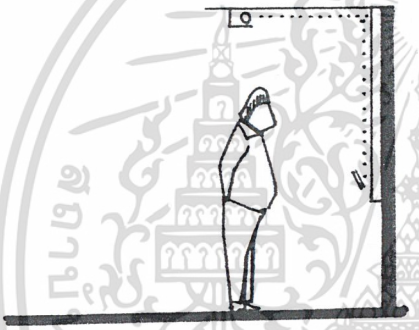

ให้แสงสว่างจากด้านบนในแนวสูงจากสายตาขึ้นไปยังเพดานแล้วสะท้อนกลับ

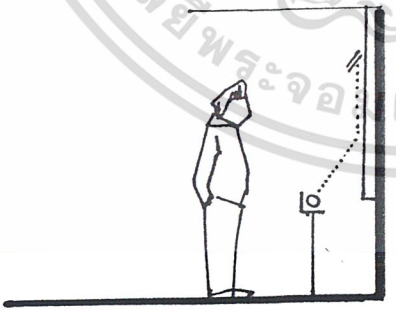

ให้แสงจากด้านล่าง

ภาพที่2.27 แสดงการให้แสงสว่างแผงบอร์ดในลักษณะต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การให้แสงสว่างพุ่งไปยังเพดานห้องใช้ไฟหลายดวงทำให้เกิดความสว่างทั่วทั้งห้อง
2. ไฟที่ให้แสงสว่างทั่วทั้งห้องโดยส่องไปยังเพดาน
3. ถึงแม้ว่าภายในตู้จะมีไฟอยู่แล้ว การใช้ไฟส่องลงมาช่วยจะทำให้เห็นวัตถุชัดเจน
4. การใช้ไฟส่องลงมายังแนวแสดงงาน

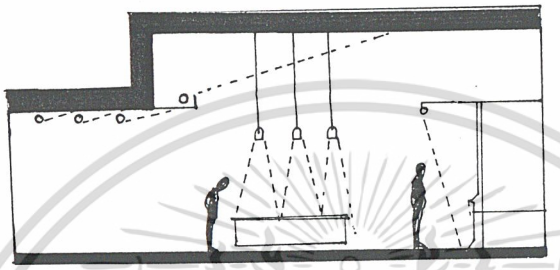

5. การให้แสงส่องวัตถุแสดงเมื่อมี 2 ระดับ
6. ใช้ไฟส่อง [SPORT LIGHT] มายังวัตถุที่วางบนโต๊ะ
7. เมื่อใช้ไฟส่องมายังวัตถุก็ใช้ให้ความสว่างแก่ห้อง โดยส่องไปยังเพดานเพื่อสะท้อนความสว่างไปทั่วห้อง

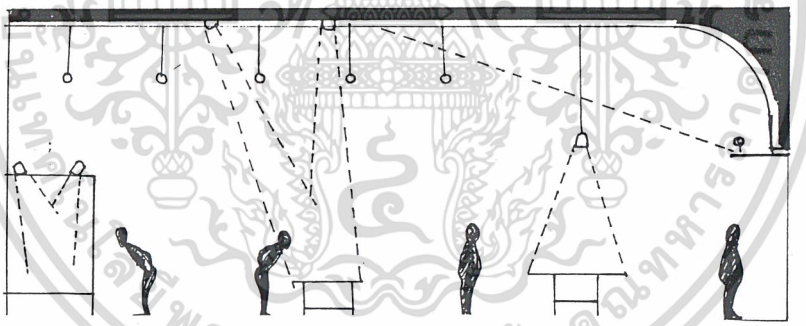

8. การใช้ไฟส่องโดยตรง และมีไฟช่วยทำให้สว่างได้ทั่วถึง
9. ไฟจากในตู้และจากเพดานช่วยทำให้สว่างยิ่งขึ้น
10. ภายในตู้จัดแสดงควรซ่อนไฟไม่ให้เห็นหลอด

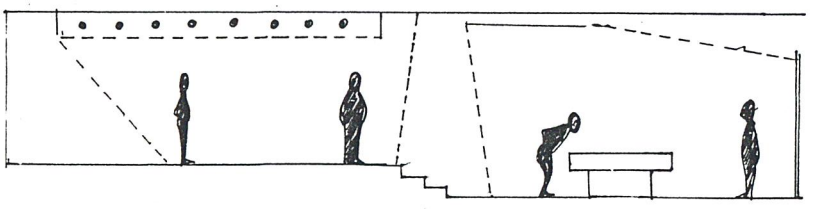

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11.การใช้ไฟเพดานโดยกระจกฝ้าช่วย จะทำให้สายตาปรับแสงได้ดีขึ้นเมื่อเดินเข้ามาจากภายนอกอาคาร

12. แสงไฟซึ่งสามารถจัดให้ตกตามที่ต้องการ

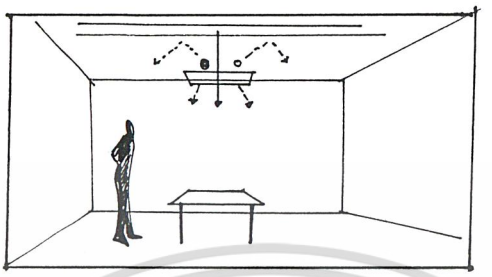

13. การใช้ไฟเพดานช่วยกำจัดเงาที่ไม่ต้องการและการเน้นงานแสดงในบางจุดเพื่อให้งานแสดงเด่นขึ้นการใช้ไฟในแบบต่าง ๆ จะช่วยไม่ให้เบื่อจะทำให้แสงสว่างที่นุ่มนวลทั่วห้อง

14. ไฟนีออนโดยมีกระจกฝ้า ทำให้แสงสว่างทั่วกันทั้งห้อง

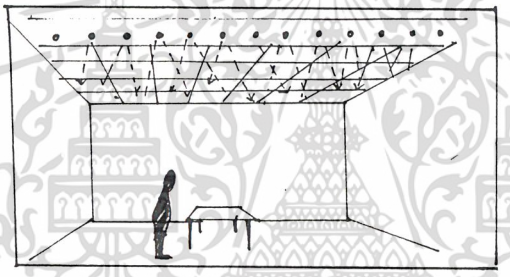

15. SPORT LIGHT ที่ลองลงมายังวัตถุ จะไม่ช่วยให้ห้องสว่าง

16. การใช้ไฟส่องไปยังเพดานเพื่อให้เกิดแสงสะท้อนกลับมาจะทำให้ได้แสงสว่างที่นุ่มนวลทั่วห้อง

แสงสว่างภายในตู้

การติดตั้งแสงนีออนไว้ตามด้านบนของตู้ และว่างแผ่นกระจกผ้ากรองแสง ปิดกั้นอีกชั้นหนึ่งภายในตู้ ไม่ให้รบกวนบนเพดานแผ่นกระจกฝ้ามีคุณสมบัติ ในการนลดแสงอุตราไวโอเลตที่จะไปทำลายเอกสารหรือวัตถุต่าง ๆ ให้เสื่อมไป หลอดไฟควรอยู่เหนือระดับกระจกอย่างเหมาะสม และติดไฟเป็นกลุ่มเพียงพอ และสม่ำเสมอทั่วตู้ด้านบนของตู้ทำเป็นฝาเปิด-ปิดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในตู้อาจต้องการไฟ 2 ส่วนคือส่วนสปอตไลท์ และส่วนไฟนีออน สวิตซ์ปิด – เปิดอาจอยู่ด้านล่างของตู้ แต่ควรเดินสายไปออกตามมุมของตู้ ยาวออกไปหลาย ๆ ฟุตจนถึงที่เสียบปลายปลั๊ก

แสดงแสงสว่างภายในตู้จัดแสดง

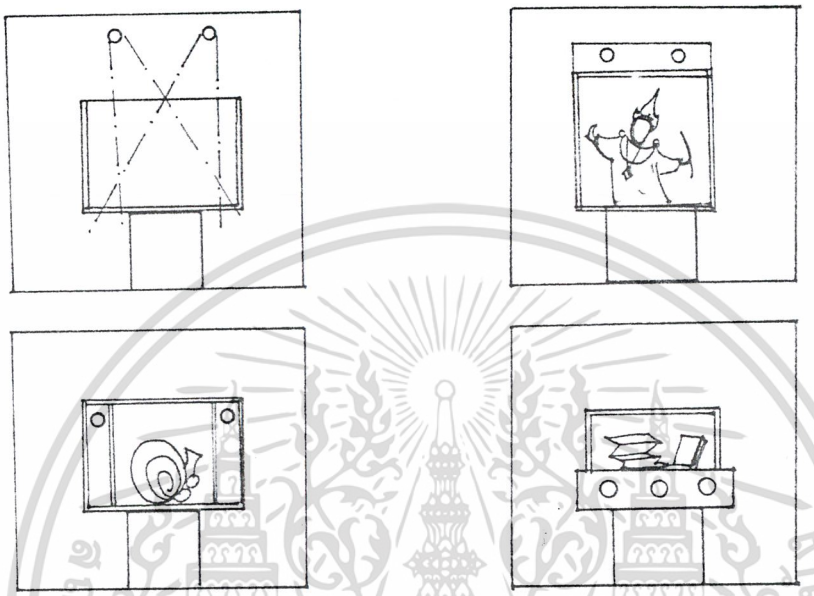

ภาพที่ 2.28 แสดงการให้แสงสว่างภายในตู้จัดแสดง

ตู้แสดงการสะท้อนของผิวกระจก

ตู้ผิวกระจกจะเกิดการสะท้อนแสงมากน้อยขึ้นอยู่กับ ตำแหน่งที่ตั้ง ความเอียงลาดเป็นวิธีเดียวที่แก้การสะท้อนการเกิดแสงได้ ภาพต่อไปนี้แสดงการแก้แสงสะท้อนเมื่อจุดกำเนิดแสงอยู่ในที่ต่าง ๆ

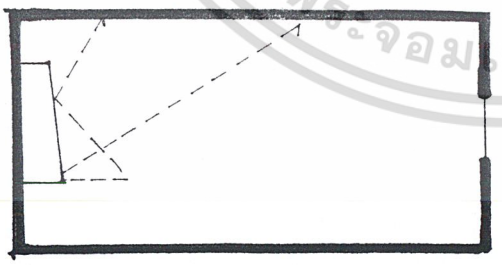

1. การจัดตู้ในทิศตรงข้ามกับหน้าต่าง ให้เอียงผิวกระจกทำมุมแหลมกับพื้นหลัง

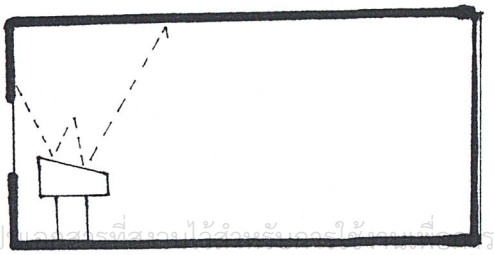

2. เมื่อตู้อยู่เยื้องหน้าต่าง ให้เอียงกระจกออกจากหน้าต่างเข้าหาตัวผู้ดู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

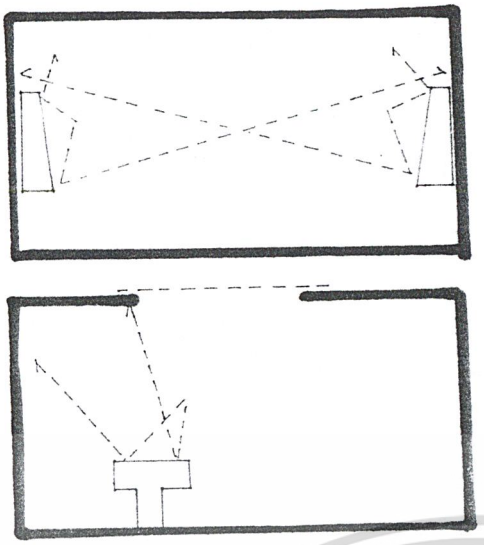

3. ตู้หันหน้าเข้าหากัน ให้เอียงกระจกทำมุม ซึ่งกันและกัน อย่าวางขนานกัน

4. เมื่อแสงเข้ามาทางเบื้องบนและอยู่เบื้องหลังผู้ดูไม่เอียงตู้กระจก

ภาพที่ 2.29 แสดงการสะท้อนของผิวกระจก

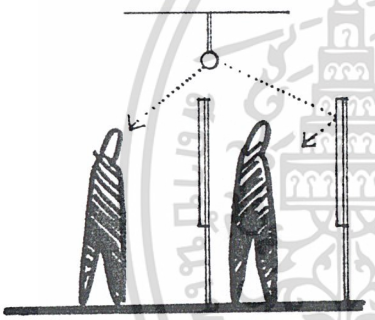

การวางตำแหน่งของดวงไฟไม่ถูกต้องทำให้รบกวนสายตาผู้ชม

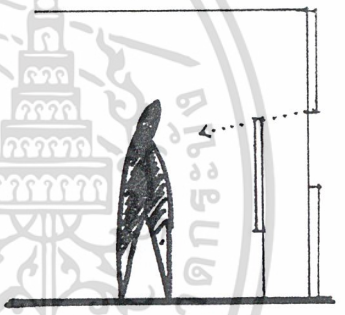

การวางแผนบอร์ดที่ไม่เหมาะจะทำให้แสงรบกวน

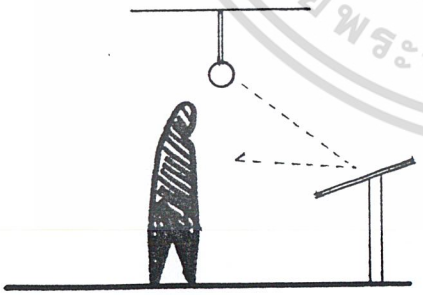

การวางตู้จัดแสดงไม่คำนึงถึงการหักเหของแสงจะทำให้แสงสะท้อนเข้าตาผู้ชม

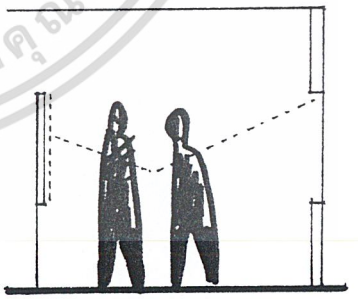

ถ้าให้แสงเข้าทางด้านหลังของผู้ชมทำให้เกิดเงาที่แผงบอร์ดได้

ภาพที่ 2.30 ภาพแสดงการวางตำแหน่งไฟที่ไม่เหมาะสมในการจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.3 ระบบรักษาความปลอดภัย

การตกแต่งภายในหอศิลป์ ต้องมีการวางแผนเพื่อความมั่นคงปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย และง่ายต่อการป้องกันอัคคีภัย เมื่อสร้างเสร็จขณะดำเนินการจัดแสดงก็ต้องคำนึงถึงภัยจากโจรผู้ร้าย ผู้ชมที่จะแตะต้องสิ่งของหรือกระทบกระเทือนของให้ได้รับความเสียหาย

การคุ้มครองป้องกันวัตถุต้องคำนึงถึง

1. การคุ้มครองวัตถุโดยการทำทะเบียนเป็นหลักฐาน
2. การดูแลสภาพของวัตถุให้ปลอดภัยจากธรรมชาติ และการรักษาซ่อมแซม
3. การป้องกันอันตรายจากผู้ชม
4. การป้องกันอันตรายจากโจรผู้ร้าย
5. การป้องกันภัยจากอัคคีภัย
6. การป้องกันภัยในยามสงคราม

อาคารพิพิธภัณฑ์ สถานกับการป้องกันภัย

การวางผังแปลนพิพิธภัณฑ์สถาน ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย อันตรายจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เขม่า ควันไฟ ไอเสีย เพราะเป็นอันตรายวัตถุในพิพิธภัณฑ์สถาน ไม่ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่แออัด หรือแหล่งอุตสาหกรรมซึ่งอาจเกิดผลเสียทั้งเรื่องเขม่า ควันไฟ อากาศเสีย และอาจเกิดเพลิงไหม้ได้ง่ายขณะเดียวกันก็ไม่ควรอยู่ในที่เปลี่ยวห่างไกลชุมชน ซึ่งอาจเกิดโจรกรรม เนื้อที่สร้างพิพิธภัณฑ์สถานควรมีบริเวณพอควร มีทางออกในภาวะฉุกเฉิน

การตกแต่งภายในอาคารต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภายทั้งทางโจรภัย และอัคคีภัย หากจะใช้ระบบแจ้งภัยต้องวางแผนไปพร้อมกับการสร้างอาคาร การใส่เหล็กดัดหน้าต่าง ประตู และกุญแจ ต้องออกแบบให้เหมาะสมสวยงาม ดูแลรักษาง่าย เตรียมแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้รอบคอบ จะทำให้เหมาะสมและไม่สิ้นเหลืองภายหลังนอกจากนั้นต้องทราบว่าพิพิธภัณฑ์สถานจะมีสิ่งของมีค่ามากน้อยแค่ไหนหากมีเครื่องเพรช เครื่องทอง ต้องสร้างห้องที่ มั่นคงด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่า ห้องชั้นล่าง ประตูหน้าต่าง เป็นหนทางโจรภัยมากกว่าห้องทางชั้นบนนอกจากนั้น ต้นไม้ ใหญ่ รางน้ำ บันได เป็นเครื่องช่วยในการป่ายปีนตัวตึก จึงต้องระวังเรื่องนี้ให้มาก

อาคารพิพิธภัณฑ์สถานที่ถูกต้องหลักการจะต้องมีประตูทางเข้าในอาคารทางเดียวผู้ชมจะต้องเข้า ออก ทางเดียวกัน ซึ่งเป็นการง่ายในการแก้ปัญหาคุ้มครอง หากเกิดโจรกรรมเมื่อปิดประตูใหญ่ก็จะกักขังผู้ชมได้ทั้งหมด

พิพิธภัณฑ์สถานจะแบ่งส่วนของอาคารเป็นห้องจัดแสดง และห้องทำงานฝ่ายต่าง ๆ แผนที่จะอยู่ในห้องหนังสือนำชม หรือเขียนติดไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานก็ตามจะเป็นแผนที่บอกทิศทางห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดแสดง ห้องบรรยาย ห้องน้ำ ห้องอาหาร คือห้องที่จะบริการประชาชนเท่านั้น ส่วนห้องทำงานเจ้าหน้าที่ ห้องคลังเก็บของ จะไม่มีในแผนที่ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองความปลอดภัย

SMITA J. BAXI เป็นผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานศิลปพื้นบ้าน กรุงนิวเดลฮี ได้กล่าวถึงการคุ้มครองป้องกันอาคารพิพิธภัณฑ์สถาน แบ่งเป็น 4 วิธีคือ

1.PERIMETRIC PROTEUTION ได้แก่การจัดให้มีรั้วรอบขอบชิดแน่นหนามั่นคง

2. VOLUMETRIC PROTECTION ได้แก่ การจัดให้มีห้องกั้นภายในอาคาร หน้าต่างมีลูกกรงเหล็ก หรือ เหล็กดัดแข็งแรง ช่องเพดานให้มีลูกกรงเหล็กติดตั้งคู่ ประตูทางเข้ามีทางเดียว

3.FIXED POINT PROTEXTION ได้แก่การป้องกันเป็นแห่ง ๆ โดยอาศัยระบบสัญญาณแจ้งภัยช่วย เช่น วัตถุที่ สำคัญ ๆ เท่านั้น

4. AGAINST DIRECT ATTACK ป้องกันการจู่โจมปล้นวัตถุสำคัญจำเป็นต้องจัดแสดงในสถานที่ ๆ มั่นคง ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ใช้ระบบสัญญาณแจ้งภัยเมื่อสัญญาณระเบิด ประตูหน้าต่างจะช่วยในการดักจับคนร้ายได้

การดูแลสภาพของวัตถุให้ปลอดภัยจากธรรมชาติและการรักษาซ่อมแซม

พิพิธภัณฑ์ จะต้องมีช่างศิลป์ และเจ้าหน้าที่รักษาซ่อมแซม เมื่อรับของเข้ามาจะต้องตรวจเช็คสภาพรักษาและซ่อมแซมตามหลักวิชาการ เมื่อจัดแสดงต้องระมัดระวังเรื่องแสงสว่างความชื้น ดังนั้นในการแสดงบางส่วน จึงต้องควบคุมด้วยเครื่องปรับอากาศ และแสงสว่าง วัตถุประเภทโลหะ เมื่อเกิดสนิมจะต้องนำเข้าห้องปฏิบัติการเพื่อกำจัดสนิม

สำหรับประติมากรรมประเภทหนัง ดินเผา ปูนปั้น และหิน อาจเป็นอันตรายเสียหายได้ เพราะความชื้น สถานที่จัดแสดงหรือห้องเก็บต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดความชื้น

การป้องกันภัยจากผู้ชม

ผู้ชมมักสัมผัสวัตถุที่จัดแสดง ซึ่งจะเกิด ความเสียหายชำรุด แตกหักหรือเสื่อมสภาพได้ง่าย ฉะนั้นในการจัดแสดงจะต้องหาทางป้องกัน เช่น ทำยกพื้นไม่ให้ผู้ชมเอื้อมถึง ใช้เชือกกัน และต้องมีพนักงานเฝ้าห้องที่เข้มแข็ง ในเรื่องดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กันผู้ออกแบบการจัดแสดง และผู้จัดแสดงต้องคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัย และการวางแผนป้องกันพร้อมไปกับการออกแบบนิทรรศการ

การคุ้มครองป้องกันภัยจากโจรกรรม

ในสมัยก่อนการรักาาความปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายอาศัยความมั่นคงแข็งแรงของอาคารและห้องจัดแสดง รวมทั้งอาศัยความสามารถของเวรยามที่รักษาการณ์ เมื่อทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกาวหน้า จึงมีอุปกรณ์ช่วยได้แก่

ก. เทคนิคทางกลศาสตร์

1. สร้างรั้วล้อมที่มั่นคงแข็งแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้กุญแจใส่ประตูห้องและตู้แสดง

3. ตู้กระจก ต้องพิจารณาความสำคัญของวัตถุ ว่าควรเป็นตู้กระจกที่มั่นคงระดับใด เช่น ชนิดป้องกันกระสุนปืน

4. ใช้พลาสติกหนา หรือ FLEXIGLASS

5. สร้างห้องนิรภัย หรือตู้นิรภัยป้องกันผู้ร้ายและอัคคีภัย

6. ใช้ประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูเปิดปิดอัตโนมัติ ชั่งควบคุมระบบไฟฟ้า

ข. เทคนิคทางไฟฟ้า ELECTRICAL TECHIQUES

ใช้ระบบสัญญาณแจ้งเหตุ ALARM SYSTEM ซึ่งมีเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เทคนิคทางไฟฟ้า และอีเล็คตรอน ELECTRICAL ELECTRONCE DEVICES

1. เครื่องจับเสียง SOUND DETECTOR ใช้ระบบอีเล็คตรอนจับเสียง ถ้าผู้ร้ายลักลอบเข้าไปในพิพิธภัณฑ์ และใช้เครื่องงัด อัดเข้าไป ทำให้เกิดเสียงแล้วเครื่องจับจะรายงานไปยังสัญญาณแจ้งเหตุ ทำให้กริ่งดังขึ้น

2. รั้วไฟฟ้า ELECTRIC FENCING เดินสายไฟฟ้า หรือลวดต่อเนื่องกันไป ระหว่างต่าง ๆ ถ้าวงจรไฟฟ้าขาดจะทำให้กริ่งดังขึ้น

3. เครื่องดักด้วยคลื่นเสียงแรงสูง ULTRASONIC DETECTORS ใช้ตั้งคลื่นเสียง ULTRASONIC WAVE [300-3,000] เมื่อมีการเคลื่อนไหวผ่านคลื่นเสียงปะทะให้คลื่นเสียงถูกตัดขาดค่าของ ULTRASONIC WAVE ที่ตั้งไว้ลดลงก็จะส่งสัญญาณเสียงกริ่งขึ้น วิธีนี้มีประสิทธิภาพไวมากเมื่อเกิดสิ่งที่ ทำให้ เกิดเสียงกริ่งดังขึ้น แล้วจะต้องตั้งเครื่องใหม่ และ ULTRASONIC WAVE ยังใช้บอกสัญญาณไฟไหม้ได้ด้วย เมื่อเกิดความร้อนขึ้นในเครื่องที่ตั้งไว้จะมีผลต่อการทำให้กริ่งดังเช่นเดียวกัน

ข.2 เทคนิคทางกลศาสตร์ และอีเลคตรอน ELECTRO MECHANICAL DEVICES

1. เครื่องดักการกระทบกระเทือนใช้ป้องกันวัตถุ ตู้แสดง ตู้เซฟ กำแพง ประตู หน้าต่าง หากมีการกระทบกระเทือนจะเกิดสัญญาณเสียง

2. เครื่องดักด้วยลวด WIRE DETECTORS มี 2 วิธีคือ

- ระบบกลศาสตร์ ใช้ลวดติดกับวัตถุ หรือสิ่งที่ต้องการคุ้มกันแล้วต่อไปยังสัญญาณเสียง เมื่อลวดถูกดึงหรือขาดก็จะเกิดเสียงขึ้น วิธีนี้ใช้นอกอาคาร เช่น รั้ว
- ระบบไฟฟ้าเมื่อสัมผัสจะเกิดเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พรมลวดไฟฟ้า WIREED CARPETS ใช้ลวดซ่อนอยู่ในพรมและเดินไฟฟ้าแรงกดจะทำให้เกิดสัญญาณเสียง

4. วงจรสัมผัส SECURITY CONTACTS ใช้โลหะเป็นแผ่นหรือปุ่ม ซึ่งสัมผัสกันอยู่แล้วเดินกระแสไฟฟ้า ถ้าปุ่มหรือโลหะออกจากกันจะทำให้วงจรไฟฟ้าขาดทำให้เกิดเสียงหรืออาจทำตรงกันข้ามคือ กำหนดให้จุดทั้งสองไม่สัมผัสกัน ถ้าถูกกระทบกระเทือนทำให้เกิดสัมผัสวงจรไฟฟ้าเปิดจะเกิดเสียงขึ้น

5. เครื่องตัดความร้อน HEAT DETECTORS ใช้ติดตั้งในส่วนที่เป็นโลหะ เช่นห้องนิรภัย เพื่อป้องกันเครื่องเผาเจาะเหล็กด้วยตะเกียงพู่ มีเครื่องวัดอุณหภูมิ ถ้าความร้อนขึ้นถึงขีดอุณหภูมิที่ตั้งไว้ก็จะเกิดสัญญาณเสียงขึ้น

6. การควบคุมประตูทาง ELECTROMECHANICAL CONTORL &LOCKING OF EXESTS ใช้วิธี กลศาสตร์และอิเล็กตรอนใช้แม่เหล็กไฟฟ้า เครื่องควบคุมไฟฟ้าเครื่องดักจับไฟฟ้านำมาควบคุมซึ่งประตูเป็นประตูอัตโนมัติเมื่อเกิดสัญญาณเสียงขึ้น ประตูอัตโนมัติ (หรือสวิทต์ เปิด – ปิดก็ได้)

7. เครื่องดักจับ TRAP DIVECES ใช้เครื่องดักจับติดไว้ที่วัตถุชนิดที่ต้องควบคุม มี หลายแบบ เช่น แบบใช้ลวด SELE CONTAINED TRAP BOX แบบสำเร็จรูปในตัว WIRE TRAP BRAN เมื่อวัตถุติดตั้งเครื่องดักจับถูกสัมผัสหรือกระทบกระเทือนจะทำให้เกิดเสียง นิยมใช้กับภาพเขียน โดยเอาติดไว้ข้างรูป ถ้ามีคนมาดึงก็จะเกิดเสียงดัง

ข.3 เครื่องเรด้าร์ RADA เป็นระบบ ELECTRO MAGNETIC ใช้วัดความเปลี่ยนแปลงของคลื่นเหล็กที่สะท้อนกลับมายังวัตถุที่เคลื่อนผ่านเข้ามาใกล้แรงของคลื่นแม่เหล็กคลื่นที่ สะท้อนกลับจะส่งเข้าเครื่องรับ ทำให้เกิดสัญญาณเสียง

ข.4 เทคนิคทางทัศน์ OPTICAL TECHNOQUES

1. เครื่องกั้นด้วยแสง VISIBLE LIGHT BARRIERS ใช้ลำแสงพุ่งไปยัง PHOTO ELECTRIC ถ้ามีสิ่งใดผ่าน จะทำให้แสงถูกรบกวนถูกสัญญาณเสียงขึ้น อาจใช้ทีหนึ่งที่ใด เช่น ทางเดินหรือทางเข้า แต่ควรเป็นอาคารภายใน

2. เครื่องโทรทัศน์ VISIBLE LIGHT TELEVISION ใช้กล้องโทรทัศน์จับสิ่งที่ ต้องการคุ้มครอง กล้องโทรทัศน์มีหลายแบบทั้งที่ใช้ในอาคาร นอกอาคาร ทนน้ำ ทนความร้อน ความเย็นได้ โดยมากใช้กับทางเข้า แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลที่จอโทรทัศน์ หรืออาจต่อกับเครื่องสัญญาณได้

3. STABLE – IMAGE TELEVISION เครื่องโทรทัศน์นี้ดัดแปลงมาจากแบบแรก ใช้กล้องจับอยู่ที่จุดหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าแสงถูกรบกวนจะเกิดสัญญาณเหมาะสำหรับห้องที่มีคนเฝ้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- INFRA - RDE TELEVISION วิธีนี้ดีไม่ต้องการแสงสว่างใช้คุมครองของอย่างใดอย่างหนึ่ง กล้องแบบนี้ไวต่อแสง ใช้ในห้องที่สว่างได้

4. ใช้แสงควบคุม NORMAL LIGHTING & SPORTLIGHTS ใช้แสงธรรมดาหรือ SPORTLIGHTS ส่องไปที่ที่ต้องการคุ้มครอง มักใช้กับรั้วทางเข้า ทางออก ใช้ประโยชน์ประกอบกับเครื่องมือซึ่งทำให้เกิดสัญญาณเสียงลำพัง แสงสว่างป้องกันมิได้แต่อาจมีผลทางจิตวิทยาเท่านั้น

5. เครื่องถ่ายภาพ PHOTOGRAPHY ใช้กล้องถ่านรูปอัตโนมัติตั้งไว้ยังจุดที่ ต้องการคุ้มครองอาจใช้ FLASH โดยไม่ต้องถ่ายรูปก็ได้ เมื่อมีคนนำเข้ามายังจุดที่ต้องการคุ้มครองที่ตั้งกล้องไว้ FLASH จะสว่างขึ้นเองโดยอัตโนมัติ บันทึกภาพอัตโนมัติโดยตลอดก็ได้

ค. เทคนิคทางเคมี

1. ใช้แสงหรือควันเป็นสัญญาณ ติดตั้งเครื่องดักโดยใช้ส่วนประกอบของสารเคมี เมื่อมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น จะเกิดเป็นควันหรือแสงแวบ ที่เครื่องวัด

2. ใช้แรงระเบิด ติดตั้งเครื่องตัดโดยส่วนผสมของสารเคมีให้เกิดเสียงระเบิด เมื่อมีสิ่งผิดปกติขึ้น

3. สีย้อม ใช้สามรเคมีที่เป็นสีย้อมใช้ป้องกันของมีค่า ถุงเงินหรือหีบเงิน ถ้าผู้ร้าย ช่วยในการจับตัวคนร้าย

เทคนิคดังกล่าวเป็นเครื่องช่วยในการจับผู้ร้ายที่ลักลอบเอาสิ่งของในพิพธภัณฑ์โดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดเสียงให้เจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติจับคนร้าย กริ่งสัญญาณอันตรายอาจเชื่องโยงไปยังสถานีตำรวจทำให้การทำงานของตำรวจกระทำได้รวดเร็วขึ้น

อย่าไรก็ตามไม่มีเครื่องมือใดที่จะแทนได้ อุปกรรเหล่านี้จะต้องตรวจตราอยู่เสมอ ว่าเครื่องทำงานหรือไม่ สัญญาณเสียงเป็นอุปกรณ์ใช้ประโยชน์เพื่อเพียงช่วยเตือน หรือแจ้งเหตุให้ เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อมีเหตุขัดข้อง เช่น ไฟฟ้าเสีย สายไฟขาด หรือ อุปกรณ์ขัดข้องไม่ทำงานก็เป็นหน้าที่ของยามหรือเจ้าหน้าที่รักษาการณ์โดยตลอด ดังนันความปลอดภัยของพิพิธภัณฑ์จึงขึ้นอยู่กับความสารถของเจ้าหน้าที่เวรรักษาการณ์เป็นสำคัญ

ง. เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ WATCH , GUAFD,ATTENDANTS

4.1 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่รักษาการณ์

เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ควรจะมีอายุมากพอ ที่จะมีความสม่ำเสมอและรับผิดชอบและต้องหนุ่มแน่นแข็งแรงพอที่จะยืนได้หลาย ๆ ชั่วโมง และว่องไว ในกรณีพิเศษอื่น ๆ อาจรับนักศึกษาทำงานนอกเวลาได้ แต่ควรกำหนดอายุระหว่าง 30 –50 ปี และต้องลาออกเมื่ออายุ 65 ปี เจ้าหน้าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุนัขทั่วไปที่ไม่ได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ การเลี้ยงดูไม่สิ้นเปลืองแต่ได้รับประโยชน์น้อย เพราะจะถูกผู้ร้ายล่อด้วยอาหาร หรือวางยาพิษได้ ง่าย

- สุนัขที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อป้องกันการโจรภัยโดยตรงมีหลายประเภทคือ

1. สุนัขยามเฝ้ายาม ฝึกสำหรับเฝ้า อาจจะเฝ้าห้องที่หนึ่งที่ใด ถ้ามีผู้ใดล่วงล้ำเข่ามาจะเห่า หรือทำร้ายทันที

2. สุนัขตรวจการ ประเภทนี้อาจออกสถานที่ตรวจกับนาย หรือยามฝึกหัดให้เงียบไม่เห่าส่งเสียง แต่ถ้าสังเกตเห็นอะไรผิดปกติจะคำรามให้นายรู้ และพร้อมที่จะรับคำสั่ง

3. สุนัขอารักขา ต่างกับสุนัขตรวจการคือ อยู่กับนายอยู่เสมอ จะเห่าหรือโจมตีทันทีเมื่อมีคนแปลกหน้า หรือคนร้ายเข้ามา

การป้องกันอัคคีภัย

การออกแบบอาคารที่ดีโดยทั่วไป จะประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า Passive และส่วนที่เรียกว่า Active

ส่วน Passive หมายถึง การวางตัวอาคารการกำหนดระยะห่างอาคาร การจัดระบบการจราจรของรถ การจราจรของคน การจัดบันได การจัดแนวผนังกันไฟ การหนีไฟ รวมถึงรูปแบบอาคาร

ส่วน Active หมายถึง ระบบป้องกันเพลิงเช่น ระบบสัญญาณแจ้งเหตุไฟไหม้ ระบบเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ท่อดับเพลิง ระบบสปริงเกลอร์เครื่องดับเพลิง ระบบควบคุมควันไฟเป็นต้น

สำหรับอาคารสร้างใหม่ ควรจะให้ความสำคัญของส่วน Passive เป็นอย่างมาก เพื่อที่จะให้อาคารได้รับการออกแบบให้มีความปลอดภัยในตัว [Inherent fire safety] ตั้งแต่แรก หากอาคารมีความปลอดภัยในตัวแล้วการที่จะเสริมระบบ Active ก็จะทำได้ง่าย และมี ประสิทธิภาพ

ส่วนอาคารที่สร้างแล้วหรืออาคารเก่า จะต้องมีการสำรวจเพื่อประเมินสถานภาพของอาคารแล้วจึงทำการปรับปรุง เช่น การเพิ่มประตูหนีไฟ การเพิ่มผนังกั้นกันไฟ หลังจากนั้นจึงเสริมด้วยระบบ Active ต่าง ๆ ในกรณีที่เป็นอาคารสร้างมาแล้วมักจะพบว่ามีปัญหาอยู่เสมอ และปรับปรุงได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันเพลิงต่างๆ หลังจากที่สร้างอาคารเสร็จแล้ว มักพบว่าทำได้ยาก และต้องลงทุนสูง

อาคารที่ดีจะต้องสามารถป้องกันการลามของไฟได้ดี และจะต้องคงทนเมื่อเกิดอัคคีภัย มีการแบ่งพื้นที่ป้องกันจัดให้มีผนังกันไฟ และผนังกันควันไฟ

ทางหนีไฟ อาคารที่ปลอดภัยจะต้องมีแผนการหนีไฟที่ดี มีบันไดหนีไฟที่ทนไฟและมีตำแหน่งและขนาดที่พอเพียงในการที่จะสามารถลำเลียงคนลงมายังชั้นล่างสุด และออกสู่ภายนอกอาคารได้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบสัญญาณการแจ้งเหตุเพลิงไหม้

เนื่องจากความสำคัญของเวลาเมื่อเริ่มเกิดไฟจนขยายตัวกลายเป็นอัคคีไฟ ใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้นเอง ดังนั้นระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ หรือที่เรียกว่า Fire A larm System หรือ Fire Monitoring System จึงถือว่าเป็นระบบที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นระบบที่จะทำหน้าที่เตือนที่เรียกว่า Early Waming คือ เตือนเมื่อแรกเกิดอัคคีภัย ในปัจจุบันระบบนี้ยังได้มีการพัฒนาให้สามารถทำงานร่วมกับระบบควบคุมอาคารอัตโนมัติ ระบบประกาศเหตุฉุกเฉิน ระบบสื่อสารสำหรับพนักงานดับเพลิงด้วย

อุปกรณ์หลักในระบบแบบนี้ คือ อุปกรณ์ตรวจจับเพลิง [Fire Detector] ซึ่งมีทั้งชนิดที่อาศัยอุณหภูมิความร้อน [Heat Detector]และชนิดที่ทำงานโดยอาศัยควันไฟ [Smoke Detector]นอกจากนี้อาจจะมีชนิดพิเศษอื่น ๆ

ถังสำรองน้ำดับเพลิง

อาคารขนาดใหญ่ และอาคารสูง จะต้องมีถังสำรองน้ำสำหรับการดับเพลิง และเครื่องสูบน้ำดับเพลิงเป็นของตัวเองเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ขณะที่ตำรวจดับเพลิงยังมาไม่ถึง

ข้อกำหนดในปัจจุบันกำหนดให้อาคารขนาดใหญ่ และอาคารสูงจะต้องมีถังสำหรับสำรองน้ำสำหรับดับเพลิงไม่น้อยกว่า 1/2 ชั่วโมง ซึ่งน้อยมากในความเป็นจริง ควรจะมีน้ำสำรองไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง และในอาคารที่เป็นสาธารณะ

ระบบส่งน้ำดับเพลิง

การส่งน้ำดับเพลิง จะอาศัยเครื่องสูบน้ำดับเพลิงซึ่งจะประกอบด้วยเครื่องสูบน้ำดับเพลิงซึ่งจะประกอบด้วยเครื่องสูบน้ำ ดับเพลิงที่ประกอบด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าโดยใช้ระบบไฟฟ้าสำรองฉุกเฉิน และชนิดที่ขับด้วยเครื่องยนต์ดีเซล นอกจากนี้ยังมีเครื่องสูบน้ำเพื่อรักษาระบบความดัน [Jockey Pump] ซึ่งเป็นเครื่องสูบน้ำขนาดเล็กเพื่อที่จะชดเชยน้ำที่รั่ว หรือระบายทิ้ง เพื่อให้ได้ความดันทางดูด [Positive Suction] และตัดปัญหาการส่งน้ำ

ระบบสปริงเกอร์

ในอาคารสูง และ อาคารขนาดใหญ่ระบุให้จะต้องมีการติดตั้งระบบฉีดน้ำอัตโนมัติ [Automatice Water Sprinkler] หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าระบบสปริงเกอร์

โดยทั่วไปท่อส่งน้ำของระบบนี้เป็นท่อกระจายทั่วไปในพื้นที่ของอาคารโยต่อกับท่อส่งน้ำดับเพลิงนั่นเอง และติดตั้งหัวฉีดน้ำ หรือหัวสปริงเกลอร์ ตามระยะมาตรฐานให้ครอบคลุมพื้นที่ เช่น 130 ต.ร.ฟุต / หัว สำหรับพื้นที่อันตรายปานกลาง และอันตรายน้อย 160 ต.ร.ฟุต /หัว

การทำงานของหัวฉีดน้ำนี้จะเป็นแบบอัตโนมัติ เมื่อถูกไฟเผาในอุณหภูมิที่กำหนดไว้ เช่น พื้นที่ทั่วไปมักจะทำงานที่อุณหภูมิ 212 องศาฟาเรนไฮต์ ความดันน้ำที่เหมาะสมจะอยู่ในช่วง 20 –30 ปอนด์/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค.ร. นิ้ว การฉีดน้ำจะฉีดกระจายมีชนิดที่หัวติดชี้ลง [Pendent Type] ใช้กับพื้นที่ทั่วไป และใช้ติดที่เพดาน ชนิดหัวชี้ขึ้น [Upright Type] ใช้กับบริเวณจอดรถ ห้องเก็บของ เพราะโอกาสจะโดนกระแทกแล้วหัวเกิดการเสียหายมีน้อยกว่า หากติดตั้งใช้หัวขึ้น ข้อแตกต่างระหว่า 2 หัวนี้คือ แผ่นบังคับทิศทางน้ำ นอกจากนี้ยังมีชนิดติดผนัง [Wall Type] ในกรณีที่ไม่สามารถเดินท่อไปยังกลางห้องได้ เช่น ในห้องพักโรงแรม

หัวฉีดน้ำเหล่านี้จะผ่านการรับรองมาตรฐาน มาแล้ว จึงไม่ต้องสงสัยว่าเมื่อเกิดอัคคีภัยจะทำงานได้จริงหรือไม่

ระบบสปริงเกลอร์ที่ติดตั้งกันอยู่ในบ้านเราจะเป็นแบบที่มีน้ำอยู่ในท่อ พร้อมที่จะฉีดน้ำออกมาได้เลย [Wet Pipe] หากจะเป็นแบบท่อแห้ง [Dry Pipe] ที่ไม่มีน้ำอยู่จะต้องทำงานร่วมกับระบบตรวจจับเพลิง [Fire Detector] คือเมื่ออุปกรณ์ตรวจจับเพลิง [Fire Detector] จับสัญญาณได้ว่า เกิดเพลิงไหม้ จึงจะส่งสัญญาณให้วาล์ว เปิดน้ำเข้าสู่ระบบท่อสปริงเกลอร์ โนทั่วไประบบนี้จะใช้กับห้องที่เก็นของมีค่า หรือ ห้องคอมพิวเตอร์ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ จากน้ำในระบบสปริงเกลอร์ ระบบตรวจจับเพลิงในกรณีนี้จะจัดเป็น 2 ชุด และจะต้องมีอุปกรณ์ตรวจจับเพลิงอย่างน้อย 1 ตัว ในแต่ละชุดทำงานเพื่อยืนยันว่าเกิดเพลิงไหม้จริง จึงจะส่งสัญญาณแจ้งให้เปิดน้ำเข้าสู่ระบบ ในระบบท่อแห้งนี้ต้องมีวาวล์ไล่อากาศติดตั้งด้วยเพื่อไล่ลมออกเวลาปล่อยน้ำเข้ามา

ระบบสปริงเกลอร์จะต้องมีระบบท่อน้ำทิ้ง ประกอบด้วยเพื่อระบายน้ำทิ้งในกรณีที่การต่อท่อเพิ่ม หรือซ่อมท่อ

ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว การใช้ระบบท่อแห้ง นี้มักจะมีสาเหตุเนื่องจากการป้องกันการเสียหายของท่อเมื่อเกิดกรณีน้ำในท่อแข็งตัว

ในกรณีที่ช่องว่างเพดานมีมากกว่า 0.80 เมตรและมีวัสดุติดไฟ จะต้องมีสปริงเกลอร์ 2 ชั้น คือที่ระดับฝ้าเพดาน และในฝ้าเพดานในกรณีที่มีช่องว่างเพดานหลังคาจั่วก็จะต้องมีสปริงเกลอร์สองชั้นเช่นกัน คือที่ระดับฝ้าเพดาน และอีกชั้นเกาะไปตามความเอียงของหลังคาจั่ว

ในกรณีที่มีโถงโล่ง [Atrium] ก็จะต้องมีการติดตั้งสปริงเกลอร์ตามปกติ แต่สปริงเกลอร์นี้อาจจะไม่สามารถดับไฟที่เบื้องล่างได้ แต่จะช่วยลดความร้อนของโครงสร้างหลังคา Atrium นี้เพ่อยืดเวลาการถล่มของโครงสร้าง Atrium เนื่องจากความร้อน การดับเพลิงในบริเวณโถงโล่งจะต้องใช้สายส่งน้ำดับเพลิง หรือปืนฉีดน้ำ [Fire Monitor หรือ Fire Gun]

ในกรณีที่ Atrium มีช่องแสง [sky Light] ช่องแสงนี้จะต้องทำจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ ไม่ก่อให้เกอดลูกไฟ หยดไฟ และไม่เป็นอันตรายเมื่อเกิดกระจกแตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 การเลือกใช้วัสดุในการตกแต่งอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

การเลือกใช้วัสดุในการตกแต่งภายในอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งานในแต่ละส่วนได้แก่ ส่วนประชาสัมพันธ์ เป็นส่วนที่ต้องต้อนรับผู้เข้ามาใช้บริการเป็นส่วนที่มีผู้เข้ามาใช้มากที่สุดวัสดุในการตกแต่งส่วนนี้จึงต้องคงทนดูแลรักษาง่าย ส่วนประชุมสัมมนา วัสดุที่ใช้ต้องเป็นวัสดุที่สามารถเก็บเสียงได้ดีและต้องคงทนดูแลรักษาง่ายส่วนที่เหลือก้ได้มีการใช้วัสดุที่แตกต่างกันตามการใช้งาน ดูได้จากตารางต่อไปนี้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ แสดงคุณสมบัติวัตถุภายในโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ

วัสดุตกแต่ง	คุณสมบัติ							พื้นผิว			การใช้งาน		
	คงทน	ทนการขูดขีด	กันความชื้น	ทนความสารเคมี	เก็บเสียง	แตกเปราะ	ดูแลรักษาง่าย	มัน	ด้าน	ขรุขระ	พื้น	ผนัง	เพดาน
1.กระเบื้องดินเผา	*	*	*	*			*	*	*	*	*		
2. กระเบื้องเคลือบเซรามิค	*	*	*	*			*	*	*		*	*	
3.หินแกรนิต	*	*	*	*			*	*			*		
4. พรม		*			*		*			*	*		
5. ไม้เคลือบผิว	*		*				*	*	*		*	*	
6. ไม้อัด									*			*	
7. แผ่นยิปซั่มบอร์ด		*	*	*	*				*			*	*
8. ปูนซีเมนต์ขัดมัน	*	*	*	*				*					
9. ทรายล้าง	*	*	*	*			*						
10. กระจก			*			*		*					
12. แผ่นแอสเบส ตอเมนส์	*	*	*	*	*	*			*	*		*	*
13.เซลโลกรีด	*		*	*	*	*			*	*		*	*
14. เซฟวิ่งบอร์ด			*	*	*	*			*	*		*	*
15 ตะแกรงเหล็ก	*		*	*					*			*	*
16. อคูสติกบอร์ด					*					*		*	*
17. ลามิเนต			*					*	*				
18. แผ่นโลหะ	*	*	*	*				*	*			*	
19.แผ่นสแตนเลส	*	*	*	*				*	*			*	

ตารางที่ แสดงคุรสมบัติของวัสดุภายในหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ

วัสดุตกแต่ง	คุณสมบัติ							พื้นผิว			การใช้งาน		
	คงทน	ทนการขูดขีด	กันความชื้น	ทนความสารเคมี	เก็บเสียง	แตกเปราะ	ดูแลรักษาง่าย	มัน	ด้าน	ขรุขระ	พื้น	ผนัง	เพดาน
20. ม่าน					*		*	*	*			*	
21. มู่ลี่							*	*				*	
22. ผ้าบุผนัง				*	*		*					*	
23. ไม้	*	*	*	*	*		*					*	
24. แผ่นทองเหลือง	*	*	*	*			*	*	*			*	
25 .แผ่นทองแดง							*	*	*			*	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.12 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ

โครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ เป็นโครงการที่มุ่งประโยชน์ทางด้านการให้ความรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมในเขตภูมิภาคตะวันตก แก่ผู้ที่สนใจ อีกทั้งเป็นสถานที่จัดสัมมนาและจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม ดังนั้นกรณีศึกษาที่เลือก จึงมีลักษณะ การดำเนินงานที่ใกล้เคียงกับโครงการ เพื่อที่จะศึกษาองค์ประกอบภายใน , การออกแบบ , ลักษณะและเทคนิคจัดแสดง และงานระบบ เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่

2.11.1 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

ศึกษาเรื่องการจัด zoning ทางสัญจร ลักษณะโครงสร้างของอาคาร การเลือกใช้วัสดุตกแต่ง ระบบการจัดแสดง การจัดพื้นที่ทางสัญจรภายในส่วนพิพิธภัณฑ์

2.11.2 ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศึกษาเรื่อง การจัด zoning ทางสัญจร เนื้อหาการจัดแสดง และเทคนิค ในการนำเสนอเรื่องราวจัดแสดง การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง การจัดพื้นที่ทางสัญจร

2.11.3 อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ศึกษาเรื่องการจัด zoning ทางสัญจร การเลือกใช้วัสดุในการตกแต่งอาคาร อนุรักษ์ ผลกระทบจากการใช้แสงสว่างจากภายนอกอาคาร ข้อดี ข้อเสียของการัดแสดง

2.11.4 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ร้อยเอ็ด

ศึกษาเรื่องลักษณะโครงสร้างของตัวอาคาร การเลือกใช้วัสดุตกแต่ง การใช้เทคนิคในการจัดแสดงในหัวข้อต่างๆ รวมถึงการจัดแบ่งพื้นที่ส่วนจัดแสดงและส่วนอื่นๆ

2.11.5 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศึกษาเรื่องลักษณะและโครงสร้างของตัวอาคาร การจัด zoning ทางสัญจร การเลือกใช้วัสดุภายในหอประชุม งานระบบไฟฟ้า ,ระบบรักษาความปลอดภัย , ระบบแสง สี เสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.1 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ อยุธยา

สถานที่ตั้ง ถนนโรจนะ อ. เกาะเมือง จ. พระนครศรีอยุธยา

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารประยุกต์ สองชั้น ชั้นบนเป็นพื้นที่จัดนิทรรศการ ชั้นล่างแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนสำนักงาน และส่วนลานอเนกประสงค์

ภาพที่2.31 ตัวอาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

ขอบเขตของโครงการ

- นิทรรศการปรับอากาศ (พิพิธภัณฑ์)
- ศูนย์ข้อมูล และประวัติศาสตร์ของอยุธยา
- ส่วนขายของที่ระลึก

ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- ศึกษาในส่วนพิพิธภัณฑ์ เนื้อเรื่องจัดแสดง
- การใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม
- ในการจัดแสดง ระบบแสงสี เสียง
- ศึกษาถึงข้อดี และข้อเสียเพื่อนำมา
- ประยุกต์ใช้กับโครงการ

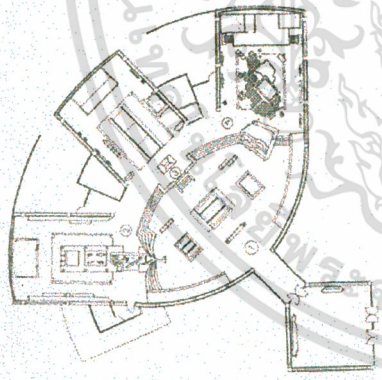

ภาพที่ 2.32 แบบแปลนส่วนจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา

ข้อดี

- การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงทำให้ไม่น่าเบื่อและให้ความเพลิดเพลินในการชม
- เลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับการ
- การจัดวางผังการจัดแสดง ที่เหมาะสม ทำให้ผู้เข้าชมไม่สับสนในการชม

ข้อเสีย

- ระบบเสียงในการจัดแสดงเกิดการรบกวนส่วนจัดแสดงข้างเคียง เนื่องจากไม่มีการกั้นสัดส่วนของการจัดแสดงที่แน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

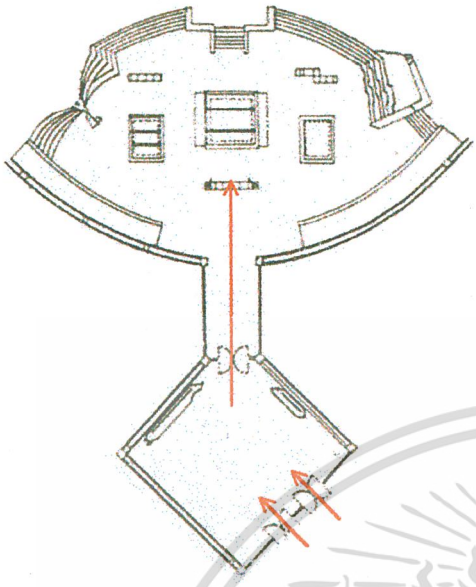

ภาพที่ 2.33 แปลนส่วนจัดแสดงที่ 1

<u>ส่วนที่ 1</u> ส่วนแนะนำอยุธยาในฐานะเป็นราชธานี
ประวัติแผนที่อยุธยา พระราชวังหลวงวัดใหญ่ชัยมงคล
วัดหน้าพระเมรุ เพนียดคล้องช้างวัดมหาธาตุ
วัดใหญ่ชัยวัฒนาราม

ภาพที่2.34 ส่วนในส่วนโถงทางเข้า ส่วนจัดแสดง

ภาพที่ 2.35 ส่วนแสดงหุ่นจำลองบ้านเมือง
ประกอบแผนที่ เมืองอยุธยา

ภาพที่ 2.36 แสดงหุ่นจำลองสภาพบ้านเมืองในสมัยอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

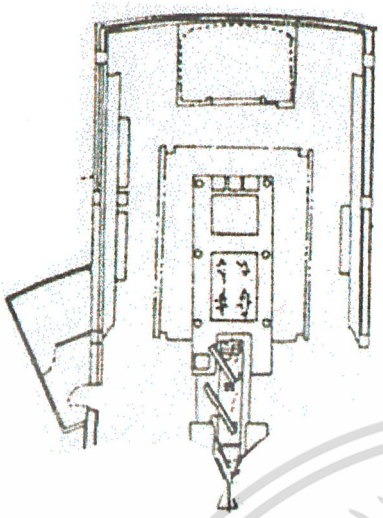

<u>ส่วนที่ 2</u> จัด แสดงเรื่องกรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองท่า การจัดแสดงในส่วนนี้เป็นการจำลองเส้นทาง เดินเรือของชาวต่างชาติ ที่เข้ามาติดต่อค้าขายในกรุงศรีอยุธยา การจำลองเรือสำเภาโบราณ เป็นจุดดึงดูดความสนใจ ทำให ผู้เข้าชมสามารถจิตนาการ ถึงสภาพความเป็นจริงในอดีตได้

ภาพที่ 2.37 ส่วนจัดแสดงเรื่องกรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองท่า

ภาพที่ 2.38 การจำลองเรือสำเภาโบราณที่ใช้ขนส่งสินค้า

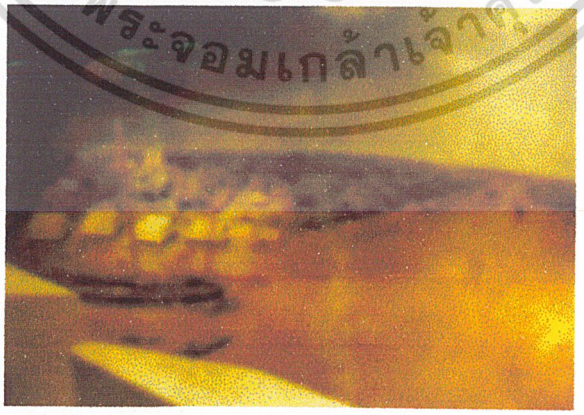

ภาพที่ 2.39 ส่วนจัดแสดงสามมิติแสดงสภาพค้านเรือนริมแม่น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

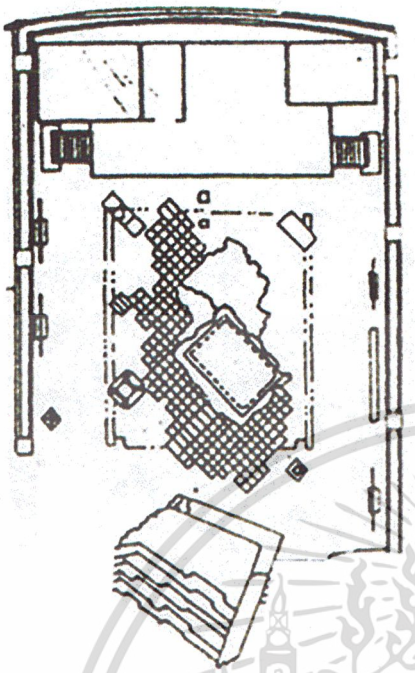

ภาพที่ 2.40 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตชาวบ้านไทยสมัยก่อน

<u>ส่วนจัดแสดงที่ 4</u> วิถีชีวิตชาวบ้านไทยสมัยก่อน การจัดแสดงได้จลองรูปแบบของบ้านไทย และการดำรงชีวิต ของชาวเมืออยุธยาในสมัยนั้น ในเรื่องความเชื่อ พิธีกรรม การรักษาโรค และยังรวมถึงการนับถือศาสนา

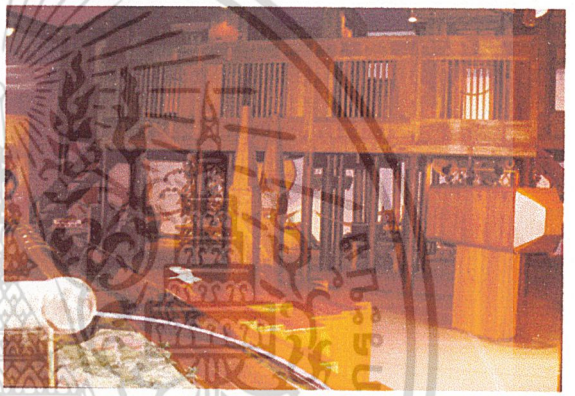

ภาพที่2.41 รูปแบบบ้านในสมัยอยุธยา

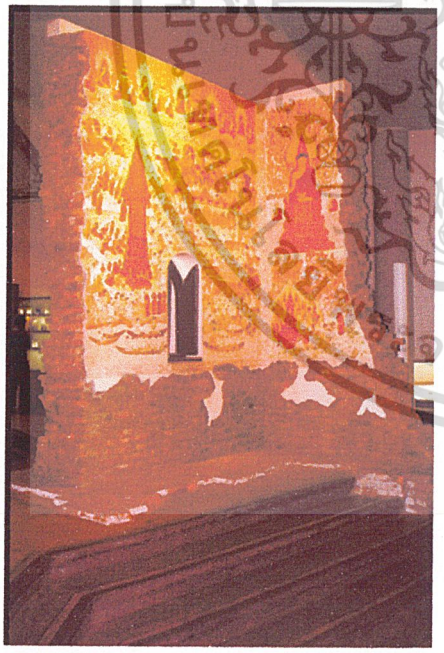

ภาพที่ 2.42 าพแสดงคติความเชื่อในการนับถือศาสนาของชาวอยุธยา

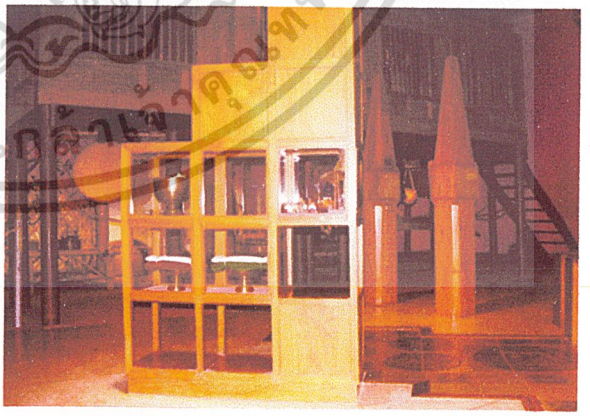

ภาพที่ 2.43 ตู้จัดแสดงข้าของเครื่องใช้ในพีธีบวชและหุ่นจำลองพิธีกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.8 แสดงการศึกษาโครงการเปรียบเทียบส่วนจัดแสดงศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติ อยุธยา

ส่วนศึกษา	การจัดแสดง
1. ลักษณะอาคาร	1. เป็นอาคารไทยประยุกต์ 2 ชั้น ชั้นบนเป็นพื้นที่จัดแสดง ประวัติศาสตร์ อยุธยา ชั้นล่างเป็นใต้ถุนสูง สามารถจัดนิทรรศการชั่วคราวได้
2. ลักษณะการจัดแสดง	การจัดแสดงเป็นการจัดแสดงแบบ ต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการแนะนำให้ผู้เข้าชมได้รู้จักเมืองอยุธยาก่อนจากนั้นจึงอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ
3. หัวข้อจัดแสดง	ในการจัดแสดงแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง 1. ส่วนแนะนำอยุธยา ในฐานะเป็นราชธานี 2. อยุธยาในฐานะเมืองท่า 3. อยุธยาในฐานะศูนย์กลางการปกครอง 4. ชีวิตชาวเมืองอยุธยา
4. การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง	4. ภายในศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา เทคโนโลยีมีบทบาทในการจัดแสดงมากได้แก่ - ใช้หุ่นจำลองสภาพเมืองอยุธยา - คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส - นิทรรศการประกอบภาพวีดิทัศน์
5. การจัดวางผัง	เนื่องจากส่วนจัดแสดงเป็นรูปพัดคลี่ออก และการจัดวางผังในส่วนจัดแสดงแบ่งเป็น 4 หัวข้อ การจัดจึงเริ่มตั้งแต่ โถงด้านหน้า เป็นส่วนแนะนำเมืองอยุธยาจากนั้นจึงเป็นการแสดงเรื่องราวของเมืองอยุธยา โดยเริ่มจากซ้ายวนไปทางขวาเพื่อให้ผู้เข้าชมเริ่มชมจากส่วนที่ 1 เรื่อยไปจนถึงส่วนที่4 ตามลำดับ
6. การศึกษาลักษณะการตกแต่งภายใน 6.1การใช้สี	6. การตกแต่งภายในเป็นบรรยากาศไทยประยุกต์ที่สามารถแสดงเรื่องราวได้ชัดเจน การใช้สี ส่วนใหญ่เป็นสีขาวครีมและช่วยเสริมให้ส่วนจัดแสดงมีความโดดเด่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนศึกษา	การจัดแสดง
6.2 แสงสว่าง	แสงจากธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์จากไฟ DOWN LIGHTและ SPORT LIGHT เพื่อเน้นจุดสนใจของส่วนจัดแสดง
6.3 วัสดุ	วัสดุที่ใช้ภายในศูนย์ ฯ เป็นวัสดุจำพวก กระเบื้อง กระจก หินอ่อน และวัสดุมันวาว ที่ง่ายต่อการดูแลรักษา - พื้น หินอ่อน - ผนัง ฉาบปูนทาสีขาว -เพดาน ฉาบเรียบทาสีขาว

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงการศึกษาโครงการเปรียบเทียบศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์แห่งชาติอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.2 หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สถานที่ตั้ง บริเวณบึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จ. ขอนแก่น

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารไทยประ ยุกต์ 3 ชั้น ชั้นที่ 1 และ 3 ใช้เป็นที่จัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว ส่วนชั้นที่ 2 ใช้จัดเป็นนิทรรศการถาวร และส่วนชั้นที่ 1 ใช้เป็นส่วนของ สำนักงานและ ขายของที่ระลึก

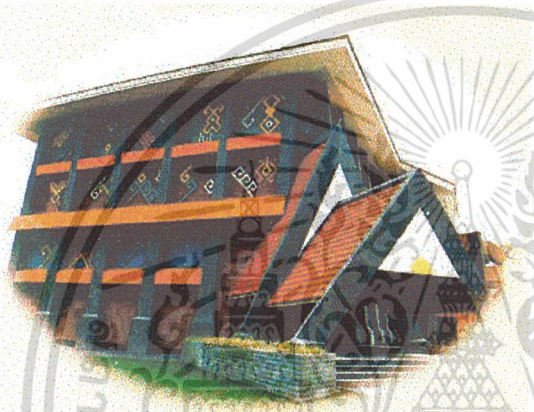

ภาพที่ 2.47 โครงการหอศิลปวัฒนธรรม

ขอบเขตของโครงการ

- นิทรรศการถาวร
- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว
- ส่วนขายของที่ระลึก

ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- ศึกษาในส่วนพิพิธภัณฑ์ และเนื้อเรื่องจัดแสดง
- การใช้เทคนิคในการนำเสนอข้อมูล
- ศึกษาถึงข้อดีข้อเสียเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการ
- การจัดพื้นที่ทางสัญจร

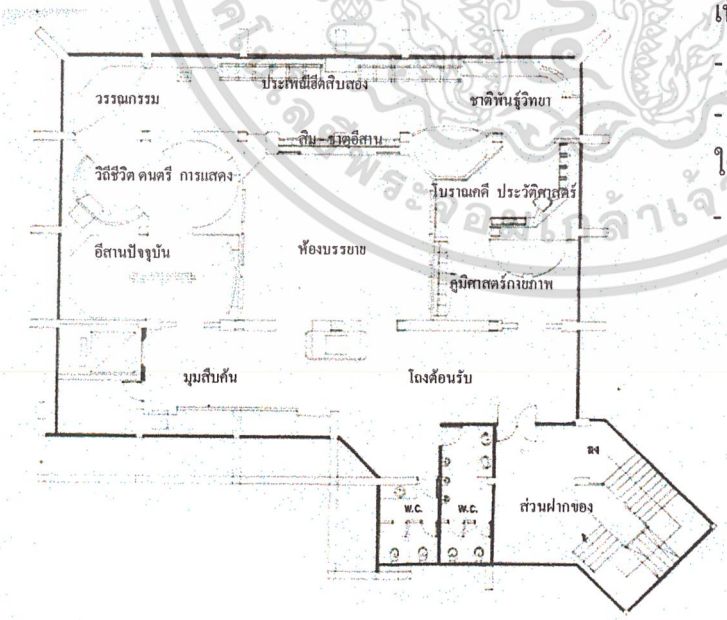

ภาพที่2.48 แปลนส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

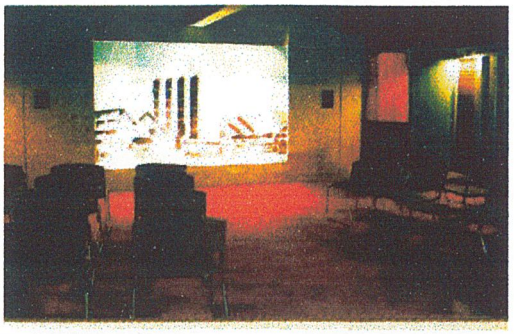

ส่วนที่ 1 โถงต้อนรับและห้องบรรยาย
ห้องบรรยายทันสมัยประดับตกแต่งด้วย
ลวดลายศิลป ที่มีเอกลักษณ์เป็นท้องถิ่น
ภูมิภาคอีสาน

ภาพที่ 2.49 ส่วน โถงต้อนรับและห้องบรรยาย

ส่วนที่ 2 ภูมิศาสตร์กายภาพ
นิทรรศการประกอบแสง สี เสียงประกอบ
ไปด้วยเนื้อหา ภูมิศาตร์อีสาน โครงสร้างทาง
ธรณีวิทยา

ภาพที่ 2.50 ภาพส่วนที่ 2 ภูมิศาสตร์กายภาพ

ส่วนที่ 3 ประวัติศาสตร์และ โบราณคดี
นิทรรศการอีส่านยุคโบราณ วัฒนธรรมยุคโบราณ
ในแต่ละยุคแต่ละสมัย คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส
สำหรับสืบค้นข้อมูล

ภาพที่ 2.51 ประวัติศาสตร์และ โบราณคดี

ส่วนที่4 ชาติพันธุ์ วิทยา
แผนที่แสดงที่ตั้งของกลุ่มชนต่าง ๆ
ในอีสานภาพลายเส้นจำลองการแต่งกาย

ภาพที่2.52 ภาพแสดงการแต่งกายของชนเผ่าต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

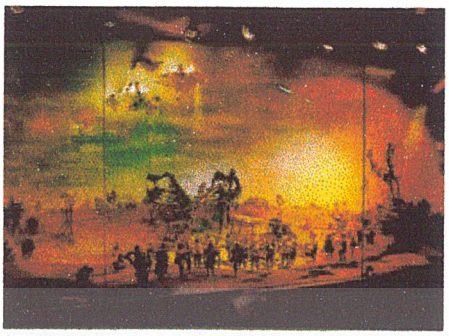

ส่วนที่ 5 ประเพณีวัฒนธรรม และ
สถาปัตยกรรมอีสานเนื้อหาสถาปัตยกรรม
อีสาน วรรณกรรมอีสาน หุ่นจำลอง
พร้อมคำบรรยาย คอมพิวเตอร์
ระบบสัมผัสข้อมูล

ภาพที่ 2.53 ประเพณีวัฒนะรรม และสถาปัตยกรรมอีสาน

ส่วนที่ 6 ดนตรีและการแสดง
นิทรรศการประกอบวีดีทัศน์ ดนตรีศิลปะ
การแสดงพื้นบ้านอีสาน

ภาพที่ 2.54 ส่วนที่ 6 ดนตรีและการแสดง

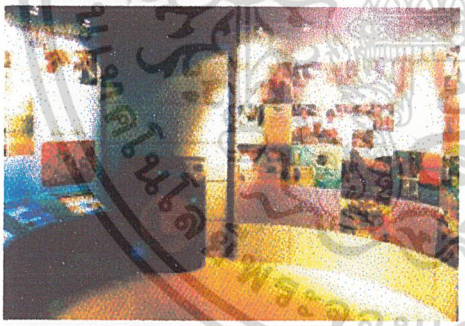

ส่วนที่ 7 ภูมิปัญญาชาวบ้าน
นิทรรศการผ้าอีสาน ศิลปหัตถกรรม
ภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งคอมพิวเตอร์
ระบบสัมผัส ที่รวบรวมข้อมูลศิลปหัตถกรรม
และภูมิปัญญาของชาวอีสาน

ภาพที่2.55 ภูมิปัญญาชาวบ้านส่วน

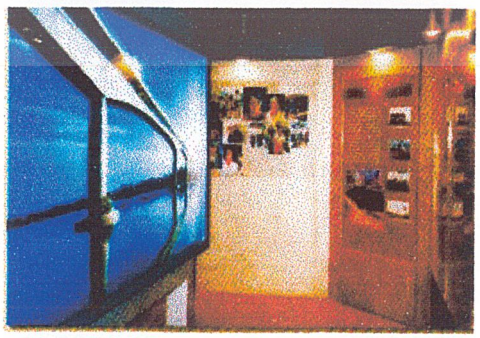

ส่วนที่ 8 อีสานยุคปัจจุบัน
แสดงภาพการพัฒนาการทางเศรษฐกิจสังคม
และการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.56 ส่วนที่ 8 อีสานยุคปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

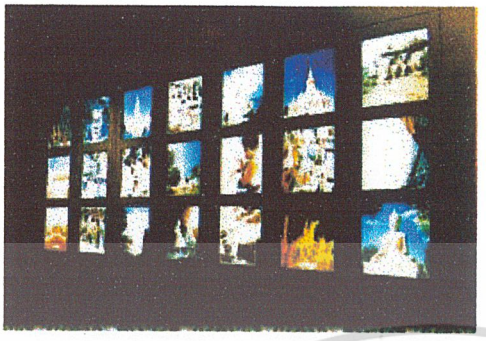

ส่วนที่ 9 มุม สืบค้น
นิทรรศการภาพรวมอีสานทั้ง 19 จังหวัด รวมทั้งคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม

ภาพที่ 2.57 ส่วนที่ 9 มุม สืบค้น

การวิเคราะห์ ข้อดี ข้อเสียของหอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<u>ข้อดี</u>

- การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง ทำให้ผู้เข้าชมรู้สึกเพลิดเพลินไม่น่าเบื่อหน่าย
- การจัดทางเข้าออกที่แน่นอนทำให้ผู้เข้าชมสามารถชมได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
- การเรียงลำดับเรื่องราวการจัดแสดงทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย

<u>ข้อเสีย</u>

- บรรยากาศที่มืดครึ้มทำให้ผู้เข้าชมรู้สึกอึดอัด
- เสียงประกอบการแสดงที่รบกวนระหว่างการชมนิทรรศการทำให้เกิดความรำคาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบส่วนจัดแสดงหอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ส่วนศึกษา	การจัดแสดง
1. ลักษณะอาคาร	1. เป็นอาคารไทยประยุกต์ 3 ชั้น ชั้นที่1และ3 เป็นพื้นที่จัดแสดง นิทรรศการชั่วคราวและส่วนสำนักงาน ชั้นที่2 เป็นส่วนจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมอีสาน
2. ลักษณะการจัดแสดง	การจัดแสดงเป็นการจัดแสดงแบบ ต่อเนื่อง จากเรื่องแรกให้ผู้ชมชมต่อเนื่องจนถึงเรื่องสุดท้าย โดยจัดเป็นนิทรรศการประกอบแสง สี เสียง แสดงเนื้อหาศิลปวัฒนธรรมอีสาน
3. หัวข้อจัดแสดง	ในการจัดแสดงแบ่งออกเป็น 8 เรื่อง 1.ภูมิศาสตร์กายภาพ 2. ประวัติศาสตร์และโบราณคดี 3.ชาติพันธุ์วิทยา 4. ประเพณีวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมอีสาน 5. ดนตรีและการแสดง 6. ภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน 7. ภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน 8 . อีสานยุคปัจจุบัน
4. การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง	ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มีการใช้เทคโนโลยีจัดแสดงได้แก่ - ตูนิทรรสการหุ่นจำลองประกอบแสง เสียง - คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสสำหรับสืบค้นข้อมูล - นิทรรศการประกอบภาพวีดิทัศน์
5. การจัดวางผัง	พื้นที่ค่อนข้างจำกัด การจัดวางผังจึงจัดให้บังคับการชมของผู้เข้าชมโดยให้มีทางเข้าออกเพียงทางเดียว
6. การศึกษาลักษณะการตกแต่งภายใน 6.1การใช้สี	การตกแต่งภายในส่วนจัดแสดงบรรยากาศค่อนข้างมืดจะเน้นแสงไฟในส่วนจัดแสดงทำให้ส่วนจัดแสดงมีความเด่นมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนศึกษา	ส่วนจัดแสดง
6.2 การเลือกใช้วัสดุ	วัสดุที่เลือกใช้จะเลือกวัสดุที่คงทนถาวร และดูแลรักษาง่าย วัสดุที่ใช้ได้แก่ ไม้ กระจก หินขัด หินแกรนิต
6.3 การให้แสงสว่าง	แสงสว่างที่ใช้ในส่วนจัดแสดงจะใช้แสงประดิษฐ์เป็นส่วนมากเพราะง่ายแก่การควบคุม ได้แก่ แสงสว่างส่วนรวมจาก DOWN LIGHT SPORT LIGHT

<u>ข้อดี</u>

- การจัดวางผัง และเนื้อเรื่องการแสดงที่ต่อเนื่องทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่จัดแสดงได้ดี
- การจัดส่วนจัดแสดง อย่างเป็นสัดเป็นส่วน ทำให้ไม่เกิดปัญหาเสียงรบกวนจากส่วนจัดแสดงใกล้เคียง
- การใช้แสงไฟประดิษฐ์ ทำให้ง่ายแก่การควบคุม ระดับความสว่างของแสงไฟ
- การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงเป็นตัวดึงดูดความสนใจจากผู้เข้าชม

<u>ข้อเสีย</u>

- เรื่องราวที่มากทำให้ผู้ชมอ่อนล้าในการชม
- การใช้แสงประดิษฐ์ทำให้สิ้นเปลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.3 อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สถานที่ตั้ง ชุมชนหลังวัดอนงคาราม เขตคลองสาน กรุงเทพ ฯ

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารประยุกต์ชั้นเดียวมีส่วนจัดแสดงทั้งหมด 3 หลัง และอาคารวิชาการ 1 หลัง รวมถึงสำนักงานอีก 1 หลัง ตัวอาคารอยู่ในส่วนสาธารณะ ผนังของโครงการจึงเป็นกระจกใสในบางส่วนทำให้รู้สึกต่อเนื่องระหว่างภายในและภายนอกอาคาร

ภาพที่ 2.58 ประตูทางเข้าอุทยานฯ

ขอบเขตของโครงการ

- ประกอบด้วยอาคารนิทรรศการ 2 หลัง จัดแสดงพระราชประวัติ และพระราชจริยวัตร
- อาคารจำลองบ้าน
- ส่วนสำนักงาน
- อาคารวิชาการ

ภาพที่2.59 เรือนจำลองบ้านเดิมของสมเด็จย่าครั้งเคยประทับที่ชุมชนแห่งนี้

ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- ส่วนนิทรรศการพระราชประวัติ
- การจัดแสงไฟควบคู่กับการใช้แสงสว่างของธรรมชาติ
- การจัดรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ในอาคารอนุรักษ์

เนื้อหาจัดแสดงหลังที่ 1

- จัดแสดงเรื่องพระราชประวัติ พระราชพิธีศพ สถานที่ประทับ ณ ที่ต่าง ๆ ประวัติความเป็นมาของชุมชนการสร้างอุทยาน

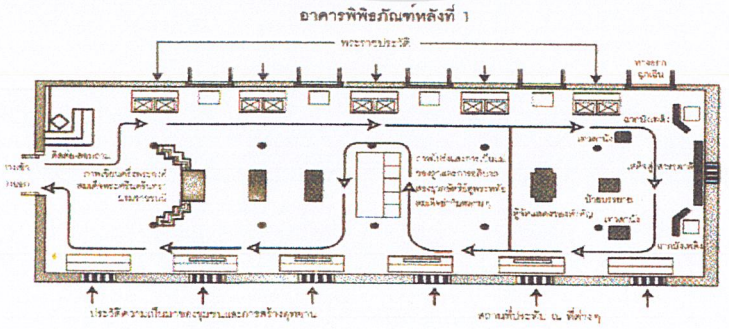

ภาพที่ 2.60 แบบแปลนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 1</u> จัดแสดงเรื่องพระราชประวัติ พระราชพิธีศพ สถานที่ประทับ ณ ที่ต่าง ๆ ภาพโปร่งแสงแสดงการอภิบาล สองยุวกษัตริย์ และเรื่องประวัติความเป็นมาของชุมชน การสร้างอุทยาน โดยจัดแสดงเป็นภาพประกอบคำบรรยาย

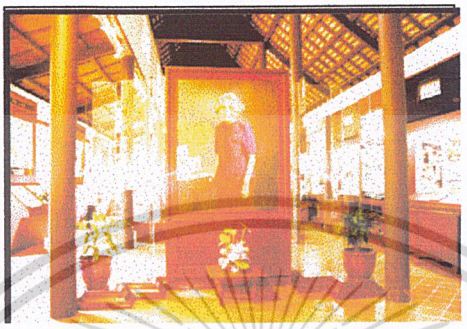

ภาพที่ 2.61 รูปพระบรมฉายาลักษณ์ ด้านหน้าทางเข้า

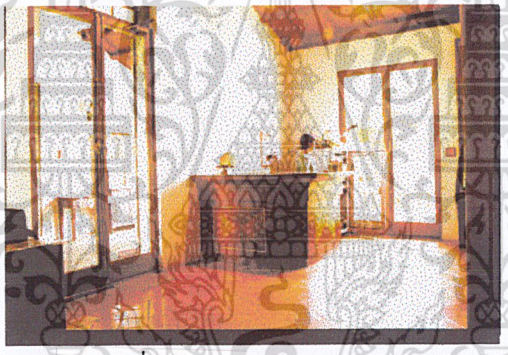

ภาพที่2.62 ส่วนบริการข้อมูล

ภาพที่ 2.63 รูปแสดงพระราชพิธีศพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงอาคารหลังที่ 2 จัดแสดงเรื่องพระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตร และงานฝีพระหัตถ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

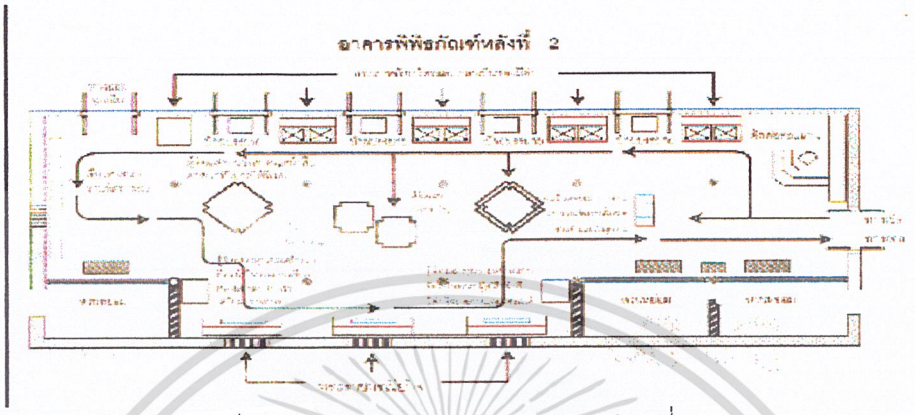

ภาพที่ 2.65 แบบแปลนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังที่ 2

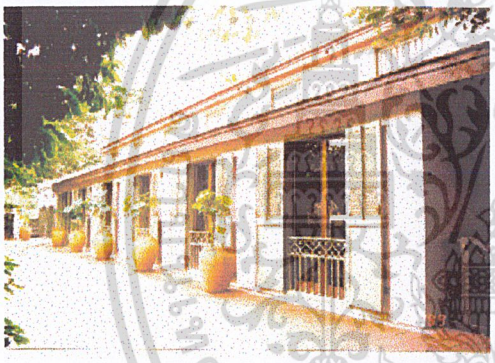

ภาพที่2.66 ด้านนอกอาคารจัดแสดง

ภาพที่ 2.67 ผนังกระจกใสรับแสงจากภายนอก

ภาพที่ 2.68 -2.69 ตู้แสดงของใช้ส่วนพระองค์ และภาพเขียนเรื่องศาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.10 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบส่วนจัดแสดง อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระครีนครินทราบรมราชชนนี

ส่วนศึกษา	การจัดแสดง
1. ลักษณะอาคาร	1. เป็นอาคารประยุกต์ชั้นเดียวผนังทั้งสองด้านเจาะเป็นช่องประตู และช่องแสงขนาดใหญ่เพื่อเชื่อมต่อระหว่างบรรยากาศภายในและภายนอก
2. ลักษณะการจัดแสดง	การจัดแสดงเป็นการจัดแสดงแบบ ต่อเนื่องในเรื่องราวพระราชประวัติ พระราชกิจวัตรโดยมีทางดินที่บังคับแน่นอน
3. หัวข้อจัดแสดง	หัวข้อในการจัดแสดงได้แก่ 1. พระราชประวัติ 2. สถานที่ประทับ ณ ที่ต่าง ๆ 3. ประวัติความเป็นมาของชุมชน และการสร้างอุทยาน 4. พระราชจริยวัตรเวลาเป็นของมีค่า 5. พระราชกรณียกิจ
4. การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง	4. เทคโนโลยีมีในการจัดแสดงมากได้แก่ - ภาพ DIORAMA ประกอบคำบรรยาย - V D O เพื่อศึกษาข้อมูล
5. การจัดวางผัง	ผังการจัดแสดงจัดให้เนื้อเรื่องเรียงลำดับจากด้านขวาวนมาด้านซ้าย เพื่อความสะดวกในการชม
6. การศึกษาลักษณะการตกแต่งภายใน 6.1การใช้สี 6.2 วัสดุ 6.3 แสงสว่าง	6. การตกแต่งภายในเป็นบรรยากาศไทยประยุกต์ที่สามารถแสดงเรื่องราวได้ชัดเจน การใช้สี ของตัวอาคารคือสีครีม ใช้วัสดุ ที่คงทนง่ายต่อการดูแลรักษาคือ กระเบื้องดินเผา ไม้ กระจก ใช้แสงธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ และใช้ไฟ SPORT LIGHT ในการให้แสงสว่างวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดี

- การใช้แสงธรรมชาติช่วยให้ประหยัดพลังงาน
- ความกลมกลืนในการเลือกใช้วัสดุตกแต่งทำให้ส่วนจัดแสดงมีความเด่นชัด
- การสร้างบรรยากาศระหว่างภายในกับภายนอกให้เชื่อมต่อกันทำให้รู้สึกผ่อนคลายเมื่อเข้าชม

ข้อเสีย

- การแบ่งเป็น 2 อาคารจัดแสดงทำให้ผู้เข้าชมสับสนในการเลือกชม
- การจัดแสดงประกอบคำบรรยายไม่ใช้เทคโนโลยีทำให้ผู้ชมขาดความสนใจในการชมเท่าที่ควร
- การใช้แสงธรรมชาติ ทำให้ได้แสงที่ไม่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

สถานที่ตั้ง ถนนเพลินจิต ต.ในเมือง อ. เมือง จ. ร้อยเอ็ด

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารสูงสามชั้น อาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 3 ชั้น รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าภายในจัดเป็นส่วนพิพิธภัณฑ์ ห้องศึกษาค้นคว้า ส่วนห้องประชาสัมพันธ์ ส่วนสำนักงาน

ภาพที่ 2.70 ส่วนห้องศึกษาค้นคว้า

ภาพที่ 2.71 ส่วนจัดแสดงชั้นที่ 1

ขอบเขตของโครงการ

- ส่วนพิพิธภัณฑ์
- ส่วนห้องศึกษาค้นคว้า
- ส่วนประชาสัมพันธ์
- ส่วนสำนักงาน

ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- ศึกษาส่วนจัดแสดง
- การนำเทคโนโลยีในการจัดแสดง
- การเลือกใช้วัสดุในการจัดแสดง
- ศึกษาถึงข้อดี - ข้อเสีย ของการจัดแสดงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ

ชั้นที่ 1 จัดแสดงเรื่องภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา แนะนำจังหวัดร้อยเอ็ด และประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัด และศิลปินแห่งชาติ

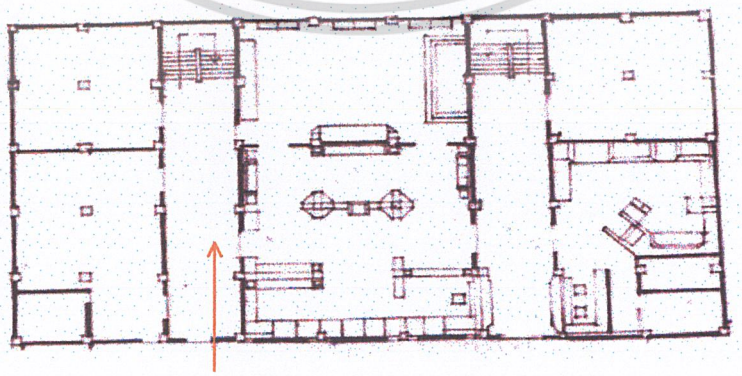

ภาพที่ 2.72 แบบแปลนส่วนพิพิธภัณฑ์ชั้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>อาคารชั้นที่2</u> จัดแสดงเรื่องโบราณคดีและประวัติศาสตร์นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ถึงสมัยรัตนโกสิทร์ และศิลปะพื้นบ้าน

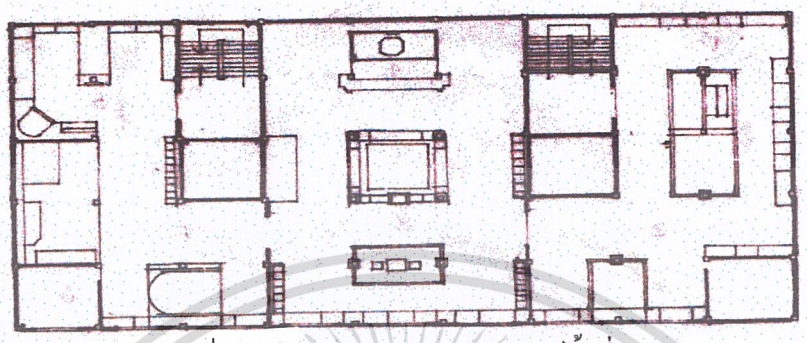

ภาพที่2.73 แบบแปลนส่วนพิพิธภัณฑ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 2.74 ตู้จัดแสดงชิ้นโบราณวัตถุ

ภาพที่ 2.75 ส่วนจัดแสดงสภาพบ้านเมือง

ภาพที่2.76 ส่วนจัดแสดงศิลปะพื้นบ้าน

ภาพที่ 2.77 ตู้จัดแสดงวัตถุโบราณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>อาคารหลังที่ 3</u> จัดแสดงเรื่องวิถีชีวิต ประเพณีและงานศิลปหัตถรรมผ้าไหมซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด

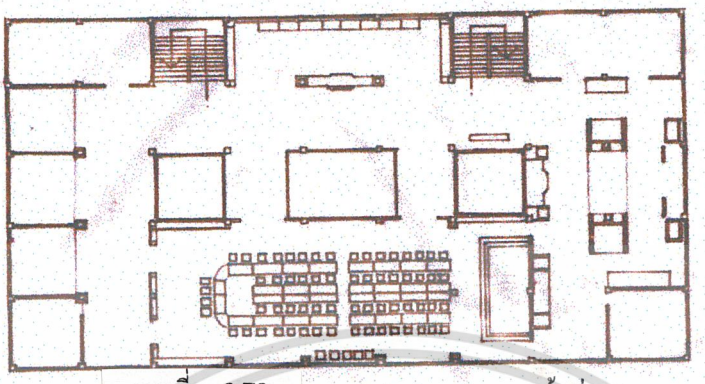

ภาพที่ 2.78 แบบแปลนส่วนจัดแสดงชั้นที่ 3

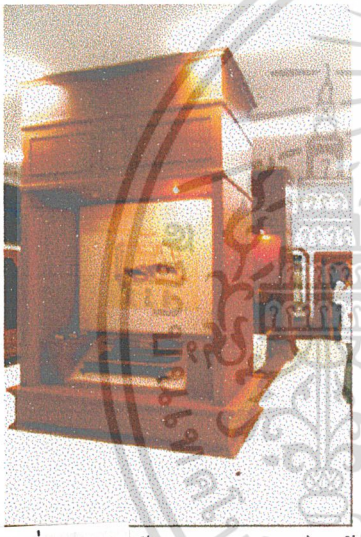

ภาพที่ 2.79 ตู้จัดแสดงอุปกรณ์ทอผ้า

ภาพที่2.80 ส่วนจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

ภาพที่ 2.81 ตู้โชว์ผ้า ผู้ชมสามารถดึงออกมาดูได้

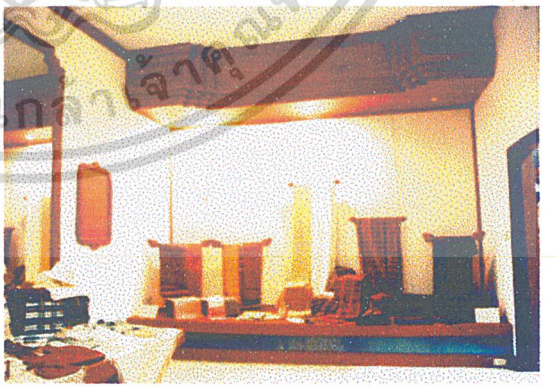

ภาพที่ 2.82 ตู้โชว์ผ้าไหมแบบขึงโชว์ทั้งผืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบส่วนจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด

ส่วนศึกษา	การจัดแสดง
1. ลักษณะอาคาร	1. เป็นอาคารคอนกรีต 3 ชั้น โดยใช้พื้นที่ทั้ง 3 ชั้นเป็นส่วนพื้นที่จัดแสดง
2. ลักษณะการจัดแสดง	การจัดแสดงเป็นการจัดแสดงแบบ ต่อเนื่อง จากเรื่องแรกให้ผู้ชมชมต่อเนื่องจนถึงเรื่องสุดท้าย โดยจัดเป็นนิทรรศการประกอบแสง สี เสียง แสดงเรื่องราวน่ารู้ ของจังหวัดร้อยเอ็ด
3. หัวข้อจัดแสดง	3. การจัดแสดงแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อดังนี้ อาคารชั้นที่1 จัดแสดงเรื่องภูมิศาสตร์และธรณีวิทยา แนะนำจังหวัดร้อยเอ็ด ประวัติบุคคลสำคัญของจังหวัด และศิลปินแห่งชาติ อาคารชั้นที่ 2 จัดแสดงเรื่องโบราณคดีและประวัติศาสตร์ นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ถึงรัตนโกสินทร์ อาคารชั้นที่ 3 จัดแสดงเรื่องวิถีชีวิต ประเพณีและงานศิลปหัตถกรรม
4. การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง	ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มีการใช้เทคโนโลยีจัดแสดงได้แก่ - ตู้นิทรรศการหุ่นจำลองประกอบแสง เสียง - คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสสำหรับสืบค้นข้อมูล - สไลด์สำหรับแสดงข้อมูล
5. การจัดวางผัง	การจัดวางผังการจัดแสดงจะแบ่งเป็นห้อง ๆ ซึ่งแต่ละห้องจะจัดแสดงเรื่องราวต่าง ๆ กัน
6. การศึกษาลักษณะการตกแต่งภายใน 6.1การใช้สี	การตกแต่งภายในจะตกแต่งให้บรรยากาศโดยรวมเป็นกลางเพื่อเน้นส่วนจัดแสดงให้มีความดึงดูดผู้ชม การใช้สีจะใช้สีที่เป็นกลางคือสีครีม สีน้ำตาลของไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนศึกษา	ส่วนจัดแสดง
6.2 การเลือกใช้วัสดุ	วัสดุที่เลือกใช้จะเลือกวัสดุที่คงทนถาวร และดูแลรักษาง่าย วัสดุที่ใช้ได้แก่ ไม้ กระจก หินขัด หินแกรนิต
6.3 การให้แสงสว่าง	แสงสว่างที่ใช้ในส่วนจัดแสดงจะใช้แสงประดิษฐ์เป็นส่วนมากเพราะง่ายแก่การควบคุม ได้แก่ แสงสว่างส่วนรวมจาก DOWN LIGHT SPORT LIGHT

<u>ข้อดี</u>

- การจัดวางผัง และเนื้อเรื่องการแสดงที่ต่อเนื่องทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่จัดแสดงได้ดี
- การจัดส่วนจัดแสดง อย่างเป็นสัดเป็นส่วน ทำให้ไม่เกิดปัญหาเสียงรบกวนจากส่วนจัดแสดงใกล้เคียง
- การใช้แสงไฟประดิษฐ์ ทำให้ง่ายแก่การควบคุม ระดับความสว่างของแสงไฟ
- การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงเป็นตัวดึงดูดความสนใจจากผู้เข้าชม

<u>ข้อเสีย</u>

- เรื่องราวที่มากทำให้ผู้ชมอ่อนล้าในการชม
- การใช้แสงประดิษฐ์ทำให้สิ้นเปลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.5 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก

สถานที่ตั้ง บริเวณบึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ. ขอนแก่น

ลักษณะอาคาร อาคารศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษกเป็นอาคารที่มีรูปทรงศิลปอีสานเป็นหลักคือ รูปทรงหลังคาเป็นทรงกูปเกวียนอีสานมีลักษณะโค้งเว้า ทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ของอีสานที่นำมาใช้งานได้อย่างโดดเด่น

ภาพที่2.83 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก

องค์ประกอบอาคาร

- โถงนิทรรศการ
- บริเวณนิทรรศการนอกอาคาร500 ตรม
- บริเวณจัดประชุม 3,500- 3,800 ที่นั่ง
- ห้องประชุม 100ที่นั่ง 2 ห้อง
- ห้องทรงพระสำราญ
- บริเวณรับประทานอาหาร
- ที่จอดรถ

ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- ศึกษาในส่วนของการเลือกใช้วัสดุ
- ศึกษาการเลือกใช้งานระบบภายในอาคาร
- ข้อดีข้อเสียเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ

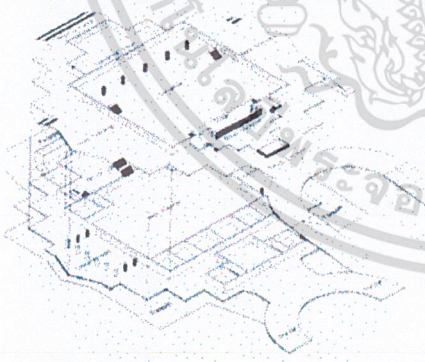

ภาพที่ 2.84 แบบแปลนอาคาร ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก

ข้อดี การเลือกใช้งานระบบที่เหมาะสมกับตัวอาคารทำให้ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

ข้อเสีย การเลือกใช้วัสดุไม้เหมาะสมในส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์ทำให้เกิดเสียงก้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

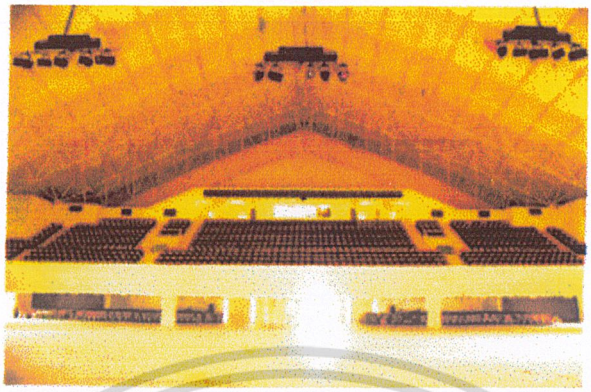

ภาพที่ 2.85 ห้องประชุมอเนกประสงค์

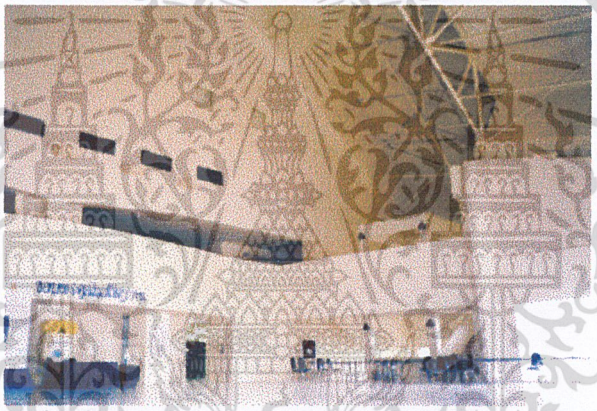

ภาพที่ 2.86 โถงทางเข้าด้านหน้าโครงการ

ภาพที่2.87 ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรณีศึกษา	การศึกษาโครงการ
1. ลักษณะอาคาร	สถาปัตยกรรมทรงกูปเกวียนอีสาน ประยุกต์จากเอกลักษณ์ของรูปทรงดั้งเดิม
2. ลักษณะโครงสร้าง	- เป็นอาคาร2 ชั้น และมีชั้นลอยเป็นอัฒจันทร์ โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ระบบคานและพื้น 2 ทาง อัฒจรรย์ชั้นลอยเป็นที่นั่งแถวชั้นลอย (Covering)จากเสาเป็นระยะ 5 เมตร - โครงสร้างหลังคาเป็นระบบโครงเหล็ก (Steel Roof Truss) ลักษณะของหลังคาเป็นรูปหลังเต่าโครงหลังคาประกอบด้วยโครงเหล็กระบบถัก
3. ส่วนประกอบของอาคาร	1.โถงนิทรรศการ 2. บริเวณนิทรรศการนอกอาคาร 3. บริเวณจัดประชุมขนาด 3,500 – 3,800 ที่นั่ง 4. ห้องประชุม 100 ที่นั่ง 2 ห้อง 5. ห้องประชุมสัมมนา 50 ที่นั่ง 10 ห้อง 6. ห้องทรงพระสำราญ 7. บริเวณรับประทานอาหาร 8. ห้องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ 9. ที่จอดรถ 1,000 คัน 10. ที่จอดรถโดยสาร 20 - 50 คัน
4. งานระบบปรับอากาศ	- ใช้แอร์ทินเลอร์ 600 ตันระบบระบายความร้อนด้วยน้ำ มีตัวเครื่องควบคุมอยู่ด้านนอกอาคารตัวเครื่องนี้เป็นตัวทำความเย็นและส่งเข้าตัวอาคารโดยใช้ไอน้ำพ่นและน้ำจะดูดซับความร้อนออกมา เป็นระบบหมุนเวียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรณีศึกษา	ส่วนศึกษาภายในโครงการ
5. ระบบรักษาความปลอดภัย	- ในHall ชั้น 2 กับชั้นลอยใช้ระบบเสียงและจัดให้มียามรักษาการณ์ยืนเฝ้าประตูโดยจัดระบบ Under Look เพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย และติดไฟที่ทางออกฉุกเฉินตลอดเวลา
6.ระบบแสง เสียง	- ระบบแสงและเสียงจะควบคุมจากห้องควบคุมทางด้านตรงข้ามกับเวที
7.ระบบไฟฟ้า	- ใช้ไฟ Sport light สาดแสงจากผนังขึ้นไปบนเพดานทำให้บรรยากาศของห้องดูนุ่มนวลขึ้น - ส่วนเวที ใช้ไฟชุดสำหรับจัดแสดง ในรูปแบบต่าง ๆ กันโดยจะควบคุมจากห้องควบคุม
8. วัสดุในการตกแต่ง	- พื้นหินขัด - ผนังกรุวัสดุดูดซับเสียงบุทับด้วยผ้า - เพดานติดวัสดุดูดซับเสียง
9.การเลือกใช้สี	- สีภายในอาคารจะเป็นสีขาวครีม ส่วนของห้องประชุมใช้เป็นสีแสดงซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นเอกลักษณ์ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.13 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ที่ตั้ง	กรณีศึกษา	ระบบทางสัญจร	องค์ประกอบ
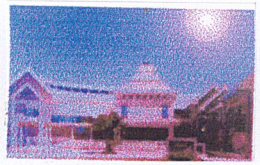 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา	ถนนโรจนะ อ. เกาะเมือง จ. อยุธยา	- องค์ประกอบของอาคาร - รูปแบบการจัดแสดง - การเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง - การจัดแบ่งพื้นที่ในการจัดแสดงและทางสัญจร		- ส่วนนิทรรศการปรับอากาศ (ส่วนพิพิธภัณฑ์) - ศูนย์ข้อมูล และประวัติศาสตร์ของอยุธยา - ส่วนบริการ - ส่วนห้องเครื่อง
 หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น	บริเวณบึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ. ขอนแก่น	- องค์ประกอบของโครงการ - เทคนิคและระบบการจัดแสดง - การจัดzoning และทางสัญจร - รูปแบบการจัดแสดง	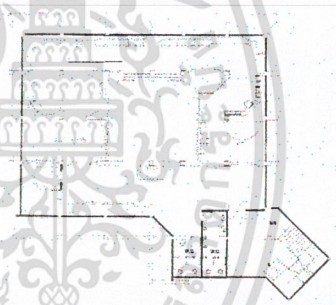	- ส่วนนิทรรศการถาวร - ส่วนนิทรรศการชั่วคราว - ส่วนสำนักงาน - ส่วนขานสินค้า
 อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	ชุมชนหลังวัดอนงคาราม เขต คลองสาน กรุงเทพฯ	- องค์ประกอบของอาคาร - การสร้างความต่อเนื่องระหว่างบรรยากาศภายในและภายนอก - รูปแบบการจัดแสดง	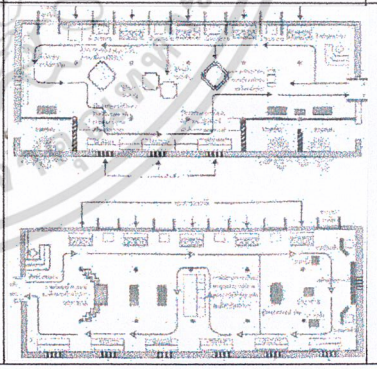	- ส่วนนิทรรศการ - บ้านจำลอง - ส่วนสำนักงาน - อาคารวิชาการ

โครงการ	ที่ตั้ง	กรณีศึกษา	ระบบทางสัญจร	องค์ประกอบ
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด	ถ.เพลินจิตร อ. เมือง จ. ร้อยเอ็ด	- ส่วนจัดนิทรรศการ - เทคนิคและระบบการจัดแสดง - การจัดzoning และทางสัญจร		- ส่วนบริการ - ส่วนนิทรรศการ - ส่วนห้องประชุม - ส่วนห้องสมุด - ส่วนโถงอเนกประสงค์
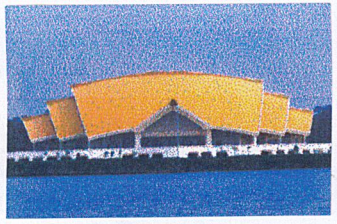 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์ กาญจนาภิเษก	บริเวณบึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ. ขอนแก่น	- องค์ประกอบของอาคาร - การเลือกใช้ระบบปรับอากาศ - ระบบรักษาความปลอดภัย - การใช้วัสดุในการตกแต่ง - การจัด zoning และทางสัญจร		- ส่วนห้องประชุมใหญ่ - ส่วนห้องประชุมย่อย - ส่วนจัดนิทรรศการ - ส่วนโถงพักคอย - ส่วนสำนักงาน - ห้องควบคุม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โครงการ	ลักษณะอาคาร	ระบบโครงสร้าง	ลักษณะเด่น	การใช้วัสดุในการตกแต่ง
 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา	- เป็นอาคารไทยประยุกต์ 2 ชั้น ชั้นบนเป็นพื้นที่ส่วนจัดแสดง ชั้นล่างเป็นใต้ถุนสูงสามารถจัดนิทรรศการได้	-ระบบโครงสร้างโดยรวมเป็นอาคารคอนกรีตเป็นอาคารยกพื้นสูง	- อาคารไทยประยุกต์รูปทรงของอาคารเป็นรูปพัดคลี่ออก แผงความเชื่อของอยุธยา	ใช้วัสดุที่ดูแลรักษาได้ง่าย - พื้นหินอ่อน - ผนังฉาบปูนเรียบทาสีขาว - เพดานฉาบเรียบทาสีขาว
 หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น	- เป็นอาคารไทยประยุกต์ 3 ชั้น รูปทรงของอาคารพัฒนามาจากยุ้งข้าวของชาวอีสาน	- อาคารคอนกรีต สูงสามชั้น เสารับน้ำหนักจะอยู่ผนังด้านนอกของตัวอาคารตัวอาคารปิดทึบทั้ง 4 ด้าน เจาะช่องแสงตรงกลางจากชั้นบนเพ่อใช้แสงส่องลงมาชั้นล่าง	- เป็นอาคารที่มีรูปทรงแบบยุ้งข้าวมีจั่วด้านหน้าทางเข้าตัวเสาสามารถมองเห็นได้จากด้านนอกอาคาร	- วัสดุที่ดูแลรักษาง่ายและคงทนต่อการใช้งาน
 อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนี		- โครงสร้างส่วนหลังคาเป็นไม้ทำจั่วสูง ผนังเป็นคอนกรีตเจาะช่องประตูเป็นระยะ และเจาะช่องแสงด้านบน กรุกระจกในบางส่วน	- เป็นอาคารที่ใช้ประโยชน์จากแสงธรรมชาติมากโดยการใช้กระจกใสกรุผนัง	- วัสดุที่ทนทานต่อการใช้งานและให้บรรยากาศของบ้าน - กระเบื้องดินเผาสีน้ำตาล - ไม้ - กระจก

โครงการ	ลักษณะอาคาร	ระบบโครงสร้าง	ลักษณะเด่น	การใช้วัสดุในการตกแต่ง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด	รูปทรงเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์	- โครงสร้างส่วนใหญ่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กเจาะช่องแสงตลอดช่วงเสาของอาคาร	- มีการจัดวางผังการจัดแสดงที่ชัดเจนทำให้ผู้เข้าชมไม่สับสน	วัสดุที่เลือกใช้เป็นวัสดุที่คงทนถาวรและดูแลรักษาง่าย - ไม้ - กระจก - หินแรนิต , หินขัด
 ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก	- อาคารรูปทรงกูปเกียนอีสาน	- โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก	- รูปทรงของอาคารเป็นทรงกูปเกวียนอีสาน มีลักษณะโค้งเว้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของอีสานที่นำมาประยุกต์ใช้งานได้อย่างโดดเด่น	- วัสดุที่สามารถดูดซับเสียงและดูแลรักษาง่าย - อคูสติกบอร์ด - ผ้าบุ - พรม - ไม้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โครงการ	เรื่องราวจัดแสดง	เทคนิคจัดแสดง	ข้อดี	ข้อเสีย
 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา	1. ส่วนแนะนำอยุธยาในฐานะเป็นราชธานี 2. กรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองท่า 3. อยุธยาในฐานะศูนย์กลางการปกครอง 4. วิถีชาวบ้านในสมัยก่อน	- หุ่นจำลองสภาพบ้านเมือง - คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล - นิทรรศการประกอบภาพวีดิทัศน์	- ใช้เทคนิคจัดแสดงน่าสนใจ - เลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับโครงการ - การจัดวางผังการจัดแสดงที่เหมะสม	- ระบบเสียงในการจัดแสดงที่รบกวนส่วนจัดแสดงใกล้เคียง
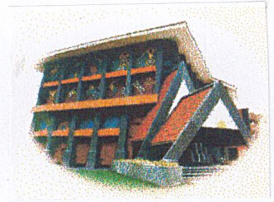 หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น	ภูมิศาสตร์, โบราณคดี - ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยา , สิมธาตุอีสาน , ประเพณีฮีตสิบสอง , วรรณการรรม วิถีชีวิต ดนตรีและการแสดง , อีสานยุคปัจจุบัน	- ตู้นิทรรศการหุ่นจำลองประกอบแสง สี เสียง - คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสสืบค้นข้อมูล - นิทรรศการประกอบวีดิทัศน์	- ใช้เทคนิคจัดแสดงที่เหมาะสมในการนำเสนอเรื่องราว - จัดทางเข้าออกที่แน่นอนทำให้สามารถชมได้ต่อเนื่องและทั่วถึง - การเรียงลำดับเรื่องราวทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย	- บรรยากาศภายในห้องมืดครึ้มทำให้รู้สึกอึดอัด - เสียงรบการในส่วนจัดแสดง
 อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนี		- ภาพ diorama ประกอบคำบรรยาย - vdo เพื่อศึกษาข้อมูล	- การใช้แสงธรรมชาติในการจัดแสดงความกลมกลืนในการเลือกใช้วัสดุจัดแสดง - ความต่อเนื่องระหว่างภายในและภายนอก	- การจัดแสดงไม่น่าสนใจไม่มีเทคโนโลยีในการจัดแสดง

โครงการ	เรื่องราวจัดแสดง	เทคนิคจัดแสดง	ข้อดี	ข้อเสีย
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด	เริ่มจากภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา แนะนำจังหวัดร้อยเอ็ด ประวัติบุคคลสำคัญ - โบราณคดีประวัติศาสตร์และศิลปพื้นบ้าน - วิถีชีวิตประเพณีงานศิลปหัตถกรรมผ้าไหม	- ตู้นิทรรศการประกอบแสงสีเสียง - วัตถุจัดแสดงประกอบคำบรรยาย - คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสข้อมูล - สไลด์สำหรับแสดงข้อมูล	- เรื่องราวการจัดแสดงน่าสนใจ และเนื้อหาเด่นชัด - การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงเพื่อดึงดูดความสนใจ	- เรื่องราวที่มาเกินไปทำให้เหนื่อยล้าในการชม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 3
การศึกษารายละเอียดของโครงการ

3.1 การศึกษาสภาพภูมิประเทศ

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครปฐม

ที่ตั้ง จังหวัดนครปฐมตั้งอยู่ที่เส้นรุ้งที่ 13 องศา 45 ลิปดา 10 ฟิลิปดาเหนือเส้นแวงที่ 100 องศา 4 ลิปดา 28 ฟิลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามถนนเพชรเกษมระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร และห่างจาก กรุงเทพมหานคร ไปตามถนนสายปิ่นเกล้า นครชัยศรี ประมาณ 30 กิโลเมตรมีอณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
	ติดต่อกับ	อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไทรน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดนนทบุรี
	ติดต่อกับ	เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
	ติดต่อกับ	อำเภอพนมทวน จังหวัด กาญจนบุรี

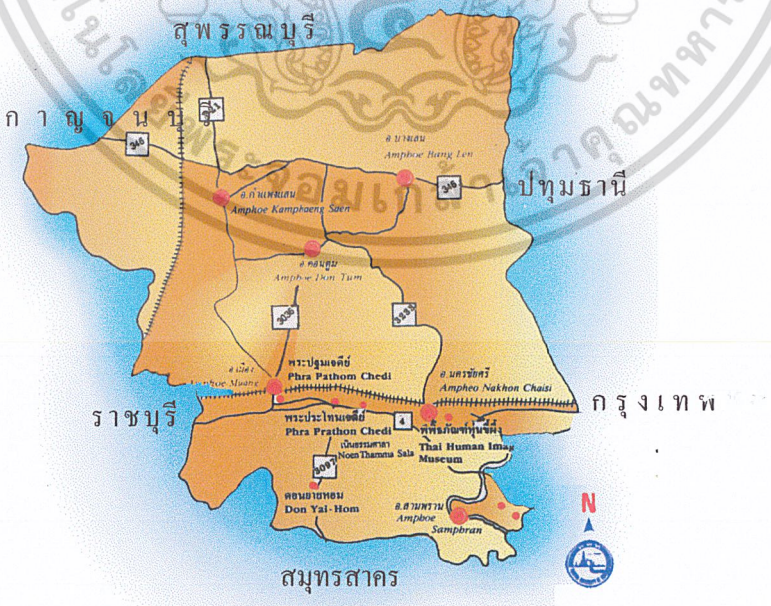

ภาพที่ 3.1 ภาพแสดงที่ตั้งและอณาเขตติดต่อจังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านทางเหนือ ไปทางใต้ท้องที่อำเภอ บางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอสามพราน พื้นที่ตอนเหนือบางตอน และพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน และมีที่ราบลาดต่อมาจากจังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี พื้นที่ส่วนนี้เป็นป่าโปร่ง ป่าไม้เบญจพรรณและที่ราบลุ่มใช้ทำนา พื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนเป็นแห่ง ๆ ต่อเนื่องมาจากที่ราบสูงจากทางทิศตะวันตก และ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนถึงบริเวณที่ลาบลุ่มแม่น้ำท่าจีน จึงทำให้บริเวณตอนกลางมีแหล่งน้ำกระจายอยู่ทั่วไป เนื้อที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมจึงเหมาะแก่การประกอบการเกษตรกรรม

การคมนาคม

มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 คือ ถนนเพชรเกษมและถนนสายปิ่นเกล้า - นครชัยศรี เป็นสายหลักสำคัญ ทางเศรษฐกิจ จังหวัดนครปฐมเป็นทางเชื่อมการคมนาคมระหว่าง จังหวัดกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดต่าง ๆในภาคตะวันตก และภาคใต้โดยสะดวก มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 คือถนนมาลัยแมน สามารถติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี สิงห์บุรี และภาคเหนือได้ โดยสะดวก

ทางรถไฟ มีรถไฟสายใต้ผ่านจากกรุงเทพมหานคร ไปยังจังหวัดภาคใต้และมีทางแยกไปจากกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

ทางแม่น้ำ มี แม่น้ำท่าจีน ไหลผ่านพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอ บางเลน อำเภอ นครชัยศรี และอำเภอสามพราน

ทางอากาศ มีสนามบิน และโรงเรียนการบินฐานกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน ซึ่งเป็นสนามบินในราชการกองบินทหารอากาศ

3.1.2 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม ทำให้มีฝนตกนานเกือบครึ่งหนึ่งของปี ระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงเดือนกันยายนปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,500 มิลลิเมตร ความแตกต่างของอุณหภูมิ ระหว่าง ฤดูร้อน และฤดูหนาวไม่มากนัก อุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูร้อนประมาณ 28.5 องศา ฤดูหนาวจะต่ำลงเฉลี่ยประมาณ 20.4 องศา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือน กุมภาพันธ์ฝนจะตกน้อยลงอากาศจะเย็นเนื่องจาก อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยู่ใน แลนติจูด จึงทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวมาก จะเริ่มร้อนมากตั้งแต่ประมาณปลายเดือนมกราคมไปจนถึงเดือนมกราคม

ฤดูฝน เดือนสิงหาคมและเดือนกันยายนจะมีฝนตกชุก ตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไป

ฤดูหนาว ภาคกลางอยู่ระหว่างแลนติจูด 12 องศา ถึง 15 องศาเหนือ อากาศเย็นพัดมาทำให้ความหนาวเย็นเปลี่ยนไปเป็นเย็นน้อยลง อุณหภูมิในภาคกลางจึงสูงขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของอากาศในท้องถิ่น ภาคกลางจึงไม่หนาวเย็นมากในฤดูหนาว

ลมและทิศทางลม ทิศทางลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมมรสุมฤดูหนาว) ซึ่งพัดมาจากประเทศจีนนำความเย็นเข้ามาระหว่าง เดือนตุลาคม ถึงเดือน มกราคม เป็นเวลา 4 เดือน โดยมีค่ามุมแปรเปลี่ยนจนถึง 60 องศา และทิศทางลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ลมมรสุม ฤดูร้อน) พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย นำความชื้นและฝนมาสู่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน กันยายน เป็นเวลาประมาณ แปดเดือนโดยมีค่ามุม 60 องศา จนถึง 70 องศา ทิศทางลมทั่วไปของกรุงเทพและปริมณฑลมีดังนี้

ตารางแสดงทิศทางลม

ฤดู	เดือน	ทิศ	ทิศทางลม	
ฤดูหนาว	ตุลาคม	ตะวันออก	18 องศา	เหนือ
	พฤศจิกายน	ตะวันออก	18 องศา	เหนือ
	ธันวาคม	ตะวันออก	32 องศา	เหนือ
	มกราคม	เหนือ	13 องศา	ตะวันออก
ฤดูร้อนและฤดูฝน	กุมภาพันธ์	ตะวันออก	13องศา	ใต้
	มีนาคม	ตะวันออก	10 องศา	ใต้
	เมษายน	ตะวันตก	2 องศา	ใต้
	พฤษภาคม	ตะวันตก	10 องศา	ใต้
	มิถุนายน	ตะวันตก	20 องศา	ใต้
	กรกฎาคม	ตะวันตก	41องศา	ใต้
	สิงหาคม	ตะวันตก	41 องศา	ใต้
	กันยายน	ตะวันออก	31 องศา	ใต้

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงทิศทางลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงแดด เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น พระอาทิตย์ขึ้นด้านตะวันออกเดินทางข้ามศรีษะอ้อมไปทางทิศใต้และตกในทิศตะวันออก ทำให้เกิดมุมและร่มเงาที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา เดือนที่ดวงอาทิตย์ไปเดินอ้อมใต้ มี 4 เดือนคือเดือน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม

แสงแดดจะเข้าทำมุมกับระนาบต่ำสุดในเดือน ธันวาคม (เดินอ้อมใต้มากที่สุด) แสงแดดจะเข้าเป็นมุมกับระนาบมากที่สุด คือช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน ตุลาคม ประมาณ 9 เดือน แสงแดดจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในช่วงเวลาใช้งาน นอกนั้นไม่เป็นปัญหามากนัก

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 25 องศา ถึง 30องศา เซลเซียส และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 30 -35 องศาเซลเซียส โดยจะสูงสุดในเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน อุณหภูมิสูงสุด 35.5องศาเซลเซียสและอุณหภูมิต่ำสุด อยู่ระหว่างเดือน ธันวาคมถึงเดือนมกราคม ค่าต่ำสุด 21.5 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพันธ์ ความชื้นสัมพันธ์จะอยู่ระหว่าง 70 – 80 % และมีความชื้นสัมพันธ์ที่ สุดในเดือน กันยายน (83%) และตุลาคม(82%) ต่ำสุดในเดือนธันวาคมกับเดือนมกราคม (75 %)

ปริมาณน้ำฝน โดยเฉลี่ยฝนตกมากที่สุดในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือน กันยายน สูงถึง 700 มม. และมีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยในเดือนนี้ประมาณ 350 มม. ค่า เฉลี่ยน้ำฝนตลอดปีอยู่ระหว่าง 100 –200 มม. นอกจากนี้ฝนจะตกบ้าง แต่ไม่หนาแน่นนัก ปริมาณน้ำฝนจะน้อยในช่วงฤดูร้อน คือในราวเดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน เมษายน ฝนตกเฉลี่ยประมาณ 91 วันต่อปี

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุช่วงเวลาฝนตกของกรุงเทพและปริมณฑลแล้ว พบว่าฤดูฝนมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับฝนของพื้นที่ อื่น ๆ ทั่วประเทศแต่อาจมีข้อแตกต่างอยู่บ้าง ฝนของกรุงเทพและปริมณฑล แบ่ง ออกเป็น 3 ช่วงคือ ช่วงต้นฤดูฝน ประมาณ เดือนพฤษภาคม ถึงสิ้นเดือน มิถุนายน ช่วง กลางฤดูฝน ประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม และช่วงปลายฤดูฝน ประมาณเดือน กันยายน ถึง ตุลาคม

1. ช่วงฤดูฝนของกรุงเทพฯและปริมณฑล เริ่มจากกลางเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน เป็นช่วงที่ร่องมรสุม เคลื่อนจากศูนย์สูตรพาดผ่านเข้ามา และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มเข้ามาปกคลุมบริเวณกรุงเทพและปริมณฑล

2. ช่วงกลางฤดูฝนของกรุงเทพฯ และปริมณฑล เริ่มประมาณกลางเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม เป็นช่วงที่อยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมและอาจมีพายุหนุนเขตร้อนเคลื่อนตัวเข้ามาในประเทศไทยทำให้มีอิทธิพลต่อลมฟ้า อากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การศึกษาที่ตั้งของโครงการ

อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อ. เมืองนครปฐม จ. นครปฐม ตัวอาคารหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ลักษณะอาณาบริเวณโดยรอบเป็นสถานที่ราชการ โรงเรียนและถนนสาธารณะมี อณาเขตดังนี้

อาณาเขตที่ติดต่อของอาคารหอศิลปหัตถกรรมภูมิภาคตะวันตก

ทิศเหนือ	จรด	เรือนทับขวัญ
ทิศใต้	จรด	ที่ทำการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ทิศตะวันออก	จรด	บ้านพักข้าราชการและร้านอาหาร
ทิศตะวันตก	จรด	โรงเรียนสาธิตนครปฐม เรือนทับเจริญ

<u>สภาพแวดล้อมของหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก</u>

อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกตั้งอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งลักษณะสถาปัตยกรรมโดยรวมของพระราชวังสนามจันทร์เป็นอาคารอนุรักษ์ ส่วนด้านหน้าโครงการมีถนนสาธารณะผ่าน ฝั่งตรงข้ามโครงการเป็นสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก(เรือนทับเจริญ) และบ้านพักข้าราชการ ซึ่งเป็นอาคารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 6 และด้านข้างโครงการเป็นเรือนทับขวัญ เป็นเรือนไทย ทำให้บรรยากาศโดยรอบของโครงการสอดคล้องกันได้ด้วยดี กับอาคารหอศิลปภูมิภาคตะวันตกซึ่งเป็นอาคารไทยประยุกต์ ทำให้ เกิดความรู้สึกต่อเนื่องกันภายในพระราชวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

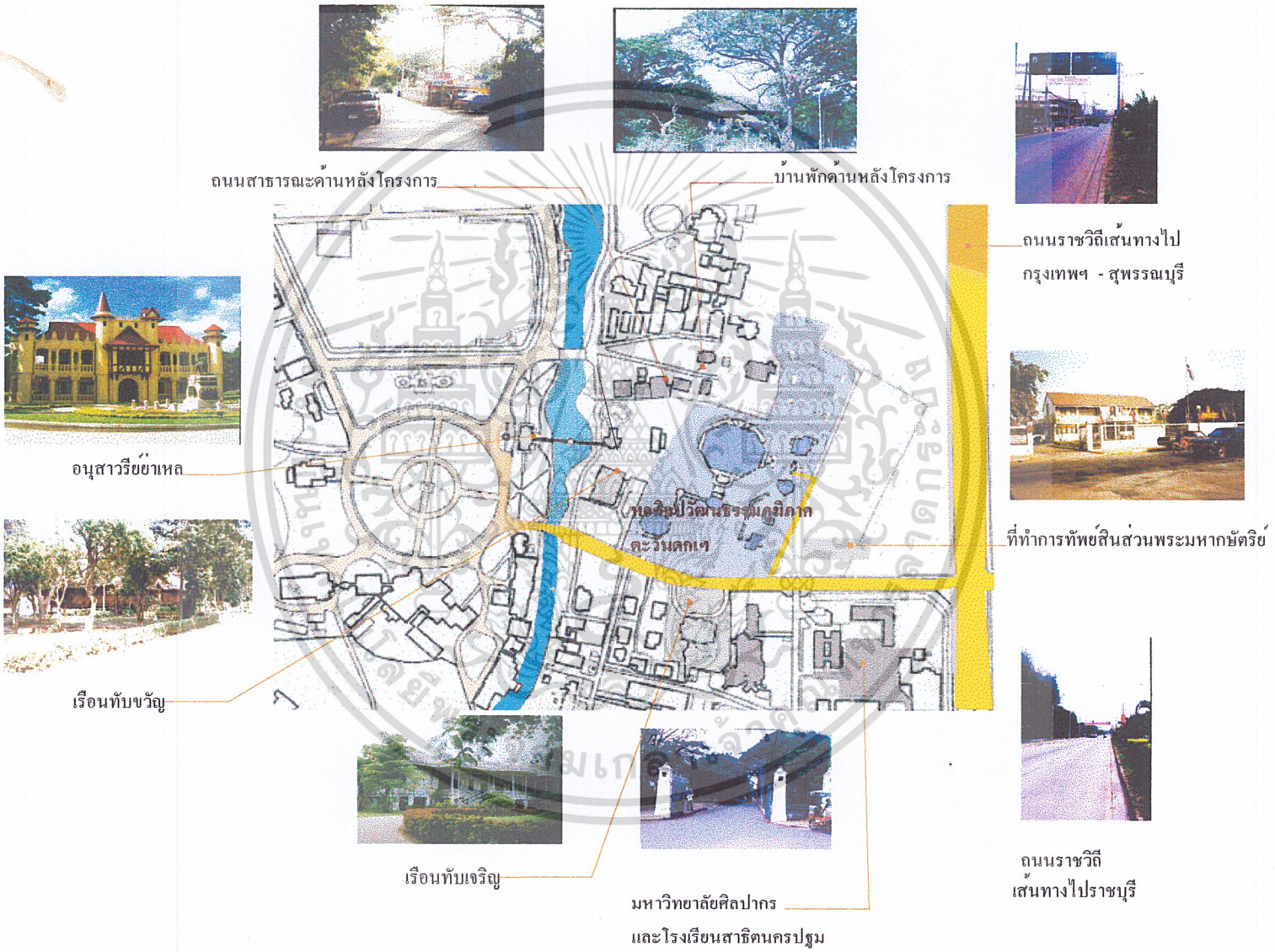

ภาพที่ 3.2 แสดงที่ตั้งและสภาพแวดล้อมโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

ภาพที่ 3.3 สถานที่ก่อสร้างโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

ภาพที่ 3.4 ทางเข้าโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ถนนราชดำเนินใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.5 ด้านหน้า (ทางทิศตะวันตก) จรดเรือนทับเจริญ

ภาพที่ 3.6 ด้านหลัง (ทางทิศตะวันออก) จรดร้านอาหารและบ้านพักข้าราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

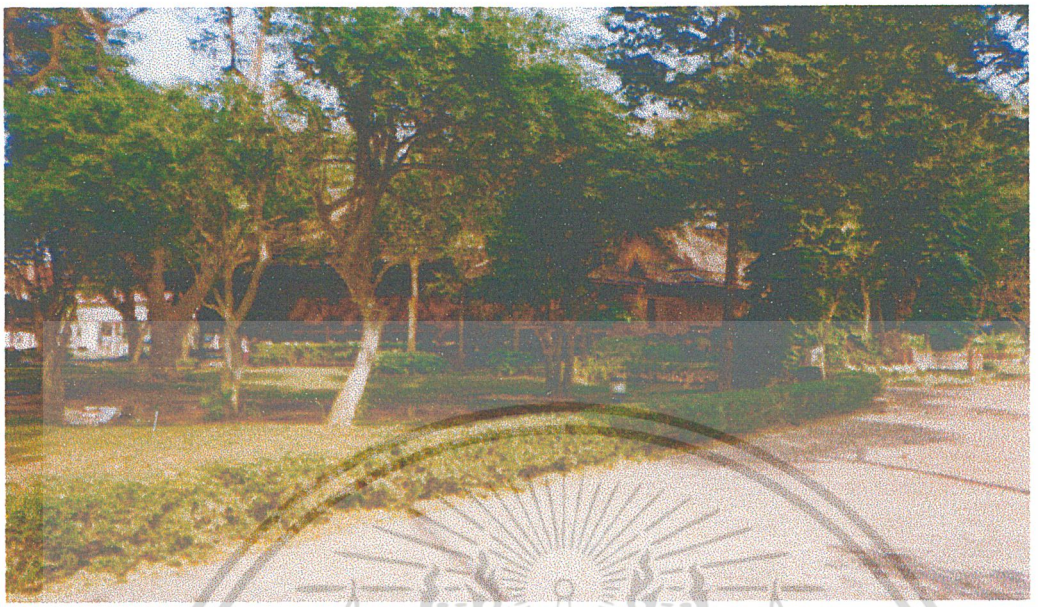

ภาพที่ 3.7 ด้านข้าง (ทิศเหนือ) จรดเรือนทับเจริญ

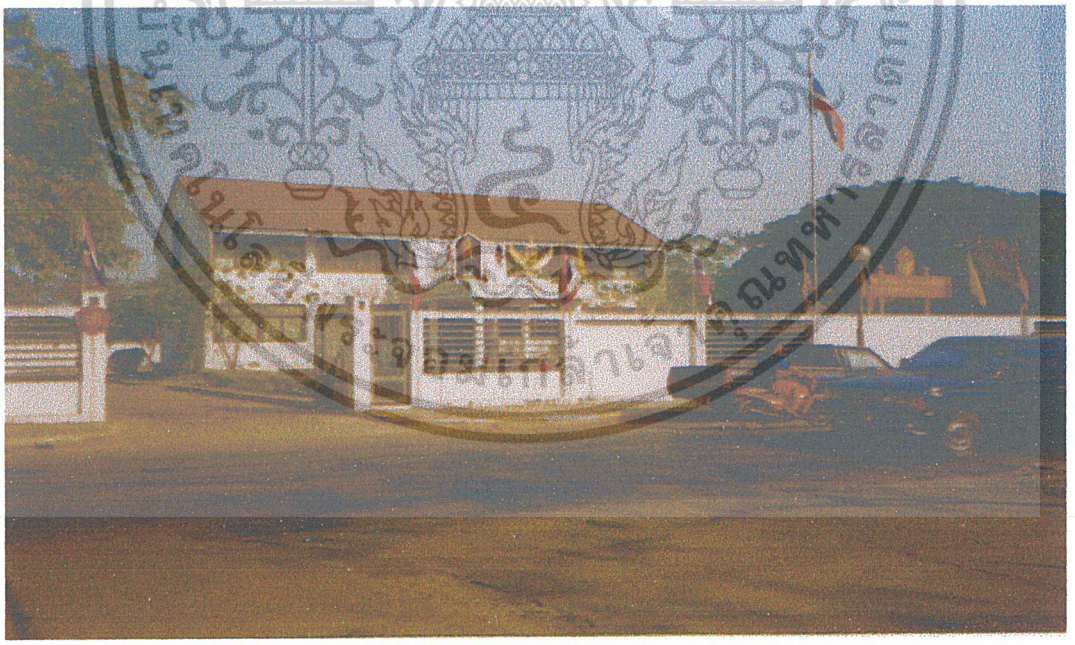

ภาพที่ 3.8 ด้านข้าง(ทิศใต้) จรดที่ทำการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1 สภาพแวดล้อมของหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกตั้งอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งลักษณะสถาปัตยกรรมโดยรวมของพระราชวังสนามจันทร์เป็นอาคารอนุรักษ์ ส่วนด้านหน้าโครงการมีถนนสาธารณะผ่าน ฝั่งตรงข้ามโครงการเป็นสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก(เรือนทับเจริญ) และบ้านพักข้าราชการ ซึ่งเป็นอาคารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 6 และด้านข้างโครงการเป็นเรือนทับขวัญ เป็นเรือนไทย ทำให้ บรรยากาศโดยรอบของโครงการสอดคล้องกันได้ด้วยดี กับอาคารหอศิลปภูมิภาคตะวันตกซึ่งเป็นอาคารไทยประยุกต์ ทำให้ เกิดความรู้สึกต่อเนื่องกันภายในพระราชวังสนามจันทร์

3.2.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโครงการ

การออกแบบอาคารออกแบบให้อาคารเป็นลักษณะการออกแบบร่วมสมัย คือเป็นอาคารที่คงความเป็นไทย โดยใช้องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมในอดีตมาพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของระบบและวัสดุในการก่อสร้างปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย

การออกแบบเป็นอาคารสองชั้นแต่แยกออกเป็นหลัง ๆตามประโยชน์การใช้งานแต่ละประเภท ได้แก่ อาคารสำนักงาน สำหรับติดต่อเพื่อซื้อบัตรเข้าชมโครงการ อาคารอเนกประสงค์ ใช้ประโยชน์ในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหอศิลป ฯ และเรรรือนจัดแสดงจะเป็นส่วนสำหรับจัดแสดงผลงานทางศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาได้เข้าชม โดยแต่ละอาคารจะเชื่อมต่อถึงกันด้วยทางเดิน

ในการออกแบบ อาคารแต่ละหลังจะมีความกลมกลืนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบได้จากการเลือกใช้วัสดุ ที่ช่วยให้ความรู้สึกที่ต่อเนื่องถึงกัน เช่น การใช้ผนังบางส่วนกระจก เพื่อให้เกิดมีความต่อเนื่องระหว่างภายในและภายนอก และวัสดุประเภท ไม้ กระเบื้องดินเผา และโทนสีขาวและครีมเป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

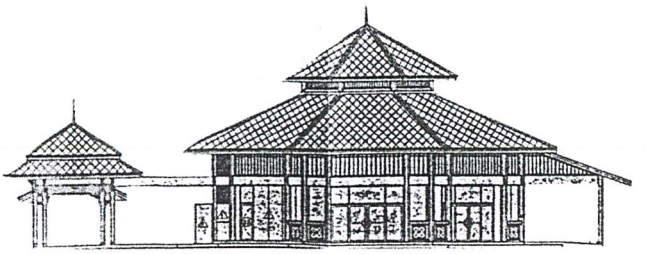

ภาพที่3.9 อาคารสำนักงาน ด้าน ทิศเหนือ

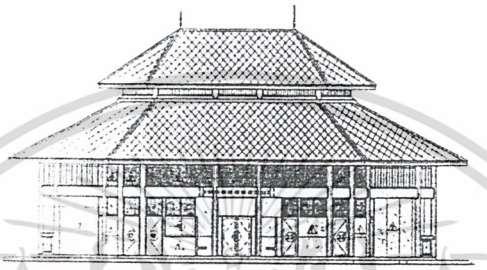

ภาพที่ 3.10 อาคารสำนักงาน ด้านทิศตะวันออก

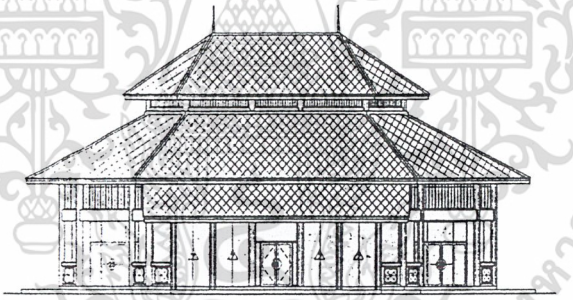

ภาพที่ 3.11 อาคารสำนักงาน ด้านทิศตะวันตก

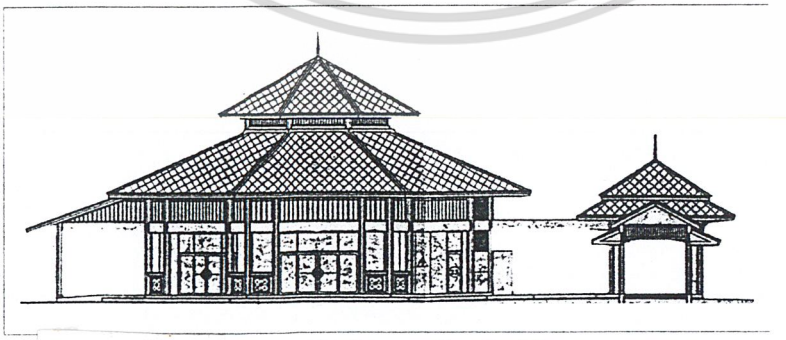

ภาพที่ 3.12 อาคารสำนักงาน ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

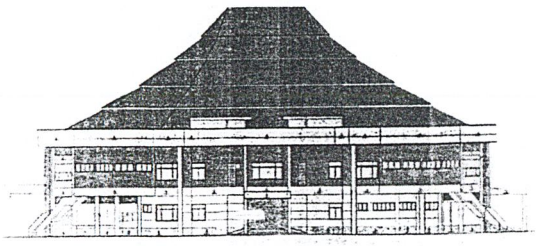

ภาพที่ 3.13 อาคารอเนกประสงค์ ด้านทิศเหนือ

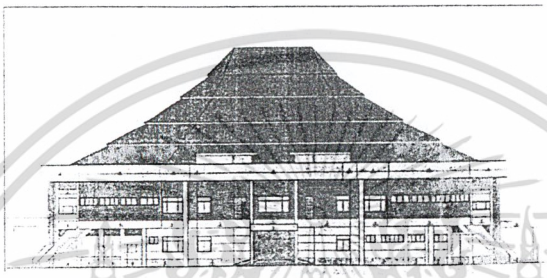

ภาพที่ 3.14 อาคารอเนกประสงค์ ด้านทิศตะวันออก

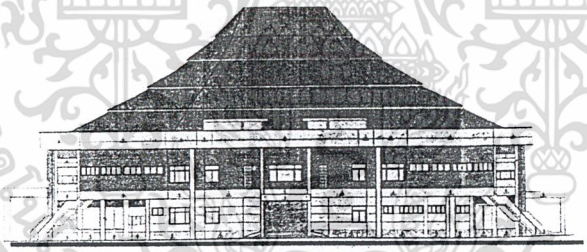

ภาพที่ 3.15 อาคารอเนกประสงค์ ด้านทิศตะวันตก

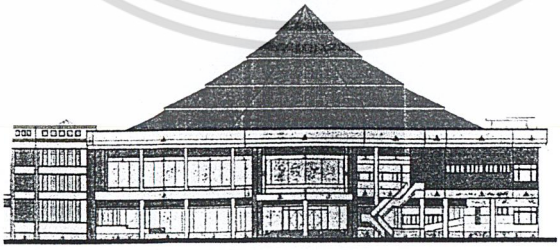

ภาพที่3.16 อาคารอเนกประสงค์ ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

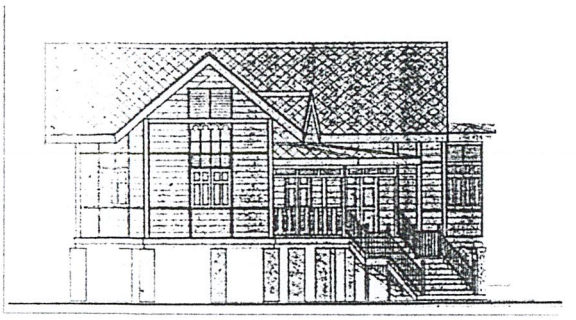

ภาพที่ 3.17 เรือนพระกรรมสักขี ด้านทิศเหนือ

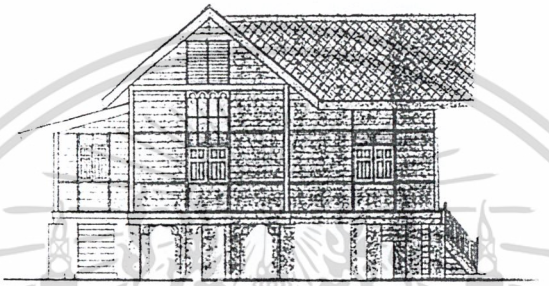

ภาพที่ 3.18 เรือนพระกรรมสักขี ด้านทิศตะวันออก

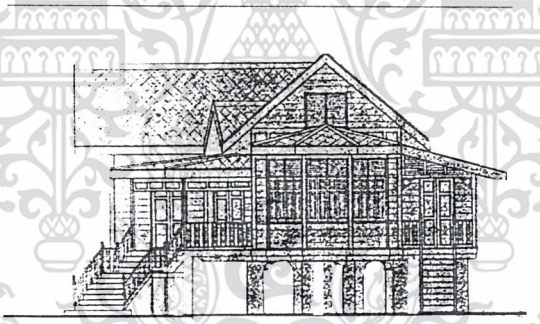

ภาพที่ 3.19 เรือนพระกรรมสักขี ด้านทิศตะวันตก

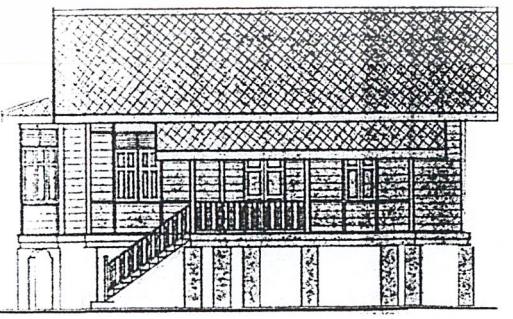

ภาพที่ 3.20 เรือนพระกรรมสักขี ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

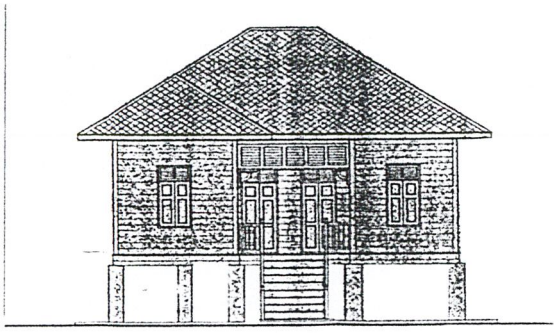

ภาพที่ 3.21 เรือนพระสุรภี ด้านทิศเหนือ

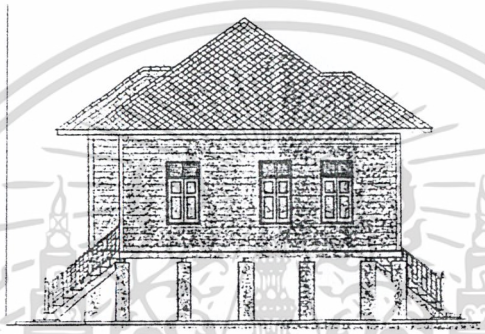

ภาพที่ 3.22 เรือนพระสุรภี ด้านทิศตะวันออก

ภาพที่3.23 เรือนพระสุรภี ด้านทิศตะวันตก

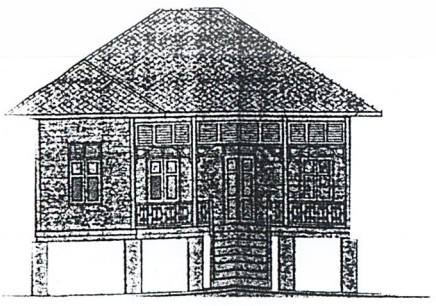

ภาพที่ 3.24 เรือนพระสุรภี ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

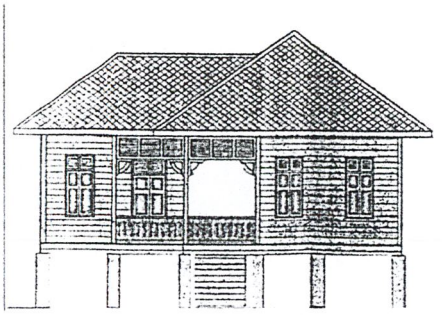

ภาพที่ 3.25 เรือนพระธรณี ด้านทิศเหนือ

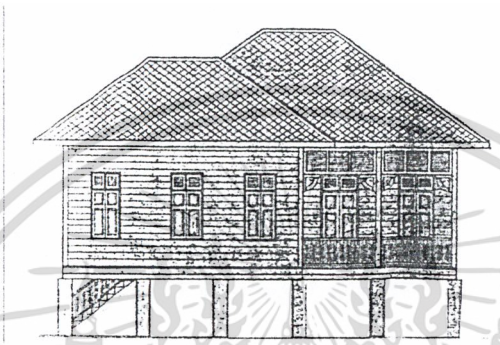

ภาพที่ 3.26 เรือนพระธรณี ด้านทิศตะวันออก

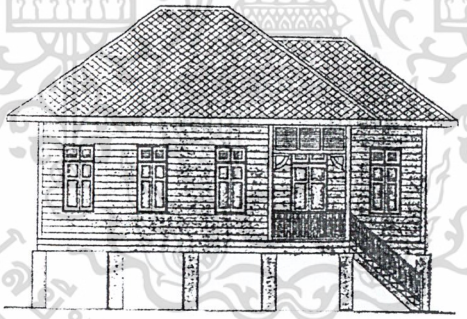

ภาพที่ 3.27 เรือนพระธรณี ด้านทิศตะวันตก

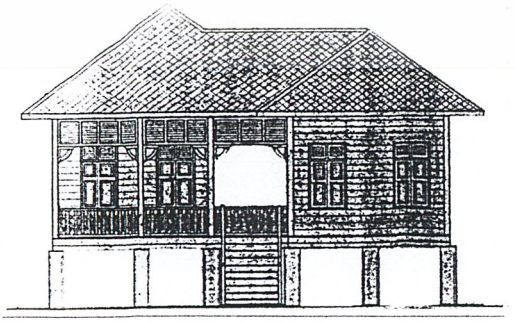

ภาพที่ 3.28 เรือนพระธรณี ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

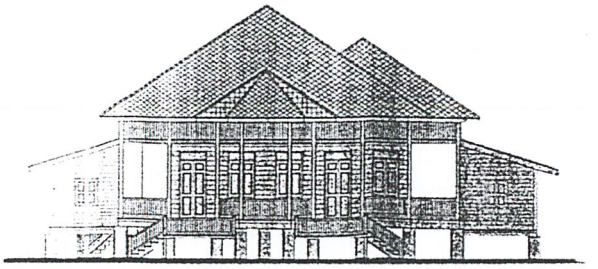

ภาพที่ 3.29 เรือนจำลอง ด้านทิศเหนือ

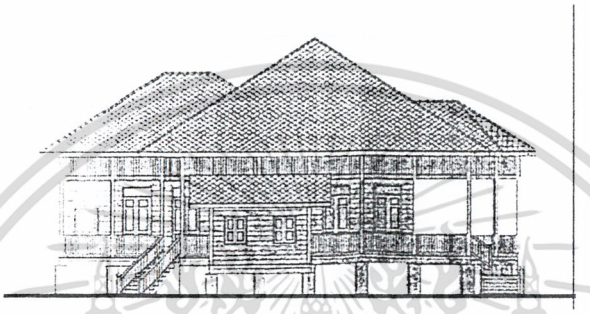

ภาพที่3.30 เรือนจำลองด้านทิศตะวันออก

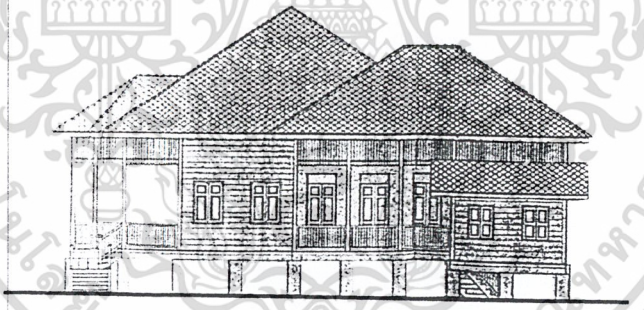

ภาพที่ 3.31 เรือนจำลองด้านทิศตะวันตก

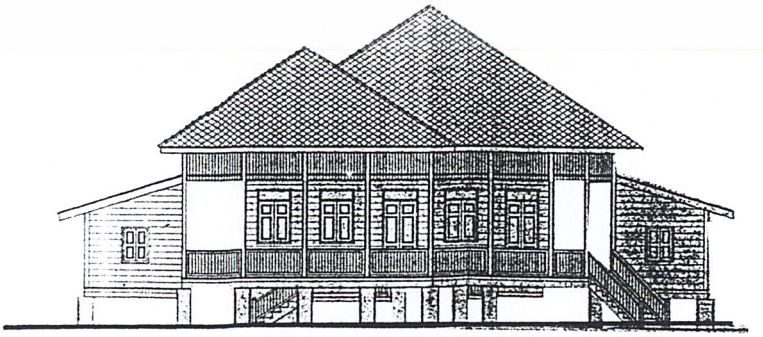

ภาพที่ 3.32 เรือนจำลองด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 รูปแบบขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบของหอศิลปวัฒนะธรรมภาคตะวันตกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. ส่วนบริการสาธารณะประกอบด้วย
   1.1 ส่วนประชาสัมพันธ์ และส่วนบริการส่วนหน้า
   1.2 ส่วนร้านขายของที่ระลึก และหนังสือ
   1.3 ส่วนที่จอดรถ
2. ส่วนบริหาร
3. ส่วนจัดแสดง สามารถแยกออกได้ เป็น 2 ส่วนคือ
   3.1 ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว
   3.2 ส่วนจัดนิทรรศการถาวร

3.2.4 การใช้ประโยชน์ของโครงการ

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก จะเป็นสถาบันซึ่งให้ประโยชน์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบให้แก่โรงเรียน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน นักท่องเที่ยว นักวิชาการและผู้สนใจโดยทั่วไป ความรู้ที่ผู้เข้าชมจะได้รับนั้นเป็นความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและศิลปสมัยใหม่ซึ่งเป็นผลงานของนักศึกษา และศิลปิน และใช้เป็นสถานที่สำหรับรับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระบาทสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

3.3 การศึกษาหน่วยงานของโครงการ

3.3.1 การบริหารงานภายใน มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีจุดประสงค์หลักในการจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเพื่อสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยและผลงานวิจัยด้านศิลปะและวัฒนธรรมของภาคตะวันตกเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าและส่งเสริมเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจนักเรียน นักศึกษา ได้ค้นคว้า และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นส่วนของการจัดนิทรรศการชั่วคราว และส่วนจัดสัมมนาดังนั้นการแบ่งสายงานการบริหารภายใน ของ หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติ ดังนั้นการแบ่งหน่วยงานรับผิดชอบจึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 หน่วยงานหลัก ๆคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ส่วนบริหาร ทำหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานภายในหอศิลปวัฒนธรรมควบคุมการปฏิบัติงานภายในหอศิลปวัฒนะรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเลขานุการ ทำหน้าที่รับผิดชอบงานทางด้านธุรการศิลป งานคลังและพัสดุ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ควบคุมรายรับรายจ่าย งบประมาณรวบรวมเอกสารทางการเงินและการบัญชี ตลอดจนวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานภายในหอศิลปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

3. ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์ ทำหน้าที่วิจัยผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมและรวบรวมผลงานวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านวัตถุ เอกสาร ดูแลรักษาส่วนจัดแสดงให้เรียบร้อยรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและภาคสนามตลอดจนดูแลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ฝ่ายส่งเสริมการเผยแพร่ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมภายในหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ

3.3.2การแบ่งสายงานการบริหารภายในหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เฉลิมพระเกียรติมีรายละเอียดดังนี้ (ตาราง 3.3.2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3 อัตรากำลังและหน้าที่รับผิดชอบ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่รับผิดชอบ
1. ผู้อำนวยการหอศิลป์	1	- รับผิดชอบ การบริหารงานในหอศิลปวัฒนธรรม ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในหอศิลป์ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
สำนักงานเลขานุการ		
1. เลขานุการ	1	- รับคำสั่งจากผู้อำนวยการติดต่อ ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายในและภายนอก - จัดทำรายงานการประชุมพร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด
2. เจ้าหน้าที่ธุระการ	2	- รับผิดชอบงานด้านสารบรรณการรับส่งหนังสือทางราชการและหนังสือโต้ตอบกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. เจ้าหน้าที่บัญชี – การเงิน	2	- จัดทำรายการ ในการเบิกจ่ายเงินของทางหอศิลป์ - จัดทำงบประมาณการบริหารเงินนอก เงินงบประมาณ เงินบริจาค - ดูแลการใช้เงินในด้านต่าง ๆ ให้ตรงตามระเบียบ
4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่	2	- รับติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานที่เข้ามาของใช้สถานที่ - ควบคุม ดูแลสถานที่ งานระบบไฟฟ้า และระบบ ความปลอดภัย รวมถึงอุปกรณ์ต่าง เพื่อการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ
5. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และวางแผน	1	- ควบคุมด้านการเงิน พัสดุ การจัดการด้านต่าง ๆ ของหอศิลป์ ฯ - การจัดทำแผนปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน - จัดทำงบประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่รับผิดชอบ
6. เจ้าหน้าที่พัสดุ	1	- จัดทำรายการเบิกจ่าย และจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ภายในหอศิลป์
7. พนักงานพิมพ์ดีด	1	- พิมพ์หนังสือโต้ตอบทางราชการ - พิมพ์เอกสารรายงานโครงการ - จัดทำสิ่งพิมพ์ทางราชการอื่น ๆ
ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์		
1. หัวหน้าฝ่าย	1	- ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย บันทึกหลักฐานข้อมูลผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก - ควบคุมดูแลการทำงานของ เจ้าพนักงานให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นักวิชาการวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม	2	- ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย บันทึกหลักฐานข้อมูลผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก - เป็นอาจารย์สอนด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะ
3. นักวิชาการรวบรวมผลงานวิจัย	2	- ปฏิบัติงานด้านการศึกษา , สารสนเทศ , จัดเก็บรวบรวมผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมในระบบคอมพิวเตอร์ - จัดทำสรุปผลการวิจัยเสนอต่อหัวหน้าฝ่าย
4. ภัณฑารักษ์	2	- สำรวจ จัดหาวัตถุจัดแสดง สำหรับนำมาจัดแสดง - คุมครองรักษา อนุรักษ์ ซ่อมสงวนวัตถุจัดทำรายการวัตถุ , ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม ที่ได้รับมา - เป็นวิทยากรบรรยายด้านศิลปวัฒนธรรม
5. เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์	2	- ดูแลความเรียบร้อย ให้ความรู้คำแนะนำขั้นพื้นฐานแก่ผู้เข้าชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่รับผิดชอบ
ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่		
1. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ติดต่อสอบถาม –ขายบัตร	4	- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นของหอศิลป์ - ให้ความรู้ บริการข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาจัดแสดงภายในหอศิลป์ - รับติดต่อสอบถาม และขายบัตรในการเข้าชม
2. เจ้าหน้าที่ศิลปกรรม	1	- จัดทำเอกสารภาพถ่าย - ออกแบบการตกแต่ง งานนิทรรศการ จัดสถานที่ในการประชุมสัมมนาในหอศิลป์ - ดูแลการจัดแสดงให้เป็นที่น่าสนใจ

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดง อัตรากำลังและหน้าที่รับผิดชอบ

สรุปอัตรากำลังเจ้าหน้าที่โครงการ

ฝ่ายผู้บริหาร	1	อัตรา
สำนักเลขานุการ	10	อัตรา
ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์	9	อัตรา
ฝ่ายส่งเสริมแลเผยแพร่	5	อัตรา
รวม	25	อัตรา

3.3.5 เวลาปฏิบัติงาน

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ฯเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยศิลปากรเจ้าหน้าที่ของหอศิลป ฯ จะต้องเข้าทำการไม่ช้ากว่า เวลา 8.30 น. และสิ้นสุดเวลาทำการเลา 16.30 น.พักกลางวันเวลา 12.00 – 13.00น.

หอศิลปวัฒนธรรมเปิดบริการให้เข้าชมได้ตั้งแต่ 9.30 – 16.00 น. เวลาที่เหลือเจ้าหน้าที่จะเตรียมและตรวจสอบความเรียบร้อยภายในหอศิลปวัฒนธรรม ฯ

ทางหอศิลปวัฒนธรรมจะเปิดให้บริการตั้งแต่วัน พฤหัสบดี ถึงวันอาทิตย์ (เฉพาะส่วนเรือนจัดแสดง) และจะเปิดให้เข้าชมเฉพาะระยะเวลาที่มีการจัดงานแสดงนิทรรศการ ในส่วนของอาคารอเนกประสงค์

ในส่วนของเจ้าหน้าที่จะมาทำงานปกติคือวันจันทร์ถึงศุกร์ตามเวลาราชการส่วนเจ้าหน้าที่ที่มาเกินเวลาจาก ให้ถือว่าทำงานล่วงเวลา ทางหอศิลปวัฒนธรรมจะมีวันหยุดคือ วันจันทร์ อังคาร และวันพุทธ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการจากวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้โครงการ

ประเภทของผู้ใช้โครงการ	วัตถุประสงค์ในการใช้โครงการ
1. ผู้ให้บริการ - ผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของหอศิลปวัฒนธรรม	 - เพื่อปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ - เพื่อให้บริการแก่ผู้ชมทั่วไป และคอยให้ความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อและแขกของโครงการ
2. ผู้ใช้บริการ 2.1 ผู้เข้าชม - ประชาชนทั่วไป	 - เข้าชมเพื่อความเพลิดเพลิน - ไม่สนใจรายละเอียดของวัตถุจัดแสดงมากนัก
- นักเรียน ,นักศึกษา	- ต้องการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ - มีความสนใจเรื่องแปลกใหม่ - ต้องการคำบรรยายทางวิชาการ
- นักท่องเที่ยว	- เข้าชมเพื่อความเพลิดเพลิน - มีความสนใจในเรื่องราวจัดแสดง
- นักวิชาการ	- เข้าชมเพื่อการศึกษา - ศึกษารายละเอียด ใช้เวลานาน - ไม่สนใจเทคนิคจัดแสดง
2.2 ผู้มาติดต่อ	
- ส่วนราชการหรือบุคคลในหน่วยงาน	- ติดต่องานราชการเข้าร่วมค้นคว้าวิจัย ประชุมสัมมนา - ติดต่อขอข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เข้าฟังบรรยายหรือเข้ารับการอบรมพิเศษ
- แขกทางหออัครศิลปิน	- รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย - รับเชิญเป็นประธานในพิธีต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทผู้ใช้โครงการ	วัตถุประสงค์ในการใช้โครงการ
- ผู้มาติดต่อของแสดงผลงานทางด้านศิลปะ 3. วัตถุประสงค์	- เพื่อจัดแสดงงานของตนเองในหอศิลปวัฒนธรรมภาคภูมิตะวันตกในส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว - นำไปศึกษา วิเคราะห์ วิจัย - นำไปจัดแสดง

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการจากวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4ประเภทของผู้ใช้โครงการ

จากการศึกษาประเภทของผู้ใช้โครงการสามารถแบ่งประเภทของผู้ใช้โครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติได้ดังนี้

1. **ผู้ให้บริการ**

คือเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของหอศิลปวัฒนธรรม สามารถแยกเป็น

1.1 ฝ่ายบริหาร

เป็นผู้บริหารให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายและนโยบายของมหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายดำเนินการ

ดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบานของฝ่ายบริหารโดยให้บริการแก่ประชาชนและผู้ใช้โครงการ

2. **ใช้บริการ**

ได้แก่ผู้เข้ามาใช้บริการภายในโครงการ สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

2.1 ผู้เข้าชม

-นักเรียนนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ตองการการศึกษาถึงการจัดภายแสดงในหออัครศิลปิน พร้อมทั้งการเข้ารับฟังการบรรยายทางกิจกรรม การบรรยายพิเศษ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่แท้จริง คือให้ได้ความรู้ทางวิชาการส่วนใหญ่จะนิยมเข้าไปใช้บริการในวันและเวลาราชการ

- ประชาชน บุคคลทั่วไป เป็นบุคคลส่วนใหญ่ที่เข้ามาชมการจัดแสดงภายใน เพื่อความเพลิดเพลินและความสนใจเฉพาะด้าน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้ไม่มากนัก การเข้าชมส่วนมากจะเข้าชมในวันหยุดสุดสัปดาห์

- นักวิชาการและศิลปิน ผู้เข้าชมในประเภทนี้ไม่มากนักเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องราวของวัตถุจัดแสดง คนกลุ่มนี้จะเข้าหอศิลปวัฒนธรรมเพื่อหาข้อมูล

2.2 แขกหรือบุคคลสำคัญ

- การเข้าชมของบุคคลนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณีคือ มีภูมิหลังบ้าง หรือไม่มี อาจเป็นแขกรับเชิญของหอศิลปวัฒนธรรมในการจัดนิทรรศการพิเศษ หรือจัดการประชุมสัมมนาทางศิลปวัฒนธรรม

- แขกรับเชิญทางราชการการเข้าชมจะเป็นตามมารยาทเป็นส่วนใหญ่ หรือบุคคลที่เข้าใช้อาคารเพื่อความสำคัญเป็นต้น

- ผู้มาติดต่อขอแสดงงานทางด้านศิลปะเป็นบุคคลที่มีผลงานทางด้านศิลปะ มาขอจัดแสดงผลงานทางด้านศิลป ภายในหอศิลปวัฒนธรรม ในส่วนของนิทรรศการชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

3.5.1 ผู้ใช้บริการ

1. ผู้ชมทั่วไป สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ

- ผู้ชมที่มาเองได้แก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว ที่มากันเองไม่ได้มาเป็นหมู่คณะ จะมีพฤติกรรมคือ เมื่อเดินเข้าสู่โถงทางเข้าก็จะเป็นส่วนบริการสาธารณะ คือ ติดต่อประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์สาธารณะ เคาน์เตอร์ฝากสัมภาระ ชมสินค้าของที่ระลึก และร้านขายหนังสือ ห้องน้ำ จากนั้นก็เข้าสู่ส่วนของห้องจัดแสดง

- ผู้ชมที่มาเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาเข้าชมเป็นหมู่คณะ จะมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอเข้าชมเป็นหมู่คณะ และจะมีวิทยากรนำชม บรรยายกิจการและการจัดแสดงภายในจากนั้นวิทยากรนำชมส่วนจัดแสดง โดยเริ่มจากฝากของที่เคาน์เตอร์ ฝากสัมภาระเช่นกัน

2. แขกหรือบุคคลสำคัญ

เมื่อเริ่มเข้าสู่อาคาร ก็จะเชิญมาที่ส่วนพักคอย จากนั้นก็อาจมีการเลี้ยงรับรอง เมื่อถึงเวลานัดหมายก็เข้าสู่บรรยาย จากนั้นหากมีเวลา ก็อาจเข้าชมการจัดแสดง

3. ผู้มาติดต่อกับหออัครศิลปิน

ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการตลอดจนบุคคลที่มาติดต่อ ขอข้อมูลหรือเอกสารต่าง ๆ บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมกับหออัครศิลปิน รวมทั้งติดต่อกับเจ้าหน้าที่หออัครศิลปินในเรื่องต่าง ๆ

3.5.2 ผู้ให้บริการ

ลักษณะพฤติกรรมในการทำงาน อาจมาโดยรถเมล์หรือรถส่วนบุคคล โดยจะมาถึงประมาณ 8.00 น. จากนั้นจะเข้าสู่ส่วนทำงาน เพื่อลงเวลาทำงาน และทำธุระส่วนตัว ก่อนจะเริ่มปฏิบัติงาน

กำหนดเวลาทำงานโครงการ

8.00 น. - 8.30 น.	ลงเวลาทำงาน
8.30 น. – 12.00 น.	ปฏิบัติงาน
12.00 น. – 13.00 น.	พักกลางวัน
13.00 น. – 16.30 น.	ปฏิบัติงานต่อ
16.30 น.	เลิกปฏิบัติงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงปริมาณของผู้เข้ามาใช้บริการเริ่มจากเวลาทำการถึงเวลาปิดทำการ

วัน เวลา	9.00น.	10.00น.	11.00น.	12.00น.	13.00น.	14.00น.	15.00น.	16.00น.
พุธ								
พฤหัสบดี								
ศุกร์								
เสาร์								
อาทิตย์								

ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงปริมาณของผู้เข้ามาใช้บริการเริ่มจากเวลาทำการถึงเวลาปิดทำการ

มีผู้ใช้บริการ

มีผู้ใช้บริการน้อย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.5.3 **วัตถุจัดแสดง**

หอศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตกได้จัดหาวัตถุจัดแสดงเข้ามาเอง โดยได้จากการรับบริจาคจากศิลปินในภาคตะวันตกแห่งนี้ และจากการซื้อจากชาวบ้านในภูมิภาคนี้ เมื่อจัดหาวัตถุจัดแสดงเข้ามาใหม่ หรือมีการนำออกมาจัดแสดง วัตถุจัดแสดงทั้งหมดต้องมีการตรวจสอบทำหลักฐาน และขึ้นทะเบียนก่อนนำเข้าหรือ นำออกจากหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

3.6 เนื้อหาการจัดแสดงทั้งหมดของหอศิลป ได้จำแนกไว้เป็น 4 ประเภทดังนี้

3.6.1 ศิลปวัฒนธรรมด้านงานหัตถกรรม เครื่องจักรสาน

ในเขตภูมิภาคตะวันตะวันตกของไทย คือจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานครภูมิภาคนี้ เคยเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่เก่าแก่ เช่น เป็นแหล่งวัฒนธรรมทราวดี และวัฒนธรรมอยุธยาสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังเป็นแหล่งมี่มีคนไทยเชื้อสายต่าง ๆ อันมีความสามารถทางการผลิตงานด้านศิลปหัตถกรรมตั้งหลักแหล่งอยู่ด้วย เช่น ลาว เขมร และจีน เป็นต้น

โดยทั่วไปเครื่องจักรสานหมายถึงกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์โดยใช้วิธีการจักวัสดุให้เป็นเส้น แล้วนำมาขัดเป็นลายขึ้นรูปทรงตามที่ต้องการวัสดุที่ใช้มีหลายประเภท เช่น ไม่ไผ่ หวาย กก ย่านลิเภา เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากไม้ไผ่สีสุก ไผ่รวก เป็นส่วนใหญ่

ผลิตภัณฑ์ที่พบว่ามีแหล่งค่อนข้างกระจาย และยังมีการผลิตสม่ำเสมอคือ กระจาด กระบุง ตะข้อง และเข่ง หลัว ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจำนวนมากแต่มีแหล่งการผลิตกระจุกตัวในแต่ละพื้นที่คือ เข่งเป็ด เข่งไก่ กงครอบน้ำตาล เตี๋ยม ฝาเข่ง และหมวก โดยเฉพาะหมวกโกยโล้ย ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตบางฤดูส่วนใหญ่ จะเป็นเครื่องจับสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตประปรายคือ ฝาชี เฝือก เปล ตระแกรง ชะนาง กระชอน กระเป๋า กระบาย อีจู้ อีดูด และตุ้ม ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อการค้าอย่างแท้จริง คือ เข่ง หลัว เข่งเป็ด เข่งไก่ เตี๋ยม เข่งหาบหอม ฝาเข่ง เสื่อลำแพน หมวก บุ้งกี๋ และกระจี้ เป็นส่วนใหญ่ คือ กระจาด กระบุง กระชัง กะโล่ กรงนก กระเป๋า ตะข้อง ตะกร้า ไซ ตะแกรง ฝาชี เฝือก พัด ลอบ เสื่อไม้รวก สุ่มไก่ สุ่มปลา และกระด้ง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตใช้เองและแลกเปลี่ยนหรือแจกจ่ายในหมู่คนใกล้ชิดเป็นส่วนใหญ่ได้แก่ ปั้นน้ำชา เปล อีดูด อีจู้ และตุ้ม

จะเห็นได้ว่าการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในภูมิภาคนี้ ส่วนใหญ่จะทำเพื่อใช้ในครอบครัว และแจกจ่ายในหมู่คนใกล้ชิด ที่เหลือก็จะเป็นการทำเพื่อการค้า แต่ปัจจุบันการผลิตเครื่องจักรสานหาได้น้อยลงทุกที เพราะการทำเครื่องจักรสานจะเป็นงานของคนพิการ หรือไม่ก็คนแก่ ที่ไม่สามารถทำงานหนัก ๆ ได้ จนมีคำกล่าวว่า " เป็นงานของคนแก่ " หรือ" ของคนที่ไม่รู้จะทำอะไรอื่น "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานในภาคตะวันตกนี้ จะเป็นลักษณะของการจักรสานเพื่อการใช้งานในชีวิตประจำวันได้แก่

1. กระบุง เป็นภาชนะสำหรับตวงเมล็ดพืช เรียกว่า ตะบุงตวง หรือ ปุ๊ดสัด กระบุงแบบนี้มีของไม้บางท้องที่เรียกว่ากระบุงโกย เป็นภาชนะสำหรับใส่เมล็ดธัญพืชปุ๋ย และข้าวของอื่น ๆ เพื่อเคลื่อนย้ายไปเก็บไว้ใช้งาน ส่วนมากเป็นกระบุงปากค้อมหรือกระบุงธรรมดา เป็นภาชนะสำหรับใส่ธัญพืชและผลไม้บางชนิดเพื่อขนถ่ายเรียกกระบุงแบก หรือ กระบุงปากบาน

2. กระด้ง เป็นภาชนะสำหรับฝัดข้าวและเมล็ดธัญพืชขนาดเล็กอื่น ๆ และใช้สิ่งของและอาหารเช่นเนื้อเค็ม ปลาเค็ม

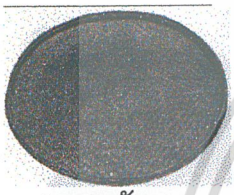

3. กระชัง ใช้สำหรับขังสัตว์น้ำชั่วคราว เช่น ขังปลา งู

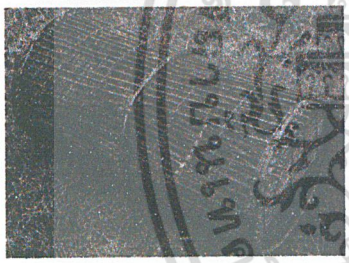

กระชังทรงกระบอก

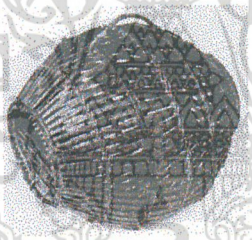

กระชังกลม

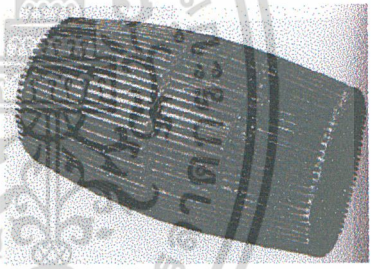

กระชังป่อง

4. กระโล่ ใช้ปิดบนขอบกระจาดและอาจใช้ใส่ของหรือตากของได้

5.กระชอน ใช้กรองน้ำผลไม้คั้นหรือน้ำกะทิ

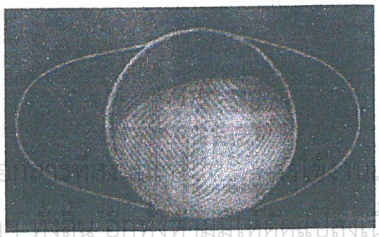

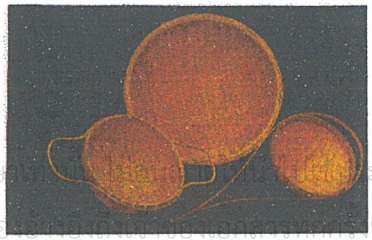

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. กระบาย ใช้เป็นภาชนะใส่ของและพืชผลทำนองเดียวกับกระบุง

7. กระจี้ ใช้กรองน้ำมะพร้าว หรือน้ำผลไม้อื่น ๆ

8. เข่ง (หลัว) ใช้เป็นภาชนะใส่ของขนถ่ายและเคลื่อนย้ายไป เช่น ใส่ ผลผลิตจากการประมง และการเกษตร น้ำแข็ง ฯลฯ

9 เข่งไก่ ใช้ขังไก่เพื่อเคลื่อนย้าย หรือวางจำหน่าย หรือแยกเลี้ยงเฉพาะ

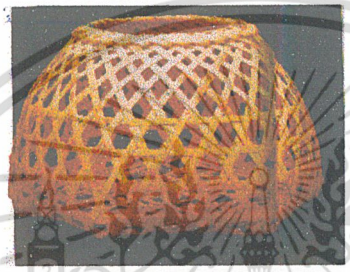

10.เข่งเป็ด เฉพาะขังเป็ดหรือลูกไก่อ่อนๆ เพื่อเคลื่อนย้ายหรือเพื่อเลี้ยง

11. เข่งหาบหอม ใช้บรรจุหัวหอมเพื่อขนย้าย

12.ฝาเข่ง ใช้ปิดบนเข่ง (หลัว) หรือเข่งไก่

13. ชะนาง ใช้เป็นเครื่องมือช้อนปลา

14. กรงนก ใช้ขังนก

15. กรงครอบน้ำตาล ใช้ครอบปากกะทะสำหรับเคี่ยวน้ำตาล เพื่อไม่ให้ฟองน้ำตาลล้นขณะเคี่ยว

16. เตี๋ยม (เสี๋ยม) ใช้กั้นล้อมเป็นฝาชั่วคราวหรือใช้ทำเป็นฝายุ้งข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17. ตะข้อง ใช้ขังสัตว์น้ำ หรือครึ่งบกครึ่งน้ำขนาดเล็กเช่น ปลาน้ำจืด กบ เขียด เป็นการชั่วคราว

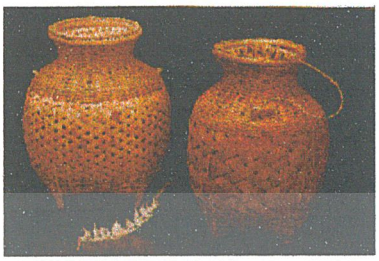

18. ตะกร้า และกระเป๋า ใช้ใส่ใบพืช ผลไม้ สิ่งของ เพื่อเคลื่อนที่ไปใสข้าวของสำหรับเดินทาง หรือไปงานบุญ

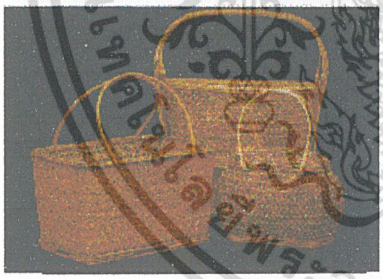

19.ตระกร้อสอยผลไม้ สอยผลไม่ในไร่สวน

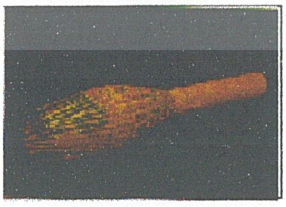

20. ไซ ใช้ดักปลาในทางน้ำไหล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

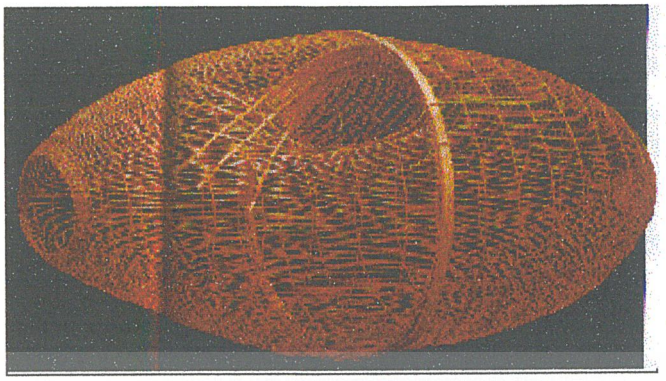

21. ลอบ ใช้ดักสัตว์น้ำในลำคลอง บึง ท้องนา

22. ฝาชี ใช้ครอบอาหารป้องกันแมลง

23. เฝือก ใช้ล้อมหรือกั้นทางปลาว่ายน้ำมักใช้ควบกับลอบยืน

24. พัด วี ใช้วีลม หรือเป็นของเล่น หรือของชำร่วย

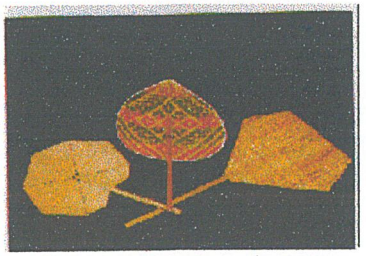

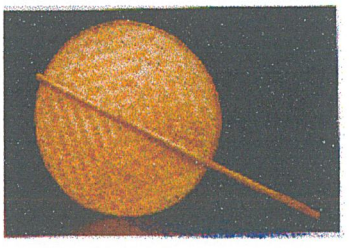

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

25. เปล มี 2 ชนิดคือ เปลใหญ่ของสุพรรณใช้เป็นเปลนอนเล่นคล้ายเปลญวน และเปลเด็กให้เด็กอ่อนนอน

26. ปั้นชา ใช้เป็นภาชนะรองรับน้ำชา

27.บุ้งกี๋ ใช้ขนถ่ายวัสดุก่อสร้าง บางชนิดใช้เฉพาะงานคือ บุ้งกี๋หอมใช้ใส่พืชผักสำหรับปลูกบุ้งกี๋ไม้ไผ่สำหรับตักเมล็ดธัญพืช

28. สุ่มไก่ ใช้ครอบไก่เพื่อขังไว้เลี้ยงและป้องกันอันตราย

29. สุ่มปลา ใช้ครอบเดาเพื่อจับปลา

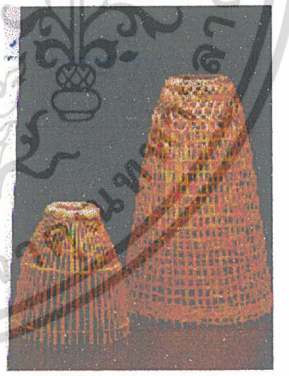

30.ตะแกรง ใช้ร่อนเมล็ดธัญพืช ร่อนถ่าย และวัสดุก่อสร้าง และใช้ตากอาหารสดเพื่อถนอมอาหาร

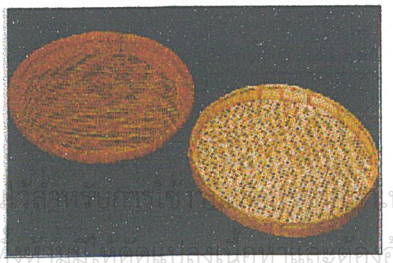

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

31.กะเหล็บ ใช้ใส่เสื้อผ้าของลาวโซ่ง พบใช้ในพิธีแต่งงาน ที่บ่างใช้ใส่เสื้อผ้าของเจ้าบ่าวไปสู่บ้านเจ้าสาว

32.กระด้ง ใช้สำหรับฝัดข้าวหรือเมล็ด และใช้ตากสิ่งของมีชื่อเรียกเช่น กระด้งฝัด กระด้งมอญ

33.หมวกกุ้ยเล้ย เป็นหมวกยอดแหลมชาวจีนในไทยนิยมใช้ใส่กันแดดและฝนในเวลาทำงาน

34.หมวกงอบไม้ไผ่ ชาวนานิยมใช่ใส่กันแดดกันฝน เป็นงอบสานด้วยไม้ไผ่ของไทยโซ่ง

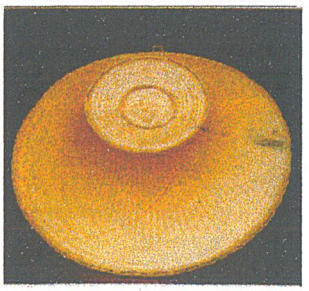

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

35.โซงโลง (โพง) สำหรับวิดน้ำรดต้นไม้ในไร่สวน

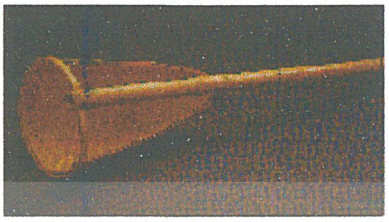

36.ชะลอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2งานทอผ้าในเขตภาคตะวันตก

ผ้าเป็นผลิตภัณหัตกรรมไทยที่บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมประจำชาติ และความคิดสร้างสรรค์ของคนในชาติในการรู้จักการทำเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนไทย ในสังคมชนบทถือว่าการทอผ้าเป็นงานของผู้หญิงทำกันในครัวเรือนยามว่างจากการทำไร่ทำนา การทอผ้าจึงมีอยู่ทุกที่ในประเทศไทยการพัฒนาออกแบบลวดลายและสัสันของผ้าเกิดขึ้นจากความคิดสร้างสันของช่างทอ และอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ ในอดีตนั้นผ้าจัดเป็นวัสดุหลักในการแต่งกายและบ่งบอกถึงฐานะทางสังคมของผู้แต่ง

ในภาคตะวันตกมีผู้คนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ ทำให้มีรูปแบบการทอผ้าที่แตกต่างกันไป แต่ที่ขึ้นชื่อมากที่สุดคือ " ผ้าจก "

ผ้าจกเป็นมรดกทางศิลปกรรมของชาวล้านนาที่มีวิธีการทอผ้าด้วยจกหมายถึงการล้วง ควักเอาของขึ้นมา เอาเส้นด้านมาผูกเป็นลายต่าง ๆ ลายที่ผูกมีหลายลายตามแต่ละครัวจะถนัด

วัตถุประสงค์ของการทอผ้าจกแตกต่างกันไปตามที่ต้องการ เช่น ทอสำหรับประกอบเป็นเชิงซิ่น (ตีนซิ่น) เรียกว่า ตีน ซิ่นจก ทอจกเป็นผ้าคลุมศรีษะนาค ทอจกเป็นผ้าขาวม้า ทอจกเป็นผ้าเช็ดหน้า ฉะนั้น คำว่า ผ้าจกจึงเรียกคำกลาง ๆ หมายถึงผ้าที่ทอด้วยวิธีจกส่วนซิ่นนั้นหมายเฉพาะที่มีเชิงเป็นผ้าจกหรือจกทั้งตัว

ลายที่ใช้เป็นแบบจกล้านนาของสตรีในราชบุรีนั้น ได้ถ่ายทอดตามแบบโบราณมาตลอด มิได้เปลี่ยมแปลงลายลักษณ์แปลกไปจากเดิมเลย โดยเฉพาะการจกเพื่อใช้ประกอบเป็นตีนซิ่นก็ยังคงรักษาและถ่ายทอดลายผืนต่อผืนไว้อย่างไม่ผิดเพี้ยน ประณีตและแนบเนียนแม้สีสันก็ยังคงเดิม ลายที่ใช้จกเป็นลายหลักมีชื่อต่างกันออกไป เช่น ลายดอเชีย ลายโก้งเก้ง ลายกาบ ลายหัก ลายหน้าหมอน นกคู่กินน้ำฮ่วมต้น หรือจกลายผสม เช่น เชียผสมลายโก้งเก้ง กาบผสมหน้าหมอน ฯลฯ สุดแล้วแต่ครอบครัวจะถนัดลายใด นอกจากลายที่เป็นหลักของผืนแล้ว ในแต่ละผืนต้องจกลายประกอบของเชิง เช่น มะลิเลื้อย กูดซ้อนทอ ขอประแจ ดอกแก้ว ดอกข้าวตอก และซะเปา

โดยการมองภาพรวมของศิลปะผ้าจกของชาวล้านนาในราชบุรี จะเห็นนกคู่กินน้ำฮ่วมต้นโดยเด่นสง่างาม อยู่ท่ามกลางความหลากหลายของลายลักษณ์ ปรากฏอยู่บนผืนผ้านั้นอย่างละเอียดอ่อน ลุ่มลึก สีสันที่กลมกลืน อันมีพื้นดำ จกแดง และเหลืองเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของผ้าจกราชบุรี ถึงแม้ว่านกคู่กินน้ำฮ่วมต้น จะโดเด่นสง่างามอยู่ท่ามกลางความหลากหลายของลายลักษณ์จากกาารจกที่ประณีตของสตรีชาวล้านนาในจังหวัดราชบุรี ก็จริงอยู่ แต่จกที่มาจากแต่ละพื้นที่ ของราชบุรีหาได้มีเอกลักษณ์เหมือนกันไม่ ต่างก็คงลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าจกตระกูลคูบัว เป็นผ้าจกที่มีกำเนิดที่ ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัด ราชบุรี ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าจกตระกูลนี้ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายโก้งเก้ง ลายหน้าหมอน นกคู่ กินน้ำฮ่วมต้น เป็นลายหลักการจะจกจะใช้เส้นด้ายยืนสีดำเว้นไว้ต่ำมาก เพื่อจกลายหลักให้มีความเด่นชัดมั่นคงไม่มีความหลายของลายประกอบส่วนสีสัน หนีไม่พ้นดำจกแดงและเหลืองเป็นหลัก ขนาดความกว้างของเชิงจกประมาณ 9 – 11 นิ้ว

ผ้าจกตระกูลดอนแร่ เป็นผ้าจกที่มีแหล่งกำเนิดที่ตำบลดอนแร่ ห้วยไผ่ หนองปลาหมอ และรางบัว ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าตระกลูนี้ ได้แก่ ลายกาบ และนกคู่กินน้ำฮ่วมต้น เป็นลักษณะของลายจะเว้นพื้นต่ำไว้น้อย แต่จะจกลายประกอบแน่นติดกันทำให้ความเด่นชัดของลายลดน้อยลง และจะหลากหลายด้วยลายประกอบ ส่วนสีสันจะเป็นสีแดง ดำ ขนาดความกว้างแลหนากว่าผ้าจกตระกูลคูบัว ประมาณ 14 –15 นิ้ว

ผ้าตระกูลหนองโพและบางกระโด เท่าที่ได้รวบรวมได้ในพื้นที่ตำบลหนองโพ บางกระโดและหนองอ้อ ในเขตอำเภอ โพธาราม มีลักษณะของลวดลายสีสัน และขนาดกว้างใกล้เคียงกับผ้าตระกูลคูบัว แต่จะแตกต่างกันตรงที่มีรูปลักษณ์ของนกคู่กินน้ำฮ่วมต้นในผ้าตระกูลคูบัวจะเป็นหงส์คู่กินน้ำฮ่วมต้น ใกล้เคียงลายจกในภาคเหนือ ของไทย เช่น เชียงใหม่และสุโขทัย

ผ้ามัดหมี่ เป็นการมัด ลายที่เส้นพุ่งหรือเส้นยืนเพื่อให้เกิดสีสัน และลวดลายตามที่ช่างทอพื้นบ้านกำหนด คิดไว้ในใจผ้ามัดหมี่มีทั้งผ้าฝ้าย และผ้าไหมมัดหมี่ ฝ้ายในสมัยก่อนนิยมใช้สีครามจากต้นครามเป็นสีเดียว แต่ปัจจุบันใช้สารเคมีหลากสีมากขึ้นสำหรับผ้ามัดหมี่ไหมจะมีลวดลายละเอียด ประณีต และเล่นสีสรรมากกว่าผ้าฝ้ายมีทำกันมากในภาคอีสาน และ จังหวัดในภาคกลาง เช่น อุทัยธานี สุพรรณบุรี ชัยนาท ฯลฯ ส่วนใหญ่จะนิยมทอผ้ามัดหมี่เส้นพุ่งจะมีการทำผ้ามัดหมี่เส้นยืนบ้างในบางจังหวัดเช่น เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ

ผ้าซิ่นมัดหมี่ ราชบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี และชัยนาทบางผืนใช้การทอสลับกับลายขิต ซึ่งช่วยเพิ่มความวิจิตรงดงามให้แก่ผืนผ้าส่วนผ้ามัดหมี่ของจังหวัดสุรินทร์นั้นมีชื่อเสียงเรื่องความงามของเส้นไหม และลวดลายที่มีอิทธิพลมาจากเขมร เช่น ลายพระตะบอง ลายสัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งผ้าปูมเขมร ซึ่งเป็นผ้าที่ใช้เป็นเครื่องแบบขุนนางไทยแต่สมัยโบราณ สมัยรัตนโกสินทร์ เรียกว่าผ้า “สมปักปูม “ ส่วนภาคใต้ตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการทอผ้ายกผสมมัดหมี่ด้วยเช่นกัน เช่น ผ้ายกสามกษัตริย์ ซึ่งในผ้าผืนหนึ่ง จะมีองค์ประกอบสามอย่างคือ ส่วนที่ 1 เป็นผ้าฝ้ายมัดหมี่ ไหมมัดหมี่ และมีฝ้ายยกดอกด้วยไหม

สภาพความเจริญของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศซึ่งได้รับความเจริญก้าวหน้าการออกแบบลวดลายผ้าพื้นบ้านดัดแปลงพัฒนามาจากลายดั้งเดิมทั้งผ้าจก ผ้ามัดหมี่โบราณ มีการใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลลวดลาย และใช้ออกแบบลวดลายผ้าสมัยใหม่ เพื่อใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ และผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทยกลายเป็นอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ยังมีผ้าพื้นเมืองของชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในภาคตะวันตกได้แก่ ผ้าชาวกระเหรี่ยง ลาวโซ่ง และชาวไทยวน

หัตถกรรมสิ่งทอแบบพื้นบ้านของไทยก็ยังนับว่ามีความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ ของชาวชนบทและเป็นที่ต้องการของตลาดส่วนหนึ่งตลอดจนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไว้เพื่อความภาคภูมิใจแก่อนุชนไทยรุ่นหลังสืบต่อไป

ภาพที่ 3.33 ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือภาคตะวันตก

3.6.3 งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก

ภาคตะวันตกมีช่างฝีมือมากมายหลายแขนงซึ่งเป็นช่างที่ได้รับความรู้มาจากบรรพบุรุษ มีการทำสืบต่อกันมาเป็นปัจจุบัน ซึ่งทางโครงการมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวม ผลงานของช่างไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมาจัดแสดงให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษา ได้แก่

งานจิตรกรรมฝาผนัง

จิตรกรรมเป็นงานศิลปะที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยมาแต่โบราณจิตรกรรมของคนไทยในอดีตโดยมากมักเขียนไว้ตามผนังอุโบสถ์ พระวิหาร ศาลการเปรียญ เรียกว่า จิตรกรรมฝาผนัง แนวความคิดที่เขียนไว้ ณ ที่นี้คือ ต้องการใช้เป็นภาพประดับฝาผนังและเป็นเครื่องสั่งสอนให้ เลื่อมใสพระศาสนา

การเขียนจิตรกรรมฝาผนังของไทยมีแบบอย่างเฉพาะไม่เหมือนของชนชาติอื่น ๆ โดยทั่วไปจะเป็นภาพระบายสีเรียบ ๆ แบน ๆ ไปตามรูปร่างของสิ่งที่เขียนไม่ว่าจะเป็นรูปคน สัตว์ ปราสาทราชวัง และสิ่งอื่น ๆ แล้วใช้เส้นตัดเพื่อให้ลวดลายท่าทางของรูปทรงนั้นเด่นชัดขึ้นมาจิตรกรหรือผู้วาดต้องใช้ความละเอียดประณีตพิถีพิถันเป็นพิเศษ เรื่องที่นำมาเขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวเนื่องกับพระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีผู้แบ่งเป็นสมัยต่าง ๆ อาทิสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ในสมัยอยุธยานั้นยังแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

1. จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1893 สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จนถึง พ.ศ. 2031 รัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

2. จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2034 รัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 จนถึง พ.ศ. 2171 รัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม

3. จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2173 รัชกาลสมเด็จพระเจาปราสาททอง จนถึง พ.ศ.2310 เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

สมัยอยุธยาตอนปลายมีช่วงเวลาที่ยยาวนานและมีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติอย่างกว้างขวาง ช่างไทยในยุคนี้มีความชำนาญมากขึ้น และได้รับอิธิพลและแบบอย่างจิตรกรรมจากชาวยุโรปและจีนเข้ามาผสมผสาาาานด้วยทำให้จิตรกรรมยุคนั้นมีความรุ่งเรืองและมีการพัฒนาไปมาก

ภาคตะวันตกเป็นภาคที่มีทั้งชาวไทยและชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ จึงทำให้ลักษณะการเขียนและเรื่องราวของภาพจิตรกรรมจะมีสัญลักษณ์บางอย่างของชุมชนนั้น ๆ คือถ้าเป็นชุมชนชาวลาวด้านหลังพระประธานจะเขียนพระพุทธเจ้ายืนอยู่สี่องค์ เป็นคติทางฝ่ายเหนือกับทางฝ่ายลาว และก็ทางฝ่านพม่านับถือกันมากจะสร้างพระพุทธเจ้าสี่พระองค์ลงไปในโบสถ์หรือวิหารอยู่เสมอ

- <u>งานปูนปั้นในภาคตะวันตก</u> เมื่อเรายืนอยู่หน้าวัดมหาธาตุเพชรบุรี ทางขวามือของเราจะเห็นอาคารทรงไทยประยุกต์สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กถาวรตั้งตระหง่านอยู่ชิดกำแพงด้านเหนือ ด้านหน้าจรดกำแพงทิศตะวันออกของเขตพุทธาวาส มีการปั้นภาพและลวดลายประกอบเป็นการสืบทอดการปั้นปูนที่ต่อเนื่องของจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเทคนิคในการเตรียมปูนปั้นนั้นได้สืบทอดมาจากรุ่นบรรพบุรุษ ซึ่งการเตรียมปูนปั้นของจังหวัดเพชรบุรีนั้นนายช่างจังหวัดเพชรบุรีได้เล่าว่าได้รับความรู้เทคนิคการผสมปูนปั้นจากรุ่นบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันงานปูนปั้นสามารถพบได้หลายแห่งเช่น ปั้นลม หน้าบัน ซุ้มประตู ในวัด จังหวัดเพชรบุรี หน้าบันและซุ้มประตู เทคนิควิธีการเตรียมดินและปั้นปูนแบบประเพณีของเพชรบุรีมีดังนี้

- <u>ปูนสออิฐ</u> ใช้ปูนขาวผสมทรายและน้ำ และน้ำตาลทรายเคี่ยวจนเหนียว สัดส่วนของปูน : ทรายคือ 1:4 หรือ 5 กวนส่วนเหล่านี้เข้าด้วยกันแล้วตำในครกให้เหลวพอเป็นเลนใช้ปูนที่ได้นี้เชื่อมแผ่นอิฐให้ต่อกัน

- <u>ปูนฉาบผนัง</u> การผสมปูนฉาบผนังมีสัดส่วนดังนี้ คือ ปูนขาวแช่น้ำ 2-3 คืน 3 ส่วน กระดาษฟางแช่น้ำยีให้ละเอียด ทรายร่อนด้วยตระแกรงไม้ไผ่ 1 ส่วน กาวหนังแช่น้ำเคี่ยวข้น น้ำตาลทรายแดง นำส่วนผสมนี้รวมกันตำในครก แล้วนำมาฉาบผนังอิฐซึ่งก่อเสร็จแล้วหากผนังอิฐก่อไม่ได้แนวดี ก่อนฉาบต้องปรับเสริมด้วยเศษอิฐ หรือ เศษ กระเบื้อง แล้วจึงฉาบปูน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรายแดง นำส่วนผสมนี้รวมกันตำในครก แล้วนำมาฉาบผนังอิฐซึ่งก่อเสร็จแล้วหากผนังอิฐก่อไม่ได้แนวดี ก่อนฉาบต้องปรับเสริมด้วยเศษอิฐ หรือ เศษ กระเบื้อง แล้วจึงฉาบปูน

- ปูนฉาบผิวผนัง ส่วนผสมของปูนฉาบผิวผนังมีขั้นตอนและวิธีทำดังนี้

1. ปูนขาวแช่น้ำ 3 –4 วันแล้วนำมากรองผ่านผ้าขาวบางเพื่อแยกสิ่งสกปรกออกไป จากนั้นทิ้งไว้ให้นอนก้น ช้อนน้ำข้างบนทิ้งแล้วเติมน้ำใหม่ลงไปกวนให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ให้ปูนนอนก้น จากนั้นเปลี่ยนน้ำข้างบนใหม่ ทำเช่นนี้ซ้ำหลาย ๆ ครั้ง แล้วเก็บปูนที่นอนก้นไว้ผสมต่อไป

2. น้ำต้มข้าวเหนียวโดยต้มข้าวเหนียวให้เปื่อยจนเหนียวคล้ายกาว กรองเอาเนื้อข้าวเหนียวทิ้งไปเก็บของเหลวไว้ผสม

3. น้ำละลายสารส้ม

นำส่วนผสมดังกล่าวมากวนให้เข้ากันดี แล้วใช้เกรียงเหล็กป้ายฉาบผิวผนังพอกปูนหมาดจึงขัดผิวผนังให้มันด้วยเกรียง

ปูนปั้น ส่วนผสมปูนปั้นก็เหมือนปูนฉาบผนัง แต่ต้องใช้เวลาตำมากกว่าเพื่อให้เหนียวพอที่ปูนจะทรงตัวได้ดีจนสามารถปั้นได้ลวดลายอ่อนช้อยตามต้องการ

ก่อนทำงานปูนปั้นจะต้องร่างลวดลายบนผนังปูนเสียก่อนด้วยถ่านหรือหมึกจีน แล้วนำปูนที่ผสมพอกทับตามลวดลายให้นูนโดยใช้เศษอิฐหรือไม้เสริมภายใน

กรณีเป็นปูนปั้นชิ้นใหญ่ เมื่อนำปูนผสมพอกทับตามลายให้นูนแล้วต้องทิ้งไว้ให้แห้ง แล้วใช้ " ปูนเทือก " ทา

ปูนเทือกคือปูนผสมที่ใช้ทำปูนปั้นแต่เติมน้ำและน้ำตาลเชื่อมลงไปอีกเพื่อให้เหลว แล้วทาไล้ลงบนปูนปั้นแห้งที่พอกไว้จากนั้นใช้ส่วนผสมปูนปั้นที่พอกทับปูนเทือกเพื่อปั้นเป็นลวดลายตามต่อการต่อไป

ภาพที่ 3.34 ภาพปูนปั้นหน้าบันวัดมหาธาตุเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>ช่างปั้นโอ่งมังกร จังหวัดราชบุรี</u> เป็นเครื่องปั้นดินเผาชนิดเคลือบเกลือเนื้อดินแกร่ง เคลือบสีน้ำตาลแกมสีเขียวตุ่น ๆ ลวดลายนิยมใช้เป็นลายมังกรและลวดลายชนิดอื่นแบบจีน โอ่งมังกรจัดว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่โด่งดังมากที่สุดของราชบุรี นับเป็นผลิตภัณฑ์ที่เดินทางไกลถึงต่างประเทศ จากอดีตถึงปัจจุบันโอ่งมังกรได้รับการพัฒนารูปแบบเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ เพื่อเป็นเครื่องประดับตกแต่ง เช่น กระถางต้นไม้ อ่างเลี้ยงปลา หรือใช้ปลูกบัง แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ในเขตอำเภอเมือง

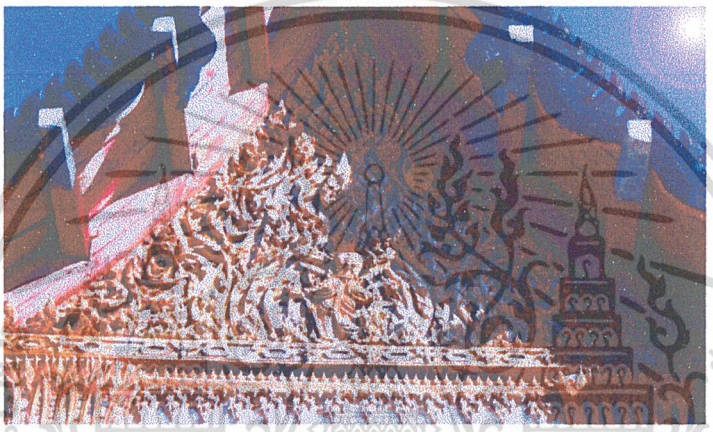

ภาพที่ 3.35 ภาพปูนปั้นวัดใหญ่ชัยมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่างทองโบราณ

จังหวัดเพชรบุรี ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งศิลปะช่างทองโบราณที่มีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ศิลปะช่างทองโบราณเมืองเพชรบุรีได้รังสรรค์ผลงานด้านวัฒนธรรมงดงามประณีต แสดงถึงเอกลักษณ์แห่งภูมิปัญญาผนวกกับฝีมือของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ผลงานของช่างทองไม่ว่าจะเป็นสร้อยข้อมือ กำไล ตุ้มหู ฯลฯ หรือที่เราเรียกว่าทองรูปพรรณนั้นจะมีลวดลายแบบเครื่องทองโบราณ เช่น ลายกนกเป็นต้น มีความละเอียดอ่อนปราณีตแสดงถึงอารณ์อันสุทรีย์ของผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น

งานช่างทองเมืองเพชรบุรี สืบทอดมาแต่โบราณกาล สอนกันในครอบครัวและแก่ผู้มีใจรักในการทำทองรูปพรรณเพื่อสืบสานงานช่างทองอันงามเด่นให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป

ศิลปะด้านช่างทองโบราณ

เมืองเพชรบุรีมีช่างทองโบราณผู้หนึ่งมีชื่อเสียงในผลงานศิลปะที่วิจิตรตระการตา เป็นที่กล่าวขวัญเลื่องลือและนิยมในหมู่คนไทยที่รักชอบเครื่องทองที่มีลวดลายเครื่องทองโบราณคือ นางเนื่อง แฟงสีดำ ท่านผู้นี้ได้สร้างสรรค์ผลงานที่สวยงามยอดเยี่ยมฝากไว้เป็นมรดกสังคม ให้ประชาชนได้ชื่นชมสัมผัส สืบสานวัฒธรรมของช่างมาตลอดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงได้ประกาศยกย่องให้เป็นศิลปินพื้นบ้านสาขาหัตถศิลป์ ศิลปะด้านช่างทองโบราณ ในปี พ.ศ. 2531

นางเนื่อง แฟงสีดำ เป็นชาวเพชรบุรีโดยกำเนิด เกิดวันที่ 8 กันยายน 2457 ที่ตำบลที่ท่าราบ อ. เมือง จ. เพชรบุรี เติบโตและทำทองเป็นอาชีพมาตลอด ลักษณะเด่นของทองรูปพรรณของท่าน เป็นการผสมผสานระหว่าง ช่างและงานศิลป์ได้อย่างสมดุล เป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ผนวกกับอารมณ์ ความรู้สึก ผลงานจึงมีความเป็นตัวของตัวเอง ให้อารมณ์ความรู่สึกที่ลึกซึ้งสร้างสรรค์ ไม่เลียนแบบผู้ใด และยังมีความปราณีต งดงาม อย่างยิ่ง

นางเนื่อง แฟงสีดำ เป็นศิลปินพื้นบ้านที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และได้ยึดถือความดีงาม พัฒนางานจนเกิดความสำเร็จสูงสุด งานแต่ละชิ้นจึงออกมาจากหัวใจประณีตบรรจงสมบูรณ์ในตัวเองแต่ถือเป็นสมบัติของชาติและของโลกด้วย

ผู้ที่ได้ชมผลงานของนางเนื่องแฟงสีดำจะได้รับความรู้และประสบการณ์งานช่างทองกว้างขวางขึ้นทั้งในด้านคุณค่าและความงาม สามารถแสดงออกถึงความสัมพันธ์ ระหว่างลวดลายทองกับธรรมชาติ และความคิดในการสร้างสรรค์เครื่องประดับอันมีค่านี้ได้อย่างน่าสนใจ กล่าวได้ว่าผลงานของนางเนื่องได้สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ คงอยู่คู่ชาติและยังเป็นสื่อนำในการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานด้านวรรณกรรม นาฏศิลป์และการแสดง

การศึกษาด้านวรรณกรรม นาฏศิลป์และการแสดงของภาคตะวันตกนั้นจะศึกษาจากศิลปที่ได้สืบทอดมาเป็นเวลานานและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในภูมิภาคนี้ซึ่งในปัจจุบันอาจหาชมมิ ได้อีกแล้ว

การศึกษางานด้านวรรณกรรมในท้องถิ่นภูมิภาคตะวันตกนี้ จะศึกษาทั้งวรรณกรรมท้องถิ่นที่ถ่ายทอดด้วยลายลักษณ์และมุขปาฐะวรรณกรรมท้องถิ่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลทางคติชนวิทยาในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรมมุขปาฐะวรรณกรรมท้องถิ่นมี2 ลักษณะคือเรื่องที่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาปากต่อปาก โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

<u>วรรณกรรมลายลักษณ์</u>

วรรณกรรมลายลักษณ์หมายถึง วรรณกรรมที่บันทึกไว้ด้วยอักษร วัสดุที่ใช้ บันทึกเป็นสมุดข่อยและใบลาน วรรณกรรมลายลักษณ์ที่พบในภูมิภาคนี้ เช่น นิทาน กฎหมาย คัมภีร์ทางศาสนาและตำราต่าง ๆ เช่นตำรายา ตำราทำนายฝัน ตำราโหราศาสตร์ ตำราดูฤกษ์ดูยาม ตำราเครื่องรางของขลังตำราไสยศาสตร์ ตำราดูสัตว์ ฯลฯ

เอกสารโบราณที่พบในภูมิภาคนี้สำรวจพบทั้งคนไทยและชนกลุ่มน้อย คือ ลาว และมอญ เอกสารที่พบมีทั้งสมุดข่อยและใบลานอักษรที่ใช้บันทึกมีทั้งอักษรไทย อักษรขอม อักษรมอญ รวมทั้งอักษรธรรม อักษรลาวโซ่ง และอักษรไทยน้อย ซึ่งเป็นอักษรของคนกลุ่มลาวเอกสารโบราณที่พบเหล่านี้พบได้ในจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม สมุทรสาคร

<u>วรรณกรรมมุขปาฐะ</u>

วรรณกรรมมุขปาฐะ หมายถึง วรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยมุขปาฐะหรือคำพูด วรรณกรรมประเภทนี้มักเป็นวรรณกรรมที่สร้างความบันเทิง ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน เพลงสำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิต บทประกอบการเล่น และการแสดงมหรสพ และบทประกอบพิธีกรรม วรรณกรรมที่มีผู้สนใจมากคือเพลงพื้นบ้านและนิทานพื้นบ้านส่วนวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ คือ เพลงสำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิต มีผู้สนใจน้อยมาก

<u>เพลงพื้นบ้านในภูมิภาคตะวันตกมี 2ลักษณะคือ</u>

1.ลักษณะที่เป็นข้อมูลภาคสนาม ผลงานประเภทนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ใด ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์มิให้สูญและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักเท่านั้น

2. ลักษณะที่เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ ผลงานที่มีการศึกษาและวิเคราะห์นี้เมื่อผู้ศึกษาเก็บข้อมูลเพลงพื้นบ้านภาคสนามแล้วก็นำเอาข้อมูลมาศึกษาและวิเคราะห์ ผลงานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การศึกษางานเฉพาะชนิด ผลงานประเภทนี้มักเสนอในรูปของบทความและสูจิบัตรโดยศึกษาเพลงพื้นบ้านชนิดใดชนิดหนึ่งนับตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของเพลง ลักษณะของเพลงโอกาสที่แสดง คำประพันธ์ วิธีร้อง เครื่องดนตรี การแต่งกายของผู้ร้อง และตัวอย่างเพลง บทความบางเรื่องมีการศึกษาวิเคราะห์ เชิงคติชนวิทยาและเชิงวรรณศิลป์

2.2 ผลงานการศึกษาเฉพาะที่ ผลงานประเภทนี้เป็นการรวบรวมและศึกษาเพลงพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ ที่ ปรากฏในพื้นที่ต่าง ๆ

<u>การแสดงหุ่นกระบอก</u>

การเล่นหุ่นกระบอกของไทย เป็นมหรสพที่มีความสำคัญยิ่ง อย่างหนึ่งและมี ความเป็นเอกไม่แพ้การละเล่นชนิดอื่น ๆ การเล่นหุ่นกระบอกมีการรวมเอาศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ของชนชาติไว้ด้วยกันมากมายหลายสาขา ในขั้นแรกที่จะมีการแสดงหุ่นกระบอกได้นั้น ต้องมีการสร้างหุ่นตัวอันประกอบด้วยศรีษะและลำตัวซึ่งต้องอาศัยช่างผู้ชำนาญ ในทางประติมากรรมและจิตรกรรมในการประดิษฐ์เสื้อเครื่องแต่งกายหุ่น ตลอดจนเครื่องประดับต่าง ๆ ต้องใช้ช่างประณีตศิลป์ในทางการฝีมือเย็บปักถักร้อยมาร่วมใช้ความสามารถ

นอกจากช่างฝีมือหรือศิลปินผู้สร้างตัวหุ่นแล้วการที่จะแสดงหุ่นได้ก็จำเป็นต้องมีบทหรือเรื่องราวที่จะใช้ดำเนินเรื่องแสดงนับแต่โบราณกาลสืบต่อมามักใช้เนื้อเรื่องจากวรรณคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีเนื้อเรื่องเป็นในเชิงนิทาน นิยาย จักรๆ วงศ์ ๆ วรรณคดีไทยที่นำมาใช้เป็นบทนี้ถือว่าเป็นศิลปะสำคัญสาขาหนึ่งเป็นวรรณศิลป์ และวัฒนธรรมทางภาษาประจำชาติ

การขับร้องและคีตบรรเลง ประกอบการแสดงหุ่นกระบอกจัดเข้าในศิลปะสาขาดุริยางค์ศิลป์ ศิลปะสาขานี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนาฏศิลป์ ซึ่งถือว่าเป็นศิลป์อีกสาขาหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับหุ่นกระบอกผู้เชิดต้องมีความรู้อย่างดีในเรื่องกระบวนท่ารำ และต้องเป็นผู้ที่ระละครไทยเป็น ต้องมีทักษะในการร่ายรำทำท่าอย่างละครรำทั้งนี้เนื่องจากการเชิดหุ่นย่อมหมายถึงการบังคับกลไกให้หุ่นแสดงท่าทางร่ายรำแทนตัวละครนั่นเองโดยนัยนี้ คนเชิดก็คือผู้ถ่ายทอดและบังคับท่ารำตลอดจนกริยาต่าง ๆ ให้แก่ตัวหุ่น

การแสดงหุ่นกระบอกยังประกอบขึ้นด้วยศสิลปะชั้นสูงอีกหลายสาขาเช่นสถาปัตยกรรมและมัณฑณศิลป์ ศิลปศาสตร์สาขานี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างโรงละครหุ่นตลอดจนการจัดแต่งโรงและการจัดสร้างฉากให้เข้ากับตัวละครและท้องเรื่อง

ตัวหุ่นกระบอก

หุ่นกระบอกที่ใช้แสดงในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นโดยอาศัยกรรมวิธีการสร้างหุ่นกระบอกตามแบบของหม่อมราชวงศ์เถาะ พยัคเสนา ได้ประดิษฐ์ดัดแปลงขึ้นประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนด้วยกันคือ ศีรษะหุ่น ลำตัว มือ และเสื้อผ้าเครื่องประดับสำหรับแต่งกายส่วนประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของหุ่นที่เลียนแบบอวัยวะของคนจริง ๆ คือ ส่วนมือ ทั้ง 2 ข้าง และส่วนศรีษะ ส่วนลำตัวหุ่นกระบอกใช้ไม้ไผ่ปล้องสวมตั้งแต่คอลงมาส่วนศรีษะและลำตัวถอดออกจากกันได้เมื่อไม่ใช้แล้วก็จะถอดส่วนหัวออกเก็บตั้งไว้กับฐานต่างหาก ส่วนลำตัวที่เป็นกระบอกไมม้ไผ่เมื่อถอดออกแล้วก็จะนำตัวเสสลื้อที่มีมือติดอยู่ทั้ง 2 ข้างพับเก็บใส่หีบ ฉะนั้นเราจึงเรียกหุ่นแบบนี้ว่า “หุ่นกระบอก” เพราะใช้ไม้กระบอกเป็นลำตัว

ศรีษะหุ่นกระบอกมักใช้ไม้เนื้อเบาทั้งแห่งเช่นไม้ทองหลาง ไม้นุ่น ไม้ต้นลำพู ไม้โมก หรือไม้สักทอง ไม้ที่นำมาใช้ ควรเป็นไม้เนื้อดี ไม่มีตาไม้ เพราะจะยากแก่การแกะและการเกลา แห่งไม้ควรมีขนาดความกว้างประมาณ 5 นิ้ว ยาวประมาณ 8 นิ้ว เมื่อได้ไม้แล้วช่างจะนำมาแกะให้เป็นรูปศรีษะ หน้า และ ลำคอ ลำคอควรมีความยาวประมาณ 3 นิ้วและเจาะรูเท่าที่กระบอกไม่รวกจะสอดเข้าได้โดยสะดวก ส่วนรูปหน้าและศรีษะยาวประมาณ 4 นิ้ว เหตุที่ต้องทำลำคอไว้ยาวเพราะจะใช้เป็นส่วนต่อกับแกนกระบอกไม้ไผ่ส่วนลำตัวหุ่น เมื่อสวมเสื้อทับอีกชั้นหนึ่งก็จะได้รูปลำคอพอดี

การสร้างศรีษะหุ่นอีกแบบหนึ่งคือการใช้กระดาษปิดทับบนพิมพ์แล้วผ่าออกเช่นเดียวกับวิธีทำหัวโขน แต่วิธีนี้ไม่เป็นที่นิยมเท่าใดนัก เมื่อได้รูปศรีษะที่ทำเรียบร้อยแล้วขั้นต่อไปคือ ปั้นตกแต่งด้วยรักหรือดินเสริมไม้ขึ้นมาทาด้วยรักให้เรียบเกลี้ยง เกลาขึ้นมาให้เป็นจมูก ปาก คิ้ว หู แล้วจึงปิดทับด้วยกระดาษสา ซึ่งฉีกเป็นชิ้นบาง ๆ ทาแป้งเปียกหรือกาวการปิดทับด้วยกระดาษสาควรต้องทำอย่างน้อยถึง 3ชั้น เพื่อให้ใบหน้าและศรีษะหุ่นเนียนเรียบสวยงามอนึ่งก่อนที่จะปิดกระดาษสาทับอีกชั้นหนึ่งต้องรอให้กระดาษสาชั้นแรกหมาด เมื่อตรวจสอบดูว่ากำลังหมาดแล้วจึงใช้ไม่ ท่อนกลมขนาดเล็กประมาณเท่าแท่งดินสอ แต่ต้องมีปลายมนถูคลึงอย่างเบามือ ทั้งนี้เพื่อให้ กระดาษสาที่ปิดกาวไว้นั้นเนียนเรียบทั่วทุกซอกทุกมุมของใบหน้าและต้องกวดให้ทั่วทั้งศรีษะด้วยเมื่อได้กระทำเช่นนี้จนครบทั้งสามชั้นแล้วจึงใช้สีฝุ่นขาวแบบที่ใช้เขียนหน้างิ้วทาอีก 3 ถึง 5 ชั้น การประดิษฐ์ ศรีษะหุ่นในแต่ละขั้นผู้ประดิษฐ์ต้องใจเย็น รอจนรักหรือดิน กาว กระดาษสา และสีฝุ่นแห้งสนิทดีแล้วในแต่ละทุก ๆ ขั้นตอนจนกระทั่งถึงขั้นสุดท้ายจึงขัดด้วยใบลิ้นเสือหลังจากนั้นจึงลงสีขาวเป็นพื้นแล้วจึงงเขียนหน้าตาอย่างเช่นตัวละคร ในปัจจุบันช่างประดิษฐ์ศรีษะหุ่นนิยมใช้สี น้ำพลาสติกและกระดาษทรายน้ำแทนสีฝุ่นจีนสีขาว และใบลิ้นเสือเมื่อสีแห้งดีแล้วก็มาถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการตกแต่งใบหน้าหุ่นคือการวาดคิ้วทาปาก และตาลงบนพื้นฝุ่นจีนสีขาวนั้นหุ่นบางตัวอาจมีหน้าตาสีอื่นได้ตามท้องเรื่อง สำหรับตัวพระหรือหุ่นกระบอออกที่เป็นชายก็ ใช้สีดำระบายเป็นผม แต่ถ้าเป็นตัวนางหรือหุ่นที่มีบทละครต้องมีผมยาวก็จำเป็นต้องอาศัยช่างประดิษฐ์ช้องผมยาวแล้วนำมาประกอบเข้ากับศรีษะหุ่นภายหลังเมื่อเขียนหน้าตาเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ฝ่ายศรีษะตัวตลกมักสร้างขึ้นโดยมิได้เพ่งเล็งถึงความปราณีตวิจิตรงดงามของเส้นสายหรือความความบรรจงของเครื่องประดับแต่มักจะเน้นลักษณะเด่นที่ชวนหัวบางตัวผู้ประดิษฐ์ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อ้าปากหุบปากได้โดยมีเส้นเชือกร้อยไว้ข้างในให้ชักดึงขึ้นลงโดยมีห่วงติดอยู่ปลายเชือกสำหรับใช้นิ้วกระตุกให้ปากอ้า หุบได้ และบางตัวก็สามารถกรอกตาไปมาได้ โดยมีแกนลวดสำหรับบังคบตรึงติดอยู่กับลูกตาทั้งสองข้าง ลักษณะการสร้างหุ่นให้สามารถอ้าปาก และกรอกตาไปมาได้นั้นมีเฉพาะหุ่นตัวตลกเท่านั้น หุ่นกระบอกที่เป็นตัวเอก ตัวสำคัญของเรื่องไม่ว่าจะเป็นตัวนางหรือตัวเอกอื่น ๆ จะไม่มีการประดิษฐ์ให้มีลักษณะกลอกตาอ้าปากได้เป็นอันขาด

ประพณีนิยมเกี่ยวกับความเชื่อในการประดิษฐ์ศรีษะหุ่นกระบอกอย่างหนึ่งคือ ต้องมีพิธีไหว้ครูเบิกเนตรหุ่น คล้ายกับการประดิษฐ์หัวโขนถือกันว่าเป็นสิ่งที่ต้องพึงกระทำ จะละเว้นเสียไม่ได้ ฉะนั้นการเขียนดวงตาของหุ่นจึงต้องทำเป็นขั้นสุดท้ายและต้องทำในพิธีด้วยหุ่นกระบอกตัวพระฤาษีถือเป็นหุ่นครูเช่นเดียวกับโขน บรรดาช่างผู้ประดิษฐ์หหุ่นกระบอกและช่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับมหรสพชนิดนี้จะจัดพิธีไหว้ครูเป็นงานใหญ่ปีละครั้ง

หุ่นกระบอกของไทยในภูมิภาคตะวันตก

เมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2440 หุ่นกระบอกได้รับความนิยมแพร่หลายเป็นอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครตลอดจนหัวเมืองสำคัญอื่น ๆ ทั้งทางเหนือซึ่งเป็นที่มาของหุ่นชนิดนี้และจังหวัดปริมณฑลรอบ ๆ พระนคร คุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์ได้กรุณาเล่าโดยรำลึกจากประสบการณ์การเล่นหุ่นกระบอกให้ฟังว่า ครั้งแรกที่ท่านเห็นหุนกระบอกคือที่แม่กลองหรือจังหวัดสมุทรสงคราม ในขณะนั้นท่านมีอายุประมาณ 17 ปี ฉะนั้นคงจะเป็นราวปี พ.ศ.2453 คณะหุ่นกระบอกที่มาในงานประจำปีของจังหวัดที่คุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์ ยังสามารถจดจำได้อย่างแม่นยำคือ การแสดงของคณะหุ่นกระบอกขององค์เจ้าสุทัศน์ การแสดงหุ่นกระบอกของคณะนี้เป็นที่ชื่นชอบของชาวแม่กลองเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเมื่อนายพลอยช่วยสมบูรณ์ ผู้เป็นสามีของคุณยายสาหร่ายช่วยสมบูรณ์ ได้ชมการแสดงแล้วเกิดความประทับใจชื่นชมการเล่นหุ่นจนถึงกับคิดสร้างหุ่นขึ้นมาเองและในเวลาต่อมาก็ได้คณะหุ่นกระบอกที่รับงานทั้งในเขตจังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดใกล้ เคียง ส่วนหุ่นกระบอกคณะอื่น ๆ จะได้เคยนำมาแสดงในภูมิภาคนี้หรือไม่อย่างไรไม่มีหลักฐาน แน่ ชัดใด ๆ ฉะนั้นในขั้นต้นนี้จึงจะกล่าวถึงหุ่นกระบอกของพระเจ้าสุทัศน์อันถือได้ว่าเป็นต้นเค้าให้เกิดมีคณะหุ่นกระบอกคณะอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันตก ตลอดจนมีอิทธิพลสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและเป็นผู้นำทางความคิดให้ชาวบ้านภูมิภาคตะวันตกได้ดำเนินรอยตามแบบอย่างวิธี การเล่นหุ่นกระบอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะหุ่นกระบอกของนายพลอยช่วยสมมบูรณ์ หรือในยุคต่อมาเมื่อคุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์เป็นผู้ดูแลกิจการ คนทั่วไปจึงเรียกว่าหุ่นคุณแม่สาหร่าย

คุณยายสาหร่ายและครอบครัวได้ตัดสินใจมอบหุ่นกระบอกและอุปกรณ์ประกอบการแสดงทั้งโรงให้แก่ สถาบันภูมิภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>ช่างทองโบราณ</u>

จังหวัดเพชรบุรี ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งศิลปะช่างทองโบราณที่มีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ศิลปะช่างทองโบราณเมืองเพชรบุรีได้รังสรรค์ผลงานด้านวัฒนธรรมงดงามประณีต แสดงถึงเอกลักษณ์แห่งภูมิปัญญาผนวกกับฝีมือของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ผลงานของช่างทองไม่ว่าจะเป็นสร้อยข้อมือ กำไล ตุ้มหู ฯลฯ หรือที่เราเรียกว่าทองรูปพรรณนั้นจะมีลวดลายแบบเครื่องทองโบราณ เช่น ลายกนกเป็นต้น มีความละเอียดอ่อนปราณีตแสดงถึงอารณ์อันสุทรีย์ของผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น

งานช่างทองเมืองเพชรบุรี สืบทอดมาแต่โบราณกาล สอนกันในครอบครัวและแก่ผู้มีใจรักในการทำทองรูปพรรณเพื่อสืบสานงานช่างทองอันงามเด่นให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป

ศิลปะด้านช่างทองโบราณ

เมืองเพชรบุรีมีช่างทองโบราณผู้หนึ่งมีชื่อเสียงในผลงานศิลปะที่วิจิตรตระการตา เป็นที่กล่าวขวัญเลื่องลือและนิยมในหมู่คนไทยที่รักชอบเครื่องทองที่มีลวดลายเครื่องทองโบราณคือ นางเนื่อง แฟงสีดำ ท่านผู้นี้ได้สร้างสรรค์ผลงานที่สวยงามยอดเยี่ยมฝากไว้เป็นมรดกสังคม ให้ประชาชนได้ชื่นชมสัมผัส สืบสานวัฒธรรมของช่างมาตลอดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงได้ประกาศยกย่องให้เป็นศิลปินพื้นบ้านสาขาหัตถศิลป์ ศิลปะด้านช่างทองโบราณ ในปี พ.ศ. 2531

นางเนื่อง แฝงสีดำ เป็นชาวเพชรบุรีโดยกำเนิด เกิดวันที่ 8 กันยายน 2457 ที่ตำบลที่ท่าราบ อ. เมือง จ. เพชรบุรี เติบโตและทำทองเป็นอาชีพมาตลอด ลักษณะเด่นของทองรูปพรรณของท่าน เป็นการผสมผสานระหว่าง ช่างและงานศิลปได้อย่างสมดุล เป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ผนวกกับอารมณ์ ความรู้สึก ผลงานจึงมีความเป็นตัวของตัวเอง ให้อารมณ์ความรู่สึกที่ลึกซึ้งสร้างสรรค์ ไม่เลียนแบบผู้ใด และยังมีความปราณีต งดงาม อย่างยิ่ง

นางเนื่อง แฝงสีดำ เป็นศิลปินพื้นบ้านที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และได้ยึดถือความดีงาม พัฒนางานจนเกิดความสำเร็จสูงสุด งานแต่ละชิ้นจึงออกมาจากหัวใจประณีตบรรจงสมบูรณ์ในตัวเองแต่ถือเป็นสมบัติของชาติและของโลกด้วย

ผู้ที่ได้ชมผลงานของนางเนื่องแฝงสีดำจะได้รับความรู้และประสบการณ์งานช่างทองกว้างขวางขึ้นทั้งในด้านคุณค่าและความงาม สามารถแสดงออกถึงความสัมพันธ์ ระหว่างลวดลายทองกับธรรมชาติ และความคิดในการสร้างสรรค์เครื่องประดับอันมีค่านี้ได้อย่างน่าสนใจ กล่าวได้ว่าผลงานของนางเนื่องได้สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ คงอยู่คู่ชาติและยังเป็นสื่อนำในการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานด้านวรรณกรรม นาฏศิลป์และการแสดง

การศึกษาด้านวรรณกรรม นาฏศิลป์และการแสดงของภาคตะวันตกนั้นจะศึกษาจากศิลปที่ได้สืบทอดมาเป็นเวลานานและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในภูมิภาคนี้ซึ่งในปัจจุบันอาจหาชมมิ ได้อีกแล้ว

การศึกษางานด้านวรรณกรรมในท้องถิ่นภูมิภาคตะวันตกนี้ จะศึกษาทั้งวรรณกรรมท้องถิ่นที่ถ่ายทอดด้วยลายลักษณ์และมุขปาฐะวิ่งวรรณกรรมท้องถิ่นนี้เป็นส่วหนึ่งของข้อมูลทางคติชนวิทยาในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรมมุขปาฐะวรรณกรรมท้องถิ่นมี2 ลักษณะคือเรื่องที่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาปากต่อปาก โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

<u>วรรณกรรมลายลักษณ์</u>

วรรณกรรมลายลักษณ์หมายถึง วรรณกรรมที่บันทึกไว้ด้วยอักษร วัสดุที่ใช้ บันทึกเป็นสมุดข่อยและใบลาน วรรณกรรมลายลักษณ์ที่พบในภูมิภาคนี้ เช่น นิทาน กฎหมาย คัมภีร์ทางศาสนาและตำราต่าง ๆ เช่นตำรายา ตำราทำนายฝัน ตำราโหราศาสตร์ ตำราดูฤกษ์ดูยาม ตำราเครื่องรางของขลังตำราไสยศาสตร์ ตำราดูสัตว์ ฯลฯ

เอกสารโบราณที่พบในภูมิภาคนี้สำรวจพบทั้งคนไทยและชนกลุ่มน้อย คือ ลาว และมอญ เอกสารที่พบมีทั้งสมุดข่อยและใบลานอักษรที่ใช้บันทึกมีทั้งอักษรไทย อักษรขอม อักษรมอญ รวมทั้งอักษรธรรม อักษรลาวโซ่ง และอักษรไทยน้อย ซึ่งเป็นอักษรของคนกลุ่มลาวเอกสารโบราณที่พบเหล่านี้พบได้ในจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม สมุทรสาคร

<u>วรรณกรรมมุขปาฐะ</u>

วรรณกรรมมุขปาฐะ หมายถึง วรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยมุขปาฐะหรือคำพูด วรรณกรรมประเภทนี้มักเป็นวรรณกรรมที่สร้างความบันเทิง ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน เพลงสำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิต บทประกอบการเล่น และการแสดงมหรสพ และบทประกอบพิธีกรรม วรรณกรรมที่มีผู้สนใจมากคือเพลงพื้นบ้านและนิทานพื้นบ้านส่วนวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ คือ เพลงสำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิต มีผู้สนใจน้อยมาก

<u>เพลงพื้นบ้านในภูมิภาคตะวันตกมี 2ลักษณะคือ</u>

1.ลักษณะที่เป็นข้อมูลภาคสนาม ผลงานประเภทนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ใด ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์มิให้สูญและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักเท่านั้น

2. ลักษณะที่เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ ผลงานที่มีการศึกษาและวิเคราะห์นี้เมื่อผู้ศึกษาเก็บข้อมูลเพลงพื้นบ้านภาคสนามแล้วก็นำเอาข้อมูลมาศึกษาและวิเคราะห์ ผลงานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การศึกษางานเฉาพะชนิด ผลงานประเภทนี้มักเสนอในรูปของบทความและสูจิบัตรโดยศึกษาเพลงพื้นบ้านชนิดใดชนิดหนึ่งนับตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของเพลง ลักษณะของเพลงโอกาสที่แสดง คำประพันธ์ วิธีร้อง เครื่องดนตรี การแต่งกายของผู้ร้อง และตัวอย่างเพลง บทความบางเรื่องมีการศึกษาวิเคราะห์ เชิงคติชนวิทยาและเชิงวรรณศิลป์

2.2 ผลงานการศึกษาเฉพาะที่ ผลงานประเภทนี้เป็นการรวบรวมและศึกษาเพลงพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ ที่ ปรากฏในพื้นที่ต่าง ๆ

<u>การแสดงหุ่นกระบอก</u>

การเล่นหุ่นกระบอกของไทย เป็นมหรสพที่มีความสำคัญยิ่ง อย่างหนึ่งและมี ความเป็นเอกไม่แพ้การละเล่นชนิดอื่น ๆ การเล่นหุ่นกระบอกมีการรวมเอาศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ของชนชาติไว้ด้วยกันมากมายหลายสาขา ในขั้นแรกที่จะมีการแสดงหุ่นกระบอกได้นั้น ต้องมีการสร้างหุ่นตัวอันประกอบด้วยศรีษะและลำตัวซึ่งต้องอาศัยช่างผู้ชำนาญ ในทางประติมากรรมและจิตรกรรมในการประดิษฐ์เสื้อเครื่องแต่งกายหุ่น ตลอดจนเครื่องประดับต่าง ๆ ต้องใช้ช่างประณีตศิลป์ในทางการฝีมือเย็บปักถักร้อยมาร่วมใช้ความสามารถ

นอกจากช่างฝีมือหรือศิลปินผู้สร้างตัวหุ่นแล้วการที่จะแสดงหุ่นได้ก็จำเป็นต้องมีบทหรือเรื่องราวที่จะใช้ดำเนินเรื่องแสดงนับแต่โบราณกาลสืบต่อมามักใช้เนื้อเรื่องจากวรรณคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีเนื้อเรื่องเป็นในเชิงนิทาน นิยาย จักรๆ วงศ์ ๆ วรรณคดีไทยที่นำมาใช้เป็นบทนี้ถือว่าเป็นศิลปะสำคัญสาขาหนึ่งเป็นวรรณศิลป์ และวัฒนธรรมทางภาษาประจำชาติ

การขับร้องและคีตบรรเลง ประกอบการแสดงหุ่นกระบอกจัดเข้าในศิลปะสาขาดุริยางค์ศิลป์ ศิลปะสาขานี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนาฏศิลป์ ซึ่งถือว่าเป็นศิลป์อีกสาขาหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับหุ่นกระบอกผู้เชิดต้องมีความรู้อย่างดีในเรื่องกระบวนท่ารำ และต้องเป็นผู้ที่ระละครไทยเป็น ต้องมีทักษะในการร่ายรำทำท่าอย่างละครรำทั้งนี้เนื่องจากการเชิดหุ่นย่อมหมายถึงการบังคับกลไกให้หุ่นแสดงท่าทางร่ายรำแทนตัวละครนั่นเองโดยนัยนี้ คนเชิดก็คือผู้ถ่ายทอดและบังคับท่ารำตลอดจนกริยาต่าง ๆ ให้แก่ตัวหุ่น

การแสดงหุ่นกระบอกยังประกอบขึ้นด้วยศสิลปะชั้นสูงอีกหลายสาขาเช่นสถาปัตยกรรมและมัณฑณศิลป์ ศิลปศาสตร์สาขานี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างโรงละครหุ่นตลอดจนการจัดแต่งโรงและการจัดสร้างฉากให้เข้ากับตัวละครและท้องเรื่อง

ตัวหุ่นกระบอก

หุ่นกระบอกที่ใช้แสดงในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นโดยอาศัยกรรมวิธีการสร้างหุ่นกระบอกตามแบบของหม่อมราชวงศ์เถาะ พยัคเสนา ได้ประดิษฐ์ดัดแปลงขึ้นประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนด้วยกันคือ ศีรษะหุ่น ลำตัว มือ และเสื้อผ้าเครื่องประดับสำหรับแต่งกายส่วนประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของหุ่นที่เลียนแบบอวัยวะของคนจริง ๆ คือ ส่วนมือ ทั้ง 2 ข้าง และส่วนศรีษะ ส่วนลำตัวหุ่นกระบอกใช้ไม้ไผ่ปล้องสวมตั้งแต่คอลงมาส่วนศรีษะและลำตัวถอดออกจากกันได้เมื่อไม่ใช้แล้วก็จะถอดส่วนหัวออกเก็บตั้งไว้กับฐานต่างหาก ส่วนลำตัวที่เป็นกระบอกไมม้ไผ่เมื่อถอดออกแล้วก็จะนำตัวเสสื้อที่มีมือติดอยู่ทั้ง 2 ข้างพับเก็บใส่หีบ ฉะนั้นเราจึงเรียกหุ่นแบบนี้ว่า "หุ่นกระบอก" เพราะใช้ไม้กระบอกเป็นลำตัว

ศรีษะหุ่นกระบอกมักใช้ไม้เนื้อเบาทั้งแท่งเช่นไม้ทองหลาง ไม้นุ่น ไม้ต้นลำพู ไม้โมก หรือไม้สักทอง ไม้ที่นำมาใช้ ควรเป็นไม้เนื้อดี ไม่มีตาไม้ เพราะจะยากแก่การแกะและการเกลา แท่งไม้ควรมีขนาดความกว้างประมาณ 5 นิ้ว ยาวประมาณ 8 นิ้ว เมื่อได้ไม้แล้วช่างจะนำมาแกะให้เป็นรูปศรีษะ หน้า และ ลำคอ ลำคอควรมีความยาวประมาณ 3 นิ้วและเจาะรูเท่าที่กระบอกไม่รวกจะสอดเข้าได้โดยสะดวก ส่วนรูปหน้าและศรีษะยาวประมาณ 4 นิ้ว เหตุที่ต้องทำลำคอไว้ยาวเพราะจะใช้เป็นส่วนต่อกับแกนกระบอกไม้ไผ่ส่วนลำตัวหุ่น เมื่อสวมเสื้อทับอีกชั้นหนึ่งก็จะได้รูปลำคอพอดี

การสร้างศรีษะหุ่นอีกแบบหนึ่งคือการใช้กระดาษปิดทับบนพิมพ์แล้วผ่าออกเช่นเดียวกับวิธีทำหัวโขน แต่วิธีนี้ไม่เป็นที่นิยมเท่าใดนัก เมื่อได้รูปศรีษะที่ทำเรียบร้อยแล้วขั้นต่อไปคือ ปั้นตกแต่งด้วยรักหรือดินเสริมไม้ขึ้นมาทาด้วยรักให้เรียบเกลี้ยง เกลาขึ้นมาให้เป็นจมูก ปาก คิ้ว หู แล้วจึงปิดทับด้วยกระดาษสา ซึ่งฉีกเป็นชิ้นบาง ๆ ทาแป้งเปียกหรือกาวการปิดทับด้วยกระดาษสาควรต้องทำอย่างน้อยถึง 3ชั้น เพื่อให้ใบหน้าและศรีษะหุ่นเนียนเรียบสวยงามอนึ่งก่อนที่จะปิดกระดาษสาทับอีกชั้นหนึ่งต้องรอให้กระดาษสาชั้นแรกหมาด เมื่อตรวจสอบดูว่ากำลังหมาดแล้วจึงใช้ไม่ ท่อนกลมขนาดเล็กประมาณเท่าแท่งดินสอ แต่ต้องมีปลายมนถูคลึงอย่างเบามือ ทั้งนี้เพื่อให้ กระดาษสาที่ปิดกาวไว้นั้นเนียนเรียบทั่วทุกซอกทุกมุมของใบหน้าและต้องกวดให้ทั่วทั้งศรีษะด้วยเมื่อได้กระทำเช่นนี้จนครบทั้งสามชั้นแล้วจึงใช้สีฝุ่นขาวแบบที่ใช้เขียนหน้างิ้วทาอีก 3 ถึง 5 ชั้น การประดิษฐ์ ศรีษะหุ่นในแต่ละขั้นผู้ประดิษฐ์ต้องใจเย็น รอจนรักหรือดิน กาว กระดาษสา และสีฝุ่นแห้งสนิทดีแล้วในแต่ละทุก ๆ ขั้นตอนจนกระทั่งถึงขั้นสุดท้ายจึงขัดด้วยใบลิ้นเสือหลังจากนั้นจึงลงสีขาวเป็นพื้นแล้วจึงงเขียนหน้าตาอย่างเช่นตัวละคร ในปัจจุบันช่างประดิษฐ์ศรีษะหุ่นนิยมใช้สี น้ำพลาสติกและกระดาษทรายน้ำแทนสีฝุ่นจีนสีขาว และใบลิ้นเสือเมื่อสีแห้งดีแล้วก็มาถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการตกแต่งใบหน้าหุ่นคือการวาดคิ้วทาปาก และตาลงบนพื้นฝุ่นจีนสีขาวนั้นหุ่นบางตัวอาจมีหน้าตาสีอื่นได้ตามท้องเรื่อง สำหรับตัวพระหรือหุ่นกระบอออกที่เป็นชายก็ ใช้สีดำระบายเป็นผม แต่ถ้าเป็นตัวนางหรือหุ่นที่มีบทละครต้องมีผมยาวก็จำเป็นต้องอาศัยช่างประดิษฐ์ช้องผมยาวแล้วนำมาประกอบเข้ากับศรีษะหุ่นภายหลังเมื่อเขียนหน้าตาเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ฝ่ายศรีษะตัวตลกมักสร้างขึ้นโดยมิได้เพ่งเล็งถึงความปราณีตวิจิตรงดงามของเส้นสายหรือความความบรรจงของเครื่องประดับแต่มักจะเน้นลักษณะเด่นที่ชวนหัวบางตัวผู้ประดิษฐ์ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อ้าปากหุบปากได้โดยมีเส้นเชือกร้อยไว้ข้างในให้ชักดึงขึ้นลงโดยมีห่วงติดอยู่ปลายเชือกสำหรับใช้นิ้วกระตุกให้ปากอ้า หุบได้ และบางตัวก็สามารถกรอกตาไปมาได้ โดยมีแกนลวดสำหรับบังคบตรึงติดอยู่กับลูกตาทั้งสองข้าง ลักษณะการสร้างหุ่นให้สามารถอ้าปาก และกรอกตาไปมาได้นั้นมีเฉพาะหุ่นตัวตลกเท่านั้น หุ่นกระบอกที่เป็นตัวเอก ตัวสำคัญของเรื่องไม่ว่าจะเป็นตัวนางหรือตัวเอกอื่น ๆ จะไม่มีการประดิษฐ์ให้มีลักษณะกลอกตาอ้าปากได้เป็นอันขาด

ประพณีนิยมเกี่ยวกับความเชื่อในการประดิษฐ์ศรีษะหุ่นกระบอกอย่างหนึ่งคือ ต้องมีพิธีไหว้ครูเบิกเนตรหุ่น คล้ายกับการประดิษฐ์หัวโขนถือกันว่าเป็นสิ่งที่ต้องพึงกระทำ จะละเว้นเสียไม่ได้ ฉะนั้นการเขียนดวงตาของหุ่นจึงต้องทำเป็นขั้นสุดท้ายและต้องทำในพิธีด้วยหุ่นกระบอกตัวพระฤาษีถือเป็นหุ่นครูเช่นเดียวกับโขน บรรดาช่างผู้ประดิษฐ์หหุ่นกระบอกและช่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับมหรสพชนิดนี้จะจัดพิธีไหว้ครูเป็นงานใหญ่ปีละครั้ง

หุ่นกระบอกของไทยในภูมิภาคตะวันตก

เมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2440 หุ่นกระบอกได้รับความนิยมแพร่หลายเป็นอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครตลอดจนหัวเมืองสำคัญอื่น ๆ ทั้งทางเหนือซึ่งเป็นที่มาของหุ่นชนิดนี้และจังหวัดปริมณฑลรอบ ๆ พระนคร คุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์ได้กรุณาเล่าโดยรำลึกจากประสบการณ์การเล่นหุ่นกระบอกให้ฟังว่า ครั้งแรกที่ท่านเห็นหุนกระบอกคือที่แม่กลองหรือจังหวัดสมุทรสงครามในขณะนั้นท่านมีอายุประมาณ 17 ปี ฉะนั้นคงจะเป็นราวปี พ.ศ.2453 คณะหุ่นกระบอกที่มาในงานประจำปีของจังหวัดที่คุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์ ยังสามารถจดจำได้อย่างแม่นยำคือ การแสดงของคณะหุ่นกระบอกขององค์เจ้าสุทัศน์ การแสดงหุ่นกระบอกของคณะนี้เป็นที่ชื่นชอบของชาวแม่กลองเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเมื่อนายพลอยช่วยสมบูรณ์ ผู้เป็นสามีของคุณยายสาหร่ายช่วยสมบูรณ์ ได้ชมการแสดงแล้วเกิดความประทับใจชื่นชมการเล่นหุ่นจนถึงกับคิดสร้างหุ่นขึ้นมาเองและในเวลาต่อมาก็ได้คณะหุ่นกระบอกที่รับงานทั้งในเขตจังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดใกล้ เคียง ส่วนหุ่นกระบอกคณะอื่น ๆ จะได้เคยนำมาแสดงในภูมิภาคนี้หรือไม่อย่างไรไม่มีหลักฐาน แน่ ชัดใด ๆ ฉะนั้นในขั้นต้นนี้จึงจะกล่าวถึงหุ่นกระบอกของพระเจ้าสุทัศน์อันถือได้ว่าเป็นต้นเค้าให้เกิดมีคณะหุ่นกระบอกคณะอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันตก ตลอดจนมีอิทธิพลสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและเป็นผู้นำทางความคิดให้ชาวบ้านภูมิภาคตะวันตกได้ดำเนินรอยตามแบบอย่างวิธี การเล่นหุ่นกระบอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะหุ่นกระบอกของนายพลอยช่วยสมมบูรณ์ หรือในยุคต่อมาเมื่อคุณยายสาหร่าย ช่วยสมบูรณ์เป็นผู้ดูแลกิจการ คนทั่วไปจึงเรียกว่าหุ่นคุณแม่สาหร่าย

คุณยายสาหร่ายและครอบครัวได้ตัดสินใจมอบหุ่นกระบอกและอุปกรณ์ประกอบการแสดงทั้งโรงให้แก่ สถาบันภูมิภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังใหญ่ ตัวหนังหรือรูปหนังใหญ่ เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่มีเอกลักษณ์พิเศษของไทย ทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการแสดงหนังใหญ่ คาดว่ามีการแสดงมาก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์ในสมัยอยุธยาการแสดงหนังใหญ่ต้องใช้คนเชิดตัวหนังขึ้นหน้าจอ ซึ่งแตกต่างจากหนังตะลุงคนเชิดจะอยู่หลังจอ

รูปหนังใหญ่ที่แกะสลักเรื่องราวของรามเกียรติ์มีหลายท่าเช่น ท่าเดิน รูปท่าเหาะ รูปสุมพล สำหรับยกทัพ และรูปลิงขาวมัดลิงดำมาหาฤาษีนอกจากนั้นยังมี พลับพลาหลังรถหนังปราสาทโลม หนังพูด และหนังเจ้า

หนังเจ้า หรือเรียกกันว่าหนังครู ทีสามตัวคือ พระแผลงสองตัว รูปฤาษีตัวหนึ่ง หนังเจ้านี้จะทำมาจากหนังพิเศษเพื่อความขลัง ความศักดิ์ ตัวฤาษีทำด้วยหนังหมี หนังเสือส่วนรูปพระแผลงสองตัวใช้หนังโคตายขณะที่ยังท้องอยู่มาทำ

การทำตัวหนังใหญ่ มีหลายจังหวัดปัจจุบัน เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานและตามวัดต่าง เช่นที่วัดตะเคียนจังหวัด ลพบุรี และที่จังหวัด สุพรรณบุรี หนังใหญ่ที่มีชื่อเสียงและมีตัวหนังครบถ้วนประมาณ 300ตัง ซึงยังมีการเล่นให้ปรากฏอยู่คือ หนังใหญ่วัดขนอน ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัด ราชบุรี อายุของหนังประมาณ 100ปีเศษ

ปัจจุบันทางมหาวิทยาลัยศิลปากรร่วมกับองค์การฟอกหนังมีโครงการอนุรักษ์หนังใหญ่วัดนอนโดยทำภาพหนังใหญ่ซ้ำอีก 1 ชุดเพื่อใช้ในการแสดง ส่วนชุดต้นฉบับจะเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์วัดขนอนสืบไป

หนังใหญ่เป็นศิลปะการละเล่นชั้นสูงอย่างหนึ่งของเมืองเพชรบุรี ตัวหนังที่ใช้ เล่นทำจากหนังวัวทั้งผืนแกะสลักเป็นรูปต่างๆ การแสดงใช้พื้นดินเป็นเวที ปักเสาสี่ต้นเป็นที่ผูกจอปลายเสาขึงจอด้วยผ้าขาวด้านหลังจอใช้เสื่อกั้นเป็นวงเป็นที่พักคนเล่นและตัวหนังและมีผ้าขึงสูงขึ้นไปสำหรับสาดไฟให้สว่าง การแสดงจะแสดงหน้าจอ มิใช่หลังจออย่างหนังตะลุงเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเดิมใช้เฉพาะปี่ กลอง ตะโพน และฉิ่ง แต่ต่อมาใช้วงพิณพาทย์เรื่องที่นิยมเล่นคือ รามเกียรติ์ อนิรุทธ์ และสมุทรโฆษ มักเล่นในงานใหญ่ ๆ หรืองานสำคัญเพราะต้องเตรียมการและเสียค่าใช้จ่ายมาก ปัจจุบันไม่มีการเล่นแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.36 ภาพการแสดงหนังใหญ่

หนังตะลุง หนังตะลุงภาคกลางเป็นมหรสพที่แพร่หลายขึ้นมาจากภาคใต้เพราะจากการที่สอบถามผู้คนที่เล่นทั้งหมดล้วนให้คำตอบเป็น 2 ประเด็นคือ

เรียนจากครูจากภาคใต้โดยตรง บางทีครูจากภาคใต้ก็เร่ร่อนเข้ามาสอนถึงภาคกลาง แบบนี้มีมากและครูหนังจากภาคกลางไปเรียนหัดหนังจากครูบักใต้แล้วมาสอนศิษย์ที่ภาคกลางอีกที หนังตะลุงเป็นมหรสพที่ชาวเมืองเพชรบุรีรู้จักกันดี และยังเป็นที่นิยมอยู่จนถึงปัจจุบันสังเกตได้จากการจ้างคณะหนังตะลุงไปตามงงานต่าง ๆ เช่น งานแก้บนและงานศพ คณะที่แสดงมีทั้งที่อนุรักษ์แบบเดิม และแบบที่ประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยจึงอาจเป็นมหรสพแบบเก่าประเภทหนึ่งที่น่าจะยังคงอยู่ในเพชรบุรีต่อไปสถานที่แสดงหนังตะลุงจะใช้เวทียกพื้นสูง หลังคามุงด้วยสังกะสี ผ้า หรือใบตอง ขึงจอผ้าด้านหน้ามีบันไดขึ้นด้านหลังจอ อุปกรณ์ที่แสดงทำด้วยหนังวัว ฉลุเป็นรูปยักษ์ มนุษย์ ลิง เทวดา ฯลฯ ดนตรีที่ใช้ประกอบการเชิดมี โทน ปี่ ฉิ่ง ฆ้อง กลอง เรื่องที่ นิยมเล่นมักเป็นเรื่องรามเกียรติ์

รูปหนังตะลุง ตัวหนังหรือรูปหนังตะลุงเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่มีเอกลักษณ์พิเศษของไทยทำขึ้นใช้ในศิลปะการแสดงของภาคใต้ซึ่งอาศัยรูปเงาในการสื่อสารสร้างสาระและบันเทิงให้คนดูโดยใช้เชิดตัวหนังหลังจอ ประวัติกล่าวว่าเริ่มมีมานานกว่า 200 ปีตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา รูปหนังตะลุงที่นายหนังใช้เชิดจะมีรูปหนังประมาณ 100-300 ตัว ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามเนื้อเรื่องที่จัดแสดงรูปหนังสมัยก่อนค่อนข้างใหญ่กว่าสมัยนี้

การแกะรูปหนังในปัจจุบันมีประมาณ สามขนาดคือ 125, 99 และ 58 เซนติเมตร แต่ส่วนใหญ่จะใช้รูปเล็ก

รูปหนังตะลุงแบ่งออกเป็น สี่ประเภทใหญ่ได้แก่

1. รูปก่อนเรื่องมีรูปเหมือนกันทุก ๆคณะคือ รูป ฤาษี พระอิศวรทรงโค รูปปรายหน้าบท (รูปมนุษย์ผู้ชายแทนตัวนายหนัง) และรูปบอกเรื่องซึ่งจะเป็นตัวตลกตัวใดตัวหนึ่ง

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. รูปนุดหรือรูปมนุษย์ ชาย หญิง รูปพระนางเจ้าเมือง มเหสี พระโอรส ธิดา ฯลฯ โดยจะแกะรูปให้เหมือนจริงที่สุด ลงสีสรรสวยงาม
3. รูปยักษ์ ตัวแทนฝ่ายอธรรม การแต่งกายของยักษ์จะเหมือนกันมากกว่ามนุษย์ และมีอาวุธหรือกระบอง
4. รูปกาก เป็นรูปตัวตลก รูปทาสา ทาสีต่าง ๆ ซึ่งไม่มียศศักดิ์สำคัญ แต่รูปกากบางตัวเป็นตัวสำคัญสร้างชื่อเสียงให้หนังตะลุงบางครั้งอาจจะจัดให้เป็นรูปศักดิ์ของคณะหนังนั้น ๆ รูปกากส่วนใหญ่จะเป็นรูปสีดำหรือสีดั้งเดิมของหนังที่นำมาแกะสลักรูปไม่ค่อยมีลวดลาย

นอกจากรูปหนังประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ยังมีรูปเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่นรูปผี ต้นไม้ ภูเขา ยาน พาหนะ

รูปหนังตะลุงส่วนใหญ่จะแกะตายตัวอวัยวะต่าง ๆ เคลื่อนไหวไม่ได้ยกเว้นมือด้านหน้าในรูปอื่น ๆ นอกจากรูปตลก รูปตัวตลกจะเคลื่อนไหวได้ทั้งสองมือ และเท้าอาจจะเคลื่อนไหวได้ด้วย

วัสดุที่ใช้ทำหนังตะลุงจะทำมาจากหนังวัว หนังควาย เพราะมีความแข็ง โปร่งแสงเมื่อฟอกแล้วในการแกะรูหนังเป็นงานหัตถกรรมที่ต้องใช้ฝีมือ และละเอียดอ่อน รวมทั้งมีพิธีรีตรองด้วย เช่น ต้องมีการเบิกปาก เบิกตา เบิกหู ต้องแกะจากล่างไปหายอดต้น คนแกะหนังจึงเป็นช่างฝีมือสำคัญของสังคมแต่โบราณที่สืบทอดต่อ ๆ มากันเป็นตระกูล

ละครชาตรี ละครชาตรีเป็นละครที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นต้นเค้าให้เกิดละครนอกและละครใน การแสดงละครชาตรีแต่ดั้งเดิมมีลักษณะตั้งโรงมีเสาสี่เสา มุงหลังคาและมีเสาตรงกลางโรงอีก ๑ ต้น มีเตียงว่างไว้เตียงหนึ่งการแสดงในสมัยโบราณใช้ผู้แสดงเป็นชายล้วนไม่ส้วมเสื้อ นุ่งสนับเพลามีผ้าคาดห้อยหลัง สวมเครื่องประดับ ศีรษะสวมเทริด ต่อมามีผู้แสดงเป็นหญิงจึงต้องสวมเสื้อผ้าตามแบบละครนอกกล่าวกันทั่วไปว่าเมืองเพชรเป็นเมืองละคร แม้ปัจจุบันมีการฝึกหัดสืบทอดการละครใหม่ ๆ อยู่เสมอ

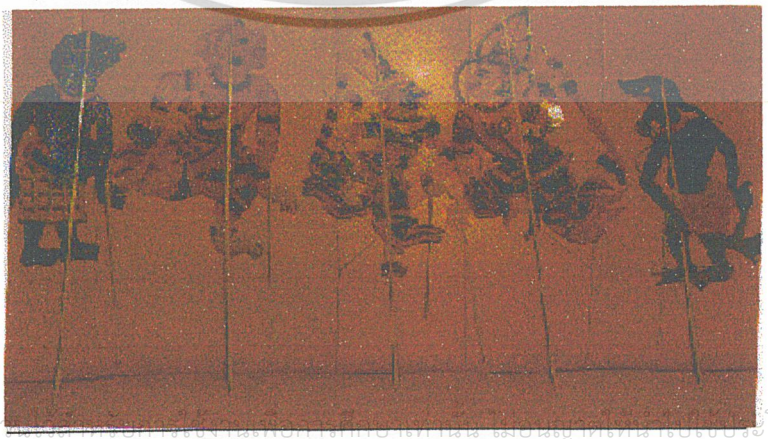

ภาพที่3.37 ภาพตัวหนังตะลุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ

4.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ

4.1.1วิเคราะห์สภาพภูมิภาค

ที่ตั้ง จังหวัดนครปฐมตั้งอยู่ที่เส้นรุ้งที่ 13 องศา 45 ลิปดา 10 ฟิลิปดาเหนือเส้นแวงที่ 100 องศา 4 ลิปดา 28 ฟิลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามถนนเพชรเกษมระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร และห่างจาก กรุงเทพมหานคร ไปตามถนนสายปิ่นเกล้า นครชัยศรี ประมาณ 30 กิโลเมตรมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
	ติดต่อกับ	อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไทรน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดนนทบุรี
	ติดต่อกับ	เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
	ติดต่อกับ	อำเภอพนมทวน จังหวัด กาญจนบุรี

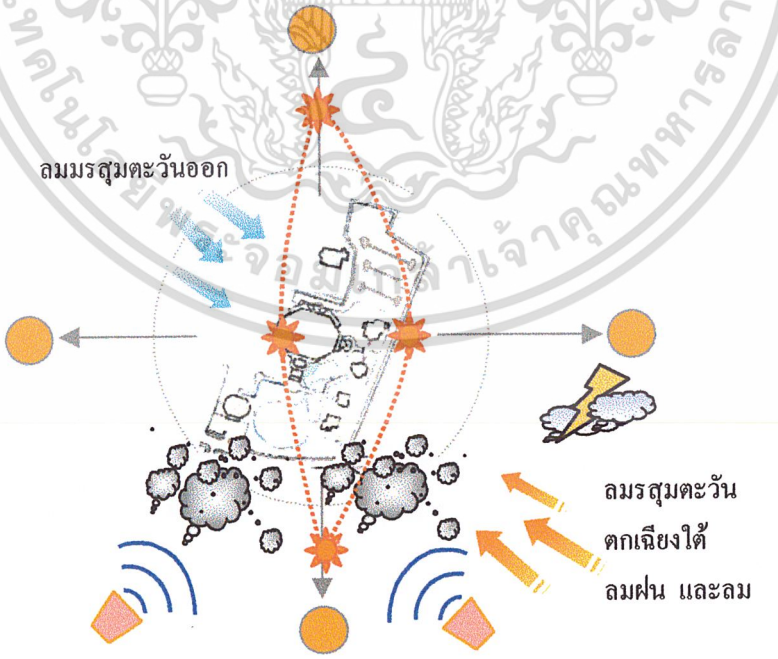

ภาพที่ 4.1 สถานที่ตั้งจังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมโครงการ

สถานที่ตั้งโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ ณ. พระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ลักษณะของโครงการ ด้านหน้าของโครงการติดกับโรงเรียนสาธิตนครปฐม และสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ด้านข้างและด้านหลังของโครงการติดกับบ้านพักอาศัย และสถานที่ราชการ

ทิศเหนือ : ติดกับ พระหนักทับขวัญเมื่อเทียบเป็นรูปด้านขวาของโครงการ

ผลกระทบที่มีต่อโครงการ : อณาเขตจะติดต่อกับพระตำหนักทับขวัญจึงไม่มีปัญหาเรื่องฝุ่นละอองและเสียงรบกวนจากทางด้านนี้

ทิศตะวันออก : ติดกับ บ้านพักข้าราชการ และร้านอาหาร และถนนสาธารณะเมื่อเทียบ เป็นรูปด้าน ทิศตะวันออกจะเป็นด้านหลังของโครงการ

ผลกระทบที่มีต่อโครงการ : จะมีเสียงดังจากร้านอาหารและยานพาหนะ และฝุ่นละอองจากถนน

แนวทางแก้ปัญหา : ในทางผู้ออกแบบได้แก้ปัญหาจุดนี้ไว้แล้วโดยทำรั้วกั้นและปลูกต้นไม้เพื่อดูดซับเสียงและฝุ่นละออง

ทิศใต้ : ติดกับ ที่ทำการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เมื่อเทียบเป็นรูปด้าน ทิศใต้จะเป็นด้านซ้ายของโครงการ

ผลกระทบที่มีต่อโครงการ : อณาเขตติดกับสถานที่ราชการจึงทำให้ไม่มีผลกระทบอันใดกับโครงการ

ทิศตะวันตก : ติดกับ ถนนสาธารณะและโรงเรียนสาธิตนครปฐม และเรือนทับเจริญ เมื่อเทียบเป็นรูปด้านทิศตะวันตกจะเป็นด้านหน้าของโครงการ

ผลกระทบที่มีต่อโครงการ : เกิดเสียงดังจากยานพาหนะ และโรงเรียน มี ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายอยู่ตลอดเวลา

แนวทางแก้ปัญหา : **ด้านหน้าของโครงการมีสระน้ำและตัวอาคารอยู่ไกลจากถนนพอสมควรจึงทำให้ช่วยลดปัญหาได้บางส่วน และการปลูกต้นไม้จะช่วยในการดักจับฝุ่นละอองและเสียงรบกวน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการ

อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกมีพื้นที่ใช้สอยทั้งโครงการ 7,084 ตารางเมตร พื้นที่โดยรอบอาคารจัดเป็นที่สำหรับปลูกต้นไม้ เพื่อความร่มรื่นและสอดคล้องกับพื้นที่ใกล้ เคียงซึ่งเป็นสวนสาธารณะ ซึ่งโดยสภาพทั่วไปไม่มีผลกระทบต่อตัวโครงการมากนัก จะมีเสียงและฝุ่นละอองบ้างซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้โดยใช้วัสดุป้องกันเสียง และปิดกั้นฝุ่นละออง

ลักษณะของที่ตั้งโครงการ นับว่าเอื้ออำนวยต่อตัวโครงการมากเนื่องจากตัวโครงการตั้งอยู่พระราชวังสนามจันทร์ ได้จัดตั้งสถานนี้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเก็บรวบรวมศิลปของภาคตะวันตก และให้บริการมีการออกแบบและจัดวางสาธารณูปโภคไว้เรียบร้อย

วิเคราะห์สภาพภูมิอากาศ

แสงแดด

ในช่วงเดือนมกราคม –เมษายน มีอากาศร้อนจัด อุณหภูมิที่วัดได้ เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21 – 36 องศา เซลเซียส และในฤดูหนาว พระอาทิตย์เคลื่อนไปทางใต้เล็กน้อยทำให้มีแสงแดดส่องลงมาที่ตัวอาคาร แต่เนื่องจากบริเวณโดยรอบ ๆ อาคารมีการปลูกต้นไม้ และขุดสระน้ำบริเวรด้านหน้าโครงการทำให้มีความเย็นจากร่มไม้และสระน้ำ

ฝน

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่พฤษภาคมถึง ธันวาคม ซึ่งจะมีผลต่ออาคารจัดแสดงเนื่องจากเป็นอาคารไม้ มีระเบียงทางขึ้นลง ทำให้ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ลม

ได้รับผลกระทบจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ก็ไม่มากนักนัก เพราะโครงการมีการปลูกต้นไม้กันอยู่

เสียง

เสียงจะเข้ามาทางด้านหน้าและด้านหลังของโครงการเพราะติดกับถนนรถ และด้านหลังติดกับลานจอดรถ แต่ไม่มีผลเพราะมีการปลูกต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงเส้นทางสัญจรภายในโครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

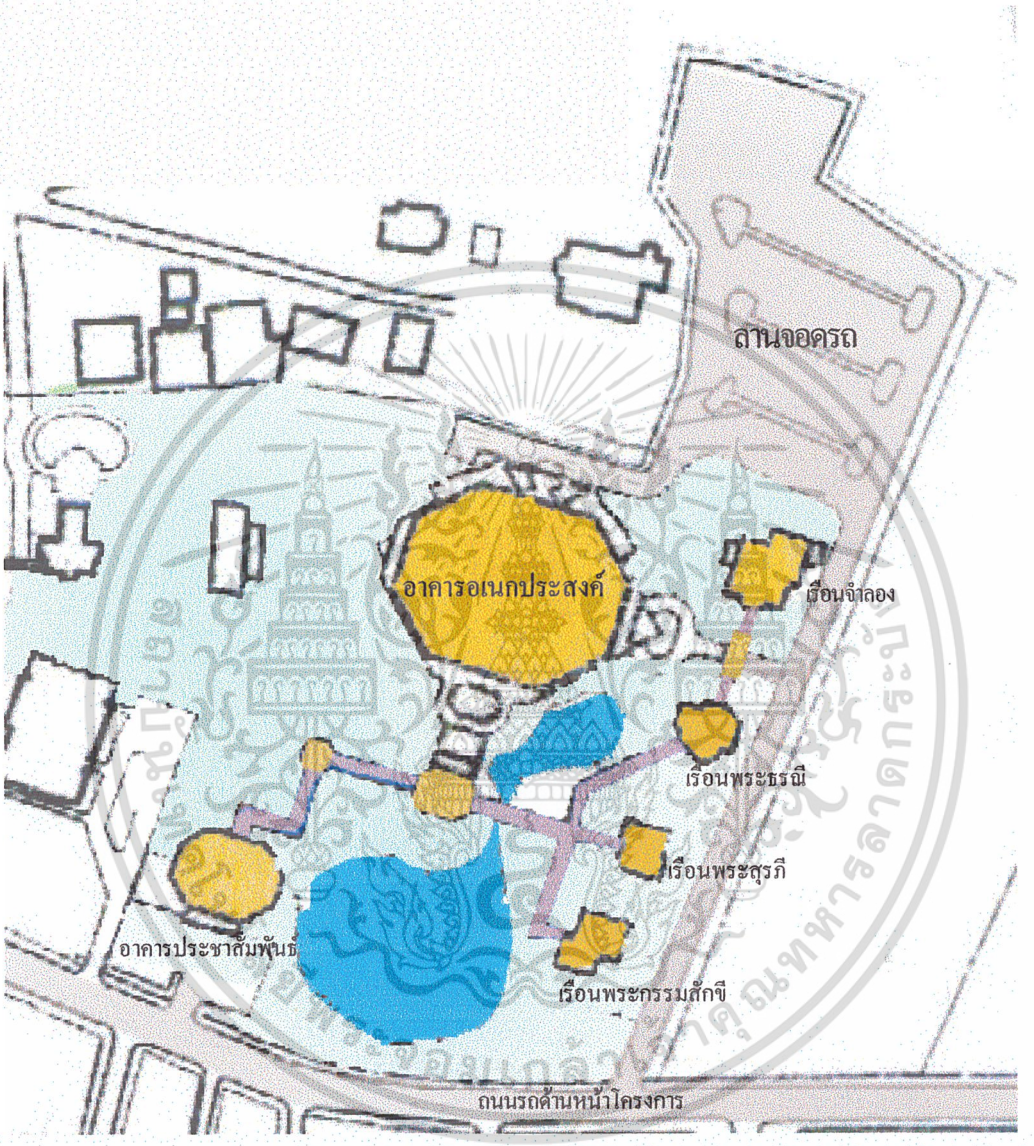

ภาพที่4.2ภาพแสดงเส้นทางสัญจรภายในโครงการ

จากทางเข้าด้านหน้าอาคารประชาสัมพันธ์การสัญจรภายในโครงการจะใช้ทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารเป็นเส้นทางสัญจรหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

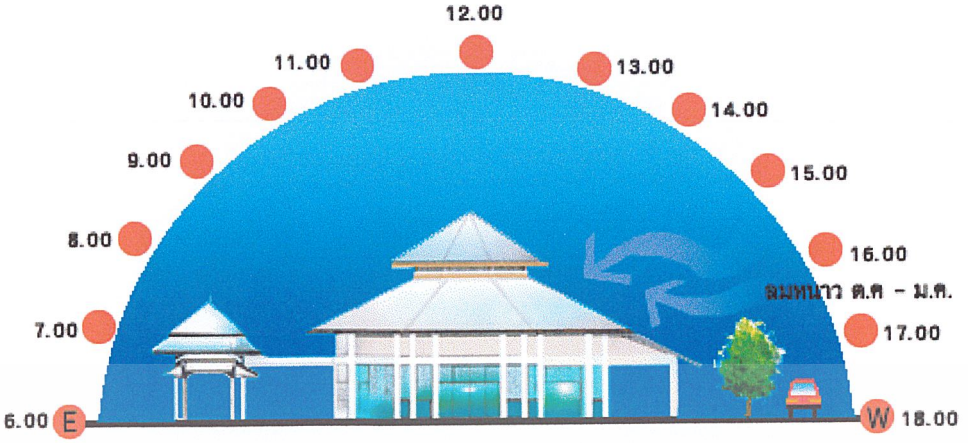

ภาพที่ 4.3 รูปอาคารสำนักงานด้านทิศเหนือ

แสงแดดในช่วงเช้าและบ่ายนไม่มีผลต่อตัวอาคารเพราะตัวอาคารมีแนวหลังคา ช่วยบังแสงแดดตลอดอาคาร ด้านหน้าที่ติดกับถนนรถทำให้ได้รับผลกระทบจากฝุ่นควันและสียงจากรถยนต์ แต่ได้มีการปลูกต้นไม้ป้องกัน และประตูและหน้าต่างที่ปิดก็ช่วยลดเสียงรบกวน

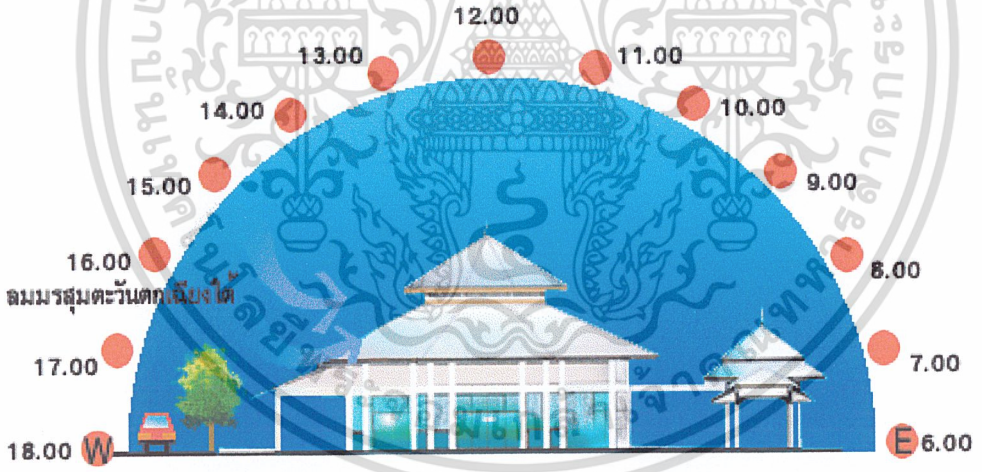

ภาพที่ 4.4 รูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศใต้

แสงแดดในช่วงเช้าและบ่ายไม่มีผลต่อตัวอาคารเพราะตัวอาคารมีแนวหลังคา ช่วยบังแสงแดดตลอดอาคาร แต่จะได้รับผลกระทบจากฝนบ้างเล็กน้อย และด้านหน้าที่ติดกับถนนรถทำให้ได้รับผลกระทบจากฝุ่นควันและสียงจากรถยนต์ แต่ได้มีการปลูกต้นไม้ป้องกัน และประตูและหน้าต่างที่ปิดก็ช่วยลดเสียงรบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

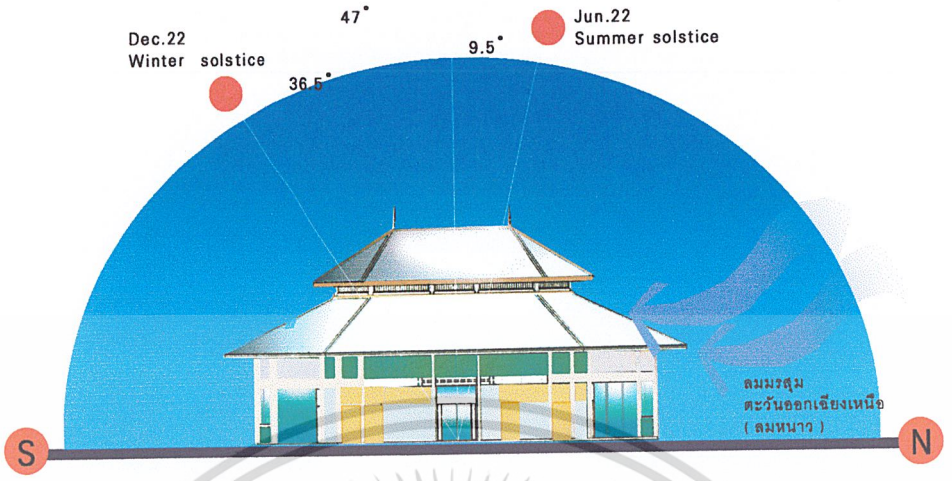

ภาพที่ 4.5 รูปด้านอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันออก

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวคล้อยมาทางทิศใต้เล็กน้อยแต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร เพราะมีแนวหลังคาบังแดดตลอดทำให้แสงแดดไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร

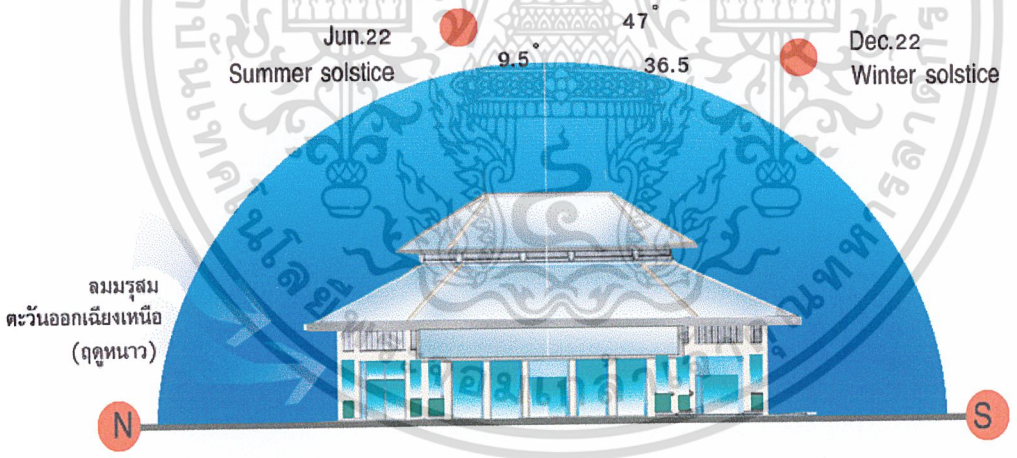

ภาพที่ 4.6 รูปด้านอาคารสำนักงานด้านทิศตะวันตก

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวและลมมรสุมในฤดูหนาว ไม่มีผลต่อตัวอาคารเพราะตัวอาคารปิดทึบและมีชายคาสำหรับบังแสงแดด จึงไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

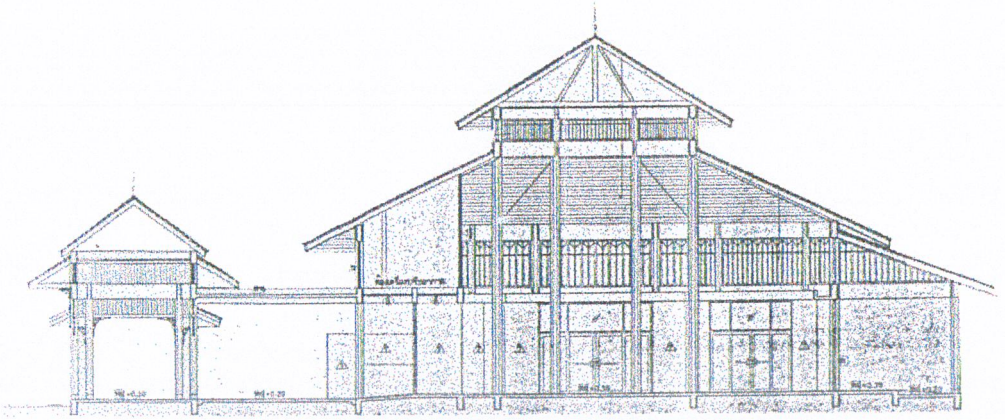

ภาพที่ 4.7 แสดงโครงสร้าง อาคารประชาสัมพันธ์

ภายในอาคารเป็นรูปแปดเหลี่ยมรูปแบบของอาคารประยุกต์จาก เรือนปั้นหยาในสมัยรัชกาลที่ 6 มีความยาวด้านละ 12.00 เมตรสูงจากระดับพื้นดิน 0.20 ม. ภายในอาคารมีความสูงจากพื้นถึงฝ้าเพดาน 7.95 ม. ฝ้าเพดานไม้สัก ติดแผ่นสะท้อนความร้อนในส่วนหลังคา โครงสร้างอาคารเป็นไม้ทั้งหลัง มีทางเข้า- ออกหลัก 2 ด้านคือด้านหน้าทางเข้าและด้านทางเดินเชื่อม

ภาพที่ 4.8 แสดง Space ส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

ลักษณะอาคารเป็นรูปแปดเหลี่ยม เสาคอนกรีต8 เหลี่ยม ความสูงภายใน 7.95 ม. ภายในห้องแบ่งเป็นโถงประชาสัมพันธ์และด้านหลังเป็นส่วนห้องควบคุม และห้องน้ำ ผนังกรุกระจกใสทั้งแปดด้านโครงสร้างหลังไม้คาลาดเอียงลงมาถึงผนัง มีช่องแสงด้านบนทำให้สามารถใช้แสดงธชาติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

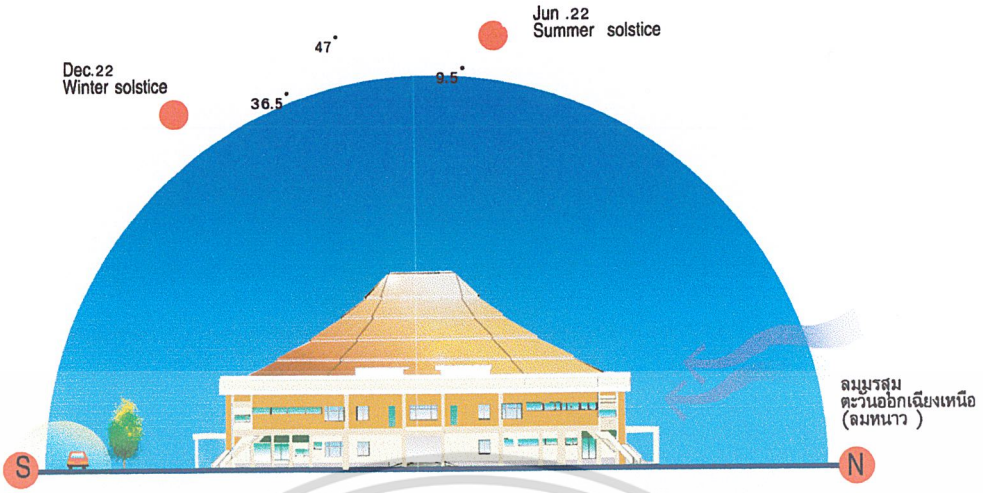

ภาพที่4.9 รูปอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันออก

แสงแดดในฤดูหนาวเลื่อนมาทางใต้เล็กน้อย และลมหนาวที่พัดเข้ามาทางทิศเหนือไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคารเพราะตัวอาคารปิดทึบ แต่จะได้รับผลกระทบทางเสียงและฝุ่นละอองจากรถยนต์แต่สามารถป้องกันได้โดยปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วเพื่อดักเสียงและฝุ่นควัน

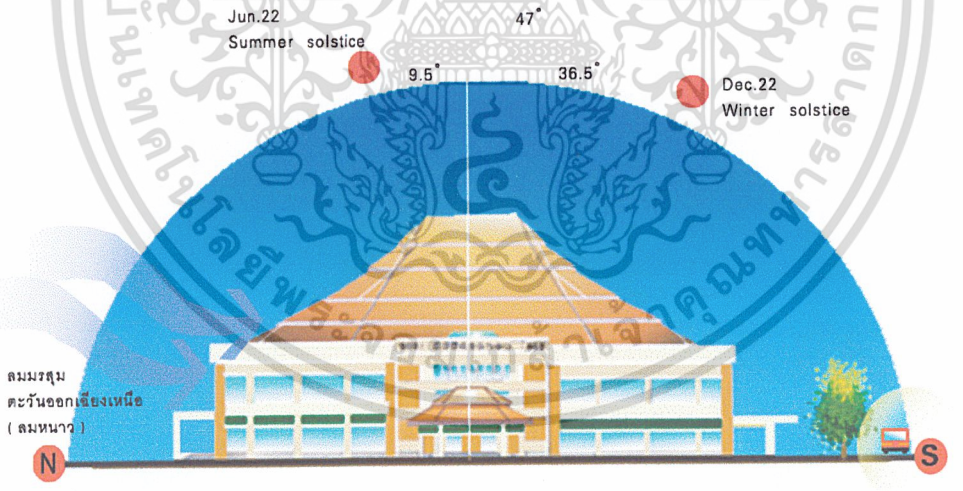

ภาพที่4.10 รูปอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศตะวันตก

ด้านทิศตะวันไม่มีผลกระทบทางแสงแดดแต่จะมีผลกระทบจากถนนทางเข้าโครงการ ซึ่งตัวอาคารจะได้รับผลกระทบจากฝุ่น ควัน แต่สามารถป้องกันได้โดยการปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วเพื่อดูดซับฝุ่นละออง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

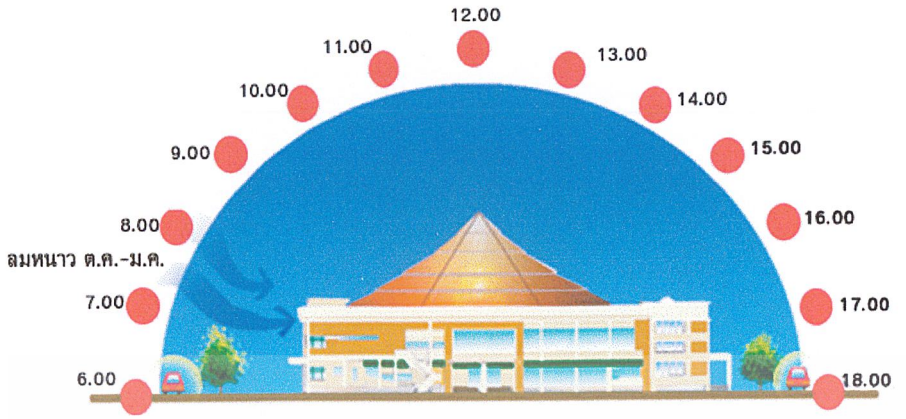

ภาพที่ 4.11 รูปด้านอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศเหนือ

แสงแดดไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคารเพราะไม่สามารถส่องเข้ามาในด้านนี้ได้ แต่จะได้รับผลกระทบจาก ลานจอดรถด้านหลังอาคารและถนนรถทางด้านหน้าของอาคารทำให้มีฝุ่นละออง แต่สามารถป้องกันได้โดยการปลูกต้นไม้

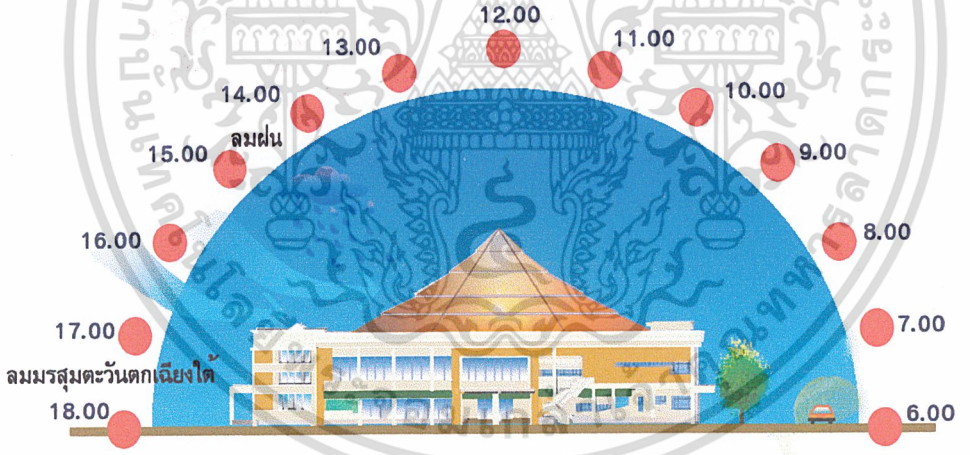

ภาพที่ 4.12 รูปด้านอาคารอเนกประสงค์ด้านทิศใต้

ด้านทิศใต้ได้รับผลกระทบจากลมฝนที่สาดเข้ามาในส่วนทางเข้าด้านหน้าแต่สามารถป้องกันได้เพราะตัวอาคารมีประตูเปิดปิด ตัวอาคารที่อยู่ติดกับถนนรถและลานจอดรถทำให้ได้รับผลจากฝุ่นและควัน จากรถยนต์ แต่มีการป้องกันโดยการปลูกต้นไม้ และประตูหน้างต่างของตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

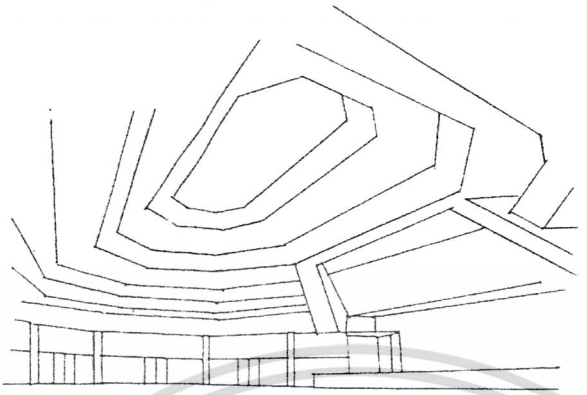

ภาพที่ 4.13 แสดง SPACE ส่วนห้องจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว

เป็นห้องโถงขนาดใหญ่แปลนเป็นรูป แปดเหลี่ยม มีทางเข้าออกอั้งด้าซ้ายและด้านขวา เพดานครอบฝ้าสุง

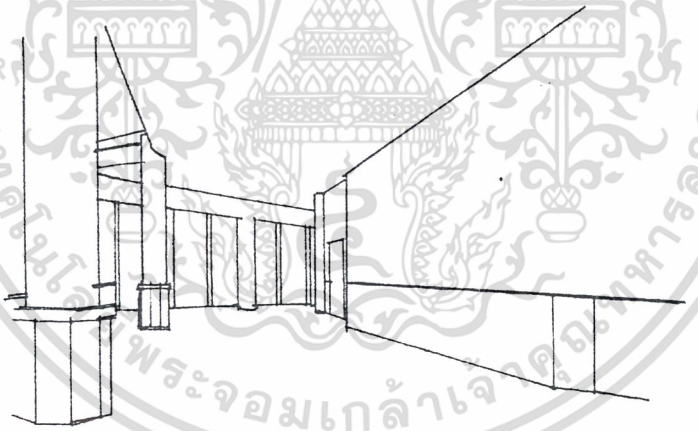

ภาพที่ 4.14 แสดงSpace ส่วนห้องประทับ

ลักษณะปีนโถงพักคอย ที่ต่อเนื่องมาจากบันไดทางขึ้นเป็นพื้นที่ด้านหน้าห้องประชุมสัมมนาผนังทั้งสองข้างเป็นกระจกกรองแสงพื้นที่เชื่อมต่อกับทางเดินรอบอาคารไม่มีการกั้นบริเวณที่แน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

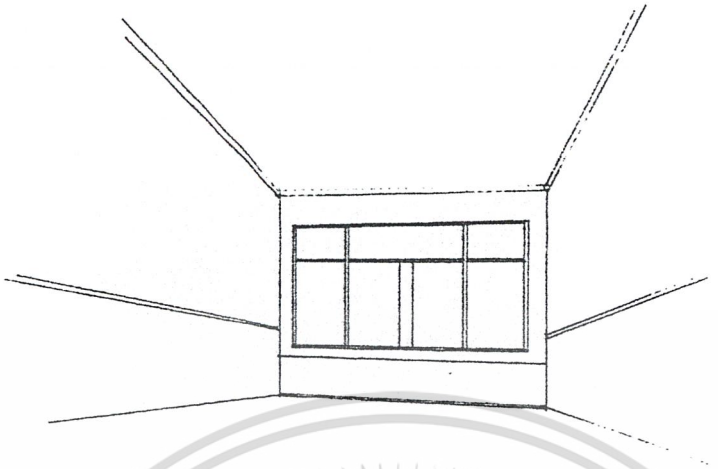

ภาพที่ 4.15 แสดงSpace ส่วนห้องประทับ

ลักษณะของห้องเป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 8.00 x 5.00 เมตร มีห้องน้ำในตัว มี หน้าต่างอยู่ทางด้านทิศใต้ ส่วน ทางเข้ามีสองทางคือทางแรกติดกับบันไดทางขึ้น และทางที่สองติดกับส่วนห้องประชุมสัมมนา

ภาพที่4.16 แสดง SPACE ส่วนห้องจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว

เป็นห้องโถงขนาดใหญ่แปลนเป็นรรูป แปดเหลี่ยม มีทางเข้าออกด้าหน้า 1 ทางและด้านข้าง 1 ทาง พื้นภายในลดระดับจกด้านนอก 1.00 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.17 โครงสร้างอาคารด้านทิศใต้

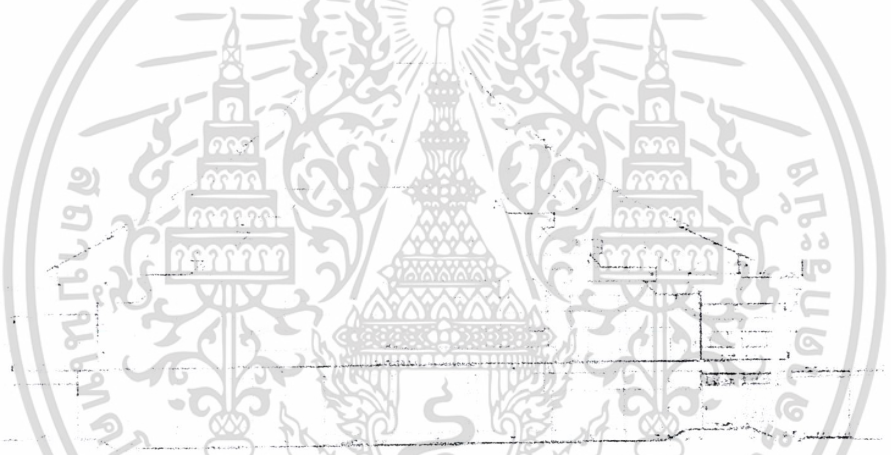

โครงสร้างอาคารด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 4.18 แสดงโครงสร้างอาคารอเนกประสงค์

อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นอาคารประยุกต์ทรงปั้นหยาแบบ สมัย ร. 6 ตัวอาคารสูงจากพื้นดิน 1.00 เมตร ภายในแบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นที่ 1เป็น ห้องนิทรรศการถาวร ชั้นที่สอง เป็นส่วนห้องประชุมสัมมนา มีทางเข้าออก ทั้งสี่ด้าน โถงด้านหน้าหลังคาโปร่งแสง ผนังเจาะช่องแสง ส่วนหลังคาห้องประชุมสัมมนาโครงหลังคาเหล็กติดแผ่นสะท้อนความร้อน ระยะซ้อนของหลังคา0.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

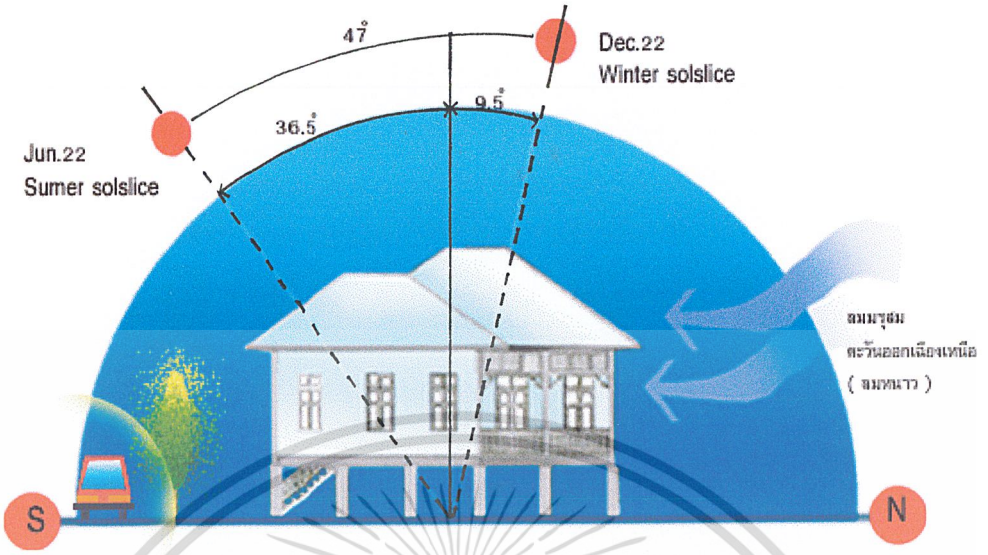

ภาพที่ 4.19 รูปด้านทิศตะวันออกเรือนพระธรรณี

ด้านทิศตะวันออกเป็นด้านที่ปิดทึบและมีส่วนระเบียงทางเดินทางด้านทิศเหนือ เป็นส่วนที่แสงแดดไม่สามารถส่องเข้ามาในตัวอาคารได้ แต่จะมีผลกระทบในเรื่องของเสียงรบกวนและฝุ่นละอองเพราะตัวอาคารอยู่ติดกับถนน แต่ก็มีการป้องกันโดยใช้วิธีปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วเพื่อป้องกันเสียงรบกวน และฝุ่นควันจากถนนรถ

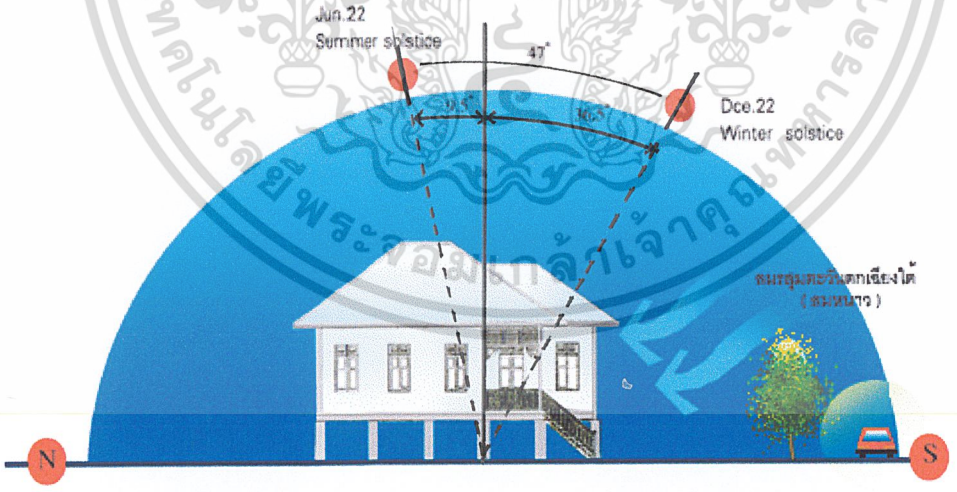

ภาพที่ 4.20 รูปด้านทิศตะวันตกเรือนพระธรรณี

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวจะส่องเข้ามาทางด้านระเบียงทางขึ้นของตัวอาคารและส่วนจัดแสดง แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร ในด้านนี้ตัวอาคารจะได้รับผลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพาลมหนาวและฝุ่นละอองเนื่องจากตัวอาคารอยู่ติดกับถนนรถจึงมีผลกระทบทางด้านเสียงและฝุ่นละอองแต่สามารถป้องกันได้โดยการปลูกต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

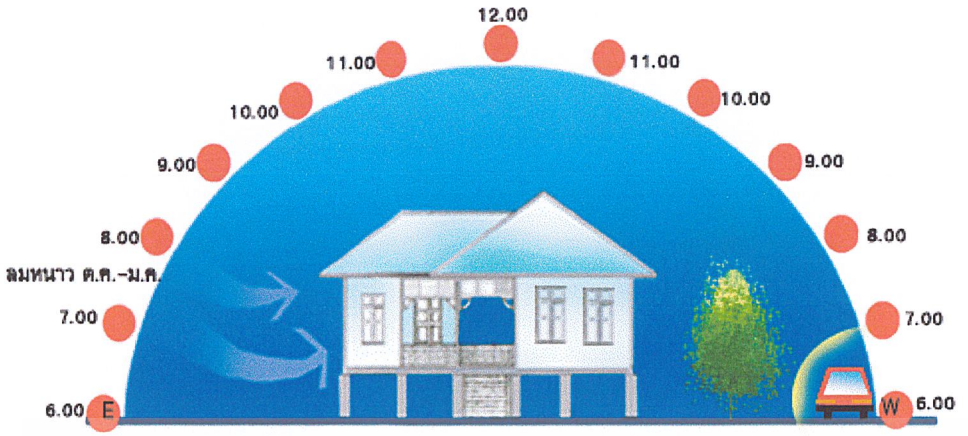

ภาพที่ 4.21 รูปด้านทิศเหนือเรือนพระธรณี

แสงแดดในเวลาเช้าทางทิศตะวันออกจะส่องเข้ามาทางด้านระเบียงทางขึ้น ซึ่งมีหลังคายื่นออกมาเพียงเล็กน้อยจึงมีผลกระบทต่ออาคารบ้างเล็กน้อย

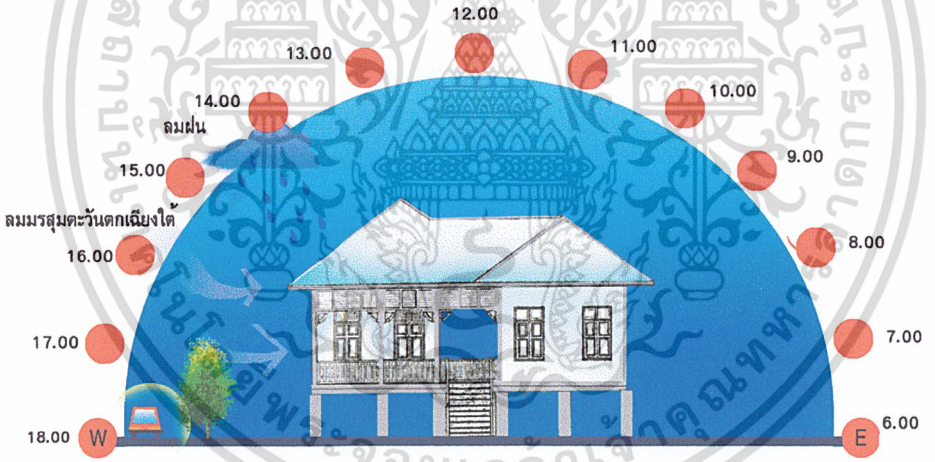

ภาพที่ 4.22 รูปด้านเรือนพระธรณีด้านทิศใต้

ด้านทิศใต้แสงแดดจะมีผลกับส่วนจัดแสดงในช่วงเช้าและช่วงบ่ายเพราะแสงแดดจะส้องเข้ามาทางช่องหน้าต่าง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้โดยติดม่านบังแสง ส่วนผลกระทบจากฝนจะมีบ้างส่วนบันไดทางขึ้น – ลง แต่ก็ไม่มีผลต่อส่วนจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

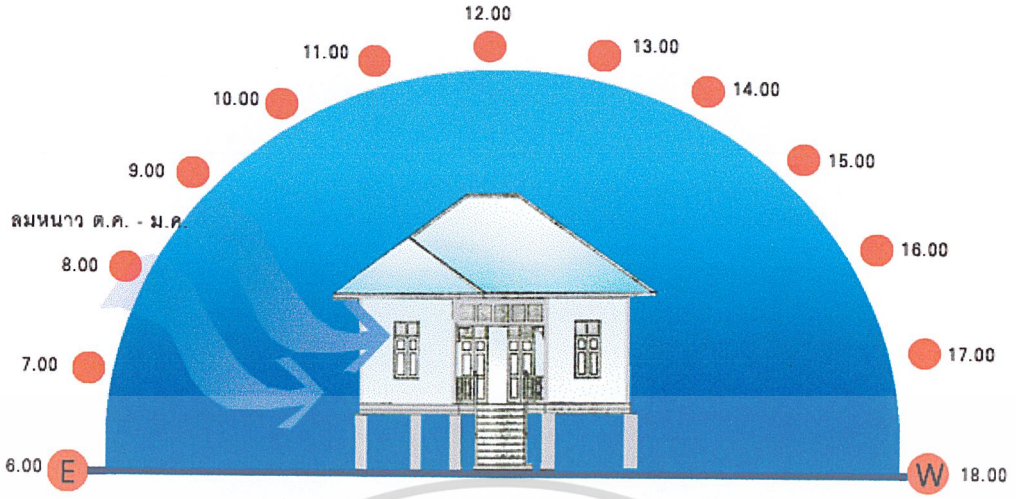

ภาพที่4.23 รูปด้านเรือนพระสุรภีด้านทิศเหนือ

ด้านทิศเหนือแสงแดดในช่วงเช้าและบ่ายจะส่องเข้าทางหน้าต่างของห้องจัดแสดงซึ่งสามารถป้องกันได้โดยติดม่านกันแสงแดด

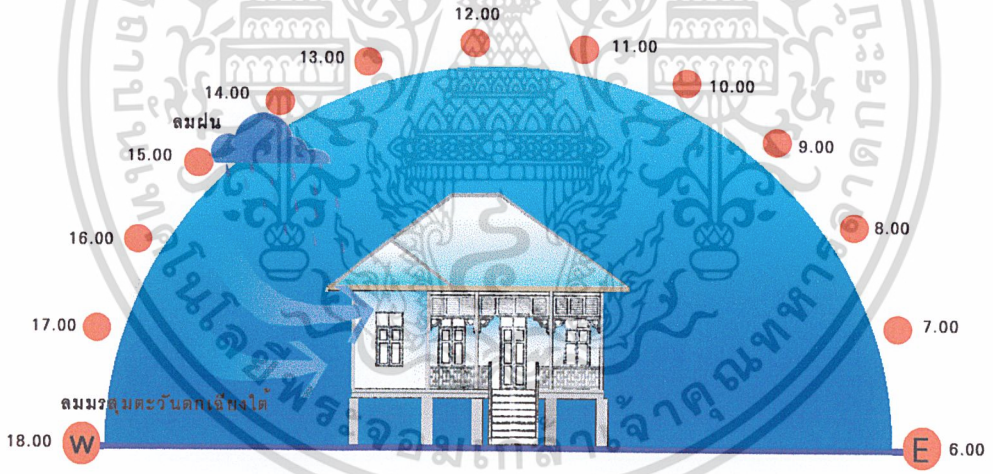

ภาพที่ 4.24 รูปด้านเรือนพระสุรภีด้านทิศใต้

แสงแดดในช่วงเช้าจะส่องเข้ามาทางระเบียงด้านหน้าแต่ไม่มีผลต่อห้องจัดแสดงและตัวอาคารจะได้รับผลจากลมฝนซึ่งจะสาดเข้ามาในส่วนของระเบียงทางขึ้นลง ป้องกันได้โดยการติดตั้งกันสาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

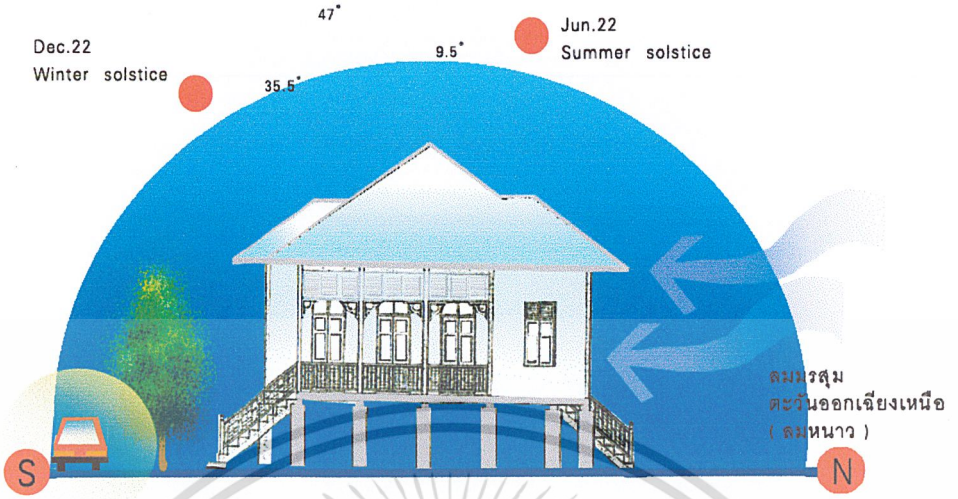

ภาพที่ 4.25 รูปด้านเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันออก

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวที่คล้อยมาทางทิศใต้และลมมรสุม ไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคารเพราะมีแนวหลังคาบังแดดตลอดทำให้แสงแดดไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร แต่ตัวอาคารจะได้รับผลกระทบจากถนนรถด้านทิศใต้ทำให้ได้รับฝุ่นละอองแต่สามารถป้องกันได้จากการปลูกต้นไม้

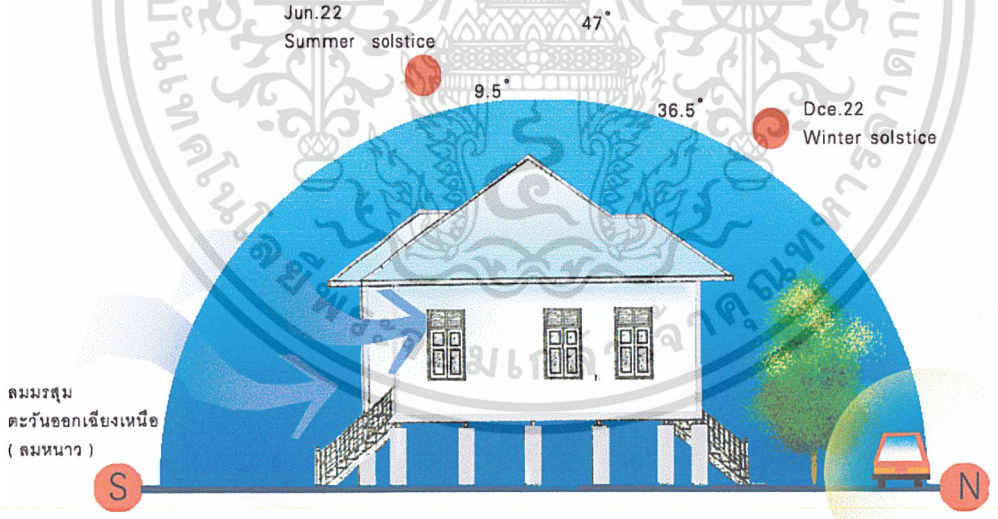

ภาพที่ 4.26 รูปด้านเรือนพระสุรภีด้านทิศตะวันตก

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวที่คล้อยมาทางทิศใต้และลมมรสุม ไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคารเพราะมีแนวหลังคาบังแดดตลอดทำให้แสงแดดไม่มีผลกระทบต่อตัวอาคาร แต่ตัวอาคารจะได้รับผลกระทบจากถนนรถด้านทิศใต้ทำให้ได้รับฝุ่นละอองแต่สามารถป้องกันได้จากการปลูกต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

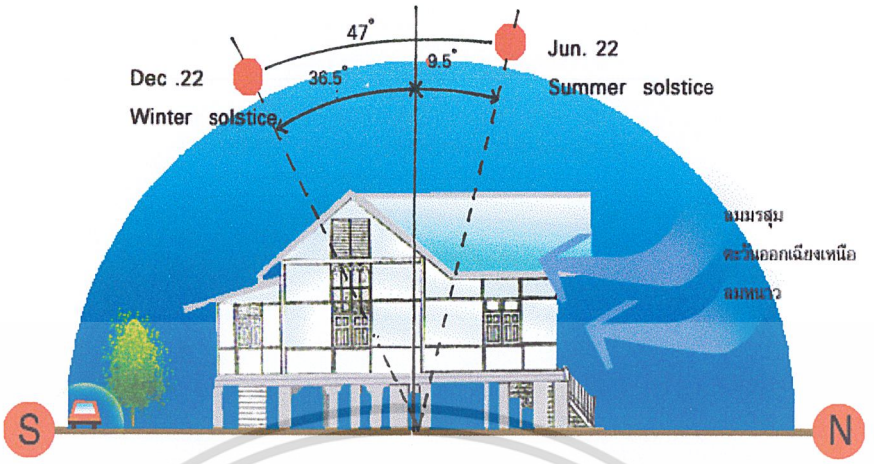

ภาพที่ 4.27 รูปด้านเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันออก

แสงแดดในช่วงเดือนมีนาคมดวงอาทิตย์จะเคลื่อนตัวไปทางทิศใต้เล็กน้อยจึงทำให้ด้านข้างของอาคารได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อยเพราะมีหลังคาบังแดดตลอดอาคาร

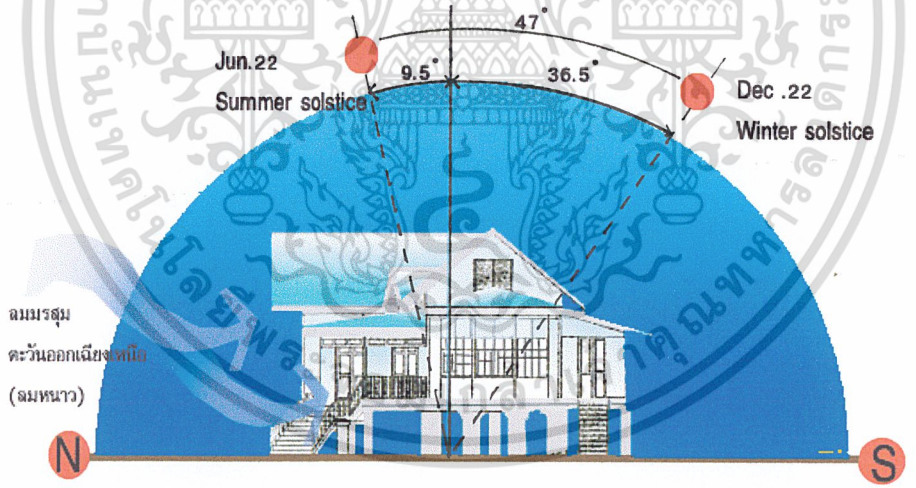

ภาพที่ 4.28 เรือนพระกรรมสักขีด้านทิศตะวันตก

ด้านทิศตะวันตกไม่มีผลกระทบด้านแสงแดดกับตัวอาคาร มากนักเพราะเป็นส่วนที่มีผนังปิดทึบตลอดจะมีผลกระทบบ้างในส่วนระเบียงทางขึ้น – ลง แต่ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

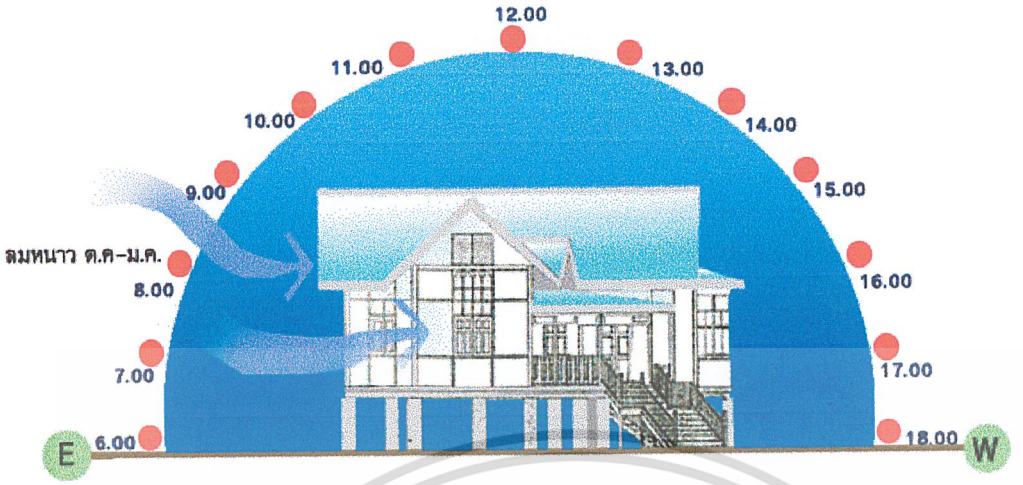

ภาพที่ 4.29 รูปด้านทิศเหนือเรือนพระกรรมสักขี

แสงแดดในเวลาเช้าทางทิศตะวันออกจะส่องข้ามาทางด้านข้างของอาคารซึ่งเป็นส่วนจัดแสดง และแสงแดดในช่วงบ่ายทางด้านทิสตะวันตกจะส่องเข้ามาทางด้านระเบียงทางขึ้น ซึ่งมีหลังคายื่นออกมาเพียงเล็กน้อยจึงมีผลกระบทต่ออาคารบ้างเล็กน้อย

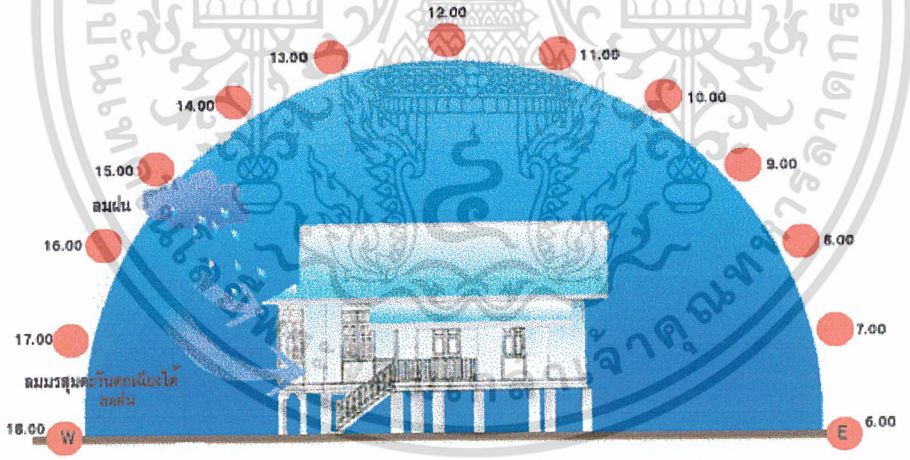

ภาพที่4.30 รูปด้านเรือนพระกรรมสักขีด้านทิศใต้

แสงแดดในช่วงบ่ายทางทิศตะวันตกซึ่งจะมีผลกระทบในส่วนจัดแสดงและระเบียงด้านทิศใต้ และเนื่องจากตัวอาคารมีแนวหลังคายื่นออกมาจึงทำให้มีผลกระทบเพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

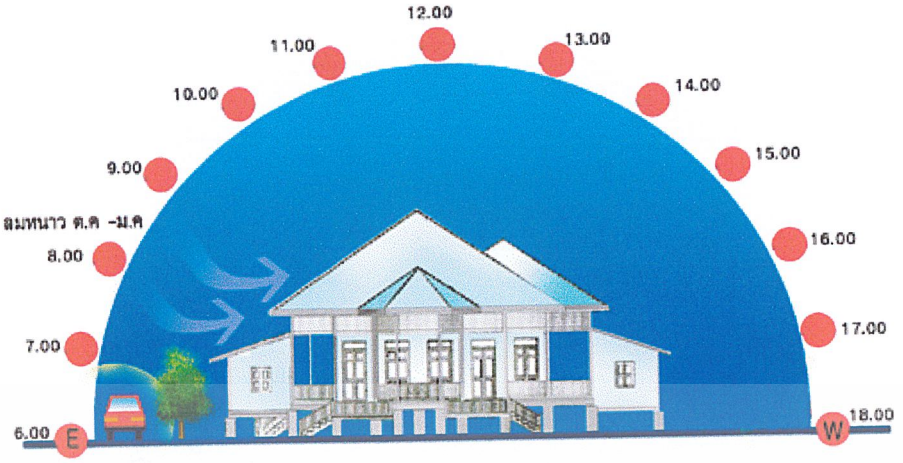

ภาพที่ 4.31 รูปด้านเรือนพระจำลองด้านทิศเหนือ

ด้านทิศเหนือเป็นด้านที่มีการเปิดโล่งของตัวอาคารทำให้มีปัญหาเรื่องของแสงแดดที่สองเข้ามาในตอนเช้าและตอนบ่าย แต่เนื่องจากตัวอาคารมีหลังคาคลุมตลอดทำให้แสงแดดส่องเข้ามาได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นไม่มีผลต่อส่วนจัดแสดง แต่จะมีผลกระทบจากลมหนาวและมลพิษทางด้านเสียงและฝุ่นละอองจากถนนรถ ซึ่งป้องกันได้โดยการปลูกต้นไม้

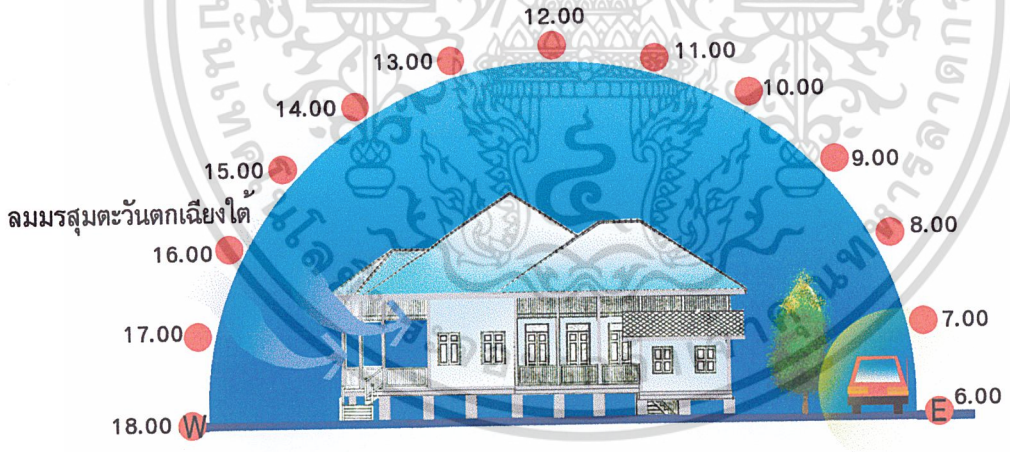

ภาพที่ 4.32 เรือนด้านพระจำลองด้านทิศใต้

ด้านทิศใต้แสงแดดจะส่องระเบียงในทิศตะวันตกในช่วงบ่าย และผลกระทบจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพาฝนเข้ามาสู่ระเบียงทิศตะวันตก ตัวอาคารซึ่งอยู่ติดกับถนนรถ จึงทำให้เกิดฝุ่นละอองและเสียงรบกวนแต่ทางโครงการได้แก้ปัญหานี้ไว้แล้วโดยการปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วป้องกันเสียงและฝุ่นละออง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

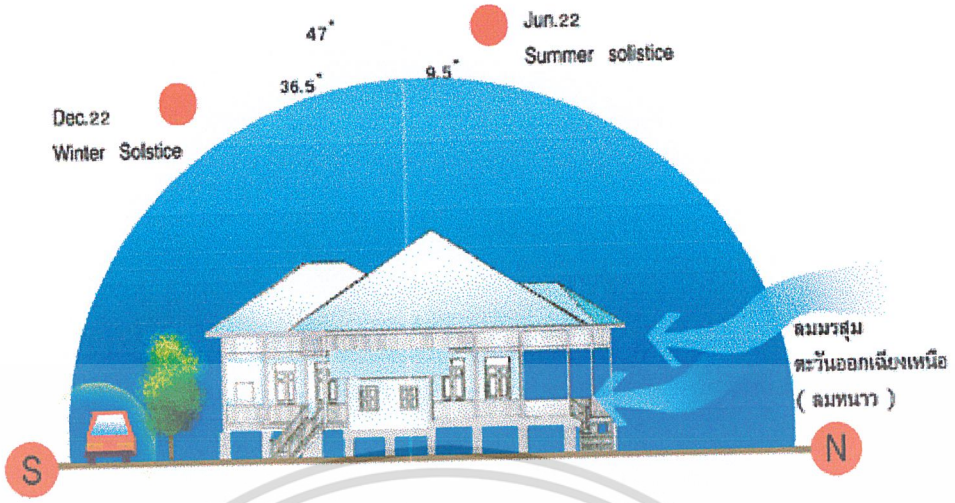

ภาพที่ 4.33 รูปด้านเรือนพระจำลองด้านทิศตะวันออก

แสงแดดในช่วงฤดูหนาวพระอาทิตยื้อมมาทางใต้เล็กน้อยไม่มีผลต่อตัวอาคารแต่ตัวอาคารจะได้รับผลจากลมหนาวที่พัดมาทางทิศเหนือ แต่สามารถป้องกันได้เพราะมีหน้าต่าง ผลกระทบด้านเสียงและฝุ่นละอองมีผลต่อตัวอาคารมากเพราะอยู่ติดกับถนน แต่ก็มีการปลูกต้นไม้ทำให้ช่วยลดเสียงและฝุ่นละออง

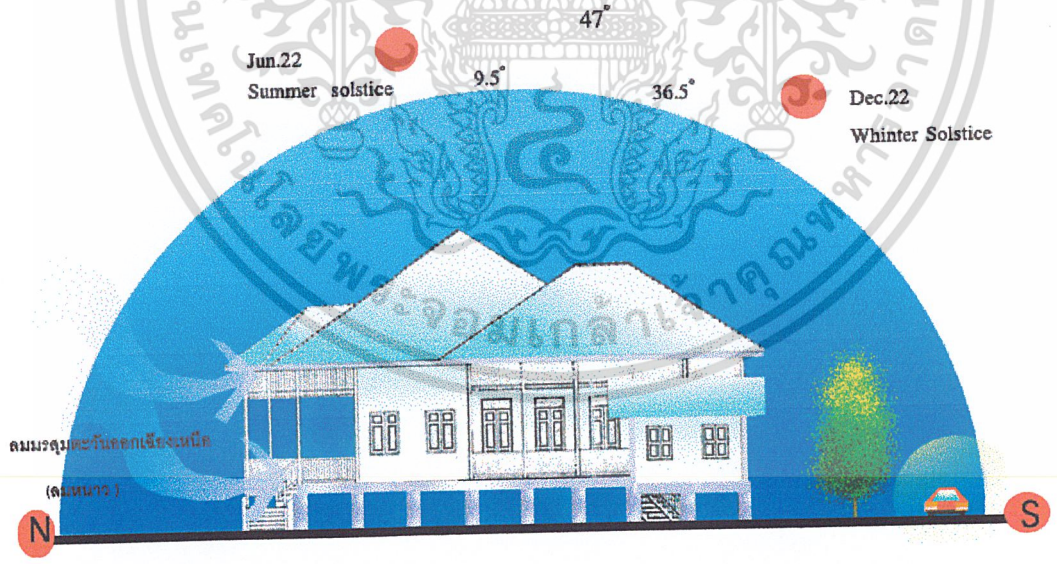

ภาพที่3.34 รูปด้านเรือนพระจำลองด้านทิศตะวันตก

ด้านทิศตะวันตกไม่มีผลกระทบจากแสงแดด แต่มีผลกระทบจากลมหนาวที่พัดเข้าสู่ระเบียงทางขึ้น แต่ก็ไม่มีผลต่อส่วนจัดแสดง ด้านข้างของตัวอาคารได้รับผลกระทบจากฝุ่น ควันและเสียงจากถนนรถ แต่มีการปลูกต้นไม้เป็นแนวรั้วทำให้ช่วยลดเสียงรบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ และเวลาในการเข้าชม

4.4.1 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการจากประเภทผู้ใช้และพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการเพื่อจะนำมาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการกำหนด

- องค์ประกอบของโครงการ
- ความสัมพันธ์ของโครงการ
- ความต้องการพื้นที่ใช้สอย

ตารางแสดงประเภทของผู้ใช้โครงการ

ผู้ให้บริการ	ผู้ใช้บริการ
เจ้าหน้าที่และบุคลากรภายในหอศิลปวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ 1. ระดับผู้บริหาร ผู้อำนวยการหอศิลป ฯ 2. ระดับหัวหน้าฝ่าย - เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป - เจ้าหน้าที่วิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม - เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ นอกเหนือจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ตามรายงาน	ผู้ใช้บริการ ของโครงการแบ่งได้ดังนี้ 1. ผู้เข้าชม - ประชาชนทั่วไป - นักเรียน , นักศึกษา - นักท่องเที่ยว - นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ - ศิลปิน 2. ผู้มาติดต่อ - เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ - บุคคลหรือหน่วยงานเอกชน - นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ - บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมของหอศิลป 3. วัตถุจัดแสดง

ลักษณะพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

1. ผู้ให้บริการจะเป็นไปตามหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน และลักษณะของงานที่ทำ
2. ผู้รับบริการ ในแต่ละประเภทที่พฤติกรรมที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และลักษระการเข้าใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม
ผู้ให้บริการ (ผู้ใช้ประจำ) - เจ้าหน้าที่และพนักงานภายในโครงการ	ก่อน 8.30 น. 8.30 น. 8.30 – 12.00 น. 12.00 – 13.00 น. 13.00 – 16.30 น. 16.30 น.	- มาจากที่จอดรถ หรือทางเข้า - ลงเวลาทำงานและเริ่มปฏิบัติงาน - ปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ - พักรับประทานอาหาร และทำธุระส่วนตัว - กลับทำงานตามปกติ - ลงเวลาเลิกงาน
ผู้รับบริการ 1. ผู้เข้าชม - ประชาชนทั่วไป - นักเรียน – นักศึกษา - นักท่องเที่ยว - นักวิชาการ	ระหว่าง 9.00 – 16.00 น	- มาจากที่จอดรถหรือมาทางเข้า - เข้าสู่ตัวโครงการทางอาคารสำนักงาน - เข้าใช้บริการส่วนสาธารณะ - ซื้อบัตรเข้าชม และฝากของ - เข้าสู่ส่วนจัดแสดง
2. ผู้มาติดต่อ - เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ - บุคคลหรือหน่วยงานเอกชน - นักวิชาการ - ศิลปิน /นักศึกษา	ระหว่าง 8.30 – 16.30 น.	- มาจากที่จอดรถ หรือทางเข้า - เข้าสู่ตัวโครงการทางโถงทางเข้าหรือ อาคารสำนักงาน - ติดต่อสอบถาม - เข้าพบเจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการนั้นเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด

- องค์ประกอบภายในโครงการ
- ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
- ความต้องการพื้นที่ใช้สอย

ประเภทของผู้ใช้โครงการ

1. ผู้ให้บริการ ได้แก่ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ หน่วยงานต่าง ๆ ของโครงการ
2. ผู้รับบริการได้แก่
   - 2.1 ประชาชนทั่วไป
   - 2.2 ผู้มาติดต่อ
     - 2.2.1 เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ
     - 2.2.2 บุคคล หรือ หน่วยงานราชการ
     - 2.2.3 นักวิชาการ
     - 2.2.4 บุคคลผู้เข้าร่วมกิจกรรม
     - 2.2.5 นักศึกษา / ศิลปิน

ลักษณะพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

1. ผู้ให้บริการจะมีลักษณะหน้าที่รับผิดชอบการงานที่ทำ และเป็นไปตามระเบียบของหน่วยงาน

2.ผู้รับบริการมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้โครงการ

- ผู้ให้บริการ พนักงาน หรือ เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ อาจมาโดยรถส่วนตัว รถโดยสาร หรือทางเข้าด้านหน้า ส่วนสำนักงาน แล้วแยกย้ายเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละบุคคลเวลาปฏิบัติงาน 8.30 – 16.30 น.
- ผู้รับบริการ ผู้เข้าโครงการจะใช้บริการตั้งแต่ ช่วงเวลา 9.00 –16.00 น. มีลักษณะของผู้เข้าชมแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ผู้เข้าชมเป็นรายบุคคล ได้แก่ ประชาชนทั่วไป เมื่อมาถึงพิพิพธภัณฑ์จะเข้าสู่ตัวอาคารจากโถงทางเข้าสู่โถงต้อนรับเพื่อติดต่อในส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนขายตั๋วอาจมีการใช้บริการส่วนของ ห้องน้ำ โทรศัพท์ หรือฝากสัมภาระส่วนฝากของ แล้วเข้าชมนิทรรศการเมื่อชมเสร็จรับของคืน ซื้อของที่ระลึกแล้วจึงกลับออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางกิจกรรมพฤติกรรมสามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการ

เจ้าหน้าที่และพนักงานเดินทางเข้าสู่ตัวโครงการ โดยอาจเดินทางด้วยรถส่วนตัว รถโดยสารเข้าสู่ตัวอาคาร ทางเข้าสู่ตัวอาคารของเจ้าหน้าที่จะอยู่คนละด้านกับผู้เข้าชม เพื่อความสะดวก คล่องตัวในการเข้าออก จากนั้นลงเวลาปฏิบัติงานและแยกย้ายกันปฏิบัติหน้าที่ เวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 8.30 – 16.30 น.

2. ผู้รับบริการ

ผู้เข้าชมโครงการจะเข้ามาใช้บริการระหว่าง เวลา 9.00 – 16.00 ซึ่งแยกประเภทผู้เข้าชมได้ 3 ประเภทดังนี้

- ผู้เข้าชมเป็นรายบุคคล ได้แก่ ประชาชนทั่วไปซึ่งเมื่อเข้าสู่อาคารสำนักงานก็ทำการติดต่อสอบถาม และส่วนขายตั๋ว พักคอย ห้องน้ำ โทรศัพท์ แล้วจึงเข้าชมนิทรรศการ เมื่อเข้าชมเสร็จก็กลับมารับของคืน จากนั้นก็ทำธุระส่วนตัว และกลับบ้าน

- ผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะได้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ พฤติกรรมโดยทั่วไปเหมือนกับผู้ชมรายบุคคลแต่จะต้องมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์เพื่อเข้าฟังการบรรยายก่อนเข้าชมนิทรรศการ

- ผู้มาศึกษาค้นคว้า จะเป็นลักษณะการมาใช้บริการเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ เช่น มาหาข้อมูลที่เกี่ยวกับเนื้อหาการจัดแสดง โดยติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าชมนิทรรศการ

4.4.2 การวิเคราะห์เวลาในการเข้าชม

เวลาเข้าชมนิทรรศการ เพื่อให้ได้เวลาที่เหมาะสมในการเข้าชมนิทรรศการจำเป็นต้องศึกษาระยะเวลาในการเข้าชมของวัตถุแต่ละชิ้นว่าใช้เวลามากน้อยเท่าใด เพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกเมื่อยล้าจากการเข้าชม และต้องการที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอิริยาบท

จากการสำรวจระยะเวลาของผู้เข้าชมภายในนิทรรศการผู้ชม 1 คน ใช้เวลาในการเข้าชมงานทั้งหมด โดยไม่หยุด ถึง 1 ช.ม. และต่ำสุด 30 นาที และสูงสุด 2 ช.ม. ตามลำดับ ดังนั้นระยะเวลาของผู้ชมงานสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาในการชมได้ 2 ส่วนคือ

- ช่วงเช้า เริ่มตั้งแต่เวลาเปิดให้บริการ ถึงเที่ยงวัน
- ช่วงบ่าย เริ่มตั้งแต่ บ่ายถึงช่วงเวลาปิดบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทที่ 2 ผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักศึกษา พฤติกรรม โดยทั่วไปคล้ายกับผู้เข้าชมรายบุคคล แต่จะต้องมีการติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ก่อน เพื่อเข้าฟังการบรรยายก่อนการเข้าชมนิทรรศการ

ประเภทที่ 3 ผู้มาศึกษาค้นคว้า จะมาใช้บริการเพื่อศึกษา ค้นคว้าโดยเฉพาะ เช่น ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวกับเนื้อหาการจัดแสดงเมื่อทำการศึกษาเสร็จอาจมีการเข้าชมนิทรรศการ หรือกลับออกไปเลย

ประเภทที่ 4 ผู้มาร่วมกิจกรรมหอศิลป์ ได้แก่ ผู้เข้ามาร่วม ประชุมสัมมนา หรืองานรับปริญญา อาจมาถึงโครงการโดยรถส่วนตัว หรือรถโดยสาร สู่ทางเข้าด้านข้างเข้าสู่โถงทางเข้าเพื่อลงทะเบียนรายชื่อ อาจมีการใช้บริการส่วนของ ห้องน้ำ โทรศัพท์ แล้วจึงเข้าสู้ห้องประชุมเพื่อร่วมกิจกรรม เมื่อเสร็จแล้ว จึงกลับออกไป

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบพฤติกรรม	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
1. ผู้อำนวยการ	1 คน	ผู้เชี่ยวชาญ ที่คณะกรรมการคัดเลือกมา	8.30 – 16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทาอาหาร - ทำธุระส่วนตัว - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาเลิกงาน	- จัดการควบคุม ดูแลโครงการ - วางแผนพัฒนาโครงการ - มอบหมายงาน - ประชุมและเซ็นเอกสาร - ให้การต้อนรับผู้มาติดต่อราชการ	- โต๊ะ , เก้าอี้ - แ ก็บเอกสาร - ชุดพักคอย - โทรศัพท์	- รองผู้อำนวยการ - หัวหน้าฝ่าย - ผู้มาติดต่อ	- พื้นที่ใช้สอยในส่วนผู้มาติดต่อ - ติดต่อพื้นที่ทำงานส่วนตัว เซ็นเอกสาร	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบพฤติกรรม	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
2. เลขานุการ	1 คน	ผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการคัดเลือกมา	8.30-16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทานอาหาร - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาออก	- เป็นผู้แทนควบคุมการดำเนินงาน - ประชุม เซ็นเอกสาร - ดูแลการทำงานของพนักงาน	- โต๊ะ , เก้าอี้ - ตู้เก็บเอกสาร - เก้าอี้รับแขก - โทรศัพท์	- หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ - ผู้มาติดต่อ - พนักงาน	- พื้นที่ใช้สอยในส่วนสำนักงาน - ติดต่อพื้นที่ส่วนตัว	
3. ฝ่ายวิเคราะห์และวางแผน	1 คน	- ปริญาตรี	8.30-16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทานอาหาร - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาออก	- วางแผนการปฏิบัติงานของพนักงานและเจ้าหน้าที่ - ตรวจสอบงานประมาณการเงิน พัสดุ - ยื่นเรื่องขออนุมัติงบประมาณ - ประชุม , รับรอง	- ส่วนทำงาน - ตู้เก็บเอกสาร - โต๊ะ , เก้าอี้ - โทรศัพท์	- หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ - ผู้มาติดต่อ - พนักงานในแผนก	- พื้นที่ใช้สอยในส่วนทำงาน - พื้นที่ส่วนเก็บเอกสาร	

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบพฤติกรรม	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
4. การเงิน / การบัญชี	1 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30 – 16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทาอาหาร - ทำธุระส่วนตัว - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาเลิกงาน	- รับผิดชอบในการเก็บเงินภายในโครงการ - ทำรายการขออนุมัติจัดซื้อ	- โต๊ะ , เก้าอี้ - เก็บเอกสาร - โทรศัพท์	- หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติงาน - ธุรการ	- พื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน - พื้นที่ส่วนเก็บเอกสาร	
5. ธุระการ พิมพ์ดีด	1 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30-16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทานอาหาร - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาออก	- ทำงานด้านธุระการ - ทำงานในส่วนบุคคล - จัดพิมพ์เอกสารทางราชการ	- โต๊ะ , เก้าอี้ - ตู้เก็บเอกสาร - คอมพิวเตอร์ - โทรศัพท์	- หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ - ทุกหน่วยงาน	- พื้นที่ใช้สอยในส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบพฤติกรรม	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
6. ประชาสัมพันธ์	1 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30 – 16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทาอาหาร - ทำธุระส่วนตัว - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาเลิกงาน	- ให้ข้อมูลพื้นฐาน - นำชมนิทรรศการ - เป็นผู้บรรยาย	- โต๊ะ , เก้าอี้ - เก็บเอกสาร - คอมพิวเตอร์ - โทรศัพท์	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่	- พื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน	
7. จนท. ฝ่ายอาคารสถานที่	2 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30-16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทานอาหาร - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาออก	- ดูแลความเรียบร้อยภายในหอศิลป์ และส่วนนิทรรศการ - ควบคุมงานระบบไฟฟ้า - จัดสถานที่ในการทำกิจกรรม	- โต๊ะ , เก้าอี้ - ตู้เก็บเอกสาร - เก้าอี้รับแขก - โทรศัพท์	- ประชาสัมพันธ์ - ช่างศิลป์		

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบพฤติกรรม	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
8.เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ	2 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30 – 16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทาอาหาร - ทำธุระส่วนตัว - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาเลิกงาน	- ผลิตเอกสารความรู้ , ข่าวสาร - ดูแลอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ - ให้บริการข้อมูล และอุปกรณ์	- โต๊ะ , เก้าอี้ - เ ก็บเอกสาร	- เจ้าหน้าที่ภัณฑารักษ์	- พื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน - ส่วนอุปกรณ์	
9. ช่างศิลปกรรม	2 คน	ปวช. , ปวส., ปริญาตรี	8.30-16.00	- เดินทางเข้ามาในโครงการ - ลงเวลา - ปฏิบัติงาน - พักรับประทานอาหาร - ปฏิบัติงาน - ลงเวลาออก	- ออกแบบการจัดแสดง - ดูแลรักษาการจัดแสดง	- โต๊ะ , เก้าอี้ - โต๊ะเขียนแบบ - ตู้เก็บอุปกรณ์	- เจ้าหน้าที่ภัณฑารักษ์ - เจ้าหน้าที่สารสนเทศ	- พื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน - ส่วนเก็บอุปกรณ์	

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการฝ่ายประชาสัมพันธ์

- ฝ่ายประชาสัมพันธ์

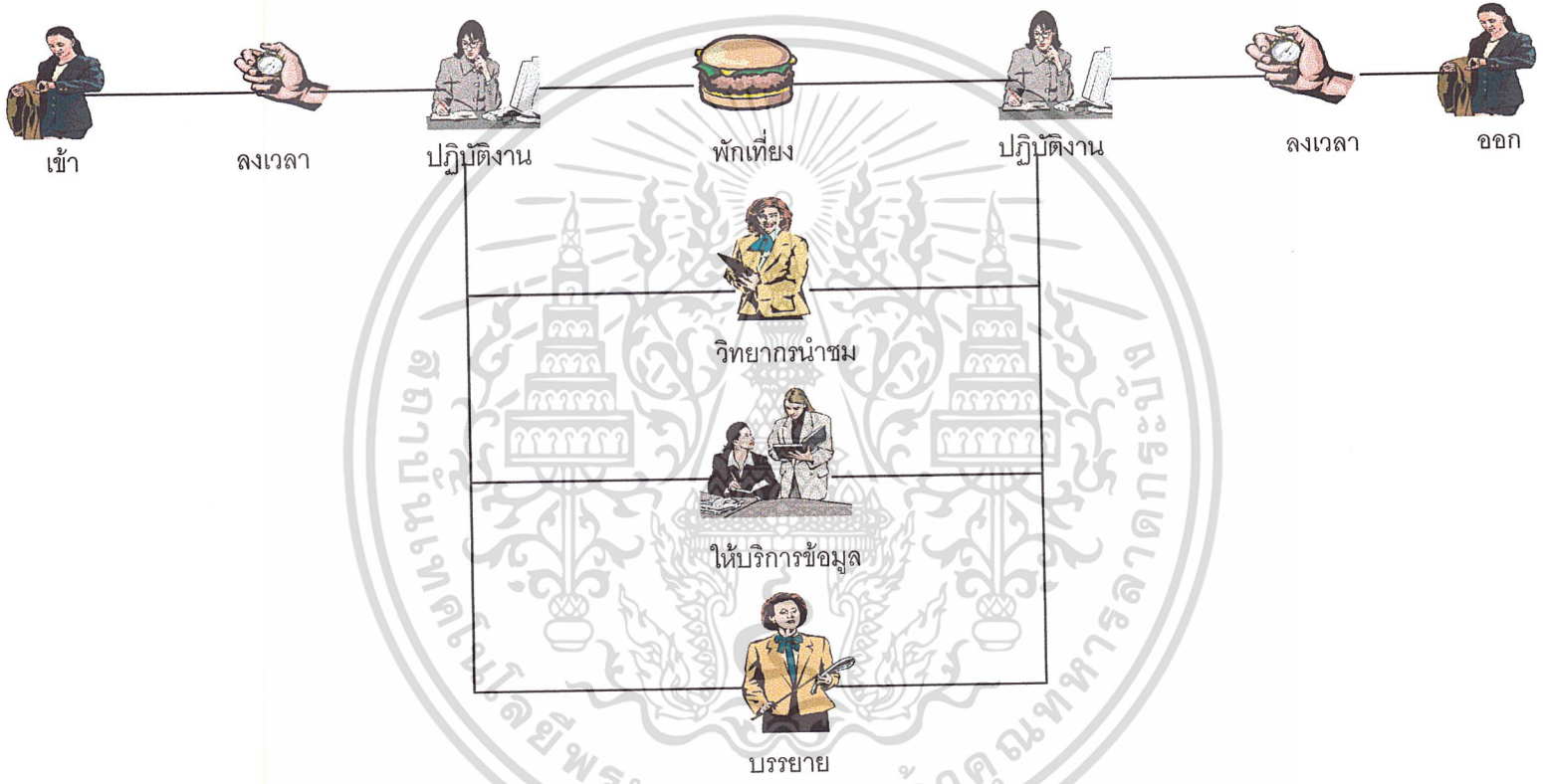

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการ

- เจ้าหน้าที่ศิลปกรรม

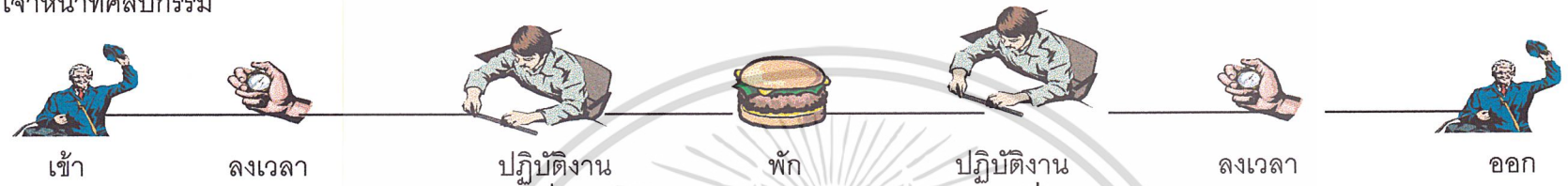

ออกแบบตกแต่งสถานที่

ดูแลรักษาการจัดแสดง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

ผู้รับบริการ

- ประชาชนทั่วไป
- นักเรียน , นักศึกษา
- นักท่องเที่ยว

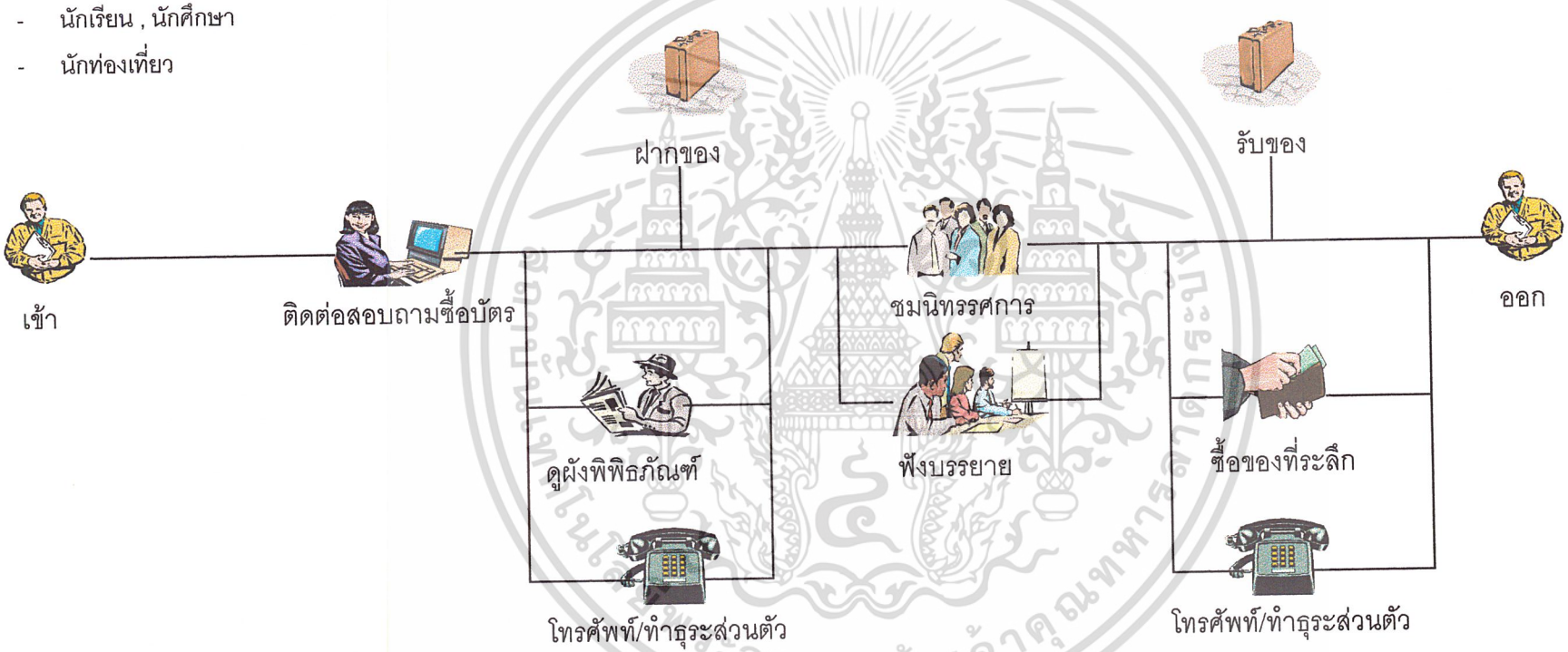

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้และบริการส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์

ผู้ให้บริการ

- วิทยากร

- ผู้ร่วมสัมมนา

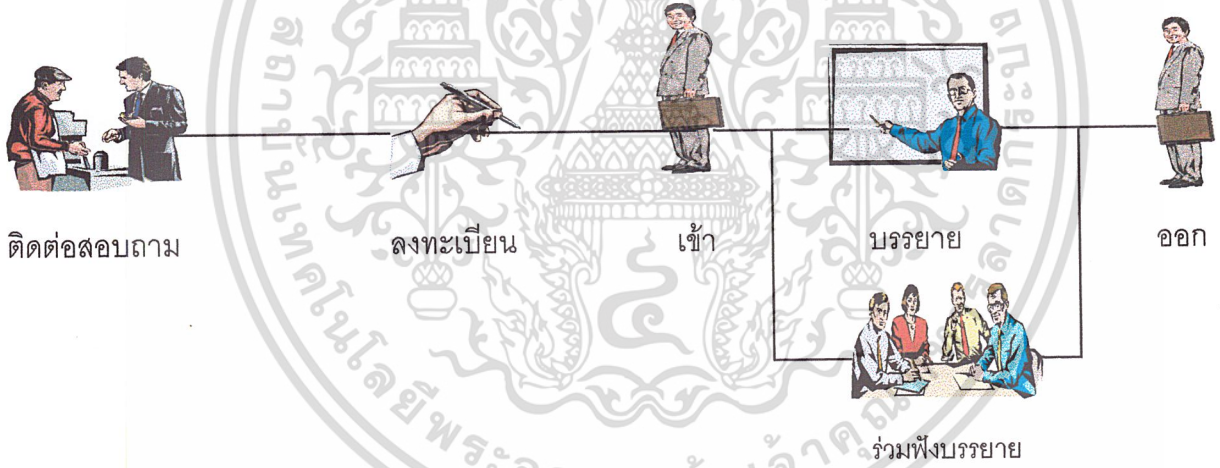

แผนภูมิพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

- ผู้มาติดต่อกิจธุระ

เข้า

ติดต่อสอบถาม

รับบัตรติดต่อ

ติดต่อหน่วยงานที่ต้องการ

คืนบัตร

ออก

ซื้อของที่ระลึก

โทรศัพท์ / ทำธุระส่วนตัว

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้รับบริการส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์

ผู้รับบริการ

- นักเรียน , นักศึกษา
- ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ

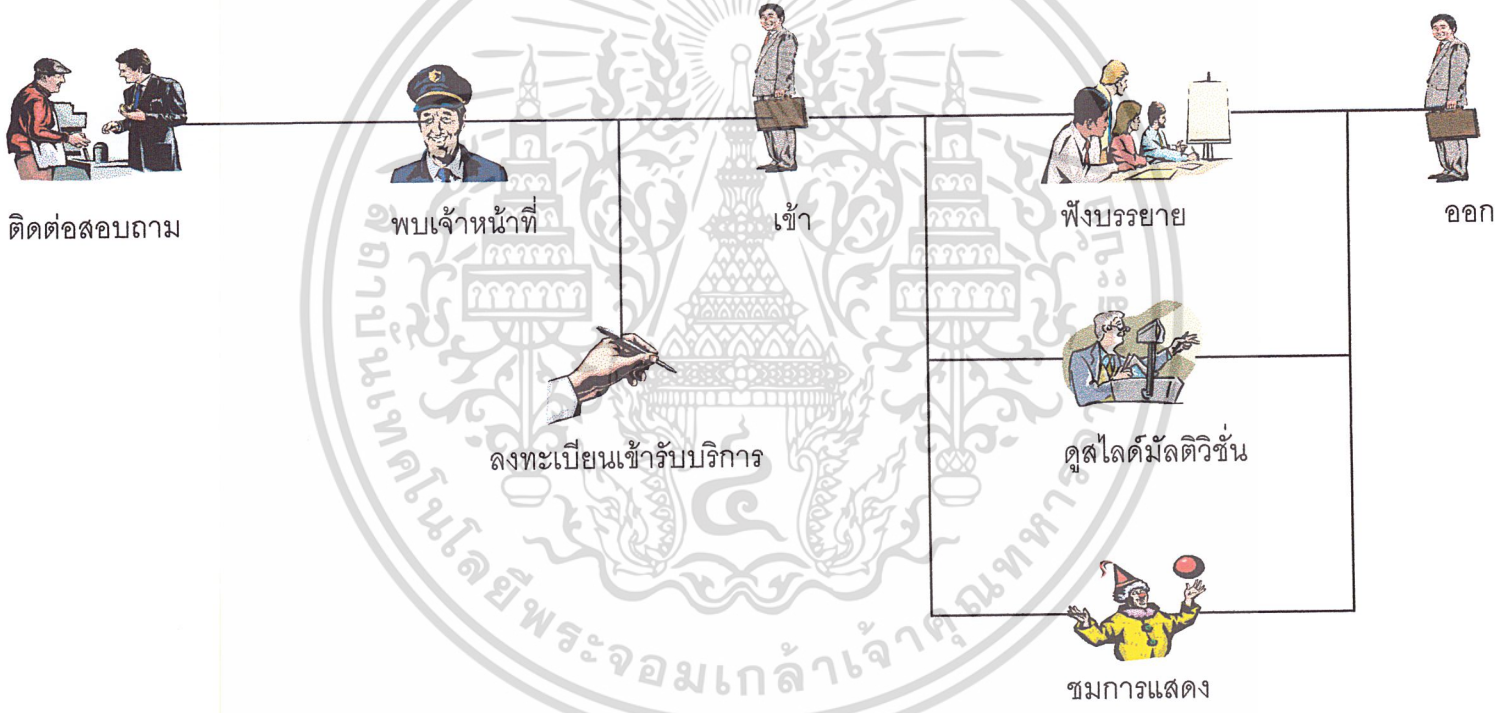

* หมายเหตุ มาเป็นหมู่คณะ

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้และผู้รับบริการส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับปริญญา

เข้า

ลงชื่อ

เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

เข้าพิธี

เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

ออก

พักคอย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้และผู้รับบริการส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์

- นักเรียนผู้เข้ารับปริญญาบัตร

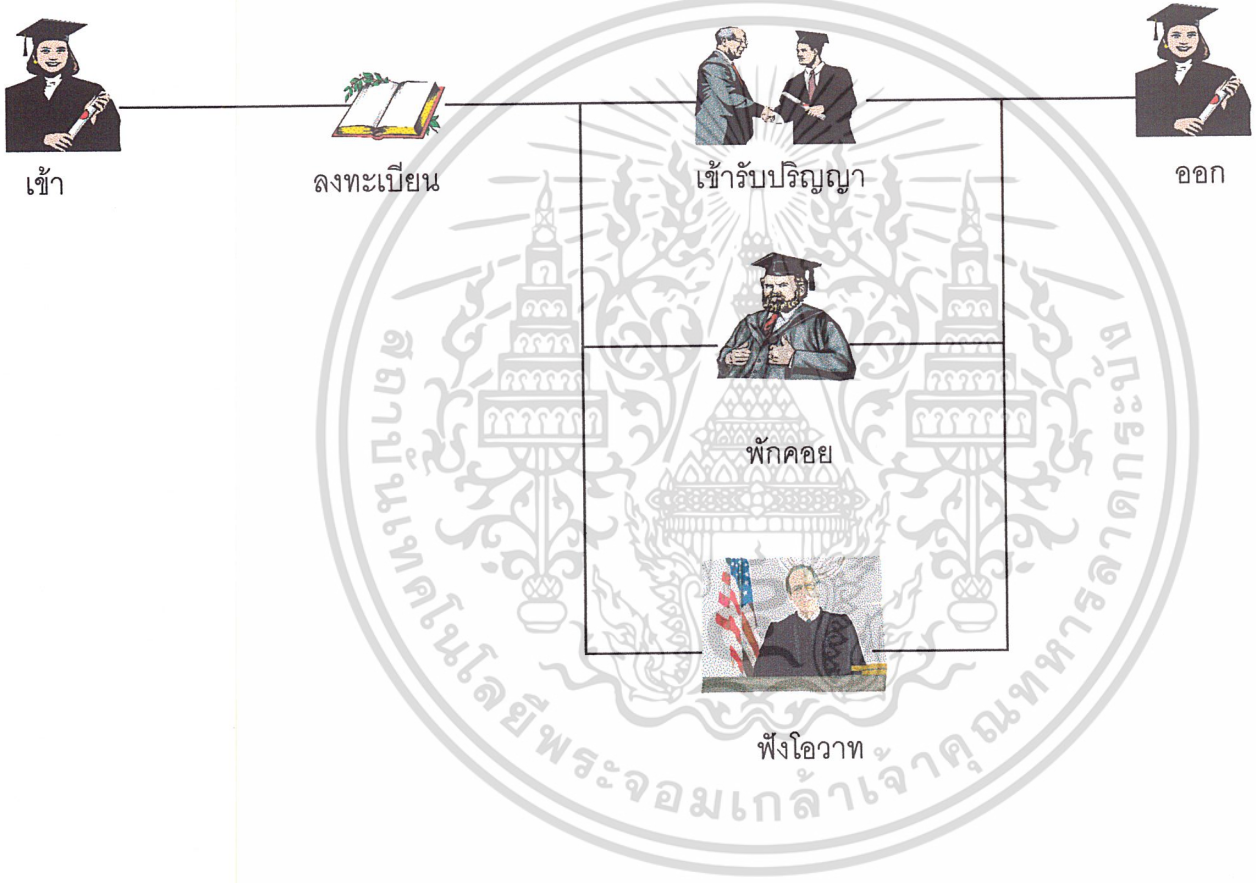

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์

- เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์

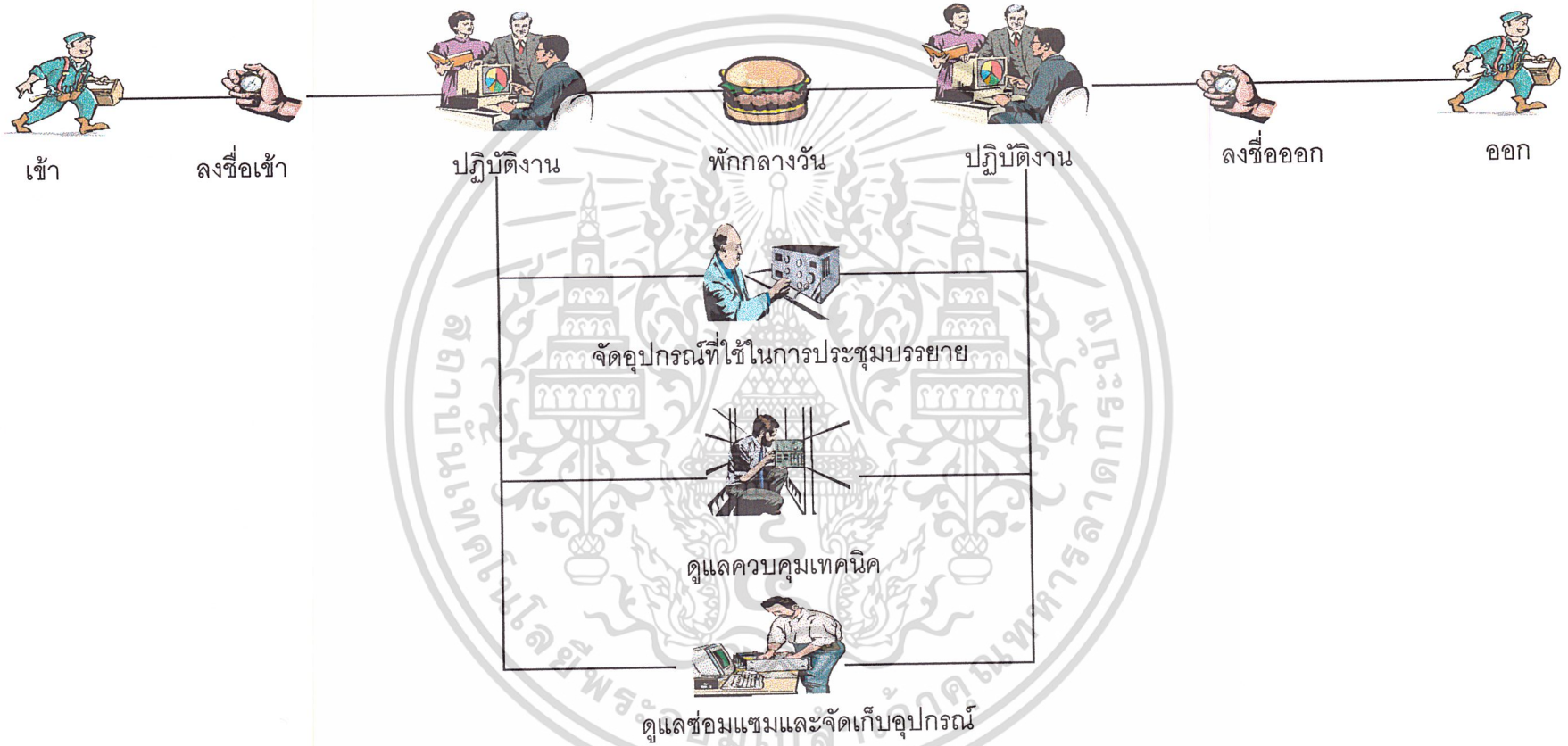

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์

- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

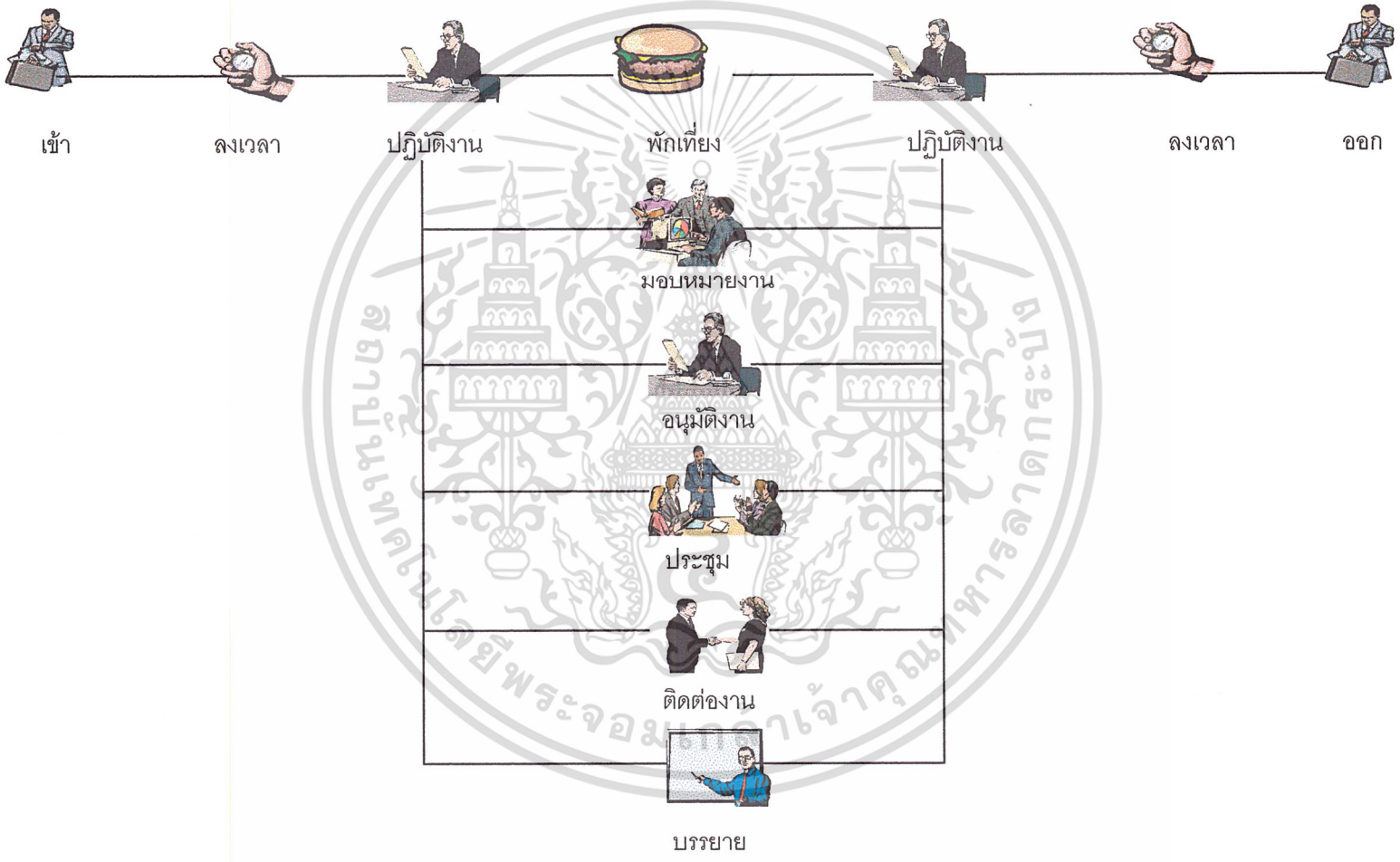

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้บริหารภายในโครงการ

- ผู้อำนวยการ / รองผู้อำนวยการ

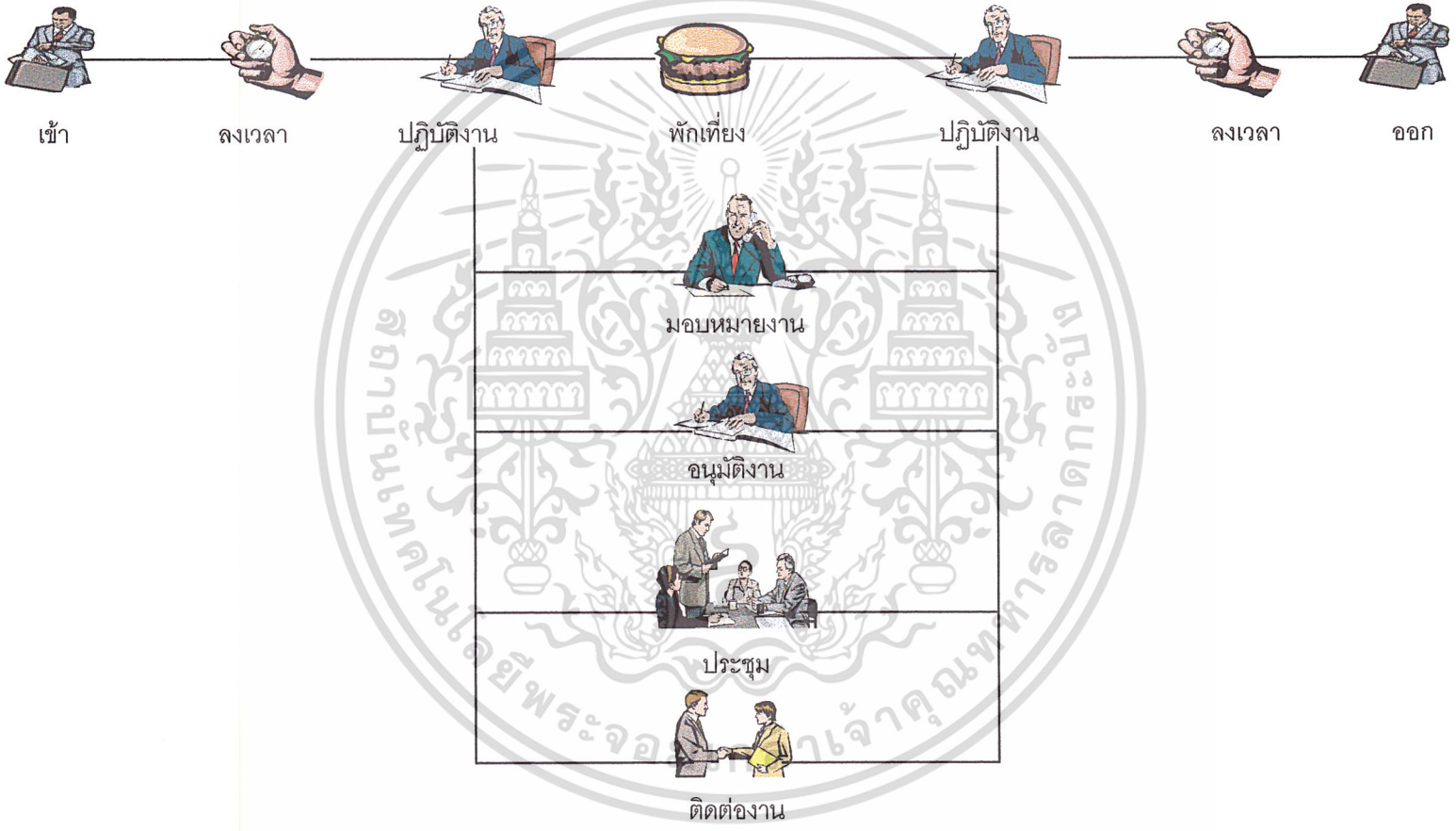

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมเจ้าหน้าที่หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่

- หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่

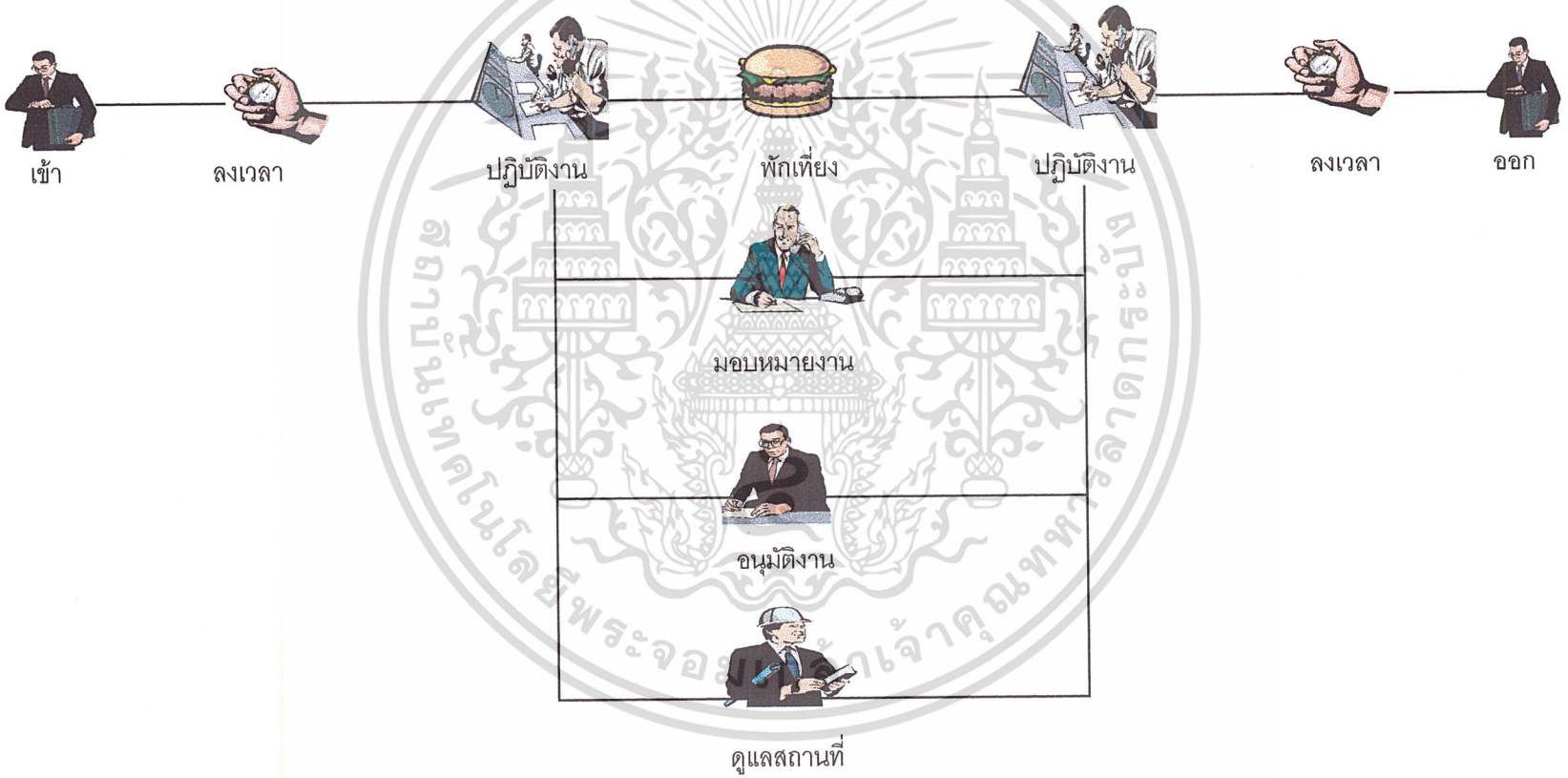

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมเจ้าหน้าที่วิเคราะห์และวางแผน

- ฝ่ายปฏิบัติการ

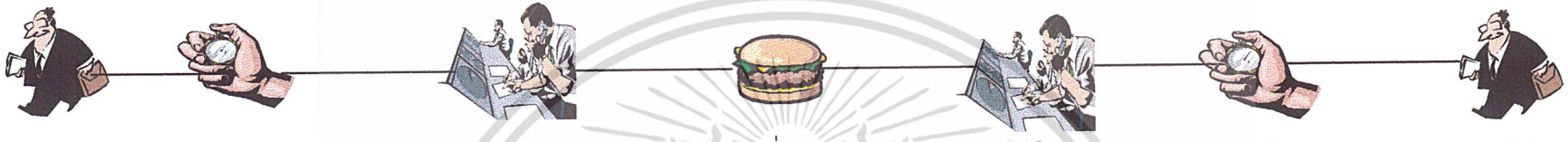

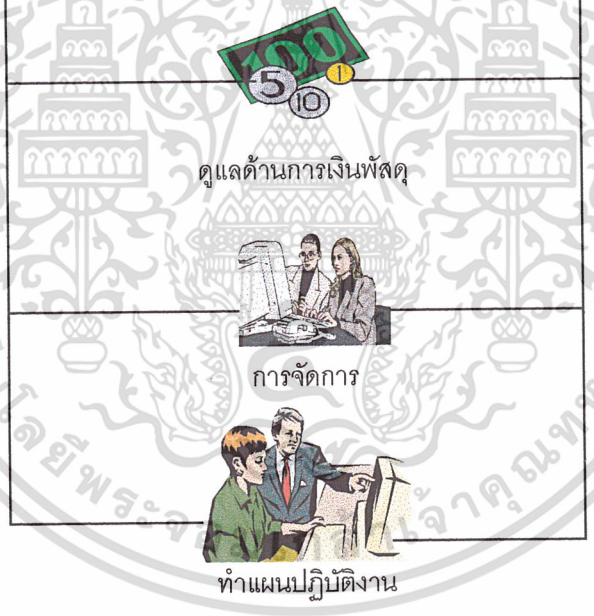

แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการ

- ภัณฑารักษ์

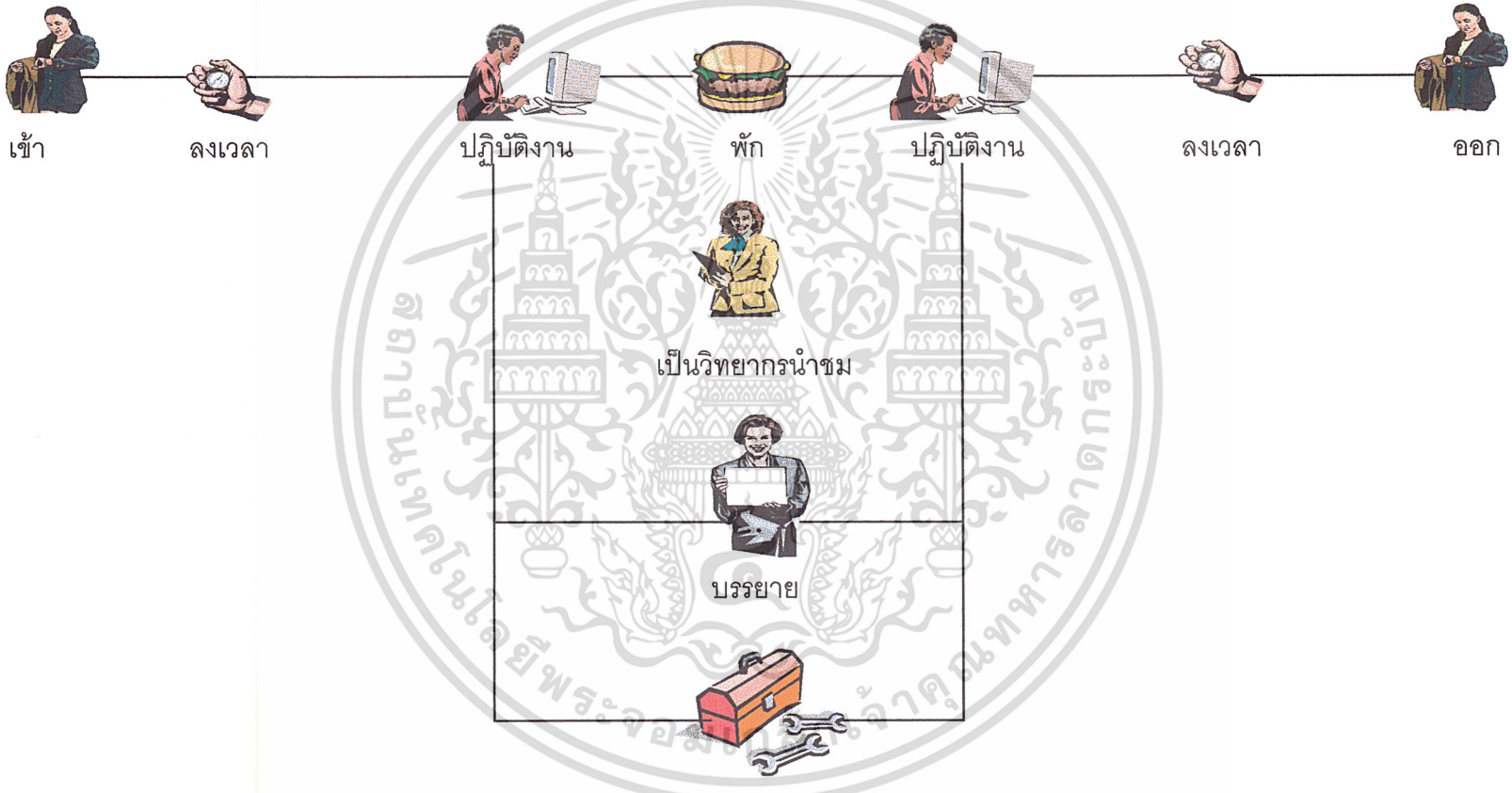

4.3 การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบของโครงการสามารถศึกษาค้นคว้าได้จาก

1. การแบ่งส่วนทำงานของอัตรากำลัง โดยวิเคราะห์ถึงระบบการทำงาน และกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานตามข้อมูลเบื้องต้น

2. พฤติกรรมผู้ใช้โครงการซึ่งสามารถแบ่งตามความต้องการได้ดังนี้

2.1 ความต้องการทางกายภาพ [PLYSICOLOIAL NEED]

2.2 ความต้องการทางด้นความปลอดภัย [SECULITY NEED]

2.3 ความต้องการทางด้านสังคม [SOCAL NEED]

จากการศึกษาประกอบกับโครงการเปรียบเทียบชนิดเดียวกันซึ่งสามารถพิจารณาองค์ประกอบหลักการของโครงการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. องค์ประกอบหลัก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นของโครงการประกอบด้วย

1.1 ส่วนสำนักงาน

- ส่วนบริหารงานทั่วไป
- ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์
- ส่วนประชาสัมพันธ์

1.2 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร

1.3 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว

1.4 ส่วนประชุมสัมมนาและจัดเลี้ยง

2 . องค์ประกอบเสริม คือ องค์ประกอบที่มาช่วยเสริมให้โครงการมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยพิจารณาถึงความต้องการของผู้ใช้โครงการ ได้แก่

2.1 ส่วนบริการสาธารณะ

- ติดต่อสอบถาม
- ฝากของ
- ขายของที่ระลึก
- โทรศัพท์สาธารณะ
- ห้องน้ำ – ส้วม
- ที่จอดรถ

การศึกษาพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ เพ่อนำไปสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ในโครงการรวมทั้งการวิเคราะห์พื้นที่ที่ความต้องการมาตรฐานของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบของโครงการ

การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์เพื่อต้องการทราบถึง ความสัมพันธ์ของหน้าที่ใช้สอยและกิจกรรมเพื่อจัดหาองค์ประกอบในแต่ละส่วน ให้เกิดความสัมพันธ์ และ สอดคล้องกับหน้าที่และกิจกรรมขององค์ประกอบนั้น ๆ ในแต่ละระดับซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคือ

1. พิจารณาจากหน้าที่ใช้สอยหลัก ซึ่งได้แก่ หน้าที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. พิจารณาจากหน้าที่ใช้สอยรอง ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

3. พิจารณาจากกิจกรรมที่กระทำหรือพฤติกรรมนั้น ๆ ที่สัมพันธ์กับการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ จะแสดงค่าโดยใช้ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบชุดเดียวกัน โดยกำหนดค่าของตัวเลขได้ดังนี้

1 แทนค่า ความสัมพันธ์น้อยมาก

2 แทนค่า ความสัมพันธ์น้อย

3 แทนค่า ความสัมพันธ์ปานกลาง

4 แทนค่า ความสัมพันธ์มาก

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบภายในโครงการ

องค์ประกอบ										
1. ทางเข้าหลัก	4	2	3	2	4	2	2	1	1	1
2.ประชาสัมพันธ์	3	3	2	2	1	1	1	3	1	
3. นิทรรศการชั่วคราว	4	2	1	1	1	1	4	2		
4. นิทรรศการถาวร	2	1	1	1	1	3	1			
5. ประชุม, สัมมนา	3	1	2	4	2	2				
6. ผู้บริหาร	4	2	3	3	1					
7.สำนักงานเลขานุการ	3	2	4	2						
8. ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์	2	2	2							
9. ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่	2	3								
10.ทางเข้ารอง	1									

4 สัมพันธ์มากที่สุด
3 สัมพันธ์มาก
2 สัมพันธ์ปานกลาง
1 สัมพันธ์น้อย

ภาพโครงตาข่ายปฏิสัมพันธ์องค์ประกอบสายในโครงการ

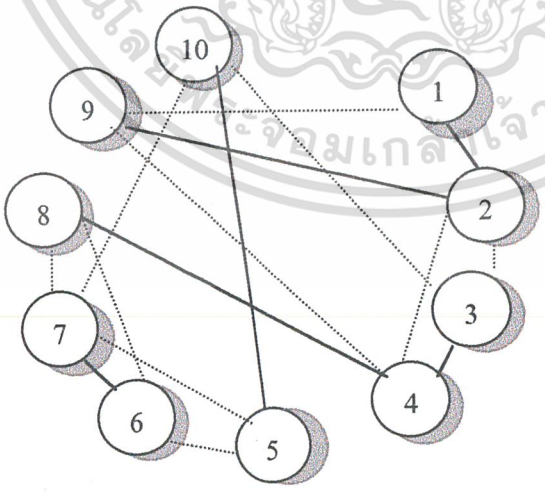

——— มากที่สุด
..... มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบภายในโครงการ

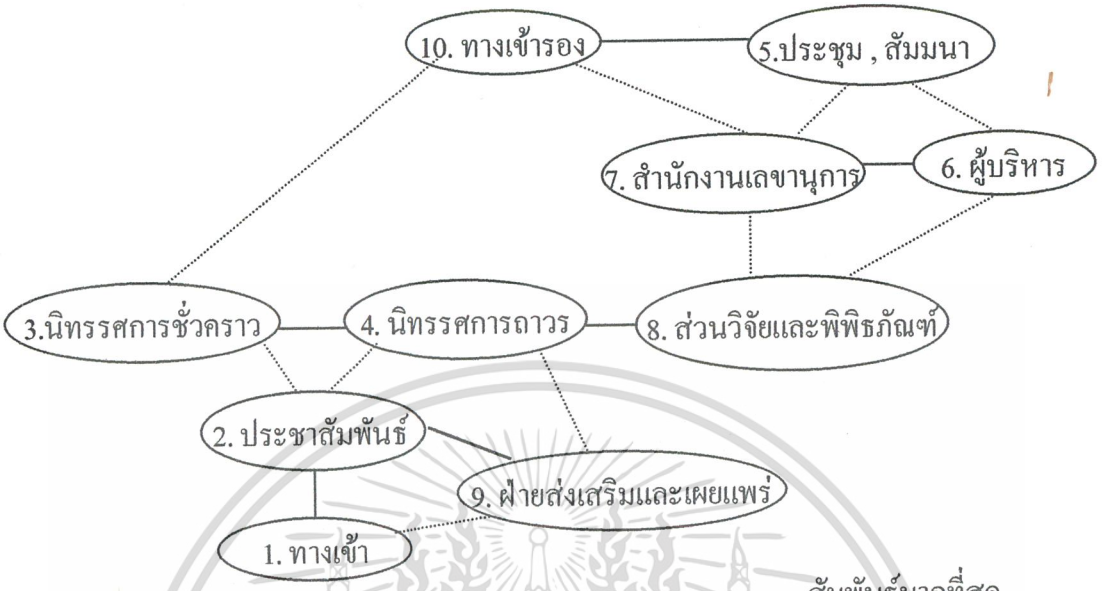

ฟองอากาศองค์ประกอบภายในโครงการ

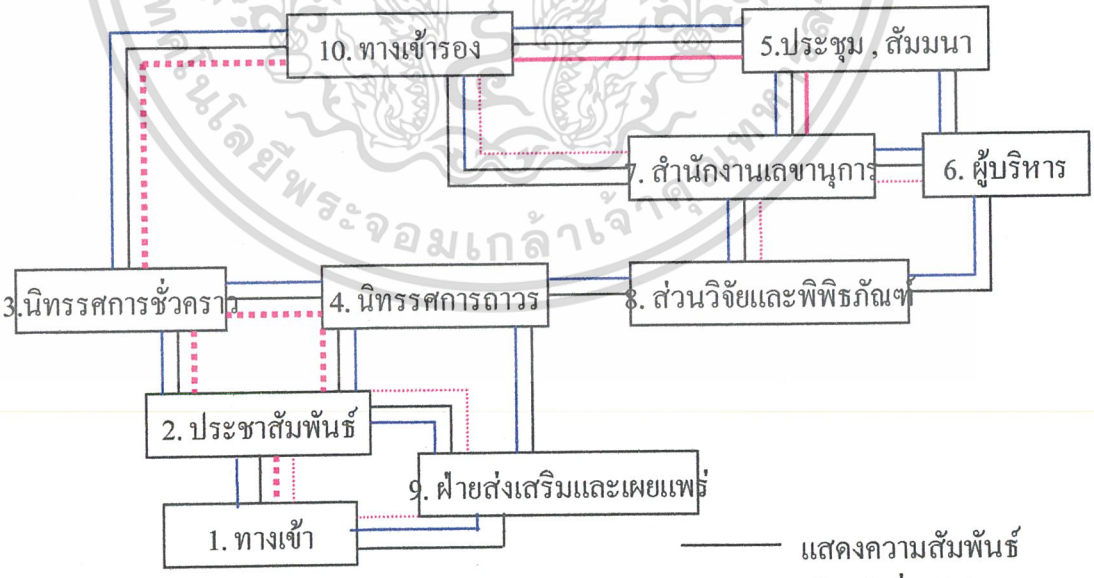

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบอาคารประชาสัมพันธ์

องค์ประกอบ							
1. ทางเข้า	4						
2.ประชาสัมพันธ์	3	4					
3. ขายบัตรเข้าชม	3	2	2				
4.ฝากของ	3	3	2	2			
5. ขายสินค้า	2	4	1	2			
6.พักคอย	3	3	1	3	1		
7.ฝ่ายศิลปกรรม	3	1	1	1	1	1	

4 สัมพันธ์มากที่สุด
3 สัมพันธ์มาก
2 สัมพันธ์ปานกลาง
1 สัมพันธ์น้อย

ภาพโครงตาข่ายปฏิสัมพันธ์องค์ประกอบอาคารประชาสัมพันธ์

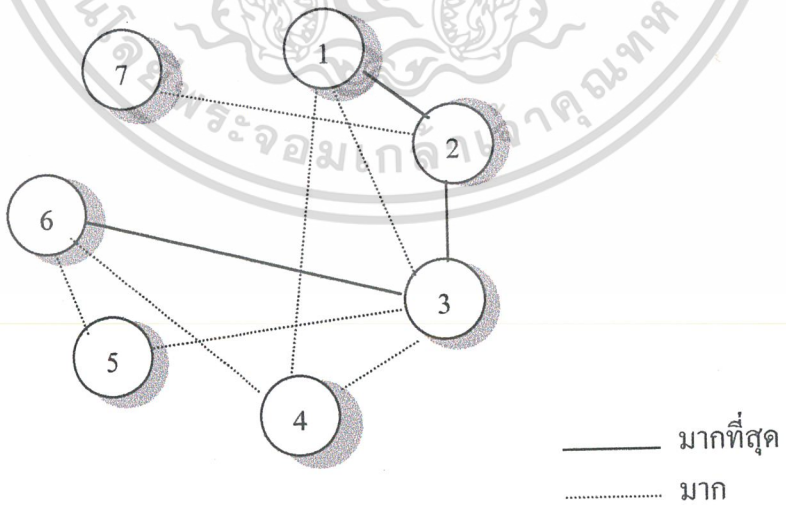

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

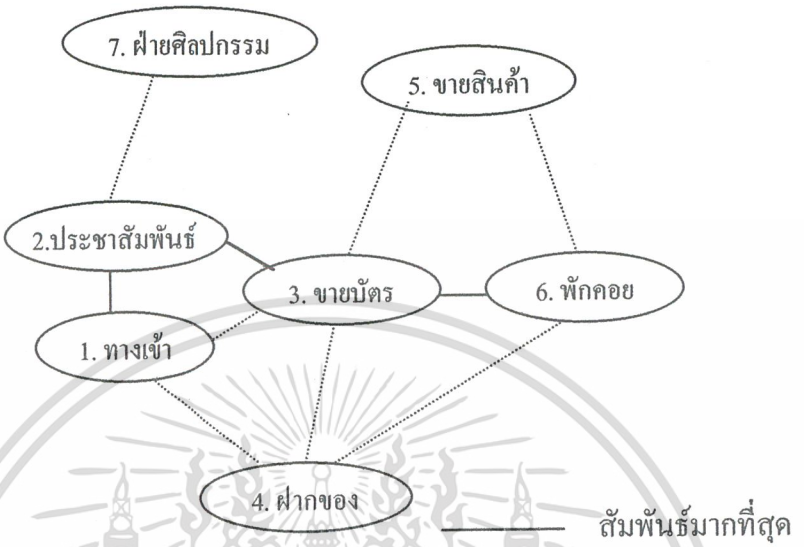

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

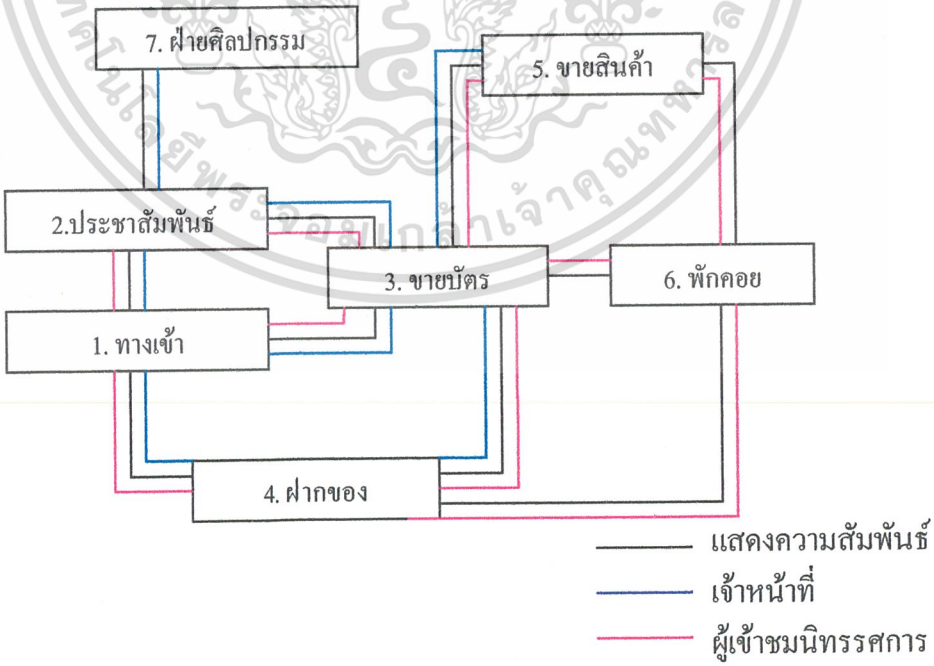

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนห้องประชุมสัมนา

องค์ประกอบ									
1. ทางเข้าหลัก									
2.โถงพักคอย - ลงทะเบียน	4								
3. ส่วนที่นั่งประชุมสัมมนา	4	3							
4.ห้องควบคุม	3	1	2						
5. เวที	4	1	1						
6.ห้องประทับ	4	2	2	1					
7.ห้องพักเจ้าหน้าที่	4	1	2	1	1				
8. ห้องเตรียมงานจัดเลี้ยง	4	1	4	1	1				
9. ห้องเตรียมการแสดง	3	1	1	2	1				
10.ห้องเก็บของ	2	2	4	1	1				
	2	2	2						
	3	1							
	2	1							
	3	2							

4 สัมพันธ์มากที่สุด
3 สัมพันธ์มาก
2 สัมพันธ์ปานกลาง
1 สัมพันธ์น้อย

ภาพโครงตาข่ายปฏิสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนห้องประชุมสัมนา

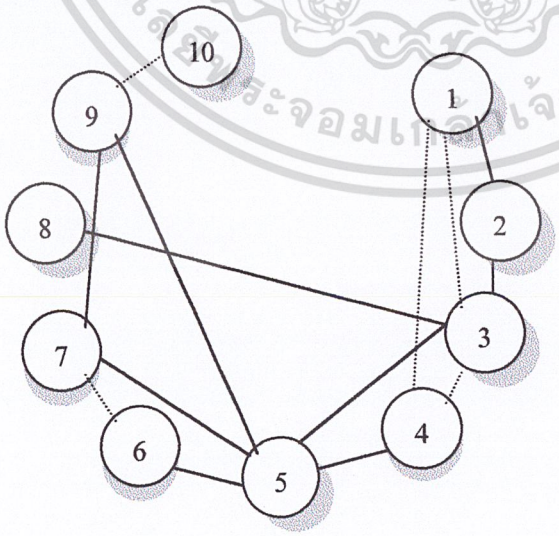

——— มากที่สุด
..... มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนห้องประชุมสัมมนา

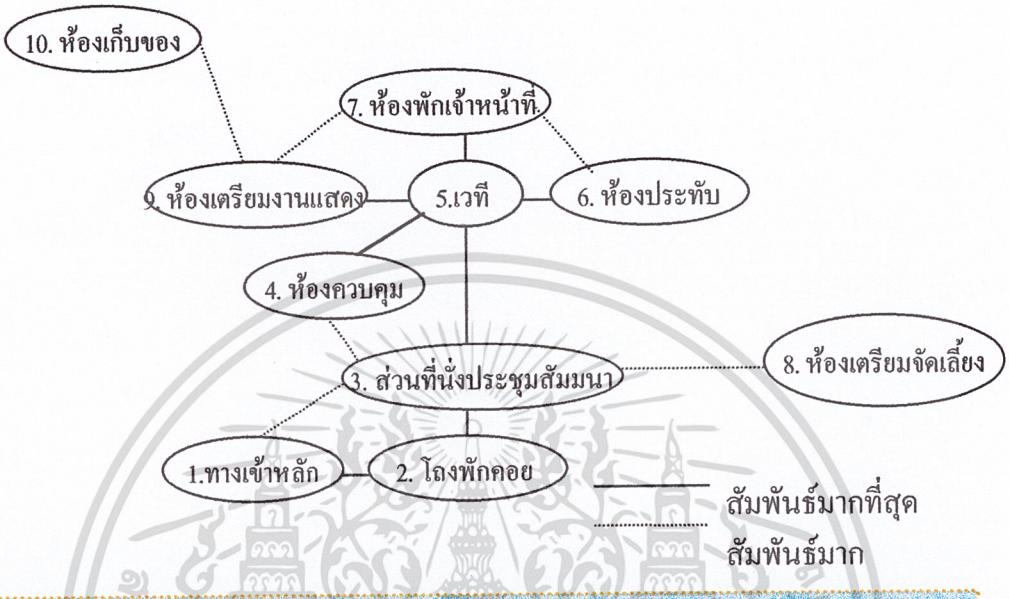

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนห้องประชุมสัมมนา

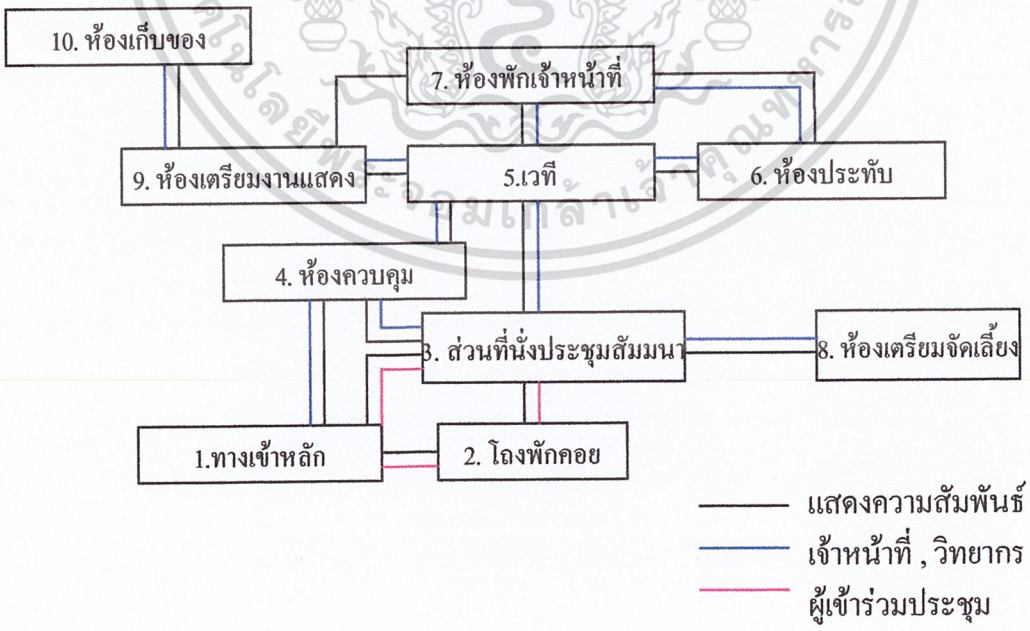

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ							
1. ทางเข้า	3	2	4	1	1	1	
2.พักคอย	2	3	2	1	2		
3. ผู้อำนวยการ	4	2	1	2			
4.ฝ่ายเลขานุการ	3	3	3	2			
5. ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์	2	3	2				
6.ประชุม	4	2					
7.PANTRY							

4 สัมพันธ์มากที่สุด
3 สัมพันธ์มาก
2 สัมพันธ์ปานกลาง
1 สัมพันธ์น้อย

ภาพโครงตาข่ายปฏิสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนสำนักงาน

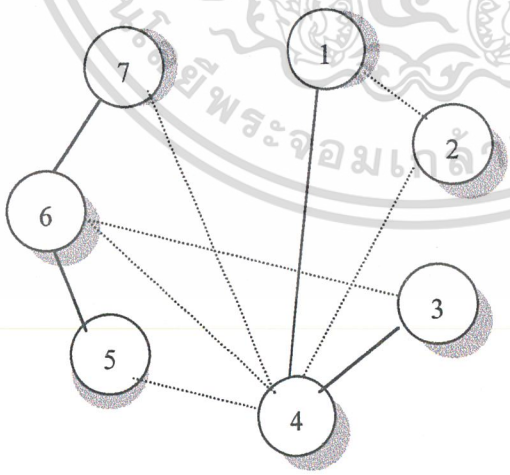

——— มากที่สุด
..... มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนสำนักงาน

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนสำนักงาน

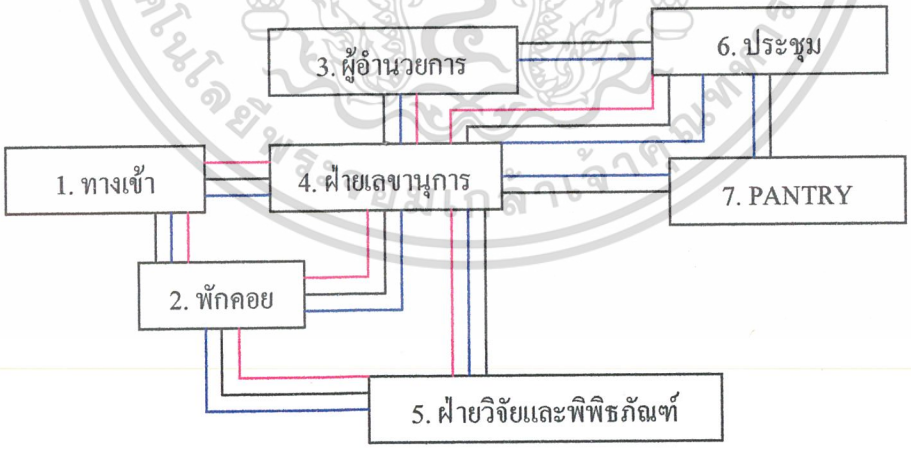

แสดงความสัมพันธ์
เจ้าหน้าที่ / นักวิชาการ
ผู้มาติดต่อ (บุคคลทั่วไป/ ศิลปิน/ นักศึกษา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนสำนักงานเลขานุการ

องค์ประกอบ										
1. ทางเข้า	2									
2.บัญชี - การเงิน	2	2								
3. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	3	3	1							
4.งานอาคารสถานที่	1	2	1	4						
5. งานพัสดุ	3	2	2	2	2					
6.งานวิเคราะห์และวางแผน	2	2	4	4	1	1	4			
7.งานธุรการ	2	3	2	2	2	1	2			
8. เลขานุการ	2	2	2	1	2	2	2	2		
9. ประชุม	4	3	2	1	3	2	2	2	2	
10.PANTRY	4	3	2	2	3	2	2	2	2	2
11. พักคอย	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2

4 สัมพันธ์มากที่สุด
3 สัมพันธ์มาก
2 สัมพันธ์ปานกลาง
1 สัมพันธ์น้อย

ภาพโครงตาข่ายปฏิสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนสำนักงานเลขานุการ

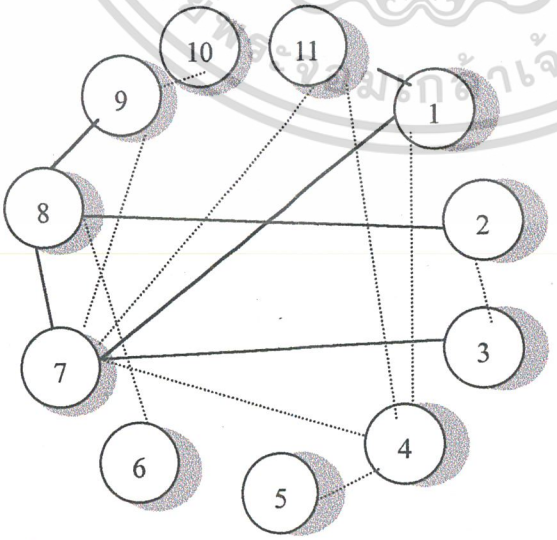

มากที่สุด
มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนสำนักงานเลขานุการ

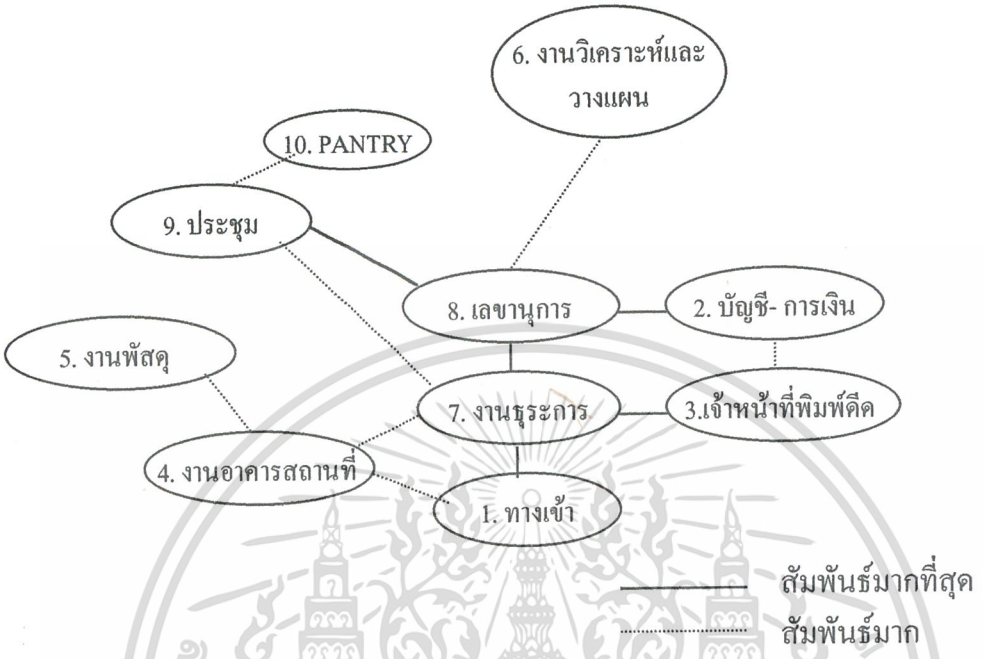

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนสำนักงานเลขานุการ

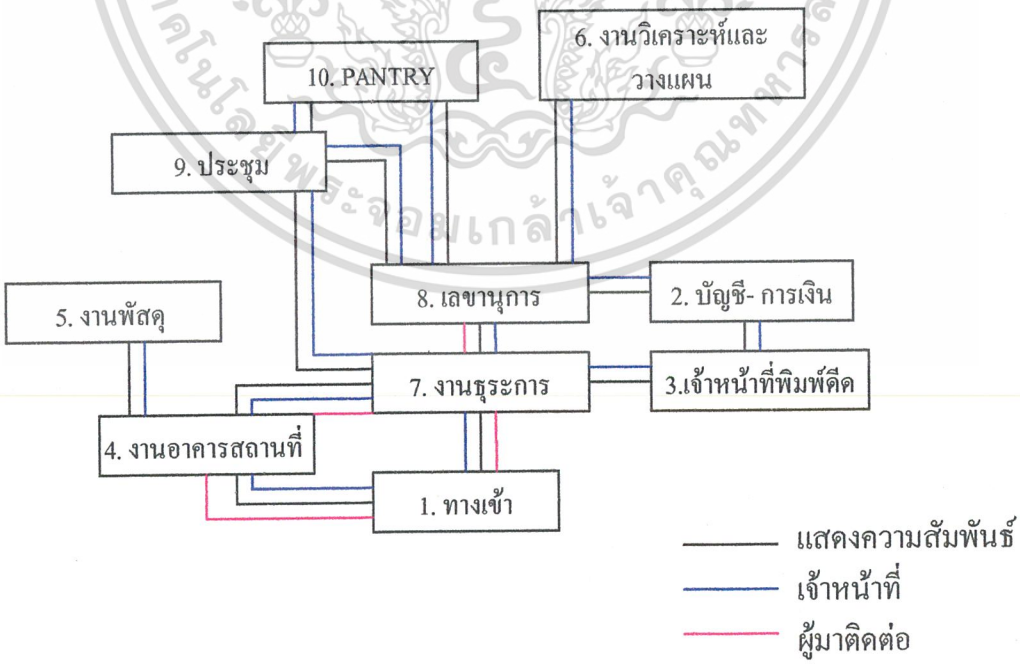

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์

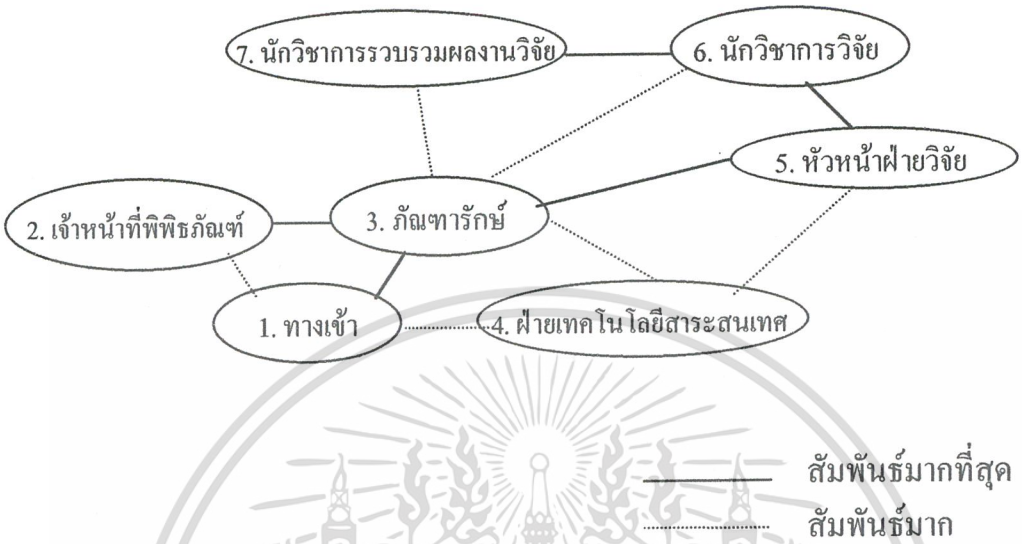

ฟองอากาศองค์ประกอบส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์

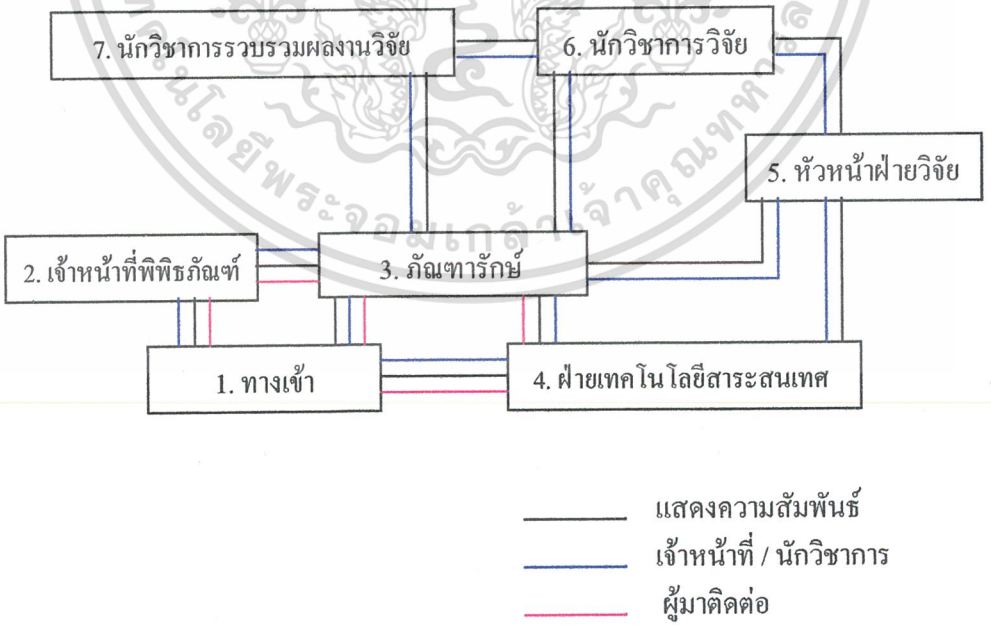

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การวิเคราะห์การจัดแสดงของโครงการ

โครงการหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมในภาคตะวันตกโดยแบ่ง ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 หัวข้อ คือ เครื่องจักรสาน งานทอผ้า งานช่างฝีมือ และวรรณกรรมและการแสดง โดยการจัดแสดงแบ่งตามเรือนจัดแสดงดังนี้

1. เรือนพระกรรมสักขี จัดแสดงเรื่องเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก

วัตถุประสงค์ ต้องการนำเสนอ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการสร้างสรรค์ การคิดประดิษฐ์เครื่องใช้และเครื่องมือหากิน จากวัสดุอุปกรณ์พื้นบ้านและความสามารถในการสร้างสรรค์ลวดลายที่สวยงาม การขัดสานเส้นไม้ไผ่ เส้นหวายก็สามารถทำให้เกิดลวดลายลายที่สวยงามซึ่งเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษ

2. เรือนพระสุรภี จัดแสดงเรื่อง งานทอผ้าในภูมิภาคตะวันตก

วัตถุประสงค์ ต้องการนำเสนอความเป็นมาของการทอผ้า ในภูมิภาคนี้ และขั้นตอนกรรมวิธีการผลิต ผ้าแต่ละผืน ลวดลายของผ้าแต่ละแบบ และการประดับตกแต่งผ้าเพื่องานพิธี เพื่อแสดงการใช้งานของผ้านอกเหนือจากการนุ่งห่ม

3. เรือน พระธรณี จัดแสดงเรื่อง งานช่างฝีมือในภูมิภาคตะวันตก

วัตถุประสงค์ ต้องการนำเสนอความอุตสาหะ ความปราณีตในการสร้างงานศิลป ของช่างไทย ในอดีตซึ่งสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรม ที่แสดงออกมาทางงานศิลป อีกทั้ง คติความเชื่อ และคำสั่งสอนทางศาสนาเพื่อเป็นข้อคิดให้แก่ผู้ได้พบเห็น เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความภูมิใจในงานศิลป์ของไทย

4. เรือนพระจำลอง เป็นการจัดแสดง เรื่องวรรณกรรมและการแสดง

วัตถุประสงค์ ต้องการนำเสนอ มรดกทางศิลป ทั้งทางด้าน การร้อง การรำ และตำราให้แก่คนรุ่นปัจจุบันซึ่งไม่มีโอกาศได้พบเห็นได้ดูและเกิดความรู้สึกหวงแหน และภูมิในใน ความเป็นไทย

รายละเอียดหัว ข้อจัดแสดง

เรือนพระกรรมสักขี

1. งานเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก
2. การผลิตเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก
3. เครื่องจักรสานที่ทำขึ้นสำหรับใช้ในครัวเรือน
4. เครื่องจักรสานที่ใช้ประกอบอาชีพ

เรือนพระสุรภี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
2. ขั้นตอนการทอผ้า
3. ลวดลายบนผ้าทอในภาคตะวันตก
4. ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
5. ผ้าห่อคัมภีร์ของชุมชนวัดบ้านม่วง
6. ผ้าพื้นเมืองและการแต่งกายของชนกลุ่มน้อย
7. การแต่งกายกับพิธีกรรม

เรือนพระธรณี

1. งานช่างฝีมือภาคตะวันตก
2. งานจิตรกรรมฝาผนังในภาคตะวันตก
3. งานปูนปั้นในภาคตะวันตก
4. งานแกะสลักไม้
5. ช่างทองเมืองเพชรบุรี
6. โอ่งมังกรเมืองราชบุรี

เรือนพระจำลอง

1 วรรณกรรมลายลักษณ์
2. วรรณกรรมมุขปาฐะ
3. การแสดงมหรสพ

- หุ่นกระบอก
- หนังใหญ่
- หนังตะลุง
- ละครชาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบส่วนจัดแสดง

เรือนพระธรณี
งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก
3.1 งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก
3.2 งานจิตรกรรมฝาผนัง
3.3 งานปูนปั้น
3.4 งานแกะสลักไม้
3.5 ช่างทองเมืองราชบุรี
3.6 โอ่งมังกรเมืองราชบุรี

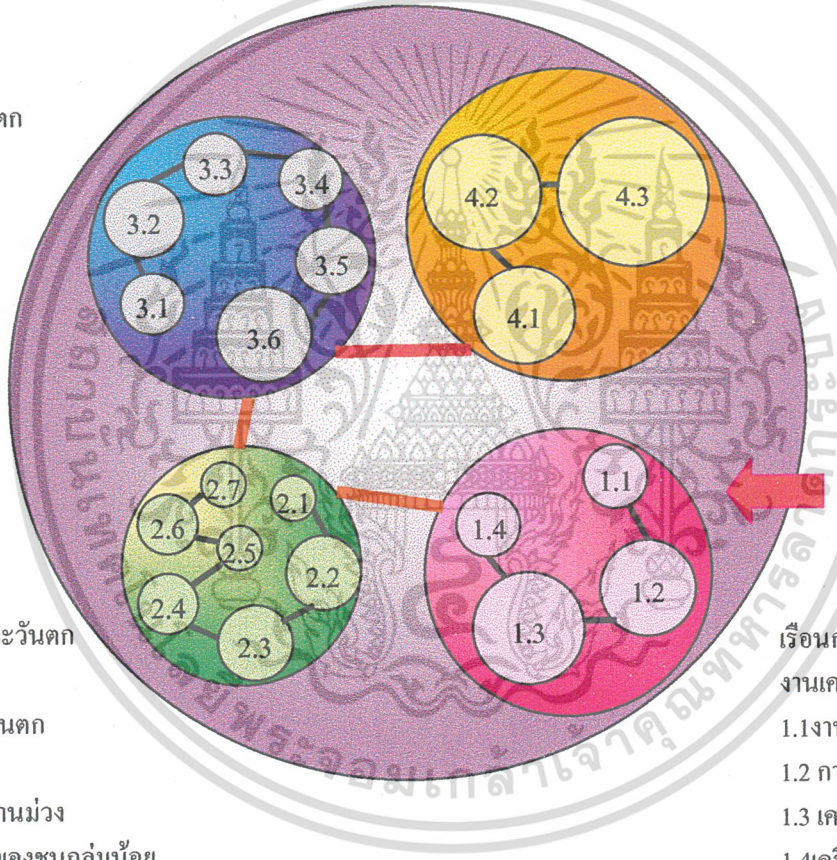

เรือนพระจำลอง
วรรณกรรมและการแสดง
4.1 วรรรกรรมลายลักษณ์
4.2 วรรณกรรมมุขปาฐะ
4.3 ศิลป การแสดง

เรือนพระสุรภี
ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
2.1 ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
2.2 ขั้นตอนการทอผ้า
2.3 ลวดลายบนผ้าทอในผ้าตะวันตก
2.4 ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
2.5 ผ้าห่อคัมภีร์ของชุมชนวัดบ้านม่วง
2.6ผ้าพื้นเมืองและการแต่งกายของชนกลุ่มน้อย
2.7 การแต่งกายกับพิธีกรรม

ทางเข้าหลัก

เรือนกรรมสักขี
งานเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก
1.1งานเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก
1.2 การผลิตเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก
1.3 เครื่องจักรสานที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในครัวเรือน
1.4เครื่องจักรสานสำหรับการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 1	1. เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	- บร์อดจัดแสดง
	2. ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	- TV และ VDO บรรยาย
	3. ลักษณะการใช้งานของเครื่องจักรสานแต่ละชนิด	
	3.1 เครื่องจักรสานใช้ในครัวเรือน	- ตู้โชว์วัตถุจัดแสดง
		- แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง
		- บร์อดจัดแสดงวัตถุ
		- ภาพ Duratran แสดงวิธีการใช้งานของเครื่องจักรสาน
		- ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การผลิต
		- ภาพ Graphic ลวดลายเครื่องจักรสาน
	3.2 เครื่องจักรสานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	- ตู้โชว์วัตถุจัดแสดง
		- แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง
		- บร์อดสำหรับแขวนวัตถุจัดแสดง
		- บร์อดภาพแสดงวิธีการใช้งานของเครื่องจักรสาน
		- บร์อดภาพแสดงขั้นตอน การผลิต
		- ภาพ Graphic ลวดลายเครื่องจักรสาน
	3.3 เครื่องจักรสานที่ใช้เพื่อเป็นของขวัญแลกเปลี่ยน	- บร์อดภาพผลิตภัณฑ์
		- แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง
		- Computer Touch Screen เพื่อสืบค้นข้อมูลอย่างละเอียด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 1	4. เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	- บร์อดจัดแสดง
	5. ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	- TV และ VDO บรรยาย
	6. ลักษณะการใช้งานของเครื่องจักรสานแต่ละชนิด	
	6.1 เครื่องจักรสานใช้ในครัวเรือน	- ตู้โชว์วัตถุจัดแสดง - แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง - บร์อดจัดแสดงวัตถุ - ภาพ Duratran แสดงวิธีการใช้งานของเครื่องจักรสาน - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การผลิต - ภาพ Graphic ลวดลายเครื่องจักรสาน
	6.2 เครื่องจักรสานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	- ตู้โชว์วัตถุจัดแสดง - แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง - บร์อดสำหรับแขวนวัตถุจัดแสดง - บร์อดภาพแสดงวิธีการใช้งานของเครื่องจักรสาน - บร์อดภาพแสดงขั้นตอน การผลิต - ภาพ Graphic ลวดลายเครื่องจักรสาน
	3.3 เครื่องจักรสานที่ใช้เพื่อเป็นของขวัญแลกเปลี่ยน	- บร์อดภาพผลิตภัณฑ์ - แท่นโชว์วัตถุจัดแสดง - Computer Touch Screen เพื่อสืบค้นข้อมูลอย่างละเอียด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 2	งานทอผ้าในภาคตะวันตก	
	1. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก	- บร์อดจัดแสดง ผลิตภัณฑ์ผ้าในภาคตะวันตก - ภาพ Duratran ผลิตภัณฑ์ผ้าในภาคตะวันตก
	1.1 ขั้นตอนการทอผ้า	- ภาพ Duratran แสดงกรรมวิธีการทอผ้าและขั้นตอนการทอ - TV และ VDO แสดงขั้นตอนการทอ ผ้าจก , ผ้าไหมมัดหมี่ , และผ้าของชนกลุ่มน้อย - Computer Touch Screen แสดงลวดลายผ้าในภาคตะวันตก
	1.2 ผลิตภัณฑ์ผ้าในภาคตะวันตก	
	1.2.1 ผ้าจก	- ตู้โชว์ผ้า
	1.2.2 ผ้าไหมมัดหมี่	- แท่นโชว์ผ้าห่อคัมภีร์
	1.2.3 ผ้าห่อคัมภีร์	- ภาพ Duratran แสดงวิธีการใช้งาน
	1.2.4 ผ้าพื้นเมืองของชนกลุ่มน้อยฝ่ายภาคตะวันตก	- ภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การผลิต - บร์อดจัดแสดงผ้าพื้นเมือง และเครื่องแต่งกายของชนกลุ่มน้อย - Computer Touch Screen แสดงพิธีกรรมและเครื่องแต่งกายสำหรับพิธีกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 3	งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก	- บร์อดจัดแสดงงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก - ΓV และ VDO แสดงรายละเอียดงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก - Computer Touch Screen สืบค้นข้อมูล
	- งานจิตรกรรมฝาผนังในภาคตะวันตก	- ภาพ Duratran จิตกรรม - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การเขียนภาพ - ภาพภาพ Duratranแสดงอุปกรณ์ในการเขียน - Computer Touch Screen สืบค้นข้อมูล
	- งานปูนปั้นในภาคตะวันตก	- ภาพ Duratran ลวดลายปูนปั้น - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การเขียนภาพ - ภาพภาพ Duratranปูนปั้นประดับสถานที่ต่าง ๆ - Computer Touch Screen สืบค้นข้อมูล
	- งานช่างแกะสลักไม้ในภาคตะวันตก	- ภาพ Duratran ลวดลายปูนปั้น - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การเขียนภาพ - ภาพภาพ Duratranปูนปั้นประดับสถานที่ต่าง ๆ - Computer Touch Screen สืบค้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 3	- งานช่างทองเพชรบุรี	- Computer Touch Screen สืบค้นข้อมูล - ภาพ Duratran ผลิตภัณฑ์เครื่องทองรูปพรรณ - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน กรรมวิธีการทำ - ภาพภาพ Duratranแสดงลายละเอียดของลวดลาย
	- งานช่างปั้นโอ่งมังกรเมืองราชบุรี	- ภาพ Graphic ลวดลายมังกร - ภาพภาพ Duratran แสดงขั้นตอน การเตรียมดิน - ภาพภาพ Duratranขั้นตอนการทำ - ภาพผลิตภัณฑ์โอ่งมังกร - ภาพแสดงพัฒนาการจากอดีตถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 4	นาฏศิลป์และวรรณกรรมในภาคตะวันตก 1. วรรณกรรมลายลักษณ์ คัมภีร์โบราณ - คัมภีร์ใบลาน - ตำรายา - ตำราดูหมอ - ตำราดูสัตว์ - ตำราไสยเวช 2. วรรณกรรมมุขปาฐะ 2.1เพลงพื้นบ้านในภาคตะวันตก - เพลงเรือ - เพลงฉ่อย - เพลงเกี่ยวข้าว - เพลงทำขวัญข้าว - แหล่ - เพลงอีแซว	- Multimedia และ วิดีทัศน์ - บร์อดภาพจัดแสดงพร้อมคำบรรยาย - ตู้วัตถุจัดแสดงของจริง - Multimedia และ วิดีทัศน์ - ภาพ Duratran แสดงวิธีไหว้ครูเพลง - ภาพ Duratran จำลองการละเล่นเพลงพื้นบ้าน - ภาพภาพ Duratran วงดนตรีใช้ประกอบการแสดง - ตู้จัดแสดง 3 มิติประกอบแสงเสียงจำลองการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 หัวห้อจัดแสดง และเทคนิคการนำเสนอ

เรือนจัดแสดง	หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง
เรือนหลังที่ 4	3.นาฏศิลป์และการแสดงในภาคตะวันตก - การแสดง โขน - การแสดงหุ่นกระบอก - การแสดงหนังใหญ่ - หนังตะลุง - ละครชาตรี	- Multimedia และ วิดีทัศน์ - ภาพ Duratran แสดงวิธีไหว้ครูเพลง - ภาพ Duratran จำลองการละเล่นเพลงพื้นบ้าน - ภาพ Duratran วงดนตรีใช้ประกอบการแสดง - ตู้จัดแสดง 2 มิติประกอบแสดงสี เสียง จำลองบรรยากาศการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนจัดแสดงหลังที่ 1

จัดแสดงเรื่อง เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก

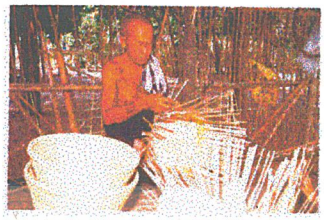

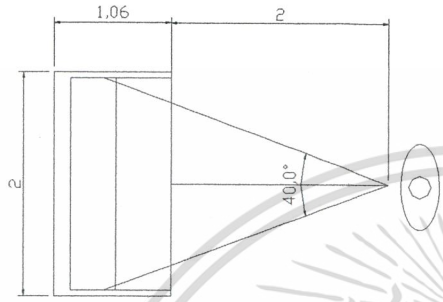

แผนที่และรูปภาพ
แสดงแหล่งผลิต 0.60 x 0.60 ม.

ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน
0.60 x 0.50 ม.

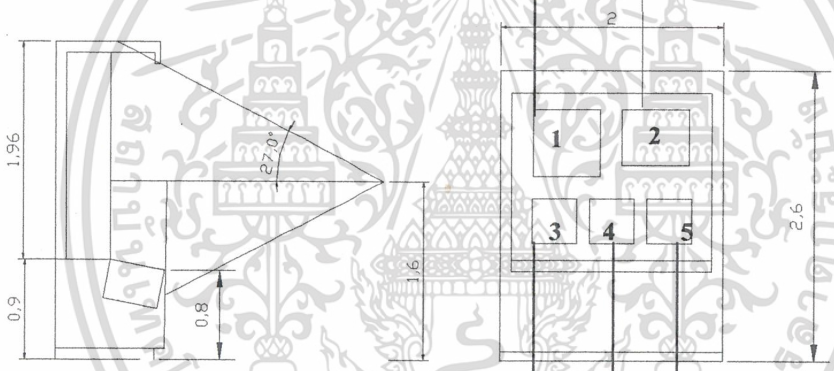

เครื่องจักรสานในครัวเรือน 0.40 x 0.50 ม.

เครื่องจักรสานใช้ประกอบอาชีพ 0.40 x 0.50 ม.

เครื่องจักรสานของชนกลุ่มน้อย 0.40 x 0.50 ม.

ความต้องการพื้นที่ 2.00 x 2.00 = 4.00 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การผลิตเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก

- **การผลิตเครื่องจักรสาน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน**
- **วัสดุอุปกรณ์ และกรรมวิธีการผลิตเครื่องจักรสาน**

ความต้องการพื้นที่ 1.10 x 2.51 = 2.7 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ลักษณะการใช้ของเครื่องจักรสานแต่ละชนิด

3.1 เครื่องจักรสานประเภทใช้ในครัวเรือน

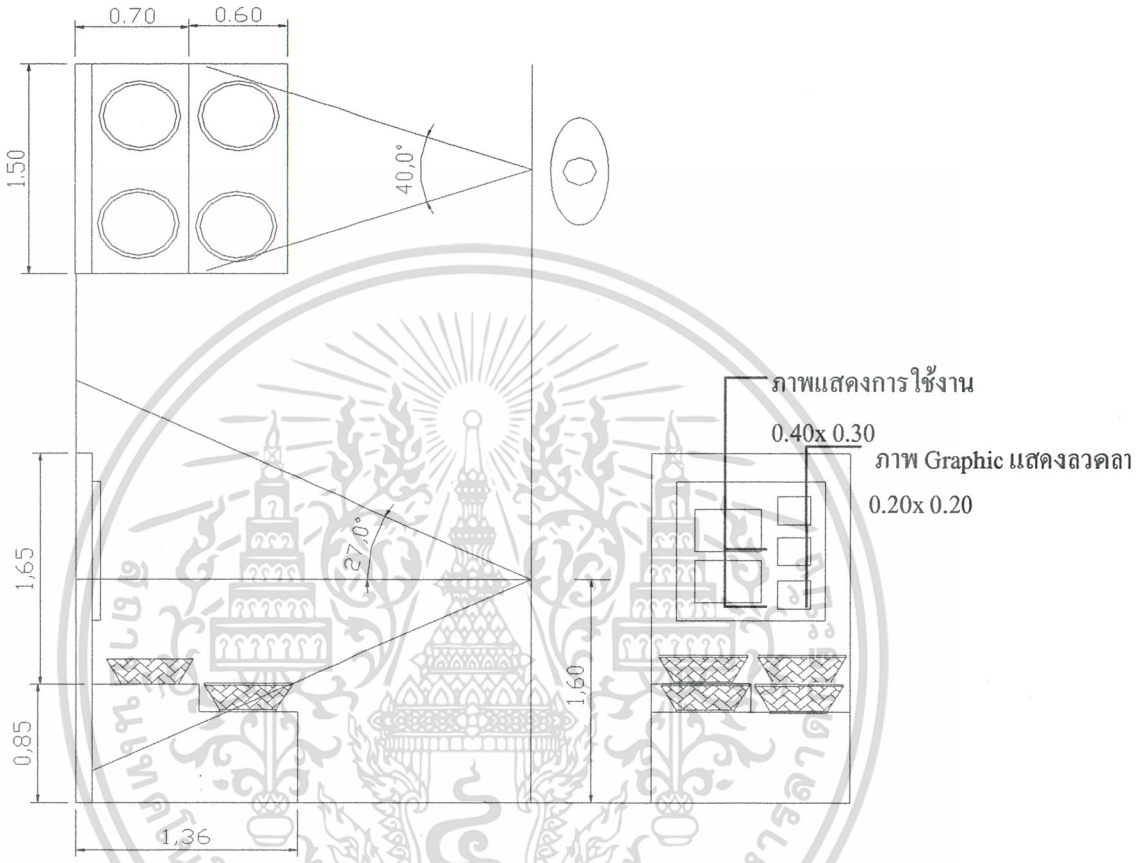

ความต้องการพื้นที่ 1.50 x 2.86 = 4.29 ตารางเมตร

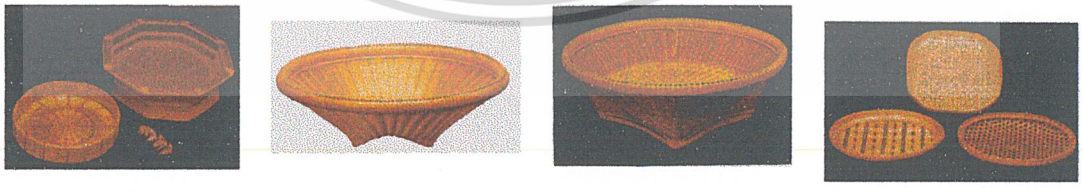

วัตถุ จัดแสดง กระจาดรูปแบบแตกต่างตามลักษณะการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานประเภทใช้ในครัวเรือน

- กระจาดหาบ , ไม้คานหาบ

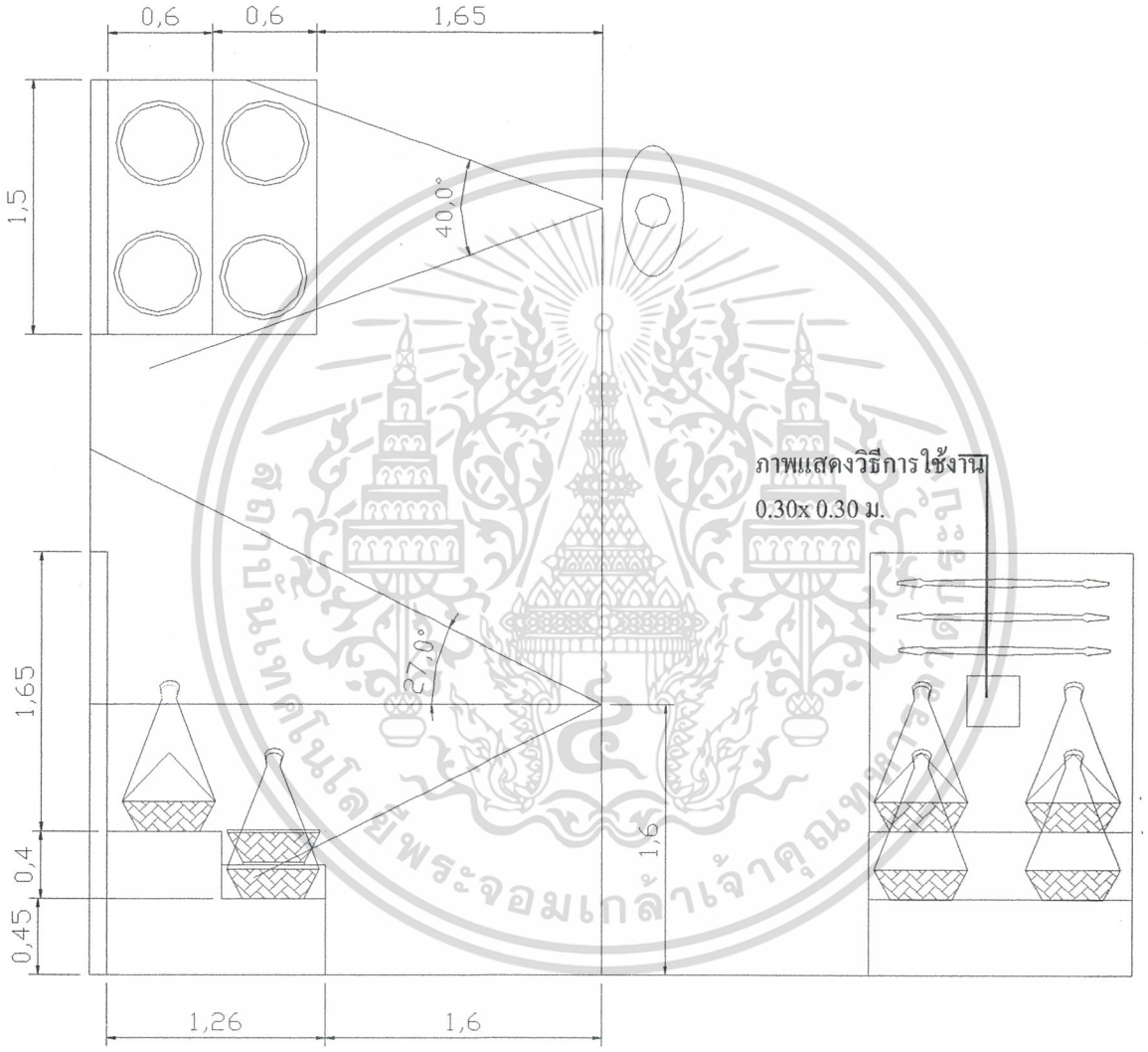

ความต้องการพื้นที่ 1.50 x 2.85 = 4.275 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานประเภทใช้ในครัวเรือน

- ตะกร้าก้านมะพร้าว

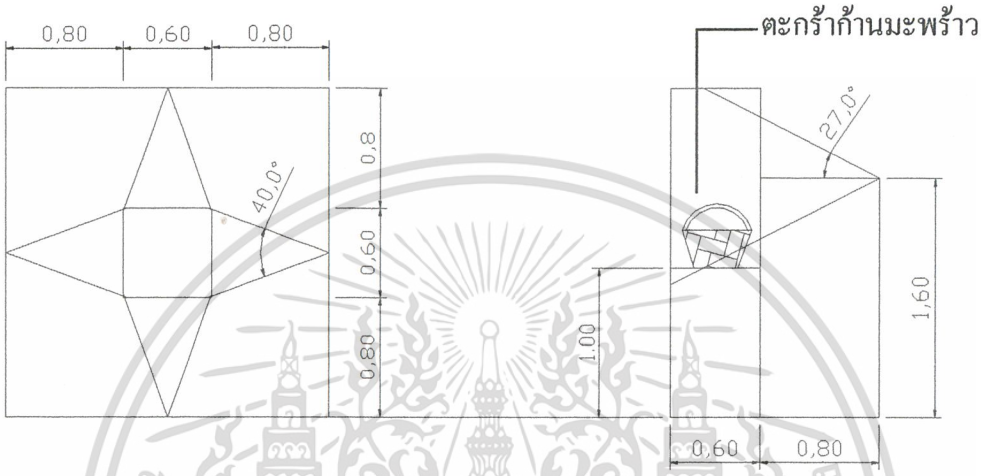

ความต้องการพื้นที่ 2.20 x 2.20 = 4.84 ตารางเมตร / หน่วย

- ตะกร้าหวาย

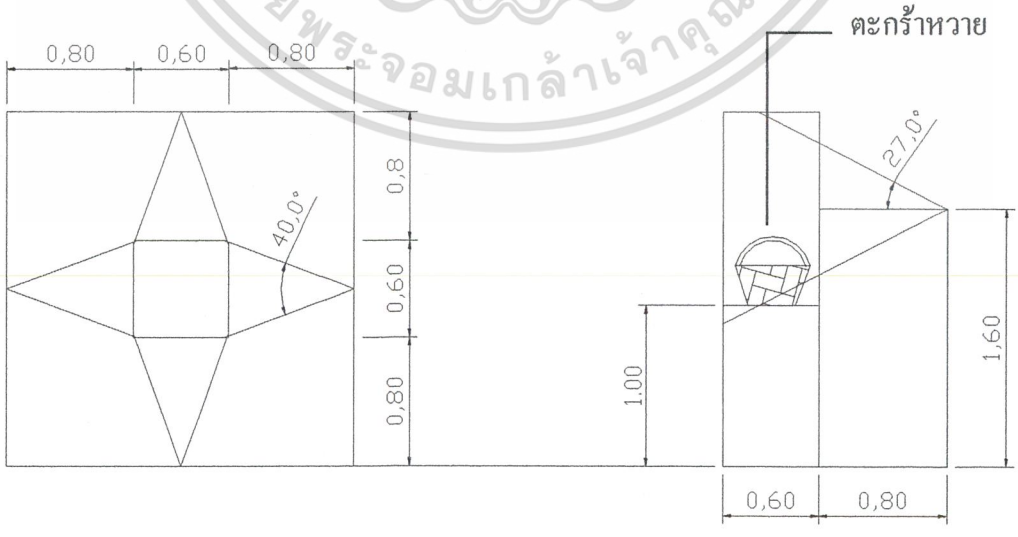

ความต้องการพื้นที่ 2.20 x 2.20 = 4.84 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานในครัวเรือน

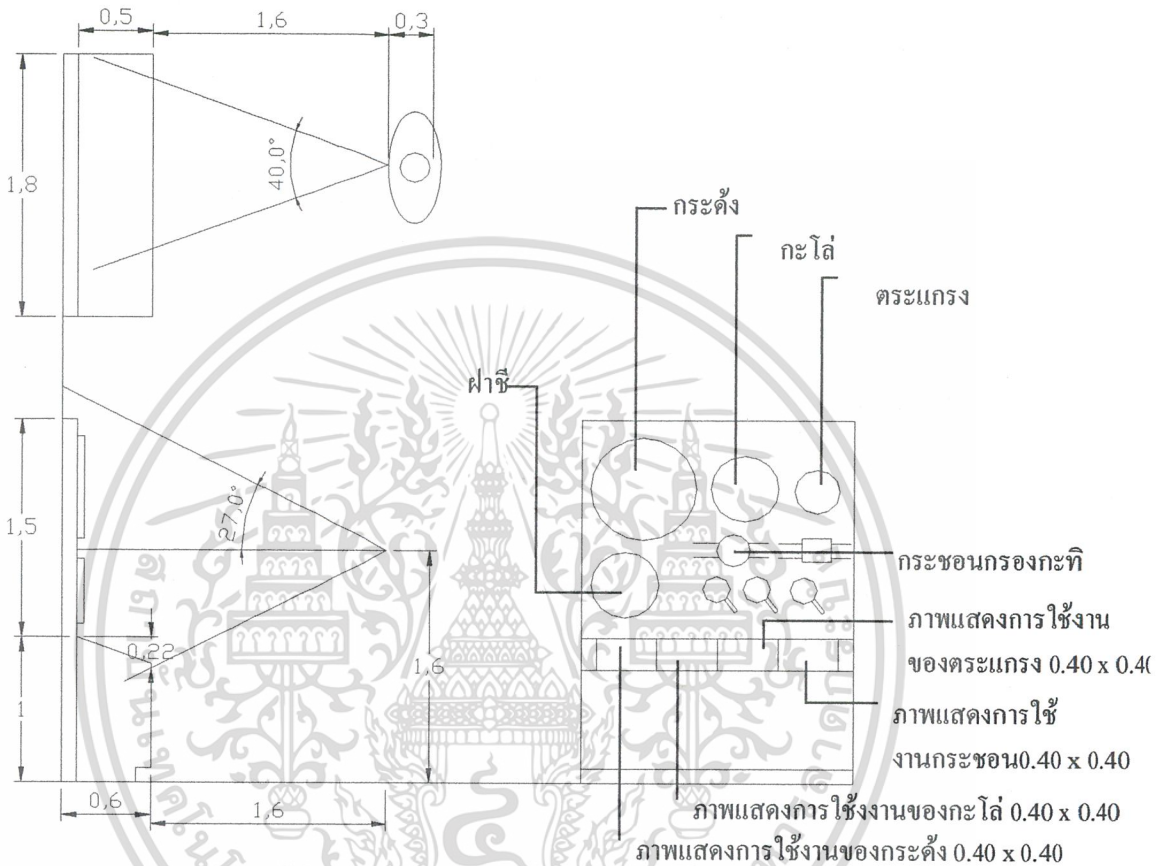

ความต้องการพื้นที่ 2.40 x 1.80 = 4.32 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานประเภทใช้ในครัวเรือน

- ตะกร้า ก้านมะพร้าว ตระกร้าหวาย ตระกร้าไม้ไผ่

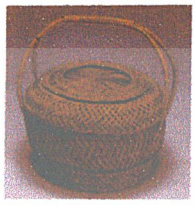

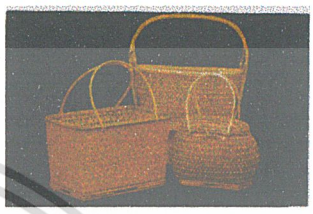

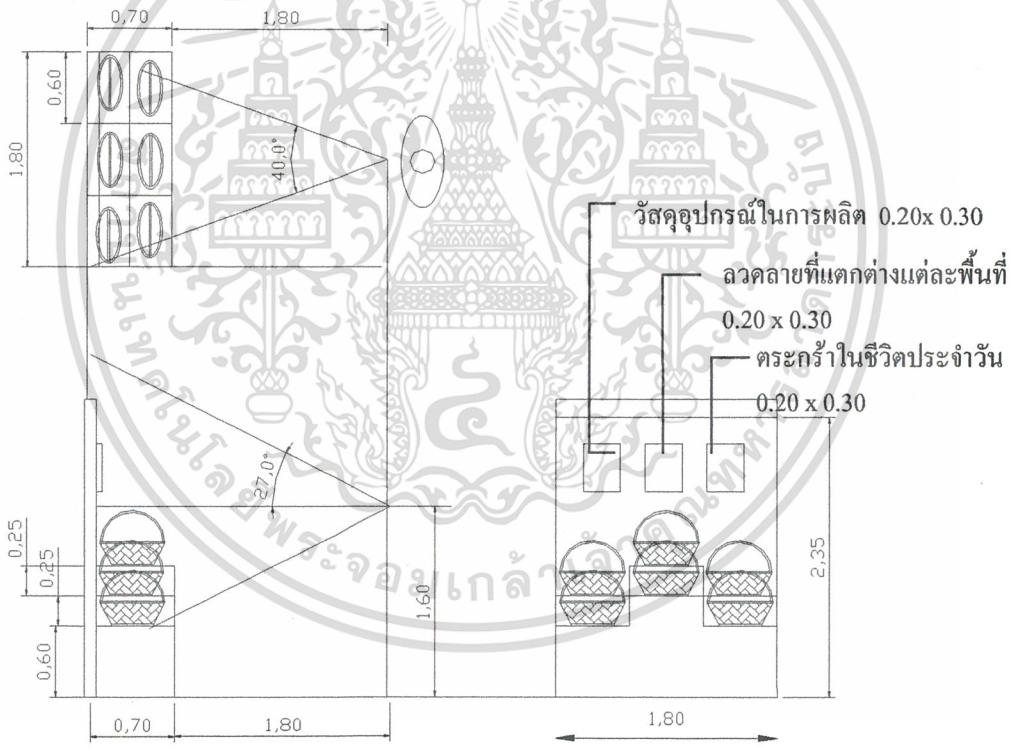

ความต้องการพื้นที่ 0.70 x 2.50 = 1.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ผลิตภัณฑ์ กระบุง ใส่ของในภาคตะวันตก

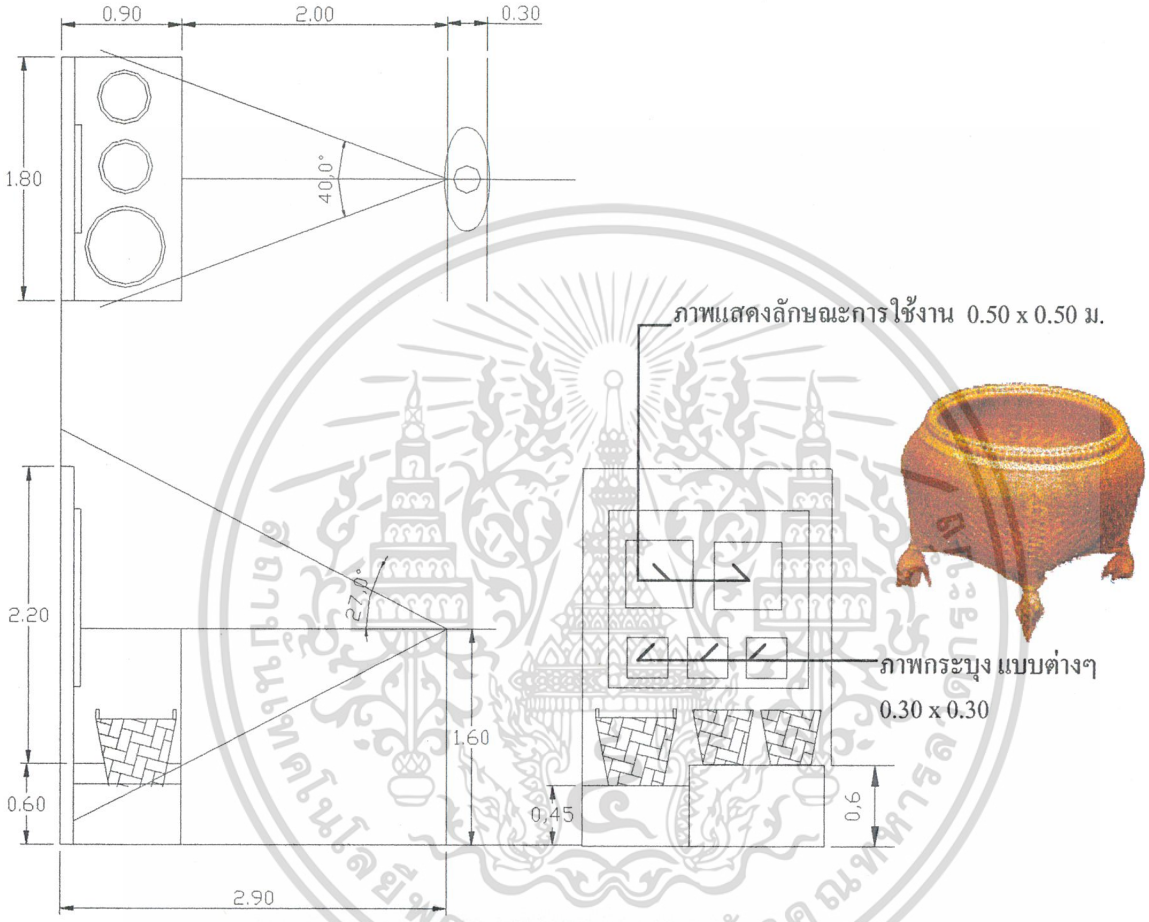

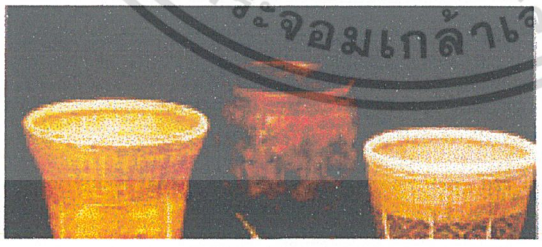

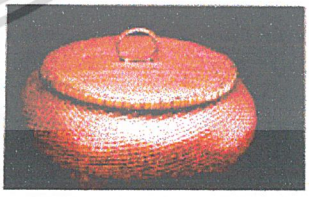

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หมวกกกมะพร้าว

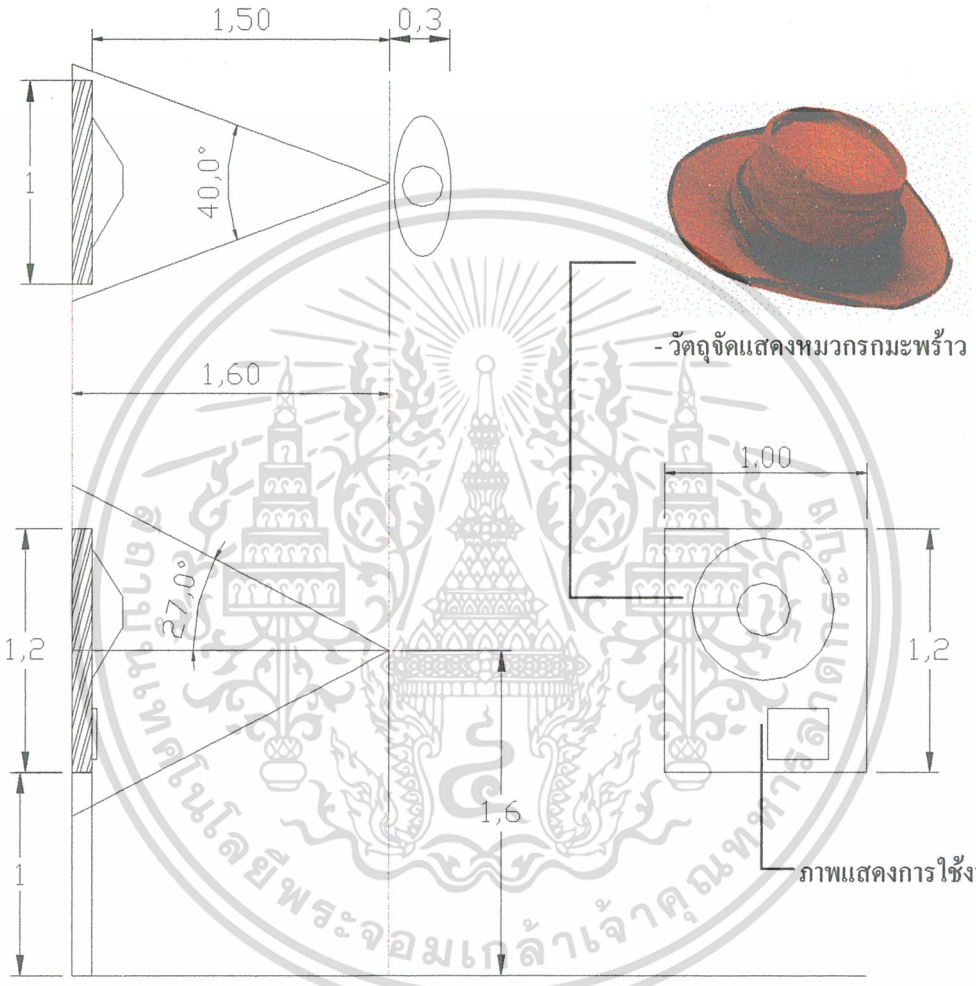

ความต้องการพื้นที่ 1.20 x 1.90 = 2.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หมวกกุยเล้ง

ความต้องการพื้นที่ 1.20 x 1.90 = 2.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผลิตภัณฑ์ งอบกันแดด

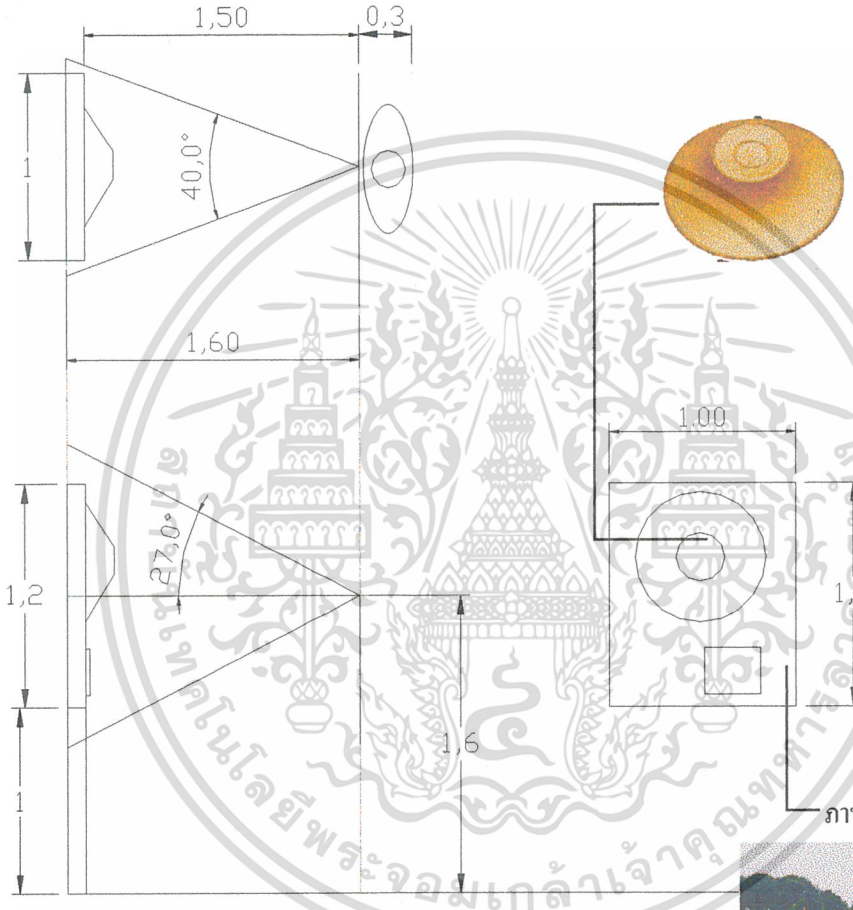

- วัตถุจัดแสดงงอบกันแดด

ภาพแสดงการใช้งาน 0.20 x 0.20

ความต้องการพื้นที่ 1.20 x 1.90 = 2.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานสำหรับใช้ในครัวเรือน และใช้ประกอบอาชีพ

- เข่งใส่ผักผลไม้ , บุ่งกี๋ , ชะลอม , กระบุง

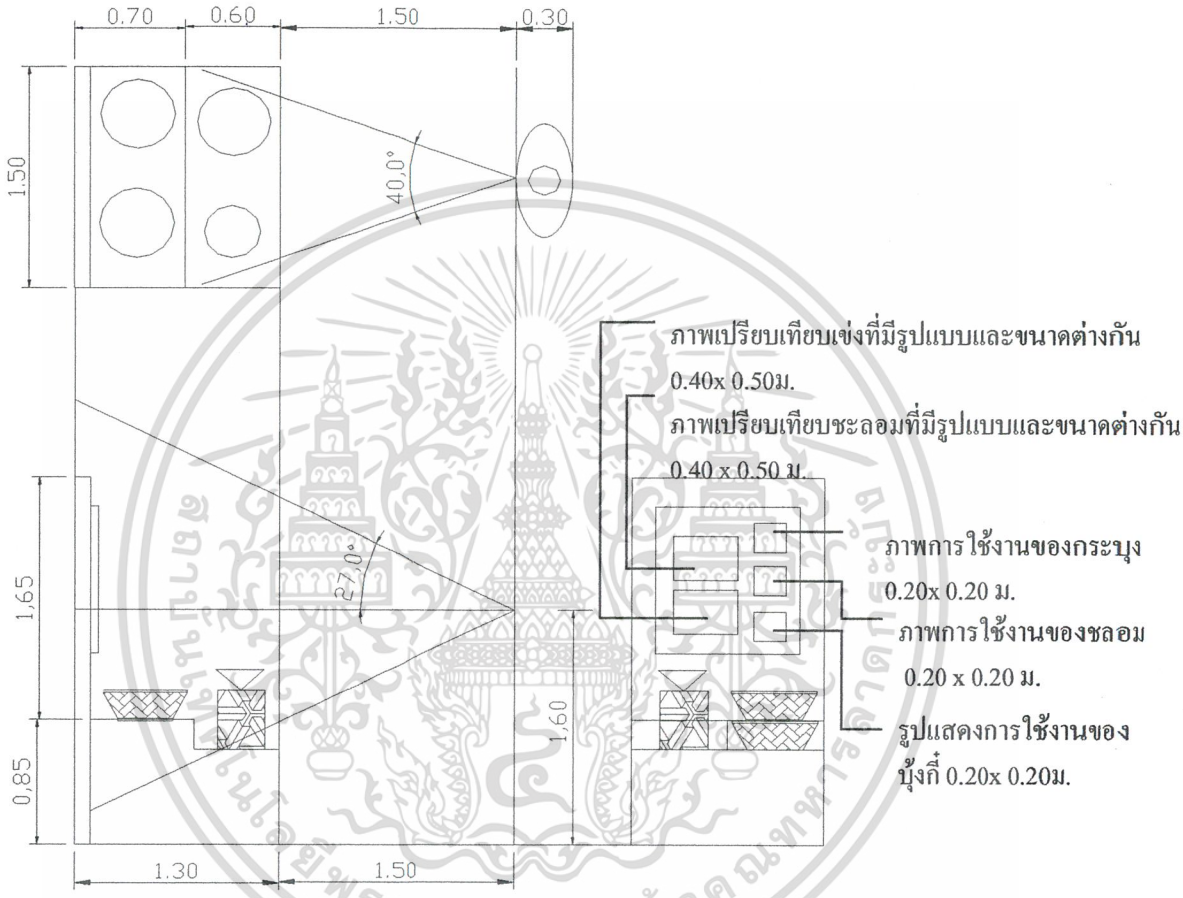

ความต้องการพื้นที่ 1.50 x 3.10 = 4.65 ตารางเมตร / หน่วย

เข่งใส่ผลไม้

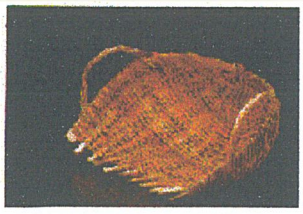

บุ้งกี๋

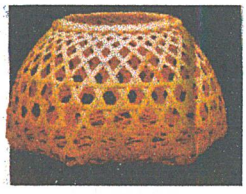

เข่งไก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องประเภทใช้ประกอบอาชีพ

- เครื่อง มือจับสัตว์น้ำ ชะนาง ใช้ช้อนปลา

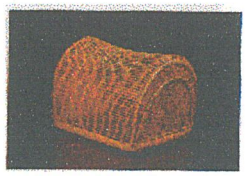

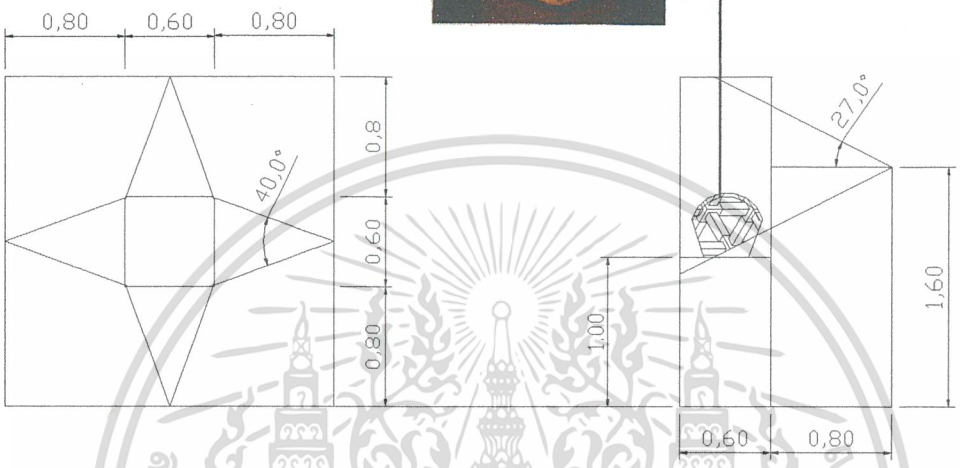

ความต้องการพื้นที่ 2.20 x 2.20 = 4.84 ตารางเมตร / หน่วย

- ตะกร้าขังปลา

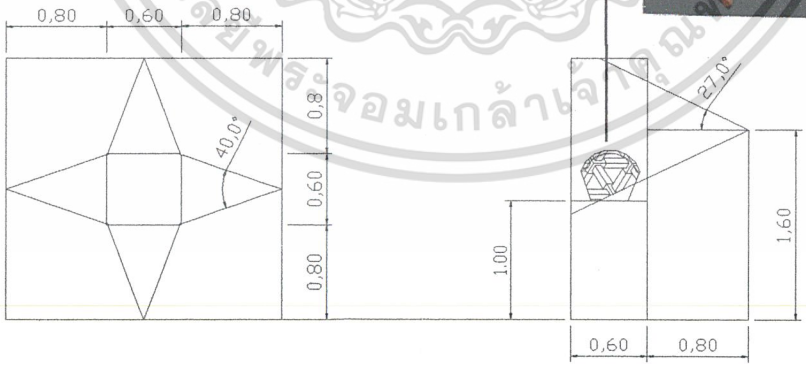

ความต้องการพื้นที่ 2.20 x 2.20 = 4.84 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตะข้องใส่ปลา

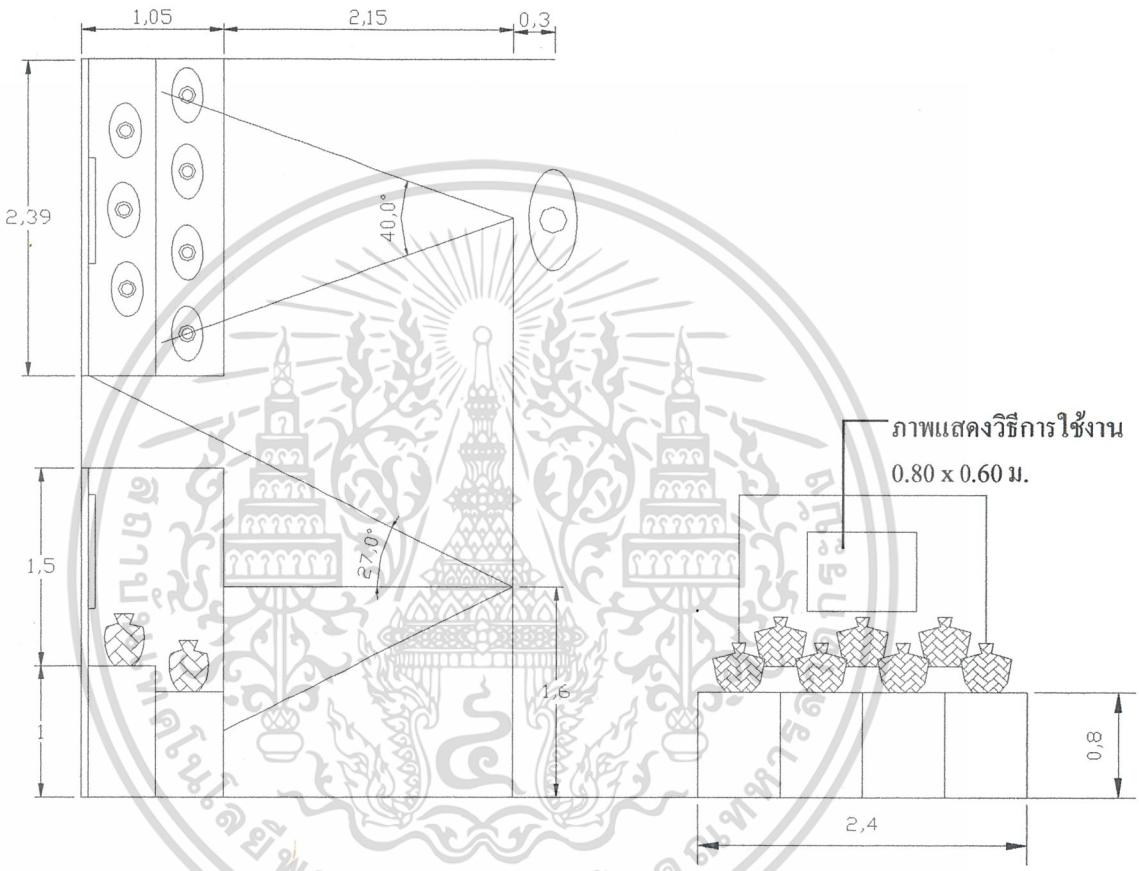

ความต้องการพื้นที่ 1.05 x 2.50 = 2.625 ตารางเมตร / หน่วย

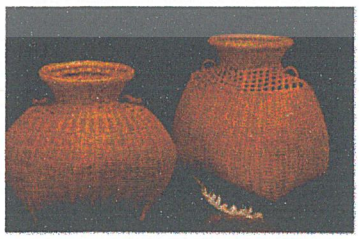

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนจัดแสดงหลังที่ 2

จัดแสดงเรื่อง งานทอผ้าในภาคตะวันตก

1. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก

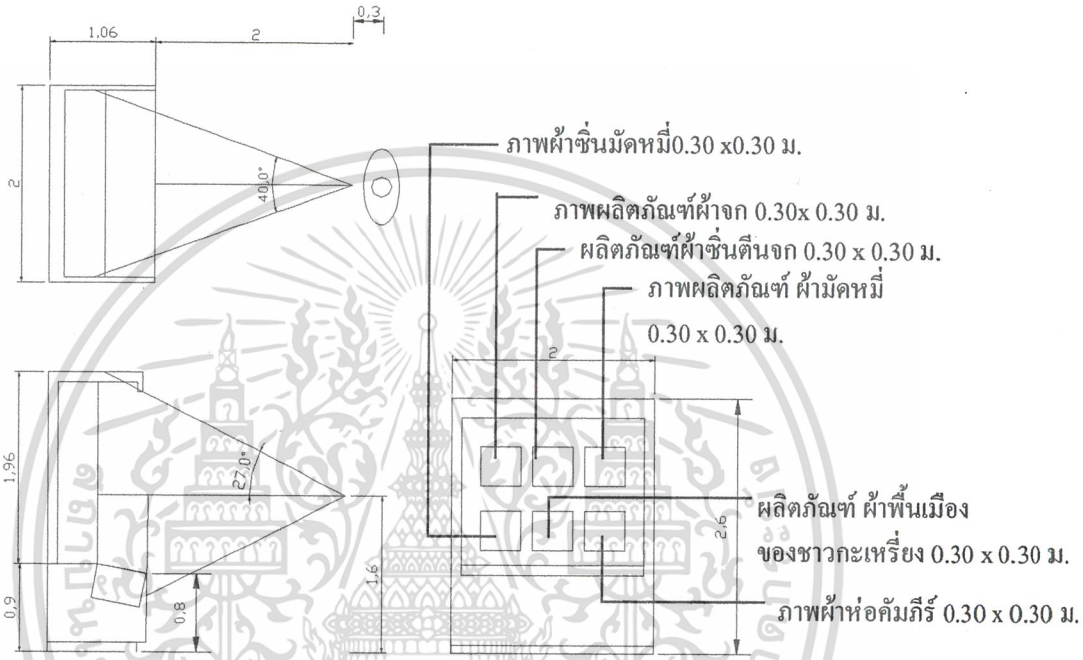

ความต้องการพื้นที่ 3.30 x 2.00 = 6.60 ตารางเมตร / หน่วย

ภาพผลิตภัณฑ์ผ้าจก

ภาพผ้าห่อคัมภีร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้จัดแสดงผ้าไหมมัดหมี่เขตภาคตะวันตก

- ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ลายพระตะบองและลายสัตว์ต่าง ๆ

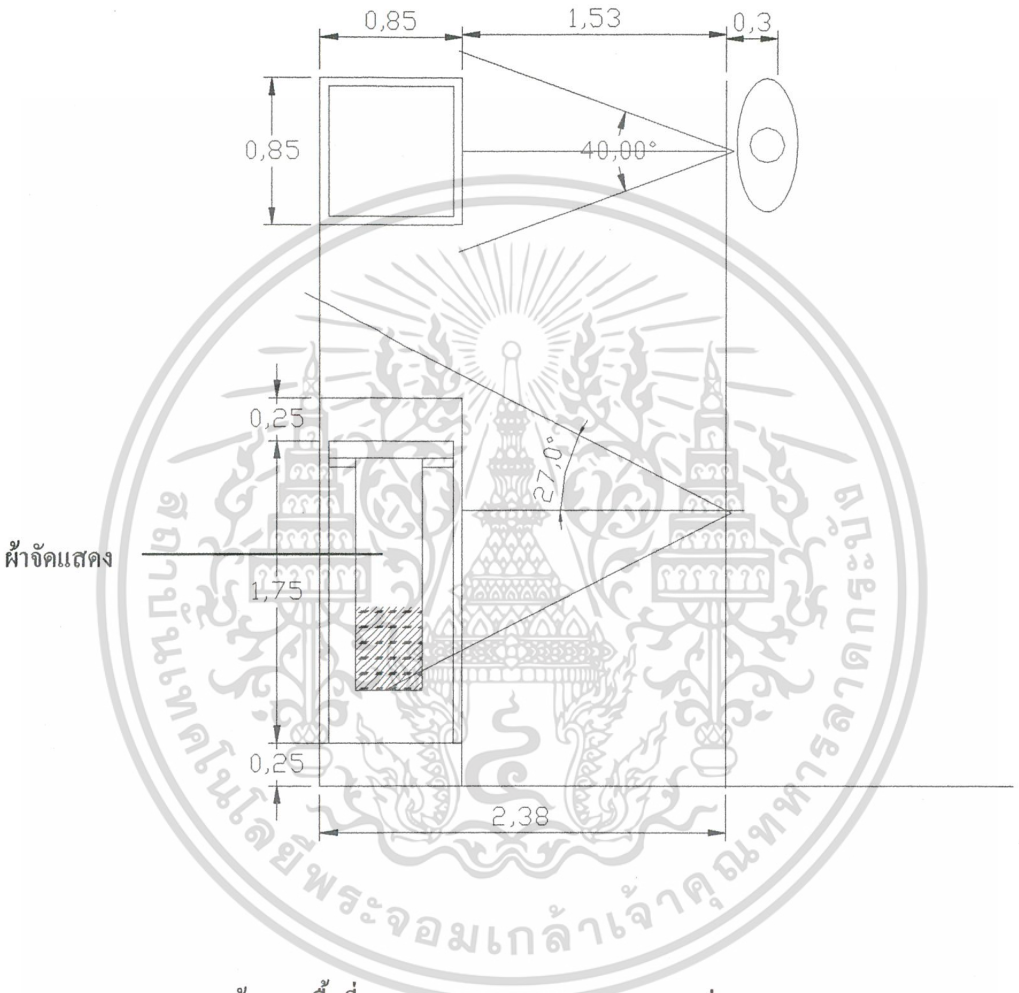

ความต้องการพื้นที่ 2.65 x0.85 = 2.25 ตารางเมตร / หน่วย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดแสดงเรื่อง งานทอผ้าในภาคตะวันตก

1. ขั้นตอนการทอผ้า

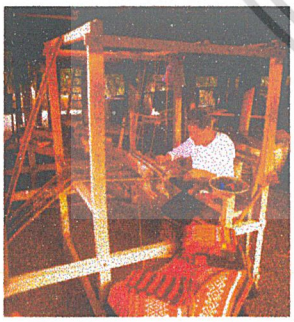

ช่างทอผ้ากำลังทอผ้า

ช่างทอผ้ากำลังย้อมด้าย

ช่างทอผ้ากำลังปั่นด้าย

ความต้องการพื้นที่ 3.30 x 2.00 = 6.60 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตู้จัดแสดงผ้าห่อคัมภีร์ของชุมชนบ้านม่วง

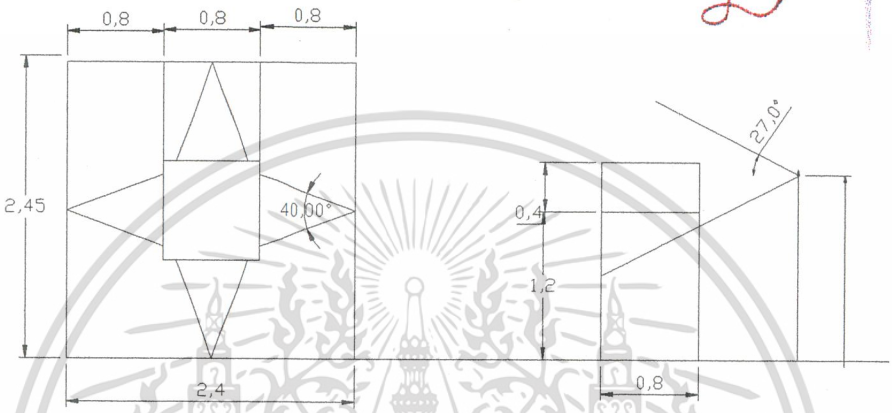

ความต้องการพื้นที่ 2.40 x 2.40 = 5.76 ตารางเมตร / หน่วย

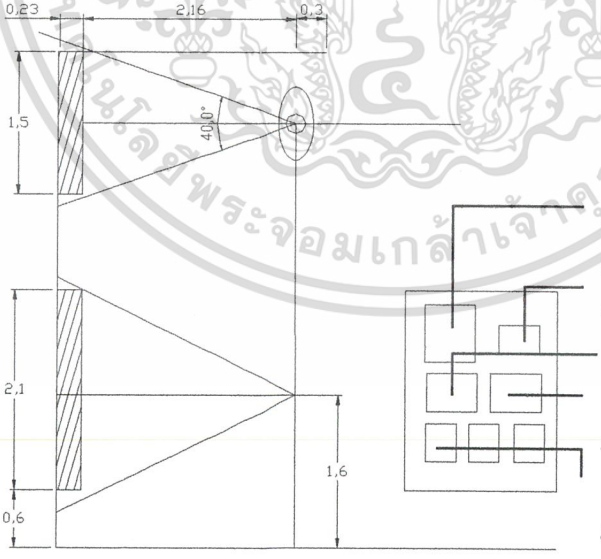

ภาพแสดงการใช้งานผ้าห่อคัมภีร์
0.50x 0.80ม.

ภาพถ่ายชุมชนวัดม่วง 0.30x 0.45 ม.

ภาพถ่ายผ้าห่อคัมภีร์ 0.50x 0.40ม

ภาพถ่ายวัดม่วง 0.50x 0.40ม

ภาพถ่ายกรรมวิธีการทำ
0.30 x 0.40 ม.

ความต้องการพื้นที่ 1.50 x 2.62= 3.93 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้จัดแสดงผ้าจกของแต่ละพื้นที่

-ผ้าจก ดอนแร่

- ผ้าจกคูบัว

- ผ้าจกหนองโพ และ บางกระโด

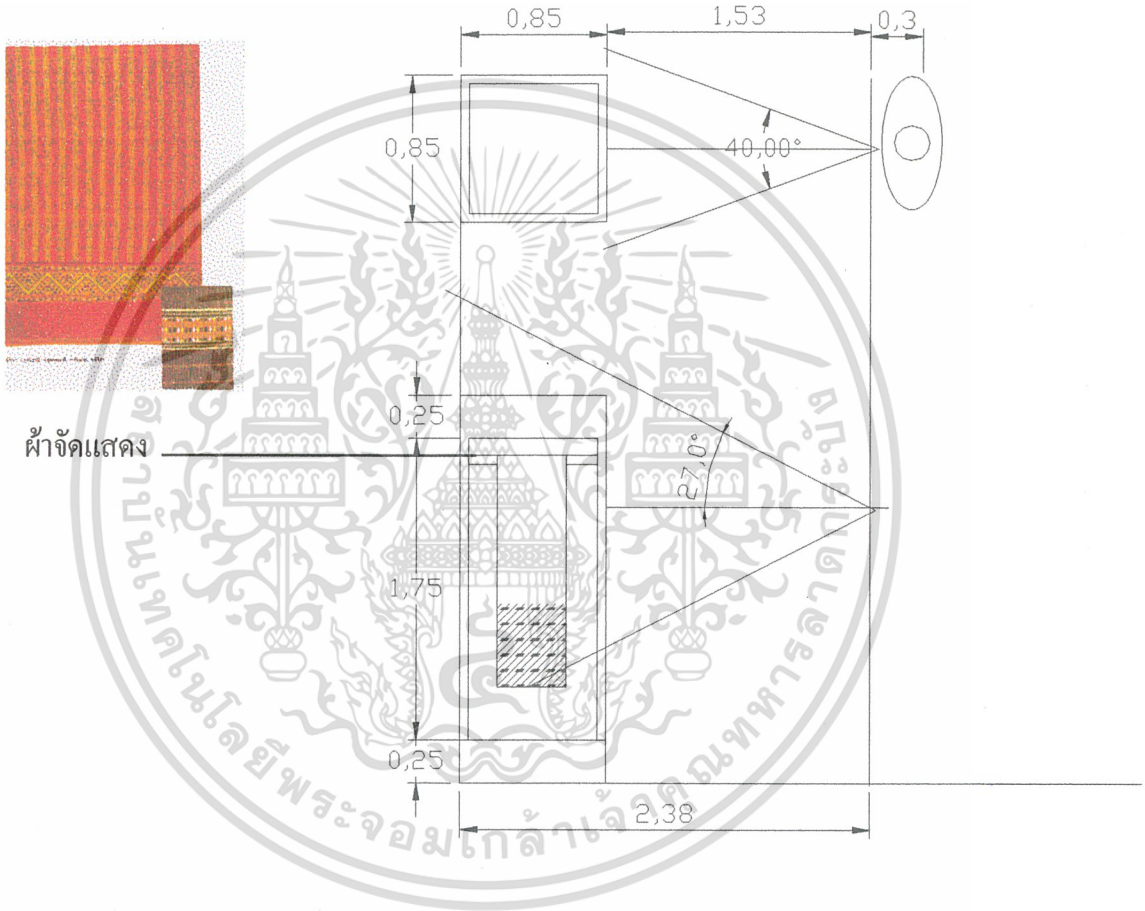

ความต้องการพื้นที่ 2.65 x0.85 = 2.25 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าพื้นเมืองและเครื่องแต่งกายของชนกลุ่มน้อย

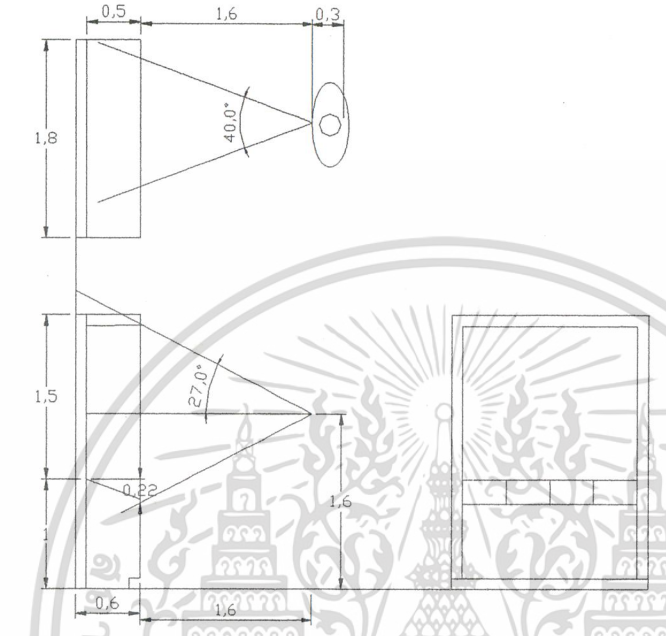

ความต้องการพื้นที่ 2.20 x 1.80 = 3.96 ตารางเมตร / หน่วย

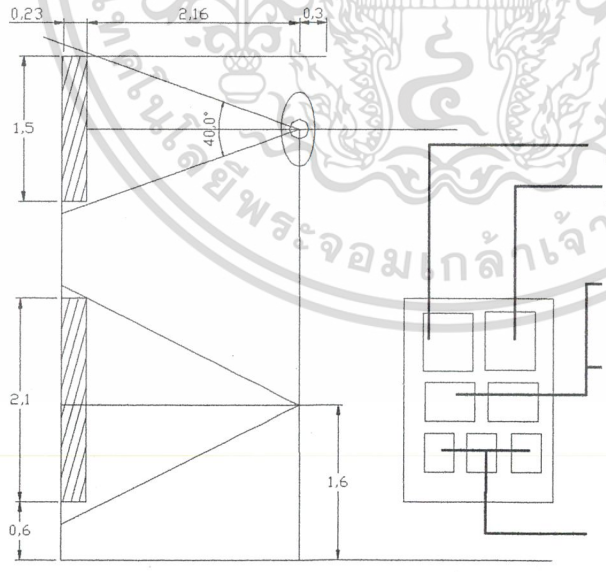

ภาพแสดงการแต่งกาย 0.60x 0.80 ม.

ภาพการทอผ้า 0.60x 0.80 ม.

เครื่องประดับตกแต่ง
เสื้อผ้าหญิง 0.50 x 0.40ม.

เครื่องประดับตกแต่ง
เสื้อผ้าชาย 0.50 x 0.40ม.

เสื้อผ้าสำหรับงานพิธีสำคัญ
0.60x 0.40 ม.

ความต้องการพื้นที่ 2.69 x 1.80 = 4.842 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COMPUTER TOUCH SCREEN

- แสดงลวดลายผ้าจกพร้อมคำอธิบายผ้ามัดหมี่ และผ้าพื้นเมืองของชนกลุ่มน้อย
- แสดงพิธีกรรมของชนกลุ่มน้อยและเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในพิธีนั้น

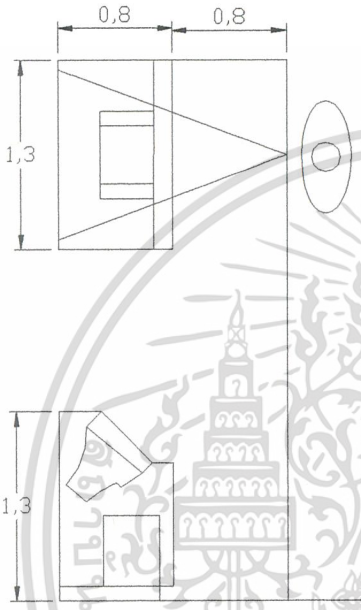

ความต้องการพื้นที่ 0.80 x 1.60 = 1.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนจัดแสดงหลังที่ 3

จัดแสดงเรื่อง งานช่างฝีมือในภูมิภาคตะวันตก

บร์อดจัดแสดงภาพรวมงานช่างฝีมือ ของภาคตะวันตก

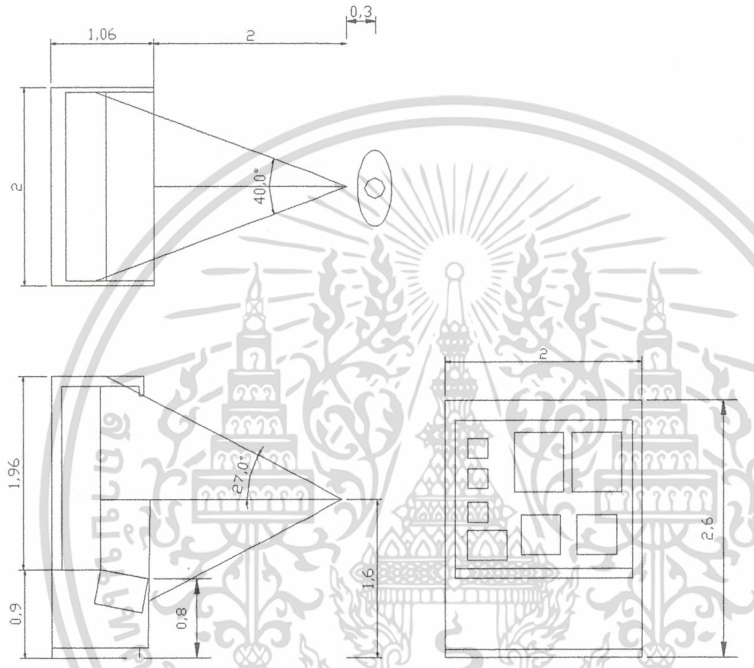

ความต้องการพื้นที่ 2.36 x 2.00 = 4.72 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- งานปั้นโอ่งมังกรเมืองราชบุรี

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตู้จัดแสดงเครื่องทองรูปพรรณ

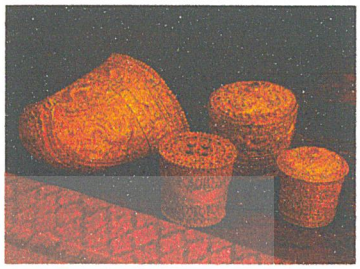

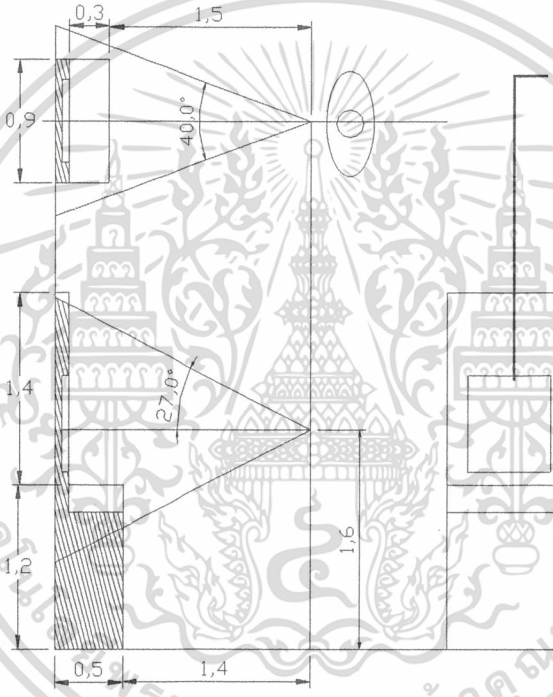

ภาพแสดงขั้นตอนและ
ลายละเอียดของลวดลาย
0.60 x 0.70ม.

ความต้องการพื้นที่ 1.90 x 0.90 = 1.71 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- งานช่างทอง เพชรบุรี

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COMPUTER TOUCH SCREEN

- แสดงรายละเอียดของงานช่างฝีมือแต่ละประเภท

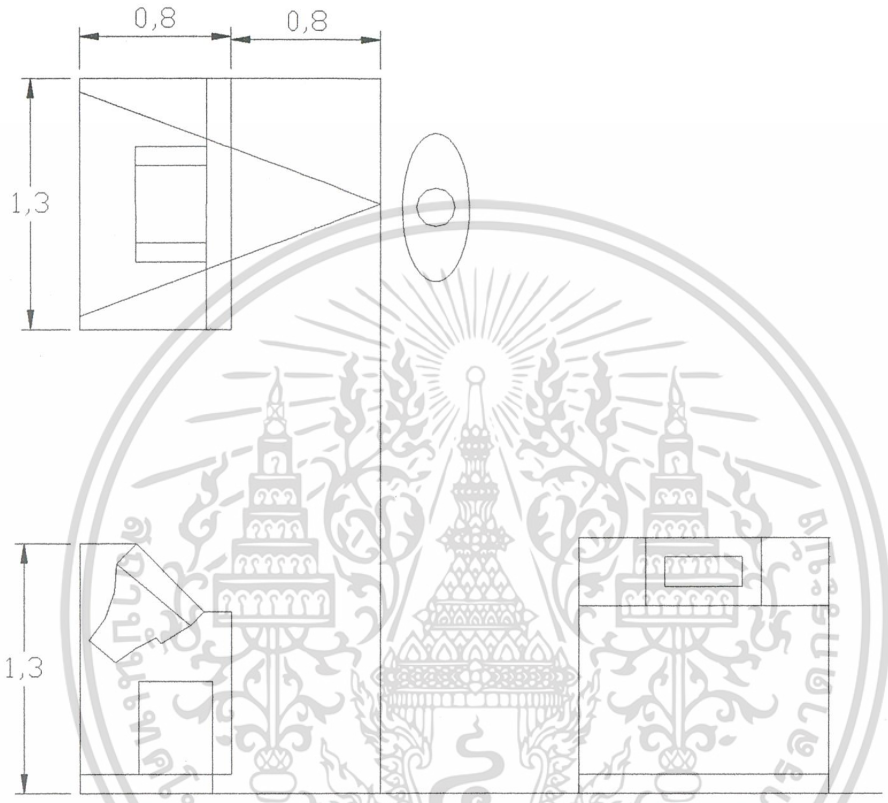

ความต้องการพื้นที่ 0.80 x 1.60 = 1.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานจิตรกรรมฝาผนัง

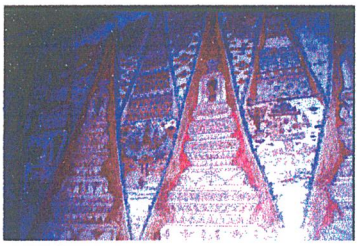

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
0.40 x 0.30 ม.
ภาพช่างกำลังเขียนภาพ
0.30x 0.30 ม.

ภาพขั้นตอน อุปกรณ์
0.60 x 0.80 ม.

ภาพจิตรกรรม

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
0.30 x 0.30 ม.

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานช่างแกะสลักไม้

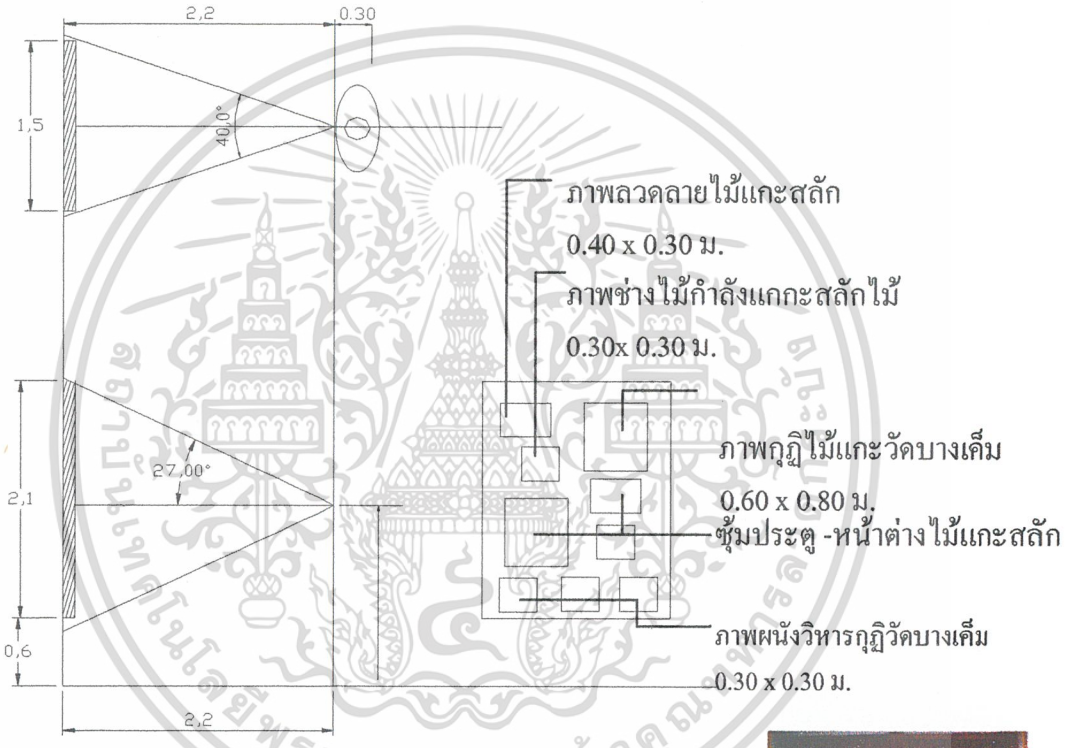

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่

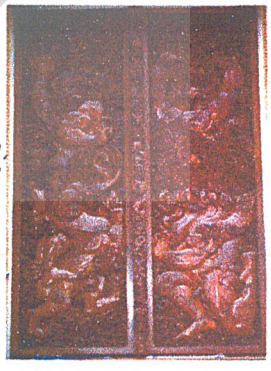

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COMPUTER TOUCH SCREEN

แสดงการแสดง - หุ่นหระบอก

- โขน
- หนังใหญ่
- หนังตะลุง
- ละครชาตรี

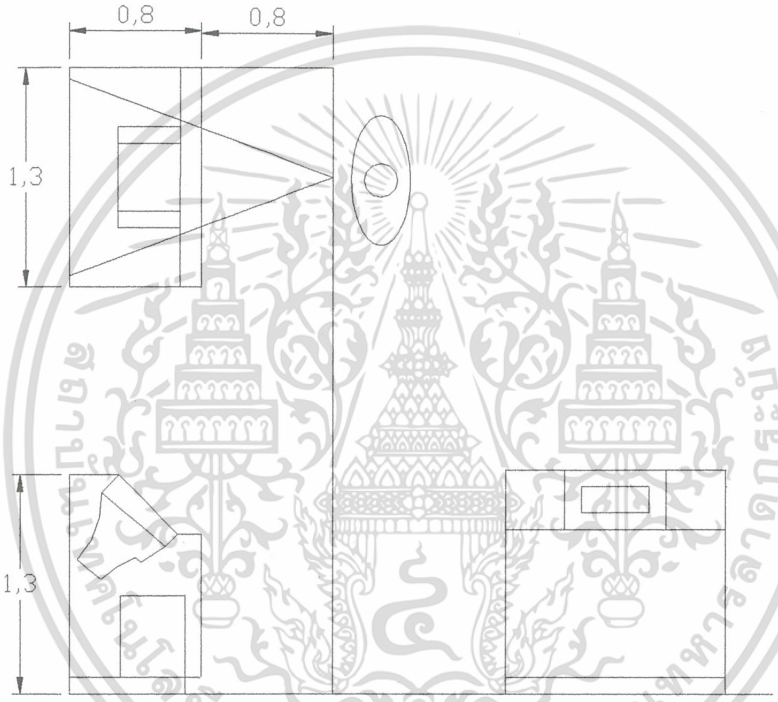

ความต้องการพื้นที่ 0.80 x 1.60 = 1.28 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แท่นจัดแสดงตัวหุ่นกระบอก และหนังตะลุง

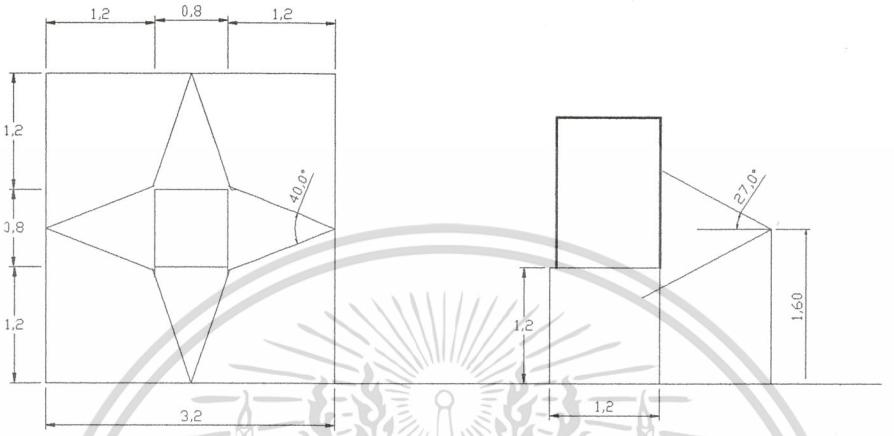

ความต้องการพื้นที่ 3.20 x 3.20 = 10.24 ตารางเมตร / หน่วย

แท่นจัดแสดงตัวหุ่นละครหนังใหญ่

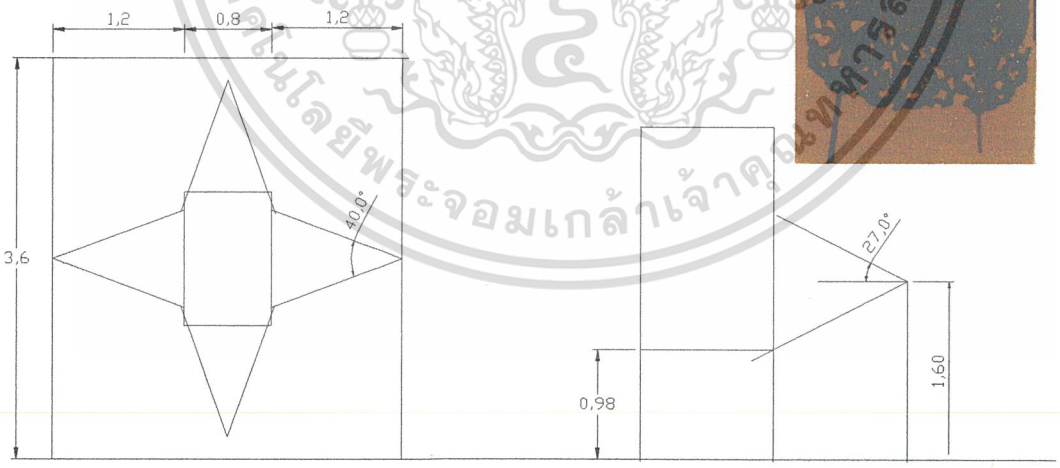

ความต้องการพื้นที่ 3.60 x 3.60 = 12.96 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-หนัง ใหญ่ในภาคตะวันตก

- ความเป็นมาและ การแสดง ขั้นตอนการทำ
  โรงจัดแสดง การเชิดหุ่นหนัง

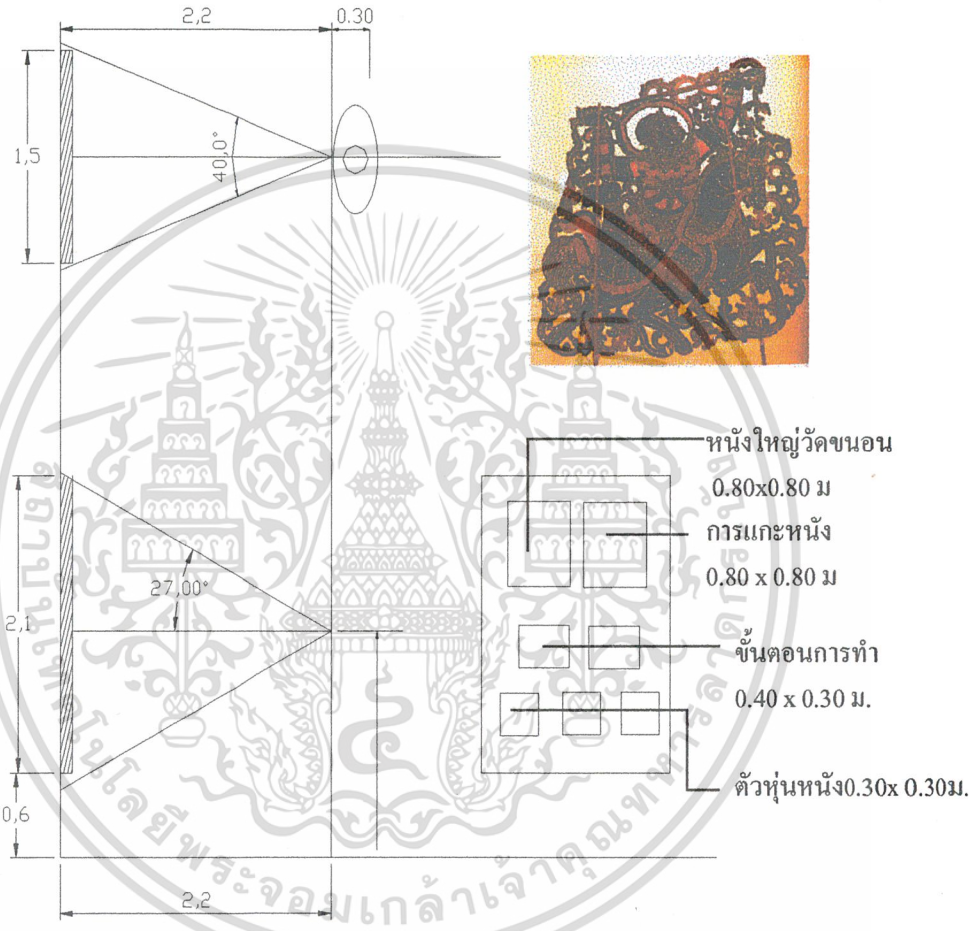

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังตะลุงในภาคตะวันตก

- ประวัติความเป็นมา
- วิธีขั้นตอนการทำ
- การแสดงหนังตะลุง

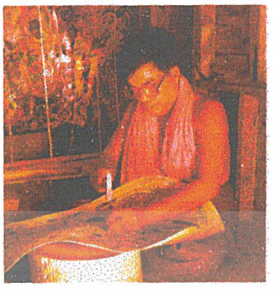

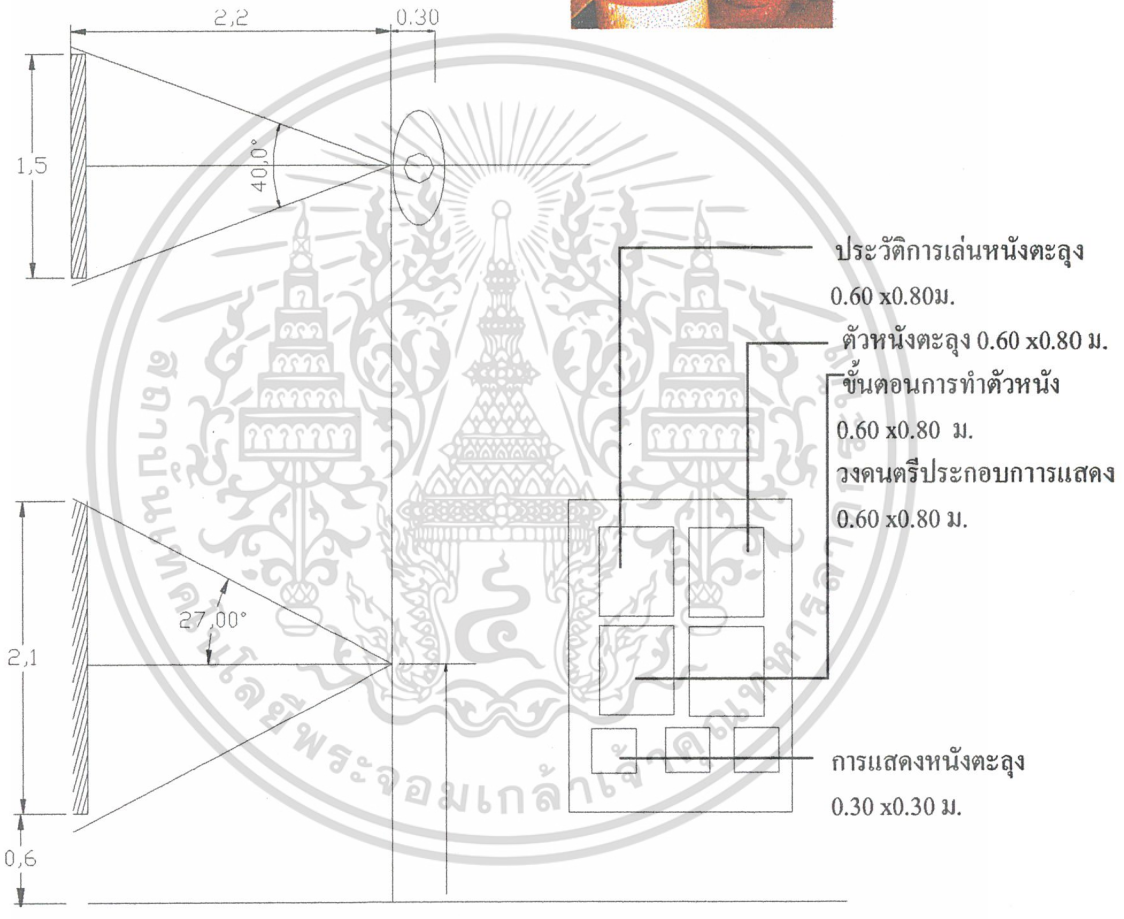

ความต้องการพื้นที่ 2.50x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-หุ่นกระบอกในภาคตะวันตก

-การแสดง

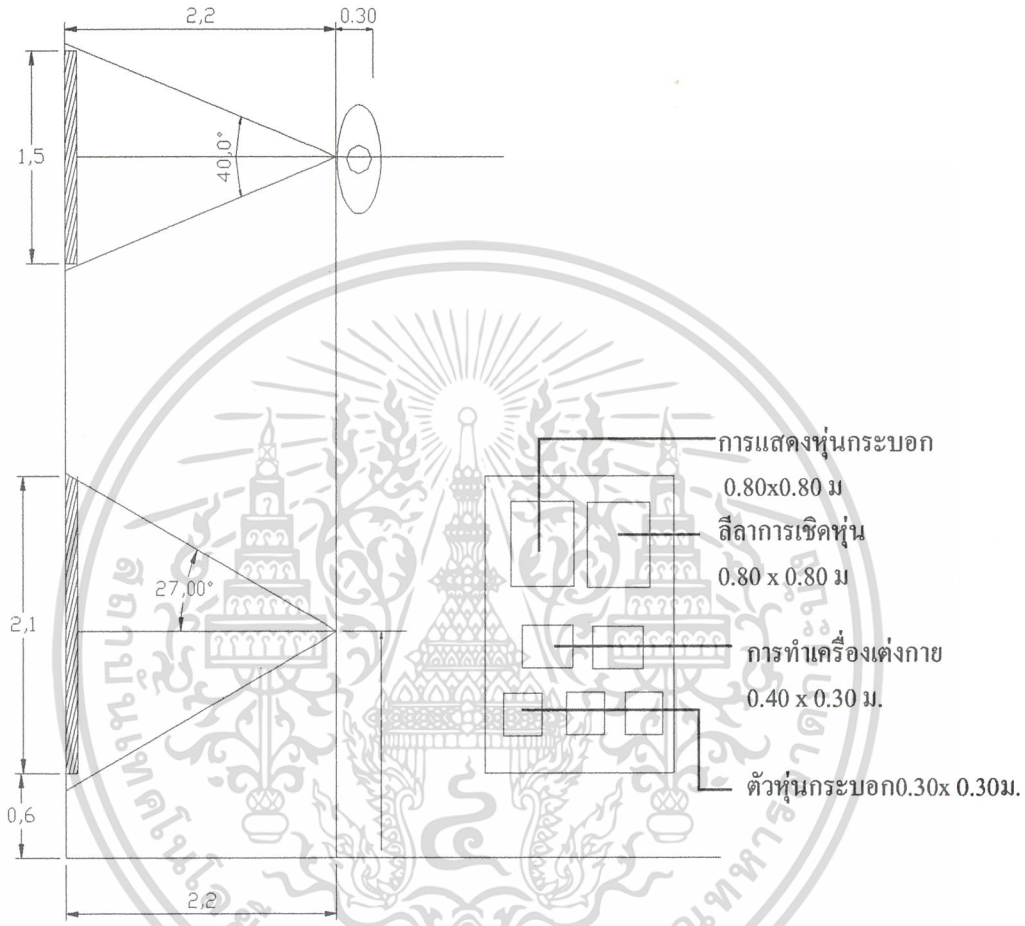

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-หุ่นกระบอกในภาคตะวันตก

- ประวัติความเป็นมา

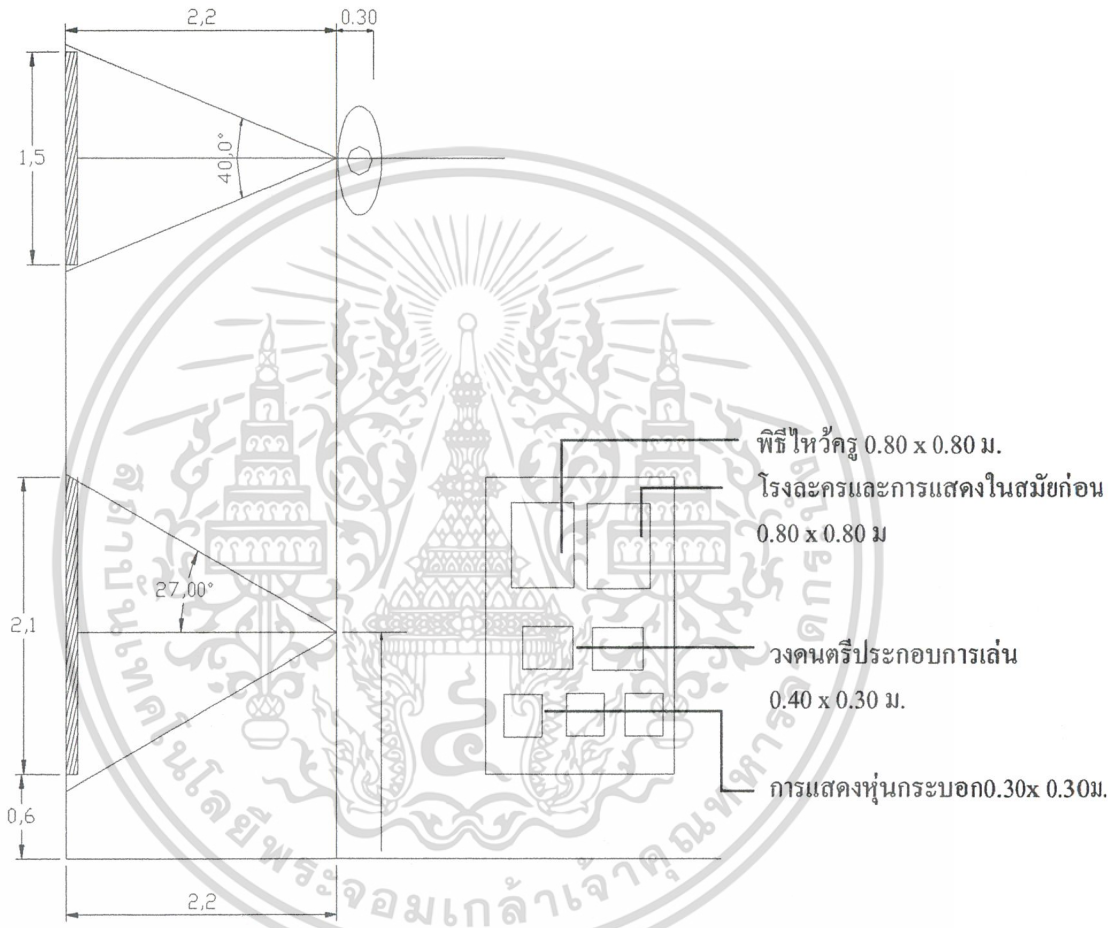

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนจัดแสดงหลังที่ 4

จัดแสดงเรื่อง นาฏศิลป์และวรรณกรรม

- เพลงพื้นบ้าน , นิทานพื้นบ้าน , เพลงประกอบการแสดงมหรสพ
- คัมภีร์โบราณ , คัมภีร์ใบลาน
- การแสดง โขน ลิเก หุ่นกระบอก หนังใหญ่ หนังตะลุง ละครชาตรี

ความต้องการพื้นที่ 1.10 x 2.51 = 2.7 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-การละเล่น ร้องเพลงพื้นบ้าน ในภาคตะวันตก

- เพลงเรือ, เพลงฉ่อย , เพลงเกี่ยวข้าว ทำขวัญข้าว , เพลงอีแซว
- เพลงประกอบพิธีกรรม

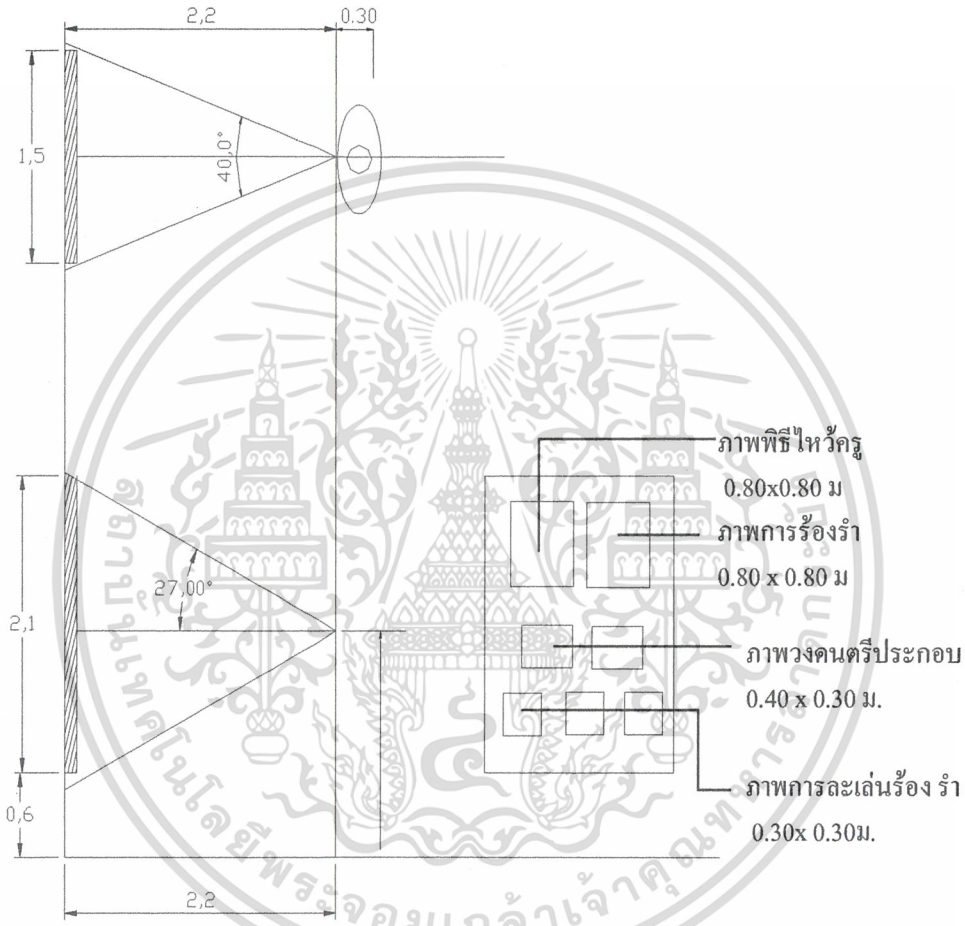

ความต้องการพื้นที่ 2.50 x 1.50 = 3.75 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วรรณกรรมลายลักษณ์ ในภาคตะวันตก

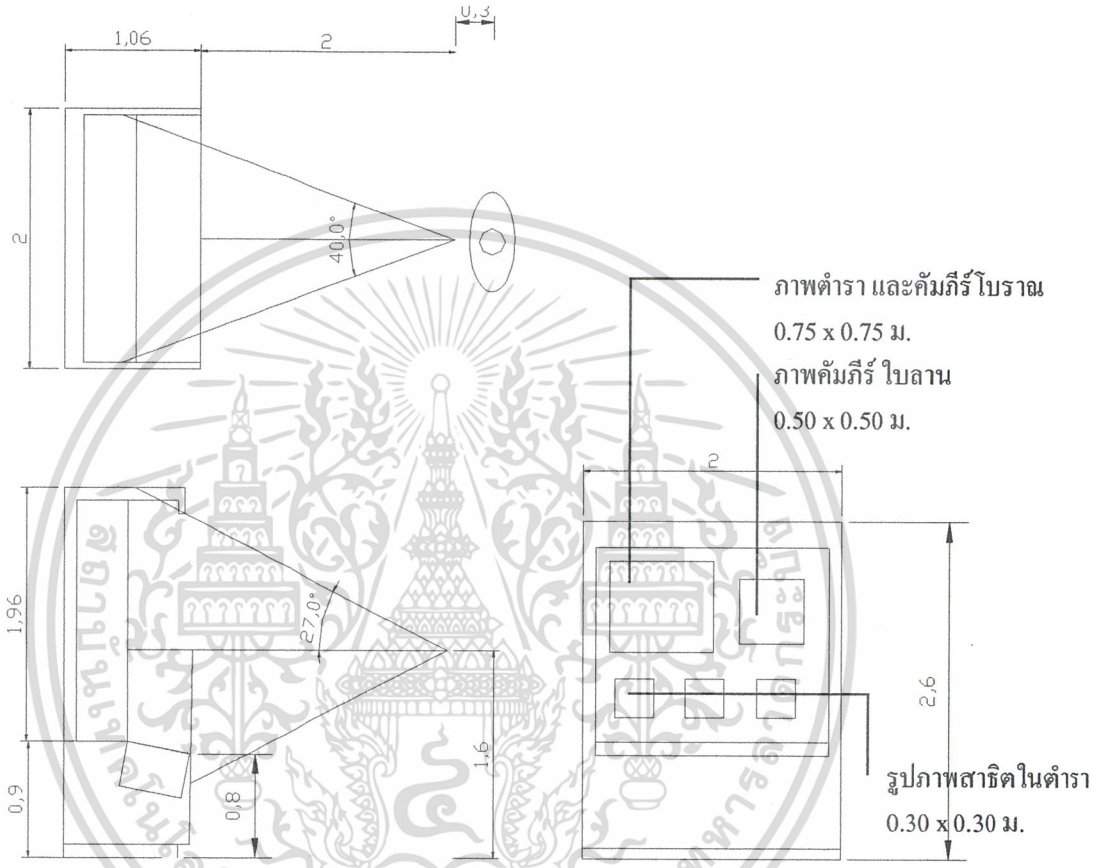

ความต้องการพื้นที่ 3.36 x 2.00 = 6.72 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้จัดแสดงคัมภีร์โบราณ
- คัมภีร์ใบลาน
- ตำรายา
- ตำราดูสัตว์
- ตำราไสยศาสตร์
- นิทานพื้นบ้าน

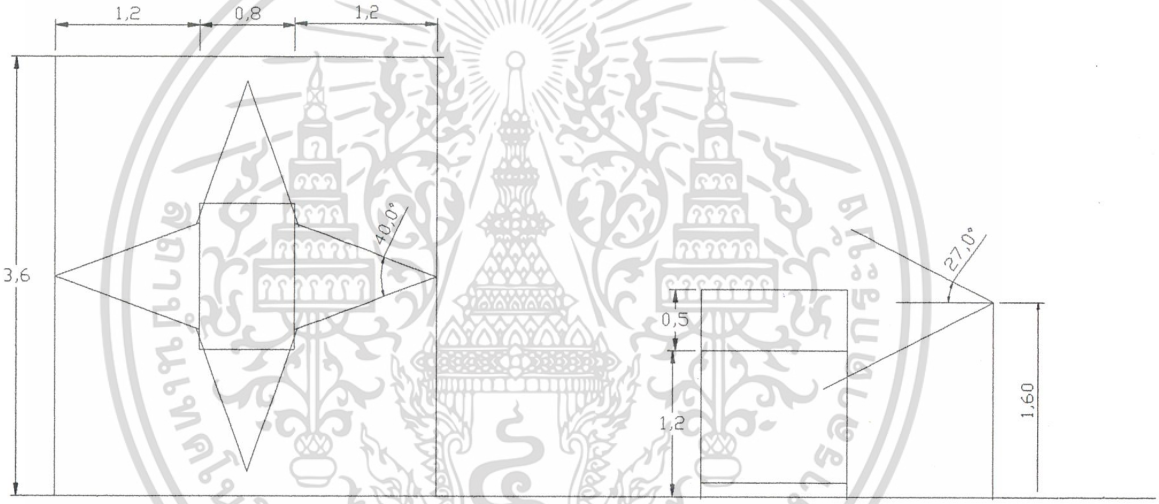

ความต้องการพื้นที่ 3.60 x 3.60 = 12.96 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก

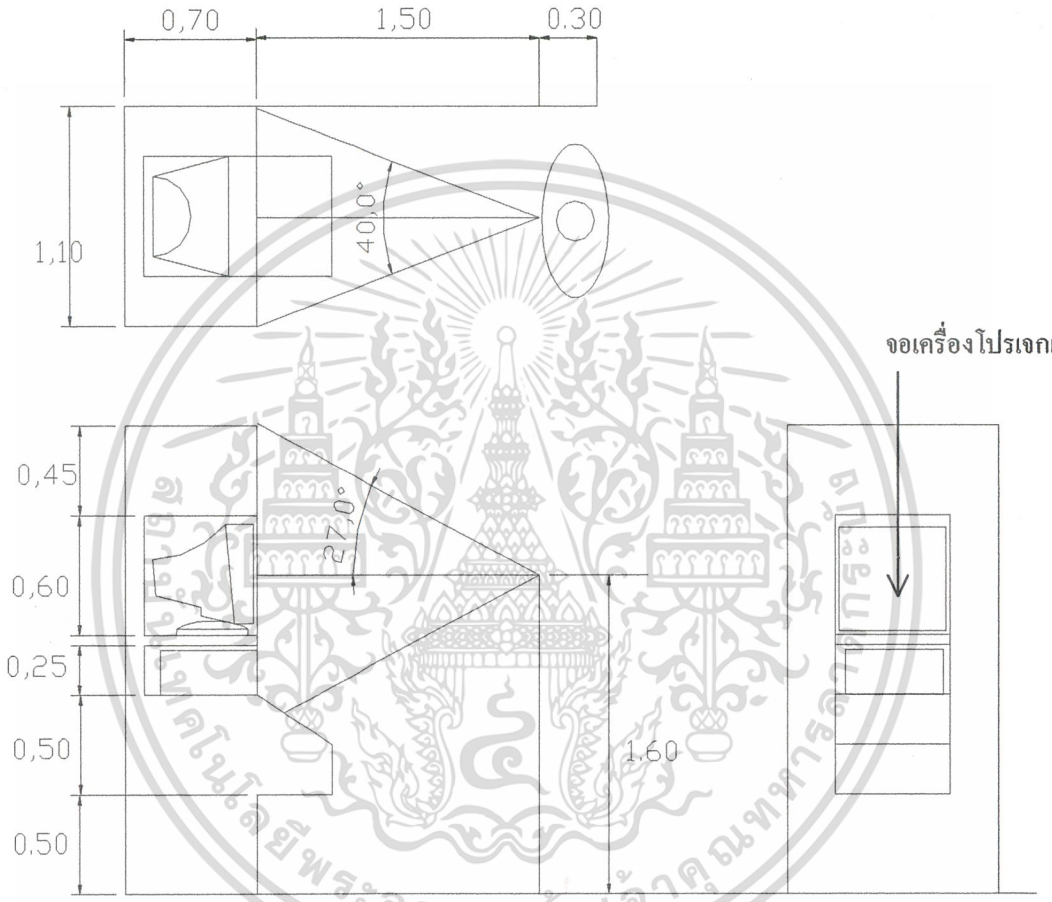

ความต้องการพื้นที่ 1.10 x 2.51 = 2.7 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 1 เรือนพระกรรมสักขี

อาคารจัดแสดง	หัวเรื่อง และ เนื้อหาจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง	จำนวน	พ.ท./ หนวย ต.ร.ม	พ.ท. รวม
อาคารหลังที่ 1 เรือนพระกรรมสักขี	3. เครื่องใช้ในครัวเรือน 3.4 ผลิตภัณฑ์ กระบุงใส่ของ - รูปแบบที่แตกต่างของกระบุงแต่ละประเภท - ลักษณะวิธีใช้งานของกรบุงแต่ละประเภท	- เครื่องจักรสาน วัตถุจัดแสดงของจริง - ภาพ Duratranแสดงการใช้งาน	ตู้จัดแสดง	1	5.58	5.58
	3.5 เครื่องจักรสานในครัว - เครื่องครัวที่ผลิตจากเครื่องจักรสาน - ลักษระและวิธีการใช้งานของเครื่องครัวแต่ละชนิด	- เครื่องจักรสาน วัตถุจัดแสดงของจริง - ภาพ Duratranแสดงการใช้งาน	ตู้จัดแสดง	1	4.32	4.32
	3.6 กรงนก รูปแบบกรงนกสำหรับขังนกชนิดต่างๆ	- วัตถุจัดแสดงของจริง	แท่นจัดแสดง	4	4.84	19.36
	3.7 ตะกร้อสอยผลไม้	- วัตถุจัดแสดงของจริง	แท่นจัดแสดง	4	4.84	19.36

ตารางที่ 4.3 แสดงวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 1 เรือนพระกรรมลักขี

อาคารจัดแสดง	หัวเรื่อง และ เนื้อหาจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง	จำนวน	พ.ท./ หนวย ต ร.ม	พ.ท. รวม
อาคารหลังที่ 1 เรือนพระกรรมลักขี	4. เครื่องใช้ประกอบอาชีพ 4.1 เครื่องมือจับสัตว์น้ำ - ชะนาง - ตะกร้าขังปลา 4.2 เครื่องจับสัตว์น้ำ - ลอบ - สุ่มจับปลา - ไซ - กระชัง - 4.3 ตะข้องใส่ปลา 4.4 เครื่องจักรสานใส่ผักผลไม้ ประกอบรูปแสดงการใช้งานและคำบรรยาย	- โชว์วัตถุจัดแสดง - วัตถุจัดแสดงของจริง - รูปแสดงการใช้งาน - วัตถุจัดแสดง พร้อมรูปแสดงวิธีการใช้งานประกอบคำบรรยาย - วัตถุจัดแสดง - แสดงวิธีใช้งานประกอบคำบรรยาย	แท่นจัดแสดง แท่นจัดแสดงประกอบบร์อดจัดแสดง แท่นจัดแสดงประกอบบร์อดรูปแสดงวิธีการใช้งานพร้อมคำบรรยาย แท่นจัดแสดงบร์อดรูปภาพแสดงการใช้งานพร้อมคำบรรยาย	2 1 1 1	4.84 8.95 2.625 4.65	9.68 8.95 2.625 4.65
					รวมพื้นที่จัดแสดงส่วนอาคารหลังที่ 1 เรื่อง เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	107.027

ตารางที่ 4.3 แสดงวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 2 เรือนพระสุรภี

อาคารจัดแสดง	หัวเรื่อง และ เนื้อหาจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง	จำนวน	พ.ท./ หนวย ต.ร.ม	พ.ท. รวม
อาคารหลังที่ 2 เรือนพระสุรภี	5. ผ้าห่อคัมภีร์ของชุมชนวัดบ้านม่วง - จัดแสดงผ้าห่อคัมภีร์แสดงการใช้งานและกรรมวิธีการถักทอ	- วัตถุจัดแสดงผ้าตัวอย่าง	ตู้จัดแสดง	2	5.76	11.42
		- ภาพ Duratranแสดงการใช้งานประกอบคำอธิบาย	บร์อด	2	3.9.	7.86
	6. ผ้าพื้นเมืองและการแต่งกายของชนกลุ่มน้อย แสดงการแต่งการชุพื้นเมืองและเครื่องประดับตกแต่งของชาว กะเหรี่ยง ลาวโซ่ง	- เสื้อผ้า เครื่องประดับตัวอย่าง	ตู้จัดแสดง	2	3.96	7.92
		- รูปภาพประกอบคำบรรยาย	บร์อด	2	4.82	9.64
		- เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก วัตถุจัดแสดงของจริง		1	1.75	3.50
	7.การแต่งกายเพื่อประกอบพิธีกรรม - ชุดเครื่องแต่งกายสำหรับร่วมพิธีสำคัญภายในกลุ่มชน และผ้าที่ใช้ประกอบพิธี เช่นผ้าคลุมศรีษะนาค พวงมาลัยประดับธรรมมาส์นฯลฯ	- Computer Touch Screen เพื่อการสืบค้นข้อมูล	ตู้จัดแสดง	1	1.28	1.28
		รวมพื้นที่จัดแสดงส่วนอาคารจัดแสดงที่ 2 เรื่องงานทอผ้าในภาคตะวันตก			86.45	

ตารางที่ 4.3 แสดงวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 4 เรือนพระจำลอง

อาคารจัดแสดง	หัวเรื่อง และ เนื้อหาจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง	จำนวน	พ.ท./ หนวย ต.ร.ม	พ.ท. รวม
อาคารหลังที่ 4 เรือนพระจำลอง	3.1หุ่นกระบอก - การทำหุ่น - การไหว้ครูก่อนการแสดง - การแสดงหุ่นกระบอก	- Computer Touch Screen สืบค้นข้อมูล	ตู้จัดแสดง	1	1.28	1.28
		- Modelจำลองบรรยากาศและสถานที่ในการแสดง	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
		- วัตถุจัดแสดงตัวหุ่นกระบอก	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
	3.2หนังใหญ่ - การทำหุ่นหนัง - การไหว้ครูก่อนการแสดง - การแสดงหุ่น	- ภาพ Duratran แสดงภาพพิธีไหว้ครูและการละเล่น	บร์อด	1	3.75	3.75
		- modelจำลองบรรยากาศและสถานที่ในการแสดง	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
		- Computer Touch Screen	ตู้จัดแสดง	1	1.28	1.28
		- วัตถุจัดแสดงตัวหุ่น	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.28

ตารางที่ 4.3 แสดงวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนอาคารจัดแสดงหลังที่ 4 เรือนพระจำลอง

อาคารจัดแสดง	หัวเรื่อง และ เนื้อหาจัดแสดง	ลักษณะการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง	จำนวน	พ.ท./ หนวย ต.ร.ม	พ.ท. รวม
อาคารหลังที่ 4 เรือนพระจำลอง	3.3 หนังตะลุง - ความเป็นมาของการแสดง - การทำหุ่นหนัง - พิธีการไหว้ก่อนการแสดง - การแสดงหนังตะลุง	- ภาพ Duratran แสดงภาพพิธีไหว้ครูและการละเล่น	บอร์ดจัดแสดงพร้อมคำบรรยาย	1	1.28	1.28
		- modelจำลองบรรยากาศและสถานที่ในการแสดง	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
		- Computer Touch Screen	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
		- วัตถุจัดแสดงตัวหุ่น หนังตะลุง	ตู้จัดแสดง	1	10.24	10.24
	3.4 ละครชาตรี - ความเป็นมาของการแสดง - การแต่งกาย - พิธีการไหว้ก่อนการแสดง	- ภาพ Duratran แสดงภาพพิธีไหว้ครูและการละเล่น	บอร์ดจัดแสดงพร้อมคำบรรยาย	1	3.75	3.75
		- modelจำลองบรรยากาศและสถานที่ในการแสดง	ตู้จัดแสดง	1	10 24	10.24
		- Computer Touch Screen	ตู้จัดแสดง	1	1.28	1.28
รวมพื้นที่จัดแสดงส่วนอาคารจัดแสดงที่ 4 เรื่องวรรณกรรมนาฏศิลป์และการแสดง						160.65

4.5 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในโครงการ

จากการศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการและวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและความต้องการพื้นที่ใช้สอยในส่วนต่าง ๆ ตามองค์ประกอบของโครงการ สามารถแบ่งได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 **ตารางวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในโครงการ**

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
1. พื้นที่ส่วนอาคารประชาสัมพันธ์	
1. ส่วนพักคอย	
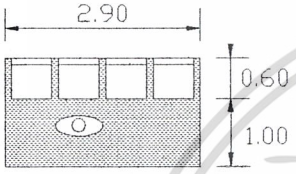 เก้าอี้พักคอย ขนาด 0.60 x 0.60 4 ที่นั่ง	เก้าอี้พักคอย 1 ที่นั่งใช้พื้นที่ 0.60 x 0.60 = 0.96 ตารางเมตร / หน่วย ความต้องการ 4 ที่นั่ง ใช้พื้นที่ 3.84 ตารางเมตร
2.เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม / จำหน่ายบัตร	
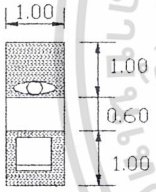 เคาน์เตอร์ ขนาด 1.00 x 0.60 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ส่วนติดต่อสอบถามและจำหน่ายบัตร 1.00 x 2.60 = 2.60 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 5.20 ตารางเมตร
3. เคาน์เตอร์ฝากของ	
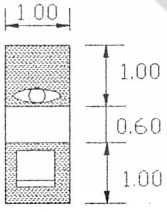 เคาน์เตอร์ ขนาด 1.00 x0.60 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	เคาน์เตอร์ฝากของ 1.00 x 2.60 = 2.60 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.60 ตารางเมตร
- ล็อคเกอร์ฝากของ	
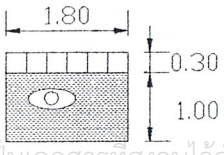 ตู้ล็อคเกอร์ขนาด 0.30 x 0.30 จำนวน 18 ตู้	ล็อคเกอร์ฝากของ 1.80 x 1.30 = 2.34 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ความต้องการพื้นที่
- โทรศัพท์ สาธารณะ 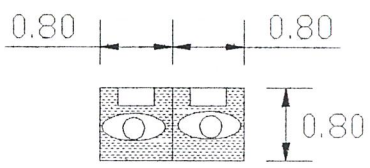 	ความต้องการใช้พื้นที่ 0.80 x 0.80 = 0.64 ตารางเมตร / หน่วย โทรศัพท์ 2 เครื่องใช้พื้นที่ 1.28 ตารางเมตร
- บอร์ดนิเทศ 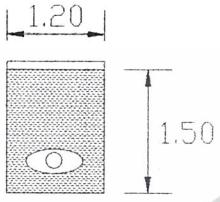 	ความต้องการใช้พื้นที่ 120 x 1.50 = 1.80 ตารางเมตร / หน่วย บอร์ดนิเทศ 2 บอร์ดใช้พื้นที่ 3.60 ตารางเมตร
5. เจ้าหน้าที่ ศิลปกรรม - โต๊ะเขียนแบบ 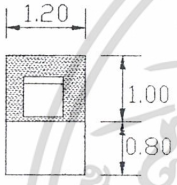 โต๊ะเขียนแบบขนาด 1.20 x 0.80 1 ตัว เก้าอี้เขียนแบบ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.20 x 1.80 = 2.16 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ ศิลปกรรม 1 คน ใช้พื้นที่ 2.16 ตารางเมตร
- โต๊ะทำงาน 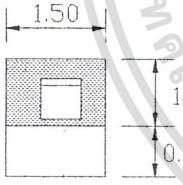 โต๊ะทำงานขนาด 0.75 x 1.50 1 ตัว เก้าอี้ ทำงานขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.50 x 1.75 = 2.62 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.62 ตารางเมตร
- ตู้เก็บแบบ 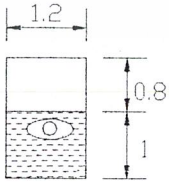 	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.20 x 1.80 = 2.16 ตารางเมตร / หน่วย ใช้พื้นที่ 2.16 ตารางเมตร
- ตู้เก็บเอกสาร 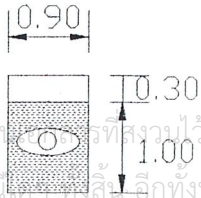 	ความต้องการใช้พื้นที่ 0.90 x 1.30 = 1.17 ตารางเมตร / หน่วย ใช้พื้นที่ 1.17 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบ
5. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ 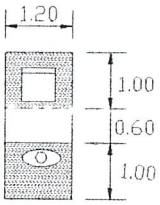 เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ขนาด 0.60 x 1.20 เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.20 x 2.60 = 3.12 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ 2 คน ใช้พื้นที่ 6.24 ตารางเมตร
- ตู้เก็บเอกสาร 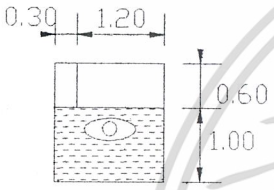 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0.60 x 0.30 ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 0.60.x 1.20	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.50 x 1.60 = 2.62 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.62 ตารางเมตร
6. ตู้จำหน่ายของที่ระลึก 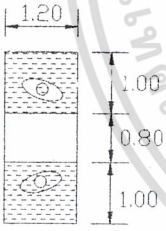 ตู้ขายของที่ระลึกขนาด 0.60 x 1.20 จำนวน 2 ตู้	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.20 x 2.80 = 2.16 ตารางเมตร / หน่วย ตู้ขายของจำนวน 2 ตู้ ใช้พื้นที่ 4 . 80 ตารางเมตร
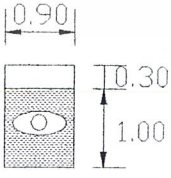 ตู้ขายของที่ระลึก ขนาด 0.90 x 0.30 จำนวน 2 ตู้	ความต้องการใช้พื้นที่ 0.90 x 1.30 = 1.17 ตารางเมตร / หน่วย ตู้ขายของจำนวน 2 ตู้ ใช้พื้นที่ 2.34 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางวิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงานหอศิลป์

องค์ประกอบ	ความต้องการพื้นที่
1. ผู้อำนวยการหอศิลป์ 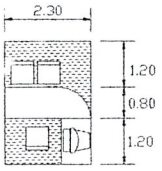 โต๊ะทำงานขนาด 2.00 x 0.80 1 ตัว โต๊ะคอมพิวเตอร์ขนาด 0.80 x 1.20 1 ตัว เก้าอี้ 3 ตัว ขนาด 0.60 x 0.60	ความต้องการใช้พื้นที่ 2.30 x 3.20 = 7.36 ตารางเมตร / หน่วย โต๊ะทำงาน 1 ชุด ใช้พื้นที่ 7.36 ตารางเมตร
- ตู้เก็บเอกสาร 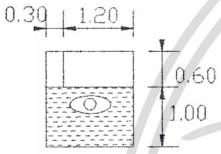 ตู้เอกสารขนาด 0.30 x 0.30 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร / หน่วย ตู้เอกสาร 1ตู้ ใช้พื้นที่ 2.40 ตารางเมตร
- ส่วนรับรอง 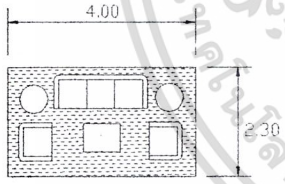 โซฟารับแขกขนาด 2.00 x 0.70 1 ตัว โซฟาเดี่ยว ขนาด 0.80 x 0.70 2 ตัว โต๊ะข้าง 1ตัว โต๊ะกลาง ขนาด 0.80 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ 4.00 x 2.30 = 9.20 ตารางเมตร / หน่วย ชุดรับรองภายในห้องผู้อำนวยการ ใช้พื้นที่ 9.20 ตารางเมตร
ฝ่ายเลขานุการ 1. พักคอย 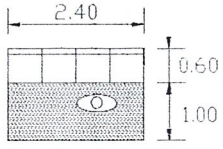 เก้าอี้พักคอยขนาด 0.60 x 0.60 4 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ 0.60 x 1.60 = 0.96 ตารางเมตร / หน่วย ต้องการ 4 ที่นั่ง ใช้พื้นที่ 3.84 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ความต้องการพื้นที่
- PANTRY 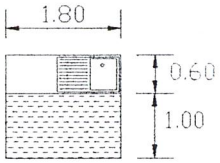 เคาน์เตอร์เก็บของพร้อมอ่างล้างจาน	ความต้องการใช้พื้นที่ 1.80 x 1.60 = 2.88 ตารางเมตร / หน่วย
- ตู้เย็น 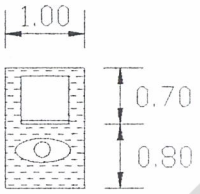 	ตู้เย็นขนาด 5 คิว 1 ตู้ ต้องการพื้นที่ 1.00x 1.50 = 1.50 ตารางเมตร / หน่วย
3. ส่วนประชุม 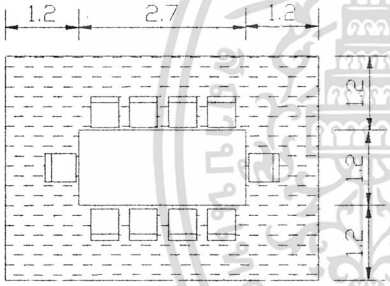 โต๊ะประชุมขนาด 10 ที่นั่ง ขนาด 1.20 x 2.70 1 ตัว เก้าอี้ประชุมขนาด 0.50 x 0.45 จำนวน 10 ตัว	โต๊ะประชุมขนาด 10 ที่นั่ง ต้องการพื้นที่ 5.10 x 3.60 = 18.36 ตารางเมตร
- โต๊ะ เตรียมเอกสาร 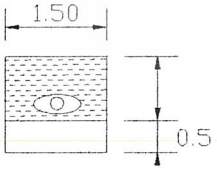 โต๊ะขนาด 0.50 x 1.50 จำนวน 1 ตัว	โต๊ะเตรียมเอกสารต้องการพื้นที่ 1.50 x 1.50 = 2.25 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ความต้องการพื้นที่
- แท่นบรรยายและเครื่องฉายสไลด์ 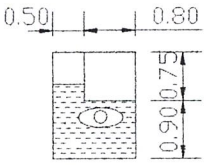 แท่นบรรยายขนาด 0.80 x 0.75 1 ตัว แท่นวางเครื่องฉายสไลด์ 0.50 x 0.50 1 ตัว - จอรับภาพและกระดาน 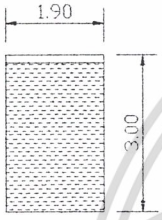 	แท่นบรรยายและเครื่องฉาย ต้องการพื้นที่ 1.30 x 1.65 = 2.14 ตารางเมตร / หน่วย ความต้องการพื้นที่ส่วนจอรับภาพ 1.90 x 3.00 = 5.70 ตารางเมตร / หน่วย
ส่วนทำงานสำนักงานเลขานุการ - เครื่องถ่ายเอกสาร 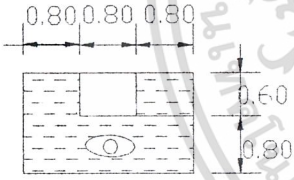 	เครื่องถ่ายเอกสาร ต้องการพื้นที่ 2.40 x 1.40 = 3.36 ตารางเมตร / หน่วย
- เครื่อง แฟ็กซ์ 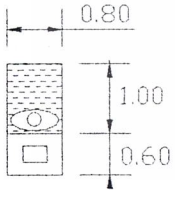 โต๊ะวางเครื่องแฟ็กซ์ขนาด 0.80 x 0.60 เมตร	เครื่องถ่ายเอกสาร ต้องการพื้นที่ 0.80 x 1.60 = 1.28 ตารางเมตร / หน่วย
4. เลขานุการ 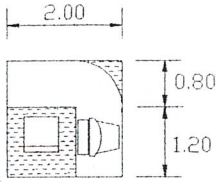 โต๊ะทำงานพร้อมโต๊ะคอมพิวเตอร์ 1 ตัว เก้าอี้ทำงาน 1 ตัว	โต๊ะทำงานเลขานุการต้องการพื้นที่ 2.00 x 2.00 = 4.00 ตารางเมตร / หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบ
- ตู้เก็บเอกสาร 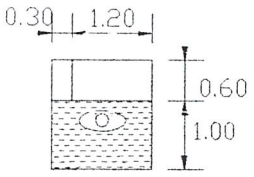 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการใช้พื้นที่ ส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร / หน่วย
5. ฝ่ายธุระการ 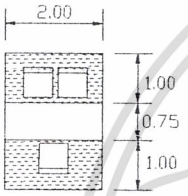 โต๊ะทำงานขนาด 2.00 x 0.75 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน 2.00 x 2.75 = 5.50 ตารางเมตร / หน่วย
- ตู้เก็บเอกสาร 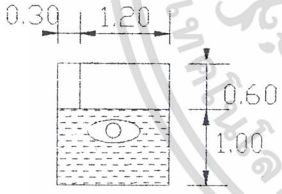 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนแก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร
6. พิมพ์ดีด 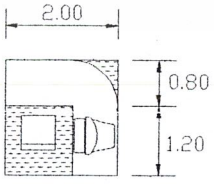 โต๊ะทำงาน ขนาด 2.00 x 0.80 1 ตัว โต๊ะพิมพ์ดีด ขนาด 1.20 x 0.80 1 ตัว เก้าอี้ทำงานขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ ส่วนพิมพ์ดีด 2.00 x 2.00 = 4.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบ
- ตู้เก็บเอกสาร 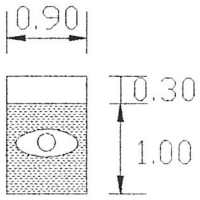 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการใช้พื้นที่ ส่วนเก็บเอกสาร 0.90 x 1.30 = 1.17 ตารางเมตร / หน่วย
7. ฝ่ายอาคารสถานที่ 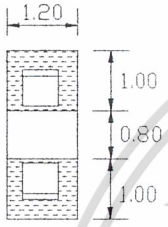 โต๊ะทำงานขนาด 2.00 x 0.75 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน 1.20 x 2.80 = 3.36 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 6.72 ตารางเมตร
- ตู้เก็บเอกสาร 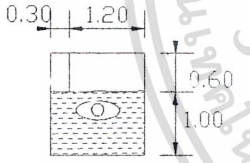 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 4.80 ตารางเมตร
8. การเงิน - การบัญชี 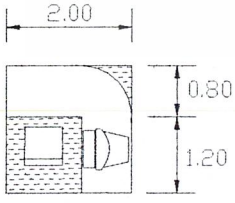 โต๊ะทำงาน ขนาด 2.00 x 0.80 1 ตัว โต๊ะพิมพ์ดีด ขนาด 1.20 x 0.80 1 ตัว เก้าอี้ทำงานขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ ส่วนการเงิน 2.00 x 2.00 = 4.00 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 8.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบ
-ตู้เก็บเอกสาร 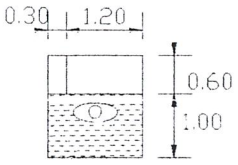 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร เจ้าหน้า 2 คน ใช้พื้นที่ 4.80 ตารางเมตร
9. ฝ่ายวิเคราะห์และวางแผน 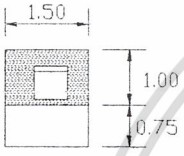 โต๊ะทำงานขนาด 1.50 x 0.75 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน 1.50 x 1.75 = 2.62 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.62 ตารางเมตร
- ตู้เก็บเอกสาร 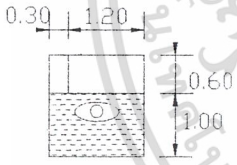 ตู้เก็บเอกสาร ขนาด 0. 30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.40 ตารางเมตร
10. ฝ่ายพัสดุ 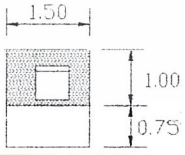 โต๊ะทำงานขนาด 1.50 x 0.75 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว	ความต้องการใช้พื้นที่ ส่วนพัสดุ 1.50 x 1.75 = 2.62 ตารางเมตร / หน่วย เจ้าหน้าที่ 1 คน ใช้พื้นที่ 2.62 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบ
2. นักวิชาการรวบรวมผลงานวิจัย 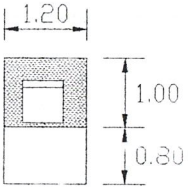 โต๊ะทำงานขนาด 0.80 x 1.20 1 ตัว เก้าอี้ทำงาน ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว - ตู้เก็บเอกสาร 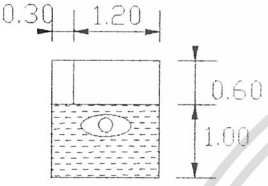 ตู้เก็บเอกสารขนาด 0.30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน 1.20 x 1.80 = 2.16 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่วิจัย 2 คน ใช้พื้นที่ 4.32 ตารางเมตร ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่วิจัย 2 คน ใช้พื้นที่ 4.80 ตารางเมตร
3. เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ 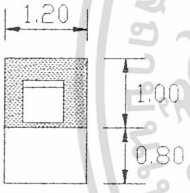 โต๊ะทำงานขนาด 0.80 x 1.20 1 ตัว เก้าอี้ทำงาน ขนาด 0.60 x 0.60 1 ตัว - ตู้เก็บเอกสาร 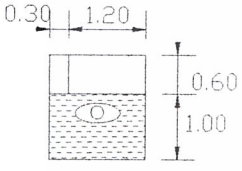 ตู้เก็บเอกสารขนาด 0.30 x 0.60 1 ตู้ ตู้เก็บแฟ้ม ขนาด 1.20 x 0.60 1 ตู้ - โต๊ะคอมพิวเตอร์ 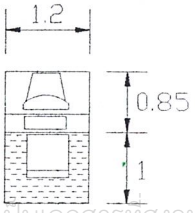 โต๊ะคอมพิวเตอร์ ขนาด 1.20 x 0.85 1 ตัว เก้าอี้ ขนาด 0.60x 0.60 1 ตัว	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนทำงาน 1.20 x 1.80 = 2.16 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 4.32 ตารางเมตร ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนเก็บเอกสาร 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร เจ้าหน้าที่ 2 คน ใช้พื้นที่ 4.80 ตารางเมตร ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 1.20 x 1.85 = 2.16 ตารางเมตร โต๊ะคอมพิวเตอร์ 1 ชุด ใช้พื้นที่ 2.16 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
ส่วนห้องประทับ - ชุดรับรอง 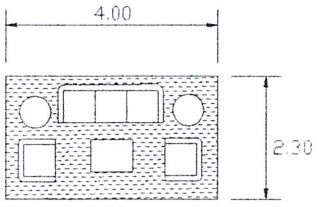 	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนรับรอง 4.00 x 2.30 = 9.20 ตารางเมตร / ชุด
- ตู้เตี้ย 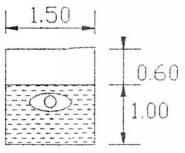 ตู้เตี้ยขนาด 1.50 x 0.60	ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 1.50 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร
-โต๊ะเขียนหนังสือ 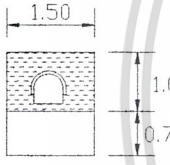 	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนโต๊ะเขียนหนังสือ 1.50 x 1.75 = 2.62 ตารางเมตร / ชุด
ส่วนห้องรับรองเจ้าหน้าที่ ชุดที่นั่งรับรอง 1 ชุด 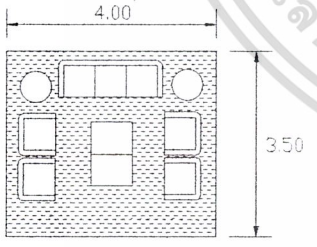 ชุดรับแขกขนาด 7 ที่นั่ง	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนรับรอง 4.00 x 3.50 = 14.00 ตารางเมตร / ชุด
- ตู้เตี้ย 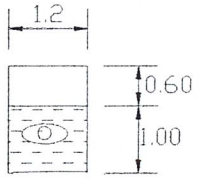 ตู้เตี้ยขนาด 1.20 x 0.60	ความต้องการพื้นที่ใช้สอย 1.20 x 1.60 = 2.40 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
ห้องเตรียมจัดเลี้ยง - อ่างล้างจาน 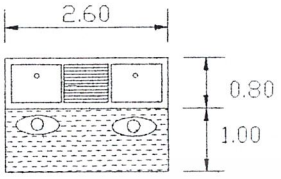 อ่างล้างจานสแตนเลส ขนาด 0.80 x 0.80 จำนวน 2 ชุด	ความต้องการพื้นที่ส่วนอ่างล้าง 2.60 x 1.80 = 3.90 ตารางเมตร ชุดอ่างล้าง 2 ชุดใช้พื้นที่ 7.20 ตารางเมตร
- โต๊ะเตรียมอาหาร 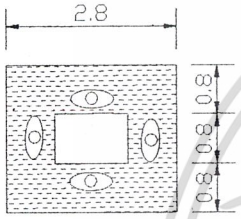 โต๊ะขนาด 0.80 x 1.20 จำนวน 2 ตัว	ความต้องการพื้นที่ส่วนเตรียมอาหาร 2.80 x 2.40 = 6.72 ตารางเมตร โต๊ะเตรียมอาหาร 2 ตัว ใช้พื้นที่ 13.44 ตารางเมตร
- ตู้เก็บของ 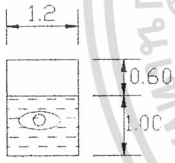 ตู้เก็บของขนาด 0.60 x 1.80 x 2.00 2 ตู้	ความต้องการพื้นที่ตู้เก็บของ 1.20 x 1.60 = 1.92 ตารางเมตร เก็บของ 2 ตู้ ใช้พื้นที่ 3.84 ตารางเมตร
- ตู้เตี้ย 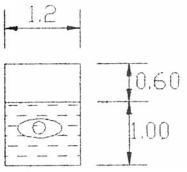 ตู้เตี้ยเก็บของ ขนาด 0.60 x 1.50 x 0.80 จำนวน 1 ตู้	ความต้องการพื้นที่ตู้เก็บของ 1.20 x 1.60 = 1.92 ตารางเมตร เก็บของ 1 ตู้ ใช้พื้นที่ 1.92 ตารางเมตร
- เตาหุงต้ม 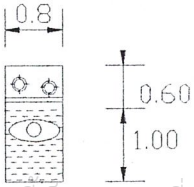 เตาแก๊ส ชนิด 2 หัว 2 ชุด	ความต้องการพื้นที่เตาหุงต้ม 0.80 x 1.60 = 1.28 ตารางเมตร เตาหุงต้ม 2 ชุด ใช้พื้นที่ 1.28 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงหลังที่ 1 เรือนกรรมสักขี

หัวข้อจัดแสดง	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	4.00	2.32	6.32
2.การผลิตเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก	2.70	1.566	4.266
3.เครื่องจักรสานสำหรับใช้ในครัวเรือน	74.095	42.975	117.07
4.เครื่องจักรสานใช้เพื่อประกอบอาชีพ	25.095	14.60	40.00
รวม	107.027	62.60	170.00

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงหลังที่ 2 เรือนพระสุรภี

หัวข้อจัดแสดง	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก	6.60	3.564	10.164
2.ขั้นตอนการทอผ้า	13.20	7.128	20.328
3.ลวดลายบนผ้าทอ	1.28	0.691	19.71
4. ผ้าทอมือในภาคตะวันตก	18.00	9.72	27.72
5. ผ้าห่อคัมภีร์ของชุมชนวัดบ้านม่วง	19.28	10.411	29.691
6.ผ้าพื้นเมืองและการแต่งการของชนกลุ่มน้อย	21.06	11.372	32.432
7. การแต่งในงานพิธีกรรม	1.28	0.691	1.971
รวม	86.45	46.555	133.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงหลังที่ 3 เรือนพระธรณี

หัวข้อจัดแสดง	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. งานช่างฝีมือในภาคตะวันตก	8.70	18.357	27.057
2.งานจิตรกรรมฝาผนัง	14.48	30.573	45.053
3.งานปูนปั้น	8.78	18.525	27.255
4.งานแกะสลักไม้	5.03	10.613	15.643
5. งานช่างทองเมืองเพชรบุรี	10.16	21.437	31.597
6.งานปั้นโอ่งเมืองราชบุรี	8.78	18.525	27.305
รวม	55.93	118.06	174.00

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงหลังที่ 4 เรือนพระจำลอง

หัวข้อจัดแสดง	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. วรรณกรรมลายลักษณ์	43.34	35.972	79.312
2.วรรณกรรมมุขปาฐะ	29.26	24.285	53.545
3.การแสดงในภาคตะวันตก	88.29	73.28	161.57
รวม	160.65	134.35	295.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย ส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

จากการวิเคราห์ พื้นที่ใช้สอย ส่วน อาคารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์พื้นที่ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1. ส่วนพักคอย	0.96	4	3.84	
2. ติดต่อสอบถาม – จำหน่ายบัตร	2.60	2	5.20	
3. ฝากสัมภาระ	4.94	1	4.94	
4. โทรศัพท์สาธารณะ	0.64	2	1.28	
5. บอร์ดนิเทศ	1.80	4	7.20	
6.ส่วนขายของที่ระลึก	3.33	2	6.66	
7 ฝ่ายศิลปกรรม	8.11	1	8.11	
8 .ฝ่ายประชาสัมพันธ์	5.74	2	11.48	
รวม			48.71	

รวมพื้นที่ใช้งานส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ 48.71 ตารางเมตร

ทางสัญจร 50 % 24.355 ตารางเมตร

พื้นที่ต้องการ 73.06 ตารางเมตร

สรุป พื้นที่ต้องการ = 73.06 ตารางเมตร

พื้นที่จริง = 190.00 ตารางเมตร

พื้นที่เหลือ = 116.94 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. ส่วนพักคอย	5.76	9.216	14.976
2. ติดต่อสอบถาม – จำหน่ายบัตร	7.80	12.48	20.28
3. ฝากสัมภาระ	7.41	11.856	19.266
4. โทรศัพท์สาธารณะ	1.92	3.072	4.992
5. บอร์ดนิเทศ	10.80	17.28	28.08
6.ส่วนขายของที่ระลึก	9.99	15.984	25.974
7 ฝ่ายศิลปกรรม	12.165	19.464	31.629
8 .ฝ่ายประชาสัมพันธ์	17.22	27.552	44.772
รวม	73.06	116.90	190.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนสำนักงานหอศิลป์

จากการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย ส่วนสำนักงานหอศิลป์ เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน สามารถวิเคราะห์พื้นที่ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนสำนักงานเลขานุการ

องค์ประกอบ	ต้องการ	พื้นที่	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1. พักคอย	0.96	4	3.84	
2. pantry	4.38	1	4.38	
3. ส่วนประชุม	28.45	1	28.45	
4. เลขานุการ	6.40	1	6.40	
5. ธุรการ	7.90	2	15.80	
6. พิมพ์ดีด	5.17	1	5.17	
7.ฝ่ายอาคารสถานที่	5.76	2	11.52	
8.การเงิน – บัญชี	6.40	1	6.40	
9. วิเคราะห์และวางแผน	5.02	1	5.02	
10.ฝ่ายพัสดุ	2.62	1	2.62	
รวม			89.60	

	รวมพื้นที่ใช้ส่วนสำนักงาน	89.60	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	26.88	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	116.48	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	116.48	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	120.00	ตารางเมตร
	พื้นที่เหลือ	3.52	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ + ทางสัญจร 30 %	พื้นที่ เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1. พักคอย	5.00	0.15	5.15
2. pantry	5.69	0.170	5.86
3. ส่วนประชุม	37.00	1.11	38.11
4. เลขานุการ	8.32	0.249	8.569
5. ธุรการ	20.50	0.615	21.115
6. พิมพ์ดีด	6.72	0.202	6.922
7.ฝ่ายอาคารสถานที่	14.97	0.449	15.419
8.การเงิน – บัญชี	8.32	0.249	8.569
9. วิเคราะห์และวางแผน	6.53	0.195	6.725
10.ฝ่ายพัสดุ	3.40	0.102	3.502
รวม	116.48	3.52	120.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องผู้อำนวยการหอศิลป์

พฤติกรรมการใช้งานและพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนห้องผู้อำนวยการ เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องผู้อำนวยการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1.โต๊ะทำงาน	7.36	1	7.36	
2.ตู้เก็บเอกสาร	2.40	1	2.40	
3.ส่วนรับรอง	9.20	1	9.20	
รวม			18.96	

	รวมพื้นที่ใช้ส่วนห้องผู้อำนวยการ	18.96	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	5.68	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	24.64	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	24.64	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	40.00	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่เหลือ	15.36	ตารางเมตร

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ+ทางสัญจร30%	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1.โต๊ะทำงาน	9.568	5.932	15.50
2.ตู้เก็บเอกสาร	3.12	1.934	5.054
3.ส่วนรับรอง	11.96	7.415	19.375
รวม	24.64	15.36	40.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์

พฤติกรรมการใช้งานและพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1. พักคอย	0.96	4	3.84	
2.นักวิชาการวิจัย	6.72	3	20.16	
3.นักวิชาการรวบรวมผลงานวิจัย	4.56	2	9.12	
4.เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.56	2	9.12	
5.ภัณฑารักษ์	4.56	2	9.12	
6.เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์	4.56	2	9.12	
7 . หัวหน้าฝ่าย	6.72	1	6.72	
8. ส่วนซ่อมบำรุง	4.32	1	4.32	
รวม			63.44	

	รวมพื้นที่ใช้ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์	63.44	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	19.092	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	82.732	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	82.7362	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	96.00	ตารางเมตร
	พื้นที่เหลือ	13.268	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ ต้องการ+ทางสัญจร 30%	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1.พักคอย	4.992	0.798	5.79
2.นักวิชาการวิจัย	11.856	1.865	13.721
3. นักวิชาการรวบรวมผลงานวิจัย	11.856	1.865	13.721
4.เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ	11.856	1.865	13.721
5. ภัณฑารักษ์	13.78	2.08	15.08
6.เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์	13.78	2.08	15.08
7. หัวหน้าฝ่าย	8	1.288	9.288
8. ส่วนซ่อมบำรุง	5.616	1.288	6.526
รวม	82.732	13.268	96.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องรับรอง

พฤติกรรมการใช้งานและพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนห้องรับรอง เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องรับรอง

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1.ชุดรับรอง	14.00	1	14.00	
2.ตู้เตี้ย	2.40	1	2.40	
รวม			16.40	

	รวมพื้นที่ใช้ส่วนห้องรับรอง	16.40	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	4.92	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	21.32	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	21.32	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	27.00	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่เหลือ	5.68	ตารางเมตร

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ+ทางสัญจร30%	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่จริง
1.ชุดรับรอง	18.20	4.841	23.04
2.ตู้เตี้ย	3.12	0.840	3.96
รวม	21.32	5.68	27.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากห้องจัดประชุมสัมมนาสามารถปรับเปลี่ยนได้ทั้งห้องประชุมสัมมนาและห้องจัดเลี้ยงการคิดคำนวนที่นั่งภายใน 1 ห้องจะมี

การคิดพื้นที่ส่วนประชุมสัมมนาเนื้อที่ทั้งหมด 1,217 ตารางเมตร

คิดจากค่าเฉลี่ยในการใช้พื้นที่ต่อที่นั่งในแต่ละรูปแบบการจัดวาง

จัดแบบ THEATER = 1,217 - 1.60 = 1,093

จำนวนที่นั่ง = 1,093 ที่นั่ง

จัดแบบ CLASS ROOM = 1,217 - 2.3 = 530 ที่นั่ง

การจัดห้อง สัมมนาสามรถจัดแบบ THEATER เหมาะสมกับพื้นที่มากที่สุด

การคิดพื้นที่ส่วนจัดเลี้ยง เนื้อที่ทั้งหมด 1,217 ตารางเมตร

คิดจากค่าเฉลี่ยรูปแบบการจัดวาง

โต๊ะอาหาร 10 ที่นั่ง ใช้พื้นที่ 16.40 ตารางเมตร เฉลี่ยใช้พื้นที่ 1.64 ตารางเมตร / คน

สมารถจัดได้ 1,217 – 16.40 = 74.20 โต๊ะ

สามารถจัดได้ 740 ที่นั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องประทับ

พฤติกรรมการใช้งานและพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนห้องประทับ เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนประทับ

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1.ชุดรับรอง	9.20	1	9.20	
2.ตู้เตี้ย	2.40	1	2.40	
3.โต๊ะเขียนหนังสือ	2.62	1	2.62	
รวม			14.22	

	รวมพื้นทีใช้ส่วนห้องประทับ	14.22	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	4.26	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	18.48	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	18.48	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	46.00	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่เหลือ	27.52	ตารางเมตร

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ+ทางสัญจร30%	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1.ชุดรับรอง	11.96	17.820	29.76
2.ตู้เตี้ย	3.12	4.648	7.77
3.โต๊ะเขียนหนังสือ	3.40	5.066	8.46
รวม	18.48	27.52	46.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องเตรียมจัดเลี้ยง

พฤติกรรมการใช้งานและพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนห้องเตรียมจัดเลี้ยง เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางแสดงการวิเคราะห์สรุปพื้นที่ส่วนห้องเตรียมจัดเลี้ยง

องค์ประกอบ	พื้นที่ / หน่วย	จำนวน	พื้นที่รวม	หมายเหตุ
1.อ่างล้างจาน	4.68	2	9.36	
2.โต๊ะเตรียมอาหาร	6.72	2	13.44	
3. ตู้เก็บของ	1.92	1	1.92	
4. ตู้เตี้ย	1.92	1	1.92	
5. เตาหุงต้ม	1.28	2	2.56	
รวม			29.20	

	รวมพื้นที่ใช้ส่วนวิจัยและพิพิธภัณฑ์	29.20	ตารางเมตร
	ทางสัญจร 30 %	8.76	ตารางเมตร
	พื้นที่ต้องการ	37.96	ตารางเมตร
สรุป	พื้นที่ต้องการ	37.96	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	41.00	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่เหลือ	3.04	ตารางเมตร

ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ ต้องการ+ ทางสัญจร30%	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
1.อ่างล้างจาน	12.16	0.68	13.13
2.โต๊ะเตรียมอาหาร	17.47	1.40	18.87
3. ตู้เก็บของ	2.50	0.20	2.70
4. ตู้เตี้ย	2.50	0.20	2.70
5. เตาหุงต้ม	3.33	0.27	3.60
รวม	37.96	3.04	41.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

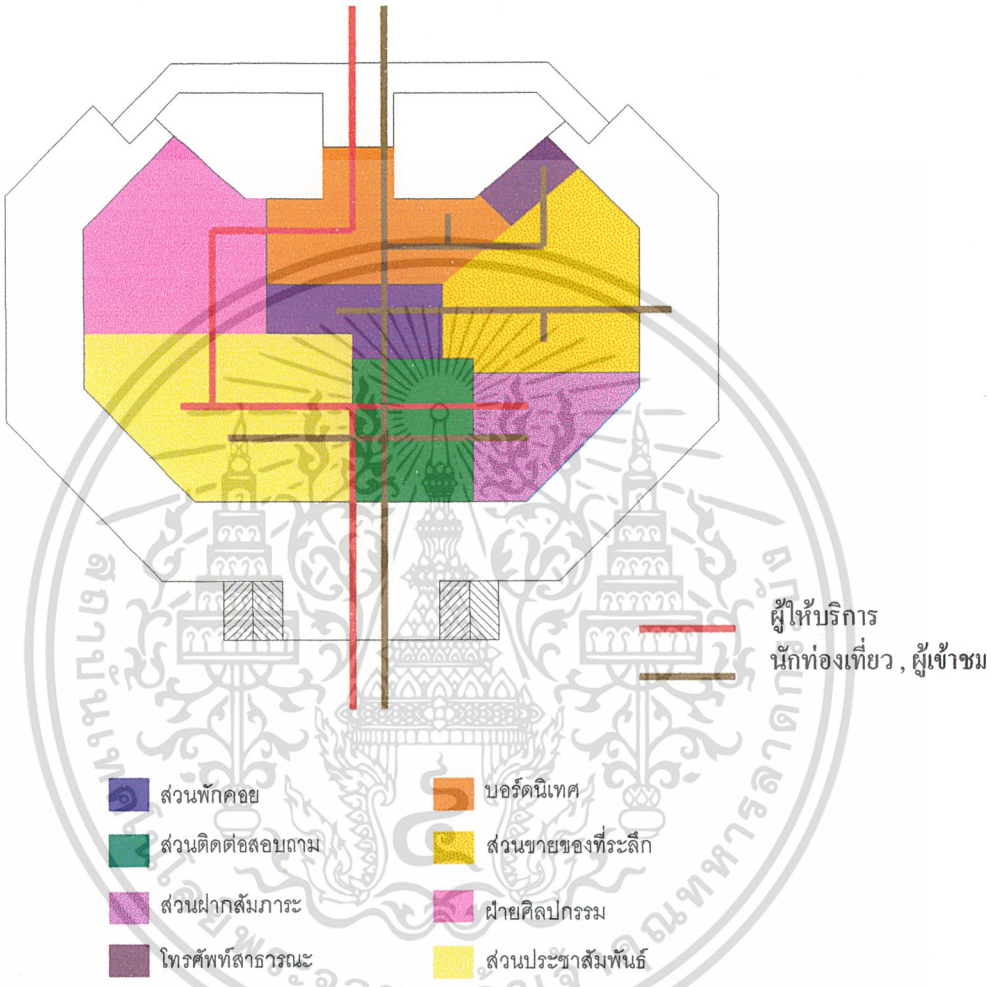

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

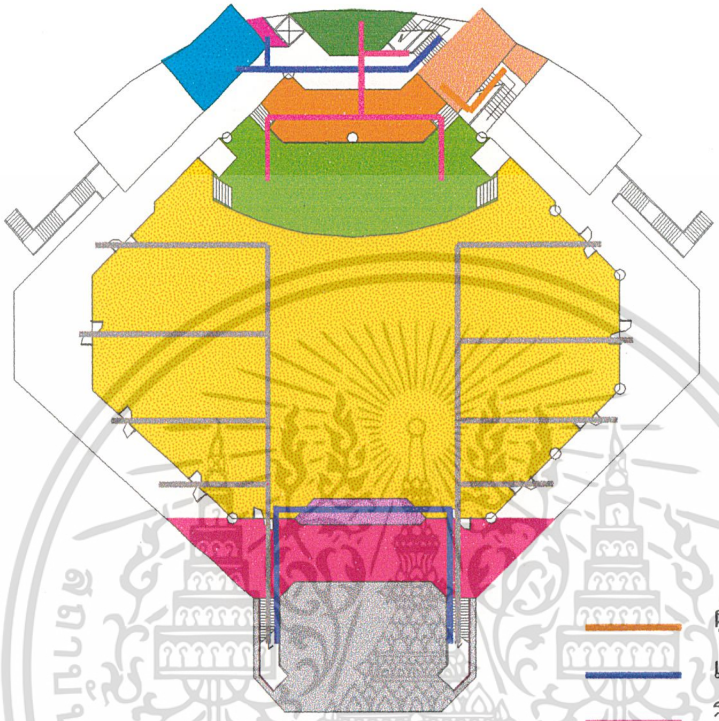

ผู้พระราชทานปริญญาบัตร
เจ้าหน้าที่
วิทยากร
ผู้ประชุมสัมมนา

โถงทางเข้า
พักคอยลงทะเบียน
ส่วนที่นั่ง
ห้องควบคุม
เวที

ห้องพักเจ้าหน้าที่
ห้องเตรียมงานจัดเลี้ยง
ห้องเตรียมการแสดง
ห้องเก็บของ
ห้องประทับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

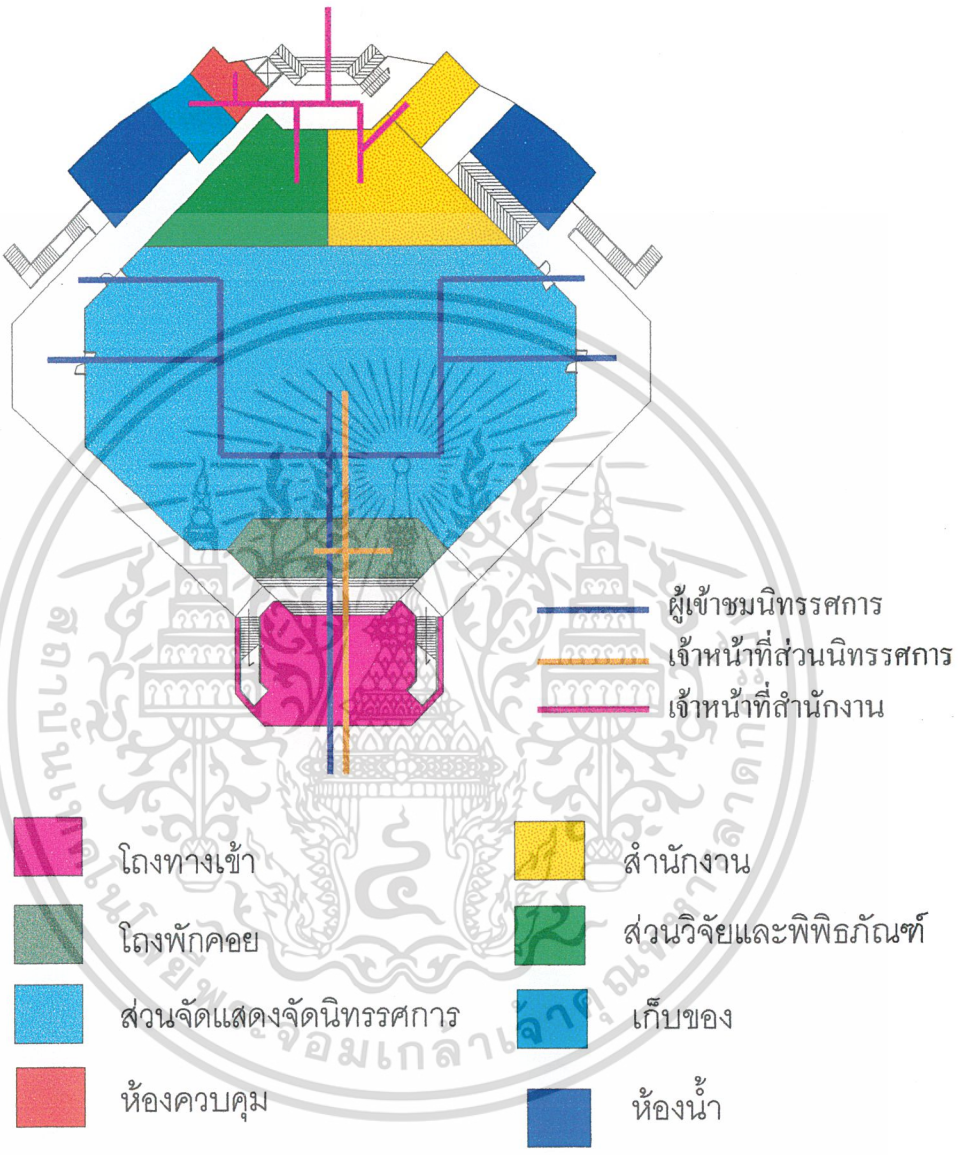

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

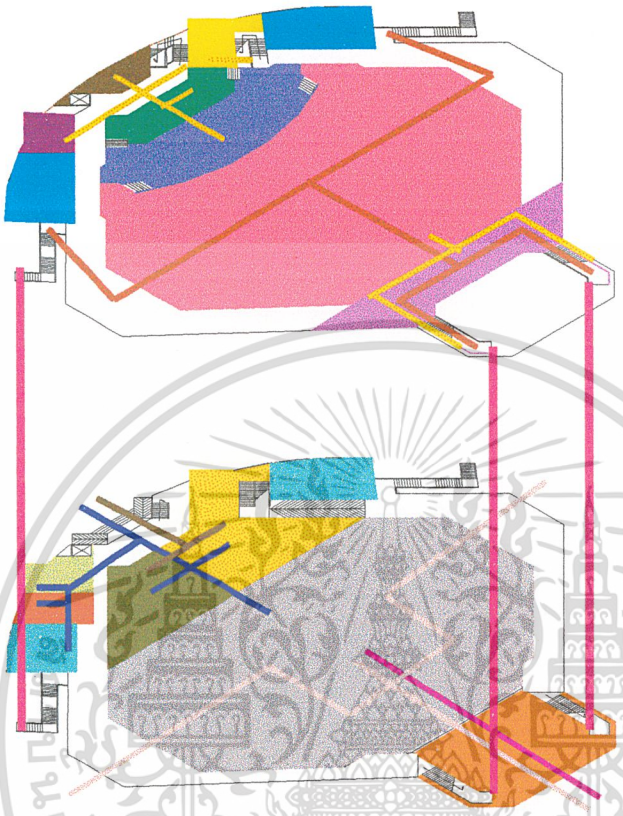

ผู้เข้าชมนิทรรศการ
ผู้เข้าร่วมสัมมนา
ผู้มาติดต่อ

เจ้าหน้าที่สำนักงาน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิทรรศการ
เจ้าหน้าที่ / วิทยากร
ฝ่ายประชุมสัมมนา

ชั้นที่ 2

- ห้องประชุมสัมมนา
- ห้องประทับ
- ห้องรับรองเจ้าหน้าที่
- ส่วนเวที
- ส่วนหลังเวที
- ส่วนเตรียมจัดเลี้ยง
- ห้องน้ำ
- โถงพักคอย

ชั้นที่ 1

- โถงทางเข้า
- ห้องจัดนิทรรศการ
- สำนักงานเลขานุการ
- ฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์
- ห้องเครื่อง
- ห้องเก็บของ
- ห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนสำนักงานหอศิลป์

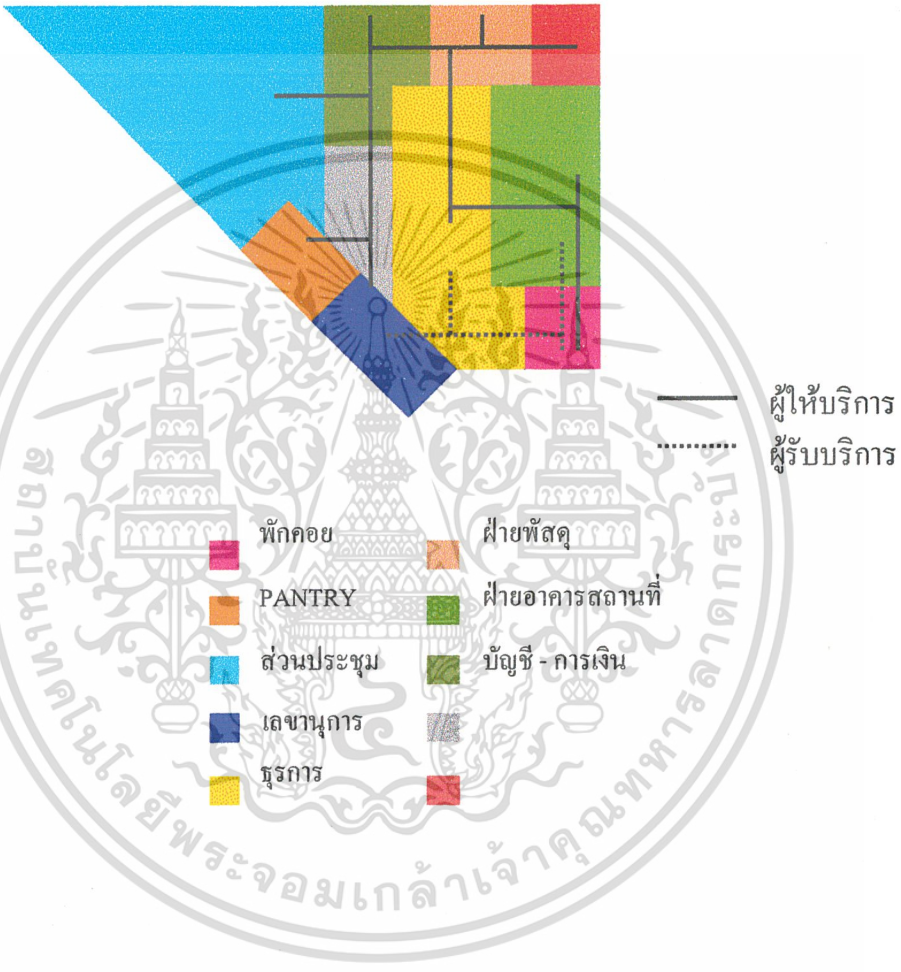

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์

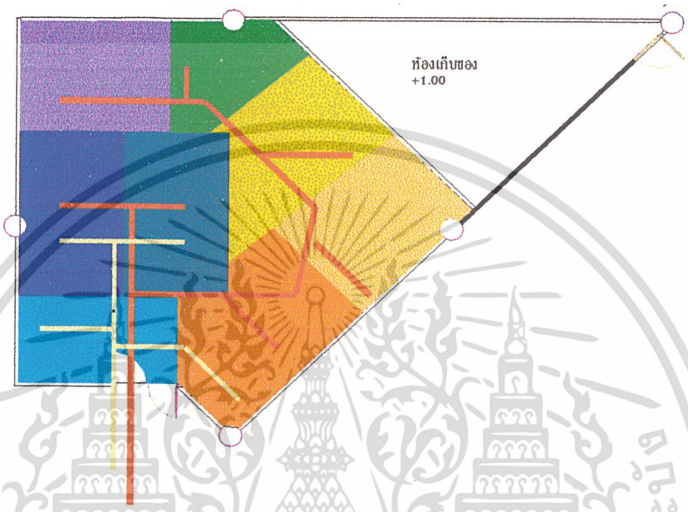

เจ้าหน้าที่หอศิลป์

ผู้เข้ามาติดต่อ

- พักคอย 5.79 ตารางเมตร
- ภัณฑารักษ์ 15.08 ตารางเมตร
- เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ 15.08 ตารางเมตร
- เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสาระสนเทศ 13.721 ตารางเมตร
- นักวิชาการรวบรวมผลงานวิจัย 13.7210 ตารางเมตร
- นักวิชาการวิจัย 13.721 ตารางเมตร
- หัวหน้าฝ่าย 9.288 ตารางเมตร
- ส่วนซ่อมบำรุง 6.526 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนเรือนจัดแสดง

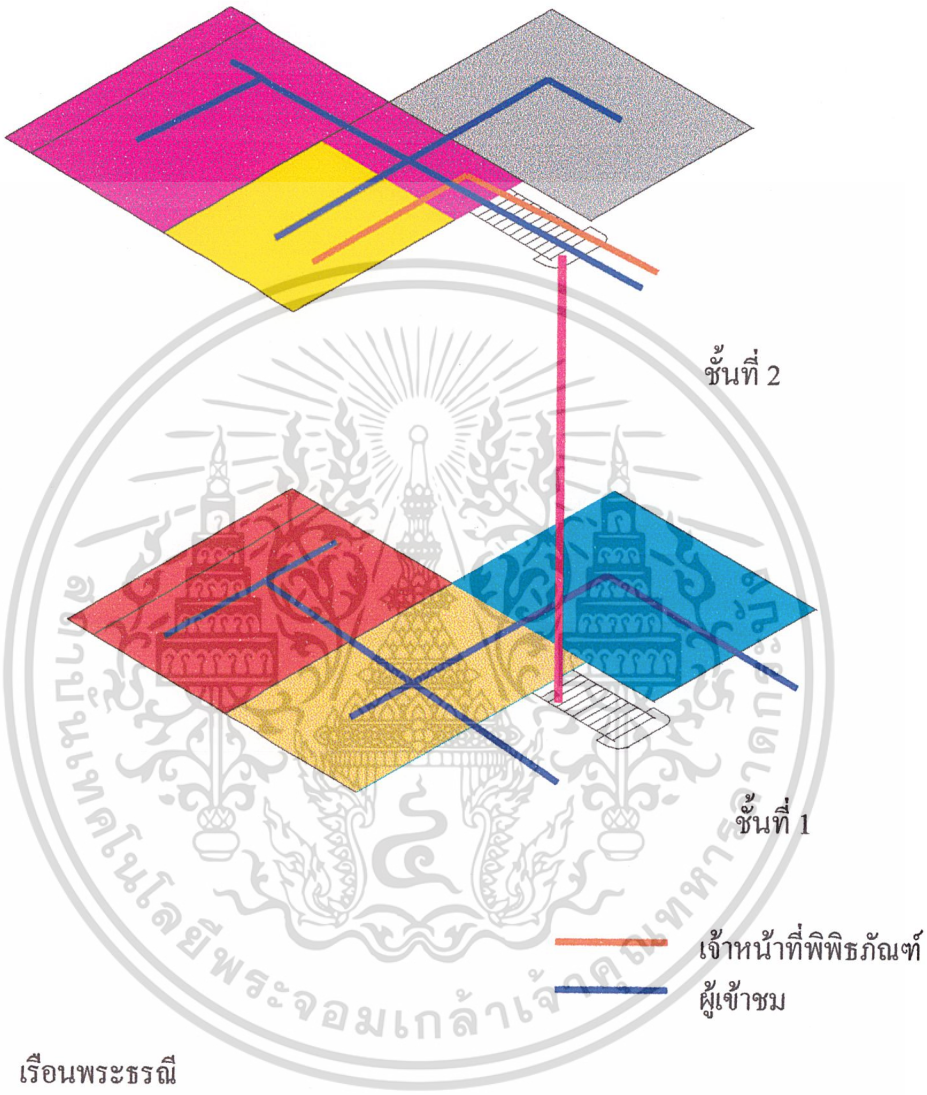

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนเรือนจัดแสดง

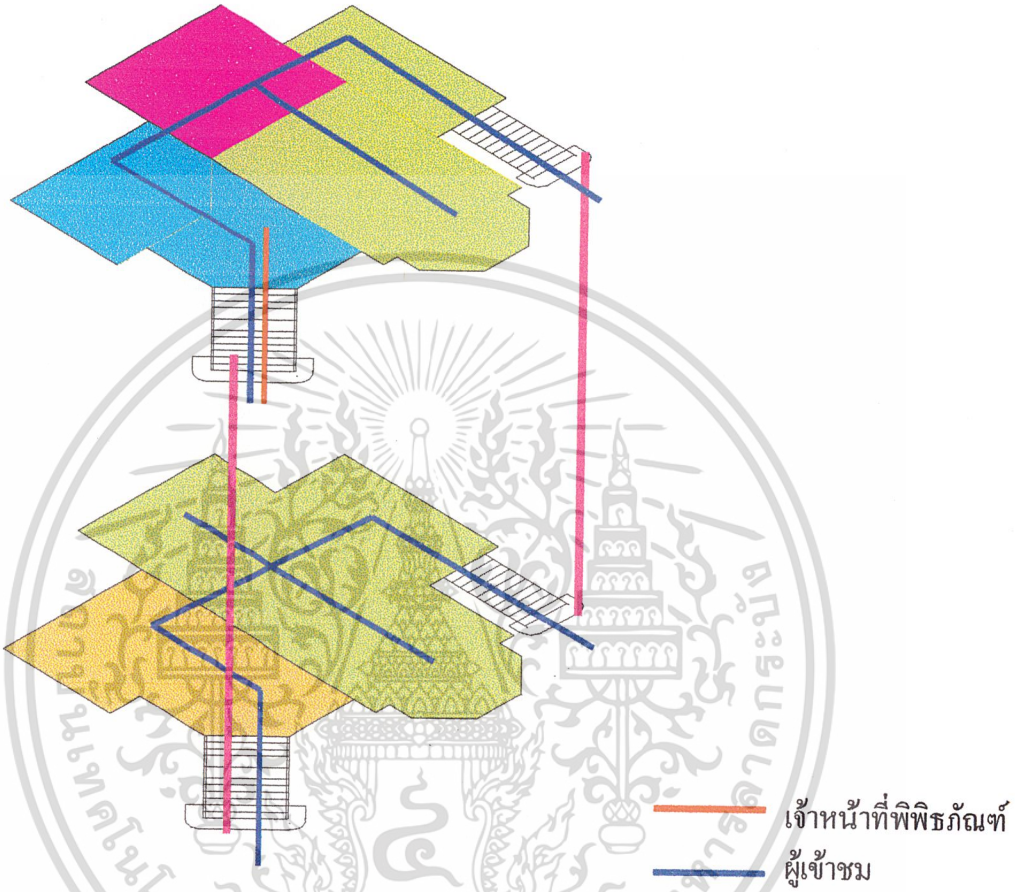

เรือนพระกรรมสักขี 170 ตารางเมตร

เครื่องจักรสานในภาคตะวันตก 6.32 ต.ร.ม.

การผลิตเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก 4.266 ต.ร.ม.

เครื่องจักรสานสำหรับใช้ในครัวเรือน 117.07 ตรม.

เครื่องจักรสานเพื่อการประกอบอาชีพ 40 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนเรือนจัดแสดง

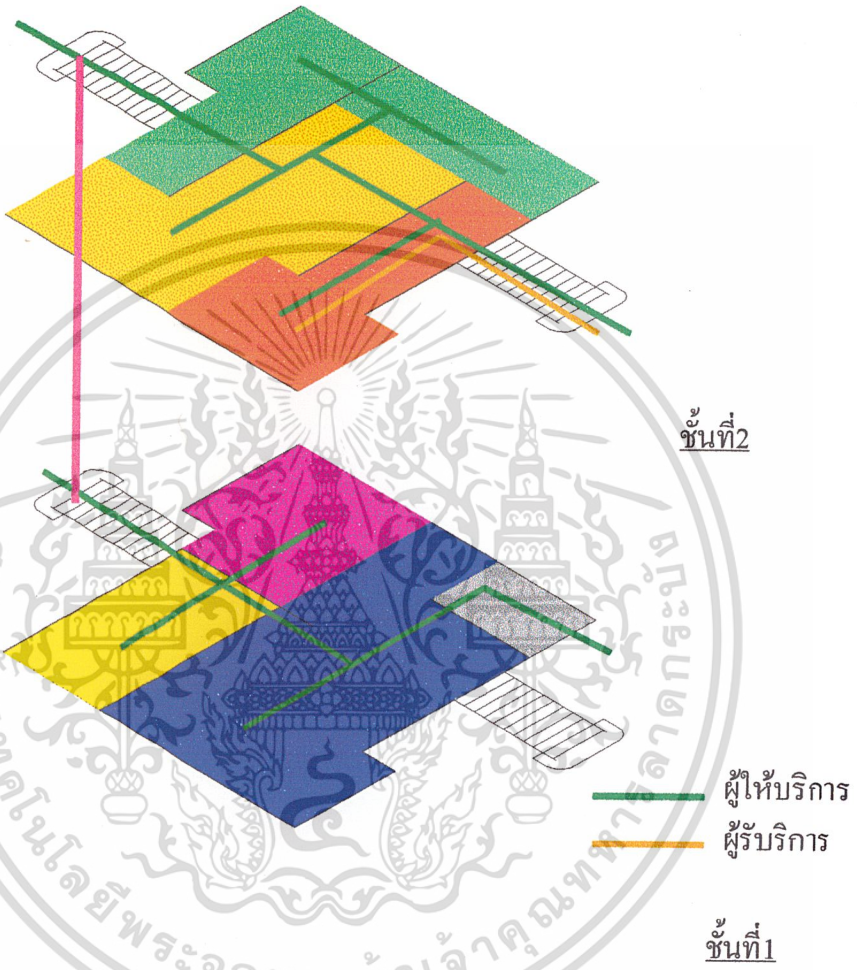

เรือนพระสุรภี

- ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในภาคตะวันตก
- ขั้นตอนการทอผ้า
- ลวดลายบนผ้าทอ
- ผ้าห่อคัมภีร์ชุมชนวัดบ้านม่วง
- ผ้าพื้นเมืองและการแต่งกายของชนกลุ่มน้อย
- การแต่งกายในงานพิธีกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนเรือนจัดแสดง

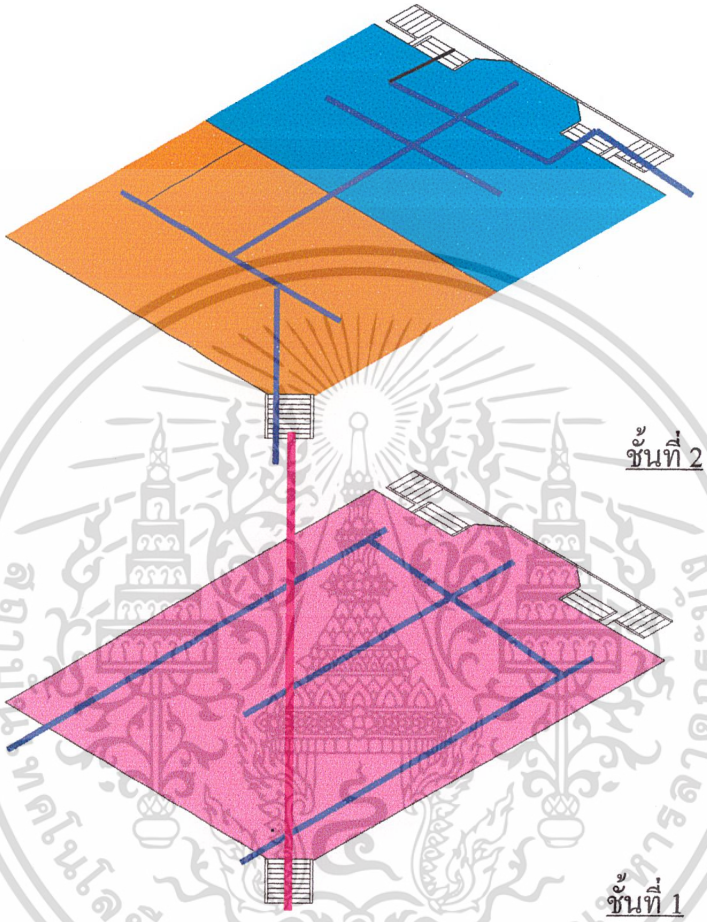

เรือนพระจำลอง

วรรณกรรมลายลักษณ์

วรรณกรรมมุขปาฐะ

การแสดงในภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการออกแบบ

อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ในอณาเขตของพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม โดยทางมหาวิทยาลัยศิลปากรมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกขึ้นเพื่อ ให้เป็นสถานที่ เก็บรวบรวมข้อมูล และ ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตก เพื่อการศึกษาค้นคว้าสำหรับ นิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัย และประชาชนทั่วไป ในส่วนจัดแสดง และใช้เป็นสถานที่รับพระราชทานปริญญาบัตร จากสมเด็จพระ-เทพรัตนราชสุดา อีกทั้ง ยังใช้เป็นสถานที่จัดประชุมสัมมนา และนิทรรศการทางการศึกษา ในส่วนอาคารอเนกประสงค์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการสามารถสรุปผลการออกแบบเป็นลำดับดังต่อไปนี้

5.1 แนวความคิดในการออกแบบ

5.1.1 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบ

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เป็นโครงการที่มุ่งให้การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมดังนั้นหอศิลป จึงเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม ที่มีจุดประสงค์ให้ ผู้เข้ามาชมภายในโครงการได้ชื่นชมกับผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ ที่กำลังจะหายไปให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง ได้รับรู้ถึงความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมภายในภูมิภาคแห่งนี้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และหวงแหนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง และช่วยกันอนุรักษ์ สืบสานให้คงอยู่ตลอดไป

จากการวิเคราะห์แนวความคิดหลักในการออกแบบสามารถสรุปเพื่อที่จะออกแบบภายในโครงการได้ดังนี้คือ การนำเอาเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมประเภทนั้น ๆ มาใช้ในออกแบบประกอบกับการนำเสนอที่น่าสนใจโดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการออกแบบ

5.2 สรุปแนวทางการออกแบบ โครงการ อาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติ

หอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติเป็นโครงการที่ต้องการนำเสนอ และเผยแพร่ผลงานทางด้านศิลปะอันได้แก่ ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก ผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปิน และนักศึกษาให้แก่ประชาชนภายนอกได้เข้าชม และประกอบกับตัวอาคารมีลักษณะเป็นอาคารเก่าโดยทางโครงการได้นำเอาเรือนข้าราชบริพานในสมัยรัชกาลที่ 6มาใช้สำหรับเป็นเรือนจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบตกแต่งสถาปัตยกรรมภายในอาคารหอศิลปวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกเฉลิมพระเกียรติจึงนำเอารูปแบบของลวดลายทางสถาปัตยกรรมในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ มาใช้ในการออกแบบ ผสมสานกับงานศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตกเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบสถาปัตยกรรม และสภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1 อาคารประชาสัมพันธ์

ส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ เป็นส่วนแรกของโครงการที่ผู้เข้ามาใช้บริการจะต้องมาติดต่อขอซื้อบัตร และติดต่อสอบถาม ก่อนที่จะแยกไปในส่วนต่าง ๆ ของโครงการดังนั้นการออกแบบจึงต้องสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าใช้ และแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของโครงการ

แนวความคิดในการออกแบบส่วนประชาสัมพันธ์นี้ จึงนำความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมในภาคตะวันตก ได้แก่ งานแกะสลัก ลวดลายของเครื่องจักรสาน ผ้าทอมือ มาใช้ในการออกแบบโดยให้สอดคล้องกับโครงสร้างอาคาร ที่เป็นอาคารโถง มีโครงสร้างของสถาปัตยกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 โทนสีโดยรวมจะเป็นสีขาว มีลวดลายของช่องลม ช่องแสง ผนัง และพื้น ตามแบบของสถาปัตยกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมโดยรอบพระราชวังสนามจันทร์

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในอาคารประชาสัมพันธ์</u>

พื้น - กระเบื้องดินเผาทำลวดลาย

ผนัง - กระจกใส , คอนกรีตทำสีขาว ประดับคิ้ว บัวและลายฉลุช่องลม

ฝ้าเพดาน - ฝ้าเพดานโครงสร้างไม้ ทาสีขาวเน้นส่วนบัวใช้เป็นสีเขียวอ่อน ติดไฟ DOWN LIGHT และโคมระย้า

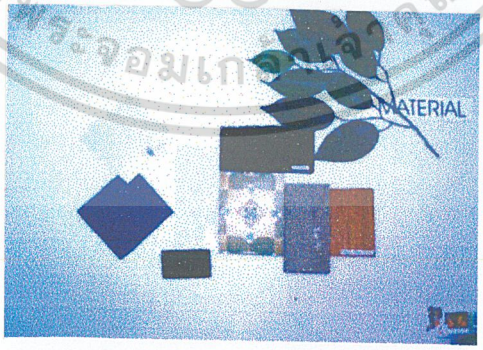

รูปที่ 5.1 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

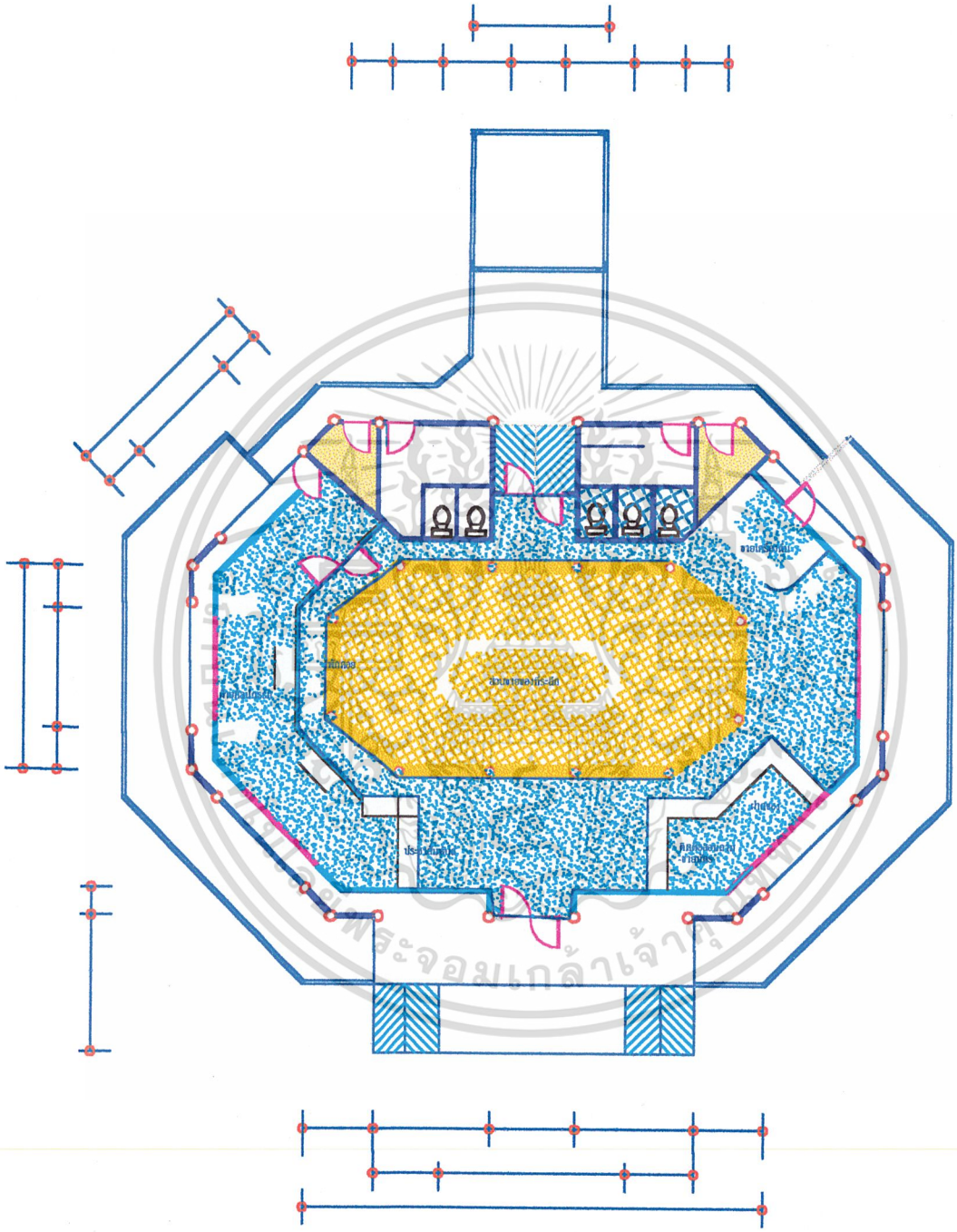

สำนักงานประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนอาคารประชาสัมพันธ์ ส่วนประชาสัมพันธ์เป็นส่วนแรกที่ผู้เข้าใช้บริการจะเข้ามาติดต่อ เนื่องจากตัวอาคารมีลักษณะเป็นรูปแปดเหลี่ยมดังนั้นการจัดแปลนจึงจัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับแบบแปลนของอาคาร คือ จากประตูทางเข้าด้านหน้า เมื่อเดินเข้ามาจะพบกับเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ และเคาน์เตอร์ติดต่อสอบถาม จำหน่ายบัตร ฝ่ายประชาสัมพันธ์จัดเป็นเคาน์เตอร์รูปตัวแอล ขนานไปกับผนังของอาคาร ติดต่อกับฝ่ายศิลปกรรมดดยฉากไม้ใช้กั้นส่วนระหว่างฝ่ายศิลปกรรมและส่วนโถงบริการ ส่วนกลางของโถงบริการ จัดเป็นพื้นที่สำหรับ ขายสินค้าโดยทำเคาน์เตอร์รูปตัวซี เพื่อให้รับกับแนวเสาภายในอาคาร และส่วนขายเครื่องดื่มจัดเป็นเคาน์เตอร์รูปตัวแอลชิดผนังมีที่นั่งตรงด้านหน้าของเคาน์เตอร์ ส่วนผนังด้านในเป็นส่วนบอร์ดข่าวสาร และ ส่วนโทรศัพท์สาธารณะ ออกแบบให้เป็นผนังไม้ทาสีเขียวอ่อนด้านบนทำช่องลมไม้ฉลุลาย ส่วนช่องแสงด้านบนใช้ไม้ฉลุลายทาสีขาวปิดทับกระจกใสส่วนฝ้าเพดานเป็นโครงสร้างไม้ ทาสีประดับตกแต่งด้วยโคมไฟ คิ้วบัวของเสา ฝ้าทาสีเขียว ส่วนพื้นใช้กระเบื้องโมเสกทำลวดลายต่าง ๆ ตามรูปแบบของแพทเทิร์นพื้นของพระราชวังสนามจันทร์

ภาพที่ 5.2 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนอาคารประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 ส่วนห้องประชุมสัมมนา

ส่วนห้องประชุมสัมมนาเป็นส่วนใช้สำหรับจัดเลี้ยง จัดประชุมสัมมนา และ ใช้เป็นที่รับพระราชทานปริญญาบัตร ของนักศึกษา เป็นส่วนที่ต้องการความโอ่โถง ความน่าเชื่อถือ แสดงถึงความภาคภูมิองอาจของมหาวิทยาลัยและ แสดงเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

แนวความคิด ในการออกแบบ เป็นการนำเอาสีของมหาวิทยาลัย คือสี เขียว มาเป็นสีหลักในการออกแบบ และใช้งานศิลปวัฒนธรรมมาประกอบในการตกแต่ง เพื่อให้แสดงถึงความเป็นมหาวิทยาลัยทางด้านศิลป ที่มีชื่อเสียง

วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในห้องประชุมสัมมนา

พื้น - พรม สีเนื้ออ่อน

ผนัง - ติดอคูสติกบอร์ด บุผ้าไหมสีเขียว เดินกรอบคิ้วไม้

ฝ้า - ติดอคูสสติกบอร์ด ทาสี ครีม ซ่อนไฟ และท่อแอร์

ผ้าม่าน - ผ้าม่านสีเขียวเข้มซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร

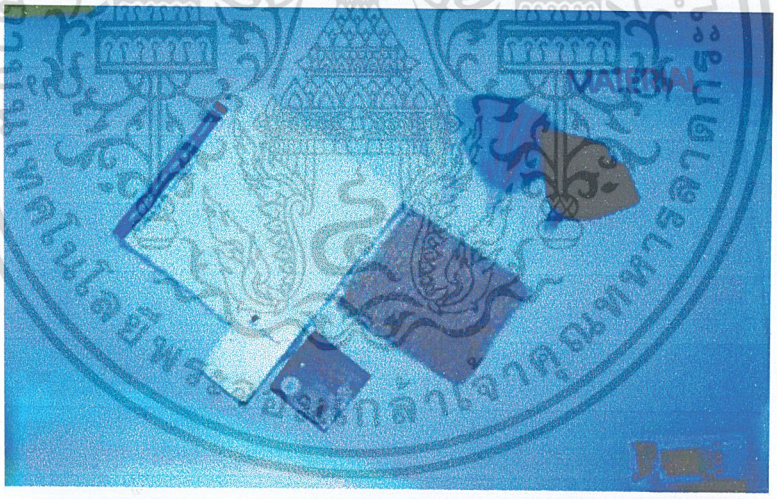

ภาพที่ 5.4 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนห้องประชุมสัมมนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

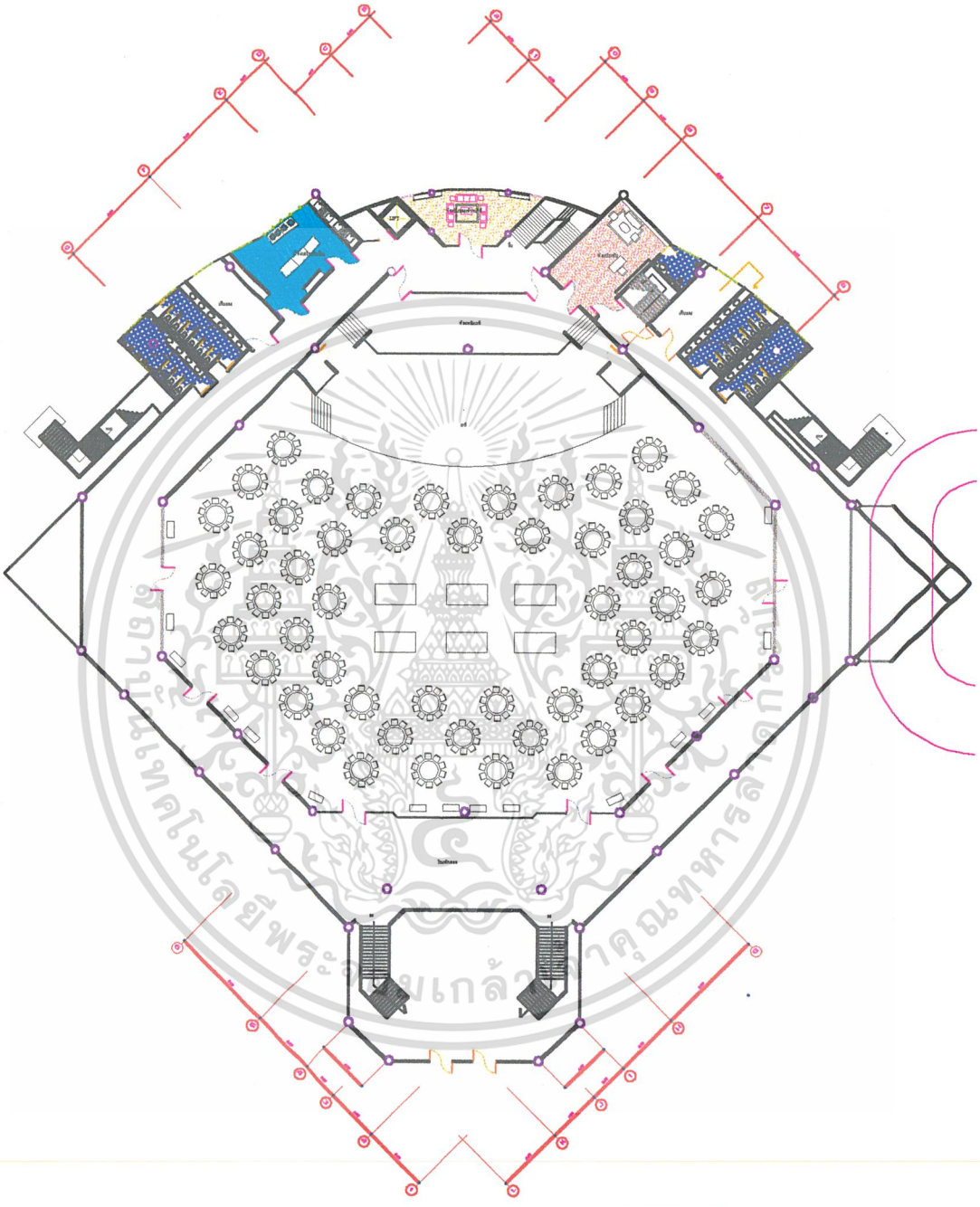

แปลนชั้นที่ 2
SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

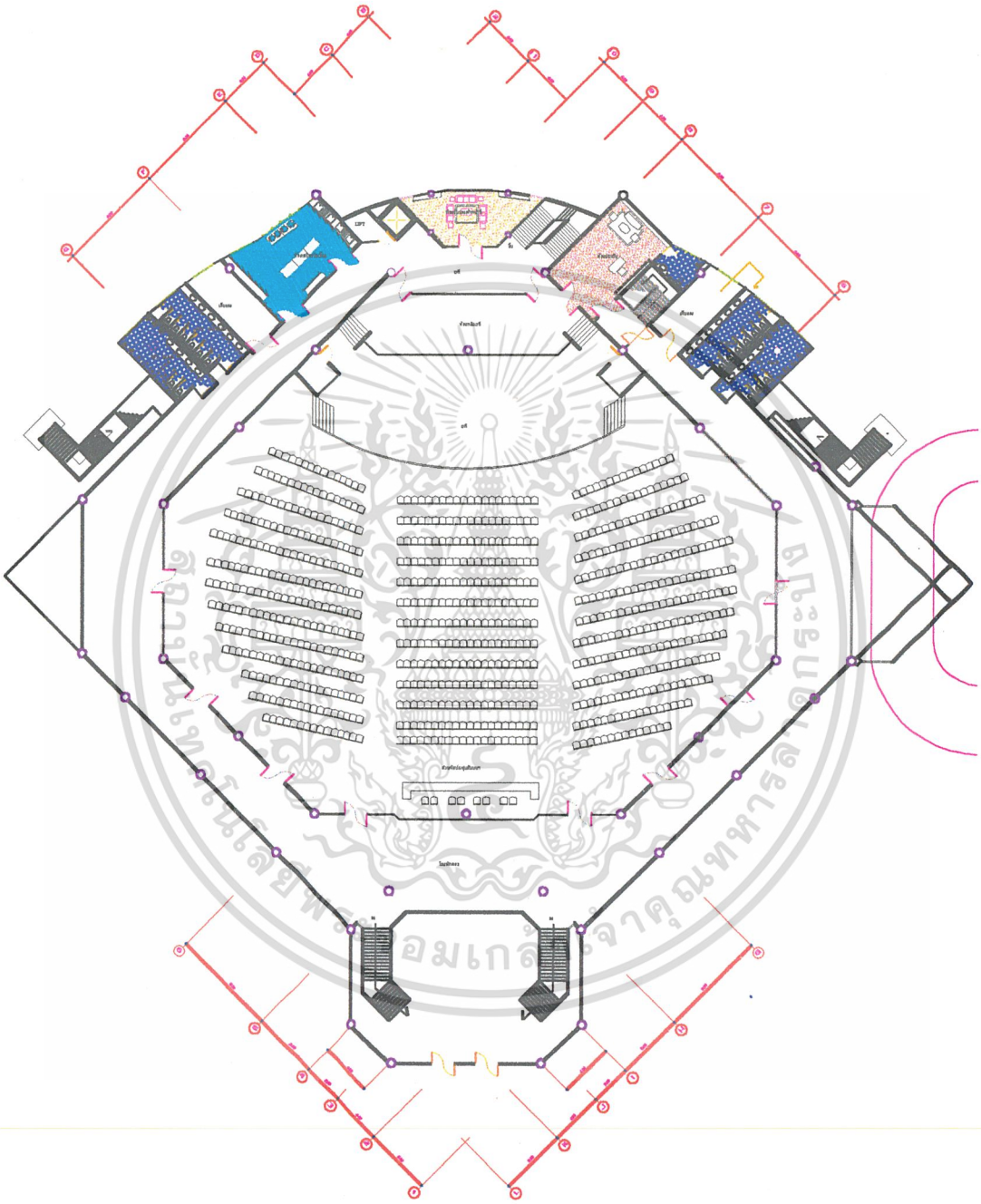

แปลนชั้นที่ 2
SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

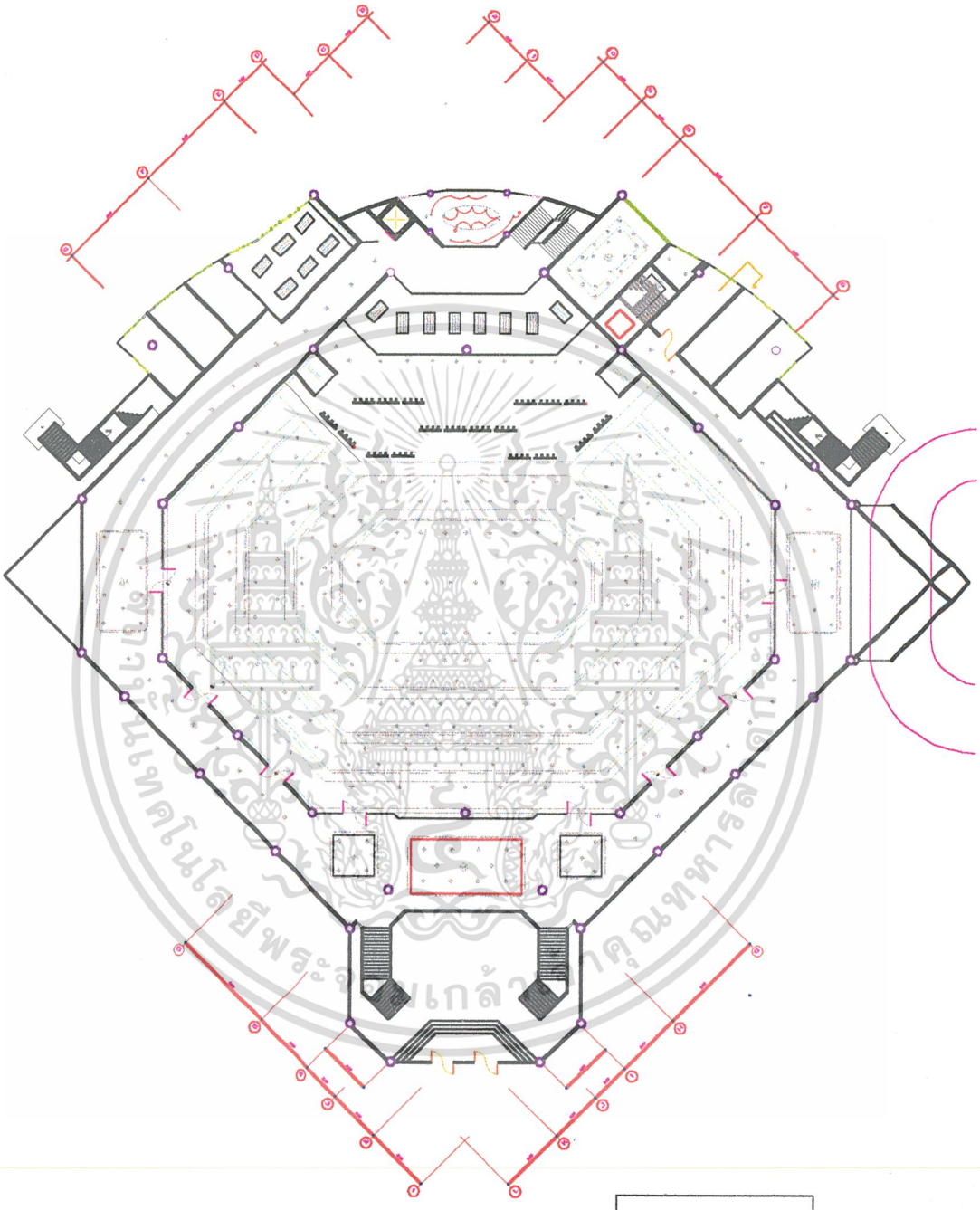

ผังไฟฟ้า,ระบบปรับอากาศ,ฝ้าเพดาน
ชั้นที่ 2 SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

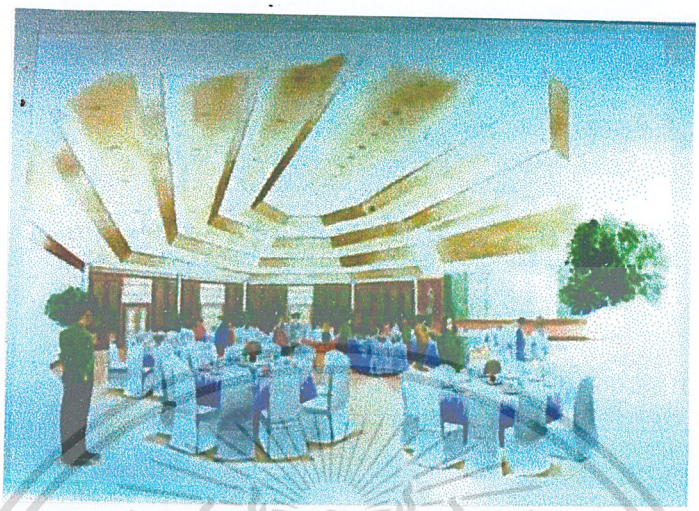

ภาพที่ 5.5 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องประชุมสัมมนา

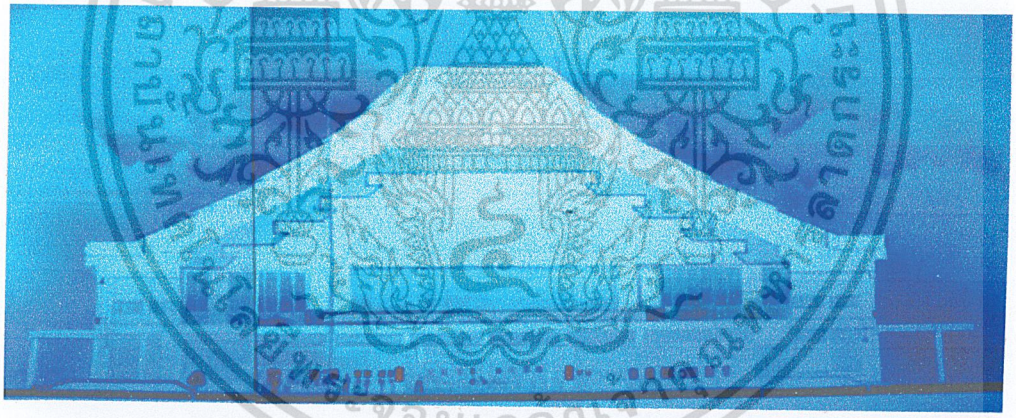

ภาพที่ 5.6 ภาพแสดงรูปด้านอาคารอเนกประสงค์

ภาพที่ 5.7 ภาพแสดงรูปด้านอาคารเอนกประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 ห้องประทับ

ห้องประทับเป็นส่วนที่ต้องการโอ่อ่า หรูหรา และเป็นส่วนพระองค์ เพราะใช้เป็นห้องรับรองเชื้อพระวงศ์ ในการจัดประชุมสัมมนา และงานพระราชทานปริญญาบัตรของทางมหาวิทยาลัย และเนื่องจากโครงการตั้งอยู่ในพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งเป็นพระราชวังแห่งความรักและความหวังดังนั้นการออกแบบจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับพระราชวังสนามจันทร์ และใช้ผ้าไหม และเฟอร์นิเจอร์และเครื่องประดับตกแต่งที่หรูหรา ซึ่งให้ความรู้สึกภูมิฐาน หรูหรา สง่างาม

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในห้องประทับ</u>

พื้น - พรม สีแดง , พรมทอลายดอกไม้

ผนัง - บุผ้าไหมสัม่วงอ่อน เดินคิ้วไม้ สีครีม ประดับขอบไม้ด้วยสีทอง

ฝ้า - ยิปซั่มบอร์ดทาสี ติดโคมไฟ เดินคิ้วไม้สีทอง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

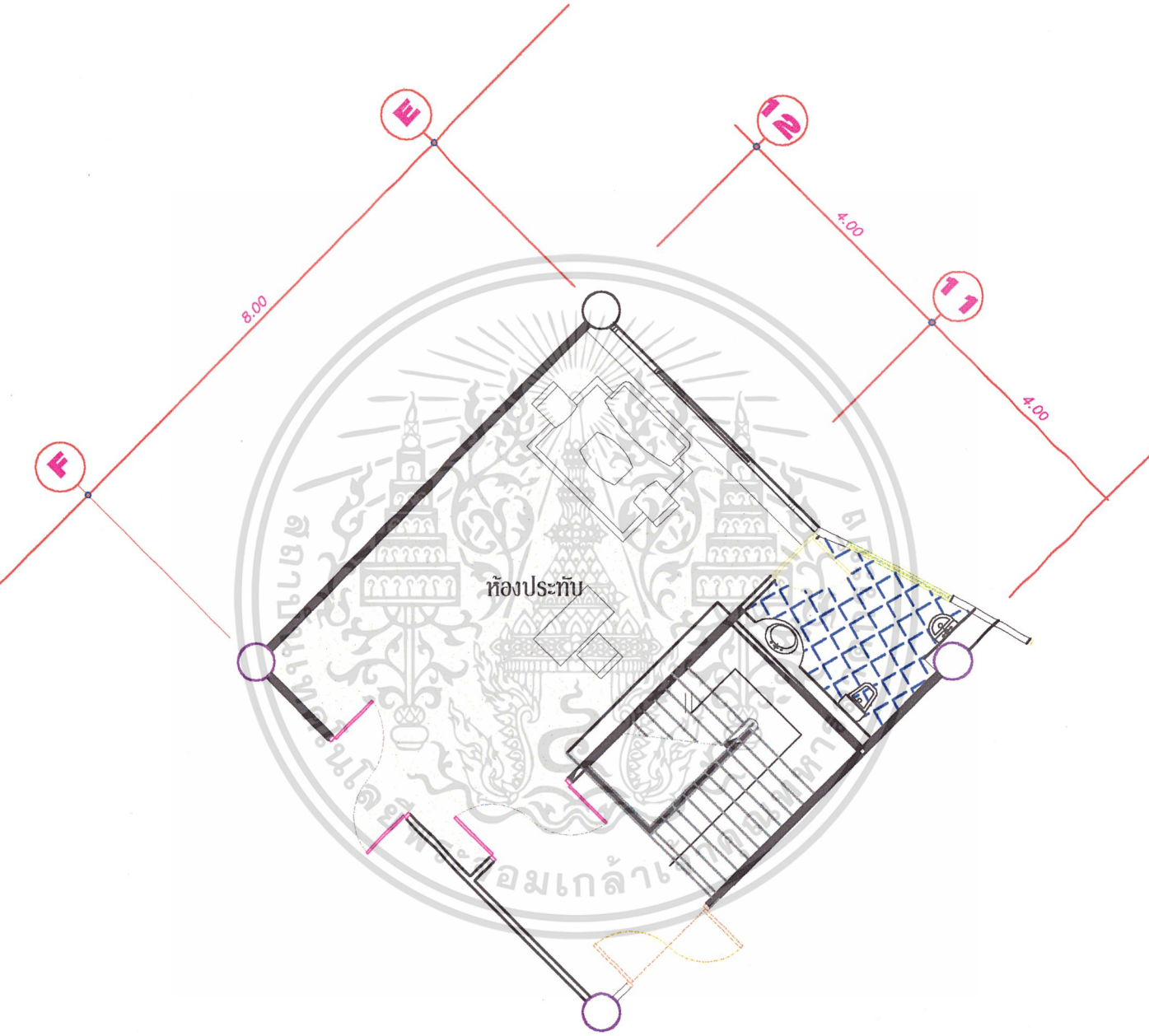

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนห้องประทับ จากลักษณะของห้องเป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีประตูทางเข้าสองทาง โดยจัดแบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนทรงอักษร จัดเป็นโต๊ะทำงานและเก้าอี้ทำงาน โต๊ะทำงานใช้โต๊ะไม้ประดับด้วยไม้แกะลายดอกไม้ทำสีทอง และส่วนรับแขก จัดเป็นชุดที่นั่งประกอบด้วย โซฟา เก้าอี้ท้าวแขน และโต๊ะกลาง ชุดรับแขกบุผ้าไหมสีทองและสีม่วง ส่วนฝ้าเพดานทาสีครีมประดับตกแต่งด้วยคิ้วไม้ทำสีทอง ติดโคมไฟระย้า และไฟดาวน์ไลท์ บัวผนังไม้แกะลายทำสีครีมส่วนช่องลมใช้ไม้แกะกรุจกใส ผนังห้องบุผ้าไหมสีม่วงอ่อนกรุกรอบไม้สีครีมประดับตกแต่งด้วยไม้แกะลายสีทองตรงส่วนของมุมวงกบ ผนังด้านล่างกรุไม้ทาสีครีม ผนังด้านหนึ่งกรุเป็นตู้สำหรับวางโชว์งานศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตก ส่วนของผ้าม่านใช้ผ้าม่าน 2 ชั้น ชั้นที่ 1 ใช้ผ้าบางสีชมพูอ่อน ชั้นที่ 2

ภาพที่5.8 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องประทับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 ภาพแสดงรูปด้านส่วนห้องประทับ

5.2.4 ห้องรับรองเจ้าหน้าที่

เป็นส่วนที่มีความสะดวกสบาย และแสดงถึงภาพลักษณ์ของโครงการ แนวความคิดในการออกแบบห้องรับรองเจ้าหน้าที่ เป็นส่วนที่ใช้รับรองวิทยาการบรรยาย เจ้าหน้าที่ระดับสูงการออกแบบจึงต้องให้ความรู้สึกภูมิฐาน และแสดงภาพลักษณ์ของโครงการ การออกแบบได้ ใช้เอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันตก เน้นสีสันและลวดลายของผ้าทอมือ ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ให้ดูทันสมัยขึ้น โดยใช้โทนสีที่นุ่มนวลทำให้บรรยากาศ ของห้องดูนุ่มนวล ภูมิฐาน

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับรองเจ้าหน้าที่</u>

พื้น - ปูพรมสีครีม , พรมทอลายผ้าพื้นเมือง

ผนัง - คอนกรีตพ่นสีครีม , ไม้แอช , GLASS BOX

เพดาน - ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว ดอรปฝ้าซ่อนไฟดาวน์ไลท์

รูปที่ 5.10 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนห้องรับรองเจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

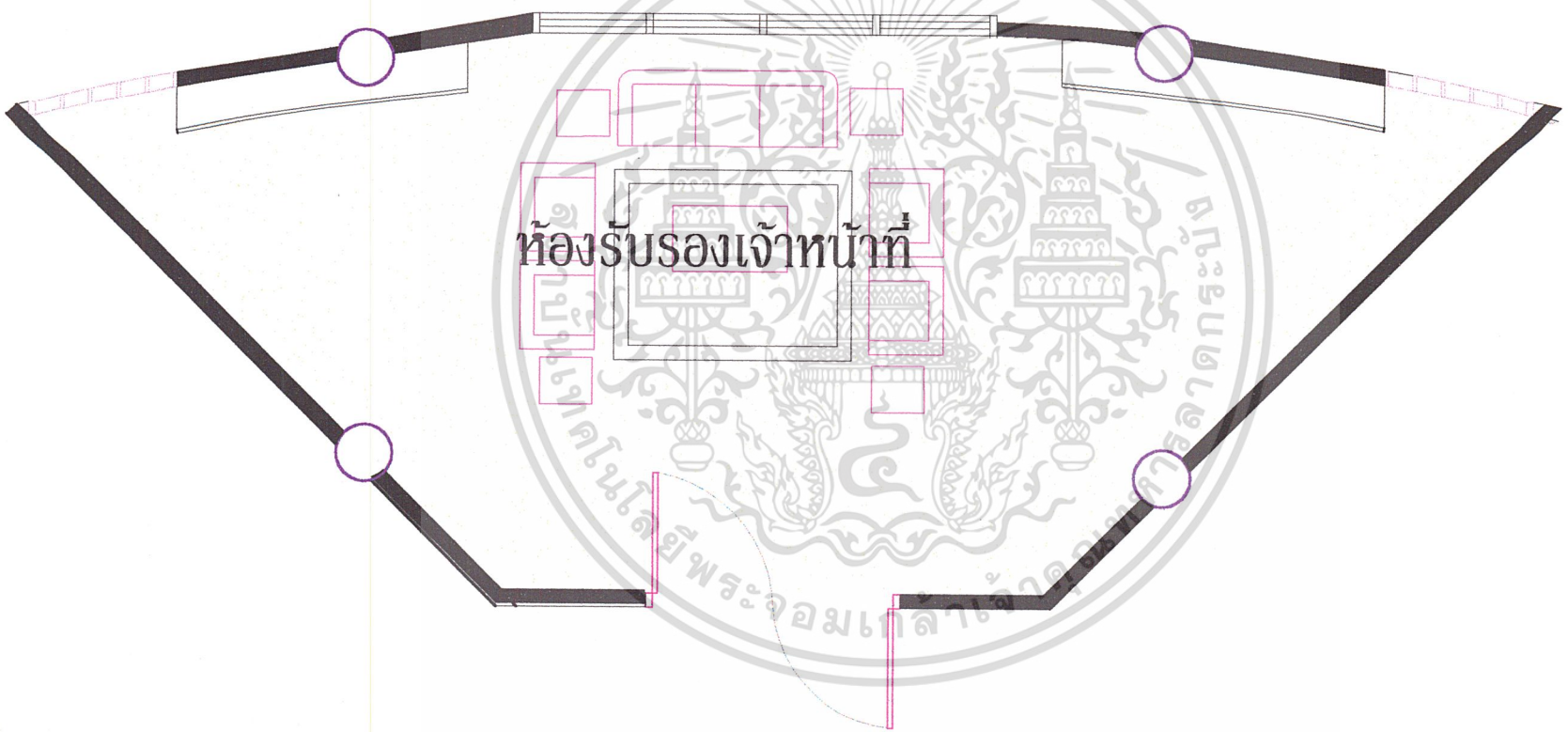
ห้องรับรองเจ้าหน้าที่

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนรับรองเจ้าหน้าที่ จากลักษณะของห้องที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ความต้องการในการใช้งานคือใช้รับรองแขกพิเศษที่มาร่วมงานในส่วนห้องประชุมอเนกประสงค์ จึงจัดชุดรับแขกขนาด 6 ที่นั่งและนำเอกลักษณ์ของผ้าพื้นเมืองของภาคตะวันตกมาใช้ในส่วนของกรอบม่าน ฝ้าเพดานดรอปฝ้าซ่อนไฟดาวน์ไลท์ ผนังกรุไม้ปิดทับเสา ประดับรูปภาพ ผนังภายในห้องเป็นผนังคอนกรีตทาสีครีม และผนังGLASSBOXทำกรอบสีขาว พื้นใช้พรมสีเนื้อส่วนชุดรับแขกใช้เมความน่าสนใจสำหรับจุดรับรองด้วยพรมทอลายพื้นเมืองสีแดง

ภาพที่ 5.11 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องรับรอง

ภาพที่ 5.12 ภาพแสดงรูปด้านส่วนห้องรับรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

5.2.5 ห้องเตรียมจัดเลี้ยง

เป็นส่วนเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม ในงานจัดเลี้ยง รับรอง และงานสัมมนา ดังนั้นการออกแบบจึงต้องตรงตามพฤติกรรมการใช้งานเพื่อความคล่องตัวในการทำงาน และภายในห้องต้องดูสะอาด วัสดุที่ใช้ต้องดูแลรักษาและทำความสะอาดได้ง่าย

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์จัดตามพฤติกรรมการใช้งานคือจัดให้มีส่วนของอ่างล้างและเตาหุงต้มอยู่ด้านในสุดของห้อง กลางห้องวางโต๊ะเตรียมอาหาร เพื่อความสะดวกในการทำงานและเพิ่มส่วนเก็บของไว้ในส่วนของผนังรอบ ๆ ห้อง

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในห้องเตรียมอาหาร</u>

พื้น - กระเบื้องเซรามิคสีควันบุหรี่

ผนัง - ทาสีขาว ติดบล็อคแก้ว

เพดาน - ยิปซั่มบอร์ด ทาสีขาว ติดไฟฟลูออเรสเซนต์

ส่วนประกอบอาหาร เป็นเคาน์เตอร์ไม้ TOP อลูมิเนียม ตัวตู้ประกอบด้วยไม้กรุด้วยไม้อัดทำสีธรรมชาติ

ภาพที่ 5.13 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องเตรียมจัดเลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

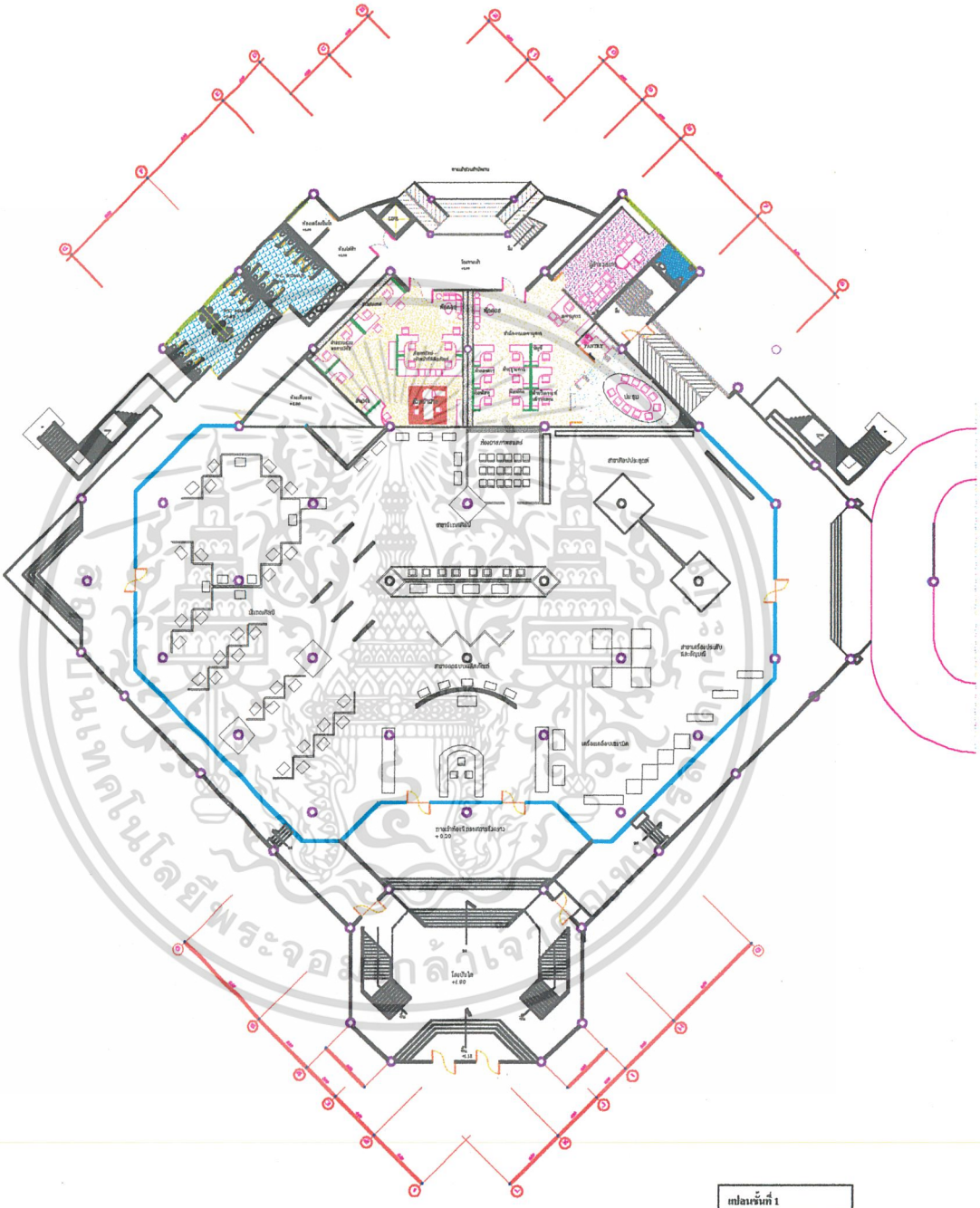

เฟลเรชั่นที่ 1
SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

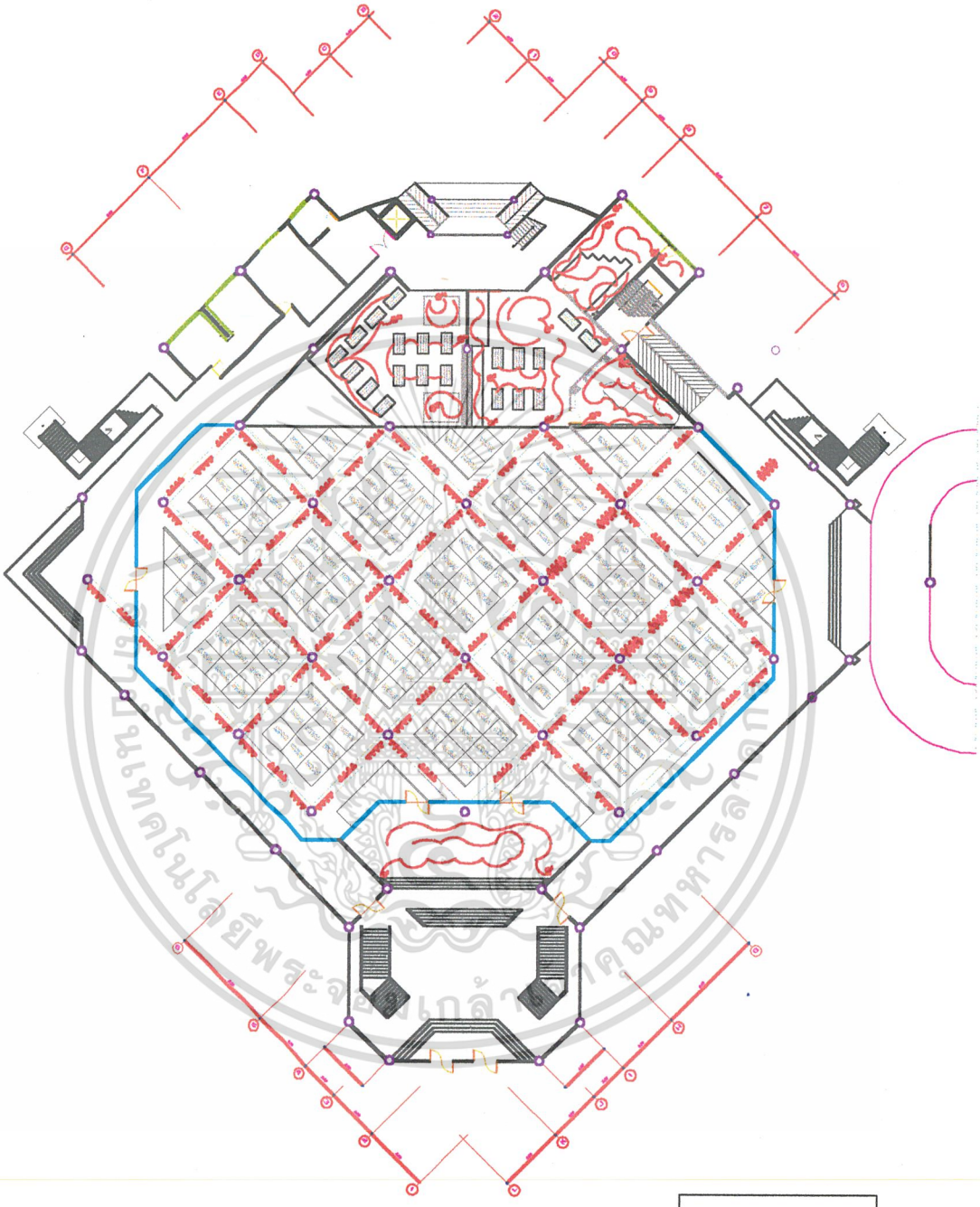

ผังไฟฟ้า,ระบบปรับอากาศ,ฝ้าเพดาน
ชั้นที่ 1 SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.6 ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว

เป็นห้องโล่ง เพื่อรองรับการจัดนิทรรศการทางศิลปหรือจัดกิจกรรมที่ทางมหวิทยาลัยเห็นเหมาะสม การวางรูปแบบการจัดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของนิทรรศการนั้น ๆ

การออกแบบต้องการให้บรรยากาศของห้องมีความเป็นกลางเพื่อให้สามารถเข้าได้กับการจัดในรูปแบบต่าง ๆ เน้นการใช้วัสดุที่ดูแลรักษาได้ง่ายส่วนของฝ้าเพดานเป็นส่วนวางระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ และระบบรักษาความปลอดภัย ปิดทับด้วยตระแกรงเหล็กโดยติดไฟแทคไลท์เพื่อให้แสงสว่างแก่ส่วนที่ต้องการจัดแสดง ผนังโยรอบของห้องเป็นกระจกในติดมุลี่เพื่อกันความร้อนและแสงแดดที่แรงเกินไป พื้นใช้พื้นแกรนิตทำลายแพทเทิร์นพื้นให้สองคล้องกับแนวฝ้าเพดาน

ภาพที่ 5.14 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงชั่วคราว

ภาพที่ 5.15 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

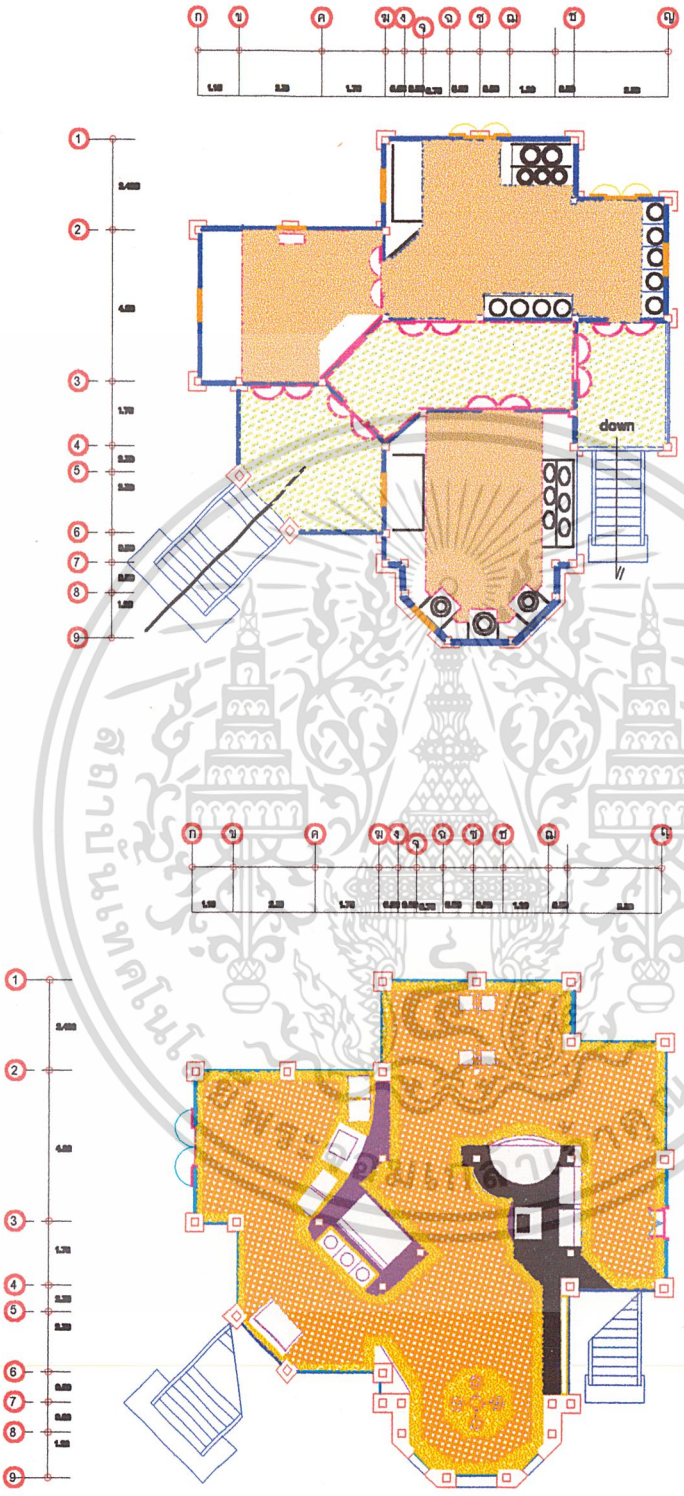

เรือนพระกรรมสักขี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.7 เรือนพระกรรมสักขี ส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก

ส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานในภาคตะวันตก ต้องการให้ผู้ชมได้เห็นถึงขั้นตอน วิธีการผลิตเครื่องจักรสาน และวิถีชีวิตของชาวบ้านในภูมิภาคนี้แนวความคิดในการออกแบบโดยใช้ลวดลาย แพทเทิรนของลายขัดสานของวัสดุที่นำมาใช้เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการจัดแสดงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเรื่องราวจัดแสดง ส่วนบอร์ดจัดแสดงจะซ่อนไฟเพื่อต้องการให้ผู้เข้ามาใช้บริการสามารถดูและเข้าใจเรื่องราวจัดแสดงได้ชัดเจน

วัสดุที่ใช้ในการตกแต่งเรือนพระกรรมสักขี

พื้น - เรือนจัดแสดงชั้นบนเป็นพื้นไม้ขัดมัน ส่วนชั้นล่างเป็นพื้นกระเบื้องดินเผาสีน้ำตาลและทรายล้าง

ผนัง - ผนังเรือนจัดแสดงชั้นบนเป็นผนังไม้ทาสีเขียวอ่อน ช่องลมด้านบนกรุกระจกพ่นทรายลายกนก

- ผนังเรือนชั้นล่างผนังโดยรอบอาคารเป็นผนังกระจกใส

เพดาน - เพดานฝ้าฉาบเรียบติดไฟดาวน์ไลท์ และสปอร์ตไลท์ส่องลงวัตถุจัดแสดง

<u>ส่วนจัดแสดง</u>

<u>ห้องจัดแสดงที่ 1</u> เป็นการจัดแสดงเรื่องราวของเครื่องจักรสานที่มีการผลิตขึ้นในภาคตะวันตก การจัดแสดงจัดแสดงโดยใช้รูปภาพแสดงเรื่องราวประกอบคำบรรยาย และComputer touch sceen เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รับทราบถึงความเป็นมาเพื่อเป็นพื้นฐานในการชมเรื่องราวอื่น ๆ ต่อไป

<u>ห้องจัดแสดงที่ 2 และ3</u> จัดแสดงลักษณะการใช้งานของเครื่องจักรสานแต่ละชนิดโดยจัดแสดงในรูปแบบของบอร์ดภาพประกอบคำบรรยาย และส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานที่ใช้ในครัวเรือน ลักษณะการจัดแสดงจัดแสดงโดยการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานที่ผลิตในพื้นที่ต่าง ๆ ของภาคตะวันตกเพื่อให้ผู้เข้าชมได้เห็นถึงความแตกต่างของรูปแบบ ลวดลาย ของผลิตภัณฑ์ประกอบภาพ Graphic แสดงลวดลายของเครื่องจักรสาน

ชั้นล่างของเรือนจัดแสดง แสดงเรื่องเครื่องจักรสานที่ใช้ประกอบอาชีพ การจัดแสดงเริ่มจากบอร์ดจัดแสดงรูปภาพและบรรยายถึงวิธีการใช้งานตามลักษณะของภูมิประเทศ ถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตประกอบ กับ ตู้จัดแสดงหุ่นจำลอง ประกอบแสงสี เสียงบรรยาย การใช้เครื่องจักรสานในการล่าสัตว์ ดัก จับ สัตว์ ประกอบกับบอร์ดภาพบรรยายเรื่องราว และการจัดแสดงด้วยวัตถุแสดงของจริง และสรุปเรื่องราวทั้งหมดด้วยคอมพิวเตอร์ทัชสกรีน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

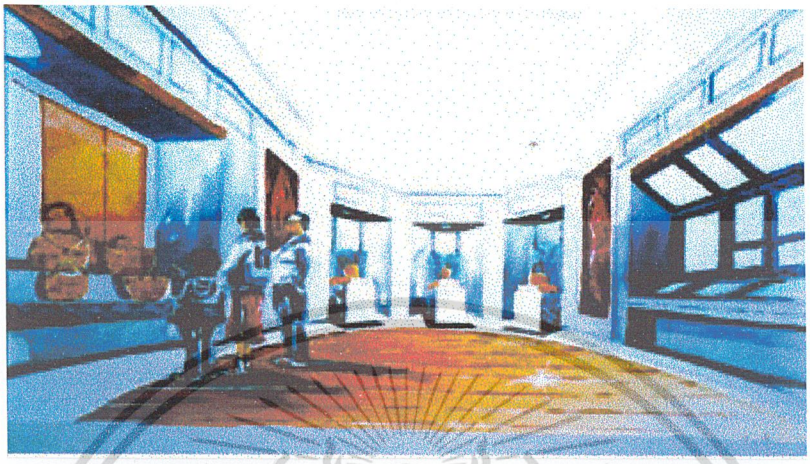

ภาพที่ 5.16 ทัศนียภาพในส่วนจัดแสดงเครื่องจักรสานเพื่อใช้ในครัวเรือน

ภาพที่ 5.17 ทัศนียภาพในจัดแสดงเครื่องจักรสานเพื่อใช้ในครัวเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

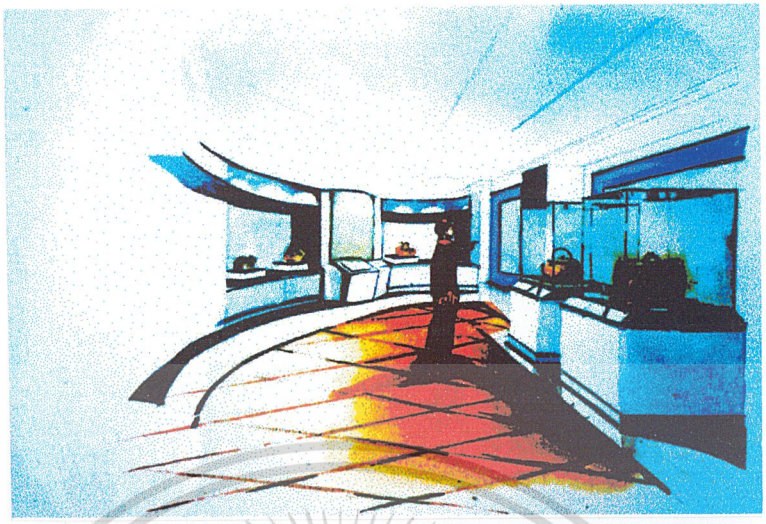

ภาพที่ 5.18 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนเครื่องจักรสานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 5.19 ตู้สามมิติแสดงวิธีการใช้งานของเครื่องจักรสาน

ภาพที่ 5..20 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนบอร์ดจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.8 เรือนพระสุรภี ส่วนจัดแสดงงานทอผ้าในภาคตะวันตก

ส่วนจัดแสดงงานทอผ้าในภาคตะวันตก ต้องการให้ผู้ชมได้เห็นถึงขั้นตอน วิธีการทอผ้า การใช้เสื้อผ้าเพื่อการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อย และวิถีชีวิตของชาวบ้านในภูมิภาคนี้แนวความคิดในการออกแบบโดยใช้ลวดลาย แพทเทิรนของผ้าทอมือชนิดต่างๆ มาใช้เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการจัดแสดงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเรื่องราวจัดแสดง ส่วนบอร์ดจัดแสดงจะซ่อนไฟเพ่อต้องการให้ผู้เข้ามาใช้บริการสามารถดูและเข้าใจเรื่องราวจัดแสดงได้ชัดเจน

<u>วัสดุตกแต่งเรือนพระสุรภี</u>

พื้น - พื้นไม้ , กระเบื้องดินเผา ,ทรายล้าง

ผนัง - ไม้ , กระจกใส , ไม้อัด

ฝ้า - ยิปซั่มบอร์ด ซ่อนไฟ

<u>ลักษณะการจัดแสดง</u>

<u>ห้องจัดแสดงที่ 1</u> เป็นการจัดแสดงเรื่องราวผ้าทอมือ ผลิตภัณฑ์ผ้าที่มีการผลิตขึ้นในภาคตะวันตก จัดแสดงโดยใช้รูปภาพแสดงเรื่องราวประกอบคำบรรยาย ตู้โชว์ผ้าโดยทำเป็นราวสำหรับแขวนเพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถชมผ้าได้ทั้งผืน และVDOบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รับทราบถึงขั้นตอนตั้งแต่การย้อมไหมจนถึงกรรมวิธีการทอ เพื่อเป็นพื้นฐานในการชมเรื่องราวอื่น ๆ ต่อไป

<u>ห้องจัดแสดงที่ 2</u> จัดแสดงผลิตภัณฑ์ผ้าในภาคตะวันตก ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าจก โดยจัดโชว์ในตู้จัดแสดงแบบแขวน และมีคอมพิวเตอร์สำหรับสรุปข้อประกอบกับบอร์ดภาพประกอบคำบรรยาย

<u>ห้องจัดแสดงที่ 3</u> แสดงลวดลาย ของผลิตภัณฑ์ประกอบภาพGraphic แสดงลวดลายของเครื่องจักรสานและvdo บรรยาย

<u>ชั้นล่างของเรือนจัดแสดง</u> เป็นการจัดแสดงผ้าของชนกลุ่มน้อยในภาคตะวันตก ได้แก่ กระเหรี่ยง ลาวโซ่ง มอญ การจัดแสดงเริ่มจากบอร์ดภาพ จัดแสดงการแต่งกายของชนเผ่าต่าง ๆ ต่อมาเป็นบอร์ดแสดงการแต่งกายและเครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย สำหรับงานพิธีกรรมต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยแสดงเรื่องเครื่องจักรสานที่ใช้ประกอบอาชีพ โดยจัดเป็นบอร์ดจัดแสดงให้เห็นถึงชุดเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับสำหรับงานพิธีนั้น ๆ จากนั้นจึงเป็นส่วนของตู้จัดแสดงสามมิติแสดงการแต่งกายของเชื้อชาติต่าง ๆ ในภูมิภาคที่แตกต่างกัน พร้อมหุ่นจำลองโชว์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย สรุปด้วย VDO สรุปข้อมูลเรื่องการแต่งกายของชนกลุ่มน้อยในภาคตะวันตก ส่วนต่อไปเป็นส่วนของผ้าห่อคัมภีร์ในภาคตะวันตก จัดแสดงโดยใช้ตู้จัดแสดงผ้าของจริงประกอบบอร์ดภาพแสดงประวัติความเป็นมาพร้อมคำบรรยายประกอบ และคอมพิวเตอร์สรุปข้อมูลเรื่องผ้าห่อคัมภีร์ในภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

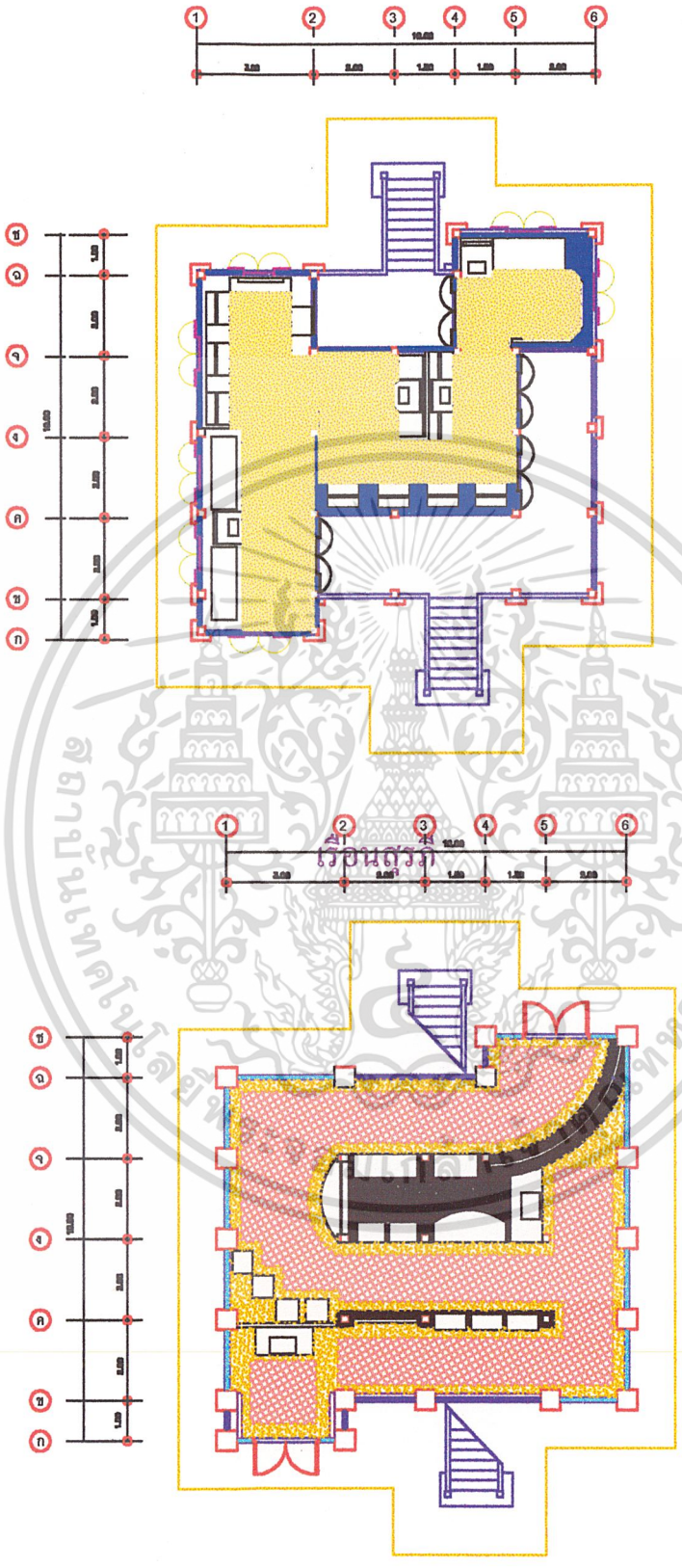

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

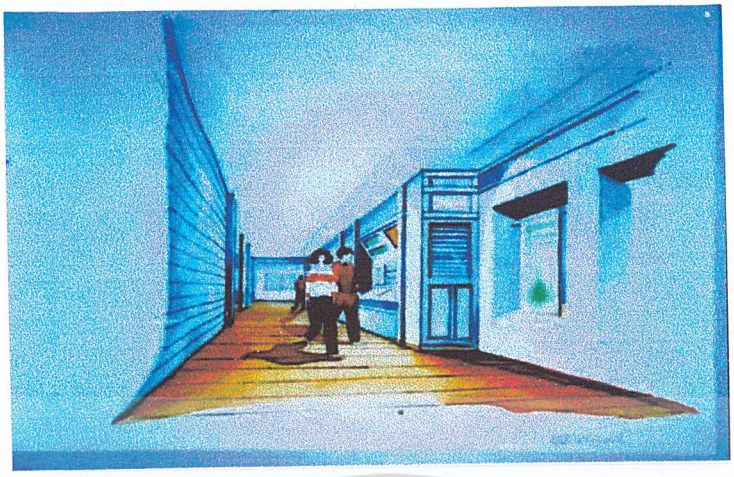

ภาพที่ 5.21 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงงานทอผ้า

ภาพที่ 5. 22 ภาพแสดงส่วนบอร์ดจัดแสดงข้อมูลโซว์ผ้าทอมือ

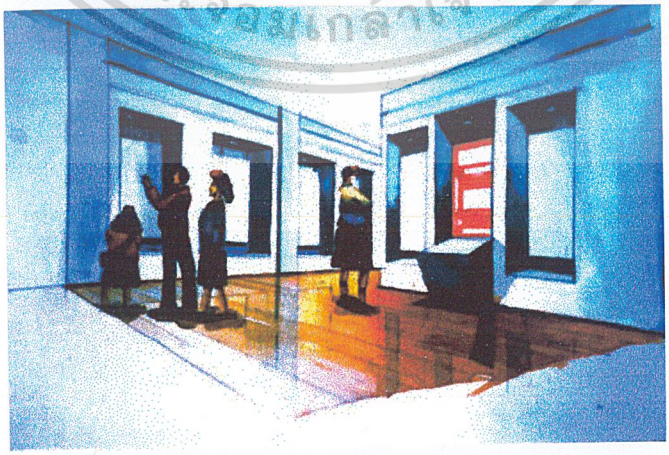

ภาพที่ 5..23 ส่วนจัดแสดงผ้าทอมือในภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5. 24 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงเรื่องผ้าพื้นเมือง

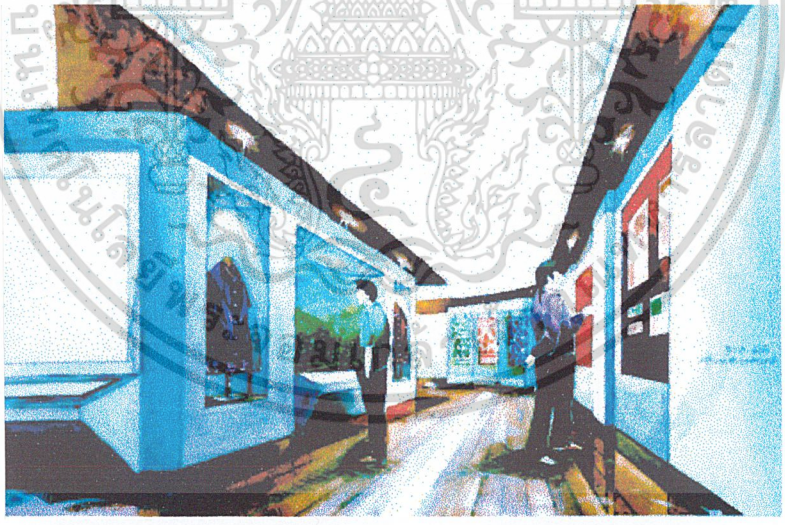

ภาพที่ 5..25 ส่วนจัดแสดงเครื่องแต่งกายในงานพิธีกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.9 อาคารจัดแสดง ส่วนจัดแสดงงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก

ส่วนจัดแสดงงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก เป็นส่วนที่ต้องการให้ผู้ชมได้เห็นถึงขั้นตอน วิธีการผลิตงานศิลปะที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งเป็นสิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในภูมิภาคนี้ แนวความคิดในการออกแบบ ใช้ลวดลาย ขิงวานเกะสลัก และใช้วัสดุที่สามารถสื่อถึงงานนั้น ๆ ให้เกิดบรรยากาศของการจัดแสดงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเรื่องราวจัดแสดง ส่วนบอร์ดจัดแสดงจะซ่อนไฟเพื่อต้องการให้ผู้เข้ามาใช้บริการสามารถดูและเข้าใจเรื่องราวจัดแสดงได้ชัดเจน

<u>วัสดุตกแต่งเรือนพระธรณี</u>

พื้น - พื้นไม้ , กระเบื้องดินเผา ,ทรายล้าง

ผนัง - ไม้ , กระจกใส , ไม้อัด

ฝ้า - ยิปซั่มบอร์ด ซ่อนไฟ

<u>ลักษณะการจัดแสดง</u>

<u>ห้องจัดแสดงที่ 1</u> เป็นการจัดแสดงเรื่องราวของช่างฝีมือที่มีอยู่ในภาคตะวันตก จัดแสดงโดยใช้รูปภาพแสดงเรื่องราวประกอบคำบรรยาย และVDO แสดงเรื่องราวของช่างฝีมือแขนงต่าง ๆ

<u>ห้องจัดแสดงที่ 2</u> บอร์ดภาพแสดงเรื่องราวของช่างทองจังหวัดเพชรบุรี เริ่มตั้งแต่ วัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีการทำทองรูปพรรณ ประกอบกับ ตู้จัดแสดงทองรูปพรรณพร้อมป้ายบรรยาย

<u>ชั้นล่างของเรือนจัดแสดง</u> เป็นการจัดแสดงงานฝีมือด้านอื่น ๆ โดยเริ่มจาก ส่วนทางเข้าเป็นการจัดแสดงงานแกะสลักไม้ ซึ่งจัดแสดง โดยใช้แผ่นไม้แกะสลักทำเป็นผนังทางเข้าใช้แสงไฟส่องเพื่อสร้างมิติให่กับวัตถุจัดแสดง ประกอบกับบอร์ดภาพบรรยายความเป็นมาและขั้นตอนการแกะสลัก ส่วนงานปูนปั้นในภาคตะวันตกจัดแสดงโดยใช้บอร์ดภาพประกอบคำบรรยายเล่าเรื่องราวความเป็นมาของช่างปูนปั้นและกรรมวิธีการผสมปูน การปั้นแต่งลวดลาย และแบบจำลองพระปรางค์วัดมหาธาตุเพชรบุรี ส่วนงานจิตรกรรมไทย จัดเป็นบอร์ดจำลองภาพจิตรกรรมวัดคงคาราม บอร์ดบรรยายสกุลช่าง การผสมสีการร่างแบบจนถึงเรื่องราวที่นิยมเขียน และคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล ช่างปั้นโอ่งมังกรจังหวัดราชบุรี จัดแสดงโดยใช้ตู้จัดแสดงโอ่งมังกรซึ่งฐานที่วางโอ่งสามารถหมุนได้รอบเพื่อให้ผู้ชมได้ชมทุกมุมมอง ประกอบป้ายบรรยายขั้นตอนการเตรียมดิน แแหล่งผลิต และบอร์ดแสดงลวดลายแบบต่างๆ ที่ช่างปั้นโอ่งใช้ปั้นประดับโอ่งมังกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

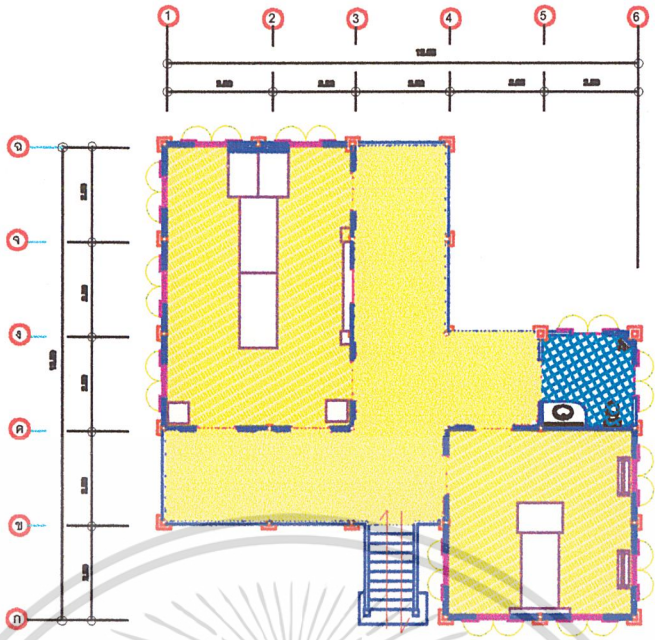

แปลนชั้นบน เรือนพระธรณี
SCALE 1:50

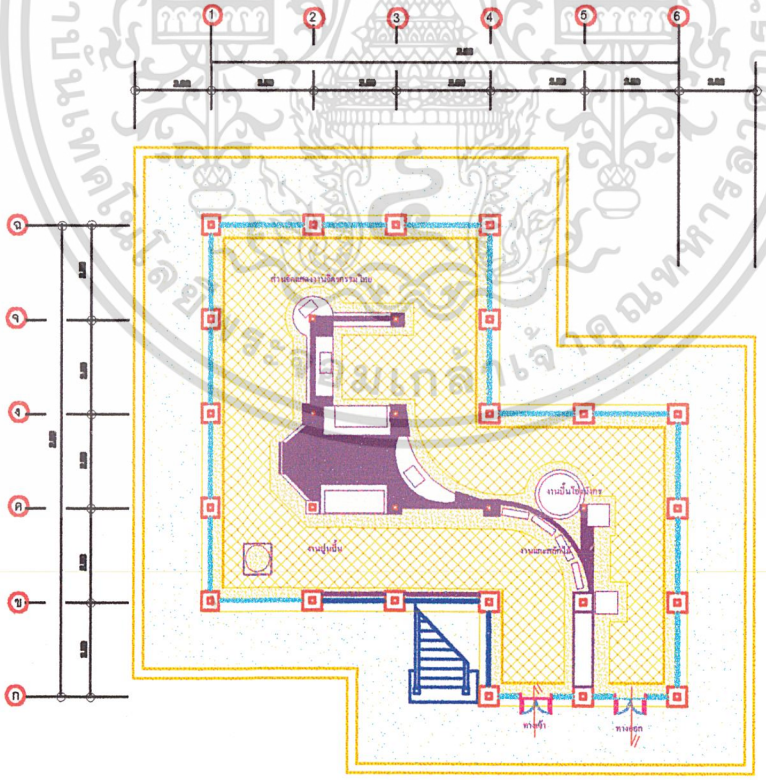

แปลนชั้นล่าง เรือนพระธรณี
SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.26 ส่วนจัดแสดงงานช่างทำทอง

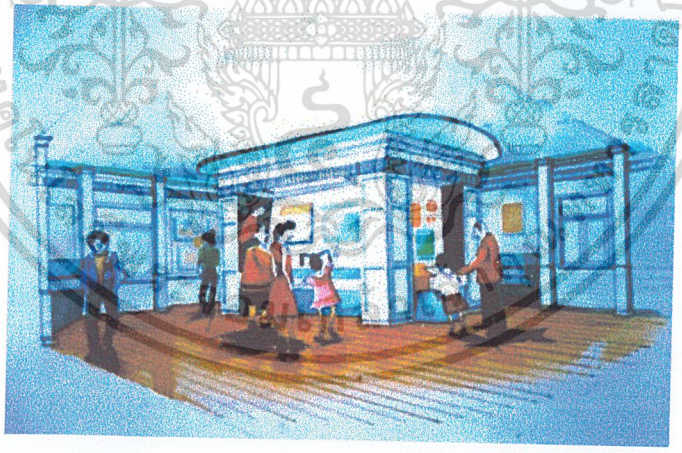

ภาพที่ 5..27 ภาพแสดงทัศนียภาพในส่วนจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

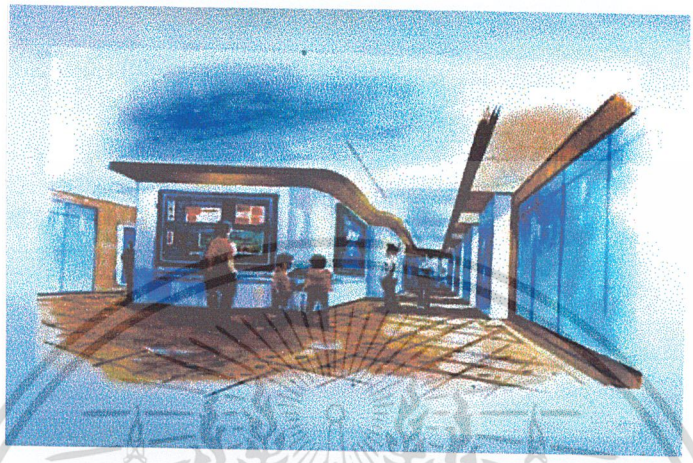

ภาพที่ 5..28 ภาพส่วนจัดแสดงชั้นล่าง

ภาพที่ 5.29 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนงานบั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.10 เรือนจำลอง ส่วนจัดแสดงเรื่อง วรรณกรรมและนาฏศิลป์

ส่วนจัดแสดงเรื่อง วรรณกรรมและนาฏศิลป์ ในภาคตะวันตก ต้องการให้ผู้เข้าชมได้ได้สัมผัสบรรยากาศพื้นบ้านที่มีการละเล่นพื้นบ้าน การแสดง และตำราโบราณต่าง ๆ อันจะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนในสมัยก่อนและศิลปในการสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง ในการออกแบบจึงนำเอาลักษณะของฉาก โรงละคร เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการแสดงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเรื่องราวจัดแสดง ส่วนบอร์ดจัดแสดงจะซ่อนไฟเพื่อต้องการให้ผู้เข้ามาใช้บริการสามารถดูและเข้าใจเรื่องราวจัดแสดงได้ชัดเจน

<u>วัสดุตกแต่งเรือนจำลอง</u>

พื้น - พื้นไม้ , กระเบื้องดินเผา ,ทรายล้าง

ผนัง - ไม้ , กระจกใส , ไม้อัด

ฝ้า - ยิปซั่มบอร์ด ซ่อนไฟ

<u>ลักษณะการจัดแสดง</u>

<u>ห้องจัดแสดงที่ 1</u> เป็นการจัดแสดงภาพรวมของนาฏศิลปและวรรณกรรมในภาคตะวันตก จัดแสดงโดยใช้รูปภาพแสดงเรื่องราวประกอบคำบรรยาย และVDOบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รับทราบความหมายของวรรณกรรมมุขปาฐะ และวรรณกรรมลายลักษณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการชมเรื่องราวอื่น ๆ ต่อไป

<u>ส่วนจัดแสดงที่ 2</u> จัดแสดงเรื่องวรรณกรรมลายลักษณ์ได้แก่ คัมภีร์โบราณต่าง ๆ จัดโชว์ในตู้จัดแสดงและมีคอมพิวเตอร์สำหรับสรุปข้อมูลประกอบกับบอร์ดภาพประกอบคำบรรยาย

<u>ส่วนจัดแสดงที่ 3</u> จัดแสดงเรื่องวรรณกรรมมุขปาฐะ เริ่มจากจัดแสดงโดยการใช้รูปภาพแสดงการละเล่นต่าง ๆ ประกอบคำบรรยาย และตู้จำลองประกอบแสงสีเสียงแสดงประเพณีการร้องเพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ

<u>ส่วนที่ 4</u> เป็นส่วนค้นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดตามหัวข้อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชนจะได้ไม่สับสนในการชมครั้งต่อไป

ชั้นล่างเรือน การจัดแสดงเริ่มจากบอร์ดภาพ แสดงการแสดงของคนในภูมิภาคนี้ได้แก่ หุ่นกระบอก หนังใหญ่ หนังตะลุง และตู้จำลองสามมิติจัดแสดงการละเล่น และวัตถุจัดแสดงของจริงได้แก่ตัวหุ่นละคร แผ่นละครหนังใหญ่ และหนังตะลุงเพื่อให้ผู้ดูสามารถจิตนาการถึงเหตุการจริงมากขึ้นและสรุปด้วย VDO สรุปข้อมูลเรื่องงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

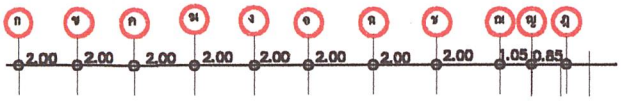

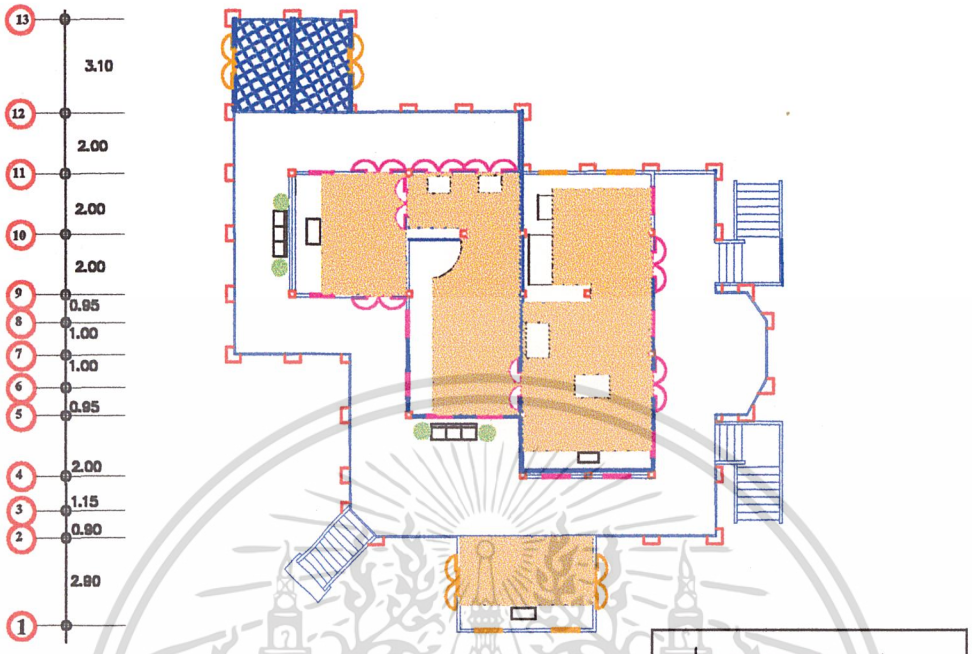

แปลนพนชนลาง เรอนจำลอง
SCALE 1:50

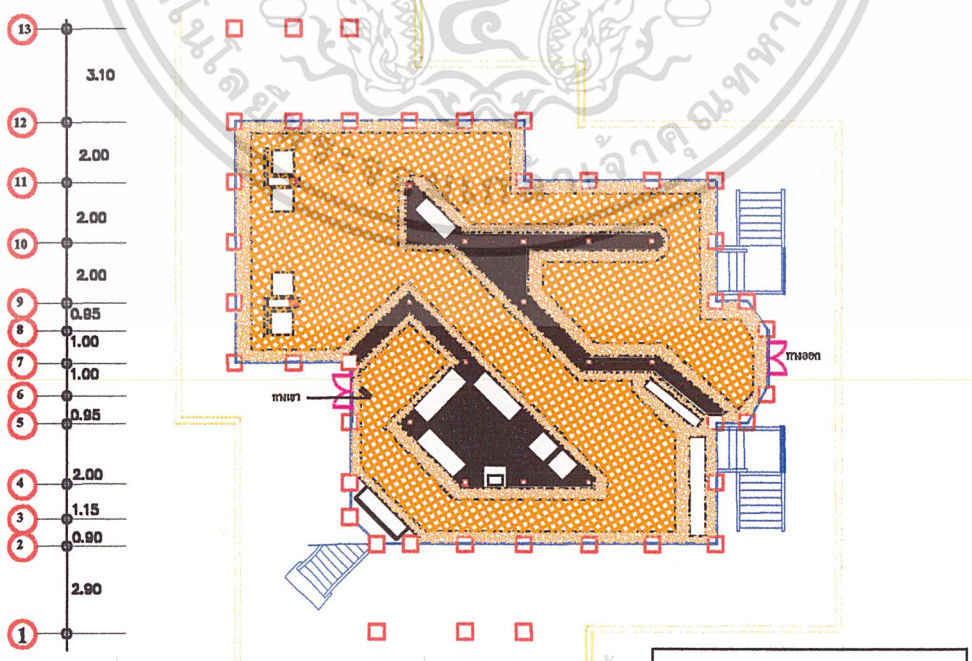

แปลนพนชนลาง เรอนจำลอง
SCALE 1:50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.30 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนจัดแสดงงานช่างฝีมือในภาคตะวันตก

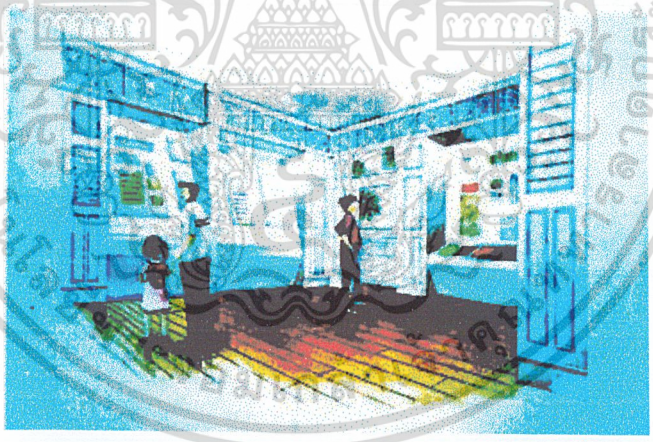

ภาพที่ 5.31 ภาพแสดงทัศนียภาพส่วนบอร์ดจัดแสดงงานช่างฝีมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.32 ภาพแสดงส่วนจัดแสดงวรรณกรรมพื้นบ้าน

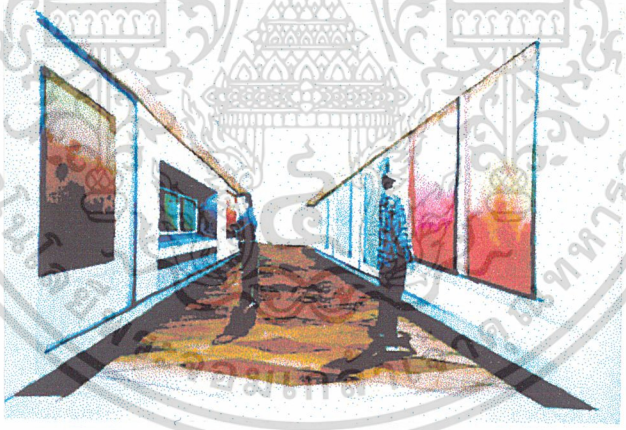

ภาพที่ 5.33 ส่วนจัดแสดงงานนาฏศิลป์ในภาคตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

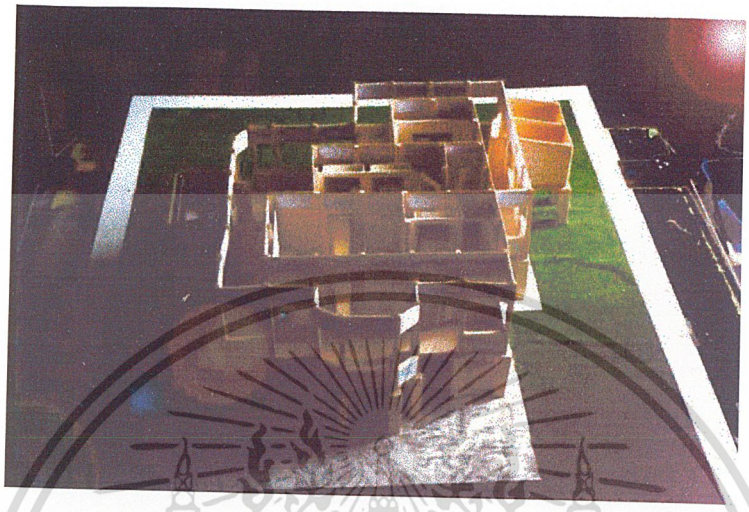

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

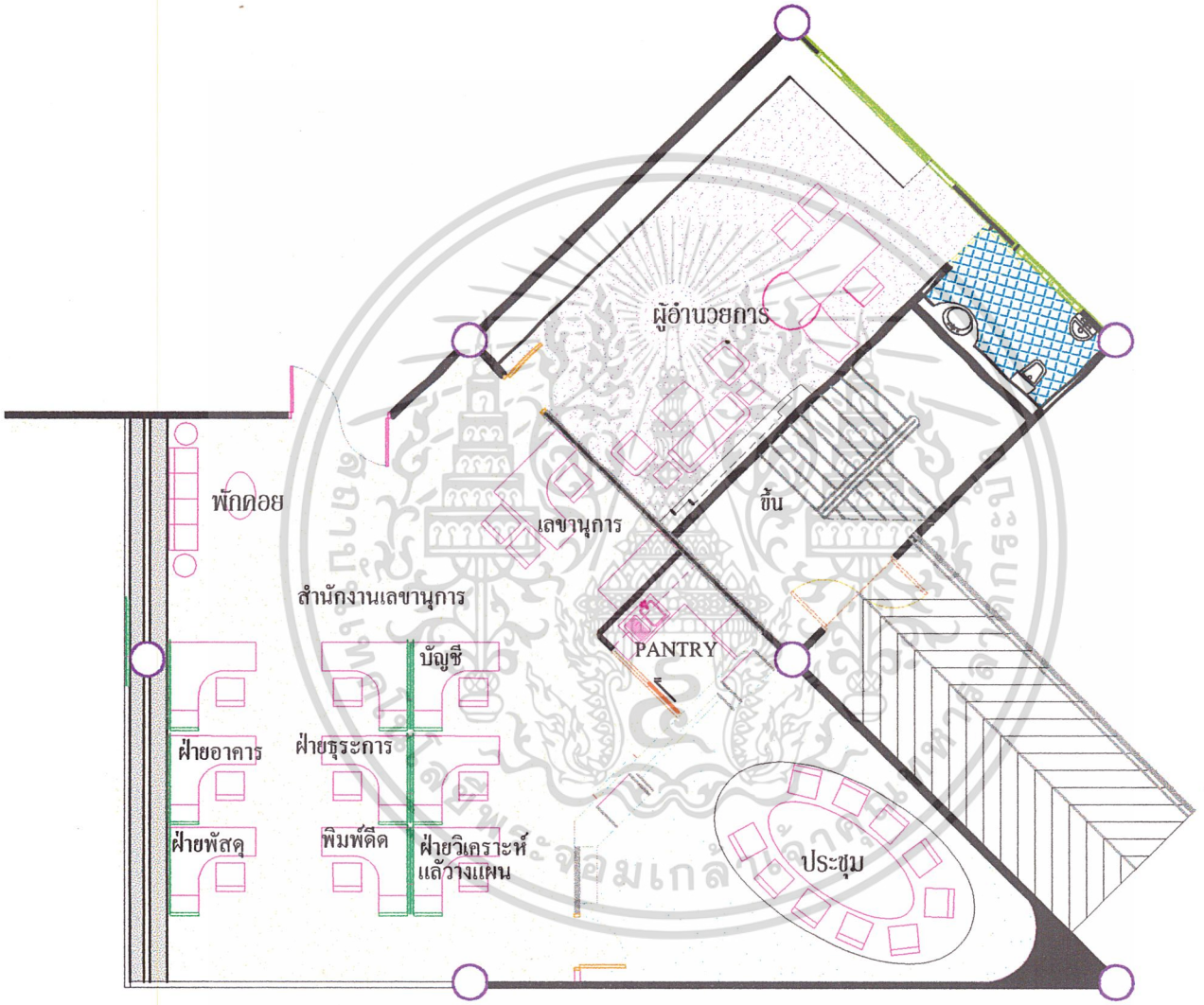
ผู้อำนวยการ
พักคอย
เลขานุการ
ขึ้น
สำนักงานเลขานุการ
PANTRY
บัญชี
ฝ่ายอาคาร
ฝ่ายธุระการ
ฝ่ายพัสดุ
พิมพ์ดีด
ฝ่ายวิเคราะห์
แล้วางแผน
ประชุม

5.2.7 ห้องผู้อำนวยการหอศิลป์

ห้องทำงานของผู้อำนวยการหอศิลป์เป็นห้องที่ต้องการความโอ่อ่า ภูมิฐาน และน่าเชื่อถือ และแสดงถึงเอกลักษณ์ของหอศิลป การออกแบบจึงลวดลายของผ้าทอ และลายขัดสานของเครื่องจักรสานโดยนำมาประยุกต์ใช้ให้ดูทันสมัย

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในห้องผู้อำนวยการหอศิลป์</u>

พื้น - พรมสีเนื้อแ

ผนัง - ทำสี ครีม, กรุไม้ทำสีธรรมชาติ

เพดาน - ยิปซั่มบอร์ด ดรอปฝ้าติดไฟดาวน์ไลท์

ภาพที่ 5.34 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนห้องผู้อำนวยการหอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ห้องผู้อำนวยการสามารถแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนทำงานและส่วนรับรองแขก จากประตูทางเข้าจัดเป็นส่วนรับรองแขกประกอบด้วยชุดรับแขกแบบ 4 ที่นั่ง ออกแบบให้ดูภูมิฐานและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของภาคตะวันตกการออกแบบจึงนำไม้มาใช้ในส่วนของผนังห้องเพื่อให้รู้สึกถึงบรรยากาศของงานศิลปหัตถกรรมซึ่งมีที่มาจากธรรมชาติ และนำลวดลายของผ้าทอมือ และลายขัดสานของเครื่องจักรสานมาประยุกต์ให้ดูทันสมัยขึ้นสำหรับการประดับตกแต่ง และเลือกใช้เฟอร์นิเจอร์ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการใช้งานเพื่อให้บรรยากาศของห้องดูร่วมสมัยและแสดงออกถึงความเป็นภาคตะวันตก

ภาพที่ 5.35 ภาพทัศนียภาพห้องผู้อำนวยการ

ภาพที่ 5.36 ภาพแสดงรูปด้านส่วนห้องผู้อำนวยการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.12 ส่วนสำนักงาน

เป็นส่วนที่ต้องการความน่าเชื่อถือ ความมั่นคงปลอดภัย และทันสมัยการจัดสถานที่ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แนวความคิดในการออกแบบ จึงนำเอาสีสันของผ้าพื้นเมือง และงานช่างฝีมือของช่างในภาคตะวันตก มาใช้ในการออกแบบเพื่อแสดงถึงภาพลักษณ์ของโครงการ และเพื่อความประทับใจแก่ผู้ที่มาติดต่อ

<u>วัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในส่วนสำนักงาน</u>

พื้น - พรม สีครีม

ผนัง - ทำสีครีม , ผนังไม้ ประดับรูปภาพ

เพดาน - ยิปซั่มบอร์ด ติดไฟดาวน์ไลท์ และนีออนให้แสงสว่าง

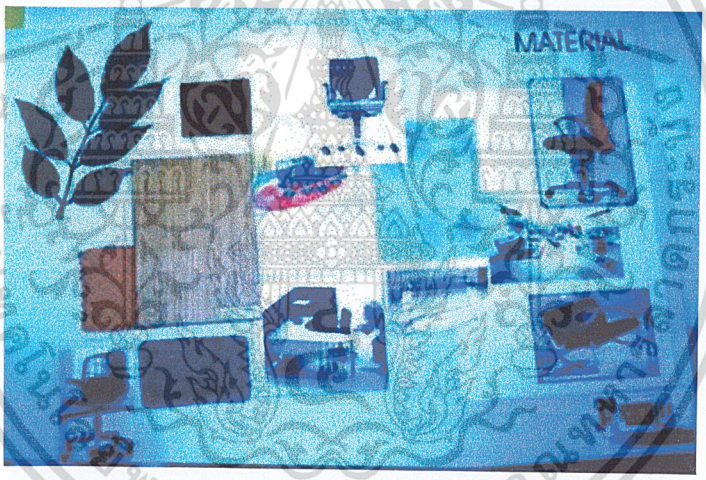

ภาพที่ 5.37 ภาพแสดงวัสดุประกอบส่วนสำนักงานหอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนสำนักงานเลขานุการจะจัดวางให้แต่ละฝ่ายสามารถติดต่อถึงกันได้การจัดวางโต๊ะทำงานในส่วนนี้จะจัดให้โต๊ะทำงานหันหน้าไปในทิศทางเดียวกันคือทางด้านประตูทางเข้าโดยจัดเรียงกันเป็นแถว 3 แถว แถวละ 3 โต๊ะส่วนทางด้านหน้าห้องผู้อำนวยการเป็นส่วนทำงานของเลขานุการ ซึ่งอยู่ติดกับส่วน Pantry และส่วนของห้องประชุมชุดประชุมประกอบด้วยโต๊ะประชุมรูปวงรีขนาด 10 ที่นั่งและเก้าอี้นั่ง ผนังด้านหน้าติดจอมอนิเตอร์ และทำเป็นตู้เก็บของผนังด้านที่เหลืองบุผ้าไหมและไม้ และ จากประตูทางเข้าด้านหน้าเป็นส่วนสำหรับพักคอยจัดเป็นเก้าอี้รับรอง 4ที่นั่ง การออกแบบภายในส่วนนี้ต้องการออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยงานและโครงการดังนั้นการออกแบบจึงนำผลงานศิลปเข้ามาใช้ในงานออกแบบมากอันได้แก่ ส่วนผนังเป็นผนังทาสีครีมกรุไม้บางส่วน และประดับด้วยรูปภาพ และงานจิตรกรรม ในส่วนของลายละเอียดก็ใช้รูปแบบการขัดสานกันของเครื่องจักรสาน การเลือกใช้เฟอร์นิเจอร์เลือกเฟอร์นิเจอร์ที่ดูร่วมสมัยเพื่อให้เหมาะสมแก่พฤติกรรมการใช้งานและดูน่าเชื่อถือ

ภาพที่ 5.38 ทัศนียภาพส่วนสำนักงานเลขานุการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.39 ภาพทัศนียภาพส่วนห้องประชุมสำนักงานหอศิลป์

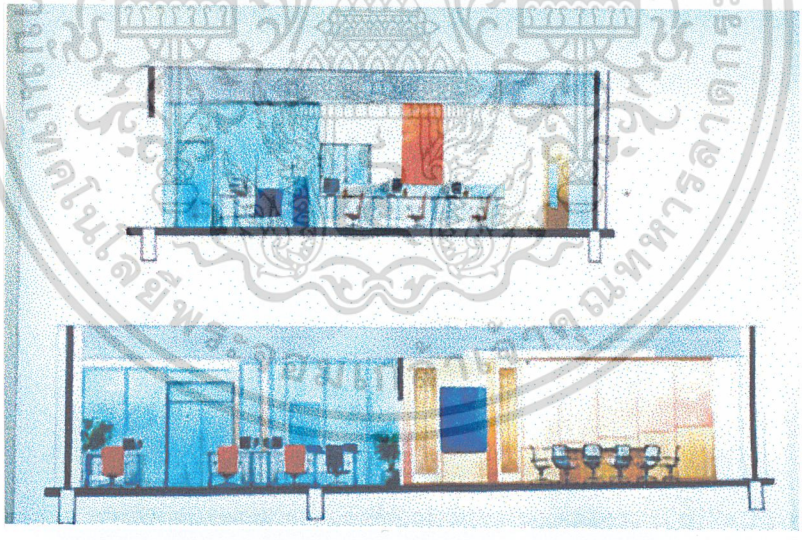

ภาพที่ 5.40 ภาพด้านส่วนห้องสำนักงานเลขานุการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

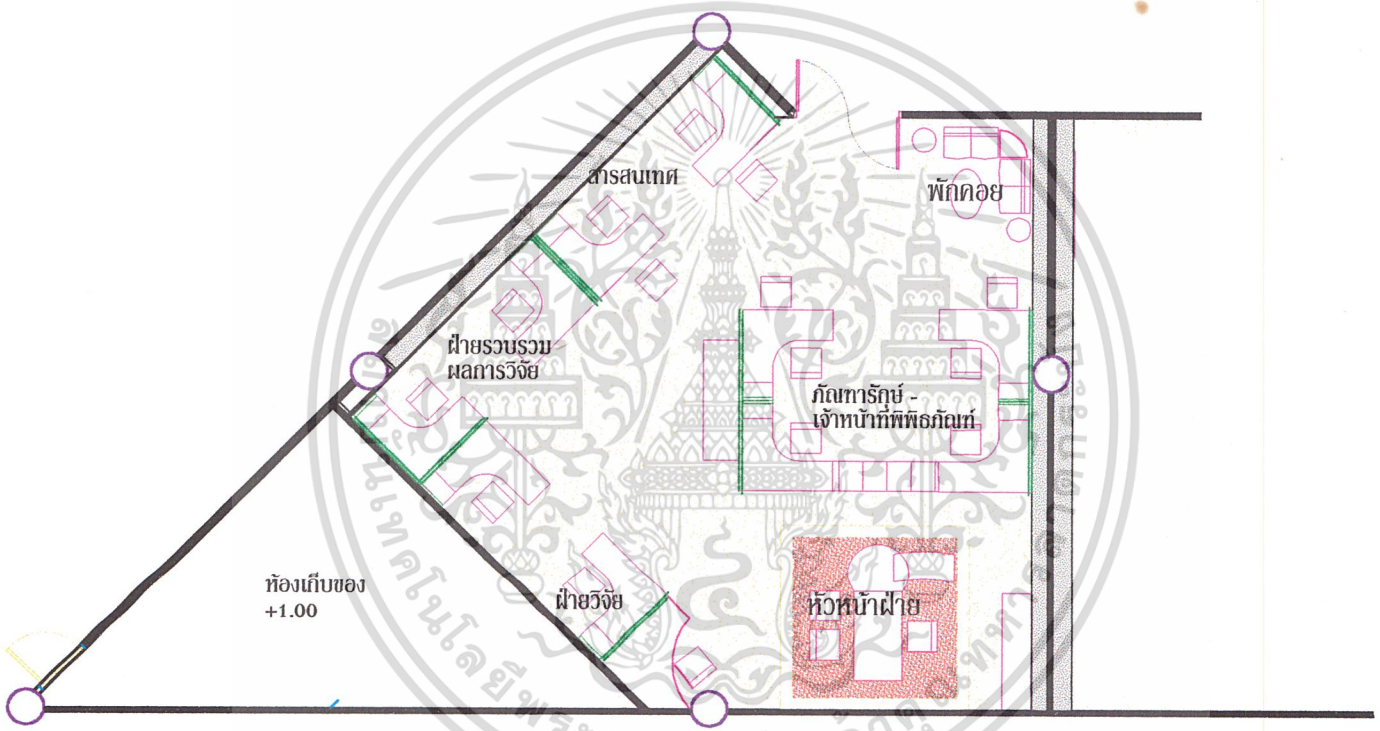
สารสนเทศ
พักคอย
ฝ่ายรวบรวม
ผลการวิจัย
ภัณฑารักษ์ -
เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์
ห้องเก็บของ
+1.00
ฝ่ายวิจัย
หัวหน้าฝ่าย

การจัดวางผังเฟอร์นิเจอร์ส่วนห้องฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์เมื่อเข้ามาส่วนแรกจะเป็นส่วนของที่พักคอย ซึ่งอยู่ติดกับส่วนภัณฑารักษ์ และเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ส่วนนี้จัดโต๊ะทำงานเรียงต่อกันเป็นรูปตัวแอล ประกอบด้วยชุดโต๊ะทำงาน เก้าอี้ผู้มาติดต่อและตู้เก็บเอกสาร ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศจัดให้อยู่ชิดกับผนังอีกด้านหนึ่งของห้องโดยจัดให้เฟอร์นิเจอร์แต่ละชุดหันด้านข้างเข้าหากันและหันหน้าสู่ทางสัญจรภายในห้องเพื่อความสะดวกในการทำงาน ส่วนด้านในสุดเป็นส่วนทำงานของหัวหน้าฝ่ายประกอบด้วยชุดโต๊ะทำงานและชุดเก้าอี้ผู้มาติดต่อ และตู้เก็บเอกสารและติดกับส่วนซ่อมบำรุงวัตถุ และนักวิชาการวิจัย

ภาพที่ 5.41 ทัศนียภาพส่วนห้องฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์

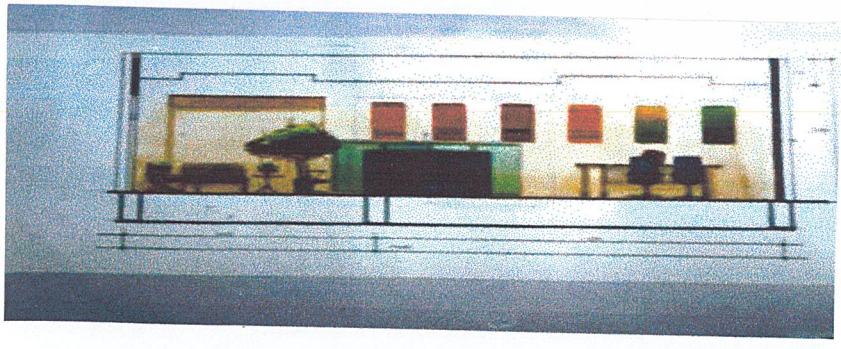

ภาพที่ 5.42 ภาพด้านส่วนฝ่ายวิจัยและพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. ราชบุรี. กรุงเทพ: บริษัทพิฆเณศ พริ้นติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด ,2535

นิคม มุสิกะคามะ. คู่มือ " การปฏิบัติงานของภัณฑารักษ์ . กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน) , 2536

มหาวิทยาลัยศิลปากร .พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์และ พระราชวังสนามจันทร์. สำนักพิมพ์ กรุงเทพ,2540

มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมมนาทางวิชาการเรื่องศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก . เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันตก . กรุงเทพมหานคร.2540

มนัส ทารัตใจ . เกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (ความเป็นมา) : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน) , 2536

วัฒนะ จูฑะวิภาค การจัดนิทรรศการ.กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์เมืองโบราณ ,2540

สมคิด โชติวาณิชญ์ . ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.กรุงเทพมหานคร :บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน) , 2536

เสนอ นิลเดช . หนังใหญ่ . เมืองโบราณ .ปีที่ 20 ฉบับที่ 19

JUSTIN HENDERSON . MUSEM ARCHITECTURE.

LUCY BULLIVANT .INTERNATIONAL INTERIORS 4 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวหทัยรัตน์ อุทธยาน รหัส 41030435

ที่อยู่ 45/1 หมู่ 6 ต.บางช้าง อ. อัมพวา จ. สมุทรสงคราม

ประวัติการศึกษา

มัธยมศึกษา	โรงเรียนถาวรานุกูล จ. สมุทรสงคราม
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จ. ราชบุรี
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง
ปัจจุบัน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
	สาขาสถาปัตยกรรมภายใน ปี 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้